సమాజంలో మహిళలు

ఎం.ఏ. - (సోషియాలజి),

సెమిస్టర్ - IV, పేపర్ - III

రచయితలు

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్
ప్రొఫెసర్ మరియు డీన్, సోషల్ సైన్సెస్ ఫ్యాకల్టీ
డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్
సభ్యులు, కార్యనిర్వాహక మండలి,
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు.

ప్రొఫెసర్.వి.వెంకటేశ్వరులు
ప్రొఫెసర్, డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్
ఆచార్య నాగార్జున యూనివర్సిటీ,
గుంటూరు
.

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తి రావు
ప్రొఫెసర్,డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్
ఆచార్య నాగార్జున యూనివర్సిటీ,
గుంటూరు.

ప్రొఫెసర్.కె. ధనలక్ష్మి
ప్రొఫెసర్, డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సోషియాలజీ& సోషల్ వర్క్
ఆచార్య నాగార్జున యూనివర్సిటీ
గుంటూరు.

రచయిత మరియు ముఖ్య సంపాదకులు

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్
ప్రొఫెసర్ మరియు డీన్, సోషల్ సైన్సెస్ ఫ్యాకల్టీ
డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సోషియాలజీ & సోషల్ వర్క్
సభ్యులు, కార్యనిర్వాహక మండలి,
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు.

డైరెక్టర్
డా. నాగరాజు బట్టు
యంహెచ్ఆర్ఎమ్., ఎంబిఎ., ఎల్ఎల్ఎమ్., ఎం.ఎ (సై) ఎం.ఎ (సో)., ఎం.ఇడి., ఎంఫిల్., పిహెచ్.డి
దూరవిద్యా కేంద్రం
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, నాగార్జున నగర్ – 522 510
ఫోన్ నెం.0863-2346208, 0863-2346222, 0863-2346259 (స్టడీ మెటీరియల్)
వెబ్‌సైట్: www.anucde.info, ఇమెయిల్:anucdedirector@gmail.com

ఎం.ఏ. - (సోషియాలజి),– సమాజంలో మహిళలు

First Edition: 2023

No. of Copies :

©Acharya Nagarjuna University

This book is exclusively prepared for the use of students of M.A. (Sociology) Centre for Distance Education, Acharya Nagarjuna University and this book is meant for limited Circulation only.

Published by:

Dr. NAGARAJU BATTU,
Director
Centre for Distance Education,
Acharya Nagarjuna University

Printed at:

ముందుమాట

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం 1976లో స్థాపించినది మొదలు నేటి వరకు ప్రగతి పథంలో పయణిస్తూ వివిధ కోర్సులు, పరిశోధనలు అందిస్తూ, 2016 నాటికి NAAC చే A గ్రేడును సంపాదించుకొని, దేశంలోనే ఒక ప్రముఖ విశ్వ విద్యాలయంగా గుర్తింపు సాధించుకొన్నదని తెలియజేయటానికి సంతోషిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని 447 అనుబంధ కళాశాలల విద్యార్థులకు డిప్లమో, డిగ్రీ, పి.జి. స్థాయి విద్యాబోధనను ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం అందిస్తోంది.

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నత విద్యను అందరికి అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2003-04లో దూరవిద్యా కేంద్రాన్ని స్థాపించింది. పూర్తి స్థాయిలో కళాశాలకు వెళ్ళి విద్యనభ్యసించలేని వారికి, వ్యయభరితమైన ఫీజులు చెల్లించలేని వారికి, ఉన్నత విద్య చదవాలన్న కోరిక ఉన్న గృహిణులకు, ఈ దూర విద్యా కేంద్రం ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇప్పటికే డిగ్రీ స్థాయిలో బి.ఏ., బి.కాం., బి.ఎస్.సి. మరియు పి.జి. స్థాయిలో ఎం.ఏ., ఎం.కాం., ఎం.ఎస్.సి., ఎం.బి.ఏ., కోర్సులను ప్రారంభించిన విశ్వవిద్యాలయం గత సంవత్సరం కొత్తగా 'జీవన నైపుణ్యాలు' అనే సర్టిఫికేట్ కోర్సును కూడా ప్రారంభించింది.

ఈ దూరవిద్యా విధానం ద్వారా విద్యనభ్యసించే విద్యార్థుల కొరకు రూపొందించే పాఠ్యాంశాలు, సులభంగాను, సరళంగాను, విద్యార్థి తనంతట తానుగా అర్థం చేసుకొనేలా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో విశేష బోధనానుభవం కలిగి, రచనా వ్యాసంగంలో అనుభవం గల అధ్యాపకులతో పాఠ్యాంశాలను వ్రాయించడం జరిగింది. వీరు ఎంతో నేర్పుతో, నైపుణ్యంతో, నిర్ణీత సమయంలో పాఠ్యాంశాలను తయారు చేశారు. ఈ పాఠ్యాంశాల పై విద్యార్థినీ, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు నిష్ణాతులైన వారు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలు సహృదయంతో స్వీకరించబడతాయి. నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలను గ్రహించి, మున్ముందు మరింత నిర్దిష్టంగా, అర్థమయ్యే రీతిలో ప్రచురణ చేయగలం. ఈ పాఠ్యాంశాల అవగాహన కోసం, సంశయాల నివృత్తి కోసం వారాంతపు తరగతులు, కాంటాక్టు క్లాసులు ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది.

దూరవిద్యా కేంద్రం ద్వారా విజ్ఞాన సముపార్జన చేస్తున్న విద్యార్థులు, ఉన్నత విద్యార్హతలు సంపాదించి జీవనయాత్ర సుగమం చేసుకోవడమే గాక, చక్కటి ఉద్యోగావకాశాలు పొంది, ఉద్యోగాలలో ఉన్నత స్థాయికి చేరాలని, తద్వారా దేశ పురోగతికి దోహదపడాలని కోరుకుంటున్నాను. రాబోయే సంవత్సరాలలో దూర విద్యా కేంద్రం మరిన్ని కొత్త కోర్సులతో దినదినాభివృద్ధి చెంది, ప్రజలందరికి అందుబాటులో ఉండాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. ఈ ఆశయ సాధనకు సహకరిస్తున్న, సహకరించిన దూరవిద్యా కేంద్రం డైరెక్టర్లకు, సంపాదకులకు, రచయితలకు, అకడమిక్ కో-ఆర్డినేటర్లకు మరియు అధ్యాపకేతర సిబ్బందికి నా అభినందనలు.

ప్రొఫెసర్ పి. రాజశేఖర్
ఉప కులపతి
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం.

M.A.,(Sociology)

Semester – IV, Paper-III

403SO21: WOMEN IN SOCIETY
SYLLABUS

Course Objective: To provide the students awareness about the problems of women, To understand various welfare measures of Indian women and the welfare measures that have been undertaken to solve the problems of women in the Indian context.

Course Outcome: Upon completion of the course the students will Understand the problems of women in contemporary society, Get an overview about the various welfare measures and legislations related to Indian women.

Unit-I
Women in Indian Society – A historical Perspective – Changing Role and Status of Women in India. Women's movement with special reference to India.

Unit: II
Problems of Women: Education – Employment – Female Infanticide – Immoral Traffic in Women and Girls – Problems of Unmarried Mothers – Deserted and Divorced women.

Unit: III
Special Focus on Violence Against Women: Rape – Battering – Dowry Death – Sexual Abuse and Victimization.

Unit: IV
Women Welfare Programmes in India: Governmental and Voluntary Organizations – Women's Welfare Departments – Central and State Social Welfare Board – Women's Organizations.

Unit: V
Legislations Related to Women – State Policy with Related to Women. Role of Family Court: Pre-Marital – Marital Counselling – Counselling for Maternity / Family Planning

Supplementary Readings

1. Flavia Agnes, Sudhir Chandra, and Monmayee Basu,Women and Law in India, Oxford University Press, 2016.
2. Anju Beniwal, Women in Indian Society, Partridge Publishing, 2014.
3. Sukanta Sarkar, Social Problems in India, Kalpaz Publications, 2015.
4. Rameshwari Pandya, Women Welfare and Empowerment in India, New century Publications, 2008.
5. Ghadially, Rehana (Ed.) Women in Indian Society. New Delhi; Sage, 1988.
6. Dube, Lala, Women and Kinship; Comparative Perspectives on Gender in South and South East Asia: New Delhi; Sage Publications, 1997.
7. Okay, Ann. Sex, Gender and Society. New York: Harper and Row: 1972

విషయ సూచిక

సంఖ్య	పాఠం	పుట
1.	భారతీయ సమాజంలో స్త్రీలు-ఒక చారిత్రక దృక్పథం	1.1 – 1.10
2.	భారతదేశంలో మహిళల పాత్ర మరియు స్థితి మార్పులు	2.1 – 2.14
3.	భారతదేశానికి ప్రత్యేక సూచనతో మహిళా ఉద్యమం	3.1 – 3.12
4.	మహిళల సమస్యలు- విద్య మరియు ఉపాధి	4.1 – 4.12
5.	ఆడ శిశుహత్య	5.1 – 5.12
6.	మహిళలు మరియు బాలికలలో అనైతిక అక్రమ రవాణా	6.1 – 6.15
7.	అవివాహిత తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలు	7.1 – 7.10
8.	మహిళలపై హింస, అత్యాచారం	8.1 – 8.11
9.	కొట్టడం	9.1 – 9.19
10.	వరకట్న మరణం	10.1 – 10.19
11.	లైంగిక దుర్వినియోగం మరియు బాధితులుగా మార్చడం	11.1 – 11.12
12.	భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు	12.1 – 12.9
13.	ప్రభుత్వ మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు	13.1 – 13.13
14.	మహిళా సంక్షేమ శాఖలు	14.1 – 14.8
15.	కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర సంక్షేమ బోర్డు	15.1 – 15.10
16.	మహిళా సంస్థలు	16.1 – 16.17
17.	స్త్రీలకు సంబంధించిన చట్టాలు	17.1 – 17.9
18.	మహిళలకు సంబంధించిన రాష్ట్ర ప్రణాళిక	18.1 – 18.18
19.	కుటుంబ న్యాయస్థానం పాత్ర	19.1 – 19.15
20.	వివాహానికిముందు – వివాహ కౌన్సెలింగ్మ మరియు ప్రసూతి/ కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్	20.1 – 20.20

పాఠం -1

భారతీయ సమాజంలో స్త్రీలు-ఒక చారిత్రక దృక్పథం

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం భారతీయ సమాజంలో స్త్రీల పరిస్థితిని సమాజంలోని వివిధ కాలక్రమాలలో చారిత్రక కోణంలో వివరించడం.

నిర్మాణం

1.1 పరిచయం

1.2 చారిత్రక దృక్పథం

1.3 కాలక్రమం

1.4 ముగింపు

1.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1.1 పరిచయం

భారతీయ సమాజంలో స్త్రీలు బహుముఖ పాత్రను పోషిస్తారు, దేశం యొక్క సాంస్కృతిక, సామాజిక మరియు ఆర్థిక ఫాబ్రిక్‌కు గణనీయంగా దోహదపడుతున్నారు. సాంప్రదాయకంగా, భారతీయ సమాజం పితృస్వామ్య నిబంధనలలో లోతుగా పాతుకుపోయింది, మహిళలు తరచుగా గృహిణులు మరియు సంరక్షకులుగా సాంప్రదాయక పాత్రలకు పరిమితమై ఉంటారు. ఏదేమైనప్పటికీ, సంవత్సరాలుగా, సామాజిక వైఖరిలో క్రమంగా మార్పు వచ్చింది, ఇది మహిళలకు మరింత సమగ్రమైన మరియు సాధికారత కలిగిన పాత్రకు దారితీసింది.

చారిత్రాత్మకంగా, భారతీయ మహిళలు పరిమిత విద్యావకాశాలు మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలకు పరిమిత ప్రాప్యతతో సహా వివిధ సవాళ్లను ఎదుర్కొన్నారు. ఈ అడ్డంకులు ఉన్నప్పటికీ, చాలా మంది మహిళలు అడ్డంకులను అధిగమించారు మరియు రాజకీయాలు మరియు సైన్స్ నుండి కళలు మరియు క్రీడల వరకు వివిధ రంగాలలో రాణిస్తున్నారు. ఇందిరా గాంధీ, కల్పనా చావ్లా మరియు మేరీ కోమ్ వంటి ప్రముఖ మహిళా వ్యక్తుల పెరుగుదల భవిష్యత్ తరాలకు ప్రేరణగా పనిచేసింది, లింగ మూస పద్ధతులను సవాలు చేసింది మరియు మహిళల్లో సాధికారతా భావాన్ని పెంపొందించింది.

ఇటీవలి దశాబ్దాలలో, బాలికలకు విద్యపై ప్రాధాన్యత పెరుగుతోంది, ఇది వివిధ వృత్తులలోకి ప్రవేశించే మహిళల సంఖ్య పెరిగింది. ప్రభుత్వం మరియు వివిధ ప్రభుత్వేతర సంస్థలు శ్రామికశక్తిలో లింగ అంతరాన్ని తగ్గించే లక్ష్యంతో మహిళల విద్య మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి కార్యక్రమాలను అమలు చేశాయి. ఫలితంగా, భారతదేశంలోని మహిళలు ఇప్పుడు సాంకేతికత, వ్యాపారం మరియు విద్యారంగం వంటి రంగాలలో గణనీయమైన పురోగతిని సాధిస్తున్నారు.

అయితే, పురోగతి ఉన్నప్పటికీ, సవాళ్లు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. లింగ-ఆధారిత వివక్ష, మహిళలపై హింస మరియు అవకాశాలలో అసమాన ప్రాప్యత ప్రబలమైన సమస్యలు. సాంప్రదాయ నిబంధనలు మరియు సామాజిక అంచనాలు ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మహిళల ఎంపికలు మరియు స్వేచ్ఛను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి. ఈ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నాలలో కేవలం చట్టపరమైన సంస్కరణలు మాత్రమే కాకుండా, సాంస్కృతిక వైఖరులను మార్చడం మరియు మరింత సమగ్రమైన మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించడం కూడా ఉంటాయి.

రాజకీయ రంగంలో, భారతదేశంలోని మహిళలు జాతీయ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలలో ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడం ద్వారా గణనీయమైన పురోగతిని సాధించారు. స్థానిక పాలనలో మహిళలకు రిజర్వేషన్ కోటాల అమలు వారి రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని విస్తరించడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఇది మరింత సమతుల్యమైన నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియకు మరియు విధాన రూపకల్పనలో విభిన్న దృక్కోణాలను చేర్చడానికి దోహదపడింది. భారతీయ సమాజంలో మహిళల స్థితి సంప్రదాయం మరియు ఆధునికత మధ్య డైనమిక్ ఇంటర్‌ప్లేను ప్రతిబింబిస్తుంది. గణనీయమైన పురోగతి సాధించినప్పటికీ, నిజమైన లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడానికి ఇంకా పని చేయాల్సి ఉంది. విద్య, ఆర్థిక అవకాశాలు మరియు చట్టపరమైన సంస్కరణల ద్వారా మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం, మహిళలు అభివృద్ధి చెందడానికి మరియు దేశ అభివృద్ధికి పూర్తిగా దోహదపడే సమాజాన్ని నిర్మించడానికి కీలకం.

1.2 చారిత్రక దృక్పథం

ప్రాచీన భారతదేశం

పండితుల ప్రకారం, ప్రాచీన భారతదేశంలో స్త్రీలు జీవితంలోని అన్ని అంశాలలో పురుషులతో సమాన హోదాను పొందారు. పతంజలి మరియు కాత్యాయన వంటి ప్రాచీన భారతీయ వ్యాకరణవేత్తల రచనలు ప్రారంభ వేద కాలంలో స్త్రీలు విద్యావంతులని సూచిస్తున్నాయి. ఋగ్వేద శ్లోకాలు స్త్రీలు పరిపక్వ వయస్సులో వివాహం చేసుకున్నారని మరియు వారి స్వంత భర్తలను ఎన్నుకునే స్వేచ్ఛను కలిగి ఉంటారని సూచిస్తున్నాయి. ఋగ్వేదం మరియు ఉపనిషత్తులు వంటి గ్రంథాలు అనేక మంది మహిళా ఋషులు మరియు జ్ఞానులు, ముఖ్యంగా గార్గి మరియు మైత్రేయి గురించి ప్రస్తావించాయి.

స్త్రీల పాత్ర గురించి ప్రత్యేకంగా వ్యవహరించే గ్రంథాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి, తంజావూరులోని అధికారి త్రయంబకాయజ్వాన్ యొక్క స్త్రీ ధర్మ పద్ధతి ఒక ముఖ్యమైన మినహాయింపు. 1730. ఆపాస్తంబ సూత్రం (c. 4వ శతాబ్దం BCE) నాటి స్త్రీల ప్రవర్తనపై స్ట్రిక్చర్స్‌ను టెక్స్ట్ కంపైల్ చేస్తుంది. ప్రారంభ పద్యం ఇలా ఉంటుంది:

ముఖ్యో ధర్మః స్మృ^తిషు విహితో భర్తృ^శుశ్రుషణం హి :

స్త్రీలు తమ భర్తలకు సేవ చేయాలని ఆజ్ఞాపించబడ్డారు.

పురాతన భారతదేశంలోని కొన్ని రాజ్యాలు నాగర్వాధు ("నగరం యొక్క వధువు") వంటి సంప్రదాయాలను కలిగి ఉన్నాయి. ప్రతిష్టాత్మకమైన నగరవధు బిరుదును గెలుచుకోవడానికి మహిళలు పోటీ పడ్డారు. ఆమ్రపాలి నగర వధుని యొక్క అత్యంత ప్రసిద్ధ ఉదాహరణ.

అధ్యయనాల ప్రకారం, ప్రారంభ వేద కాలంలో మహిళలు సమాన హోదా మరియు హక్కులను అనుభవించారు. అయితే సుమారుగా 500 BCలో, మహిళల స్థితి క్షీణించడం ప్రారంభమైంది మరియు బాబర్ మరియు మొఘల్ సామ్రాజ్యం మరియు క్రైస్తవం యొక్క ఇస్లామిక్ దండయాత్రతో స్త్రీల స్వేచ్ఛ మరియు హక్కులను మరింత దిగజార్చాయి.

జైన మతం వంటి సంస్కరణ ఉద్యమాలు మహిళలను మతపరమైన ఆదేశాలకు అనుమతించినప్పటికీ, భారతదేశంలో పెద్ద మహిళలు నిర్బంధాలు మరియు పరిమితులను ఎదుర్కొన్నారు. బాల్య వివాహాల ఆచారం ఆరవ శతాబ్దంలో ప్రారంభమైందని నమ్ముతారు.

మధ్యయుగ కాలం

భారతదేశంలోని కొన్ని వర్గాలలో బాల్య వివాహాలు మరియు వితంతువుల పునర్వివాహాలపై నిషేధం సామాజిక జీవితంలో భాగమైన మధ్యయుగ కాలంలో సమాజంలో భారతీయ మహిళల స్థానం మరింత దిగజారింది. భారత ఉపఖండంలో ముస్లింల ఆక్రమణ భారతీయ సమాజానికి పర్దా తెచ్చింది. రాజస్థాన్‌లోని రాజ్‌పుత్‌లలో, జౌహర్‌ను అభ్యసించారు. భారతదేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో, కొందరు దేవదాసీలు లైంగికంగా దోపిడీకి గురయ్యారు. కొన్ని రాజకీయ కారణాల వల్ల హిందూ క్షత్రియ పాలకులలో బహుభార్యత్వం పాటించబడింది. అనేక ముస్లిం కుటుంబాలలో, మహిళలు ఇంటిలోని జెనానా ప్రాంతాలకు పరిమితం చేయబడ్డారు.

ఈ పరిస్థితులు ఉన్నప్పటికీ, మహిళలు తరచుగా రాజకీయాలు, సాహిత్యం, విద్య మరియు మత రంగాలలో ప్రముఖులుగా మారారు. ఢిల్లీని పాలించిన ఏకైక మహిళా చక్రవర్తి రజియా సుల్తానా. గోండ్ రాణి దుర్గావతి 1564లో మొఘల్ చక్రవర్తి అక్బర్ జనరల్ అసఫ్ ఖాన్‌తో జరిగిన యుద్ధంలో ప్రాణాలు కోల్పోయే ముందు పదిహేను సంవత్సరాలు పాలించింది. 1590లలో అక్బర్ యొక్క శక్తివంతమైన మొఘల్ దళాలకు వ్యతిరేకంగా చాంద్ బీబీ అహ్మద్‌నగర్‌ను రక్షించింది. జహంగీర్ భార్య నూర్ జెహాన్ సామ్రాజ్య అధికారాన్ని సమర్థవంతంగా నిర్వహించింది మరియు మొఘల్ సింహాసనం వెనుక ఉన్న నిజమైన శక్తిగా గుర్తించబడింది. మొఘల్ యువరాణులు జహనారా మరియు జెబున్నిస్సా సుప్రసిద్ధ కవులు, మరియు పాలక శక్తులను కూడా ప్రభావితం చేశారు. శివాజీ తల్లి జీజాబాయి యోధురాలిగా మరియు నిర్వాహకురాలుగా ఆమె సామర్థ్యం కారణంగా రాణి రాజప్రతినిధి. దక్షిణ భారతదేశంలో, చాలా మంది మహిళలు గ్రామాలు, పట్టణాలు మరియు విభాగాలను పరిపాలించారు మరియు కొత్త సామాజిక మరియు మతపరమైన సంస్థలను ప్రారంభించారు.

భక్తి ఉద్యమాలు మహిళల స్థితిని పునరుద్ధరించడానికి ప్రయత్నించాయి మరియు కొన్ని రకాల అణచివేతను ప్రశ్నించాయి. మీరాబాయి, ఒక మహిళా సాధువు-కవయిత్రి, అత్యంత ముఖ్యమైన భక్తి ఉద్యమ వ్యక్తులలో ఒకరు. ఈ కాలానికి చెందిన ఇతర మహిళా సాధువులలో అక్క మహాదేవి, రామి జనాబాయి మరియు లాల్ డెడ్ ఉన్నారు. హిందూమతంలోని భక్తి విభాగాలైన మహానుభావ్, వార్కరీ మరియు అనేక ఇతర హిందూ మతంలోని సూత్రప్రాయ ఉద్యమాలు సామాజిక న్యాయం మరియు స్త్రీ పురుషుల మధ్య సమానత్వాన్ని బహిరంగంగా సమర్థించాయి.

భక్తి ఉద్యమాలను అనుసరించి, సిక్కుల మొదటి గురువు గురునానక్ స్త్రీ పురుషుల మధ్య సమానత్వాన్ని ప్రబోధించారు. మతపరమైన సమావేశాలకు నాయకత్వం వహించడానికి మహిళలను అనుమతించాలని ఆయన వాదించారు; కీర్తన లేదా భజన్ అని పిలవబడే సమ్మేళన గీతాలాపనకు నాయకత్వం వహించడానికి; మత నిర్వహణ కమిటీలలో సభ్యులు కావడానికి; యుద్ధభూమిలో సైన్యాలను నడిపించడానికి; వివాహంలో సమానత్వం, మరియు అమృత్ (బాప్టిజం)లో సమానత్వం కలిగి ఉండాలి. ఇతర సిక్కు గురువులు కూడా అదే బోధించారు, అయితే తరచుగా స్త్రీల హక్కులను ఉల్లంఘించే పద్ధతులు ఉన్నాయి.

చారిత్రక పద్ధతులు

కొన్ని వర్గాలలో సతి, జౌహర్ మరియు దేవదాసి వంటి సంప్రదాయాలు నిషేధించబడ్డాయి మరియు ఆధునిక భారతదేశంలో చాలా వరకు వాడుకలో లేవు. అయినప్పటికీ, భారతదేశంలోని మారుమూల ప్రాంతాలలో ఈ పద్ధతుల యొక్క కొన్ని ఉదాహరణలు ఇప్పటికీ కనిపిస్తాయి. ఇప్పటికీ కొన్ని వర్గాలలో భారతీయ మహిళలు పర్దాను పాటిస్తున్నారు. ప్రస్తుత భారత చట్టం ప్రకారం బాల్య వివాహాలు చట్టవిరుద్ధమైనప్పటికీ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సాధారణం.

సతీ

సతి అనేది కొన్ని వర్గాలలో పాత, దాదాపు పూర్తిగా పనికిరాని ఆచారం, దీనిలో వితంతువును ఆమె భర్త అంత్యక్రియల చితిపై సజీవంగా కాల్చివేస్తారు. ఈ చట్టం వితంతువు యొక్క స్వచ్ఛందంగా ఉండవలసి ఉన్నప్పటికీ. కలియుగంలో, ప్రస్తుత యుగంలో హిందూ గ్రంధాలచే దీనిని ఆచరించడం నిషేధించబడింది. భారత ఉపఖండంపై విదేశీ దండయాత్రల తర్వాత, ఈ అభ్యాసం దాని ఉనికిని గుర్తించడం ప్రారంభించింది, ఎందుకంటే మహిళలు తరచుగా విదేశీ శక్తులచే అత్యాచారం లేదా కిడ్నాప్ చేయబడతారు. దీనిని 1829లో బ్రిటిష్ వారు రద్దు చేశారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి దాదాపు నలభై కేసులు నమోదయ్యాయి. 1987లో, రాజస్థాన్‌లో రూప్ కన్వర్ కేసు ది కమిషన్ ఆఫ్ సతి (నివారణ) చట్టానికి దారితీసింది.

జౌహర్

ఓడిపోయిన యోధుల భార్యలు మరియు కుమార్తెలు శత్రువులచే బంధించబడకుండా మరియు పర్యవసానంగా వేధింపులకు గురికాకుండా ఉండటానికి వారిచే స్వచ్ఛంద దహనం చేసే పద్ధతిని జౌహర్ సూచిస్తుంది. పరాజయం పాలైన రాజ్‌పుత్ పాలకుల భార్యలు ఈ పద్ధతిని అనుసరించారు, వారు గౌరవానికి అధిక ప్రీమియం ఇస్తారు. భారతదేశంపై ఇస్లామిక్ దండయాత్రల సమయంలో ఇటువంటి ఆచారం జరిగింది.

పర్దా

పర్దా అనేది కొన్ని కమ్యూనిటీలలో స్త్రీలు తమ చర్మాన్ని మరియు ఆకారాన్ని మగవారి నుండి దాచుకోవడానికి తమను తాము కప్పుకోవాలి. ఇది స్త్రీల చలనశీలతపై ఆంక్షలు విధిస్తుంది, స్వేచ్ఛగా సంభాషించే వారి హక్కును అరికడుతుంది మరియు స్త్రీల అధీనతకు ప్రతీక. ముస్లిం ఆక్రమణదారులు

తమను కిడ్నాప్ చేస్తారనే భయంతో భారతీయ మహిళలు భారత ఉపఖండంలోని ఇస్లామిక్ రాజ్యాలలో పర్దా చేయాల్సి వచ్చిందని గుర్తించబడింది.

దేవదాసీలు

దేవదాసి తరచుగా మతపరమైన ఆచారం అని తప్పుగా అర్థం చేసుకుంటారు. ఇది దక్షిణ భారతదేశంలో ఆచరించబడింది, దీనిలో స్త్రీలు దేవత లేదా ఆలయానికి "వివాహం" చేస్తారు. ఈ ఆచారం 10వ శతాబ్దం AD నాటికి బాగా స్థిరపడింది, 1988 నాటికి దేశంలో ఈ ఆచారం నిషేధించబడింది.

బ్రిటిష్ పాలన

యూరోపియన్ పండితులు 19వ శతాబ్దంలో హిందూ స్త్రీలు ఇతర స్త్రీల కంటే "సహజంగా పవిత్రులు" మరియు "ఎక్కువ ధర్మవంతులు" అని గమనించారు. బ్రిటిష్ రాజ్ కాలంలో, రామ్ మోహన్ రాయ్, ఈశ్వర్ చంద్ర విద్యాసాగర్ మరియు జ్యోతిరావ్ ఫూలే వంటి అనేక మంది సంస్కర్తలు మహిళల అభ్యున్నతి కోసం పోరాడారు. కలకత్తాలోని హిందూ కళాశాల పూర్వ విద్యార్థి మరియు "యంగ్ బెంగాల్" సభ్యుడు అయిన పియరీ చరణ్ సర్కార్ 1847లో కలకత్తా శివారు ప్రాంతమైన బరాసత్‌లో భారతదేశంలో బాలికల కోసం మొదటి ఉచిత పాఠశాలను స్థాపించారు (తరువాత ఈ పాఠశాలకు కాళీకృష్ణ బాలికల ఉన్నత పాఠశాల అని పేరు పెట్టారు. పాఠశాల).

ఇది రాజ్ యుగంలో సానుకూల బ్రిటిష్ సహకారం లేదని సూచించవచ్చు, అది పూర్తిగా కేసు కాదు. మిషనరీల భార్యలైన మార్తా మాల్ట్ నీ మీడ్ మరియు ఆమె కుమార్తె ఎలిజా కాల్డ్‌వెల్ నీ మాల్ట్ దక్షిణ భారతదేశంలో బాలికల విద్య మరియు శిక్షణకు మార్గదర్శకత్వం వహించినందుకు సరిగ్గా గుర్తుంచుకుంటారు. ఈ అభ్యాసం ప్రారంభంలో స్థానిక ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొంది, ఎందుకంటే ఇది సంప్రదాయాన్ని ఎదుర్కొంటుంది. రాజా రామ్మోహన్ రాయ్ యొక్క ప్రయత్నాలు 1829లో గవర్నర్-జనరల్ విలియం కావెండిష్-బెంటింక్ ఆధ్వర్యంలో సతి నిర్మూలనకు దారితీసింది. వితంతువుల పరిస్థితి మెరుగుదల కోసం ఈశ్వర్ చంద్ర విద్యాసాగర్ యొక్క ధర్మయుద్ధం 1856 వితంతు పునర్వివాహ చట్టానికి దారితీసింది. పండిత రమాబాయి వంటి అనేక మంది మహిళా సంస్కర్తలు కూడా సహాయం చేసారు. స్త్రీలకు కారణం.

కర్నాటకలోని కిత్తూరు రాచరిక రాష్ట్ర రాణి కిత్తూరు చెన్నమ్మ, లోపాల సిద్ధాంతానికి ప్రతిస్పందనగా బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా సాయుధ తిరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించింది. తీరప్రాంత కర్ణాటక రాణి అబ్బక్క రాణి, 16వ శతాబ్దంలో ముఖ్యంగా పోర్చుగీసు వారిపై దండయాత్ర చేస్తున్న యూరోపియన్ సైన్యాలకు వ్యతిరేకంగా రక్షణకు నాయకత్వం వహించింది. ఝాన్సీ రాణి రాణి లక్ష్మీ బాయి బ్రిటీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా 1857లో భారత తిరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించింది. ఆమె ఇప్పుడు జాతీయ కథానాయికగా విస్తృతంగా పరిగణించబడుతుంది. అవధ్ సహ-పాలకుడు బేగం హజ్రత్ మహల్ 1857 తిరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించిన మరొక పాలకురాలు. ఆమె బ్రిటీష్ వారితో ఒప్పందాలను తిరస్కరించింది మరియు తరువాత నేపాల్‌కు వెనుదిరిగింది. ఈ కాలంలో భోపాల్‌లోని బేగంలు కూడా

ప్రముఖ మహిళా పాలకులుగా పరిగణించబడ్డారు. వారు పర్దాను పాటించలేదు మరియు యుద్ధ కళలలో శిక్షణ పొందారు.

చంద్రముఖి బసు, కాదంబినీ గంగూలీ మరియు ఆనంది గోపాల్ జోషి డిగ్రీ పొందిన తొలి భారతీయ మహిళలు.

1917లో, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మద్దతుతో మహిళల రాజకీయ హక్కులను డిమాండ్ చేయడానికి మొదటి మహిళా ప్రతినిధి బృందం రాష్ట్ర కార్యదర్శిని కలిసింది. 1927లో పుణెలో అఖిల భారత మహిళా విద్యా సదస్సు జరిగింది, ఇది సామాజిక మార్పు కోసం ఉద్యమంలో ప్రధాన సంస్థగా మారింది. 1929లో, బాల్య వివాహ నిరోధక చట్టం ఆమోదించబడింది, బాలికకు కనీస వివాహ వయస్సు పద్నాలుగుని నిర్దేశించింది. మహాత్మా గాంధీ స్వయంగా పదమూడేళ్ల వయసులో వివాహం చేసుకున్నప్పటికీ, తరువాత అతను బాల్య వివాహాలను బహిష్కరించాలని ప్రజలను కోరారు మరియు బాల వితంతువులను వివాహం చేసుకోవాలని యువకులకు పిలుపునిచ్చారు.

భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో స్త్రీలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించారు. భికాజీ కామా, డా. అన్నీ బిసెంట్, ప్రీతిలతా వడ్డేదార్, విజయలక్ష్మి పండిట్, రాజకుమారి అమృత్ కౌర్, అరుణా అసఫ్ అలీ, సుచేతా కృప్లానీ మరియు కస్తూర్బా గాంధీ వంటి ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు కొందరు. ఇతర ముఖ్యమైన పేర్లు ముత్తులక్ష్మి రెడ్డి మరియు దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్. సుభాస్ చంద్రబోస్ యొక్క ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీకి చెందిన రాణి ఆఫ్ ఝాన్సీ రెజిమెంట్‌లో కెప్టెన్ లక్ష్మీ సహగల్‌తో సహా పూర్తిగా మహిళలు ఉన్నారు. సరోజినీ నాయుడు, కవయిత్రి మరియు స్వాతంత్ర్య సమరయోధురాలు, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షురాలిగా మారిన మొదటి భారతీయ మహిళ మరియు భారతదేశంలో ఒక రాష్ట్రానికి గవర్నర్‌గా పనిచేసిన మొదటి మహిళ.

స్వతంత్ర భారతదేశం

టాటా స్ట్రాటజిక్ మేనేజ్‌మెంట్ గ్రూప్ ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రానికి స్త్రీ భద్రత సూచిక. లేత ఆకుపచ్చ రంగు గొప్ప భద్రతను సూచిస్తుంది; పసుపు, మధ్యస్థ భద్రత మరియు లేత ఎరుపు, తక్కువ భద్రత.

భారతదేశంలోని మహిళలు ఇప్పుడు విద్య, క్రీడలు, రాజకీయాలు, మీడియా, కళ మరియు సంస్కృతి, సేవా రంగాలు, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ మొదలైన రంగాలలో పూర్తిగా పాల్గొంటున్నారు. మొత్తం పదిహేనేళ్ల పాటు భారత ప్రధానిగా పనిచేసిన ఇందిరా గాంధీ ప్రపంచంలోనే అత్యధిక కాలం పనిచేసిన మహిళా ప్రధానమంత్రి.

భారత రాజ్యాంగం భారతీయ మహిళలందరికీ సమానత్వం (ఆర్టికల్ 14), రాజ్య వివక్ష (ఆర్టికల్ 15(1)), సమాన అవకాశాల (ఆర్టికల్ 16) మరియు సమాన పనికి సమాన వేతనం (ఆర్టికల్ 39(డి)) హామీ ఇస్తుంది. అదనంగా, ఇది స్త్రీలు మరియు పిల్లలకు అనుకూలంగా రాష్ట్రంచే ప్రత్యేక నిబంధనలను రూపొందించడానికి అనుమతిస్తుంది (ఆర్టికల్ 15(3)), మహిళల గౌరవాన్ని కించపరిచే పద్ధతులను

(ఆర్టికల్ 51(ఎ) (ఇ)) త్యజిస్తుంది, మరియు న్యాయమైన మరియు మానవీయమైన పని పరిస్థితులను మరియు ప్రసూతి ఉపశమనాన్ని పొందేందుకు రాష్ట్రంచే ఏర్పాటు చేయవలసిన నిబంధనలు. (ఆర్టికల్ 42). భారతదేశంలో స్త్రీవాద క్రియాశీలత 1970ల చివరలో ఊపందుకుంది. మహిళా సంఘాలను ఏకతాటిపైకి తెచ్చిన మొదటి జాతీయ స్థాయి సమస్యల్లో మధుర అత్యాచారం కేసు ఒకటి. 1979-1980లో పోలీసు స్టేషన్‌లో యువతి మధురపై అత్యాచారం చేసినందుకు నిందితులుగా ఉన్న పోలీసులను నిర్దోషులుగా ప్రకటించడం దేశవ్యాప్తంగా నిరసనలకు దారితీసింది. నిరసనలు, జాతీయ మీడియా విస్తృతంగా కవర్ చేయడంతో ప్రభుత్వం సాక్ష్యాధారాల చట్టం, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ మరియు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్‌లను సవరించవలసి వచ్చింది; మరియు కస్టోడియల్ రేప్ అనే కొత్త నేరాన్ని సృష్టించింది. ఆడ శిశుహత్య, లింగ వివక్ష, మహిళల ఆరోగ్యం, మహిళల భద్రత, మహిళల అక్షరాస్యత వంటి సమస్యలపై మహిళా కార్యకర్తలు కూడా ఏకమయ్యారు.

భారతదేశంలో మహిళలపై హింసతో మద్యపానం తరచుగా ముడిపడి ఉంటుంది కాబట్టి, అనేక మహిళా సంఘాలు ఆంధ్రప్రదేశ్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, హర్యానా, ఒడిశా, మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఇతర రాష్ట్రాల్లో మద్యానికి వ్యతిరేక ప్రచారాలను ప్రారంభించాయి. చాలా మంది భారతీయ ముస్లిం మహిళలు షరియత్ చట్టం ప్రకారం మహిళల హక్కులపై ప్రాథమిక నాయకుల వివరణను ప్రశ్నించారు మరియు ట్రిపుల్ తలాక్ విధానాన్ని విమర్శించారు.

1990వ దశకంలో, విదేశీ దాత ఏజెన్సీల నుండి వచ్చిన గ్రాంట్లు కొత్త మహిళా-ఆధారిత NGOలను ఏర్పరిచాయి. స్వయం సహాయక సంఘాలు మరియు స్వయం ఉపాధి ఉమెన్స్ అసోసియేషన్ (SEWA) వంటి NGOలు భారతదేశంలో మహిళల హక్కుల పురోగతిలో ప్రధాన పాత్ర పోషించాయి. అనేక మంది మహిళలు స్థానిక ఉద్యమాల నాయకులుగా ఉద్భవించారు; ఉదాహరణకు, నర్మదా బచావో ఆందోళనకు చెందిన మేధా పాట్కర్.

భారత ప్రభుత్వం 2001ని మహిళా సాధికారత సంవత్సరం (స్వశక్తి)గా ప్రకటించింది. మహిళా సాధికారత కోసం జాతీయ విధానం 2001లో ఆమోదించబడింది.

2006లో ముస్లిం అత్యాచార బాధితురాలు ఇమ్రానా ఉదంతాన్ని మీడియా హైలైట్ చేసింది. ఇమ్రానాపై ఆమె మామ అత్యాచారం చేశాడు. ఇమ్రానా తన మామగారిని వివాహం చేసుకోవాలని కొందరు ముస్లిం మతపెద్దలు చేసిన ప్రకటన పెద్ద ఎత్తున నిరసనలకు దారితీసింది, చివరకు ఇమ్రానా మామగారికి 10 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష విధించబడింది. ఈ తీర్పును పలు మహిళా సంఘాలు, ఆల్ ఇండియా ముస్లిం పర్సనల్ లా బోర్డు స్వాగతించాయి.

2010 మార్చి 9న, అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం తర్వాత ఒకరోజు తర్వాత, రాజ్యసభ మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును ఆమోదించింది, భారత పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలలో 33% సీట్లు మహిళలకు రిజర్వ్ చేయబడాలి.

1.3 కాలక్రమం

దేశంలో మహిళలు సాధించిన వాటిని చూడటం ద్వారా వారి స్థానంలో స్థిరమైన మార్పును హైలైట్ చేయవచ్చు:

- 1848: జ్యోతిరావు ఫూలే తన భార్య సావిత్రీబాయి ఫూలేతో కలిసి భారతదేశంలోని పూణేలో బాలికల కోసం ఒక పాఠశాలను ప్రారంభించారు. సావిత్రీబాయి ఫూలే భారతదేశంలో మొదటి మహిళా ఉపాధ్యాయురాలు.
- 1879: జాన్ ఇలియట్ డ్రింక్‌వాటర్ బెతున్ 1849లో బెతూన్ స్కూల్‌ను స్థాపించారు, ఇది 1879లో బెతూన్ కాలేజీగా అభివృద్ధి చెందింది, తద్వారా భారతదేశంలో మొదటి మహిళా కళాశాలగా అవతరించింది.
- 1883: చంద్రముఖి బసు మరియు కాదంబినీ గంగూలీ భారతదేశం మరియు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం యొక్క మొదటి మహిళా గ్రాడ్యుయేట్లు అయ్యారు.
- 1886: కాదంబిని గంగూలీ మరియు ఆనంది గోపాల్ జోషి పాశ్చాత్య వైద్యంలో శిక్షణ పొందిన భారతదేశం నుండి మొదటి మహిళలు.
- 1905: సుజానే RD టాటా కారు నడిపిన మొదటి భారతీయ మహిళ.
- 1916: మొదటి మహిళా విశ్వవిద్యాలయం, SNDT మహిళా విశ్వవిద్యాలయం, 2 జూన్ 1916న సంఘ సంస్కర్త ధోండో కేశవ్ కార్వే కేవలం ఐదుగురు విద్యార్థులతో స్థాపించారు.
- 1917: అన్నీ బిసెంట్ భారత జాతీయ కాంగ్రెస్‌కు మొదటి మహిళా అధ్యక్షురాలు అయ్యారు.
- 1919: ఆమె విశిష్ట సామాజిక సేవ కోసం, పండితబ్రిటీష్ రాజ్ చేత కైసర్-ఇ-హింద్ మెడల్ పొందిన మొదటి భారతీయ మహిళ రమాబాయి.
- 1925: సరోజినీ నాయుడు భారత జాతీయ కాంగ్రెస్‌కు భారతీయ జననంలో మొదటి మహిళా అధ్యక్షురాలు అయ్యారు.
- 1927: దిఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్ స్థాపించబడింది.
- 1944: అసిమా ఛటర్జీ భారతీయ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా డాక్టరేట్ ఆఫ్ సైన్స్ పొందిన మొదటి భారతీయ మహిళ.
- 1947: స్వాతంత్ర్యం తరువాత 15 ఆగష్టు 1947న, సరోజినీ నాయుడు యునైటెడ్ ప్రావిన్స్‌కు గవర్నర్ అయ్యారు మరియు ఆ ప్రక్రియలో భారతదేశపు మొదటి మహిళా గవర్నర్ అయ్యారు.
- 1951: డెక్కన్ ఎయిర్‌వేస్‌కు చెందిన ప్రేమ్ మాథుర్ మొదటి భారతీయ మహిళా వాణిజ్య పైలట్ అయ్యారు.
- 1953: విజయ లక్ష్మి పండిట్ ఐక్యరాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీకి మొదటి మహిళ (మరియు మొదటి భారతీయ) అధ్యక్షురాలు అయ్యారు.
- 1959: అన్నా చాందీ ఒక హైకోర్టు (కేరళ హైకోర్టు) యొక్క మొదటి భారతీయ మహిళా న్యాయమూర్తి

- 1963: సుచేతా కృప్లానీ ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు, భారతదేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలోనైనా ఆ పదవిని చేపట్టిన మొదటి మహిళ.
- 1966: కెప్టెన్ దుర్గా బెనర్జీ స్టేట్ ఎయిర్‌లైన్స్ ఇండియన్ ఎయిర్‌లైన్స్‌కి మొదటి భారతీయ మహిళా పైలట్ అయ్యారు.
- 1966: కమలాదేవి చటోపాధ్యాయ సమాజ నాయకత్వానికి రామన్ మెగసెసే అవార్డును గెలుచుకున్నారు.
- 1966: ఇందిరా గాంధీ భారతదేశానికి మొదటి మహిళా ప్రధానమంత్రి అయ్యారు.
- 1970: కమల్‌జిత్ సంధు ఆసియా క్రీడల్లో స్వర్ణం గెలిచిన మొదటి భారతీయ మహిళ
- 1972: కిరణ్ బేడీ ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్‌లో చేరిన మొదటి మహిళా ఉద్యోగి.
- 1979: మదర్ థెరిసా నోబెల్ శాంతి బహుమతిని గెలుచుకుంది, అలా చేసిన మొదటి భారతీయ మహిళా పౌరురాలు.
- 1984: మే 23న బచేంద్రి పాల్ ఎవరెస్ట్ శిఖరాన్ని అధిరోహించిన మొదటి భారతీయ మహిళ.
- 1989: జస్టిస్ ఎం. ఫాతిమా బీవీ భారత సుప్రీంకోర్టు మొదటి మహిళా న్యాయమూర్తి. 1992: ప్రియా జింగన్ భారత సైన్యంలో చేరిన మొదటి మహిళా క్యాడెట్ (తరువాత 6 మార్చి 1993న నియమించబడింది)
- 1994: హరితా కౌర్ డియోల్ ఒంటరి విమానంలో భారత వైమానిక దళం (IAF)లో మొదటి భారతీయ మహిళా పైలట్ అయ్యారు.
- 1997: కల్పనా చావ్లా అంతరిక్షంలోకి వెళ్లిన మొదటి భారతదేశంలో జన్మించిన మహిళ.
- 2000: కర్ణం మల్లీశ్వరి ఒలింపిక్ పతకాన్ని (సిడ్నీలో 2000 వేసవి ఒలింపిక్స్‌లో కాంస్య పతకం) గెలుచుకున్న మొదటి భారతీయ మహిళ.
- 2002: భారత రాష్ట్రపతి పదవికి పోటీ చేసిన మొదటి భారతీయ మహిళ లక్ష్మీ సహగల్.
- 2004: పునీతా అరోరా భారత సైన్యంలో అత్యున్నత స్థాయి లెఫ్టినెంట్ జనరల్ హోదా పొందిన మొదటి మహిళ.
- 2007: ప్రతిభా పాటిల్ భారతదేశానికి మొదటి మహిళా రాష్ట్రపతి అయ్యారు.
- 2009: మీరా కుమార్ భారత పార్లమెంటులోని దిగువ సభ అయిన లోక్ సభకు మొదటి మహిళా స్పీకర్ అయ్యారు.

1.4 ముగింపు

ముగింపులో, భారతదేశంలో మహిళల చారిత్రక దృక్పథం స్థితిస్థాపకత, సంకల్పం మరియు పరివర్తనాత్మక విజయాలతో అల్లిన వస్త్రం. గార్గి వాచక్నవి యొక్క పురాతన తాత్విక అంతర్దృష్టి నుండి రజియా సుల్తానా మధ్యయుగ పాలన వరకు, ఆనంది గోపాల్ జోషి యొక్క వలసవాద యుగం పురోగతి ఇందిరా గాంధీ వంటి వ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యానంతర నాయకత్వం వరకు, ఈ పథం క్రమంగా లింగ అవరోధాలను

తొలగించడాన్ని వెల్లడిస్తుంది. సమకాలీన భారతదేశం సైన్స్ మరియు క్రీడల నుండి సాహిత్యం మరియు రాజకీయాల వరకు విభిన్న రంగాలలో రాణిస్తున్న మహిళల శ్రేణిని చూస్తోంది. సవాళ్లు కొనసాగుతున్నప్పటికీ, భారతీయ మహిళల చారిత్రక ప్రయాణం ఒక డైనమిక్ పరిణామాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది, ఇది అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా, సమాజంలో తమ పాత్రలను ఆకృతి చేసి, పునర్నిర్వచించబడిన మార్గదర్శక వ్యక్తులచే గుర్తించబడింది. లింగ సమానత్వం కోసం కొనసాగుతున్న అన్వేషణ ఈ కథనంలో అంతర్భాగంగా మిగిలిపోయింది, మార్గం సుగమం చేసిన వారి వారసత్వం మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజం వైపు భవిష్యత్తు తరాలకు స్ఫూర్తినిస్తుంది మరియు మార్గనిర్దేశం చేస్తుంది.

1.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1. ప్రాచీన భారతదేశంలో స్త్రీల పరిస్థితిని వివరించండి?
2. బ్రిటీష్ మరియు స్వతంత్ర భారతదేశంలో స్త్రీల పరిస్థితిపై నోట్ వ్రాయండి?
3. మహిళలపై వివిధ చారిత్రక పద్ధతులు ఏమిటి?
4. భారతదేశంలోని మహిళల చారిత్రక దృక్పథం యొక్క కాలక్రమాన్ని వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం-2

భారతదేశంలో మహిళల పాత్ర మరియు స్థితి మార్పులు

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం భారతదేశంలోని సమాజంలోని వివిధ రంగాలలో మారుతున్న పాత్ర మరియు స్థితిని వివరించడం.

నిర్మాణం

2.1 పరిచయం

2.2 భారతదేశంలో మహిళల పాత్రను మార్చడం

2.3 భారతదేశంలో మహిళల స్థితిని మార్చడం

2.4 ముగింపు

2.5 నమూనా ప్రశ్నలు

2.1 పరిచయం

భారతదేశ జనాభాలో అత్యంత నిద్రాణమైన విభాగంగా ఉన్న మహిళలు ఇప్పుడు అన్ని రంగాలలో చురుకుగా పాల్గొనేవారు. ఇప్పటి వరకు, వారు కుటుంబ సంస్థ యొక్క యూనిట్ మాత్రమే. ఇప్పుడు, మహిళలు సమాజంలో ఒక ముఖ్యమైన యూనిట్‌గా మాత్రమే కాకుండా సమాజంలో సామాజిక మార్పు యొక్క గమనాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్నారు.

మహిళలు మన సమాజంలో ఒక ముఖ్యమైన అంశం. ఆధునిక సమాజం మహిళల వ్యక్తిగత గుర్తింపును గుర్తించడం ప్రారంభించింది. పురుషునికి ఉన్నట్లుగా ఆమె తన ఆకాంక్ష, సామర్థ్యాలు మరియు లక్షణాలను కలిగి ఉంటుందని నమ్ముతారు మరియు ఆమె తన సామర్థ్యాలను అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి మరియు తన స్వంత ఎంపిక ప్రకారం వాటిని వ్యక్తీకరించడానికి ఆమెకు అవకాశాలు ఉండాలని కూడా అంగీకరించబడింది.

స్త్రీలు సమాజానికి వివిధ రకాలుగా సహాయం చేయగలరు. సామాజిక కార్యక్రమాల్లో నిమగ్నమై సమాజాభివృద్ధికి పాటుపడతారు.

చదువుకున్న యువతులు తనకు నచ్చిన వృత్తిలో నిమగ్నమవ్వవచ్చు. మాకు మరింత మంది వైద్యులు, ఇంజనీర్లు, సాఫ్ట్‌వేర్ డెవలపర్లు మరియు సామాజిక కార్యకర్తలు కావాలి. మహిళలు ముందుకు వచ్చి అభివృద్ధి పనులకు చొరవ చూపకపోతే ప్రపంచం మంచి వేగంతో అభివృద్ధి చెందదు.

ఆరోగ్య సంరక్షణ రంగంలో వారు గొప్పగా దోహదపడగలరు. మహిళా విద్య పారిశుధ్యం మరియు పరిశుభ్రత స్థాయిని కూడా మెరుగుపరుస్తుంది.

ఒక తల్లిగా, నవజాత శిశువు యొక్క భావోద్వేగ మానసిక అంశం అభివృద్ధిలో ఆమె పాత్ర కూడా చాలా ముఖ్యమైనది. ఆమె తన బిడ్డ యొక్క సృష్టికర్త మరియు నిర్వహణ మాత్రమే కాదు, విద్యావేత్త మరియు క్రమశిక్షణాపరురాలు కూడా.

స్త్రీ ఇప్పుడు సామాజిక మార్పుకు ఒక ముఖ్యమైన సాధనం. కార్పొరేట్ జీవితంలో స్త్రీ ఎంత భాగస్వామ్యాన్ని కలిగి ఉందో భారతదేశంలో సామాజిక మార్పుకు కొలమానం.

సామాజిక జీవితంలో మహిళల ఆసక్తి మరియు భాగస్వామ్యం పెరుగుతోంది. ఈ అభివృద్ధి కూడా స్త్రీల విద్య మరియు సామాజిక విలువల లౌకికీకరణ ఫలితమే. మహిళలు సామాజిక సంస్థలలో పాల్గొంటున్నారు మరియు సామాజిక ప్రమేయంతో కూడిన జీవితాన్ని గడపడానికి అభిరుచిని పెంచుకుంటున్నారు. సామాజిక, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల పట్ల వారికి ఆసక్తి పెరుగుతోంది. వారికి ప్రయాణాలు మరియు సాహిత్య కార్యకలాపాలపై ఆసక్తి పెరుగుతుంది.

వరకట్నం, సతి, ఆడ శిశుహత్య, శాశ్వత వితంతువు, బాల్య వివాహాలు వంటి అనేక సామాజిక పద్ధతులను పూర్తిగా రద్దు చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. మహిళల సామాజిక మరియు ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వంతో సహా అనేక మంది వ్యక్తులు మరియు సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయి.

ఆధునిక కాలంలో మహిళల కోసం ఎన్నో సంక్షేమ సంస్థలు పుట్టుకొచ్చాయి. మహిళలు ఈ సంస్థల్లో క్రియాశీలక సభ్యులుగా మారి మహిళా సంక్షేమానికి తమ వంతు సహకారం అందిస్తున్నారు. జాతీయ, రాష్ట్ర స్థాయిలో కొన్ని సంక్షేమ సంస్థలు ఏర్పాటయ్యాయి, వాటిలో చాలా వరకు స్థానిక స్థాయిలో ఉన్నాయి.

2.2 భారతదేశంలో మహిళల పాత్రను మార్చడం

సాంప్రదాయకంగా, ఒక భారతీయ మహిళకు నాలుగు రెట్లు హోదా-పాత్ర క్రమాలు ఉన్నాయి. కూతురు, భార్య, గృహిణి (గృహనిర్మాత) మరియు తల్లిగా ఇవి ఆమె పాత్ర.

సమాజంలో తన స్థితి మరియు పాత్ర సాంప్రదాయకంగా బాగా నిర్వచించబడిన మరియు దాదాపుగా స్థిరపడిన స్త్రీ, ఇప్పుడు చాలా విస్తృతమైన మార్పులను ఎదుర్కొంటోంది.

ఆధునిక కాలంలో స్త్రీ పాత్రల రంగానికి తెలియని కొన్ని కొత్త రంగాల్లోకి ప్రవేశిస్తోంది. వారు సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ కార్యకలాపాలలో పాల్గొంటున్నారు.

ప్రస్తుత తరం మహిళలు సాధారణంగా వారి మునుపటి తరం మహిళల కంటే ఉన్నత విద్యను పొందారు. వారి కుటుంబాల ఆర్థిక స్థితిగతులలో చాలా విస్తృతమైన పరిణామాలు ఉన్నాయి.

సమాజంలో మహిళల పాత్ర: ఆధునిక మహిళలు సామాజిక సమస్యల వైపు మొగ్గు చూపుతున్నారు మరియు మహిళల సామాజిక స్థితిని మెరుగుపరచడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తున్నారు.

పెరిగిన అవగాహన మరియు విద్య మహిళలను ఇంటి నాలుగు గోడల నుండి బయటకు రావడానికి ప్రేరేపించింది. చాలా మంది మహిళలు జాతీయవాద ఉద్యమంలో చురుకుగా మద్దతు ఇచ్చారు మరియు పాల్గొన్నారు మరియు స్వేచ్ఛా భారతదేశంలో పరిపాలన మరియు ప్రజా జీవితంలో ప్రముఖ స్థానాలు

మరియు కార్యాలయాలను పొందారు. సాంప్రదాయకంగా భారతీయ మహిళలు కుటుంబం మరియు కుటుంబం కోసం ఉన్నారు.

వారి పురుషుడి మాదిరిగానే, మహిళలు కూడా సామాజిక కార్యక్రమాలకు హాజరు కావడానికి ఇష్టపడతారు మరియు ఆమె సామాజిక జీవితానికి చాలా విలువ ఇస్తారు. గతంలో, పురుషులు-జానపదులు సామాజిక కార్యక్రమాలకు హాజరయ్యేందుకు మహిళలు తమ ఇళ్లను వదిలి వెళ్లకుండా నిరుత్సాహపరిచేవారు. ఇప్పుడు విద్య వ్యాప్తి, ముఖ్యంగా స్త్రీలు మరియు దానితో విద్యావంతులైన మహిళల మారుతున్న సామాజిక దృక్పథాలు క్రమాన్ని మార్చాయి.

ఆధునిక స్త్రీ తన ఆరోగ్యం, వ్యక్తిత్వం, సాంస్కృతిక అవసరాలు మరియు ఆసక్తులు, విద్యాపరమైన కార్యకలాపాలు, సామాజిక సంభోగం, మతపరమైన కార్యకలాపాలు వినోద అవసరాలు మొదలైన వాటి కోసం శ్రద్ధ వహించడం ప్రారంభించింది.

భార్యగా స్త్రీ: భార్యగా స్త్రీ తన భర్తతో సమానమైన స్థితిని ఆదర్శంగా పొందింది మరియు సామాజిక మరియు జీవసంబంధమైన విధులు రెండింటినీ నిర్వహించింది.

నేటికీ, భారతీయ బాలికలు నిస్వార్థత, స్వీయ-తిరస్కరణ మరియు త్యాగాన్ని చిత్రీకరించే మోడల్స్‌లో ఇంకా పెరిగారు.

పరస్పర ఆప్యాయత మరియు ప్రేమ కోసం కోరిక వారి భర్తలతో వారి సంబంధం గురించి వారి భావనలో కనిపించడం ప్రారంభించింది.

భార్యాభర్తల సంబంధం పాత్రలో మరింత సమానత్వం మరియు మరింత సహచరమైనదిగా మారింది. వివాహంలో ఎక్కువ ఎంపిక స్వేచ్ఛ అనేది కుటుంబ రూపంలో మార్పుకు తోడుగా ఉంటుంది.

రాజకీయాల్లో మహిళల పాత్ర: మహిళలకు విద్య రాజకీయ సమస్యలపై అవగాహన కల్పించడమే కాకుండా, క్రమంగా రాజకీయ జీవితంలో చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు. కొందరు తమను రాజకీయ పార్టీల్లో సభ్యులుగా చేర్చుకోవడం, పార్టీ సమావేశాలు, సమావేశాలు, రాజకీయ కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారు. కొంతమంది మహిళలు తమ స్వంత ప్రభావవంతమైన రాజకీయ స్థాయిని పొందుతున్నారు మరియు సమాజంలో మహిళల పరిస్థితుల మెరుగుదల కోసం ప్రజాభిప్రాయాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు.

సామాజిక-ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో మహిళల భాగస్వామ్యం: ఆధునిక కాలంలో స్త్రీ స్త్రీ పాత్రల రంగానికి తెలియని కొన్ని కొత్త రంగాల్లోకి ప్రవేశిస్తోంది. ఇవి ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు సామాజిక జీవితంలో స్త్రీ భాగస్వామ్యం.

ఆధునిక మహిళ కుటుంబ ఆర్థిక అవసరాల కారణంగా ఉద్యోగ వృత్తిలోకి ప్రవేశించాలని తీవ్రంగా కోరుకుంటుంది. మధ్యతరగతి కుటుంబాలలో, ఉన్నత జీవన ప్రమాణాల నిర్వహణకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. కుటుంబ ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చడానికి మరియు ఉన్నత జీవన ప్రమాణాలను సాధించడానికి స్త్రీ ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో పాల్గొంటుంది.

వివాహం: చాలామంది స్త్రీలు, విద్యావంతులు కూడా వివాహాన్ని తల్లిదండ్రుల ఎంపికగా భావిస్తారు. మధ్యతరగతి మరియు ఉన్నత తరగతులకు చెందిన చాలా మంది యువతులు వృత్తిని దృష్టిలో ఉంచుకుని వివాహాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని చదువుతున్నారు. మళ్ళీ, చాలా మంది అమ్మాయిలు కెరీర్‌లోకి ప్రవేశిస్తారు, ఎందుకంటే వారు కోరుకున్నందున కాదు, కానీ వారి తల్లిదండ్రులు వారికి భర్తలను కనుగొనే వరకు వేరే ఏమీ చేయలేరు.

మహిళా సమానత్వం విశ్వవ్యాప్తం కాదు: విద్య, ఉపాధి మరియు అధికారం పరంగా మహిళల సమానత్వం ఇప్పటికీ సార్వత్రిక విజయం కంటే వ్యక్తిగా ఉంది. మన స్త్రీలలో ఎక్కువమంది ఇప్పటికీ తక్కువ స్థాయిని అంగీకరించడంలో సంతృప్తిగా ఉన్నారు. చట్టబద్ధంగా స్త్రీలకు పురుషులతో సమాన హక్కులు ఉన్నప్పటికీ, మహిళలకు తగినంత ఉద్యోగాలు లేవు మరియు శ్రామిక మహిళలు దోపిడీ నుండి తగినంతగా రక్షించబడకపోవడం దీనికి కారణం.

వారి చట్టపరమైన స్థితి గురించి తెలియదు: మహిళలు సాధారణంగా తమ సొంత స్థితిని మెరుగుపరచుకోవడానికి సంబంధించిన నిబంధనల గురించి తెలియదు. వారసత్వం, వివాహం లేదా కుటుంబం యొక్క వారి హక్కులకు సంబంధించిన కొన్ని నిబంధనల గురించి వారికి తెలిసినప్పటికీ, వారు వాటిని కోరడానికి ఇష్టపడరు. మగ తల్లిదండ్రులు, భర్త మరియు కుటుంబంలోని ఇతర పెద్ద సభ్యుల అధికారం యొక్క సాంప్రదాయ ఆధిపత్యం తరచుగా మహిళలు వారి చట్టపరమైన హక్కులను అనుభవించడాన్ని పరిమితం చేస్తుంది. ఈ సమస్యల భౌతికీకరణ ఇప్పటికీ సమాజంలోని వైఖరి మార్పులపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

గ్రామీణ మహిళలు: దేశాభివృద్ధిలో మహిళలు సమానమైన, ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాలన్నది గాంధీజీ దార్శనికత. ఏది ఏమైనప్పటికీ, మహిళల సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిని పెంపొందించే ఉద్యమం సాధారణంగా ప్రధాన పట్టణ కేంద్రాలలో మధ్యతరగతి విద్యావంతులైన స్త్రీలను కలిగి ఉంది, అయితే గ్రామీణ మహిళలు చాలా మంది రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన హక్కులు మరియు అధికారాలను ఇంకా అనుభవించలేదు.

మహిళా సంక్షేమ సంస్థల పాత్ర: జాతీయ స్థాయిలో, ముఖ్యమైన సంస్థలు యంగ్ ఉమెన్ క్రిస్టియన్ అసోసియేషన్, ఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్, నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్, ఇన్నర్ వీల్ (రోటరీ ఇంటర్నేషనల్ యొక్క మహిళా విభాగం). అనేక నగరాల్లో, మహిళా మండల్, మహిళా సమితి మరియు రిక్రియేషన్ క్లబ్‌లు మొదలైన స్థానిక సంస్థలు ఉన్నాయి.

ఆధునిక సమాజంలో శ్రామిక మహిళల పాత్ర: వృత్తి చేసే మహిళల దుస్థితి ఇటీవలి కాలంలో, ఆధునిక మహిళలు గృహిణులు/గృహిణులు లేదా పునరుత్పత్తి చేసేవారు, తల్లులు మరియు భార్యలు మాత్రమే అనే వారి సాంప్రదాయక పాత్ర నుండి వైదొలిగారు. ధరల పెరుగుదల, ద్రవ్యోల్బణం, కుటుంబంపై ఆర్థిక ఒత్తిళ్లు స్త్రీలు పని చేయవలసి వస్తుంది మరియు కుటుంబ ఆదాయానికి కొంత జోడించాలి. కుటుంబ ఆదాయాన్ని పెంపొందించే ఏకైక గౌరవప్రదమైన మార్గం భార్యాభర్తలిద్దరూ జీతంతో కూడిన ఉద్యోగానికి వెళ్లడం.

వృత్తితోపాటు కుటుంబ జీవితాన్ని ఎంచుకునే మహిళల సంఖ్య రోజురోజుకూ పెరుగుతోంది. రెండు ఆదాయ కుటుంబాలు భారతీయ సమాజం యొక్క ప్రమాణంగా మారుతున్నాయి. క్రమమైన వేతనంతో కూడిన ఉద్యోగం ఆమెను ఆర్థికంగా సురక్షితంగా మరియు సంతృప్తిగా, విముక్తిని మరియు సాధికారతను చేసింది. కానీ మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులను, వృత్తిని చూస్తే, ఉద్యోగం మహిళను ఆర్థికంగా బలంగా చేస్తుందా, కానీ సామాజికంగా మరియు మానసికంగా విచ్ఛిన్నం చేస్తుందా అని తరచుగా ఆలోచించవలసి వస్తుంది.

తిరస్కరణ ఆమెకు పెద్ద అడ్డంకిగా మారుతుంది. అవకాశం పోగొట్టుకుంటే, క్యూలో ఇంకా చాలా మంది వేచి ఉన్నారని ఆమె మనస్సు వెనుక ఎప్పుడూ భయం ఉంటుంది, అది ఆమె దోపిడీ/అణచివేతకు గురికావడం సులభతరం చేస్తుంది.

ఒంటరి స్త్రీలకు/పిల్లలు లేని స్త్రీలకు లేదా ఎదిగిన పిల్లలను కలిగి ఉన్న స్త్రీలకు పూర్తి సమయం ఉద్యోగం చేయడం పెద్ద సమస్య కాదు. వృత్తిని చేపట్టి వివాహ బంధంలోకి ప్రవేశించని మహిళల సంఖ్య చాలా తక్కువ. కానీ కొన్ని విచ్చలవిడి కేసులను మినహాయించి, వృత్తిపరమైన మహిళకు ఇంటి పనులు మరియు వారి పని స్థలంలో వారికి అప్పగించిన బాధ్యతలు రెండింటినీ నిర్వహించడం చాలా కష్టం మరియు శ్రమతో కూడుకున్నది.

అన్ని సమయాలలో, వారు చాలా-చాలా కష్టపడాలి, కొంచెం ఇక్కడ మరియు కొంచెం అక్కడ మరియు తద్వారా వారు ఇంట్లో మరియు ఆఫీసులో పనిని ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది. వారి సమస్యలు ఇంటి పనులు మరియు కార్యాలయంలోని బాధ్యతలు రెండింటినీ నిర్వహించగలగడానికి మరియు అదే సమయంలో కార్యాలయంలో పురుషులతో సమానంగా పోటీపడటానికి సంబంధించినవి. ఆమె తన వృత్తి మొత్తంలో తన పురుష ప్రత్యర్థులతో ఎల్లప్పుడూ కఠినమైన పోటీలో ఉంటుంది, వారు నిర్లక్ష్యంగా ఉంటారు మరియు వారి వృత్తి అవకాశాలను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి అన్ని సమయాలను కేటాయించారు. కార్యాలయంలో పూర్తి శ్రద్ధ చూపడం మరియు నిచ్చెనలో వేగంగా వెళ్లడం వారికి సులభం. కొన్నిసార్లు, ఒత్తిడి మరియు ఒత్తిడుల కారణంగా, వృత్తి చేసే మహిళ, ఆమె ఆరోగ్య సమస్యలతో పాటు ఆరోగ్యకరమైన బిడ్డను గర్భం ధరించడంలో లేదా ప్రసవించడంలో ఇబ్బందులు, గర్భస్రావాలు, అసాధారణమైన/అనారోగ్యకరమైన శిశువు జననం మొదలైనవి వంటి సమస్యలను ఎదుర్కొంటుంది. వివిధ స్థాయిలలో పిల్లలు.

మహిళల లిబ్

మహిళల లిబ్ యొక్క చీకటి కోణం ఏమిటంటే, మొత్తం కుటుంబ మరియు సామాజిక జీవితం చుట్టూ తిరిగే ఇరుసుగా పనిచేసిన స్త్రీ, తన పట్టును కోల్పోతోంది మరియు ఆమె కోరికలు మరియు అభిరుచుల ప్రభావంలో ఉంది. ఆమె మరింత దూకుడుగా మరియు మొరటుగా మారుతోంది, ఎక్కువ సమయం ఇతరులపై అరుస్తూ మరియు అన్ని రకాల కుయుక్తులను చూపుతుంది - భావోద్వేగ మరియు హింసాత్మక ప్రకోపాలను.

పిల్లల సంరక్షణ ఒక డైలమా? -ఇరవై నాలుగు గంటల తల్లుల శ్రద్ధ మరియు ఇంట్లో ఉండటం అవసరమయ్యే చిన్న పిల్లల సంరక్షణ మరియు సరైన పెంపకం వృత్తి చేసే మహిళలకు సందిగ్ధంగా మారింది. పిల్లల పెంపకం మరియు పిల్లలలో సరైన విలువలను పెంపొందించడానికి పిల్లల పెరుగుతున్న సంవత్సరాల్లో చాలా సమయం మరియు సహనం అవసరం.

సమయాభావం మరియు సరైన సమయంలో తల్లిదండ్రుల శ్రద్ధ అవసరం, ఇంట్లో ఉద్దీపన లేకపోవడం, పిల్లలు పెరుగుతున్నప్పుడు, ఉద్రిక్త వాతావరణం మరియు తల్లిదండ్రుల మధ్య సంబంధాలు బలహీనపడటం, వారి లేత వయస్సులో పిల్లలను నియంతృత్వంగా నిర్వహించడం మరియు సులభంగా డబ్బు అందుబాటులో ఉండటం మరియు పొందడం పిల్లలను ప్రలోభాలకు గురి చేస్తుంది. చెడు అలవాట్లకు. పిల్లలతో 'నాణ్యత' లేదా 'పరిమాణం' సమయాన్ని గడపడం అనే భావన సరిగ్గా పని చేయదు. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు తమ వద్ద లేరనే అపరాధ మనస్సాక్షిని తొలగించడానికి వారి కోసం భౌతిక వస్తువులను కొనుగోలు చేస్తారు. ఆధారపడిన పిల్లలతో ఉన్న ద్వంద్వ కార్మికుల కుటుంబాలలో, ఆందోళనలు సరైన పిల్లల సంరక్షణను అందించడానికి సంబంధించిన పూర్తి లాజిస్టిక్ సమస్యల నుండి ఒకరి పిల్లలు పెరుగుతున్నప్పుడు అక్కడ లేకపోవడంతో ముడిపడి ఉన్న భావోద్వేగ సవాళ్ల వరకు ఉంటాయి.

పిల్లలకు వారి తల్లులు అత్యంత అవసరమైనప్పుడు ఇది ఆధునిక కాలపు వ్యంగ్యం; ఆధునిక వృత్తిలో ఉన్న తల్లికి వారితో గడపడానికి సమయం దొరకదు. ఆమె ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు కూడా ఆ సమయంలో కూడా పని స్థలం మరియు ఆమె వృత్తి అవకాశాలకు సంబంధించిన అపరిష్కృత సమస్యలలో ఆమె మనస్సు బిజీగా ఉంటుంది. ఆమెకు ఖాళీ సమయం దొరికినప్పుడు, ఆమె పిల్లలకు ఆమె అవసరం లేదు, ఎందుకంటే వారు పాఠశాలల్లో లేదా ఇతర కార్యకలాపాలలో పాల్గొంటారు మరియు వారి స్వంత ప్రపంచంలో బిజీగా ఉంటారు.

పరాయీకరణ? – కొన్నిసార్లు, వారి లేత వయస్సులో సరికాని నిర్వహణ పిల్లలను చికాకు లేదా క్రమశిక్షణ లేని లేదా పిల్లల సామర్థ్యాల సాధారణ పెరుగుదలకు ఆటంకం కలిగించవచ్చు. చాలా మంది పిల్లలు పరాయీకరణ మరియు తిరుగుబాటు భోగ భావనను అభివృద్ధి చేస్తారు. వారు తమ తల్లిదండ్రుల విలువలకు లేదా 'స్థాపన'కు కట్టుబడి ఉండకపోవచ్చు. వారిలో కొందరు నిజమైన లేదా ఊహాత్మకమైన సమస్యల నుండి తప్పించుకోవడానికి మాదకద్రవ్యాల వ్యసనం వంటి హానికరమైన చెడుల బారిన పడతారు (ఒక చెడు, ఇది దిగ్భ్రాంతికరంగా మరియు ఉద్వేగభరితంగా వచ్చింది).

ఇలాంటి హానికరమైన చెడులు సమాజంలో వ్యాప్తి చెందకుండా నిరోధించడానికి, తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల కోసం తగినంత సమయాన్ని వెతకాలి. ఇది పిల్లలలో పరస్పర ఆధారపడటం మరియు కోరుకునే మరియు ప్రేమించబడుతున్న భావనను అభివృద్ధి చేస్తుంది. వారు వారికి సురక్షితమైన మరియు స్థిరమైన ఇంటి వాతావరణాన్ని అందించాలి. పిల్లలను క్రీడలు, అభిరుచులు మరియు ఇతర ఉపయోగకరమైన కార్యకలాపాలతో బిజీగా ఉంచవచ్చు, ఇది చెడు అవుట్‌లెట్‌ల నుండి వారిని దూరం చేస్తుంది.

మద్దతు వ్యవస్థలు - అనేక మద్దతు వ్యవస్థలు ఉన్నాయి, కానీ పరిమితులు లేకుండా లేవు. యువ జంటలు తమ పిల్లల సంరక్షణ కోసం మరియు రోజువారీ ఇంటి పనులను చేయడం కోసం వారి వృద్ధ తల్లిదండ్రులు లేదా అత్తమామలపై ఆధారపడినట్లయితే, వారు అధిక భారాన్ని కలిగి ఉంటారు మరియు

వారి ఆరోగ్యం క్షీణించడం వల్ల బాధ్యతలను సరిగ్గా ఎదుర్కోవడం కష్టం. వారు సేవకులపై ఆధారపడినట్లయితే, వారు ఖరీదైనవారు, విశ్వసనీయత లేనివారు, శిక్షణ లేనివారు మరియు ఎక్కువ కాలం ఉండరు.

క్రెచ్‌లు/డే కేర్ సెంటర్, రద్దీగా ఉంటాయి మరియు పిల్లల సరైన పెంపకం కోసం అవసరమైన శ్రద్ధ కంటే వాణిజ్య ప్రాతిపదికన ఎక్కువగా నిర్వహించబడుతున్నాయి. అంతేకాకుండా తల్లి పాత్ర చాలా కీలకమైనది, ఆమె సానుకూల లక్షణాలను పెంపొందించడం కోసం మరెవరూ ఆమెను భర్తీ చేయలేరు, అది ఒకసారి గ్రహించబడి, అనివార్యంగా ఒకరి స్వభావంలో భాగమైంది మరియు ఆరోగ్యకరమైన ప్రవర్తన విధానాలకు మార్గదర్శకాలను అందిస్తుంది.

సంక్షిప్తంగా, వృత్తి చేసే మహిళలు తమను తాము అధిక భారాన్ని కలిగి ఉన్నారు. వారు ఇంటి పనులకు లేదా పని ప్రదేశంలో వారి విధులకు పూర్తి న్యాయం చేయలేరు. ఇంట్లో, వారి పిల్లలు తల్లి యొక్క సున్నితమైన మరియు ఆప్యాయతతో కూడిన సంరక్షణ మరియు ప్రేమను కోల్పోతారు. మానసికంగా, శారీరకంగా మరియు ఆర్థికంగా - విశ్వాసం మరియు ఆరోగ్యవంతమైన పౌరులను కలిగి ఉండటం వల్ల దేశం నష్టపోతోంది. ఇటువంటి సందిగ్ధత భారతదేశంలోనే కాదు, అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో కూడా కనిపిస్తుంది, ఇక్కడ ప్రభుత్వం వారి పౌరులను సురక్షితంగా మరియు సౌకర్యవంతంగా చేయడానికి తగినంత సౌకర్యాలు మరియు ఏర్పాట్లను సృష్టించింది.

పట్టణ మహిళ దుస్థితి

రెండు ఆదాయ కుటుంబాలు వేగంగా పట్టణ ఆధునిక సమాజంలో ప్రమాణంగా మారుతున్నాయి. ఇది పట్టణ మహిళలపై తీవ్ర ఒత్తిడి తెస్తుంది. అణు కుటుంబ వ్యవస్థ యొక్క ఆధునిక పోకడ మరియు విముక్తి పొందిన స్త్రీ సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ కోసం కోరిక వారి సమస్యలను మరింత తీవ్రతరం చేసింది.

ప్రధానంగా సహాయక వ్యవస్థ లేకపోవడంతో పట్టణ మహిళలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. పాత సాంప్రదాయిక మద్దతు వ్యవస్థలు క్రమంగా కనుమరుగవుతున్నాయి మరియు వాటి స్థానంలో కొత్త వ్యవస్థలు అంచనాలు మరియు సంతృప్తిని అందజేయడం లేదు. కొంతమంది జంటలకు డే-కేర్ లేదా క్రెచెస్ చాలా ఖరీదైనవి.

దీనికి తోడు, వినియోగదాహం మరియు విలాస వస్తువుల కోసం ఎర కారణంగా పెరిగిన అవసరాలు శిశుహత్య, వరకట్నం, విడాకులు, పిల్లల సంరక్షణ, బహుభార్యత్వం మొదలైన సామాజిక దురాచారాల వల్ల గ్రామీణ మహిళ కంటే ఎక్కువగా బాధపడుతున్న పట్టణ మహిళల కష్టాలకు తోడయ్యాయి.

గ్రామీణ మహిళల దుస్థితి

గ్రామీణ భారతదేశంలో, చాలా మంది మహిళలు పేదరికం, అజ్ఞానం, నిరక్షరాస్యత మరియు నిరుద్యోగంతో బాధపడుతున్నారు. కులం లేదా తరగతితో సంబంధం లేకుండా గ్రామీణ మహిళలు మూడు కీలకమైన ప్రాంతాలలో పట్టణ మహిళల కంటే ఎక్కువగా బాధపడవలసి ఉంటుంది: -

- విద్యలో ప్రవేశం,
- పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం, మరియు
- క్రెడిట్ వనరులు.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నిరక్షరాస్యత విస్తృతంగా వ్యాపించింది, ఇది గ్రామీణ మహిళలను మూఢనమ్మకాలుగా, నిరుద్యోగులుగా మరియు వివిధ రకాల అణచివేతలకు బలిపశువులను చేసింది. పేదరికం తరచుగా నిరుద్యోగులను ఉద్యోగాల కోసం దూర ప్రాంతాలకు వెళ్లి వారి కుటుంబాలను విడిచిపెట్టేలా చేస్తుంది. దాదాపు 30% నుండి 35% గ్రామీణ కుటుంబాల్లోని చాలా మంది గ్రామీణ మహిళలు, పిల్లలను పెంచడం మరియు ఇంటిని నడపడం అనే పూర్తి బాధ్యత కలిగిన స్త్రీలు మాత్రమే అన్నదాతలు. వారు ఎక్కువగా అసంఘటిత రంగంలో పని చేస్తారు మరియు సాధారణంగా వారి యజమానులచే అణచివేయబడతారు లేదా దోపిడీ చేయబడతారు.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని చాలా మంది మహిళలు తమ సొంత పురుషులు-జానపదుల సోమరితనం, మద్యపానం, అప్పులు, దుర్గుణాలు లేదా హింసాత్మక వైఖరి కారణంగా దుర్వినియోగం, వేధింపులు, అవమానాలు మరియు దోపిడీకి గురవుతున్నారు. భార్యను కొట్టడం, విడిచిపెట్టడం, బహుభార్యత్వం వీరిలో సాధారణ పద్ధతులు.

కుటుంబంలోని మగ సభ్యులు సొంత మహిళలను రక్షించుకోలేరు. వారు తమ స్త్రీలపై ఇతరులు చేసే అఘాయిత్యాలను దృఢమైన కళ్లతో సహిస్తారు. బాధితులను రక్షించడానికి ఎవరూ ముందుకు రావడం లేదు లేదా వారి స్వంత మహిళలపై దోపిడీని ఖండించే ధైర్యం లేదు. దానికి తోడు స్త్రీల స్వంత నిస్సహాయత, అవగాహనా రాహిత్యం లేదా స్వాభావిక బలహీనతలు వారిని క్లిష్ట పరిస్థితుల్లోకి నెట్టాయి.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, తక్కువ కులాలకు చెందిన స్త్రీలు అన్ని సామాజిక లేదా మతపరమైన ఆంక్షలు, ఆచారాలు మరియు ఆచారాల విషయంలో అలసత్వం పొందుతారు, దీని ద్వారా పట్టణ మహిళలు లేదా కుల హిందూ మహిళలు పర్దా వ్యవస్థ, బహుభార్యాత్వం, సతి మొదలైనవాటిని అనుభవిస్తారు. వితంతువులకు తక్కువ ఆచారాలు లేదా మతపరమైన పరిమితులు ఉంటాయి. గ్రామీణ మహిళలకు విడాకులు లేదా పునర్వివాహం అనుమతించబడుతుంది.

లింగ సమస్యలకు కులం రంగు సాధారణంగా, స్త్రీల అణచివేత మరియు బానిసల వంటి పరిస్థితులు పురుషుల-సమాజం హృదయాలలో అంతగా సానుభూతిని రేకెత్తించవు. దీనికి విరుద్ధంగా, సమాజంలోని చాలా మంది పురుషులు స్త్రీల బాధలను సొమ్ము చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారు. నిజానికి పురుషాధిక్య సమాజం మరియు నిష్కపటమైన ప్రభుత్వం లింగ సమస్యల పట్ల కళ్ళు మూసుకుంది.

కులం రాజకీయం చేస్తున్న ప్రస్తుత వాతావరణంలో లింగ సమస్యలకు కులం రంగు పులుముతున్నారు. లింగ సమస్యలను చాలా సౌకర్యవంతంగా కులపరమైన సమస్యలుగా మార్చారు తెలివిగల వ్యక్తులు/రాజకీయ నాయకులు. అలాంటి వైఖరి అణగారిన స్త్రీలను గమనించకుండానే నేపథ్యానికి నెట్టివేస్తుంది. అక్కడ నివసించే ఇతర కులాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజల మనోభావాలను ప్రేరేపించడానికి ఉద్దేశపూర్వకంగా ఇది జరుగుతుంది. రాజకీయ నాయకులు దీని ద్వారా లబ్ధి పొందుతున్నారు.

విద్యావంతులైన స్త్రీలు సాంప్రదాయం నుండి ఆధునికతకు పరివర్తన యొక్క అంచున ఉన్నారు. సమాజంలో తమ స్థాయి, స్థానం మరింత పెరగాలని మహిళలు కోరుతున్నారు. అటువంటి మార్పు కోసం సరైన వాతావరణం ఇప్పటికీ కోరుకుంటున్నప్పటికీ, వారి స్థితిని మెరుగుపరచడానికి అనేక నిర్మాణాత్మక

మరియు చట్టబద్ధమైన ఆవిష్కరణలు ఉన్నాయి. మహిళల సాంప్రదాయ హోదా మరియు పాత్ర సెట్లు విచ్ఛిన్నమవుతున్నాయి మరియు సాధన, స్వాతంత్ర్యం మరియు సమానత్వం ఆధారంగా కొత్త పాత్ర-సెట్లు క్రమంగా వస్తున్నాయి.

2.3 భారతదేశంలో మహిళల స్థితిని మార్చడం

ఆధునిక కాలంలో భారతీయ మహిళల స్థితి సమూలంగా మారడం ప్రారంభమైంది. చారిత్రాత్మకంగా క్రీ.శ.1750 తర్వాతి కాలాన్ని ఆధునిక కాలం అంటారు.

ఈ కాలంలో భారతీయ మహిళల స్థితిని రెండు దశలుగా విభజించవచ్చు:

(ఎ) భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలనలో స్త్రీల స్థితి,

(బి) స్వతంత్ర భారతదేశంలో మహిళల స్థితి.

(ఎ) బ్రిటిష్ పాలనలో మహిళల స్థితి:

నిర్ణయాత్మక ప్లాసీ యుద్ధం (క్రీ.శ. 1775)లో మొఘల్ సామ్రాజ్యం పతనం తర్వాత బ్రిటిష్ ప్రజలు భారతీయ ప్రజలపై తమ పూర్తి రాజకీయ ఆధిపత్యాన్ని స్థాపించారు. బ్రిటీష్ పాలనలో, మన సమాజంలోని ఆర్థిక మరియు సామాజిక నిర్మాణాలలో అనేక మార్పులు జరిగాయి.

ఈ కాలంలో స్త్రీల జీవన నాణ్యత ఎక్కువ లేదా తక్కువగానే ఉన్నప్పటికీ, విద్య, ఉద్యోగం, సామాజిక హక్కు మొదలైనవాటిలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య అసమానతలను తొలగించడంలో కొంత గణనీయమైన పురోగతి సాధించబడింది. బాల్యవివాహాలు, సతీ విధానం, దేవదాసీ వ్యవస్థ, పుర్దా పద్ధతి, వితంతు పునర్వివాహాల నిషేధం వంటి కొన్ని సాంఘిక దురాచారాలు, స్త్రీల ప్రగతి పథంలో పెను అవరోధంగా ఉన్న వాటిని తగిన చట్టాల ద్వారా నియంత్రించడం లేదా తొలగించడం జరిగింది.

అనేక శతాబ్దాల తరవాత మొదటిసారిగా మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడానికి భారతదేశం ఆధారంగా కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఒకవైపు దేశభక్తితో కూడిన సంఘు సంస్కర్తలు మరియు మరోవైపు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం కలిసి మహిళల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి మరియు వారి వైకల్యాలను తొలగించడానికి అనేక చర్యలు తీసుకుంది.

(బి) స్వతంత్ర భారతదేశంలో మహిళల స్థితి:

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత భారతీయ మహిళల స్థితి సమూలంగా మారిపోయింది. నిర్మాణాత్మక మరియు సాంస్కృతిక మార్పులు రెండూ మహిళలకు విద్య, ఉద్యోగం మరియు రాజకీయ భాగస్వామ్యంలో సమాన అవకాశాలను అందించాయి. ఈ మార్పుల సహాయంతో, స్త్రీలపై దోపిడీ చాలా వరకు తగ్గింది. వారి ఆసక్తిని కొనసాగించేందుకు మహిళా సంస్థకు మరింత స్వేచ్ఛ మరియు మెరుగైన ధోరణి అందించబడింది.

శతాబ్దాల బానిసత్వం ముగిసింది. నేడు మహిళలు సమానత్వం, విద్య మరియు గుర్తింపు కోరుకుంటున్నారు. ఆధునిక భారతదేశంలో స్త్రీల అభ్యున్నతి అత్యంత ముఖ్యమైన వాస్తవం. గాంధీజీ

ఒకసారి "భగవంతుని సృష్టిలో స్త్రీ శ్రేష్ఠమైనది, ఆమె తనదైన కార్యాచరణలో అత్యున్నతమైనది" అని అన్నారు. ఈ మాటలు ఇప్పుడు చిగురిస్తున్నాయి.

19వ శతాబ్దంలో ప్రారంభమైనప్పటి నుండి, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మహిళలను కలిగి ఉంది మరియు దాని అధ్యక్షురాలిగా శ్రీమతి అన్నీ బిసెంట్‌ను ఎన్నుకుంది. 1953లో UN జనరల్ అసెంబ్లీ అధ్యక్షురాలిగా శ్రీమతి విజయ్ లక్ష్మి పండిట్ ఎన్నికైనప్పుడు భారతీయ స్త్రీత్వం గర్వించదగిన క్షణాలలో ఒకటి.

జాతీయ ఉద్యమంలో, వందల మరియు వేల మంది మహిళలు తమ ముసుగులను తొలగించారు మరియు పురుషుడితో కలిసి పని చేయడానికి తమ ఆశ్రయ గృహాలను విడిచిపెట్టారు. స్వేచ్ఛా భారతదేశంలో, మహిళల స్థితి తీవ్ర మార్పులకు లోనైంది. పరిపాలన, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ, క్రీడలు, విద్య, సాహిత్యం, సంగీతం, చిత్రలేఖనం మరియు ఇతర లలిత కళల రంగంలో విశేషమైన పురోగతి సాధించబడింది.

స్వతంత్ర భారతదేశంలో మహిళలు అన్ని రంగాలలో గొప్ప ప్రగతిని సాధించడం చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఆధునిక ప్రపంచంలోని అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో చాలా మంది మహిళలు చాలా విజయవంతంగా ఉన్నత పరిపాలనా స్థానాలను ఆక్రమించిన ఏకైక దేశం భారతదేశం అని మేము నమ్మకంగా చెప్పగలం. ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్యానంతరం భారతీయ మహిళల స్థితిగతుల మెరుగుదల చట్టం, విద్య మరియు ఉపాధి, రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు స్త్రీల హక్కులపై అవగాహన వంటి రంగాలలో వచ్చిన ప్రధాన మార్పుల వెలుగులో విశ్లేషించవచ్చు.

1. మహిళల ప్రయోజనాలకు మద్దతుగా రాజ్యాంగ నిబంధనలు మరియు చట్టం:

భారత రాజ్యాంగం భారతీయ మహిళలకు పురుషులతో సమానంగా అన్ని సిరీస్‌లను అందించడం ద్వారా వారి స్థితిని బాగా పెంచింది. భారతదేశంలోని స్త్రీపురుషులందరికీ వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ, సామాజిక, సాంస్కృతిక, మత, విద్యా, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనే హక్కుతో సహా ప్రాథమిక హక్కులకు సమాన హక్కు ఉంది. రాజ్యాంగం లింగ సమానత్వాన్ని అందిస్తుంది మరియు దోపిడీ నుండి మహిళలకు రక్షణ కల్పిస్తుంది. ఇది మహిళలకు ఓటు హక్కును ఇచ్చింది మరియు మహిళలను రెండవ తరగతి పౌరులుగా పరిగణించదు.

మహిళల ప్రయోజనాలను కాపాడే సామాజిక చట్టం:

స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వం మహిళల ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకు అనేక శాసనపరమైన చర్యలను చేపట్టింది.

వాటిలో కొన్ని ఇక్కడ చర్చించబడ్డాయి:

(i) హిందూ వివాహ చట్టం, 1955:

ఇది బహుభార్యత్వం, బహుభార్యాత్వం మరియు బాల్య వివాహాలను నిషేధిస్తుంది మరియు విడాకులు తీసుకోవడానికి మరియు పునర్వివాహం చేసుకోవడానికి మహిళలకు సమాన హక్కులను కల్పిస్తుంది.

(ii) హిందూ వారసత్వ చట్టం, 1956:

ఇది మహిళలకు తల్లిదండ్రుల ఆస్తిపై హక్కును అందిస్తుంది.

(iii) హిందూ అడాప్షన్ అండ్ మెయింటెనెన్స్ యాక్ట్, 1956:

ఈ చట్టం సంతానం లేని స్త్రీకి బిడ్డను దత్తత తీసుకునే హక్కును కల్పిస్తుంది మరియు భర్త నుండి విడాకులు తీసుకున్నట్లయితే అతని నుండి భరణం క్లెయిమ్ చేసుకోవచ్చు.

(iv) ప్రత్యేక వివాహ చట్టం, 1954:

ఇది కులాంతర వివాహం, ప్రేమ వివాహం మరియు 'రిజిస్టర్డ్ మ్యారేజీకి పురుషులతో సమానంగా మహిళలకు హక్కులను అందిస్తుంది. ఈ చట్టం మగవారికి కనీస వివాహ వయస్సును 21 సంవత్సరాలు మరియు ఆడవారికి 18 సంవత్సరాలుగా నిర్ణయించింది.

(v) వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961:

ఇది వరకట్నం తీసుకోవడం చట్టవిరుద్ధమైన చర్యగా ప్రకటించి, తద్వారా మహిళలపై జరిగే దోపిడీని నిరోధిస్తుంది.

(vi) ఇతర చట్టాలు:

(ఎ) మహిళలు మరియు బాలికల అనైతిక రవాణా అణచివేత చట్టం 1956:

ఇది కిడ్నాప్‌కు గురికాకుండా లేదా వ్యభిచారిణిగా బలవంతం కాకుండా మహిళలకు రక్షణ కల్పిస్తుంది.

(బి) గర్భం యొక్క వైద్య ముగింపు: చట్టం 1971:

శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని అబార్షన్ చేయడానికి స్త్రీకి ఉన్న హక్కును అంగీకరిస్తూ ఇది అబార్షన్‌ను చట్టబద్ధం చేస్తుంది.

(సి) క్రిమినల్ చట్ట సవరణ చట్టం 1983:

మహిళలపై జరుగుతున్న వివిధ రకాల నేరాలను అరికట్టేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది.

(డి) ఫ్యామిలీ కోర్టు చట్టం 1984:

కుటుంబ వివాదాల్లో చిక్కుకునే మహిళలకు న్యాయం చేయాలని కోరింది.

2. విద్యా రంగంలో మహిళలు:

స్వాతంత్ర్యం తరువాత, భారతదేశంలోని మహిళలు సాపేక్షంగా పెద్ద సంఖ్యలో విద్యను అభ్యసించారు. ఉదాహరణకు, 1901లో, భారతదేశంలో స్త్రీల సాహిత్య స్థాయి కేవలం 0.6% ఉండగా, అది 1991లో 39.42%కి మరియు 2001లో 64.1కి పెరిగింది. ఉచిత-షిప్, స్కాలర్‌షిప్, రుణ సౌకర్యం, హాస్టల్ సౌకర్యం మొదలైన అనేక ప్రయోజనాలు అందించబడుతున్నాయి. అనేక పట్టణాలు మరియు నగరాల్లో ఉన్నత విద్య కోసం వెళ్ళే మహిళలకు, ఆడ పిల్లల కోసం మాత్రమే విద్యా సంస్థలు స్థాపించబడ్డాయి.

ముఖ్యంగా 1980 తర్వాత బాలికల విద్యార్థుల విద్యా పనితీరు ముఖ్యంగా ఉన్నత పాఠశాల మరియు కళాశాల స్థాయిలో బాలుర కంటే మెరుగ్గా ఉందని రుజువైంది. ఈ రోజు మనకు ప్రత్యేకంగా మహిళల కోసం ఉద్దేశించిన కొన్ని విశ్వవిద్యాలయాలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణ- మహిళల కోసం SNDT

విశ్వవిద్యాలయం (పూనా) (ii) మహిళల కోసం పద్మావతి విశ్వవిద్యాలయం (తిరుపతి), మహిళల కోసం మదర్ థెరిస్సా విశ్వవిద్యాలయం (కోడై కెనాల్, తమిళనాడు) శ్రీ అవినాశి లింగం హోమ్స్ సైన్స్ కాలేజ్ ఫర్ ఉమెన్ (డీమ్డ్ యూనివర్సిటీ, కోయంబత్తూర్.) బాలికల విద్యార్థులు ఇటీవలి సంవత్సరాలలో సాపేక్షంగా పెద్ద సంఖ్యలో ప్రతిష్టాత్మకమైన ఇంజినీరింగ్ మరియు మెడికల్ కాలేజీలలో మెరిట్ ప్రాతిపదికన ప్రవేశం పొందడం.

వివిధ భాషల అభివృద్ధికి మహిళల సహకారం విస్మరించలేనిది. మహాద్వి వర్మ మరియు సుభద్ర కుమారి చౌహాన్ హిందీ రచనలకు ప్రసిద్ధి చెందారు, అమ్రితా ప్రీతమ్ తన రచనలతో పంజాబీ భాషను సుసంపన్నం చేసారు. కుంతల కుమారి సబత్ ఒరియా సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేసింది, అనేక మంది మహిళా రచయితలు సాహిత్య అకాడమీ మరియు ఇతర సంస్థలచే బహుమతులు పొందారు. దేశంలో వందలాది మంది మహిళా సంపాదకులు, జర్నలిస్టులు, కాలమిస్టులు విశేష సేవలందిస్తున్నారు.

3. ఆర్థిక మరియు ఉపాధి రంగాలలో మహిళలు:

గ్రామాలు మరియు నగరాలు రెండింటిలోనూ ఇంటి నాలుగు గోడల నుండి బయటకు వెళ్లి కార్మికులుగా మారుతున్న మహిళల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగింది. "ఉపాధి మార్కెట్"లో వారు విజయవంతంగా పురుషులతో పోటీ పడుతున్నారు, ప్రతి రంగంలో, మహిళా ఉద్యోగుల సంఖ్య 1991 నుండి క్రమంగా పెరుగుతోంది, అయినప్పటికీ తక్కువ సంఖ్యలో, మహిళలు ఆర్మీ ఫోర్స్, ఎయిర్ ఫోర్స్ మరియు నేవల్ ఫోర్స్‌లో రిక్రూట్ అవుతున్నారు. కూడా.

ఉపాధి మహిళలకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం మరియు ప్రాముఖ్యత యొక్క అనుభూతిని ఇచ్చింది. వారు ఇప్పుడు తమ స్వంతంగా నిలబడగలరని మరియు మొత్తం కుటుంబాన్ని తామే చూసుకోవచ్చని వారు భావిస్తున్నారు. ఇది వారి ఆత్మగౌరవాన్ని మరియు ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంచింది. ఉపాధి సదుపాయం వారు తమ మనుషులపై పరాన్నజీవులుగా జీవించాల్సిన అవసరం లేదని భావించేలా చేసింది. మహిళల ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు మరియు హక్కులకు రక్షణ కల్పించేందుకు ప్రభుత్వం వివిధ సామాజిక ఆర్థిక చట్టాలను చేపట్టింది, ఇది ఆస్తి లేదా వారసత్వ హక్కులు, సమాన వేతనాలు, పని పరిస్థితులు, ప్రసూతి ప్రయోజనం మరియు ఉద్యోగ భద్రత వంటి రంగాలను కవర్ చేస్తుంది.

ఉదాహరణలు:

(i) మెటర్నిటీ బెనిఫిట్ యాక్ట్ 1961:

ఇది గర్భధారణ దశలో వివాహిత మహిళా కార్మికులకు జీతంతో పాటు 3 నెలల సెలవులు వంటి ప్రసూతి ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది.

(ii) సమాన వేతన చట్టం 1976:

ఇది స్త్రీ, పురుష కార్మికుల మధ్య వేతన వివక్షను తొలగిస్తుంది.

(iii) ఫ్యాక్టరీల సవరణ చట్టం 1976:

ఇది పని చట్టాలు, వారపు విశ్రాంతి, శుభ్రత ప్రమాణాలు, వెంటిలేషన్, ప్రథమ చికిత్స సౌకర్యాలు విశ్రాంతి గదులు మొదలైన వాటితో వ్యవహరిస్తుంది. శ్రామిక మహిళల పిల్లలకు క్రెచ్‌లు, ఆడవారికి ప్రత్యేక మరుగుదొడ్లు మరియు గరిష్టంగా 9 గంటల పనిని నిర్దేశించడానికి చట్టం అందిస్తుంది. మహిళలకు ఒక రోజు.

(iv) హిందూ వారసత్వ చట్టం. 1956:

ఈ చట్టం ప్రకారం కుమార్తెకు తన తండ్రి ఆస్తిలో తన సోదరులతో సమానంగా హక్కు ఇవ్వడమే కాకుండా, వితంతువు కూడా మరణించిన తన భర్తల ఆస్తిలో తన కొడుకులు మరియు కుమార్తెలతో సమానంగా వాటా పొందుతుంది.

రాజకీయ రంగంలో మహిళలు:

భారత రాజ్యాంగం మహిళలకు రెండు ముఖ్యమైన రాజకీయ హక్కులను స్త్రీ హక్కులు మరియు శాసనసభకు అర్హతను కల్పించింది. స్వాతంత్ర్యానంతరం అసెంబ్లీ, పార్లమెంట్‌లలో మహిళా ఓటర్లు, మహిళా ప్రతినిధుల సంఖ్య తగినంతగా పెరిగింది. కేంద్ర కేబినెట్‌లో మరియు రాష్ట్ర మంత్రివర్గం స్థాయిలో కొన్ని మంత్రిత్వ శాఖలు మహిళలే నాయకత్వం వహిస్తున్నట్లు మేము గుర్తించాము.

దివంగత రాజ్ కుమారి అమిత్ కౌర్ స్వేచ్ఛా భారత తొలి కేంద్ర కేబినెట్‌లో మంత్రిగా ఉన్నారు. పశ్చిమ బెంగాల్ గవర్నర్‌గా పద్మజా నాయుడుగా సుచేతా కృపాలిని ఉత్తరప్రదేశ్ బాధ్యతలను విజయవంతంగా నిర్వర్తించారు. ఒరిస్సా రాష్ట్రానికి చెందిన శ్రీమతి నాదినీ సత్పతి కూడా సమర్థులైన ముఖ్యమంత్రులలో ఒకరు. దేశం సాక్షిగా శ్రీమతి. దశాబ్దానికి పైగా దేశానికి తన నాయకత్వాన్ని అందించిన శక్తివంతమైన ప్రధానులలో ఇందిరా గాంధీ ఒకరు.

గౌరవనీయ రాష్ట్రపతి శ్రీమతి ప్రతివా పాటిల్, ప్రస్తుతం మన దేశంలో అత్యంత ముఖ్యమైన మరియు గౌరవప్రదమైన పదవిని నిర్వహిస్తున్నారు. 1992లో, రాజ్యాంగానికి సవరణ (73వ) తీసుకురాబడింది, దీని ప్రకారం పంచాయతీ స్థాయిలో మహిళలకు మూడింట ఒక వంతు సీట్లు రిజర్వ్ చేయబడ్డాయి. స్థానిక సంస్థలు మరియు శాసనసభలకు అనేక మంది మహిళా సభ్యులు మరియు ఛైర్మన్లు ఉన్నారు.

వారి పూర్తి సామర్థ్యం మరియు కష్టపడి పని చేసే సామర్థ్యం ద్వారా, భారతీయ మహిళలు ఇప్పుడు మానవ కార్యకలాపాల యొక్క ప్రతి రంగంలో తమ ప్రభావాన్ని చూపగలరు. నిర్వాహకులు, మంత్రులు, రాయబారులు మొదలైన వారు తమ బాధ్యతలను విజయవంతంగా నిర్వర్తించగలరని వారు ఇప్పటికే నిరూపించారు. అయితే దిగువ తరగతి మహిళల కంటే ఉన్నత మరియు మధ్యతరగతి మహిళల్లో రాజకీయ అవగాహన ఎక్కువగా ఉందని గమనించవచ్చు.

క్రీడా రంగంలో మహిళలు:

క్రీడా ప్రపంచంలో ఆరతి సాహా ఇంగ్లీష్ ఛానళ్లను ఈదుతూ స్విమ్మింగ్ ఛాంపియన్‌గా నిలిచింది. హైజంప్, లాంగ్-జంప్, రన్నింగ్ రేస్ మొదలైన ఇతర క్రీడాంశాలలో కూడా భారతదేశ మహిళలు తగినంత డ్రైవ్ మరియు చొరవ తీసుకుంటారు. క్రీడలు మరియు ఆటల రంగంలో పిటి ఉష అద్భుతమైన విజయాన్ని సాధించింది.

అంతేకాకుండా, సైన్స్ రంగంలో, స్వచ్ఛమైన మరియు అనువర్తిత, మహిళలు కూడా పురుషుల కంటే వెనుకబడి లేరు. సంగీతం, చిత్రలేఖనం మరియు ఇతర లలిత కళల రంగంలో మహిళలు చేస్తున్న సేవలను ఎవరూ విస్మరించలేరు. కాబట్టి భారతదేశం తన మహిళలు మానవ కార్యకలాపాల యొక్క ప్రతి రంగాలలో సాధించిన విజయానికి సహేతుకంగా గర్వపడవచ్చు.

అయితే, చట్టం ప్రకారం మహిళల స్థాయిని పెంచినప్పటికీ, ఆచరణలో వారు వివక్ష, వేధింపులు మరియు అవమానాలకు గురవుతూ ఉండటం విచారకరం. అభిప్రాయాలను పొందడంలో వారు తీవ్రంగా పరిగణించబడరు లేదా వారు పురుషులతో సమానంగా పరిగణించబడరు మరియు ఇంట్లో లేదా పని రంగంలో అదే గౌరవాన్ని ఇవ్వరు.

పురుషుల నిరంకుశ ఆధిపత్యం స్త్రీల స్థితిగతులలో ఏదైనా మార్పు కోసం బలమైన లోతుగా పాతుకుపోయిందని అనుభవం చూపిస్తుంది. చాలా ఇళ్లలో ఇప్పటికీ ఆడ పిల్లల కంటే మగ పిల్లలకే ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారు. స్త్రీల పట్ల సామాజిక విధానం, వారి పాత్ర మరియు స్థితి సమూలంగా మారలేదని ఇది కనిపిస్తుంది. అందువల్ల, మరిన్ని హక్కులు మరియు రాయితీలను మంజూరు చేయడానికి మంచి అవకాశాలను నిర్ధారించడానికి మరిన్ని చట్టాలను తీసుకురావడం, సమాజంలో స్త్రీలు మరియు స్త్రీల పాత్ర పట్ల ప్రజల దృక్పథంలో ప్రాథమిక మార్పు వస్తే తప్ప ఎటువంటి అర్థాన్ని కలిగి ఉండదు.

2.4 ముగింపు

మనం నిజంగా భవిష్యత్తులో భారతదేశాన్ని ఆర్థికంగా సుసంపన్నమైన, రాజకీయంగా, సామాజికంగా అభివృద్ధి చెందిన మరియు సాంస్కృతికంగా విశిష్టమైన దేశంగా చూడాలనుకుంటే, ఖచ్చితంగా మనం మహిళలకు వారి అన్ని రంగాలలో ఒక లెగ్ అప్ ఇవ్వాలి. భారత దివంగత రాష్ట్రపతి డాక్టర్ రాధాకృష్ణన్ ఒకసారి ఇలా అన్నారు: "మన తల్లులు, భార్యలు, సోదరీమణులు మరియు కుమార్తెలు చురుకుగా పాల్గొనకుండా ప్రజాస్వామ్య సోషలిజం లక్ష్యం దిశగా మన భూమి పురోగతి సాధించదు".

2.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళల పాత్ర వివరించండి?
2. భారతదేశంలో మహిళల స్థితిని మార్చడంపై గమనిక రాయండి?
3. భారతదేశంలో మహిళల కోసం వివిధ చట్టాలు ఏమిటి?

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం-3

భారతదేశానికి ప్రత్యేక సూచనతో మహిళా ఉద్యమం

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం మహిళల ఉద్యమం మరియు భారతదేశానికి ప్రత్యేక సూచనతో వివిధ రంగాలలో దాని చరిత్రను వివరించడం.

నిర్మాణం

3.1 పరిచయం

3.2 చరిత్ర

3.3 మహిళా విముక్తి అంటే ఏమిటి?

3.4 ముగింపు

3.5 నమూనా ప్రశ్నలు

3.1 పరిచయం

స్త్రీవాద ఉద్యమం (మహిళల ఉద్యమం, మహిళల విముక్తి లేదా స్త్రీవాదం అని కూడా పిలుస్తారు) పునరుత్పత్తి హక్కులు, గృహ హింస, ప్రసూతి సెలవు, సమాన వేతనం, మహిళల ఓటు హక్కు, లైంగిక వేధింపులు మరియు లైంగిక హింస వంటి సమస్యలపై సంస్కరణల కోసం అనేక ప్రచారాలను సూచిస్తుంది. ఇవన్నీ స్త్రీవాదం అనే లేబుల్ కిందకు వస్తాయి. ఉద్యమం యొక్క ప్రాధాన్యతలు దేశాలు మరియు వర్గాల మధ్య మారుతూ ఉంటాయి మరియు ఒక దేశంలో స్త్రీ జననేంద్రియ వికృతీకరణకు వ్యతిరేకత నుండి మరొక దేశంలో గాజు పైకప్పుకు వ్యతిరేకత వరకు ఉంటాయి.

స్త్రీవాదం 19వ శతాబ్దం చివరలో పాశ్చాత్య ప్రపంచంలో ప్రారంభమైంది మరియు మూడు తరంగాల గుండా వెళ్ళింది. మొదటి-తరగ స్త్రీవాదం మధ్య-లేదా ఉన్నత-తరగతి శ్వేతజాతి మహిళల స్టేషన్ చుట్టూ ఆధారపడింది మరియు ఓటు హక్కు మరియు రాజకీయ సమానత్వాన్ని కలిగి ఉంది. రెండవ-తరగ స్త్రీవాదం సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక అసమానతలను మరింతగా ఎదుర్కోవడానికి ప్రయత్నించింది. మూడవ-తరగ స్త్రీవాదం ఆర్థిక, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక అసమానతలను పరిష్కరించడానికి కొనసాగుతోంది మరియు రాజకీయాలు మరియు మీడియాలో మహిళలపై ఎక్కువ ప్రభావం చూపడం కోసం పునరుద్ధరించబడిన ప్రచారాన్ని కలిగి ఉంది. రాజకీయ క్రియాశీలతకు ప్రతిస్పందనగా, స్త్రీవాదులు కూడా మహిళల పునరుత్పత్తి హక్కులపై దృష్టి పెట్టవలసి వచ్చింది.

3.2 చరిత్ర

యునైటెడ్ స్టేట్స్, కెనడా మరియు పశ్చిమ ఐరోపాలోని అనేక దేశాలలో ఫెమినిజం స్త్రీవాద పండితులచే మూడు "తరంగాలు"గా విభజించబడింది: మొదటి, రెండవ మరియు మూడవ-తరగ స్త్రీవాదం.

సామాజిక మార్పులు

స్త్రీవాద ఉద్యమం పాశ్చాత్య సమాజంలో మహిళల ఓటుహక్కు, విడాకుల ప్రక్రియను ప్రారంభించే హక్కు మరియు "తప్పు లేదు" విడాకులు, గర్భధారణకు సంబంధించి వ్యక్తిగత నిర్ణయాలు తీసుకునే హక్కు (గర్భనిరోధకాలు మరియు అబార్షన్‌తో సహా) మరియు స్వంతం చేసుకునే హక్కుతో సహా మార్పును ప్రభావితం చేసింది. ఆస్తి. ఇది మరింత సమానమైన వేతనాలతో మహిళలకు విస్తృత ఉపాధిని మరియు విశ్వవిద్యాలయ విద్యను పొందేందుకు దారితీసింది.

యునైటెడ్ నేషన్స్ హ్యూమన్ డెవలప్‌మెంట్ రిపోర్ట్ 2004 అంచనా వేసింది, జీతంతో కూడిన ఉపాధి మరియు చెల్లించని ఇంటి పనులు రెండింటినీ లెక్కించినప్పుడు, సగటున స్త్రీలు పురుషుల కంటే ఎక్కువగా పని చేస్తారు. ఎంపిక చేయబడిన అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల గ్రామీణ ప్రాంతాలలో స్త్రీలు పురుషుల కంటే సగటున 20% ఎక్కువ పని చేసారు, లేదా పురుషుల మొత్తం పనిలో 120%, అదనంగా రోజుకు 102 నిమిషాలు. సర్వే చేయబడిన OECD దేశాలలో, సగటున స్త్రీలు పురుషుల కంటే 5% ఎక్కువ పని చేసారు లేదా పురుషుల మొత్తం పనిలో 105%-రోజుకు అదనంగా 20 నిమిషాలు. అయితే, కెనడా, డెన్మార్క్, హంగేరీ, ఇజ్రాయెల్ మరియు నెదర్లాండ్స్ అనే పద్దెనిమిది OECD దేశాలలో ఐదు దేశాలలో స్త్రీల కంటే పురుషులు రోజుకు 19 నిమిషాల వరకు ఎక్కువ పని చేసారు. UN ఉమెన్ ప్రకారం, "స్త్రీలు ప్రపంచంలోని పనిలో 66 శాతం చేస్తారు, 50 శాతం ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తారు, కానీ ఆదాయంలో 10 శాతం సంపాదిస్తారు మరియు 1 శాతం ఆస్తిని కలిగి ఉన్నారు."

సాంస్కృతిక డైనమిక్స్

స్త్రీవాద ఉద్యమం యొక్క ఎజెండాలో ఆధిపత్య సంస్కృతిలోని పితృస్వామ్య తంతువులకు ప్రతిఘటనగా వ్యవహరించడం కూడా ఉంది. తరంగాల పురోగతి సమయంలో భిన్నంగా ఉన్నప్పటికీ, ఇది రాజకీయ నిర్మాణం, అధికార హోల్డర్లు మరియు సాంస్కృతిక విశ్వాసాలు లేదా అభ్యాసాలను సవాలు చేయడానికి ప్రయత్నించిన ఉద్యమం.

స్త్రీవాదానికి పూర్వీకులు 18వ శతాబ్దానికి పూర్వమే కనుగొనబడినప్పటికీ, ఆధునిక స్త్రీవాద ఉద్యమం యొక్క బీజాలు ఆ శతాబ్దపు చివరి భాగంలో నాటబడ్డాయి. క్రిస్టీన్ డి పిజాన్, చివరి మధ్యయుగ రచయిత, బహుశా పాశ్చాత్య సంప్రదాయంలో తొలి స్త్రీవాది. రచన ద్వారా జీవనోపాధి పొందిన మొదటి మహిళ ఆమె అని నమ్ముతారు. జ్ఞానోదయం సమయంలో లేడీ మేరీ వోర్ట్లీ మోంటాగు మరియు మార్క్విస్ డి కాండోర్సెట్ వంటి ఆలోచనాపరులతో స్త్రీవాద ఆలోచన మరింత గణనీయమైన రూపాన్ని పొందడం ప్రారంభించింది. 1785లో డచ్ రిపబ్లిక్‌కు దక్షిణాన ఉన్న మిడిల్‌బర్గ్‌లో మహిళల కోసం మొదటి శాస్త్రీయ

సమాజం స్థాపించబడింది. సైన్స్ వంటి సమస్యలపై దృష్టి సారించే మహిళల కోసం జర్నల్‌లు ఈ కాలంలో కూడా ప్రాచుర్యం పొందాయి.

మహిళల ఓటు హక్కు కోసం మొదటి ప్రయత్నాలు చేసిన మహిళలు మరింత స్థిరమైన మరియు విశేషమైన నేపథ్యాల నుండి వచ్చారు మరియు మార్పు చేయడానికి సమయాన్ని మరియు శక్తిని అంకితం చేయగలిగారు. మహిళల కోసం ప్రారంభ అభివృద్ధి, కాబట్టి, మధ్య మరియు ఉన్నత తరగతుల్లోని శ్వేతజాతీయులకు ప్రధానంగా ప్రయోజనం చేకూర్చింది.

భాష

స్త్రీవాదులు కొన్నిసార్లు, ప్రత్యేకంగా కాకపోయినా, "Ms"ని ఉపయోగించి, నాన్-సెక్సిస్ట్ భాషను ఉపయోగించడాన్ని ప్రతిపాదిస్తారు. వివాహిత మరియు అవివాహిత స్త్రీలను సూచించడానికి, ఉదాహరణకు, లేదా "చరిత్ర"కు బదులుగా "హెస్టోరీ" అనే పదాన్ని వ్యంగ్యంగా ఉపయోగించడం. స్త్రీవాదులు కూడా తరచుగా "మానవజాతి"కి బదులుగా "మానవత్వం" లేదా లింగం తెలియని "అతడు" స్థానంలో "అతను లేదా ఆమె" వంటి లింగ-కలిగిన భాషను ఉపయోగించడాన్ని తరచుగా ప్రతిపాదిస్తారు.

లింగ-తటస్థ భాష అనేది భాషా ఉపయోగాల వివరణ, ఇది మానవ రెఫరెన్స్‌ల జీవసంబంధమైన లింగానికి సంబంధించిన అంచనాలను తగ్గించడానికి ఉద్దేశించబడింది. లింగ-తటస్థ భాష యొక్క న్యాయవాదం కనీసం రెండు వేర్వేరు ఎజెండాలను ప్రతిబింబిస్తుంది: ఒకటి రెండు లింగాలు లేదా లింగాలను (లింగం-కలిగిన భాష) చేర్చడాన్ని స్పష్టం చేయడం; మరొకటి లింగం, ఒక వర్గంగా, భాషలో (లింగ-తటస్థ భాష) చాలా అరుదుగా గుర్తించదగినదని ప్రతిపాదించింది. లింగ-తటస్థ భాష కొన్నిసార్లు న్యాయవాదులచే నాన్-సెక్సిస్ట్ భాషగా మరియు ప్రత్యర్థులచే రాజకీయంగా సరైన భాషగా వర్ణించబడింది.

భాషను జెండర్ న్యూట్రల్‌గా మార్చాలనే ఉద్యమం రావడమే కాకుండా స్త్రీవాద ఉద్యమం ప్రజలు భాషను ఎలా ఉపయోగిస్తుందో ముందుకు తెచ్చింది. ఎమిలీ మార్టిన్ రూపకాలు ఎలా లింగం మరియు రోజువారీ జీవితంలో పాతుకుపోయాయనే భావనను వివరిస్తుంది. రూపకాలు రోజువారీ భాషలో ఉపయోగించబడతాయి మరియు ప్రజలు ప్రపంచాన్ని వివరించే మార్గంగా మారాయి. ఈ రూపకాలు ప్రజలు ఎలా ఆలోచిస్తున్నారో మరియు సైన్స్‌కు సంబంధించి ఎలాంటి ప్రశ్నలు అడుగుతున్నారో రూపొందించగలవని మార్టిన్ వివరించాడు. సరైన ప్రశ్నలు అడగకపోతే సమాధానాలు కూడా సరైనవి కావు. ఉదాహరణకు, ఉగ్రమైన స్పెర్మ్ మరియు నిష్క్రియ గుడ్డు అనేది చరిత్రలో వ్యక్తులకు 'సహజంగా' భావించే రూపకం, అయితే శాస్త్రవేత్తలు ఈ దృగ్విషయాన్ని పునఃపరిశీలించినందున వారు కొత్త సమాధానంతో ముందుకు వచ్చారు. "వీర్యం గుడ్డుపై కూడా తన తప్పించుకునే చర్యను లాగడానికి ప్రయత్నిస్తుంది, కానీ గుడ్డు యొక్క ఉపరితలంపై ఉన్న అణువుల ద్వారా దాని పోరాటాలకు వ్యతిరేకంగా ఉంచబడుతుంది, ఇవి స్పెర్మ్ ఉపరితలంపై ప్రతిరూపాలతో కలిసి కలుపుతాయి, గుడ్డు దానిని గ్రహించే వరకు స్పెర్మ్‌ను బిగించి ఉంటుంది. " ఈ లింగ రూపకాలను చూడడానికి మరియు ప్రజల దృష్టికి తీసుకురావడానికి స్త్రీవాదంలో ఇది ఒక లక్ష్యం. విషయాలను కొత్త కోణంలో చూడటం వల్ల కలిగే ఫలితం కొత్త సమాచారాన్ని అందించగలదు.

భిన్న లింగ సంబంధాలు

20వ శతాబ్దానికి చెందిన మహిళలు కార్యాలయంలోకి ప్రవేశించడం లింగ పాత్రలు మరియు గృహాలలో శ్రమ విభజనను ప్రభావితం చేసింది. ది సెకండ్ షిఫ్ట్ మరియు ది టైమ్ బైండ్‌లో సామాజిక శాస్త్రవేత్త అర్లీ రస్సెల్ హోచ్‌స్చైల్డ్, రెండు-వృత్తి జంటలలో, పురుషులు మరియు మహిళలు సగటున, పనిలో సమానమైన సమయాన్ని వెచ్చిస్తారు, కాని మహిళలు ఇప్పటికీ ఇంటి పనులపై ఎక్కువ సమయాన్ని వెచ్చిస్తారు. స్త్రీవాద రచయిత్రి కాథీ యంగ్ హోచ్‌స్చైల్డ్ యొక్క వాదనలకు ప్రతిస్పందిస్తూ, కొన్ని సందర్భాల్లో, ఇంటిపనులు మరియు సంతాన సాఫల్యతలో పురుషుల సమాన భాగస్వామ్యాన్ని మహిళలు నిరోధించవచ్చని వాదించారు.

పాశ్చాత్య మధ్యతరగతిలో పిల్లల సంరక్షణ మరియు గృహ కార్మికులకు పురుషుల సహకారంపై స్త్రీవాద విమర్శలు సాధారణంగా కుటుంబ సభ్యులిద్దరూ కుటుంబ సభ్యులలో సగానికి పైగా ఇంటి పని మరియు పిల్లల సంరక్షణలో సగానికి పైగా చేయాలని భావించడం అన్యాయం అనే ఆలోచన చుట్టూ కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది. ఇంటి వెలుపల సమానమైన పనిని నిర్వహించండి. వివాహిత పురుషుల ఆర్థిక ఆదాయం గృహ విధులకు హాజరయ్యే వారి రేటును ప్రభావితం చేయదని అనేక అధ్యయనాలు గణాంక ఆధారాలను అందిస్తాయి.

డబియస్ కాన్సెప్షన్స్‌లో, క్రిస్టిన్ లూకర్ వివాహంలో మరియు వెలుపల పిల్లలను కనడానికి టీనేజ్ మహిళల ఎంపికలపై స్త్రీవాదం యొక్క ప్రభావాన్ని చర్చిస్తుంది. వివాహేతర పిల్లలను కనడం అనేది సామాజికంగా ఆమోదయోగ్యమైనదిగా మారినందున, యువతులు, ముఖ్యంగా పేద యువతులు, 1950ల కంటే ఎక్కువ రేటుతో పిల్లలను కనడం లేదని, ఇప్పుడు పిల్లలు పుట్టకముందే పెళ్లి చేసుకోవడానికి కారణం తక్కువగా ఉందని ఆమె చెప్పింది. దీనికి ఆమె వివరణ ఏమిటంటే, పేద పురుషులకు ఆర్థిక అవకాశాలు సన్నగిల్లాయి, అందువల్ల పేద స్త్రీలు మార్కెట్‌లో ఎక్కువ మంది కార్మికుల నుండి నిరుద్యోగం పెరగడం వల్ల నమ్మకమైన ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించగల భర్తను కనుగొనే అవకాశం తక్కువ. పురుషులు స్త్రీలు మరియు పురుషులు.

కొన్ని అధ్యయనాలు పురుషులు మరియు మహిళలు ఇద్దరూ స్త్రీవాదాన్ని శృంగారానికి విరుద్ధంగా భావిస్తారని సూచించాయి. అయినప్పటికీ, US అండర్ గ్రాడ్యుయేట్‌లు మరియు వృద్ధులపై ఇటీవల జరిపిన ఒక సర్వేలో స్త్రీవాదం వాస్తవానికి స్త్రీల సంబంధాల ఆరోగ్యంపై మరియు పురుషులకు లైంగిక సంతృప్తిపై సానుకూల ప్రభావాన్ని చూపుతుందని మరియు స్త్రీవాదుల యొక్క ప్రతికూల మూస పద్ధతులకు మద్దతు లేదని కనుగొన్నారు.

20వ శతాబ్దంలో మహిళలు ఎక్కువ హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలను పొందడంతో లింగ పాత్రలను మార్చడం ద్వారా సంబంధాల విద్య అవసరం ఏర్పడిందని వర్జీనియా సతీర్ చెప్పారు:

"మేము 20వ శతాబ్దానికి వెళ్లినప్పుడు, వివాహంలో మగ మరియు ఆడ ఒకరితో ఒకరు ప్రవర్తించాలని చాలా స్పష్టంగా నిర్దేశించబడిన మార్గంతో మేము వచ్చాము ... భార్యాభర్తల మధ్య సంబంధం యొక్క నమూనా ఆధిపత్య మగ మరియు లొంగిన స్త్రీలది. ... ఒక కొత్త శకం ఆవిర్భవించింది ... సంబంధాల వాతావరణం మారిపోయింది, మరియు మహిళలు ఇకపై లొంగిపోవడానికి ఇష్టపడరు ... సంబంధాలలో

ఆధిపత్య / లొంగిన మోడల్ ముగింపు కనుచూపుమేరలో ఉంది. పాత పద్ధతిని మార్చడానికి అభివృద్ధి చెందింది చాలా తక్కువ; జంటలు తల్లడిల్లిపోయారు... పునరాలోచనలో, చాలా గందరగోళం మరియు చాలా పతనం జరుగుతుందని ఊహించవచ్చు. ఆధిపత్య/విధేయత నమూనా నుండి సమానత్వానికి మార్పు ఒక స్మారక మార్పు. నిజమైన సమానత్వం యొక్క భావాలపై ఆధారపడిన సంబంధం ఆచరణాత్మకంగా ఎలా పని చేస్తుందో మేము నేర్చుకుంటున్నాము."

- వర్జీనియా సతీర్, పెయిర్స్ పరిచయం

మతం

ఫెమినిస్ట్ థియాలజీ అనేది స్త్రీవాద దృక్పథం నుండి మతాల సంప్రదాయాలు, అభ్యాసాలు, గ్రంథాలు మరియు వేదాంతాలను పునఃపరిశీలించే ఉద్యమం. స్త్రీవాద వేదాంతశాస్త్రం యొక్క కొన్ని లక్ష్యాలలో మతాధికారులు మరియు మతపరమైన అధికారులలో స్త్రీల పాత్రను పెంచడం, పురుష-ఆధిపత్య చిత్రాలను మరియు దేవుని గురించి భాషను పునర్నిర్వచించడం, వృత్తి మరియు మాతృత్వానికి సంబంధించి స్త్రీల స్థానాన్ని నిర్ణయించడం మరియు మతంలోని స్త్రీల చిత్రాలను అధ్యయనం చేయడం వంటివి ఉన్నాయి. పవిత్ర గ్రంథాలు.

స్త్రీవాద ఉద్యమం మతం మరియు వేదాంతాన్ని లోతైన మార్గాల్లో ప్రభావితం చేసింది. ప్రొటెస్టంట్ క్రిస్టియానిటీ యొక్క ఉదారవాద శాఖలలో, మహిళలు ఇప్పుడు మతాధికారులుగా నియమించబడటానికి అనుమతించబడ్డారు మరియు సంస్కరణ, సంప్రదాయవాద మరియు పునర్నిర్మాణవాద జుడాయిజంలో, మహిళలు ఇప్పుడు రబ్బీలు మరియు క్యాంటర్లుగా నియమించబడటానికి అనుమతించబడ్డారు. ఈ సమూహాలలో కొన్నింటిలో, కొంతమంది స్త్రీలు గతంలో పురుషులు మాత్రమే కలిగి ఉన్న అధికార స్థానాలను క్రమంగా పొందుతున్నారు మరియు వారి దృక్కోణాలు ఇప్పుడు కొత్త విశ్వాస ప్రకటనలను అభివృద్ధి చేయడంలో వెతుకుతున్నాయి. అయితే, ఈ పోకడలు ఇస్లాం, రోమన్ కాథలిక్కులు మరియు ఆర్థడాక్స్ క్రైస్తవ మతంలోని చాలా విభాగాలలో ప్రతిఘటించబడ్డాయి.

క్రిస్టియన్ ఫెమినిజం అనేది స్త్రీవాద వేదాంతశాస్త్రం యొక్క ఒక శాఖ, ఇది స్త్రీలు మరియు పురుషుల సమానత్వం యొక్క వెలుగులో క్రైస్తవ మతాన్ని తిరిగి అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. క్రిస్టియన్ ఫెమినిస్టులలో ప్రామాణికమైన నమ్మకాలు లేనప్పటికీ, లింగం వంటి జీవశాస్త్రపరంగా నిర్ణయించబడిన లక్షణాల ఆధారంగా దేవుడు వివక్ష చూపడని చాలా మంది అంగీకరిస్తున్నారు. వారి ప్రధాన సమస్యలు స్త్రీలను నియమించడం, క్రైస్తవ వివాహంలో పురుషుల ఆధిపత్యం మరియు పురుషులతో పోలిస్తే నైతిక లోపం మరియు సామర్థ్యాలలో న్యూనత యొక్క వాదనలు. వారు తల్లులు మరియు తండ్రుల మధ్య సంతాన సంతులనం మరియు చర్చిలో మహిళల మొత్తం చికిత్స గురించి కూడా ఆందోళన చెందుతున్నారు.

ఎలిజబెత్ కేడీ స్టాంటన్ వంటి తొలి స్త్రీవాదులు దాదాపుగా "మహిళలను పురుషులతో సమానంగా చేయడం"పైనే దృష్టి సారించారు. అయినప్పటికీ, క్రైస్తవ స్త్రీవాద ఉద్యమం మతం యొక్క భాషపై దృష్టి సారించింది, ఎందుకంటే వారు పితృస్వామ్యం యొక్క విస్తృతమైన ప్రభావం ఫలితంగా దేవుని యొక్క

చారిత్రాత్మక లింగాన్ని పురుషునిగా భావించారు. రోజ్మేరీ రాడ్‌ఫోర్డ్ రూథర్ స్త్రీవాద మరియు ఆస్తిక దృక్కోణం నుండి క్రైస్తవ వేదాంతశాస్త్రంపై క్రమబద్ధమైన విమర్శను అందించారు.

ఇస్లామిక్ స్త్రీవాదం ఇస్లాంలో మహిళల పాత్రకు సంబంధించినది మరియు పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేట్ జీవితంలో లింగంతో సంబంధం లేకుండా ముస్లింలందరికీ పూర్తి సమానత్వం కోసం ఉద్దేశించబడింది. ఇస్లాంలో పాతుకుపోయినప్పటికీ, ఉద్యమం యొక్క మార్గదర్శకులు లౌకిక మరియు పాశ్చాత్య స్త్రీవాద ప్రసంగాలను కూడా ఉపయోగించారు. ఉద్యమం యొక్క న్యాయవాదులు ఖురాన్‌లో లోతుగా పాతుకుపోయిన సమానత్వం యొక్క బోధనలను హైలైట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారు మరియు మరింత సమానత్వాన్ని సృష్టించే దిశగా ఖురాన్, హదీసులు (ముహమ్మద్ సూక్తులు) మరియు షరియా (చట్టం) ద్వారా ఇస్లామిక్ బోధన యొక్క పితృస్వామ్య వివరణను ప్రశ్నించడాన్ని ప్రోత్సహించారు. మరియు కేవలం సమాజం.

యూదు స్త్రీవాదం జుడాయిజంలో మహిళల మతపరమైన, చట్టపరమైన మరియు సామాజిక స్థితిని మెరుగుపరచడానికి మరియు యూదు మహిళలకు మతపరమైన అనుభవం మరియు నాయకత్వం కోసం కొత్త అవకాశాలను తెరవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. దాని ఆధునిక రూపంలో, ఉద్యమం యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లో 1970ల ప్రారంభంలో గుర్తించబడింది. సంస్కరణ జుడాయిజంలో స్త్రీవాదంపై దృష్టి సారించిన జుడిత్ ప్లాస్కో ప్రకారం, ఈ ఉద్యమాలలో ప్రారంభ యూదు స్త్రీవాదులకు ప్రధాన సమస్యలు అన్ని-పురుషుల ప్రార్థన సమూహం లేదా మిన్యాన్ నుండి మినహాయించడం, సానుకూల సమయ-బౌండ్ మిట్జ్‌వోట్ నుండి మినహాయింపు మరియు స్త్రీల అసమర్థత. సాక్షులుగా పని చేయడం మరియు విడాకులను ప్రారంభించడం.

స్త్రీల ఆరోగ్యం

చారిత్రాత్మకంగా గతంలో లేని స్త్రీ ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సును అధ్యయనం చేసి, దోహదపడాల్సిన అవసరం ఉంది. సాధారణ బయోమెడికల్ మోడల్ ఇకపై సరిపోదని లోండా స్కీబింగర్ సూచిస్తున్నారు మరియు మహిళ యొక్క అన్ని అంశాలు శ్రద్ధ వహిస్తున్నట్లు నిర్ధారించడానికి విస్తృత నమూనా అవసరం. స్కీబింగర్ విజయవంతం కావడానికి తప్పనిసరిగా జరగాల్సిన ఆరు సహకారాన్ని వివరించారు: రాజకీయ ఉద్యమం, విద్యాసంబంధమైన మహిళా అధ్యయనాలు, నిశ్చయాత్మక చర్య, ఆరోగ్య సమానత్వ చట్టం, భౌగోళిక-రాజకీయ శక్తులు మరియు వృత్తిపరమైన మహిళలు మహిళల సమస్యల గురించి బహిరంగంగా మాట్లాడటానికి భయపడరు.

రాజకీయ ఉద్యమాలు వీధుల నుండి వస్తాయి మరియు మొత్తంగా ప్రజలు మారాలని కోరుకుంటున్నారు. చాలా మంది వ్యక్తులు ఎన్నడూ ఎదుర్కోని సబ్జెక్టును బోధించడానికి విశ్వవిద్యాలయాల నుండి మద్దతునిచ్చే అకాడెమిక్ మహిళా అధ్యయనం. ఆమోదించబడిన చర్య అనేది ప్రజలు నిర్లక్ష్యానికి గురైన సమయాలను గుర్తించి, ఏదైనా చేయడం కోసం చట్టపరమైన మార్పు. మహిళల ఆరోగ్య ఈక్విటీ చట్టం, పరిశోధనా అధ్యయనాలలో మహిళలను చేర్చడం వంటి తగిన ప్రమాణాలలో ఔషధం పరీక్షించబడాలి అనే ఆలోచనను చట్టబద్ధంగా అమలు చేస్తుంది మరియు మహిళలకు సంబంధించిన నిర్దిష్ట వ్యాధుల పరిశోధనకు కొంత మొత్తాన్ని కేటాయించింది. భౌగోళిక-రాజకీయ శక్తులు ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి,

యుద్ధంలో దేశం ప్రమాదంలో లేనప్పుడు మహిళల ఆరోగ్యం వంటి ఇతర అవసరాలపై దృష్టి పెట్టడానికి ఎక్కువ నిధులు మరియు వనరులు ఉన్నాయి. చివరగా, వృత్తిపరమైన స్త్రీలు స్త్రీల సమస్యల గురించి మాట్లాడటానికి భయపడకపోవటం వలన స్త్రీలు ఈ ఉద్యోగాలలోకి ప్రవేశించకుండా మరియు కేవలం పురుషుల వలె వ్యవహరించడం మరియు మహిళల ఆరోగ్యం పట్ల వారి ఆందోళనలను స్వీకరించడం కోసం వారిని నిరోధిస్తుంది. స్త్రీల ఆరోగ్యంలో మార్పు రావాలంటే ఈ ఆరు అంశాలు చేర్చాలి.

3.3 మహిళా విముక్తి అంటే ఏమిటి?

గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా, మహిళా విముక్తి గురించి చాలా చర్చలు జరుగుతున్నాయి. మహిళా విముక్తి యొక్క ఆలోచనలు చాలా మందికి తెలుసు మరియు అంగీకరిస్తున్నప్పటికీ, దాని గురించిన కొన్ని వక్రీకరించిన ముద్రలు ఇప్పటికీ ఉన్నాయి. అందులో ఒకటి స్త్రీలందరూ పురుషులను ద్వేషించాలి. నిజానికి, మా సంస్థలో చాలా మంది మహిళలు పెళ్లయి పిల్లలతో ఉన్నారు. మరికొందరు పురుషులతో అర్థవంతమైన సంబంధాలను ఆనందిస్తారు మరియు వివాహిత జీవనశైలిని గడపకూడదని ఎంచుకుంటారు. అయినప్పటికీ, మహిళల సామర్థ్యాలు పరిమితం కావాలనే వారి ఆలోచనలపై మనమందరం పురుషులతో పోరాడుతాము. కొంతమంది పురుషులు స్త్రీల విముక్తితో బెదిరింపులకు గురవుతారు, ఎందుకంటే ఇది వారి జీవితమంతా వారు పొందిన సాంప్రదాయ శిక్షణకు వ్యతిరేకతను సూచిస్తుంది. మరొక వక్రీకరించిన అభిప్రాయం ఏమిటంటే, మహిళల విముక్తి అంటే వారి బాయ్‌ఫ్రెండ్‌తో లేదా వివాహిత మహిళతో వారి సంబంధానికి ముగింపు, విడాకులు. నిజం ఏమిటంటే స్త్రీ విముక్తి ప్రాథమికంగా "మహిళా అవగాహన కార్యక్రమం"; తమ గురించి మహిళలకు అవగాహన కల్పించడం. ఈ అభ్యాస ప్రక్రియ అయినప్పటికీ, మహిళలు తమ సందేహాలను పక్కనపెట్టి, తమపై, వారి ఆలోచనలు మరియు భావోద్వేగాలపై అధిక విలువను కలిగి ఉంటారు.

విద్య అంటే సాక్షాత్కారం కొన్నిసార్లు బాధాకరమైన అనుభవం. చాలా మందికి, ఇది తప్పనిసరిగా మార్పుల ప్రక్రియ అని అర్థం. ఏదైనా ప్రాథమికంగా మంచి సంబంధం ఈ మార్పులను తట్టుకుంటుంది మరియు వాటి ద్వారా బలోపేతం అవుతుంది - నాశనం కాదు. మిమ్మల్ని మీరు అర్థం చేసుకోవడానికి మొదటి మెట్టు మీ గురించి మరింత తెలుసుకోవడం. అవగాహన మీతో మరియు ఇతరులతో మరింత సమర్థవంతంగా వ్యవహరించడానికి మిమ్మల్ని అనుమతిస్తుంది, అంటే సంతోషకరమైన మరింత సంతృప్తికరమైన జీవితాన్ని గడపడం.

పనిలో ఉన్నాను

ఈ దేశంలో చాలా మంది పురుషులు జీవించడానికి తగినంత వేతనం పొందుతారు మరియు చాలా మంది స్త్రీలు తక్కువ వేతనం పొందుతారు; వారు స్త్రీలు కాబట్టి. మొత్తం మహిళల్లో నలభై రెండు శాతం మంది ఉపాధి పొందుతున్నారు మరియు ఆ శాతం క్రమంగా పెరుగుతోంది. ఉద్యోగులు ఇప్పటికీ "ఉపాధి కోరుకునే మహిళకు కొంచెం అదనపు డబ్బు కావాలి" అని అనుకుంటున్నారు; లేదా మీరు ఒంటరిగా ఉన్నట్లయితే, "పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లిపోవడానికి కొంత సమయం పడుతుంది." ఇదివరకే పెళ్లయిన వారికి, ఏ ఉద్యోగి కూడా ఉద్యోగంలో చేరకూడదనుకుంటున్నారు. "త్వరలో గర్భవతి అవుతుంది. ఉద్యోగులు తాము

పనిచేసే మెజారిటీ వ్యక్తులకు - మహిళలకు తక్కువ వేతనాన్ని సమర్థించడానికి ఆ రకమైన తార్కికతను ఉపయోగిస్తారు. సెకండ్ రేట్ (మహిళలు) ఎంత ఎక్కువ సామెత తీసుకుంటే, అంత ఎక్కువ లాభాలు జేబులో వేసుకుంటారు. మహిళలకు సమాన ఉద్యోగావకాశాలు, సమాన పనికి సమాన వేతనం ఇవ్వాలని మహిళా విముక్తి ఉద్యమం చెబుతోంది.

కుటుంబ పాత్రలలో

ఒక మహిళ యొక్క స్థానం ఇంట్లో ఉంది భార్య మరియు/లేదా తల్లి పాత్ర ఎలా ఉండాలి అనే ఆదర్శవంతమైన ఆలోచనలు మన వివాహం "అందరికీ భిన్నంగా" ఉంటుందని ఊహించుకోవడంలో సహాయపడతాయి. "పోలియన్నా మరియు ప్రిన్స్ చార్మింగ్" నటించిన ఫాంటసీ.

కుటుంబ జీవితం యొక్క బాధ్యతలను స్వీకరించడానికి ఏ స్త్రీని బలవంతం చేయనప్పటికీ, ఏ స్త్రీ కూడా దోపిడీకి గురికావలసిన అవసరం లేదు. ఒక స్త్రీగా తన "ప్రయోజనం" నెరవేర్చుకోవడానికి ప్రతి స్త్రీ తప్పనిసరిగా వివాహం చేసుకుని ఒక బిడ్డను కనాలని మేము చిన్నప్పటి నుండి శిక్షణ పొందాము. స్త్రీ విముక్తి అంటే ఒక స్త్రీగా మీ జీవితాన్ని ఏది సాకారం చేసుకోవాలో మీరే నిర్ణయించుకోండి.

కుటుంబ జీవనశైలిని ఎంచుకునే మనలో, భర్తలు బాధ్యతలు పంచుకుంటే పూర్తి జీవితాన్ని గడపవచ్చు. వివాహానికి సంబంధించిన అనేక విధుల కారణంగా: పనిమనిషి, కుక్, వెయిట్రెస్, కుట్టేది, వడ్రంగి, పెయింటర్, ప్లంబర్, ఆర్థిక సలహాదారు మరియు నిరుద్యోగులకు - ఇరవై నాలుగు గంటల పిల్లల సంరక్షణను అందించడం సాధారణంగా "మహిళల పని"గా పరిగణించబడుతుంది. చాలా మంది మహిళలు వివాహానికి ఈ చెల్లించని అంశాల కోసం బయటి కార్యకలాపాలను మరియు స్నేహితులను వదులుకుంటారు. సారాంశంలో, ఈ స్త్రీలు వారికి పూర్తి జీవితాన్ని ఇస్తుందని వారు ఎప్పటినుంచో నమ్ముతున్న దానిలో పాలుపంచుకోవడం ద్వారా పూర్తి జీవితాన్ని తిరస్కరించారు - వివాహ సంస్థ.

మహిళలు వారి అవసరాలు తీర్చబడే వరకు వివాహ సంస్థ చాలా మంది మహిళలకు జైలుగా ఉంటుంది. అప్పుడే వారు తమ భర్తతో మరియు వారి పిల్లల గురువుతో స్నేహితుడు మరియు ప్రేమికుడి సంబంధాన్ని ఆనందిస్తారు.

మహిళా విముక్తి అంటే మనం స్త్రీలుగా మానసికంగా మరియు మానసికంగా, అలాగే శారీరకంగా మన అవసరాలను గ్రహించి, మన అవసరాలను తీవ్రంగా పరిగణించాలని డిమాండ్ చేయాలి.

చట్టాలలో అబార్షన్

మా పునరుత్పత్తి జీవితాలను నియంత్రించడంలో సహాయపడటానికి మా పోరాటంలో, మేము గర్భస్రావం హక్కును సాధించాము. స్త్రీల ఉద్యమం జీవితానికి వ్యతిరేకం కాదు; మేము జీవితాన్ని, మన జీవితాల నాణ్యతను మరియు మన పిల్లలను రక్షించాలనుకుంటున్నాము. స్త్రీలు తమ శరీరాలకు సంబంధించి స్వేచ్ఛగా మరియు సమాచారంతో నిర్ణయాలు తీసుకోగలగాలి. అబార్షన్ హక్కు మాకు నిరాకరించబడితే, నాణ్యమైన వైద్య సంరక్షణ అందుబాటులో ఉండదు, అందువల్ల, మహిళలు చట్టవిరుద్ధమైన అబార్షన్‌లను కొనసాగిస్తారు, ఇవి ప్రమాదకరమైనవి మరియు కొన్నిసార్లు మరణానికి దారితీస్తాయి. చాలా మంది అమెరికన్ ప్రజలు అబార్షన్ కోసం నిర్ణయం వ్యక్తిగతమైనదిగా భావిస్తున్నారు.

నాణ్యమైన సమాచారం మరియు అందుబాటులో ఉన్న వైద్య సంరక్షణతో ఆ నిర్ణయం తీసుకునే హక్కు ఇప్పుడు మహిళలకు ఉంది.

విడాకులు

విడాకులు కోరే మహిళలు కేవలం భారీ లాయర్ల రుసుము కంటే ఎక్కువగా వస్తారు. వారు తమ పిల్లలను కోల్పోయే అవకాశం ఉంది, సాధారణంగా ఆర్థిక భద్రత ఉండదు మరియు సమాజం దృష్టిలో వారి గుర్తింపు మారదు. కొన్ని సంవత్సరాలుగా వివిధ కారణాల వల్ల నిరుద్యోగిగా ఉండి, ఇప్పుడు ఉద్యోగం కోసం చాలా మంది మహిళలు ఈ ప్రాంతంలో వివక్షను ఎదుర్కొంటున్నారు. మీ పిల్లలకు మంచి పిల్లల సంరక్షణతోపాటు క్రెడిట్ పొందడం కష్టం. భరణం సాధారణంగా సరిపోదు.

ఇప్పుడు మహిళా ఉద్యమంలో పాల్గొన్న వ్యక్తులు, న్యాయవాది మరియు పెద్ద రుసుము లేకుండా ప్రజలు తమ స్వంత విడాకులు పొందడంలో సహాయపడటానికి అందుబాటులో ఉన్న వివిధ మార్గాల్లో సహాయం, పిల్లల సంరక్షణ కోసం స్థలాలకు సంబంధించిన సమాచారం మరియు చట్టపరమైన క్లినిక్ గురించి మహిళలకు సహాయం చేస్తున్నారు.

సమాజంలో స్త్రీల స్థితిని మార్చాలంటే నిరీక్షణ, ఉద్యోగాలు, పిల్లల సంరక్షణ మరియు విద్యలో మార్పులు అవసరం. మనం, ఇతర వ్యక్తులు, సంస్థలు మరియు సెక్సిస్ట్ నమూనాలలో మన జీవితాలను ఏర్పాటు చేసుకునే విధానాలలో మార్పుల కోసం మేము పోరాడుతున్నాము.

ప్రజాస్వామ్యంపై మాకు నమ్మకం ఉంది. అంటే మనం కేవలం ఎన్నికల్లో ఓటు వేయడమే కాదు, ఏ నిర్ణయం తీసుకున్నా ప్రభావితమైన ప్రజలందరి బాధ్యతాయుతమైన భాగస్వామ్యం. ఈ మార్పుల కోసం పురుషులు మరియు మహిళలు కలిసి పని చేయాలని కూడా మేము విశ్వసిస్తున్నాము, ప్రజలందరూ తమ పూర్తి సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకునే అవకాశాన్ని కలిగి ఉండే కొత్త సమాజాన్ని నిర్మించాలి.

మహిళా విముక్తి

నిర్వచనం: మహిళా విముక్తి స్త్రీవాద న్యాయవాదం, మహిళల సమానత్వం మరియు పురుష ఆధిపత్యాన్ని తిరస్కరించడం వంటి ఆలోచనలను కలిగి ఉంటుంది. మహిళా విముక్తి ఒక ఉద్యమంగా సామాజిక మరియు ఆర్థిక హక్కుల కోసం పనిచేస్తుంది, అదే సమయంలో మహిళలను అణచివేత మరియు లింగ వివక్ష నుండి విముక్తి చేయడానికి మార్గాలను అన్వేషిస్తుంది. మహిళా విముక్తి అనే పదబంధం 1960లలో విస్తృతంగా వ్యాపించింది మరియు చివరికి 1960లు మరియు 1970ల స్త్రీవాదం యొక్క అనేక అంశాలకు గొడుగు పదంగా మారింది. మహిళా విముక్తి యొక్క ప్రధాన ఆలోచన చారిత్రక మరియు ఆధునిక సమాజాలలో ఉన్న లింగ వివక్ష మరియు అన్యాయం నుండి మొత్తంగా స్త్రీలను విముక్తి చేయడం.

మహిళా విముక్తి అనే పదానికి ప్రతిస్పందనగా, చాలా మంది సామాజిక విమర్శకులు "వాటి నుండి విముక్తి?" స్త్రీల విముక్తి అనేది పురుషుల నుండి విముక్తి అని కొన్నిసార్లు (తప్పుగా) అర్థం చేసుకోబడినప్పటికీ, చాలా మంది స్త్రీవాదులు వాస్తవానికి స్త్రీలను ఒక తరగతిగా ప్రతికూలంగా చేసే పితృస్వామ్య సమాజ నిర్మాణాల నుండి విముక్తి కోసం పిలుపునిచ్చారు. చాలా మంది స్త్రీవాద సిద్ధాంతకర్తలు

స్వాభావికంగా వివక్షతతో కూడిన సమాజం మానవాళికి - పురుషులు, మహిళలు మరియు పిల్లలు అందరికీ హానికరమని అభిప్రాయపడ్డారు.

మహిళల విముక్తి తరచుగా "మహిళల లిబ్"గా కుదించబడింది మరియు జాతీయ మీడియాలో స్వరాల ద్వారా మరియు చాలా మంది వ్యక్తిగత స్త్రీల ద్వారా ప్రముఖంగా సూచించబడుతుంది. ఈ గ్లిబ్ "ఉమెన్స్ లిబ్" సంక్షిప్తీకరణ స్త్రీవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఒక విలక్షణమైన ఎదురుదెబ్బగా పరిగణించబడుతుంది, ఎందుకంటే ఇది చర్చను పునర్నిర్మించేటప్పుడు స్త్రీవాద ఆందోళనలను చిన్న విషయం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది, ఈ సందర్భంలో, విముక్తి యొక్క తీవ్రమైన ఆలోచన నుండి మరింత కాల్పనిక ధ్వని భావన వరకు.

నిర్వచనం: మహిళా విముక్తి ఉద్యమం అనేది సమానత్వం కోసం సామూహిక పోరాటం, ఇది 1960ల చివరలో మరియు 1970ల కాలంలో అత్యంత చురుకైనది, ఇది స్త్రీలను అణచివేత మరియు పురుష ఆధిపత్యం నుండి విముక్తి చేయడానికి ప్రయత్నించింది. మహిళా విముక్తి ఉద్యమంలో మహిళా విముక్తి సమూహాలు, న్యాయవాదం, నిరసనలు, చైతన్యం పెంపొందించడం, స్త్రీవాద సిద్ధాంతం మరియు మహిళలు మరియు స్వేచ్ఛ తరపున విభిన్న వ్యక్తిగత మరియు సమూహ చర్యలు ఉన్నాయి.

మహిళా విముక్తి ఉద్యమం అనే పదాన్ని తరచుగా "మహిళల ఉద్యమం" లేదా "రెండవ తరంగ స్త్రీవాదం" అనే పదానికి పర్యాయపదంగా ఉపయోగిస్తారు, అయినప్పటికీ వాస్తవానికి అనేక రకాల స్త్రీవాద సమూహాలు ఉన్నాయి. మహిళా విముక్తిలో కూడా, మహిళా సమూహాలు ఆర్గనైజింగ్ వ్యూహాల గురించి మరియు పితృస్వామ్య స్థాపనలో పని చేయడం వల్ల కావలసిన మార్పును సమర్థవంతంగా తీసుకురాగలదా అనే దానిపై భిన్నమైన నమ్మకాలు ఉన్నాయి.

మహిళా విముక్తి ఉద్యమం కొన్నిసార్లు రాడికల్ ఫెమినిజంకు పర్యాయపదంగా కూడా కనిపిస్తుంది, ఎందుకంటే ఇద్దరూ సమాజంలోని సభ్యులను అణచివేత సామాజిక నిర్మాణం నుండి విముక్తి చేయడం గురించి ఆందోళన చెందుతున్నారు. రెండూ కొన్నిసార్లు పురుషులకు ముప్పుగా వర్ణించబడ్డాయి, ప్రత్యేకించి ఉద్యమాలు "పోరాటం" మరియు "విప్లవం" గురించి వాక్చాతుర్యాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు. ఏదేమైనా, స్త్రీవాద సిద్ధాంతకర్తలు వాస్తవానికి సమాజం అన్యాయమైన లైంగిక పాత్రలను ఎలా తొలగించగలదనే దాని గురించి ఆందోళన చెందుతున్నారు. స్త్రీవాదులు పురుషులను నిర్మూలించాలనుకునే స్త్రీలు అనే స్త్రీ-వ్యతిరేక ఫాంటసీ కంటే స్త్రీ విముక్తి చాలా ఎక్కువ.

అనేక మంది స్త్రీవాదులు మరియు చరిత్రకారులు మహిళా విముక్తి ఉద్యమం యొక్క మూలాలను న్యూ లెఫ్ట్ మరియు 1950లు మరియు 1960ల ప్రారంభంలో పౌర హక్కుల ఉద్యమంలో గుర్తించారు. స్వేచ్ఛ మరియు సమానత్వం కోసం పోరాడతామని చెప్పుకునే ఉదారవాద లేదా రాడికల్ సమూహాలలో కూడా, ఆ ఉద్యమాలలో పనిచేసిన స్త్రీలు తమను సమానంగా చూడలేదని తరచుగా కనుగొన్నారు. ఈ విధంగా, 1960ల స్త్రీవాదులు 19వ శతాబ్దపు స్త్రీవాదులతో ఉమ్మడిగా ఉన్నారు: లుక్రెటియా మోట్ మరియు ఎలిజబెత్ కేడీ స్టాంటన్ వంటి తొలి మహిళా హక్కుల కార్యకర్తలు పురుషుల బానిసత్వ వ్యతిరేక సంఘాలు మరియు నిర్మూలనవాద సమావేశాల నుండి మినహాయించబడిన తర్వాత మహిళల హక్కుల కోసం సంఘటితమయ్యేలా ప్రేరేపించబడ్డారు.

మహిళలు 1960లు మరియు 1970ల నాటి మహిళా విముక్తి ఉద్యమం యొక్క ఆలోచనల గురించి కల్పన, నాన్-ఫిక్షన్ మరియు కవిత్వం రాశారు. ఈ స్త్రీవాద రచయితలలో కొందరు: ఫ్రాన్సిస్ M. బీల్, సిమోన్ డి బ్యూవోయిర్, షులమిత్ ఫైర్‌స్టోన్, కరోల్ హనిష్, ఆడ్రే లార్డ్, కేట్ మిల్లెట్, రాబిన్ మోర్గాన్, మార్జ్ పియర్సీ, అడ్రియన్ రిచ్ మరియు గ్లోరియా స్టైనెమ్.

3.4 ముగింపు

మహిళా ఉద్యమం, ప్రపంచవ్యాప్తంగా మరియు భారతదేశ సందర్భంలో, లింగ సమానత్వం, మహిళల హక్కులు మరియు సామాజిక న్యాయం కోసం వాదించే పరివర్తన శక్తిగా ఉంది. భారతదేశంలో, మహిళా ఉద్యమం సంవత్సరాలుగా అభివృద్ధి చెందింది, విభిన్న సమస్యలను కలిగి ఉంది మరియు వివిధ చారిత్రక, సామాజిక మరియు రాజకీయ సందర్భాల నుండి ప్రేరణ పొందింది.

భారతదేశంలోని మహిళా ఉద్యమం యొక్క మూలాలను 19వ శతాబ్దపు సామాజిక సంస్కరణ ఉద్యమాలలో గుర్తించవచ్చు, ఇక్కడ సావిత్రిబాయి ఫూలే మరియు పండిత రమాబాయి వంటి మహిళలు విద్య మరియు వితంతు పునర్వివాహం వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. అయితే, వ్యవస్థీకృత మహిళా ఉద్యమం 20వ శతాబ్దంలో, ముఖ్యంగా భారత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం నేపథ్యంలో ఊపందుకుంది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం, భారత రాజ్యాంగం పౌరులందరికీ ప్రాథమిక హక్కులు మరియు సమానత్వానికి హామీ ఇచ్చింది, అయినప్పటికీ మహిళలపై వివక్ష కొనసాగింది. 1970లు మరియు 1980లు స్త్రీవాద క్రియాశీలత ఆవిర్భావానికి సాక్ష్యమిచ్చాయి, మహిళా సంఘాలు వరకట్నం, గృహ హింస మరియు అసమానంగా ప్రవర్తించడం వంటి సమస్యలను పరిష్కరించాయి. 1961 నాటి వరకట్న నిషేధ చట్టం వంటి చట్టపరమైన సంస్కరణల డిమాండ్, మహిళలను అణచివేస్తున్న లోతైన సామాజిక పద్ధతులను పరిష్కరించాల్సిన అవసరాన్ని ఎత్తిచూపింది.

లైంగిక వేధింపులు, పునరుత్పత్తి హక్కులు మరియు కార్యాలయ వివక్ష వంటి సమస్యల చుట్టూ మహిళల సమీకరణతో 1990లు ఒక ముఖ్యమైన దశగా గుర్తించబడ్డాయి. 1997లో విశాఖ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ రాజస్థాన్ అనే ల్యాండ్‌మార్క్ కేసు కార్యాలయంలో లైంగిక వేధింపులను నివారించడానికి మార్గదర్శకాలను రూపొందించడానికి దారితీసింది. 2005లో గృహహింస నుండి మహిళల రక్షణ చట్టం వంటి చట్టాలను రూపొందించడానికి ప్రభుత్వాన్ని ప్రేరేపించడం ద్వారా భారతదేశంలోని మహిళా ఉద్యమం చట్టపరమైన మార్పులకు ఒత్తిడి చేయడం ద్వారా తన బలాన్ని ప్రదర్శించింది.

21వ శతాబ్దపు ప్రారంభంలో ఖండన, చేరిక మరియు లోతుగా పాతుకుపోయిన పితృస్వామ్య నిబంధనలపై దృష్టి సారించి ఉద్యమం యొక్క పరిధిని విస్తరించింది. ఆడ భ్రూణహత్యలు, సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్‌లు మరియు నిరంతర లింగ వేతన వ్యత్యాసం వంటి సమస్యలు క్రియాశీలతకు ప్రముఖ లక్ష్యాలుగా మారాయి. సామాజిక మాధ్యమాల ద్వారా సులభతరం చేయబడిన అట్టడుగు ఉద్యమాలు, స్వరాలను విస్తరించడంలో మరియు ప్రాంతాలలో మహిళలను కనెక్ట్ చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషించాయి.

2018లో #MeToo ఉద్యమం, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ట్రాక్‌ను పొందింది, భారతదేశంలో కూడా ప్రతిధ్వనించింది. ఇది వివిధ రంగాలలో లైంగిక వేధింపులు మరియు దుర్వినియోగం యొక్క ప్రాబల్యంపై వెలుగునిస్తుంది, సమ్మతి, పవర్ డైనమిక్స్ మరియు జవాబుదారీతనం గురించి సంభాషణలకు దారితీసింది.

పురోగతి సాధించినప్పటికీ, భారతదేశంలోని మహిళా ఉద్యమం లింగ-ఆధారిత హింస, విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణలో అసమాన ప్రవేశం మరియు లోతుగా పాతుకుపోయిన సాంస్కృతిక ప్రమాణాలు వంటి సవాళ్లను ఎదుర్కొంటూనే ఉంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, మహిళా కార్యకర్తలు మరియు సంస్థలు ప్రదర్శించే స్థితిస్థాపకత, ఐక్యత మరియు సంకల్పం వ్యవస్థాగత అడ్డంకులను తొలగించడం మరియు లింగ సమానత్వం యొక్క కారణాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తాయి.

ముగింపులో, భారతదేశంలో మహిళా ఉద్యమం అనేది చైతన్యవంతమైన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న శక్తి, ఇది మహిళల హక్కులు మరియు సామాజిక న్యాయం యొక్క కథనాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. విద్య మరియు వితంతు పునర్వివాహాల కోసం వాదించే చారిత్రక వ్యక్తుల నుండి లైంగిక వేధింపులు మరియు లింగ ఆధారిత హింస సమస్యలను పరిష్కరించే సమకాలీన కార్యకర్తల వరకు, ఉద్యమం సంక్లిష్టమైన ప్రకృతి దృశ్యాన్ని దాటింది. గణనీయమైన ప్రగతి సాధించినప్పటికీ, కొనసాగుతున్న పోరాటం భారతదేశంలోని మహిళలకు మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన భవిష్యత్తును సృష్టించేందుకు నిరంతర న్యాయవాదం, చట్టపరమైన సంస్కరణలు మరియు సామాజిక మార్పుల యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది.

3.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1. మహిళా ఉద్యమంలో సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక మార్పులు ఏమిటి?
2. మహిళా విముక్తి అంటే ఏమిటి?
3. భారతదేశంలో మహిళా ఉద్యమ చరిత్రను వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం- 4

మహిళల సమస్యలు- విద్య మరియు ఉపాధి

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం భారతదేశంలోని విద్య మరియు ఉపాధి రంగాలలో మహిళల సమస్యలను వివరించడం.

నిర్మాణం

4.1 పరిచయం

4.2 విద్య

4.3 ఉపాధి

4.4 ముగింపు

4.5 నమూనా ప్రశ్నలు

4.1 పరిచయం

పురోగతి ఉన్నప్పటికీ, విద్యను యాక్సెస్ చేయడంలో మరియు విద్యా వ్యవస్థలో బాలికలు మరియు మహిళలు వివక్షకు గురవుతూనే ఉన్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 57 మిలియన్ల మంది పిల్లలు, అందులో 31 మిలియన్ల మంది బాలికలు పాఠశాలకు దూరంగా ఉన్నారు మరియు నిరక్షరాస్యులైన పెద్దలలో మూడింట రెండు వంతుల మంది మహిళలు ఉన్నారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో, ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అబ్బాయిల కంటే కౌమారదశలో ఉన్న బాలికలు సెకండరీ స్కూల్ నుండి తప్పుకునే అవకాశం ఉంది.

బాలికలు పాఠశాలకు వెళ్లకుండా అనేక కారణాలున్నాయి. పేదరికం, గర్భం, పాఠశాల ఆధారిత హింస, బాల్య వివాహాలు మరియు వివక్షతో కూడిన లింగ నిబంధనలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా బాలికల విద్యకు ప్రధాన అడ్డంకులు. స్కూల్ ఫీజులు, స్కూల్‌కు వెళ్లే దారిలో హింసకు గురయ్యే ముప్పు మరియు బాలికల ఇంటి పని వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు కూడా బాలికలను బడి బయట ఉంచుతున్నాయి. గర్భం మరియు బాల్య వివాహాలు కౌమారదశలో ఉన్న బాలికలు మాధ్యమిక పాఠశాలను పూర్తి చేయకముందే పాఠశాల విద్యను తగ్గించాయి.

4.2 విద్య

నాణ్యమైన విద్యను పొందడం ప్రజల జీవితాలను మెరుగుపరచడానికి మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధికి పునాది. అన్ని స్థాయిలలో విద్యకు ప్రాప్యతను పెంపొందించడం మరియు ముఖ్యంగా మహిళలు మరియు

బాలికల కోసం పాఠశాలల్లో నమోదు రేట్లను పెంచడంలో ప్రధాన పురోగతి సాధించబడింది. ప్రాథమిక అక్షరాస్యత నైపుణ్యాలు బాగా అభివృద్ధి చెందాయి, అయినప్పటికీ సార్వత్రిక విద్య లక్ష్యాలను సాధించడానికి మరింత గొప్ప పురోగతిని సాధించడానికి ధైర్యమైన ప్రయత్నాలు అవసరం. ఉదాహరణకు, ప్రపంచం బాలికలు మరియు అబ్బాయిల మధ్య ప్రాథమిక విద్యలో సమానత్వాన్ని సాధించింది, అయితే కొన్ని దేశాలు అన్ని స్థాయిల విద్యలో ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించాయి.

- అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రాథమిక విద్యలో నమోదు 91 శాతానికి చేరుకుంది, అయితే 57 మిలియన్ల మంది పిల్లలు పాఠశాలకు దూరంగా ఉన్నారు
- పాఠశాలలో చేరని పిల్లలలో సగం కంటే ఎక్కువ మంది సబ్-సహారా ఆఫ్రికాలో నివసిస్తున్నారు
- ప్రాథమిక పాఠశాల వయస్సులో బడి వెలుపల ఉన్న పిల్లలలో 50 శాతం మంది సంఘర్షణ ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారని అంచనా.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా 103 మిలియన్ల మంది యువతకు ప్రాథమిక అక్షరాస్యత నైపుణ్యాలు లేవు మరియు వారిలో 60 శాతం కంటే ఎక్కువ మంది మహిళలు ఉన్నారు.

బాలికలు మరియు మహిళల విద్యకు అవకాశాలు

అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచంలో మహిళలు మరియు బాలికలు తరచుగా విద్యకు అవకాశాలు నిరాకరించబడుతున్నాయి. విద్య లేకపోవడం అవకాశాలను పరిమితం చేస్తుంది, కుటుంబ ఆదాయాన్ని తగ్గిస్తుంది, ఆరోగ్యాన్ని తగ్గిస్తుంది, మహిళలు మరియు బాలికలను అక్రమ రవాణా మరియు దోపిడీకి గురిచేస్తుంది మరియు మొత్తం దేశాల ఆర్థిక పురోగతిని పరిమితం చేస్తుంది.

బాలికలు మరియు మహిళలకు విద్య అనేది వ్యక్తిగత కుటుంబాల జీవితాలను మెరుగుపరచడానికి అలాగే ప్రపంచవ్యాప్తంగా పేద వర్గాలకు ఆర్థికాభివృద్ధిని తీసుకురావడానికి ఏకైక అత్యంత ప్రభావవంతమైన మార్గం అని ప్రపంచ విద్య విశ్వసిస్తుంది.

బాలికలు మరియు మహిళల పరిస్థితులను మెరుగుపరచడానికి కమ్యూనిటీ-ఆధారిత కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి, నిర్వహించడానికి మరియు మూల్యాంకనం చేయడానికి స్థానిక భాగస్వాములతో కలిసి విజయవంతంగా పనిచేసిన ప్రపంచ విద్యకు సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది. వరల్డ్ ఎడ్యుకేషన్ యొక్క ప్రోగ్రామ్‌లు బాలికలు పాఠశాలలో చేరడానికి మరియు ఉండేందుకు సహాయపడతాయి మరియు మహిళలు తమ కమ్యూనిటీలలో కొత్త విద్యా, ఆర్థిక మరియు సామాజిక వనరులను పొందేందుకు లేదా సృష్టించేందుకు సహాయం చేస్తాయి. వారు బాలికలు మరియు మహిళలు తమ సొంత జీవితాలను, వారి కుటుంబాల జీవితాలను మరియు వారి కమ్యూనిటీలలోని పరిస్థితులను మెరుగుపరచడంలో కూడా సహాయపడతారు. తల్లిదండ్రులకు-మరియు ముఖ్యంగా తల్లులకు-అంటే వారి కుమార్తెలకు ప్రాథమిక విద్యకు సమాన ప్రాప్తి ఉండేలా పరిస్థితులు సృష్టించడం, వారి భవిష్యత్తు గురించి సమాచారంతో నిర్ణయాలు తీసుకోగలగడం మరియు అక్రమ రవాణా, లైంగిక దోపిడీ, HIV వంటి వాటి నుండి తమను తాము రక్షించుకోగలుగుతారు.

బాలికలు మరియు మహిళలకు విద్యావకాశాలను మెరుగుపరచడం ద్వారా, ప్రపంచ విద్య మహిళలకు నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి మరియు సమాజ మార్పును ప్రభావితం చేయడానికి అనుమతించే నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేయడంలో సహాయపడుతుంది. ప్రతిగా, ఈ కార్యక్రమాలు మన కాలంలోని కొన్ని అత్యంత లోతైన సమస్యలపై చట్టం సానుకూల ప్రభావాన్ని చూపుతాయి: జనాభా పెరుగుదల, HIV, శాంతి మరియు భద్రత మరియు ధనిక మరియు పేదల మధ్య అంతరం.

బాలికా విద్య - సవాళ్లు

ఒక అమ్మాయికి విద్యను అందించడం అనేది ఆమె కుటుంబం, సంఘం మరియు దేశం చేయగల అత్యుత్తమ పెట్టుబడులలో ఒకటి. మంచి నాణ్యమైన విద్య అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలు, యువతులు మరియు పురుషుల జీవితాన్ని మార్చగలదని, వారి పూర్తి సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో సహాయపడుతుందని మరియు వారి జీవితంలో విజయానికి దారితీసేలా చేస్తుందని మాకు తెలుసు. ప్రత్యేకంగా ఒక అమ్మాయికి విద్యను అందించడం అనేది అభివృద్ధి యొక్క పుణ్య వృత్తాన్ని ప్రారంభించగలదని కూడా మనకు తెలుసు. ఎక్కువ మంది చదువుకున్న అమ్మాయిలు, ఉదాహరణకు, తర్వాత పెళ్లి చేసుకుంటారు, ఆరోగ్యవంతమైన పిల్లలను కలిగి ఉంటారు, వారు తమ కుటుంబాలు మరియు కమ్యూనిటీలలో తిరిగి పెట్టుబడి పెట్టడం ద్వారా ఎక్కువ డబ్బు సంపాదిస్తారు మరియు వారి కమ్యూనిటీలు మరియు దేశాలకు నాయకత్వం వహించడంలో మరింత చురుకైన పాత్రలు పోషిస్తారు. గత 25 సంవత్సరాలుగా, బాలికల విద్యలో పెద్ద ఎత్తున లాభాలు వచ్చాయి మరియు ప్రపంచ కమ్యూనిటీగా మనం సాధించిన నిజమైన పురోగతికి మనల్ని మనం అభినందించుకోవచ్చు. ప్రభుత్వాలు, అంతర్జాతీయ సంస్థలు, పౌర సమాజం, మీడియా మరియు ప్రైవేట్ రంగాల మధ్య భాగస్వామ్య లక్ష్యాలు మరియు సామూహిక చర్యతో మేము ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న బాలికల విద్యా అవకాశాలను మార్చగలమని ఇది నిరూపిస్తుంది. ఇంత పురోగతి ఉన్నప్పటికీ, బాలికలకు నాణ్యమైన విద్య లభించని హాట్‌స్పాట్‌లు ప్రపంచంలో ఉన్నాయని మా పరిశోధనలు చెబుతున్నాయి. అబ్బాయిలు వెనుకబడి ఉన్న ప్రదేశాలు ఖచ్చితంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రపంచవ్యాప్తంగా అమ్మాయిలు ఎలా మరియు ఎక్కడ వెనుకబడి ఉన్నారో అర్థం చేసుకోవడంపై మేము దృష్టి సారించాము. ప్రైమరీ లేదా సెకండరీ ఎన్‌రోల్‌మెంట్ లేదా లెర్నింగ్‌లో లింగ వ్యత్యాసానికి సంబంధించి అనేక దేశాలు బాలికల విద్యను మెరుగుపరచడానికి పని చేయాల్సి ఉందని సందేశం. దాదాపు 80 దేశాల్లో బాలికల విద్య పురోగతి నిలిచిపోయింది. ఈ దేశాలు విద్య మిలీనియం అభివృద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవడం లేదు. వారు విద్యాసంస్థలో కూరుకుపోయారు-ఇప్పటికీ ప్రాథమిక పాఠశాలలో బాలికలు మరియు అబ్బాయిలందరినీ చేర్చడానికి మరియు ప్రాథమిక మరియు మాధ్యమిక స్థాయిలలో అబ్బాయిలు మరియు బాలికల మధ్య లింగ అంతరాలను మూసివేయడానికి ఇప్పటికీ పోరాడుతున్నారు.

నాణ్యమైన అభ్యాసం అనేది బాలికలు మరియు అబ్బాయిల భవిష్యత్తు జీవితాలకు ముఖ్యమైనది, కానీ బాలికల విద్య నుండి వచ్చిన అభివృద్ధి యొక్క సద్గుణ వలయంలో ఇది చాలా ముఖ్యమైన అంశం.

ప్రాథమిక మరియు మాధ్యమిక విద్యలో బాలికలు మరియు అబ్బాయిలను విజయవంతంగా నమోదు చేసుకున్న 30 దేశాలు అదనంగా ఉన్నాయి, కానీ తక్కువ-నాణ్యత గల అభ్యాసంలో చిక్కుకున్నాయి. బాలికలు మరియు అబ్బాయిలు ప్రాథమిక అక్షరాస్యత, సంఖ్యాశాస్త్రం మరియు సైన్స్ కాన్సెప్ట్‌లు వంటి ప్రాథమిక నైపుణ్యాలను ప్రావీణ్యం పొందేలా చేయడంలో వారు పోరాడుతున్నారు. బాలికలు మరియు అబ్బాయిల భవిష్యత్తు జీవితాలకు నాణ్యమైన అభ్యాసం ముఖ్యం, అయితే ఇది అభివృద్ధి యొక్క సద్గుణ వృత్తంలో ముఖ్యంగా ముఖ్యమైన అంశం. అది బాలికల విద్య నుండి వస్తుంది. చివరగా, పిల్లలు విజయవంతంగా నమోదు చేసుకున్న మరియు నేర్చుకునే మరో 30 దేశాలు ఉన్నాయి. అయితే గణితంలో అబ్బాయిల కంటే అమ్మాయిలు వెనుకబడి ఉన్నారు. కొన్ని మార్గాల్లో, ఈ దేశాల్లోని బాలికలు విద్యా సంబంధమైన గాజు సీలింగ్‌కు వ్యతిరేకంగా దూసుకుపోతున్నారని మనం ఆలోచించవచ్చు.

ఈ నివేదికలో, మేము బాలికల విద్యలో పురోగతి, ఇంకా చేయవలసిన పని మరియు విజయానికి సంబంధించిన వ్యూహాలను వివరంగా సమీక్షిస్తాము. ప్రభుత్వాలు, అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి సంస్థలు మరియు పౌర సమాజ సంస్థలు వివిధ రకాల కార్యక్రమాలకు మద్దతునిచ్చాయి

పెద్ద మరియు చిన్న మార్గాలలో తేడా. వారి నుండి నేర్చుకోవలసిన విలువైన పాఠాలు ఉన్నాయి- కానీ మరింత పురోగతి అవసరం, ముఖ్యంగా పేద దేశాలలో మరియు చాలా దేశాలలో వెనుకబడిన జనాభాలో. అంతిమంగా మేము ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న హాట్‌స్పాట్‌లలో బాలికల విద్యను అభివృద్ధి చేయడం కోసం పునరుద్ధరించబడిన సామూహిక చర్యను సిఫార్సు చేస్తున్నాము, ముఖ్యంగా బాలికల విద్యపై పురోగతి నిలిచిపోయిన 80 దేశాల్లో. దీన్ని సాధించడానికి బాలికలు మరియు మహిళలు తాము చేయగలిగిన శక్తివంతమైన సహకారాన్ని మేము గుర్తించాము. మా మొదటి సిఫార్సు ఏమిటంటే, తక్కువ సమయంలో స్కేల్ చేయగల రెండు కార్యక్రమాలలో పెట్టుబడి పెట్టడం ద్వారా అమ్మాయిలు మరియు మహిళల నాయకత్వంపై మొగ్గు చూపడం మరియు అనేక రకాల నటీనటులు, ముఖ్యంగా పౌర సమాజం మరియు ప్రైవేట్ రంగం నుండి మద్దతు కూడగట్టడం. మొదటి చొరవ వారి స్వంత జీవితానికి ఏజెంట్లుగా వారి నైపుణ్యాలు మరియు సామర్థ్యాలను పెంపొందించడం ద్వారా బలమైన అమ్మాయి మరియు మహిళా నాయకులను నిర్మించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. రెండవ చొరవ లింగంపై డేటా విప్లవానికి బాలికలు మరియు మహిళలను కేంద్రంగా ఉంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, ఇది వారి స్థితికి సంబంధించిన క్లిష్టమైన సమాచార అంతరాలను పూరిస్తుంది, విజయం సాధించడానికి వారికి ఎలాంటి మద్దతు అవసరం మరియు ఏ జోక్యాలు అత్యంత మరియు తక్కువ ప్రభావవంతంగా ఉన్నాయి. నేడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా, బాలికలు రూపొందించిన పెద్ద డేటా చొరవను ఉత్ప్రేరకపరిచే పనిలో మొబైల్ సాంకేతికతను ఉంచడం సాధ్యమవుతుంది.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా 62 మిలియన్ల మంది బాలికలు పాఠశాలలో లేరు. ఇంకా లక్షలాది మంది అక్కడే ఉండేందుకు పోరాడుతున్నారు. చదువు లేకుంటే ఆడపిల్లలు చిన్నవయసులో పెళ్లి చేసుకోవడం, పిల్లల్ని త్వరగా కనడం, పేదరికంలో గడపడం లాంటివి జరుగుతాయి. అయినప్పటికీ, బాలికలకు విద్యను పొందే అవకాశం ఇచ్చినప్పుడు, వారు తమ స్వంత జీవితాలను మరియు వారి కుటుంబాలను మెరుగుపరుచుకునే అవకాశం ఉంది, పేదరికం యొక్క చక్రాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయడంలో సహాయపడుతుంది.

బాలికల విద్యకు 6 అడ్డంకులు

ప్లాన్ యొక్క స్టేట్ ఆఫ్ ది వరల్డ్స్ గర్ల్స్ రిపోర్ట్: లెర్నింగ్ ఫర్ లైఫ్ మరియు మా సీనియర్ ఎడ్యుకేషన్ అడ్వైజర్, యోనా నెస్టెల్ సహాయంతో, చాలా మంది అమ్మాయిలు వారు అర్హులైన నాణ్యమైన విద్యను ఎందుకు పొందలేకపోతున్నారో అర్థం చేసుకోవడానికి మేము మీకు సహాయం చేస్తున్నాము.

6 అడ్డంకులు ఆడపిల్లల చదువుకు అడ్డుగా నిలుస్తున్నాయి. కెనడాలో నివసిస్తున్న ప్రజలకు వీటిలో చాలా వరకు ఊహించలేము. వాటిలో ఉన్నవి:

1. విద్యకు అయ్యే ఖర్చు - విద్య ఉచితం అయినప్పటికీ, పిల్లలను పాఠశాలకు పంపడానికి చాలా ఖర్చులు ఉంటాయి. పేదరికంలో మగ్గుతున్న కుటుంబానికి యూనిఫాం, పాఠ్యపుస్తకాలు లేదా బస్ ఛార్జీల ఖర్చు చాలా ఎక్కువ. చాలా తరచుగా, తల్లిదండ్రులు తమ అమ్మాయిలను ఇంట్లో ఉంచడానికి మరియు అబ్బాయిలను పాఠశాలకు పంపడానికి ఎంచుకుంటారు.
2. పాఠశాలకు దూరం - అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాల్లో, ఒక నిర్దిష్ట కమ్యూనిటీకి సమీప ప్రాథమిక పాఠశాల 4 లేదా 5 గంటల నడక దూరంలో ఉండవచ్చు. పైగా, పాఠశాలకు వెళ్లే మార్గంలో బాలికలు ప్రమాదాలు లేదా హింసను ఎదుర్కొంటారు, కాబట్టి చాలా మంది తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలను ఇంట్లోనే ఉంచడానికి మరియు హాని కలిగించకుండా ఉండటానికి ఇష్టపడతారు.
3. పాఠశాలలో హింస - పాఠశాలకు చేరుకున్న తర్వాత, బాలికలు ఉపాధ్యాయులు, సహచరులు మరియు పాఠశాల వాతావరణంలోని ఇతర వ్యక్తుల చేతుల్లో వివిధ రకాల హింసను ఎదుర్కొంటారు. తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలకు పాఠశాల సురక్షితం కాదని గుర్తిస్తే, వారు వారిని పాఠశాల నుండి తీసివేయవచ్చు.
4. లింగ నిబంధనలు - సాధారణంగా, అమ్మాయిలు నీటిని తీసుకురావాలని, వారి తమ్ముళ్లను జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలని మరియు వారి తల్లులు వంట చేయడం మరియు శుభ్రం చేయడంలో సహాయం చేయమని కోరతారు. దీని కారణంగా, బాలికలు పాఠశాలకు వెళ్లే అవకాశం ఉండకపోవచ్చు, ఎందుకంటే వారి వ్యక్తిగత విద్య కంటే కుటుంబానికి వారి సహకారం ఎక్కువ.
5. పేదరికం – అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాలలో, పిల్లల ఆరోగ్యం పెద్ద ఆందోళన కలిగిస్తుంది, ప్రత్యేకించి వారు పేదరికాన్ని ఎదుర్కొంటున్నట్లయితే. ఆడపిల్లలను పోషకాహారంగా మరియు ఆరోగ్యంగా ఉంచడానికి తగినంత ఆహారం లేదా తగినంత స్వచ్ఛమైన నీరు లేకపోతే, వారు పాఠశాలకు వెళ్లడానికి సరిపోకపోవచ్చు.
6. ప్రారంభ వివాహం మరియు గర్భం - బాలికలు యువకులను వివాహం చేసుకోవలసి వచ్చినప్పుడు, వారి అభివృద్ధిలో చాలా క్లిష్టమైన వయస్సులో వారు తరచుగా పాఠశాల నుండి తీసివేయబడతారు. బాలికలు పేదరికం నుండి తప్పించుకోవడానికి అవసరమైన జీవన నైపుణ్యాలను పొందేందుకు ప్రాథమిక విద్య నుండి మాధ్యమిక విద్యకు పరివర్తన కీలకం. అయినప్పటికీ, చాలా మంది బాలికలు ముందస్తు వివాహాలు లేదా గర్భం దాల్చడం వల్ల

పాఠశాలను విడిచిపెట్టడం ఇదే సమయంలో జరుగుతుంది. గర్భం దాల్చిన బాలికలు తమ చుట్టూ ఉన్న కళంకం కారణంగా పాఠశాలకు వెళ్లకుండా తరచుగా నిరుత్సాహపడతారు.

కాబట్టి, ఈ అడ్డంకులను పరిష్కరించడానికి మరియు బాలికలను పాఠశాలలో ఉంచడానికి ప్లాన్ ఏమి చేస్తోంది? మా సీనియర్ ఎడ్యుకేషన్ అడ్వైజర్, యోనా, బాలికల విద్యను ఎదుర్కొనే సవాళ్లను పరిగణలోకి తీసుకుంటారు మరియు మేము సహాయం చేయగల మార్గాలను చర్చిస్తారు.

ఈ క్రింది వాటికి మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా బాలికలకు అర్హత కలిగిన విద్యను పొందడంలో మేము సహాయపడగలమని యోనా విశ్వసించారు:

- విద్యకు సమాన ప్రాప్యత - విద్యకు సమాన ప్రాప్తి పట్ల సానుకూల దృక్పథాలను ప్రోత్సహించే మరియు అబ్బాయిలు మరియు బాలికలకు దాని ప్రాముఖ్యతపై అవగాహన పెంచే కమ్యూనిటీ కార్యక్రమాలకు ప్రణాళిక మద్దతు ఇస్తుంది. అబ్బాయిలు మరియు బాలికలు ఇద్దరూ తమ విద్యా హక్కును ఆస్వాదించడాన్ని నిర్ధారించడానికి లింగ-సున్నితమైన అభ్యాస వాతావరణాల సృష్టికి కూడా ప్లాన్ మద్దతు ఇస్తుంది.
- లింగ సమానత్వం గురించి అబ్బాయిలకు అవగాహన కల్పించడం - లింగ సమానత్వం అందరికీ మంచిది; అబ్బాయిలు మరియు అమ్మాయిలు, మహిళలు మరియు పురుషులు. మొత్తం కమ్యూనిటీలలో సామాజిక నిబంధనలను మార్చడంలో సహాయపడటానికి లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడానికి పరిష్కారాలలో అబ్బాయిలను ప్లాన్ చేస్తుంది.
- గ్రామ పొదుపు మరియు రుణాల సంఘాల (VSLA) కార్యక్రమాలు ఆర్థిక అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడతాయి మరియు మహిళలు మరియు బాలికలు వారి విద్యలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి అనుమతిస్తాయి.
- సవాలు చేసే లింగ పాత్రలు - కుటుంబం మరియు సమాజ స్థాయిలలో అవగాహన పెంపొందించడం ద్వారా బాలికలకు విద్య పట్ల సానుకూల దృక్పథాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. సాధారణంగా జరిగే లింగ మూస పద్ధతులకు సంబంధించి తల్లిదండ్రులను బహిరంగ సంభాషణలో నిమగ్నం చేయడం కూడా చాలా ముఖ్యం.
- పాఠశాలల్లో హింసను అరికట్టడం – వారి పాఠశాలలు హింస రహితంగా ఉండేలా మరియు బాలికలకు సురక్షితమైన అభ్యాస వాతావరణాన్ని అందించేలా కమ్యూనిటీలతో కలిసి ప్లాన్ చేస్తుంది. సహచరులు, రోల్ మోడల్‌లు మరియు మార్గదర్శకుల నెట్‌వర్క్‌లను రూపొందించడానికి, మహిళా ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి మరియు బాలికలు మరియు అబ్బాయిలు నేర్చుకోవడానికి సురక్షితమైన స్థలాన్ని సృష్టించడంలో సహాయపడటానికి సామాజిక మద్దతును అందించడానికి కూడా ప్లాన్ పాఠశాలలతో కలిసి పనిచేస్తుంది.

బాలికల విద్యకు ఉన్న అడ్డంకులను తొలగించడం అనేది ప్లాన్ యొక్క ముఖ్యాంశాలలో ఒకటి, ఎందుకంటే నేను ఒక బాలిక చొరవ. మేము పైన చెప్పినట్లుగా, హింస ఆ అడ్డంకులలో ఒకటి. పిల్లలపై

హింస సమర్థించబడనిది అయినప్పటికీ, అది కూడా నిరోధించదగినది, మరియు మేము పని చేసే దేశాలలో మేము ప్రసంగిస్తున్న విషయం.

4.3 ఉపాధి

మహిళలు మరియు ఉపాధి ఖండన అనేది సంక్లిష్టమైన మరియు చైతన్యవంతమైన ప్రకృతి దృశ్యం, ఇది సంవత్సరాలుగా గుర్తించదగిన పరివర్తనలను సాధించింది. సమాజాలు అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు మరియు సాంప్రదాయ లింగ నిబంధనల నుండి వైదొలగడంతో, మహిళలు శ్రామికశక్తికి సమగ్ర సహకారులుగా మారారు. అయినప్పటికీ, గణనీయమైన పురోగతి ఉన్నప్పటికీ, సామాజిక, ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక కోణాల్లో అనేక సవాళ్లు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ఈ పరిచయం స్త్రీలు తమ వృత్తిపరమైన కార్యకలాపాలలో ఎదుర్కొనే బహుముఖ సమస్యలపై వెలుగునిస్తుంది, వారు ఎదుర్కొనే అడ్డంకులను మరియు వర్క్‌ఫోర్స్‌లో వారి ప్రయాణాన్ని ప్రభావితం చేసే సామాజిక సూక్ష్మ నైపుణ్యాలను అన్వేషించడం. లింగ మూస పద్ధతుల నుండి ఆర్థిక అసమానతలు మరియు పని-జీవిత సమతుల్యత కోసం కొనసాగుతున్న అన్వేషణ వరకు, మహిళలు మరియు ఉపాధి చుట్టూ ఉన్న కథనం సమకాలీన సమాజాలలో లింగ సమానత్వం కోసం విస్తృత అన్వేషణను ప్రతిబింబిస్తూ విజయాలు మరియు అడ్డంకులు రెండింటినీ కలిగి ఉంది.

మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సామాజిక సవాళ్లు

1. లింగ మూసలు మరియు అంచనాలు:

ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ముఖ్యమైన సామాజిక సవాళ్లలో ఒకటి లోతుగా పాతుకుపోయిన లింగ మూసలు మరియు సామాజిక అంచనాల చుట్టూ తిరుగుతుంది. సాంప్రదాయ నిబంధనలు తరచుగా మహిళలకు ముందే నిర్వచించబడిన పాత్రలను నిర్దేశిస్తాయి మరియు వారు సాంప్రదాయేతర రంగాలు లేదా నాయకత్వ స్థానాల్లోకి ప్రవేశించినప్పుడు, వారు ప్రతిఘటన మరియు పక్షపాతాన్ని ఎదుర్కోవచ్చు. ప్రాథమిక సంరక్షకులుగా లేదా గృహనిర్మాతలుగా మహిళల పాత్రలకు సంబంధించిన సామాజిక అంచనాలు కెరీర్ ఆశయాలతో విభేదించవచ్చు, పని చేసే మహిళలకు సామాజిక గందరగోళాన్ని సృష్టిస్తుంది.

2. పని-జీవిత సంతులనం పోరాటాలు:

పని-జీవిత సమతుల్యతను కొనసాగించడం ఉపాధిలో ఉన్న మహిళలకు మరొక సామాజిక సవాలును విసిరింది. కుటుంబం మరియు సంరక్షణ బాధ్యతలతో వృత్తిపరమైన బాధ్యతలను గారడీ చేయడం తరచుగా మహిళలపై అసమానంగా ఉంచబడుతుంది. మహిళలు వృత్తి మరియు కుటుంబ పాత్రలు రెండింటినీ సజావుగా నిర్వహించాలనే సామాజిక నిరీక్షణ ఒత్తిడి, బర్న్‌అవుట్ మరియు అపరాధభావానికి దారి తీస్తుంది, ఎందుకంటే వారు పని కట్టుబాట్లు మరియు వ్యక్తిగత జీవితం మధ్య సున్నితమైన సమతుల్యతను నావిగేట్ చేస్తారు.

3. కార్యాలయంలో వివక్ష మరియు పక్షపాతం:

కార్యాలయంలోని వివక్ష మరియు పక్షపాతం మహిళా ఉద్యోగులకు సామాజిక సవాళ్లకు దోహదం చేస్తాయి. పురోగతి ఉన్నప్పటికీ, లింగ-ఆధారిత వివక్ష కొనసాగుతుంది, అసమాన అవకాశాలు, పక్షపాత మూల్యాంకనాలు మరియు పరిమిత కెరీర్ వృద్ధిలో వ్యక్తమవుతుంది. మహిళలు గాజు సీలింగ్ ప్రభావాన్ని ఎదుర్కోవచ్చు, నాయకత్వ పాత్రలలోకి వారి పురోగతికి ఆటంకం కలిగించే అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు, సంస్థాగత నిర్మాణాలలో సామాజిక అసమానతలను మరింతగా పెంచుతారు.

4. ద్వంద్వ ప్రమాణాలు మరియు అవగాహన సవాళ్లు:

మహిళలు తరచుగా కార్యాలయంలో ద్వంద్వ ప్రమాణాలు మరియు అవగాహన సవాళ్లతో పోరాడుతారు. పురుషులలో ప్రశంసించబడిన నిశ్చయాత్మక ప్రవర్తన స్త్రీలలో విమర్శించబడవచ్చు, ఇది సూక్ష్మమైన సామాజిక చైతన్యానికి దారి తీస్తుంది. మహిళల సామర్థ్యాలు, సమర్థత మరియు నాయకత్వ లక్షణాల యొక్క అవగాహన సామాజిక పక్షపాతాలచే ప్రభావితమవుతుంది, వారి వృత్తిపరమైన పరస్పర చర్యలు మరియు అవకాశాలలో సంక్లిష్టత యొక్క అదనపు పొరను సృష్టిస్తుంది.

5. సాంప్రదాయేతర కెరీర్ ఎంపికల కళంకం:

సాంప్రదాయకంగా పురుష-ఆధిపత్య రంగాలలో వృత్తిని కొనసాగిస్తున్న మహిళలు సామాజిక కళంకాన్ని అనుభవించవచ్చు. కొన్ని వృత్తులు పురుషులకు బాగా సరిపోతాయని భావించడం వలన ఒంటరిగా ఉండటం, మద్దతు లేకపోవడం మరియు కార్యాలయంలో బయటి వ్యక్తులు అనే భావన ఏర్పడుతుంది. ఈ సామాజిక అంచనాలు మరియు పక్షపాతాలను అధిగమించడానికి విభిన్న వృత్తిపరమైన డొమైన్‌లలో మహిళల పాత్రల చుట్టూ ఉన్న అవగాహనలను సవాలు చేయడానికి మరియు పునర్నిర్మించడానికి సమిష్టి ప్రయత్నాలు అవసరం.

ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సామాజిక సవాళ్లు సామాజిక దృక్పథాలు, అంచనాలు మరియు పక్షపాతాలతో లోతుగా ముడిపడి ఉన్నాయి. ఈ సవాళ్లను ఎదుర్కొనేందుకు లింగ మూస పద్ధతులను తొలగించడానికి, చేరికను ప్రోత్సహించడానికి మరియు శ్రామికశక్తిలో మహిళల విభిన్న సహకారాన్ని గుర్తించి మరియు విలువైనదిగా భావించే సహాయక వాతావరణాలను పెంపొందించడానికి సమిష్టి కృషి అవసరం.

ఆర్థిక సవాళ్లు

1. లింగ చెల్లింపు వ్యత్యాసం:

ఉద్యోగంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న అత్యంత ముఖ్యమైన ఆర్థిక సవాళ్లలో ఒకటి నిరంతర లింగ వేతన వ్యత్యాసం. సారూప్య పాత్రలను పోషించినందుకు స్త్రీలు తరచుగా వారి మగవారి కంటే తక్కువ సంపాదిస్తారు. ఈ వేతన అసమానత వృత్తిపరమైన విభజన, వివక్ష మరియు కెరీర్ పురోగమనానికి అసమాన అవకాశాలతో సహా వివిధ కారకాలచే ప్రభావితమవుతుంది. స్త్రీపురుషుల మధ్య ఆర్థిక సమానత్వాన్ని సాధించడానికి లింగ వేతన వ్యత్యాసాన్ని మూసివేయడం చాలా కీలకం.

2. వృత్తిపరమైన విభజన:

వృత్తిపరమైన విభజన అనేది సాంప్రదాయకంగా "స్త్రీలింగం"గా భావించబడే కొన్ని పరిశ్రమలు లేదా వృత్తులలో స్త్రీల ఏకాగ్రతను సూచిస్తుంది మరియు తరచుగా తక్కువగా అంచనా వేయబడుతుంది. ఈ విభజన సంపాదనలో అసమానతలకు దోహదపడుతుంది మరియు అధిక-చెల్లింపు రంగాలకు మహిళల ప్రవేశాన్ని పరిమితం చేస్తుంది. ఈ ఆర్థిక సవాలును ఎదుర్కోవడానికి లింగ మూస పద్ధతులను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి మరియు విభిన్న వృత్తి మార్గాలను అనుసరించడానికి మహిళలను ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు చాలా అవసరం.

3. నాయకత్వ స్థానాలకు పరిమిత ప్రాప్యత:

సంస్థల్లో నాయకత్వ స్థానాలను పొందడంలో మహిళలు సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు. అత్యున్నత కార్యనిర్వాహక మరియు మేనేజిరియల్ పాత్రలలో మహిళల తక్కువ ప్రాతినిధ్యం ఆర్థిక అసమానతకు దోహదం చేస్తుంది. "గ్లాస్ సీలింగ్" ద్వారా బద్దలు కొట్టడానికి దైహిక అడ్డంకులను పరిష్కరించడం, మార్గదర్శకత్వ అవకాశాలను ప్రోత్సహించడం మరియు నాయకత్వ స్థానాల్లో మహిళల అభివృద్ధికి తోడ్పడే విధానాలను అమలు చేయడం అవసరం.

4. అసమాన కెరీర్ అభివృద్ధి అవకాశాలు:

కెరీర్ పురోగతికి అసమాన అవకాశాలు మహిళల ఆర్థిక పురోగతికి ఆటంకం కలిగిస్తాయి. పక్షపాత ప్రమోషన్ పద్ధతులు, మెంటర్‌షిప్‌కు పరిమిత ప్రాప్యత మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియల నుండి మినహాయించడం వంటి అంశాలు మహిళల వృత్తిపరమైన అభివృద్ధికి ఆటంకం కలిగిస్తాయి. కార్యాలయంలో ఆర్థిక సమానత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి కెరీర్ వృద్ధికి ఒక స్థాయి ప్లేయింగ్ ఫీల్డ్‌ను సృష్టించడం చాలా కీలకం.

5. కార్యాలయ విధానాలు మరియు ప్రయోజనాలు:

అనువైన పని ఏర్పాట్లు లేకపోవడం, సరసమైన పిల్లల సంరక్షణ మరియు తల్లిదండ్రుల సెలవు వంటి సరిపోని కార్యాలయ విధానాలు మహిళలకు ఆర్థిక సవాళ్లను కలిగిస్తాయి. సహాయక విధానాలు లేకుండా పని మరియు కుటుంబ బాధ్యతలను సమతుల్యం చేసుకోవడం మరింత సవాలుగా మారుతుంది, తరచుగా కెరీర్ అంతరాయాలకు దారితీస్తుంది మరియు దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక అవకాశాలకు ఆటంకం కలిగిస్తుంది. ఆర్థిక సమానత్వాన్ని పెంపొందించడానికి కుటుంబ-స్నేహపూర్వక కార్యాలయ విధానాలను అమలు చేయడం చాలా అవసరం.

6. వ్యవస్థాపక సవాళ్లు:

మహిళా వ్యాపారవేత్తలు తమ పురుష సహచరులతో పోలిస్తే మూలధనం, వనరులు మరియు నెట్‌వర్క్‌లను యాక్సెస్ చేయడంలో తరచుగా సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు. పెట్టుబడి నిర్ణయాలలో లింగ పక్షపాతాలు మరియు వ్యాపార నెట్‌వర్క్‌లకు పరిమిత ప్రాప్యత మహిళల నేతృత్వంలోని సంస్థల ఆర్థిక విజయాన్ని నిరోధించవచ్చు. ఈ సవాళ్లను ఎదుర్కోవడంలో లింగం-కలిగిన వ్యవస్థాపకత మద్దతు వ్యవస్థలు మరియు ఆర్థిక కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం ఉంటుంది.

ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి విధాన మార్పులు, సాంస్కృతిక మార్పులు మరియు సంస్థాగత సంస్కరణలను కలిగి ఉన్న సమగ్ర విధానం అవసరం. స్త్రీపురుషుల మధ్య ఆర్థిక సమానత్వాన్ని పెంపొందించడానికి లింగ వేతన వ్యత్యాసాన్ని మూసివేయడం, నాయకత్వంలో వైవిధ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు సహాయక కార్యాలయ వాతావరణాలను సృష్టించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్న కార్యక్రమాలు కీలకమైనవి.

ఇతర సవాళ్లు

సామాజిక మరియు ఆర్థిక సవాళ్లతో పాటు, ఉపాధిలో ఉన్న మహిళలు ఇతర వర్గాలలో కూడా సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు, వాటితో సహా:

1. చట్టపరమైన మరియు విధాన అడ్డంకులు:

చట్టపరమైన మరియు విధానపరమైన అడ్డంకులు పని ప్రదేశంలో మహిళల పురోగతికి ఆటంకం కలిగిస్తాయి. వివక్షాపూరిత చట్టాలు, సమాన అవకాశ నిబంధనల అమలు లేకపోవడం మరియు కార్యాలయంలో వేధింపులు మరియు వివక్షకు వ్యతిరేకంగా తగిన చట్టపరమైన రక్షణ మహిళలకు సవాళ్లకు దోహదం చేస్తుంది. ఈ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి సమగ్ర చట్టపరమైన సంస్కరణలు మరియు సమర్థవంతమైన అమలు విధానాలు అవసరం.

2. ఆరోగ్యం మరియు భద్రత ఆందోళనలు:

కొన్ని పరిశ్రమలు మహిళలకు ఆరోగ్యం మరియు భద్రతకు సవాళ్లను కలిగిస్తాయి, ముఖ్యంగా పురుష-ఆధిపత్యం లేదా శారీరకంగా డిమాండ్ చేసే వృత్తులలో. పని ప్రదేశ పరిస్థితులు, తగిన సౌకర్యాలు లేకపోవడం మరియు సరిపడా భద్రతా చర్యలు మహిళలను అసమానంగా ప్రభావితం చేస్తాయి. మహిళా ఉద్యోగుల శ్రేయస్సు కోసం సురక్షితమైన మరియు ఆరోగ్యకరమైన పని వాతావరణాన్ని నిర్ధారించడం చాలా అవసరం.

3. సాంకేతిక మరియు డిజిటల్ విభజన:

సాంకేతిక పరిజ్ఞానం యొక్క వేగవంతమైన అభివృద్ధి ఉపాధిలో మహిళలకు కొత్త సవాళ్లను సృష్టించింది. డిజిటల్ డివైడ్, మహిళలు సాంకేతికతకు పరిమిత ప్రాప్యతను కలిగి ఉండవచ్చు లేదా డిజిటల్ నైపుణ్యాలను పొందడంలో అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు, సాంకేతికతతో నడిచే పరిశ్రమలలో వారి భాగస్వామ్యాన్ని ప్రభావితం చేయవచ్చు. అభివృద్ధి చెందుతున్న జాబ్ మార్కెట్‌లో సమాన అవకాశాలను నిర్ధారించడానికి డిజిటల్ లింగ అంతరాన్ని తగ్గించడం చాలా కీలకం.

4. సాంస్కృతిక మరియు మతపరమైన పరిమితులు:

సాంస్కృతిక మరియు మతపరమైన నిబంధనలు కొన్ని కార్యాలయాల్లో మహిళలకు సవాళ్లను కలిగిస్తాయి. దుస్తుల కోడ్‌లు, సాంస్కృతిక అంచనాలు మరియు కఠినమైన మతపరమైన నిబంధనలు మహిళల ఎంపికలు మరియు అవకాశాలను పరిమితం చేస్తాయి. సాంస్కృతిక లేదా మతపరమైన

నేపథ్యాలతో సంబంధం లేకుండా మహిళలు అభివృద్ధి చెందగల వాతావరణాలను సృష్టించేందుకు సాంస్కృతిక సున్నితత్వం, వైవిధ్యం మరియు కలుపుకుపోవడాన్ని ప్రోత్సహించడం చాలా ముఖ్యం.

5. నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రాతినిధ్యం లేకపోవడం:

బోర్డులు మరియు కార్యనిర్వాహక కమిటీలు వంటి నిర్ణయాధికార సంస్థలలో మహిళల ప్రాతినిధ్యం తక్కువగా ఉండటం ఒక సవాలుగా మిగిలిపోయింది. పరిమిత ప్రాతినిధ్యం మహిళల దృక్కోణాలు మరియు అవసరాలను తగినంతగా పరిగణించని విధానాలు మరియు నిర్ణయాలకు దారి తీస్తుంది. నాయకత్వ స్థానాల్లో మహిళల ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడం మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన కార్యాలయాలను సాధించడానికి కీలకమైనది.

6. వయో వివక్ష:

వయస్సు వివక్ష మహిళలను ప్రభావితం చేస్తుంది, ప్రత్యేకించి వారు తమ కెరీర్‌లో అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు. వయస్సుకు సంబంధించిన మూసలు మరియు పక్షపాతాలు వృద్ధ మహిళలకు అవకాశాలను పరిమితం చేయవచ్చు లేదా కొన్ని పాత్రలకు యువ మహిళలు మరింత అనుకూలంగా ఉంటారనే భావనకు దోహదపడవచ్చు. అన్ని వయసుల మహిళలకు న్యాయమైన చికిత్స మరియు అవకాశాలను నిర్ధారించడానికి వయస్సు-సంబంధిత పక్షపాతాలను పరిష్కరించడం చాలా అవసరం.

7. ప్రపంచీకరణ మరియు అవుట్‌సోర్సింగ్:

ఔట్‌సోర్సింగ్ మరియు గ్లోబలైజేషన్ వంటి ప్రపంచ ఆర్థిక ధోరణులు మహిళలను విభిన్నంగా ప్రభావితం చేస్తాయి, ప్రత్యేకించి ఉద్యోగ స్థానభ్రంశంకు గురయ్యే పరిశ్రమలలో. ఉద్యోగాలు సరిహద్దుల గుండా వెళుతున్నందున మహిళలు సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు, అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచ ఉద్యోగ మార్కెట్‌లో పోటీగా ఉండటానికి అనుసరణ మరియు రీస్కిల్లింగ్ అవసరం.

ఈ విభిన్న సవాళ్లను గుర్తించి పరిష్కరించేందుకు సమగ్రమైన మరియు ఖండన విధానం అవసరం. కార్యాలయంలో లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు సామాజిక, ఆర్థిక, చట్టపరమైన, సాంకేతిక, సాంస్కృతిక మరియు ఇతర అంశాల పరస్పర చర్యను పరిగణనలోకి తీసుకుని మహిళలు వృత్తిపరంగా అభివృద్ధి చెందగల వాతావరణాన్ని సృష్టించాలి.

4.4 ముగింపు

ముగింపులో, విద్య మరియు ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు లోతుగా పాతుకుపోయిన సామాజిక అసమానతలను నొక్కిచెప్పాయి, ఇవి శ్రామికశక్తి మరియు సమాజానికి వారి పూర్తి భాగస్వామ్యానికి మరియు సహకారానికి ఆటంకం కలిగిస్తాయి. నాణ్యమైన విద్య మరియు వృత్తి శిక్షణకు పరిమిత ప్రాప్యత నుండి దైహిక పక్షపాతాలు మరియు నియామక పద్ధతులలో వివక్ష వరకు, మహిళలు వారి విద్యా మరియు వృత్తిపరమైన ప్రయాణాలలో అనేక అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు.

విద్యా అవకాశాలలో అసమానతలు ఉపాధిలో లింగ అంతరాలను శాశ్వతం చేస్తాయి, మహిళలు తరచుగా అభివృద్ధి కోసం పరిమిత అవకాశాలతో తక్కువ-చెల్లించే ఉద్యోగాలకు బహిష్కరించబడ్డారు. ఇంకా, సాంస్కృతిక నిబంధనలు మరియు సామాజిక అంచనాలు తరచుగా స్త్రీలను పురుష-ఆధిపత్య రంగాలలో లేదా నాయకత్వ స్థానాల్లో వృత్తిని కొనసాగించకుండా నిరుత్సాహపరుస్తాయి, శ్రామికశక్తిలో లింగ అసమతుల్యతను మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి.

ఈ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వాలు, విద్యా సంస్థలు, యజమానులు మరియు పౌర సమాజ సంస్థల నుండి సమిష్టి కృషి అవసరం. బాలికలకు స్కాలర్‌షిప్‌లు, మెంటార్‌షిప్ ప్రోగ్రామ్‌లు మరియు లింగ మూస పద్ధతులను సవాలు చేసే పాఠ్యప్రణాళిక సంస్కరణలు వంటి విద్యలో లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించిన విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలు మరింత సమగ్ర అభ్యాస వాతావరణాన్ని సృష్టించే దిశగా కీలకమైన దశలు.

ఉపాధి రంగంలో, మహిళలు వృత్తిపరంగా అభివృద్ధి చెందగల వాతావరణాన్ని పెంపొందించడానికి, ఉద్యోగ స్థలంలో వివక్షను ఎదుర్కోవడానికి, వేతన సమానత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి మరియు పని-జీవిత సమతుల్యతకు మద్దతునిచ్చేందుకు చురుకైన చర్యలను అమలు చేయడం చాలా అవసరం. వైవిధ్యం మరియు చేరిక కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం, మహిళల నాయకత్వ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం మరియు సౌకర్యవంతమైన పని ఏర్పాట్లను అందించడం నిర్మాణాత్మక అడ్డంకులను ఛేదించడంలో సహాయపడతాయి మరియు మహిళలు వారి కెరీర్‌లో విజయం సాధించడానికి మార్గాలను సృష్టించవచ్చు.

అంతిమంగా, విద్య మరియు ఉపాధిలో లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడం మానవ హక్కులకు సంబంధించిన అంశం మాత్రమే కాదు, స్థిరమైన అభివృద్ధి మరియు ఆర్థిక వృద్ధికి కూడా అవసరం. మహిళల విద్య మరియు సాధికారతలో పెట్టుబడి పెట్టడం ద్వారా, సమాజాలు వారి మహిళా జనాభా యొక్క పూర్తి సామర్థ్యాన్ని అన్‌లాక్ చేయగలవు, రాబోయే తరాలకు ఆవిష్కరణ, ఉత్పాదకత మరియు సామాజిక పురోగతిని నడిపించగలవు. సమిష్టి చర్య మరియు అచంచలమైన నిబద్ధత ద్వారా మాత్రమే మహిళలు జీవితంలోని అన్ని రంగాలలో నేర్చుకోవడానికి, పని చేయడానికి మరియు నడిపించడానికి సమాన అవకాశాలు ఉన్న భవిష్యత్తును మనం నిర్మించగలము.

4.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో విద్యారంగంలో బాలికలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను వివరించండి?
2. విద్యను పొందేందుకు బాలికలు ఎదుర్కొనే అడ్డంకులు ఏమిటి?
3. ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సామాజిక సవాళ్లపై రాయండి?
4. ఉపాధిలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక మరియు ఇతర సవాళ్లు ఏమిటి?

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం -5

ఆడ శిశుహత్య

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం ఆడ శిశుహత్య సమస్యలు మరియు దాని కారణాలు మరియు పర్యవసానాలను వివరించడం.

నిర్మాణం

5.1 పరిచయం

5.2 ఆడ శిశుహత్యకు అనుసరించిన పద్ధతులు

5.3 ఆడ శిశుహత్యకు కారణాలు

5.4 ఆడ శిశుహత్య యొక్క పరిణామాలు

5.5 ముగింపు

5.6 నమూనా ప్రశ్నలు

5.1 పరిచయం

ఆడ శిశుహత్య అంటేనవజాత ఆడ పిల్లలను ఉద్దేశపూర్వకంగా చంపడం. చైనా, భారతదేశం మరియు పాకిస్తాన్ వంటి అనేక దేశాలలో ఆడ శిశుహత్యలు ప్రబలంగా ఉన్నాయి. పితృస్వామ్య సమాజాలలో స్త్రీలను చూసే తక్కువ స్థితి ఆడవారి పట్ల పక్షపాతాన్ని సృష్టిస్తుందని వాదించబడింది.

ఆడ శిశుహత్య అనేది మగ శిశువులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు ఆడపిల్లల పుట్టుకతో సంబంధం ఉన్న తక్కువ విలువ కారణంగా ఆడ శిశువులను ఉద్దేశపూర్వకంగా చంపడం.' సాంస్కృతిక ప్రమాణాలు ఆడ పిల్లల కంటే మగ పిల్లలకు విలువ ఇచ్చే ప్రాంతాలలో ఈ పద్ధతులు తలెత్తుతాయి. ఇది లింగ-ఎంపిక హత్య లేదా "లింగ హత్య" అని కూడా వర్ణించవచ్చు.దశాబ్దాలుగా ఆడ శిశుహత్యల అభ్యాసం మరియు సాధారణీకరణ అనేక దేశాల్లో ముఖ్యంగా మధ్య ఆసియా, తూర్పు ఆసియా మరియు దక్షిణాసియాలో లింగ-నిష్పత్తి అసమతుల్యతకు కారణమైంది, భారతదేశం మరియు చైనాలలో అత్యధిక ప్రొఫైల్ కేసులు ఉన్నాయి.

ఐక్యరాజ్యసమితి మానవ హక్కుల హైకమిషనర్ (OHCHR), UNFPA, UNICEF, UN మహిళలు మరియు ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ద్వారా 2011లో విడుదల చేసిన సంయుక్త ప్రకటనలో,"బాలురకు అనుకూలంగా సెక్స్ ఎంపిక అనేది మహిళలపై విస్తృతమైన సామాజిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ మరియు ఆర్థిక అన్యాయాలకు లక్షణం మరియు మహిళల మానవ హక్కుల యొక్క స్పష్టమైన ఉల్లంఘన."

5.2 ఆడ శిశుహత్యకు అనుసరించిన పద్ధతులు

కింది పద్ధతులను ఉపయోగించి ఆడ శిశుహత్యకు పాల్పడవచ్చు:

- సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్. లింగ ఎంపిక నిషేధించబడిన మరియు కుమారులకు బలమైన ప్రాధాన్యత ఉన్న దేశాల్లో, "పునరుత్పత్తి పర్యాటకం" ఏర్పడుతుంది, దీని ద్వారా ప్రజలు థాయిలాండ్, యుఎస్, మెక్సికో మరియు ఇతర దేశాలకు వెళ్లడానికి చట్టబద్ధమైన ప్రీ-ఇంప్లాంటేషన్ జెనెటిక్ డయాగ్నోసిస్ (PGD) మరియు ప్రీ -సెక్స్ ఎంపిక ప్రయోజనాల కోసం ఇంప్లాంటేషన్ జెనెటిక్ స్క్రీనింగ్ (PGS).
- శిశువుకు విషపూరితమైన పాలు తినిపించడం, ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయడం / ఊపిరాడకుండా చేయడం మరియు మునిగిపోవడం వంటి పద్ధతులను ఉపయోగించి ఆడ శిశువును పుట్టినప్పుడు చంపడం.

ఆడ శిశుహత్యపై వాస్తవాలు

- ప్రపంచంలో మగ శిశువుల కంటే ఆడపిల్లలు ఎక్కువగా మరణిస్తున్న ఏకైక పెద్ద దేశం భారతదేశం. పిల్లల మనుగడలో లింగ భేదం ప్రస్తుతం 11 శాతంగా ఉంది.
- 2013 మరియు 2017 మధ్య, భారతదేశంలో ప్రతి సంవత్సరం పుట్టినప్పుడు దాదాపు 460,000 మంది బాలికలు తప్పిపోయారు. ఒక విశ్లేషణ ప్రకారం, మొత్తం తప్పిపోయిన బాలికలలో మూడింట రెండు వంతుల మంది లింగ-పక్షపాత లింగ ఎంపిక ఖాతాలు మరియు ప్రసవానంతర స్త్రీ మరణాలు మూడింట ఒక వంతు. (ప్రపంచ జనాభా స్థితి 2020)
- ఐక్యరాజ్యసమితి అంచనా ప్రకారం ప్రతిరోజు 2,000 మంది పుట్టబోయే ఆడపిల్లలు చట్టవిరుద్ధంగా గర్భస్రావం అవుతున్నారు భారతదేశం లో.
- మగపిల్లల కంటే బాలికలకు తక్కువ ఆసుపత్రిలో చేరే సమాజ వైఖరిని గణాంకాలు ప్రతిబింబిస్తాయి, తల్లిదండ్రులు కొన్నిసార్లు ఆడపిల్లల పట్ల తక్కువ శ్రద్ధ చూపుతున్నారని చూపిస్తుంది. 2017లోనే SNCUలలో అబ్బాయిల కంటే 150,000 తక్కువ మంది బాలికలు చేరారు.

ఆసియన్ సెంటర్ ఫర్ హ్యూమన్ రైట్స్ 2018లో ప్రచురించిన ఆడ శిశుహత్యపై ప్రపంచవ్యాప్త అధ్యయనం ప్రకారం, ఆడ శిశుహత్య గురించిన కొన్ని కఠినమైన వాస్తవాలు:

- సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్ల కారణంగా 117 మిలియన్ల మంది బాలికలు జనాభాపరంగా "తప్పిపోతారు".
- లీచ్టెన్‌స్టెయిన్ 120 మంది పురుషుల నుండి 100 మంది స్త్రీల వద్ద అత్యంత వక్ర లింగ నిష్పత్తిని నమోదు చేసింది.
- ఆడ శిశువుల ప్రబలమైన నిర్మూలన కారణంగా, చైనా యొక్క లింగ నిష్పత్తి ప్రతి 100 మంది బాలికలకు 115.9 మగపిల్లల వద్ద ఉంది.
- భారతదేశంలోని ఒక రాష్ట్రమైన ఢిల్లీలో, 89 ఆసుపత్రులు మరియు నర్సింగ్ హోమ్‌లు ప్రతి 1000 మంది అబ్బాయిలకు 800 మంది అమ్మాయిలు పుట్టినప్పుడు పిల్లల లింగ నిష్పత్తిని నివేదించాయి.

- సెంటర్ ఫర్ రీసెర్చ్ ఆన్ ఎన్విరాన్‌మెంట్, హెల్త్ అండ్ పాపులేషన్ యాక్టివిటీస్ (CREHPA) 2007లో నిర్వహించిన గృహ సర్వేలో 98.8% మంది నేపాల్ మహిళలు ఒక కుటుంబంలో కొడుకును కలిగి ఉండటం అవసరమని పేర్కొన్నారు.
- 2010లోనే, అర్మేనియాలో ఆడ పిండాలను అంతం చేయడానికి ప్రత్యేకంగా 2000 అబార్షన్‌లు జరిగాయి.

ఇండియాలో కూతురు ఉండటం భారమా?

ఉదాహరణకు పొలాల్లో పని చేయని స్త్రీని ఉత్పాదక సమాజ సభ్యురాలుగా పరిగణించరు. "కూతురిని పెంచడం పొరుగువారి తోటకు నీళ్ళు పోయడం" అనే భారతీయ ఉల్లేఖనం ఈ వారసత్వాన్ని సంపూర్ణంగా వివరిస్తుంది: ఒక కుమార్తె ఉండటం ఆమెను జాగ్రత్తగా చూసుకోవడం, అందుచేత ఖర్చు చేయడం, తద్వారా ఆమె తన వివాహం తర్వాత తన అత్తమామలకు తనను తాను అంకితం చేసుకుంటుంది. . అందువల్ల, దీర్ఘకాల పెట్టుబడిగా భావించే అబ్బాయిని కలిగి ఉండటం మంచిది. ఫలితంగా, అతను మంచి పోషణ మరియు మంచి విద్యావంతుడు అవుతాడు.

భారతదేశంలో ఒక కుమార్తెను కలిగి ఉండటం ఖరీదైనది, ప్రత్యేకించి సగటు జీతం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. ఈ దేశంలో, "ఇప్పుడు చాలా భౌతికవాద సమాజంలో సామాజిక స్థితికి చిహ్నంగా ఉండే వివాహం మొదట ఉంది, ఇక్కడ డబ్బు మాత్రమే ముఖ్యం." సౌభాగ్య కె. భట్ ప్రకారం, దేశ కుటుంబ నియంత్రణ వైద్యునిని సూచిస్తారు. అందుకే నిరాడంబరమైన కుటుంబాలలో, ఒక అమ్మాయిని కలిగి ఉండటం తరచుగా చాలా రుణపడి ఉంటుంది, డోనా ఫెర్నాండెజ్ ప్రకారం, పెళ్లికి కనీసం 1 500 000 రూపాయలు (20 500 $) ఖర్చవుతుందని మనకు తెలిసినప్పుడు.

వరకట్నం వధువు కుటుంబంపై విధించిన మరో భారం. చారిత్రాత్మకంగా, కట్నం భర్త నుండి భార్యకు అందజేస్తే, వధువు కుటుంబం భర్త కుటుంబానికి అందించే పరిహారంగా మారడానికి ధోరణి మారింది, ఆమె "భార్య" తీసుకోవలసి ఉంటుంది. దేశం యొక్క ఆర్థిక అభివృద్ధితో, కట్నం మరింత ఎక్కువగా పెరుగుతుంది మరియు ఒక ప్రమాణంగా కూడా మారుతుంది: కొన్ని కుటుంబాలు, ఇద్దరు మహిళల మధ్య ఎంపిక ఉంటే, అత్యంత "లాభదాయకమైన" ఒకదానిని తీసుకుంటాయి. చట్టబద్ధంగా నిషేధించబడినప్పటికీ, ఈ ఆచారం ఆచారంలో పాతుకుపోయింది మరియు అనేక అడ్డంకులు తెలుసు: వివాహం మరియు కట్నం చెల్లించిన తర్వాత కూడా, అత్తమామలు వధువు కుటుంబాన్ని డబ్బు అడుగుతూనే ఉంటారు. Bénédicte Manier, జర్నలిస్ట్ మరియు భారతదేశం మీద నిపుణుడు, "Quand les femmes auront disparu" పుస్తకంలో వివరిస్తూ, నిరాకరించిన సందర్భంలో, కొన్ని కుటుంబాలు యువ వధువుపై దాడి చేయడానికి వెనుకాడవు: రెండోది వేధించబడవచ్చు, కొట్టబడవచ్చు లేదా చంపబడవచ్చు. వధువు కుటుంబం తమ కుమార్తెను రక్షించుకోవడానికి బ్లాక్ మెయిల్ చేయవలసి వస్తుంది.

ఈ కారణాలు భారతదేశంలో శిశుహత్యల పెరుగుదలను వివరిస్తాయి. 16వ శతాబ్దపు చివరి నుండి, భారతదేశానికి వచ్చిన బ్రిటీష్ వారు ఈ దృగ్విషయాన్ని 1870 నుండి చట్టబద్ధంగా నిషేధించే స్థాయికి గమనించారు. అయినప్పటికీ, ఈ అలవాట్లు 20వ శతాబ్దంలో అలాగే నేటికీ ఉన్నాయి. సాంప్రదాయకంగా,

ఒక నిర్దిష్ట కర్మ సమయంలో శిశువు ఒక కూజాలో పరిమితం చేయబడింది. నేడు, అనేక పద్ధతులు ఉపయోగించబడుతున్నాయి: కొందరు యువతులు ప్లాస్టిక్ సంచులలో ఊపిరి పీల్చుకుంటారు, మరికొందరు మునిగిపోతారు లేదా విషపూరితం చేస్తారు. అయితే బాలిక నిర్లక్ష్యానికి గురైనప్పుడు (సంరక్షణ లేకపోవడం, ఆహారం లేకపోవడం...) శిశుహత్యను "నెమ్మదిగా" లేదా నిష్క్రియంగా పరిగణించడం చాలా తరచుగా జరుగుతుంది. చివరగా, చాలా మంది అమ్మాయిలు పుట్టినప్పుడు వదిలివేయబడతారని నొక్కి చెప్పడం ముఖ్యం: భారతదేశంలో, వదిలివేయబడిన పిల్లలలో 90% మంది బాలికలు అని చెప్పబడింది.

చివరగా, భారతదేశంలో పెరుగుతున్న అబార్షన్ సమస్యను ప్రస్తావిద్దాం. NGO సహేలీ ప్రకారం, అల్ట్రాసోనోగ్రఫీ పరికరాల జాతీయ ఉత్పత్తి 300% పెరిగింది 1989 మరియు 2003 మధ్య. భారతదేశంలో, పిండం యొక్క లింగాన్ని వీలైనంత త్వరగా గుర్తించడానికి ఈ పరికరాలను ఉపయోగించడం చాలా తరచుగా జరుగుతుంది. ఈ పరీక్ష ఫలితం దాని విధిని నిర్ణయిస్తుంది.

అబార్షన్ అప్పుడు ఆడపిల్లకు జన్మనివ్వకుండా పరిష్కారం అవుతుంది. అందువల్ల, చట్టాన్ని గమనిస్తూ, దేశంలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు ఎంపిక చేసిన అబార్షన్‌లను ఎదుర్కోవడానికి పిండం యొక్క లింగాన్ని వెల్లడించడాన్ని నిషేధించాయి. పిండం యొక్క లింగం 16వ వారం నుండి కనిపిస్తుంది, మరియు 12 వారాల వరకు అబార్షన్ యొక్క చట్టపరమైన అభ్యాసం, చాలా మంది మహిళలు ప్రైవేట్ క్లినిక్‌ల గురించి చాలా తక్కువగా చూస్తారు. 2006లో, ది లాన్సెట్ 500 000గా అంచనా వేసింది భారతదేశంలో భ్రూణహత్యలకు గురైన ఆడ పిండం బాధితుల సంఖ్య.

దాచిన ప్రమాదం

భారతదేశంలో పెరుగుతున్న ఆడ భ్రూణహత్యలు జనాభా సంక్షోభాన్ని రేకెత్తిస్తాయి, ఇక్కడ సమాజంలో తక్కువ మంది మహిళలు లైంగిక హింస మరియు పిల్లల వేధింపులతో పాటు భార్యను పంచుకోవడం కూడా పెరుగుతారని ఐక్యరాజ్యసమితి హెచ్చరించింది. ఇది సామాజిక విలువ వ్యవస్థను క్షీణింపజేస్తుంది మరియు సంక్షోభ పరిస్థితిని కలిగిస్తుంది.Iసామూహిక సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్ల కారణంగా ndia యొక్క వక్రీకృత లింగ-నిష్పత్తి సమాజంలో పురుషుల కంటే స్త్రీలకు తక్కువ విలువ ఇవ్వాలనే భావనపై ఆధారపడింది.

ది ఇష్యూ ఆఫ్ సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్స్

భారతదేశంలోని చల్లని, ఖాళీగా ఉన్న హాస్పిటల్ కన్సల్టేషన్ రూమ్‌లో గర్భిణీ స్త్రీ తన ఆలోచనలతో ఒంటరిగా కూర్చుంటుంది. ఆమె తన బిడ్డ బాగానే ఉందని నిర్ధారించుకోవాలనుకుంటోంది, కానీ ఆమె మనస్సులో, బిడ్డ మగపిల్లాడా లేదా ఆడపిల్లా అనే దానిపై చాలా స్వారీ ఉందని ఆమెకు తెలుసు. తన బిడ్డ లింగానికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని బహిర్గతం చేయమని వైద్యుడిని అడగడం చట్టవిరుద్ధమని ఆమెకు తెలుసు, కానీ కొడుకు వార్తతో తన భర్త మరియు అత్తమామలను సంతోషపెట్టాలని తహతహలాడుతోంది. యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లో, శిశువు యొక్క లింగాన్ని కనుగొనడం అనేది గర్భధారణ సమయంలో తల్లిదండ్రులు చేసే మరొక సాధారణ మైలురాయి. సాధారణంగా, క్షణం ఉత్సాహం మరియు ప్రేమతో నిండి ఉంటుంది, కానీ భారతదేశంలోని మహిళల విషయంలో అలా ఉండదు.

ద్వారా ఒక థోర్డ్మాస్సన్ రాయిటర్స్ ఫౌండేషన్మహిళలకు అత్యంత అసురక్షిత దేశంగా భారత్ ర్యాంక్ని పొందిందని గుర్తించింది. స్త్రీ న్యూనతను మరియు అణచివేతను కొనసాగించే వారి సంస్కృతి సామూహిక సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్‌లు మరియు ఆడ భ్రూణహత్యల యొక్క దుర్మార్గపు చక్రానికి దోహదం చేస్తుంది, ఇది మహిళలపై నేరాలను తీవ్రతరం చేసింది.సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్లు, ఆడ భ్రూణహత్యలు అని కూడా పిలుస్తారు, కుమారుల పట్ల సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యత కారణంగా ఆడ పిండాలు గర్భస్రావం చేయబడినప్పుడు సంభవిస్తాయి. భారతదేశంలో, ఆడపిల్లల భ్రూణహత్యలకు కారణం పురుషుల కంటే మహిళలకు తక్కువ సామాజిక విలువ ఉందనే అధిక నమ్మకం. మహిళల్లో విద్య లేకపోవడం, తగినంత మహిళా నాయకత్వం లేకపోవడం మరియు మహిళలను "ఆర్థిక భారాలు"గా భావించే ప్రతికూల భావనలు ఈ అభిప్రాయానికి దోహదం చేస్తాయి.

ఆడ భ్రూణహత్య చరిత్ర

భారతదేశంలో కార్మిక మరియు లింగ అధ్యయనాలలో ప్రత్యేకత కలిగిన UC బర్కిలీ గోల్డ్‌మన్ స్కూల్ ఆఫ్ పబ్లిక్ పాలసీలో ప్రొఫెసర్ అయిన ప్రొఫెసర్ అనిబెల్ ఫెరస్-కోమెలో ఇలా వివరించారు, "సాంకేతికతకు ముందు, ఆడ శిశుహత్యల కారణంగా జననాలు కేవలం 'దాచబడ్డాయి'. ఆడపిల్లలు చంపబడ్డారు మరియు సాంకేతికత లేదా వైద్య క్లినిక్‌లను పొందలేని లేదా అందుబాటులో లేని జనాభాలో ఇది కొనసాగుతోంది.

1970వ దశకంలో, గర్భధారణ సమయంలో పిండం యొక్క లింగాన్ని నిర్ణయించడానికి అల్ట్రాసౌండ్‌లను ఉపయోగించి వైద్య రోగనిర్ధారణ పరీక్ష అందుబాటులోకి వచ్చింది. అధిక ఫ్రీక్వెన్సీ ధ్వని తరంగాలను ఉపయోగించడం,అల్ట్రాసౌండ్లుపిండం ఆరోగ్యం, స్థానాలు మరియు గర్భధారణ సమయంలో సంభావ్య సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి తల్లి గర్భాశయంలోని పిండం యొక్క ఖచ్చితమైన చిత్రాలను ప్రదర్శిస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, కుటుంబాలు కొత్త జీవితం కోసం సిద్ధం కావడానికి ఉద్దేశించిన ఒక సాధనం భారతదేశంలో ఇప్పటికే ఉన్న శిశుహత్య సమస్యను మరింత తీవ్రతరం చేసింది. 1970వ దశకంలో లింగ నిర్ధారణ సాంకేతికత అందుబాటులోకి వచ్చినప్పటి నుండి, భారతదేశంలో సుమారుగా ఉన్నట్లు అంచనా వేయబడింది63 మిలియన్లుతక్కువ మహిళలు.

లింగ నిర్ధారణ పరీక్ష ఆధారంగా ఆడ భ్రూణహత్య సాపేక్షంగా కొత్త పద్ధతి. చుట్టుపక్కల భారతదేశంలో ఇది విపరీతంగా పెరిగింది1990లుఅల్ట్రాసౌండ్ సాంకేతికత ఉన్నత-తరగతి మరియు ఉన్నత-కుల సమాజ సభ్యులలో విస్తృతంగా ఉన్నప్పుడు. భారత ప్రభుత్వం ఈ సాంకేతికత గురించి తెలుసుకున్నప్పుడు, వారు ఆమోదించారుప్రీ-కాన్సెప్షన్ మరియు ప్రీ-నేటల్ డయాగ్నోస్టిక్ టెక్నిక్స్ యాక్ట్ (1994), ఇది అత్యవసర వైద్య కారణాల కోసం అవసరమైతే తప్ప పిండం యొక్క లింగాన్ని గుర్తించడం చట్టవిరుద్ధం. భారతదేశంలో లింగ నిర్ధారణ పరీక్ష చట్టవిరుద్ధం అయినప్పటికీ, ఈ విధానం యొక్క సమర్థత అధికార పరిధిలోని అమలుపై మారుతూ ఉంటుంది, దీని ఫలితంగా సామూహిక లింగ-ఎంపిక పరీక్షలు మరియు గర్భస్రావాలు కొనసాగాయి. ఫలితంగా ఉంటుందని అంచనా6.8 మిలియన్లు2030 నాటికి తక్కువ స్త్రీ జననాలు, ఖచ్చితంగా సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్ల యొక్క స్థిరమైన అభ్యాసం కారణంగా.

భారతదేశంలో అబార్షన్ చట్టబద్ధత

భారతదేశంలో ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ సంస్థలు రెండూ ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలను అందిస్తాయి. ఏదేమైనప్పటికీ, ప్రభుత్వ సేవలు చాలా అరుదుగా ఉంటాయి మరియు అధిక నాణ్యత చికిత్సను కలిగి ఉండవు, అయితే ప్రైవేట్ సేవలు అధిక ప్రమాణాలతో కూడిన సంరక్షణను అందిస్తాయి కానీ చాలా మందికి అందుబాటులో లేవు. ఇంకా, భారతీయ ఆరోగ్య భీమా తప్పనిసరి కాదు మరియు యజమానులకు వారి ఉద్యోగులకు భీమా అందించడానికి చట్టపరమైన బాధ్యత లేదు. ఫలితంగా,70%జనాభాలో ఆరోగ్య భీమా లేదు, అంటే వారు చాలా సేవలు మరియు విధానాలకు జేబు వెలుపల చెల్లించవలసి ఉంటుంది.

ఈ ప్రక్రియలలో అబార్షన్ ఒకటి. భారతదేశంలో అబార్షన్ చట్టబద్ధం, కానీ లింగ-ఎంపిక అబార్షన్లు, కేవలం పిండం యొక్క లింగంపై ఆధారపడిన అబార్షన్లు చట్టవిరుద్ధం. చట్టపరమైన గర్భస్రావాలు వైద్యుని అభీష్టానుసారం ఖచ్చితంగా నిర్వహించబడతాయి. అబార్షన్ చేయించుకోవాలా వద్దా అని ఎంచుకునే హక్కు స్త్రీకి లేదు. ఒక వైద్యుడు ఒక చేయవచ్చుచట్టబద్ధమైన గర్భస్రావంగర్భస్థ శిశువుకు ఏవైనా అసాధారణతలు ఉన్నట్లయితే, గర్భం తల్లికి లేదా పిండానికి ప్రాణాంతకంగా ఉంటే, వివాహిత స్త్రీలలో గర్భనిరోధకం వైఫల్యం కారణంగా గర్భం సంభవించినట్లయితే మరియు లైంగిక వేధింపులు లేదా అత్యాచారం వంటి సందర్భాలలో గర్భం దాల్చినట్లయితే. భారతదేశంలో, చట్టబద్ధమైన గర్భస్రావాలు మొదటి లోపలే చేయవచ్చుఏడు వారాలువైద్య నిపుణుడి సమక్షంలో అబార్షన్ మాత్రను ఉపయోగించి గర్భం. అయితే, మొదటి ఏడు వారాలు గడిచిన తర్వాత, మహిళ యొక్క జీవిత భద్రతను కాపాడుకోవడానికి పిండంను తొలగించడానికి శస్త్రచికిత్స అవసరం. మహిళ ప్రాణాలకు వైద్యపరంగా ముప్పు వాటిల్లడం వల్ల గర్భం రద్దు చేయబడితేనే బీమా కంపెనీలు కొన్ని వైద్య ఖర్చులను కవర్ చేస్తాయి. లేకుంటే మొత్తం ఆర్థిక వ్యయాన్ని స్త్రీ భరించాలి.

ఇది ఒక ముఖ్యమైన ప్రశ్నను లేవనెత్తుతుంది: గర్భస్రావం గురించి నిర్ణయాలు తీసుకునే స్వయంప్రతిపత్తి మహిళలకు ఎందుకు లేదు? స్వయంప్రతిపత్తి అనేది వ్యక్తిగత ఎంపికలు చేయడం మాత్రమే కాదు, ఆర్థిక స్వయంప్రతిపత్తి లేదా స్వాతంత్ర్యం కూడా ఉంటుంది. ఒక స్త్రీ వైద్య కారణాల వల్ల అబార్షన్ చేయాలనుకున్నా, భరించలేకపోయినా, ఆమె అసురక్షిత లేదా చట్టవిరుద్ధమైన ఎంపికలను ఎంచుకోవలసి ఉంటుంది. సహజంగానే, సెక్స్-సెలెక్టివ్ అబార్షన్ల యొక్క చట్టవిరుద్ధమైన స్వభావం కారణంగా, చట్టవిరుద్ధమైన లేదా అసురక్షిత పద్ధతులను ఉపయోగించడం ఒక మహిళ యొక్క ఏకైక ఎంపిక.

5.3 ఆడ శిశుహత్యకు కారణాలు

అయితే ఈ స్త్రీ వ్యతిరేక పక్షపాతం పేద కుటుంబాలకే పరిమితం కాదు. వివక్షలో ఎక్కువ భాగం సాంస్కృతిక విశ్వాసాలు మరియు సామాజిక నిబంధనలతో సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఈ అభ్యాసం ఆగిపోవాలంటే ఈ నిబంధనలను సవాలు చేయాలి.

భారతదేశంలో స్త్రీల ఎంపికను తొలగించే పద్ధతి సామాజిక-ఆర్థిక కారణాలతో ఆపాదించబడవచ్చు. భారతదేశంలోని అధ్యయనాలు భారతదేశంలో స్త్రీల ఎంపికను తగ్గించడానికి మూడు కారకాలను

సూచించాయి, అవి ఆర్థిక ప్రయోజనం, సామాజిక సాంస్కృతిక ప్రయోజనం మరియు మతపరమైన విధులు.

ఆచరించే సంస్కృతులలో ఆడ శిశుహత్యకి మూల కారణాలు:

- కుమారులకు బలమైన సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యత: ఆడ శిశుహత్య సాధారణంగా "పితృస్వామ్య వారసత్వం యొక్క బలమైన సంప్రదాయం ఉన్న" సంస్కృతులు మరియు సమాజాలలో జరుగుతుంది.
- లింగ సంపాదన శక్తి: మగవారు అధిక సంపాదన శక్తిని కలిగి ఉంటారు మరియు కుటుంబాన్ని పోషించగలరని పరిగణిస్తారు, కాబట్టి మగ శిశువులకు శిశుహత్య ప్రమాదం తక్కువగా ఉంటుంది.
- తల్లిదండ్రుల పదవీ విరమణ భీమా: కొన్ని సంస్కృతులు మరియు సమాజాలలో, పిల్లలు పెద్దల సంరక్షణను చేపట్టాలని భావిస్తున్నారు. ఏదేమైనప్పటికీ, కుమార్తెలు కుటుంబ వనరులను హరించివేసినట్లు భావిస్తారు ఎందుకంటే వారు చివరికి వివాహం చేసుకుని వారి భర్త కుటుంబంలో చేరతారు, అయితే కుమారులు వారి వృద్ధాప్యంలో వారి తల్లిదండ్రులను ఆదుకోవాలని భావిస్తున్నారు. అందువల్ల కుమారులు ఉన్న తల్లిదండ్రులు ఎక్కువ వనరులను కలిగి ఉన్నారని భావిస్తారు.
- వరకట్న ఆర్థికశాస్త్రం: వివాహ సంప్రదాయాలలో భాగంగా వధువు కుటుంబం వరుడి కుటుంబానికి కట్నం ఇవ్వడం సంప్రదాయంగా ఉన్న భారతదేశంలో, ఉదారంగా కట్నాన్ని భరించలేని కుటుంబాలపై కుమార్తెలు ఆర్థిక భారంగా చూస్తారు.
- ప్రభుత్వ విధానం: చైనాలో దశాబ్దాలుగా ఒకే బిడ్డ విధానం అమల్లో ఉంది, కుమారుల పట్ల చైనా ప్రాధాన్యత కారణంగా పుట్టినప్పుడు ఆడ శిశువులు చంపబడ్డారు కాబట్టి దంపతులు మళ్లీ కొడుకు కోసం ప్రయత్నించవచ్చు.
- ఆర్థిక ప్రయోజనానికి సంబంధించిన అంశం ఏమిటంటే, కుటుంబ వ్యవసాయ కూలీని అందించడానికి లేదా కుటుంబ వ్యాపారంలో లేదా కుటుంబ వ్యాపారాన్ని అందించడానికి, వేతనాలు సంపాదించడానికి మరియు తల్లిదండ్రులకు వృద్ధాప్య మద్దతు ఇవ్వడానికి కుమార్తెల కంటే కుమారులు ఎక్కువగా ఉన్నారని అధ్యయనాలు సూచిస్తున్నాయి.
- వివాహం తర్వాత, ఒక కుమారుడు కోడలును కుటుంబానికి అదనంగా మరియు ఆస్తిగా చేస్తాడు మరియు ఇంటి పనిలో అదనపు సహాయాన్ని అందిస్తాడు మరియు కట్న చెల్లింపుల ద్వారా ఆర్థిక ప్రతిఫలాన్ని తీసుకువస్తాడు, అయితే కుమార్తెలు వివాహం చేసుకుంటారు మరియు కట్నం ఛార్జీల ద్వారా ఆర్థిక జరిమానాను పొందుతారు.
- స్త్రీల ఎంపికను తీసివేయడం యొక్క సామాజిక సాంస్కృతిక ప్రయోజన అంశం ఏమిటంటే, చైనాలో వలె, భారతదేశంలోని పితృస్వామ్య మరియు పితృస్వామ్య కుటుంబ వ్యవస్థలో కుటుంబ శ్రేణిని కొనసాగించడానికి కనీసం ఒక కొడుకు తప్పనిసరిగా ఉండాలి మరియు చాలా మంది కుమారులు కుటుంబాలకు అదనపు హోదాను కలిగి ఉంటారు.

- స్త్రీల ఎంపికను తొలగించే చివరి అంశం ఏమిటంటే, హిందూ సంప్రదాయం ఆధారంగా కుమారులు మాత్రమే అందించడానికి అనుమతించబడే మతపరమైన విధులు, ఇది వారి దివంగత తల్లిదండ్రుల అంత్యక్రియల చితికి నిప్పంటించడానికి మరియు ఆత్మ మోక్షానికి సహాయం చేయడానికి కుమారులు తప్పనిసరి అని ఆదేశిస్తుంది.

5.4 ఆడ శిశుహత్య యొక్క పరిణామాలు

- **వివాహిత స్త్రీలపై హింస:** కుమారులకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే సంస్కృతులు మరియు సమాజాలలోని స్త్రీలు అవాంఛిత ఆడపిల్లకు జన్మనిచ్చే పరిణామాలను భరించవలసి ఉంటుంది. ఈ పరిణామాలలో హింస, విడిచిపెట్టడం, విడాకులు లేదా మరణం కూడా ఉండవచ్చు.

- **తీవ్రంగా వక్రీకరించిన లింగ నిష్పత్తి అసమతుల్యత మరియు దాని ప్రతికూల ప్రభావాలు:** ఆడవారి కంటే చాలా ఎక్కువ మంది మగవారితో వక్రీకృత లింగ నిష్పత్తి ఉన్న దేశాల్లో యువ పురుషుల దూకుడు కారణంగా నేరాల పెరుగుదల, వధువు కొనుగోలు రూపంలో మానవ అక్రమ రవాణా పెరగడం వంటి ప్రతికూల ఫలితాల శ్రేణితో బాధపడుతున్నారు. /కిడ్నాప్, మరియు సాంఘిక స్థితి మరియు అంగీకారం వివాహం మరియు సంతానం పొందడంపై ఆధారపడిన సంస్కృతులలో చాలా మంది అవివాహిత పురుషులు ఉన్నప్పుడు సామాజిక సోపానక్రమం యొక్క భంగం.

భారీ పరిణామాలతో కూడిన శాపంగా, స్త్రీని సరుకుగా మార్చే దిశగా?

నిజమైన శాపంగా, జననాల ఎంపిక అనేక పరిణామాలను సృష్టిస్తుంది. మొదటిది, వైవాహిక మార్కెట్ సంతృప్తమైనది కంటే ఎక్కువ. నేడు, భారతదేశంలో మహిళల కొరతను ఎదుర్కొంటోంది, చాలా మంది బ్రహ్మచారులు భార్యను కనుగొనడంలో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. అయినప్పటికీ, పెళ్లి చేసుకోకపోవడం అంటే పిల్లలు పుట్టకపోవడం - లేదా కొడుకులు కాదు - కాబట్టి వారసులు ఎవరూ కుటుంబ ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకోలేరు. వివాహ మార్కెట్ యొక్క ఈ భంగం కూడా మహిళలకు పరిణామాలతో భారీగా ఉంటుంది.

యువకుల బ్రహ్మచర్యం నిరాశకు దారి తీస్తుంది, ఇది వారు ఇప్పటికే సర్వవ్యాప్తి చెందిన సమాజంలో మహిళలపై హింసను పెంచడానికి దోహదపడుతుంది. అత్యాచార నిరోధక చట్టం 2013లో ఆమోదించబడినప్పటికీ, అత్యాచార సంస్కృతి కొనసాగడమే కాకుండా, లైంగిక దోపిడీ ప్రయోజనాల కోసం మహిళలు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణా యొక్క దృగ్విషయాన్ని కూడా పెంచుతోంది, పురుషుల నిరాశ యొక్క పరిణామాలు కనుగొనడంలో ఇబ్బంది కారణంగా అనుభూతి చెందాయి. భార్య. బలవంతపు వ్యభిచారం, లైంగిక దోపిడీ రూపం, ప్రధానంగా అంటరానివారి కులానికి చెందిన స్త్రీలను, తరచుగా యువతులను ప్రభావితం చేస్తుంది. కొందరు ట్రాఫికర్ల బాధితులు, మరికొందరు తీసుకున్నారు. లైంగిక

దోపిడీ ప్రయోజనం కోసం మహిళలు మరియు బాలికల అక్రమ రవాణాలో కుటుంబాలు కూడా పాత్ర పోషిస్తాయి.

స్త్రీ యొక్క ఈ వస్తువు వివాహ సందర్భంలో కూడా వర్తిస్తుంది. పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్నప్పుడు, కొత్త మార్కెట్ ఉద్భవించింది: భార్యలది. మధ్యవర్తులు, మధ్యవర్తులు, యువ బ్యాచిలర్‌లకు భార్యను వెతుక్కునే అవకాశం కల్పిస్తారు. ఈ మధ్యవర్తులు దేశంలోని అత్యంత పేద ప్రాంతాల గుండా ప్రయాణిస్తారు, అక్కడ వారు మహిళలను కొనుగోలు చేస్తారు, తరచుగా యువతులను కొనుగోలు చేస్తారు, తర్వాత వారు తమ ఖాతాదారులకు విక్రయిస్తారు. ఆ విధంగా స్త్రీ యొక్క నిజమైన బ్లాక్ మార్కెట్ అభివృద్ధి చెందుతుంది, దీనిలో ధరల "నాణ్యత" ప్రకారం మారుతూ ఉంటుంది: స్త్రీ ఎంత "ఉన్నతమైనది", అంటే మంచి విద్యను పొందింది లేదా ఉన్నత కులానికి చెందినది, అంత ఎక్కువ ధర ఉంటుంది. ధరలపై గణాంకాలు మరియు సమాచారాన్ని కలిగి ఉండటం కష్టం అయినప్పటికీ, భార్య ధర 5 000 రూపాయల (56€) నుండి 100 000 రూపాయల (1 129€) వరకు ఉంటుందని బెనెడిక్టే మానియర్ వివరించాడు.

స్త్రీల కొరతతో, ఈ మధ్యవర్తులను ఆశ్రయించే స్తోమత లేని కొన్ని కుటుంబాలు భారతదేశంలోని పురాతన సంప్రదాయాన్ని ఆశ్రయిస్తాయి: బహుభార్యాత్వం. "అనేక మంది పురుషులతో స్త్రీ యొక్క చట్టబద్ధమైన కలయికను అనుమతించే వైవాహిక పాలన యొక్క రూపం"గా నిర్వచించబడింది, ఇది ఒక స్త్రీ తన భర్త యొక్క ఒకరిని - లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది సోదరులను (ల) వివాహం చేసుకోవడానికి అనుమతిస్తుంది. చాలా అరుదుగా, ప్రస్తుత సందర్భాన్ని ఎదుర్కొనేందుకు ఈ పూర్వీకుల వారసత్వం పెరగడాన్ని చూసి కొందరు నిపుణులు భయపడుతున్నారు. అత్తమామలు బలవంతంగా ఏర్పాటు చేసినప్పటికీ, భారతదేశంలో బహుభార్యాత్వం సహించబడుతుంది మరియు అంగీకరించబడుతుంది.

భారతదేశంలో శిశుహత్యలు మరియు భ్రూణహత్యలకు ముగింపు పలకడం, పరిష్కారాలు ఏమిటి?

భ్రూణహత్యలు మరియు శిశుహత్యలను ఎదుర్కొన్న భారత ప్రభుత్వం చర్యలను అమలు చేసింది. గర్భస్రావానికి ప్రాప్యత యొక్క పరిమితిని ఊహించడం కష్టం అయినప్పటికీ, స్త్రీలు తమ శరీరాలను పారవేసేందుకు ఇది మానవ హక్కుగా పరిగణించబడదు, కానీ పరిమితులు రహస్య గర్భస్రావాలను పెంచుతాయి కాబట్టి, డోనా ఫెర్నాండెజ్ అల్ట్రాసోనోగ్రఫీని ఉత్తమంగా నియంత్రించాలని సూచించారు. గతంలో పేర్కొన్న డ్రిఫ్ట్‌లు. అందుకే భారత ప్రభుత్వం అనేక చట్టాలను రూపొందించింది. 1978లో, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో మరియు జన్యుపరమైన వ్యాధి విషయంలో మాత్రమే అమ్నియోసెంటెసిస్ వాడకం పరిమితం చేయబడింది. 1983లో, పిండం యొక్క లింగాన్ని తెలుసుకోవడానికి అల్ట్రాసోనోగ్రఫీని ఉపయోగించడాన్ని ప్రభుత్వం నిషేధించింది. 1994లో, లింగ-ఎంపిక అబార్షన్ నిషేధించబడింది. అయినప్పటికీ, అనేక కుటుంబాలు రహస్య లేదా ప్రైవేట్ క్లినిక్‌ల వైపు మొగ్గు చూపుతున్నందున, ఈ మార్కెట్ యొక్క ఆర్థిక లాభాలతో పోలిస్తే ఆంక్షలు చాలా తక్కువగా ఉన్నందున భారతీయ చట్టపరమైన ఆయుధాగారంలో ప్రవేశపెట్టబడిన ఈ చర్యలు సరిగా వర్తించవు.

ప్రభుత్వ చర్యలో భ్రూణహత్యలు మరియు లింగ అసమానతలకు (పబ్లిక్ డిస్‌ప్లేలు, టెలివిజన్ ప్రోగ్రామ్‌లు, మరిన్ని స్థానిక ప్రమాణాలలో అవగాహన పెంచే చర్యలు) వ్యతిరేకంగా పోరాడే ప్రచారాలు కూడా

ఉంటాయి. ఉత్తరప్రదేశ్, ఉత్తరాఖండ్ లేదా ఢిల్లీ వంటి కొన్ని రాష్ట్రాల్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన "బేటీ బచావో, బేటీ పఢావో" ప్రచారాన్ని ఇక్కడ ప్రస్తావించుకుందాం. 2015 నాటిది, ఇది యువతులను రక్షించడం మరియు మరింత విస్తృతంగా, స్త్రీ-పురుషుల అసమానతలను తగ్గించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఆ సందర్భంలోనే భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ "ఇకపై మీ ఆడపిల్లలకు అబార్షన్ చేయకండి[»]. ఈ దృగ్విషయాలను ఎదుర్కోవడానికి ఆర్థిక సహాయం కూడా ఉద్భవించింది. పంజాబ్ రాష్ట్రం, ఉదాహరణకు, "అమ్మాయిల రక్షణ" పట్టణాలు మరియు గ్రామాలకు గ్రాంట్లు అందిస్తుంది[. ఢిల్లీ రాష్ట్రం ఆడపిల్లకు జన్మనిచ్చే కుటుంబాలకు 5 000 రూపాయలు చెల్లిస్తుంది మరియు ఆమె చదువులో ఒక స్థాయికి చేరుకుంటే 3 000 రూపాయలు చెల్లిస్తుంది.

ప్రభుత్వ అధికారులు ఈ సమస్యతో నిమగ్నమైనట్లు అనిపిస్తే, NGOలు లేదా కొంతమంది ప్రభావవంతమైన ప్రముఖులు చేసే చర్యలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. భారత టెన్నిస్ క్రీడాకారిణి మరియు దక్షిణాసియా కోసం UN మహిళా ప్రాంతీయ రాయబారి సానియా మీర్జా ఇలా ప్రకటించారు: "గొప్ప విజయాలు సాధించగలిగిన మనమందరం మహిళలకు ఆదర్శంగా ఉండాలి". "మీ కుమార్తె తదుపరి ఛాంపియన్ కావచ్చు" అనే నినాదాన్ని కలిగి ఉన్న పంజాబ్ కోసం ఆమె దిష్టిబొమ్మలో బిల్ బోర్డులతో ఈ శాపానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడటానికి తన అపఖ్యాతిని ఉపయోగించుకోవడం ఆమెకు బాగా తెలుసు. విమోచన వంటి NGOలు కూడా భారతదేశంలో అసమానతలు మరియు మహిళలపై హింస (భ్రూణహత్యలతో సహా) అంతం కోసం పోరాడుతున్నాయి. మరికొందరు స్త్రీలకు వేతనంతో కూడిన ఉపాధిని కనుగొనడంలో సహాయం చేయడం ద్వారా లేదా లేబర్ మార్కెట్‌ను మరింత సులభంగా ఏకీకృతం చేయడానికి బాలికలను విద్యను అభ్యసించమని ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఆర్థిక కోణంపై ఆధారపడతారు.

అంతేకాకుండా, ఈ రోజు ఒక మహిళ భారతదేశంలో పనిచేయడం చాలా కష్టం, మరియు ఆమెకు స్థిరమైన ఉద్యోగం దొరికినప్పుడు కూడా, ఆమె పురుషుల కంటే చాలా తక్కువ జీతం పొందుతుంది. శ్రామిక మార్కెట్‌లో వారి ఏకీకరణను సులభతరం చేయడానికి బాలికల విద్యను ప్రోత్సహించడంతోపాటు స్త్రీలు మరియు పురుషులకు సమాన వేతనాన్ని సాధించడం వలన భ్రూణహత్యలు మరియు శిశుహత్యల సంఖ్యను పరిమితం చేయవచ్చు. అప్పుడు స్త్రీ సమాజంలో ఉత్పాదక సభ్యురాలిగా పరిగణించబడుతుంది: ఆమె ఆదాయం ఆమె ఇంటి అవసరాలకు అందిస్తుంది. అలాగే, చట్టబద్ధంగా స్త్రీకి ఆస్తి ఉండదు. అయినప్పటికీ, ఒక స్త్రీకి మూలధనాన్ని పారవేసే అవకాశం ఉంటే, అత్తమామలు కోరిన కట్నం ఇకపై అంత ముఖ్యమైనది కాదు.

లింగ అసమానతలను అంతం చేయడానికి, భారతదేశం చట్టాన్ని అమలు చేయడానికి మరియు మరిన్నింటిని ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి కృషి చేయాలి. వధువు కుటుంబానికి మరింత ఖరీదైన కట్నం యొక్క ఉదాహరణ, మనస్తత్వాలపై ఇంకా చేయవలసిన పనిని సంపూర్ణంగా వివరిస్తుంది. కొన్ని స్వరాలు పెరుగుతున్నప్పటికీ, ప్రత్యేకించి భారతీయ డయాస్పోరాలో, ఈ అభ్యాసం మరింత ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ ప్రశ్న చుట్టూ బలమైన సామాజిక ఒత్తిడి ఉంది, దాని నిషేధం ఉన్నప్పటికీ, కట్నం చెల్లించడానికి నిరాకరించడం మీ కుమార్తెను వివాహం చేసుకోకుండా రిస్క్ తీసుకుంటోంది. డాక్టర్ సౌభాగ్య కె. భట్ మాటల

ప్రకారం "భౌతికవాద" భారతీయ సమాజంలో ఇప్పటికీ బలంగా స్థాపించబడిన ఆ సంప్రదాయం యొక్క ముగింపును ఊహించడం ఇప్పటికీ కష్టం.

మార్చి 25 మరియు జున్ 24, 2020 మధ్య భారతదేశంలో బహుశా 47% అబార్షన్ జరగలేదని Ipas డెవలప్‌మెంట్ వెల్లడించింది.

యూనియన్ ప్రభుత్వం ఈ భ్రూణహత్యలు మరియు అబార్షన్‌లకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలని నిశ్చయించుకున్నట్లు అనిపిస్తే, ఈ అధ్యయనం ఈ తగ్గుదల ప్రధానంగా ఆరోగ్య సందర్భం (అబార్షన్ మాత్రల లభ్యత, క్లినిక్‌లకు చేరుకోవడం కష్టం...) కారణంగా చూపబడింది మరియు వివిధ చర్యల వల్ల కాదు. స్థానంలో, 2015 నుండి అబార్షన్ రేటు మారలేదు.

ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన చర్యలు

ఈ సాంఘిక దురాచారాన్ని అంతం చేయడానికి, సమాజంలోని ప్రజల దృక్పథంలో మార్పు తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు ప్రారంభించింది. ఈ దిశలో ఈ క్రింది ప్రాంతాల వంటి అనేక చట్టాలు, చట్టాలు మరియు పథకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి:

- బాలికా విద్యకు అనుకూలంగా ఉన్న చట్టాలు
- మహిళల హక్కుకు అనుకూలంగా ఉండే చట్టాలు
- కుమార్తె కోసం సమాన ఆస్తి వాటాకు అనుకూలంగా ఉండే చట్టాలు
- ఆడపిల్లల కోసం ఇతర పథకాలు

5.5 ముగింపు

భారతదేశంలో ఆడపిల్లలు పుట్టకముందే భారంగా పరిగణిస్తారు. అల్ట్రాసోనోగ్రఫీ అభివృద్ధితో, మరియు 1994 చట్టం నుండి లక్ష్య గర్భస్రావాల నిషేధం ఉన్నప్పటికీ, కుటుంబాలు బాలికల విషయానికి వస్తే "సెమ్మదిగా" సహా భ్రూణహత్యలు లేదా శిశుహత్యలను ఎక్కువగా ఆశ్రయించాయి. భారతదేశం, ఆసియాలోని పెద్ద భాగం వలె, దాని సమాజం యొక్క అధిక-పురుషీకరణను ఎదుర్కొంటోంది, ఇది వైవాహిక మార్కెట్‌ను సంతృప్తపరుస్తుంది. లైంగిక దోపిడీ మరియు బలవంతపు వివాహ ప్రయోజనాల కోసం మహిళలు మరియు బాలికల అక్రమ రవాణా యొక్క దృగ్విషయం అభివృద్ధి చెందుతోంది.

ఈ లింగ సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొన్న ప్రభుత్వ అధికారులు భ్రూణహత్యలను తగ్గించే లక్ష్యంతో చట్టాలు చేయడం, ఆడపిల్లలకు జన్మనిచ్చే కుటుంబాలను ఆదుకునే చర్యలు, అలాగే అవగాహన పెంపొందించే ప్రచారాలు చేయడం ద్వారా ప్రతిస్పందిస్తున్నారు. స్థాపించబడిన చర్యలు ఉన్నప్పటికీ, దృగ్విషయం పెరుగుతూనే ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వ చర్యకు సమాంతరంగా, స్వచ్ఛంద సంస్థలు లేదా భారతీయ ప్రముఖులు నిర్వహిస్తున్న చర్యలు పెరుగుతున్నాయి.

5.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. ఆడ శిశుహత్యకు అనుసరించిన పద్ధతులు ఏమిటి?
2. ఆడ శిశుహత్యకు గల కారణాలను వివరించండి?
3. ఆడ శిశుహత్య పర్యవసానాలపై వ్రాయండి?

ప్రొఫెసర్. సరస్వతి రాజు అయ్యర్

పాఠం - 6

మహిళలు మరియు బాలికలలో అనైతిక అక్రమ రవాణా

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం మహిళలు మరియు బాలికలలో అనైతిక అక్రమ రవాణా సమస్యలను మరియు పరిష్కరించడానికి తీసుకున్న చొరవలులైంగిక దోపిడీ బాధితులు వివరించడం.

నిర్మాణం

6.1 పరిచయం

6.2 స్త్రీల అక్రమ రవాణాకు ఉద్దేశ్యం మరియు కారణాలు

6.3 ట్రాఫికింగ్ బాధితుల కోసం చట్టపరమైన ఎంపికలు

6.4 లైంగిక దోపిడీ బాధితులను ఉద్దేశించి తీసుకున్న చొరవ

6.5 ముగింపు

6.6 నమూనా ప్రశ్నలు

6.1 పరిచయం

భారతదేశంలో మహిళలు మరియు పిల్లల అనైతిక అక్రమ రవాణా "జాతీయ సరిహద్దుల గుండా వ్యక్తుల యొక్క స్పష్టమైన మరియు రహస్య ఉద్యమం, ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు మరియు పరివర్తనలో ఉన్న ఆర్థిక వ్యవస్థలు ఉన్న కొన్ని దేశాల నుండి, స్త్రీలు మరియు బాలిక పిల్లలను లైంగికంగా లేదా ఆర్థికంగా అణచివేత మరియు దోపిడీకి గురిచేసే అంతిమ లక్ష్యంతో రిక్రూటర్లు, ట్రాఫికర్లు మరియు క్రైమ్ సిండికేట్ల లాభం కోసం, అలాగే బలవంతపు గృహ కార్మికులు, తప్పుడు వివాహాలు, రహస్య ఉపాధి మరియు తప్పుడు దత్తత వంటి అక్రమ రవాణాకు సంబంధించిన ఇతర చట్టవిరుద్ధ కార్యకలాపాలు…" -----యునైటెడ్ నేషన్స్ జనరల్ అసెంబ్లీ, 1994.

మనుషుల అక్రమ రవాణా కొత్తది కాదు, దీనికి సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది. ఇది అత్యంత లాభదాయకమైన నేర కార్యకలాపాలలో ఒకటి. UN అంచనా ప్రకారం ప్రతి సంవత్సరం ప్రపంచవ్యాప్తంగా 1 నుండి 4 మిలియన్ల మంది ప్రజలు అక్రమ రవాణా చేస్తున్నారు మరియు సంవత్సరానికి $ 10 బిలియన్ కంటే ఎక్కువ విలువైనవారు. తప్పిపోయిన పిల్లలపై NHRC కమిటీ నివేదించింది, దాదాపు 12.6 మిలియన్ల (ప్రభుత్వ మూలాలు) నుండి 100 మిలియన్ల (అనధికారిక మూలాలు) బాల కార్మికులుగా పేర్కొనబడింది; సంవత్సరానికి 44,000 మంది పిల్లలు తప్పిపోతున్నారని నివేదించబడింది, అందులో 11,000 మందిని గుర్తించడం జరుగుతుంది; ప్రతిరోజు దాదాపు 200 మంది బాలికలు మరియు మహిళలు వ్యభిచార వృత్తిలోకి ప్రవేశిస్తున్నారు, వీరిలో 20% మంది 15 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్నవారు. మానవ అక్రమ రవాణా అంటే ఆడ పిల్లలు, కౌమారదశలో ఉన్న బాలికలు మరియు ఉత్పాదక వయస్సు

గల (18-45 ఏళ్లు) మహిళల వ్యాపారం. ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రధాన వ్యాపారాలలో ఒకటిగా మారుతుంది. మన దేశంలో ఇలాంటి వ్యాపారం చూస్తుంటే సిగ్గుగా ఉంది. 2010లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 438 కేసులు నమోదయ్యాయి. 281 కేసులతో కేరళ రాష్ట్రం రెండవ స్థానంలో ఉంది మరియు 2010లో కర్ణాటక మరియు తమిళనాడు వరుసగా 250 & 230 ఉన్నాయి. ఈ దుర్మార్గపు లక్ష్యాలు లైంగిక వేధింపులు లేదా ఏదైనా ప్రమాదకర ఉద్యోగం లేదా బలవంతపు వివాహం.

లైంగిక మరియు శ్రమ దోపిడీ ప్రయోజనం కోసం మహిళలు, పురుషులు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణాకు భారతదేశం మూలం, రవాణా మరియు గమ్యస్థాన దేశం. వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ కోసం మహిళలు మరియు పిల్లలను రవాణా చేయడం మన సమాజంలో ఉన్న అత్యంత అమానవీయ సమస్యలలో ఒకటి. లైంగిక దోపిడీ, గృహ దాస్యం, బంధించిన కార్మికులు మరియు ఒప్పంద దాస్యం కోసం మహిళలు మరియు పిల్లల అంతర్గత అక్రమ రవాణా దేశవ్యాప్తంగా విస్తృతంగా వ్యాపించింది, ఎందుకంటే వారి భర్తలు వారిని విడిచిపెట్టారు, లేదా వివాహాలను విచ్ఛిన్నం చేసి, బలవంతం మరియు వంచన ద్వారా లేదా అక్రమ రవాణాలో ఉన్నారు. దేవదాసీల వంటి సాంప్రదాయిక బలవంతం. ఆర్థిక భద్రత సాకుతో భారతీయ మహిళలు అనేక రకాల దోపిడీకి గురవుతున్నారు.

ట్రాఫికింగ్ అనేది వివిధ సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ కారణాల వల్ల వ్యాపారం చేయకూడని వ్యాపారంగా నిర్వచించబడింది. మానవ అక్రమ రవాణా అనే భావన మానవులను లాభాపేక్ష కోసం సరుకులుగా పరిగణించడం ద్వారా వారిని దోపిడీ చేసే నేర పద్ధతులను సూచిస్తుంది. అక్రమ రవాణాకు గురైన తర్వాత కూడా బాధితులు దీర్ఘకాలిక దోపిడీకి గురవుతున్నారు. ఇటీవలి సర్వే ప్రకారం, మహిళలను శిక్షార్థులుగా కొనుగోలు చేసి విక్రయించడంతోపాటు ఇతర దేశాలకు ఇష్టానుసారంగా అక్రమ రవాణా చేస్తున్నారు. ఈ బాలికలు మరియు మహిళలు భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి వచ్చారు. ఈ బాలికలు మరియు మహిళలు తమిళనాడులోని దిండిగల్, మదురై, త్రిచురాపల్లి మరియు చెంగల్‌పట్టు, బీహార్, ముర్షిదాబాద్ మరియు పశ్చిమ బెంగాల్‌లోని 24 పరగణాల నుండి గయా, కతిహార్, పుర్నేస్, అరారియా మరియు మధుబని, ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని మహరాజ్‌గంజ్, ధోల్‌పూర్, అల్వార్, టోంక్ నుండి వచ్చారు. కర్ణాటక నుండి రాజస్థాన్, మంగళూరు మరియు గుల్బర్గా మరియు రాయచూర్. ఈ మహిళలు మరియు బాలికలు థాయిలాండ్, కెన్యా, ఆఫ్రికా మరియు బహ్రైన్, దుబాయ్, బ్రిటన్, ఒమన్, దక్షిణ కొరియా మరియు ఫిలిప్పీన్స్ వంటి మధ్యప్రాచ్య దేశాలకు సరఫరా చేయబడతారు. వారు తీవ్రమైన దోపిడీ మరియు దుర్వినియోగానికి గురవుతూ లైంగిక కార్మికులుగా పనిచేయవలసి వస్తుంది. ఈ స్త్రీలు హెచ్ఐవి ఇన్‌ఫెక్షన్‌కు గురయ్యే అత్యంత ప్రమాదకర సమూహం. కనికరం లేని పేదరికం మరియు నిరుద్యోగ అవకాశాల కొరత కారణంగా మహిళలు స్వచ్ఛందంగా సెక్స్ వర్క్‌లోకి ప్రవేశించడం పెరుగుతోంది.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వ అంచనాల ప్రకారం, ప్రతి సంవత్సరం అంతర్జాతీయ సరిహద్దుల గుండా పది లక్షల మందితో కూడిన అక్రమ రవాణా జరుగుతోంది. భారతదేశం, థాయ్‌లాండ్ మరియు ఫిలిప్పీన్స్‌తో పాటు, సెక్స్ ట్రేడ్ సెంటర్లలో 1.3 మిలియన్ల మంది పిల్లలు ఉన్నారు. పిల్లలు సాపేక్షంగా పేద ప్రాంతాల నుండి వచ్చారు మరియు సాపేక్షంగా ధనవంతుల వద్దకు రవాణా చేయబడతారు. ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ ఆర్గనైజేషన్ (ILO) అంచనాల ప్రకారం, దేశంలోని 2.3 మిలియన్ల మంది వేశ్యలలో 15% మంది పిల్లలు

ఉన్నారు, అయితే UN అంచనా ప్రకారం 40% మంది 18 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్నవారు. లైంగిక దోపిడీకి బలవుతున్న స్త్రీలలో అధిక శాతం గిరిజనులు మరియు దళితులే. ముంబైలోని రెడ్ లైట్ ఏరియాలలో 60 శాతం మంది వేశ్య స్త్రీలు లైంగికంగా సంక్రమించే వ్యాధులు (STDలు) మరియు అక్వైర్డ్ ఇమ్యూన్ డెఫిషియెన్సీ సిండ్రోమ్ (AIDS) బారిన పడ్డారు. ముంబైలోని 1,00,000 మంది వేశ్యల్లో సగానికి పైగా హ్యూమన్ ఇమ్యూన్ డెఫిషియెన్సీ వైరస్ (HIV) బారిన పడ్డారు.

చాలా మంది స్థానిక గిరిజన మహిళలు లైంగిక దోపిడీకి బలవుతున్నారు. ఇండియా సెంటర్ ఫర్ ఇండిజినస్ అండ్ ట్రైబల్ పీపుల్స్ (ICITP) ప్రకారం 40,000 కంటే ఎక్కువ మంది గిరిజన మహిళలు, ప్రధానంగా ఒరిస్సా మరియు బీహార్ నుండి ఆర్థిక మరియు లైంగిక దోపిడీకి బలయ్యారు; చాలా మంది జాతీయ పథకాల ద్వారా లేదా అభివృద్ధి పేరుతో తమ భూమి నుండి తరిమివేయబడిన తెగల నుండి వచ్చారు. కుదిరిన వివాహాలు చేసుకుంటున్నారనే నెపంతో లైంగిక బానిసత్వం కోసం అస్సాం నుంచి హర్యానా మరియు ఇతర ఉత్తర భారత రాష్ట్రాలకు పిల్లలను అక్రమంగా రవాణా చేశారని పత్రికా నివేదికలు సూచిస్తున్నాయి. ఎందరో దళిత మహిళలు బలవంతంగా వేశ్యలుగా మారారు. ఇంటర్-స్టేట్ ట్రాఫికింగ్‌తో పాటు, నేపాల్, బంగ్లాదేశ్ మరియు ఉక్రెయిన్ నుండి ఇంటర్-కంట్రీ ట్రాఫికింగ్ భారతదేశంలో అనైతిక అక్రమ రవాణాను గణనీయంగా ప్రోత్సహించింది. భారతదేశంలో, దేశంలో అత్యధిక సంఖ్యలో మహిళల అక్రమ రవాణాకు గురైన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సందేహాస్పదమైన గుర్తింపు ఉంది, కేరళ తర్వాతి స్థానంలో ఉంది. 2010లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అనైతిక అక్రమ రవాణా చట్టం కింద 438 కేసులు నమోదైతే, కేరళలో 281, తమిళనాడులో 235, కర్ణాటకలో 250 కేసులు నమోదయ్యాయి. ఈశాన్య రాష్ట్రాలైన అరుణాచల్ ప్రదేశ్, నాగాలాండ్‌ల మాదిరిగానే ఒరిస్సాలో అనైతిక అక్రమ రవాణాపై కేసులు నమోదు కాలేదు. మరియు త్రిపుర.

6.2 స్త్రీల అక్రమ రవాణాకు ఉద్దేశ్యం మరియు కారణాలు

దోపిడీ, లాభం మరియు లింగ-ఆధారిత వివక్షలో పాతుకుపోయిన వివిధ ప్రయోజనాల మరియు ప్రేరణల ద్వారా నడిచే వినాశకరమైన పరిణామాలతో ఆడవారిని అక్రమ రవాణా చేయడం ఖండించదగిన నేరం. అక్రమ రవాణా వెనుక ఉన్న ఉద్దేశాలు మరియు కారణాలను అర్థం చేసుకోవడం ఈ మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనను కొనసాగించే సంక్లిష్ట డైనమిక్స్‌పై వెలుగునిస్తుంది.

స్త్రీల అక్రమ రవాణా యొక్క ప్రాథమిక ప్రయోజనాలలో ఒకటి వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ. మహిళలు మరియు బాలికలు వ్యభిచారం, అశ్లీలత మరియు ఇతర రకాల లైంగిక దాస్యానికి బలవంతంగా సరిహద్దులు మరియు దేశాలలో అక్రమ రవాణా చేయబడుతున్నారు. వ్యాపారులు పేదరికం, విద్య లేమి మరియు సామాజిక అణగదొక్కడం వంటి దుర్బలత్వాలను ఉపయోగించుకుని, మెరుగైన అవకాశాల గురించి తప్పుడు వాగ్దానాలతో బాధితులను ఆకర్షిస్తారు, వారిని దోపిడీ మరియు దుర్వినియోగానికి గురిచేస్తారు.

ఆడవాళ్ళను అక్రమంగా రవాణా చేయడం యొక్క మరొక ఉద్దేశ్యం బలవంతపు పని మరియు గృహ బానిసత్వం. మహిళలు మరియు బాలికలు వ్యవసాయం, తయారీ మరియు ఇంటి పనితో సహా వివిధ

పరిశ్రమలలోకి అక్రమంగా రవాణా చేయబడుతున్నారు, ఇక్కడ వారు ఎక్కువ గంటలు, ప్రమాదకర పరిస్థితులు మరియు కనీస వేతనాలకు లోబడి ఉంటారు. ట్రాఫికర్‌లు వలసదారులు, శరణార్థులు మరియు అట్టడుగు వర్గాలతో సహా హాని కలిగించే జనాభాను వేటాడుతున్నారు, వారి చట్టపరమైన రక్షణలు మరియు సామాజిక మద్దతు నెట్‌వర్క్‌ల కొరతను ఉపయోగించుకుంటారు.

అంతేకాకుండా, మహిళల అక్రమ రవాణా బలవంతపు వివాహం, అవయవ తొలగింపు మరియు నేర కార్యకలాపాలు వంటి ప్రయోజనాలకు కూడా ఉపయోగపడుతుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో, మహిళలు మరియు బాలికలు బలవంతపు వివాహాలకు అక్రమంగా రవాణా చేయబడతారు, అక్కడ వారు గృహ హింస, పునరుత్పత్తి బలవంతం మరియు ఇతర రకాల దుర్వినియోగాలకు గురవుతారు. ట్రాఫికర్‌లు బాధితులను అవయవాలను దానం చేయడానికి లేదా మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా, దొంగతనం లేదా భిక్షాటన వంటి నేర కార్యకలాపాలలో పాల్గొనేలా బలవంతం చేయవచ్చు.

పేదరికం, లింగ అసమానత, సంఘర్షణ, స్థానభ్రంశం మరియు బలహీనమైన చట్టాన్ని అమలు చేయడం వంటి కారణాల వల్ల స్త్రీల అక్రమ రవాణా వెనుక కారణాలు బహుముఖంగా మరియు పరస్పరం అనుసంధానించబడి ఉంటాయి. ఆర్థిక నిరాశ, పరిమిత విద్యావకాశాలు మరియు సామాజిక వివక్ష కారణంగా మహిళలు మరియు బాలికలు ముఖ్యంగా అక్రమ రవాణాకు గురయ్యే పరిస్థితులను సృష్టిస్తున్నారు. అంతేకాకుండా, సాయుధ పోరాటం, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు మరియు రాజకీయ అస్థిరత దుర్బలత్వాలను మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి, జనాభాను స్థానభ్రంశం చేస్తాయి మరియు సామాజిక నిర్మాణాలకు అంతరాయం కలిగిస్తాయి, తద్వారా దోపిడీ మరియు అక్రమ రవాణా ప్రమాదాన్ని పెంచుతుంది.

లింగ-ఆధారిత వివక్ష మరియు పాతుకుపోయిన పితృస్వామ్యం కూడా అక్రమ రవాణాను కొనసాగించడంలో ముఖ్యమైన పాత్రలను పోషిస్తాయి. మహిళలు మరియు బాలికలు వారి స్వయంప్రతిపత్తి, ఏజెన్సీ మరియు హక్కులను తగ్గించే లోతుగా పాతుకుపోయిన సామాజిక నిబంధనల కారణంగా అక్రమ రవాణా కోసం అసమానంగా లక్ష్యంగా చేసుకున్నారు. బాల్య వివాహాలు, వరకట్నం మరియు ఆడ శిశుహత్య వంటి వివక్షాపూరిత పద్ధతులు దుర్బలత్వాన్ని మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి, మహిళలు మరియు బాలికలపై దోపిడీ మరియు హింస యొక్క చక్రాలను శాశ్వతం చేస్తాయి.

స్త్రీల అక్రమ రవాణా అనేది వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ, బలవంతపు శ్రమ, గృహ దాస్యం, బలవంతపు వివాహం మరియు ఇతర రకాల దోపిడీలతో సహా వివిధ ప్రయోజనాలు మరియు కారణాలతో నడిచే సంక్లిష్ట దృగ్విషయం. అక్రమ రవాణా యొక్క మూల కారణాలను పరిష్కరించడానికి పేదరికం, లింగ అసమానత, సంఘర్షణ, స్థానభ్రంశం మరియు బలహీన చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను పరిష్కరించే సమగ్ర వ్యూహాలు అవసరం. అక్రమ రవాణాను ఎదుర్కోవడానికి చేసే ప్రయత్నాలు మానవ హక్కుల రక్షణ, మహిళలు మరియు బాలికల సాధికారత మరియు అక్రమ రవాణాదారులపై విచారణకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలి, అదే సమయంలో మానవ గౌరవానికి సంబంధించిన ఈ ఘోరమైన ఉల్లంఘనను కొనసాగించే అంతర్లీన ఆర్థిక, సామాజిక మరియు రాజకీయ అంశాలను కూడా పరిష్కరించాలి.

స్త్రీల అక్రమ రవాణా లక్ష్యం -

- వ్యభిచారం
- బంధం మరియు బలవంతపు శ్రమ
- బిచ్చగాడు
- సంఘ వ్యతిరేక కార్యకలాపాలకు ఉపయోగించడం
- ప్రమాదకర వాతావరణంలో తక్కువ వేతనాల కోసం ఉంచడం
- ఇళ్లు, బార్‌లు, రెస్టారెంట్లు, హాస్టల్ మరియు డేటాబేస్ మొదలైన వాటిలో తక్కువ వేతనాలకు పని చేయడం.
- చిన్న పిక్ పాకెటింగ్ మరియు చైన్లు స్నాచింగ్ కోసం
- బలవంతంగా పెళ్లి చేసుకోవడం
- డబ్బు సంపాదించడానికి అవసరమైన రోగులకు వారి అవయవాలను బదిలీ చేయడం.

స్త్రీల అక్రమ రవాణాకు కారణాలు

- లింగ వివక్ష (స్త్రీకి తక్కువ హోదా ఆపాదించబడింది)
- నిరక్షరాస్యత
- పేదరికం
- నిరుద్యోగం
- కష్టపడి పనిచేయడానికి సోమరితనం
- అవినీతి
- జీవన నైపుణ్యాలు మొదలైన వాటిలో జ్ఞానం లేకపోవడం

అక్రమ రవాణాకు ఇతర కారణాలు

- మానవ హక్కుల అణచివేత
- కుటుంబాల నుండి రక్షణ లేకపోవడం
- ప్రకృతి వైపరీత్యాలు
- అధిక వడ్డీ డెబిట్‌లు
- పర్యాటక ప్రదేశాలు
- వలస
- కట్నం

దేశంలోని సెక్స్ ట్రాఫికింగ్ వ్యాపారంలో వ్యవస్థీకృత నేరాలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయని జాతీయ మహిళా కమిషన్ నివేదించింది మరియు వ్యభిచార గృహాలలో తరచుగా అక్రమ రవాణా చేయబడిన మహిళలు మరియు బాలికలు దోపిడీకి, శారీరకంగా కొట్టడం లేదా దాడి చేయడం మరియు హింసించడం, అత్యాచారం మరియు లైంగిక వేధింపులు, ఆకలి చావులు, చీకటి గదుల్లో ఒంటరిగా ఉంచడం, గాయాలు,

రాడ్‌లతో కొట్టడం, డ్రగ్స్ మరియు డ్రింక్‌లను ఉపయోగించమని బలవంతం చేయడం, బహుళ అత్యాచారం, మానసిక హింస, బలవంతంగా అబార్షన్ చేయడం, సిగరెట్ పీకలతో కాల్చడం మరియు ముఠాలు మరియు నేరస్థులచే భయభ్రాంతులకు గురిచేయడం. స్త్రీలను లొంగదీసుకోవడానికి మరియు వారిని అధీన స్థితిలో ఉంచడానికి హింస ఎలా ఉపయోగించబడుతుందో సంవత్సరాల తరబడి లింగ వాస్తవికతపై అధ్యయనం వెల్లడిస్తుంది. వ్యభిచారం, వినోద పరిశ్రమలో పనిచేయడం, స్వీట్‌షాప్‌లు, పిల్లలను అక్రమంగా దత్తత తీసుకోవడం, అవయవ రవాణా, బలవంతపు వివాహాలు, పురుషుడు-వధువు, ఇంటి పని, బలవంతంగా పని చేయడం వంటి వివిధ ప్రయోజనాల కోసం అక్రమ రవాణా జరుగుతుంది. పని యొక్క.

ట్రాఫికింగ్ ఇప్పుడు వ్యవస్థీకృత నేరంగా మరియు మానవత్వానికి వ్యతిరేకంగా నేరంగా నిర్వచించబడింది. భారత రాజ్యాంగం 1950లో ఉన్న కఠినమైన మరియు పునరావాస చట్టం యొక్క నిబంధనలు ఉన్నప్పటికీ; అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956; ఇండియన్ పీనల్ కోడ్, 1860 మరియు జువెనైల్ జస్టిస్ యాక్ట్, 2000, ఆశించిన ఫలితం సాధించిందని చెప్పలేము. అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) సవరణ బిల్లు, 2006 అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956ను సవరించింది, ఇది వాణిజ్య ప్రయోజనాల కోసం అక్రమ రవాణా మరియు లైంగిక దోపిడీని ఎదుర్కోవడానికి ప్రవేశపెట్టబడింది. ఖాతాదారులను అభ్యర్థించడం కోసం వేశ్యలకు జరిమానా విధించే నిబంధనలను బిల్లు తొలగిస్తుంది. అక్రమ రవాణా చేయబడిన బాధితులపై లైంగిక దోపిడీకి ఉద్దేశించిన వ్యభిచార గృహాన్ని సందర్శించే ఏ వ్యక్తి అయినా జరిమానా విధిస్తుంది. బిల్లులో జాబితా చేయబడిన అన్ని నేరాలు కెమెరాలో ప్రయత్నించబడతాయి; అంటే ట్రయల్‌కు హాజరుకాకుండా ప్రజలు మినహాయించబడతారు. వ్యభిచారం కోసం వ్యక్తులను అక్రమ రవాణా చేసిన నేరానికి పాల్పడిన ఏ వ్యక్తినైనా శిక్షించే నిబంధనతో "వ్యక్తిగతంగా ట్రాఫికింగ్" అనే పదం నిర్వచించబడింది. ట్రాఫికింగ్‌ను ఎదుర్కోవడానికి కేంద్రం మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో అధికారులను ఈ బిల్లు ఏర్పాటు చేస్తుంది. UNల ప్రోటోకాల్ అక్రమ రవాణాను నిరోధించే లక్ష్యంతో అనేక నిబంధనలను కలిగి ఉంది. అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం మరియు అక్రమ రవాణాకు గురైన వ్యక్తులను రక్షించడం లక్ష్యంగా రాష్ట్ర పార్టీలు విధానాలు, కార్యక్రమాలు మరియు ఇతర చర్యలను ఏర్పాటు చేయాలి. అసమానత మరియు అన్యాయం యొక్క దుర్బలమైన పరిస్థితుల ఉనికి మరియు ట్రాఫికర్లు మరియు ఇతరులు బాధితుడి పరిస్థితులను దోపిడీ చేయడం వలన అనేక రకాల హక్కుల ఉల్లంఘనలను ఎదుర్కొనే అక్రమ రవాణా చేయబడిన బాధితుడికి చెప్పలేని హాని కలుగుతుంది. తదనుగుణంగా ట్రాఫికింగ్ నిరోధానికి మూలాధార ప్రాంతాలకు సంబంధించి మాత్రమే కాకుండా డిమాండ్ ప్రాంతాలలో రవాణా కేంద్రాలు మరియు ట్రాఫికింగ్ మార్గాలను కూడా పరిష్కరించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ అన్ని రంగాలలోని వ్యూహాలు పరిస్థితి యొక్క నిర్దిష్ట లక్షణాలు మరియు లక్ష్య సమూహాల వైపు దృష్టి సారించాలి.

వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ మరియు నాన్-సెక్స్ ఆధారిత దోపిడీ కోసం ట్రాఫికింగ్ అనేది ఒక అంతర్జాతీయ మరియు సంక్లిష్టమైన సవాలు, ఎందుకంటే ఇది వ్యవస్థీకృత నేరపూరిత చర్య, విపరీతమైన మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన మరియు ఆర్థిక సాధికారత మరియు సామాజిక న్యాయం సమస్య. మహిళలు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణా అనేక విధాలుగా వ్యక్తి యొక్క హక్కులు మరియు గౌరవాన్ని

ఉల్లంఘించినందున చెప్పలేని దుస్థితికి కారణమవుతుంది. ఇది వ్యక్తి యొక్క జీవితం, గౌరవం, భద్రత, గోప్యత, ఆరోగ్యం, విద్య మరియు ఫిర్యాదుల పరిష్కారానికి సంబంధించిన హక్కులను ఉల్లంఘిస్తుంది.

వ్యభిచారం నేరం కానప్పటికీ, వ్యభిచార గృహంలో లేదా ఏదైనా బహిరంగ ప్రదేశానికి 200మీటర్ల దూరంలో ఆచరించడం చట్టవిరుద్ధం. ఎంపిక ద్వారా ప్రవేశించినట్లయితే వ్యభిచారం జీవనోపాధికి చట్టబద్ధమైన మార్గం కాదా అనే దానిపై స్పష్టత లేకపోవడం కనిపిస్తోంది. ఒక ముఖ్యమైన చర్చ బిల్లులో, వ్యభిచారాన్ని నిరోధించడం లేదా అక్రమ రవాణాపై అంతర్జాతీయ ప్రోటోకాల్‌లో పొందుపరచబడిన పదం యొక్క పెద్ద అర్థంలో అక్రమ రవాణాను నిరోధించడంపై దృష్టి పెట్టాలా అనేదానికి సంబంధించినది. ప్రస్తుత చట్టంలో, సెక్షన్ 5, మరియు ప్రతిపాదిత సవరణలలో సెక్షన్ 5A & 5B కూడా, సేకరణ మరియు అక్రమ రవాణాతో వ్యవహరిస్తాయి. సెక్షన్ 6 వ్యభిచార గృహంలో వ్యక్తిని నిర్బంధించడంతో వ్యవహరిస్తుంది మరియు సెక్షన్ 11 IPCలోని సెక్షన్ 363,365,366A, 366B, 367, 368,370,371,372,373 కింద గతంలో శిక్షించబడిన నేరస్థుల చిరునామా నోటిఫికేషన్‌తో వ్యవహరిస్తుంది; మిగిలిన చట్టం వేశ్యలు మరియు వ్యభిచార గృహాల యజమానులపై దృష్టి సారించింది.

రెండవ అంశం శిక్షించబడే నేరస్థులకు సంబంధించినది. కస్టమర్‌కు లైంగిక సేవలను అందించడానికి నియమించబడిన స్త్రీ/శిశువు మరియు సంపాదనలో సంపాదన ఎక్కువగా వసూలు చేసేవారు, పింప్‌లు మరియు వ్యభిచార గృహాల యజమానులు, గృహ బానిస లేదా బంధిత శ్రామికురాలిగా వ్యవస్థకు బాధితురాలైతే, అప్పుడు స్పష్టంగా చట్టం యొక్క దృష్టి నివారణ, రక్షణ మరియు పునరావాసం మరియు ఆమెకు ఆచరణీయమైన ప్రత్యామ్నాయ జీవనోపాధిని అందించడం; ఎందుకంటే లేకపోతే ఆమె సేవ చేయాలి లేదా ఆకలితో ఉండాలి. ట్రాఫికర్లు లేదా ఇతరులు ఆమె దోపిడీకి గురవుతున్నారనడంలో సందేహం లేదు. నేరస్తులను శిక్షించాలి. ప్రస్తుత చట్టం లేదా సవరణలు, మూలం వద్ద అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం లేదా బాధితుని ఆర్థిక లేదా భావోద్వేగ పునరావాసం గురించిన ప్రశ్నను పరిష్కరించలేదు.

ప్రస్తుత చట్టంలో కొన్ని నిబంధనలు ఉన్నాయి (సెక్షన్ 7,8,10,10A,18,20 వంటివి) వేశ్యాగృహాల్లోని నేరస్థులను గుర్తించడం కోసం అనివార్యంగా మరింత వేధింపులకు, చిత్రహింసలకు, బలవంతపు వసూళ్లకు దారి తీస్తుంది మరియు లైంగికంగా అందించడానికి నిర్బంధించబడిన మహిళల జీవనోపాధిని కోల్పోతుంది. తీవ్రమైన దోపిడీ పరిస్థితులలో సేవలు. సవరణలు ఈ నిబంధనలలో కొన్నింటిని తొలగించాలని కోరుతున్నాయి (సెక్షన్ 8 మరియు 20). కానీ ఇది కొత్త క్లాజ్ 5Cని కూడా ప్రవేశపెడుతుంది, ఇది కస్టమర్‌కు జరిమానా విధించాలని కోరుతూ, ఎటువంటి ప్రత్యామ్నాయం అందించని మహిళ జీవనోపాధిపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఈ సమయంలో, కస్టమర్‌ను నేరంగా పరిగణించే బదులు, అక్రమ రవాణాకు గురైన మహిళలు మరియు పిల్లలను స్వీకరించే ట్రాఫికర్‌లు, ప్రొక్యూర్‌లు, పింప్‌లు మరియు వ్యభిచార గృహాల యజమానులను పట్టుకోవడం, ప్రయత్నించడం మరియు ఒప్పించే ప్రక్రియను పటిష్టం చేస్తే చట్టం మరింత ప్రభావవంతంగా ఉంటుంది. చట్టాన్ని అమలు చేసే ప్రత్యేక పోలీసు అధికారి హోదాను ఇన్‌స్పెక్టర్ నుండి సబ్-ఇన్‌స్పెక్టర్‌కు తగ్గించారు. అటువంటి అధికారాలు జూనియర్ అధికారులకు అప్పగించడం వల్ల ఎక్కువ వేధింపులకు దారితీయవచ్చు. ట్రాఫికింగ్‌ను ఎదుర్కోవడానికి కేంద్రం మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో అధికారులను ఈ బిల్లు ఏర్పాటు చేస్తుంది.

6.3 ట్రాఫికింగ్ బాధితుల కోసం చట్టపరమైన ఎంపికలు

ఈ చట్టపరమైన ఎంపికలు క్రింది విధంగా చూడవచ్చు:

• భారత రాజ్యాంగం అక్రమ రవాణాను భారత రాజ్యాంగం నిషేధించింది. దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా హక్కు అనేది ఆర్టికల్ 23(1) ప్రకారం భారత రాజ్యాంగం ద్వారా హామీ ఇవ్వబడిన ప్రాథమిక హక్కు, ఇది "మనుష్యుల రాకపోకలు మరియు ఇతర సారూప్య రకాల బలవంతపు శ్రమలు నిషేధించబడ్డాయి మరియు ఈ నిబంధనను ఉల్లంఘిస్తే శిక్షార్హమైన నేరం అవుతుంది. చట్టంతో". ఈ హక్కు రాష్ట్ర మరియు ప్రైవేట్ పౌరులకు వ్యతిరేకంగా అమలు చేయబడుతుంది.

• భారతీయ శిక్షాస్మృతి, 1860 భారతీయ శిక్షాస్మృతి కింద సంబంధిత నిబంధనలు సెక్షన్ 293,294,317,339,340,341,342,354,361,362,363,365,366,362,363,365,366,370,371, 372,373,618,370,375,6185 సెక్షన్ 366A ముఖ్యమైనది, ఇది ఒక భాగం నుండి మైనర్ బాలికను (18 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్నవారు) సేకరించేలా చేస్తుంది భారతదేశం నుండి మరొకరికి, శిక్షార్హమైనది మరియు 21 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న అమ్మాయిని దిగుమతి చేసుకోవడం శిక్షార్హమైన సెక్షన్366B. సెక్షన్ 374 ఎవరినైనా వారి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా పని చేయమని బలవంతం చేసినందుకు శిక్షను అనుమతిస్తుంది.

• మహిళలు మరియు బాలికల అక్రమ రవాణాను అణిచివేసే చట్టం, 1956 (SITA) ఈ చట్టం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 35 ప్రకారం మహిళలు మరియు బాలికల అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం మరియు రద్దు చేయడం అనే లక్ష్యంతో రూపొందించబడింది. 9 మే 1950న భారతదేశం సంతకం చేసిన UN యొక్క ట్రాఫికింగ్ కన్వెన్షన్ ప్రకారం కూడా ఇది జరిగింది. ఈ చట్టం దోపిడీకి గురైన స్త్రీలు మరియు బాలికలను రక్షించడం, ప్రజా నైతికత క్షీణించడాన్ని నిరోధించడం మరియు వివిధ ప్రాంతాల్లో ప్రబలంగా ఉన్న వ్యభిచారం యొక్క చెడును అరికట్టడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. దేశం.

• అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956 (SITA) 1986లో SITA తీవ్రంగా సవరించబడింది మరియు అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956గా పేరు మార్చబడింది. ఇది అక్రమ రవాణాతో ప్రత్యేకంగా వ్యవహరించే ప్రత్యేక చట్టం. చట్టం కింద నేరాలు:

- వ్యభిచార గృహాన్ని ఉంచడం లేదా ఒక ప్రాంగణాన్ని వ్యభిచార గృహంగా ఉపయోగించడానికి అనుమతించడం (S.3)
- వ్యభిచారం ద్వారా వచ్చే సంపాదనపై జీవించడం (S.4)
- వ్యభిచారం విక్రయం కోసం వ్యక్తులను సేకరించడం, ప్రేరేపించడం లేదా తీసుకెళ్లడం (S.5)
- వ్యభిచారం నిర్వహిస్తున్న ప్రాంగణంలో ఒక వ్యక్తిని నిర్బంధించడం (S.6)
- వ్యభిచారం కోసం ప్రలోభపెట్టడం లేదా అభ్యర్థించడం (S.7)
- కస్టడీలో ఉన్న వ్యక్తిని సమ్మోహనం చేయడం (S.9) బాధితులకు రక్షణ మరియు సేవలను అందించడానికి ప్రొటెక్టివ్ హోమ్‌లను ఏర్పాటు చేయడం మరియు ప్రమాదంలో ఉన్న సమూహాలకు

విద్యా మరియు వృత్తిపరమైన శిక్షణ వంటి అనేక కార్యక్రమాలను కూడా ఇది ప్రవేశపెట్టింది. అక్రమ రవాణా నేరాలను పరిశోధించడానికి మరియు ప్రత్యేక కోర్టుల ఏర్పాటుకు మహిళా పోలీసుల సహాయంతో ప్రత్యేక పోలీసు అధికారులను నియమించడానికి కూడా చట్టం అందిస్తుంది.

• నేరస్థుల పరిశీలన చట్టం, 1958 ఈ చట్టం నేరస్థులను లక్ష్యంగా చేసుకుంది. దీని ముఖ్యమైన లక్షణాలు:
  - చట్టం కొంతమంది నేరస్తులను ఉపదేశించిన తర్వాత విడుదల చేయడానికి మరియు సత్ప్రవర్తన కోసం ఇతర నేరస్థులను పరిశీలనలో ఉంచడానికి కోర్టుకు అధికారం ఇస్తుంది మరియు,
  - ఇది కోర్టుపై ఒక పరిమితిని విధించింది, 21 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న ఏ నేరస్థుడికి జైలు శిక్ష విధించబడదు, జీవిత ఖైదుతో శిక్షించదగిన నేరానికి పాల్పడని, కేసు యొక్క పరిస్థితులు లేదా నేరం యొక్క స్వభావాన్ని బట్టి తప్ప శిక్షించబడింది.

• మహిళల అసభ్య ప్రాతినిధ్యం (నిషేధం) చట్టం, 1986 ఈ చట్టం, మహిళల అసభ్య ప్రాతినిధ్యాన్ని కలిగి ఉన్న పుస్తకాలు మరియు కరపత్రాలను పోస్ట్ ద్వారా ప్రచురించడం లేదా పంపడంపై పరిమితి విధించింది మరియు వ్యక్తులందరూ ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఏదైనా ప్రచురణ లేదా ప్రదర్శనలో పాల్గొనకుండా నిషేధిస్తుంది. ఏ రూపంలోనైనా మహిళల అసభ్య ప్రాతినిధ్యం ఉన్న ప్రకటన.

• బాల్య వివాహ నిరోధక చట్టం, 1929 ఈ చట్టం వివాహానికి చట్టపరమైన వయస్సును బాలికలకు 18 సంవత్సరాలు మరియు అబ్బాయిలకు 21 సంవత్సరాలుగా నిర్దేశిస్తుంది. బాల్య వివాహాలను నిషేధిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసేందుకు ఈ చట్టం కోర్టుకు అధికారం ఇస్తుంది.

• బాండెడ్ లేబర్ సిస్టమ్ (నిర్మూలన) చట్టం, 1976 ఈ చట్టం "అడ్వాన్స్", "అగ్రిమెంట్", "బాండెడ్ డెట్", "బాండెడ్ లేబర్", "బాండెడ్ లేబర్ సిస్టమ్" వంటి నిబంధనలను నిర్వచిస్తుంది మరియు తగిన చర్యను ప్రారంభించడానికి అందిస్తుంది.

• బాల కార్మిక (నిషేధం మరియు నియంత్రణ) చట్టం, 1976 చట్టం యొక్క షెడ్యూల్‌లోని పార్ట్ Aలో నిర్దేశించిన నిర్దిష్ట వృత్తులలో పిల్లలను నియమించడాన్ని చట్టం నిషేధిస్తుంది. ఇది పిల్లల కోసం పని షరతులను నిర్దేశిస్తుంది మరియు చట్టం ప్రకారం, ఏ పిల్లవాడు కనీసం ఒక గంట విశ్రాంతిని నిర్దేశించిన తర్వాత వరుసగా మూడు గంటల కంటే ఎక్కువ పని చేయకూడదు.

• మానవ అవయవ మార్పిడి చట్టం, 1994 ఈ చట్టం యొక్క రెండు రెట్లు లక్ష్యాలు:
  - చికిత్సా ప్రయోజనాల కోసం మానవ అవయవాల తొలగింపు, నిల్వ మరియు మార్పిడి యొక్క నియంత్రణ కోసం అందించడానికి,
  - మానవ అవయవాలలో వాణిజ్య లావాదేవీలను నిరోధించడానికి.

• ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ చట్టం, 2000 ఈ చట్టం భారతదేశం అంతటా విస్తరించింది మరియు అదనపు ప్రాదేశిక అధికార పరిధిని కూడా కలిగి ఉంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 67 ఎలక్ట్రానిక్ రూపంలో ఏదైనా మెటీరియల్‌ని ప్రచురించడం లేదా ప్రసారం చేయడంపై జరిమానా విధిస్తుంది, అది కామనీయమైనది లేదా

వివేకవంతమైన ప్రయోజనాలను ఆకర్షిస్తుంది లేదా చదవడానికి, చూడడానికి లేదా వినడానికి అవకాశం ఉన్న వ్యక్తులను కించపరిచే మరియు అవినీతికి గురిచేసే విధంగా దాని ప్రభావం ఉంటే. పదార్థం కలిగి లేదా దానిలో పొందుపరచబడింది.

• జువెనైల్ జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టం, 2000 ఈ చట్టం బాలల హక్కుల కన్వెన్షన్‌కు అనుగుణంగా ఆమోదించబడింది. ఈ చట్టం పిల్లల అభివృద్ధి అవసరాలకు సరైన సంరక్షణ, రక్షణ మరియు చికిత్స అందించడంపై దృష్టి పెడుతుంది మరియు పిల్లల స్నేహపూర్వక విధానాన్ని అవలంబిస్తుంది. సెక్షన్ 29 రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమకు తగినట్లుగా భావించే ప్రాంతాల కోసం చైల్డ్ వెల్ఫేర్ కమిటీలను (CWC) ఏర్పాటు చేయడానికి అధికారం ఇస్తుంది మరియు కమిటీలకు అధికారాలు మరియు అది అనుసరించాల్సిన విధానాలను కూడా వివరిస్తుంది. సెక్షన్ 31 ఈ కమిటీలకు కేసులను పరిష్కరించే అంతిమ అధికారాన్ని ఇస్తుంది. సెక్షన్ 34 ప్రకారం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వతంత్రంగా పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ కోసం బాలల గృహాన్ని ఏర్పాటు చేసి నిర్వహించగలదు. సెక్షన్ 39 బాలల ఇల్లు లేదా ఆశ్రయం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం బాల్యాన్ని పునరుద్ధరించడం మరియు రక్షించడం.

• గోవా చిల్డ్రన్స్ యాక్ట్,2003 ఈ చట్టం అనేక బాలల హక్కులను సమగ్ర పద్ధతిలో సూచిస్తుంది. ఈ చట్టం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు:

- అక్రమ రవాణాకు భారతీయ న్యాయశాస్త్రంలో మొదటిసారిగా చట్టపరమైన నిర్వచనం ఇవ్వబడింది.
- లైంగిక వేధింపుల నిర్వచనం ప్రతి రకమైన లైంగిక దోపిడీని చేర్చడానికి విస్తరించబడింది.
- *హోటల్ ప్రాంగణంలో పిల్లల భద్రతను నిర్ధారించే బాధ్యత సంస్థ యజమాని మరియు నిర్వాహకులకు అప్పగించబడింది.
- *ఫోటో స్టూడియోలు ఇప్పుడు తాము పిల్లల అశ్లీల ఛాయాచిత్రాలను చిత్రీకరించలేదని పోలీసులకు ఎప్పటికప్పుడు రిపోర్ట్ చేయాల్సి ఉంటుంది. నివారణ వ్యూహాత్మక జోక్యం
- పేదరికం, నిరక్షరాస్యత మొదలైన వాటిని నిర్మూలించే ప్రయత్నాలపై దృష్టి సారించడం ద్వారా జీవనోపాధి ఎంపికలు మరియు అవకాశాల సమస్యను వ్యూహాలు పరిష్కరించాలి. మహిళలు మరియు పిల్లలకు ప్రత్యేక ప్యాకేజీలు ఉండాలి.
- *విద్య మరియు ఇతర సేవలు సామర్థ్యం పెంపుదల మరియు తత్ఫలితంగా మహిళలు మరియు పిల్లల సాధికారత వైపు దృష్టి సారించాలి.
- ట్రాఫికర్లను ప్రాసిక్యూట్ చేయాలి, ఉదా. బుకింగ్, వారి ఆస్తిని అటాచ్ చేయడం ద్వారా.
- బాధితులకు రక్షణ కల్పించాలి. వారికి పునరావాసం కల్పించేందుకు వ్యూహాలు రచించండి.
- ప్రకృతి వైపరీత్యాలు మరియు మానవ నిర్మిత అవాంతరాలు హాని పరిస్థితిని మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి. అందువల్ల ఉపశమనం మరియు అనంతర సంరక్షణ కార్యక్రమాలు స్త్రీలు మరియు పిల్లల హక్కులపై దృష్టి సారించే నిర్దిష్ట భాగాలను కలిగి ఉండాలి.
- అక్రమ రవాణా నిరోధానికి స్వచ్ఛంద సంస్థలు, పోలీసులు సహకరించాలి. నివారణ కార్యక్రమాలకు ప్రజల అవగాహన ప్రచారాలు మరియు సమాజ భాగస్వామ్యం కీలకం.

- అక్రమ రవాణాను నిరోధించేందుకు పటిష్టమైన చట్టాలు రూపొందించాలి.
- లింగ పక్షపాతం మరియు పితృస్వామ్య మనస్తత్వం తొలగించబడాలి ఎందుకంటే అవి ఈ సమస్యకు అవసరమైన భాగాలు మరియు ఉత్ప్రేరకాలు. ఇది మహిళల మానవ హక్కులకు సంబంధించిన అనేక తీవ్రమైన ఉల్లంఘనలలో వ్యక్తమవుతుంది.
- చట్టపరమైన అవగాహనను సృష్టించడం అనేది ఏదైనా సామాజిక కార్యాచరణ కార్యక్రమం యొక్క అత్యంత ముఖ్యమైన విధుల్లో ఒకటి ఎందుకంటే చట్టపరమైన అవగాహన లేకుండా నిజమైన సామాజిక క్రియాశీలతను ప్రోత్సహించడం సాధ్యం కాదు. చట్టపరమైన అవగాహన ప్రజలకు వారి హక్కుల గురించి అవగాహన కల్పించడం ద్వారా వారిని బలపరుస్తుంది మరియు దుర్వినియోగం మరియు దోపిడీ పట్ల సున్నా సహనాన్ని పెంపొందించడానికి వారిని బలోపేతం చేయడానికి కృషి చేస్తుంది.
- బాధితులకు సహాయం చేసేందుకు హెల్ప్ లైన్లు, బూత్‌లు ఏర్పాటు చేయాలి. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ హెల్ప్ లైన్లు మరియు బూత్‌ల ఏర్పాటు కోసం ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు NGOల మధ్య సహకారాన్ని పరిశీలిస్తోంది
- భారతదేశంలో అక్రమ రవాణాను నిరోధించడంపై సమగ్ర సలహాను ప్రభుత్వం అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు జారీ చేసింది. మంత్రిత్వ శాఖ "ఉజ్వాల" పథకాన్ని అమలు చేస్తోంది, దీని కింద అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం మరియు వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ కోసం అక్రమ రవాణా బాధితులను రక్షించడం, పునరావాసం చేయడం మరియు తిరిగి ఏకీకరణ చేయడం కోసం ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తోంది.

అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956

ఇటీవల, కేరళ హైకోర్టు సెక్షన్ 5లో 'ప్రొక్యూర్' అనే పదం యొక్క నిర్వచనాన్ని విస్తృతం చేసింది**అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956**,వేశ్యల సేవలను కోరుకునే కస్టమర్లను చేర్చడానికి.

1956 అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం అంటే ఏమిటి?

- **గురించి:**
  - అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం (ITP), 1956, దుర్గుణాల వ్యాపారీకరణ మరియు ఆడవారి అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
  - ఇది సెక్స్ వర్క్ చుట్టూ ఉన్న చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను వివరిస్తుంది. ఈ చట్టం సెక్స్ వర్క్ చట్టవిరుద్ధమని ప్రకటించనప్పటికీ, వ్యభిచార గృహాలను నిర్వహించడాన్ని నిషేధిస్తుంది. వ్యభిచారంలో పాల్గొనడం చట్టబద్ధంగా గుర్తించబడింది, కానీ వ్యక్తులను అభ్యర్థించడం మరియు వారిని లైంగిక కార్యకలాపాలకు ఆకర్షించడం చట్టవిరుద్ధంగా పరిగణించబడుతుంది.

- **బ్రోతల్ నిర్వచనం:**
  - సెక్షన్ 2 వేశ్య గృహాన్ని వేరొక వ్యక్తి యొక్క లాభం కోసం లేదా ఇద్దరు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది వేశ్యల పరస్పర లాభం కోసం లైంగిక దోపిడీ లేదా దుర్వినియోగం కోసం ఉపయోగించే ఏదైనా ప్రదేశంగా నిర్వచిస్తుంది.

- **వ్యభిచారం యొక్క నిర్వచనం:**
  - వ్యభిచారం, చట్టం ప్రకారం, వాణిజ్య ప్రయోజనాల కోసం వ్యక్తులపై లైంగిక దోపిడీ లేదా దుర్వినియోగం.

- **చట్టం కింద నేరాలు:**
  - చట్టంలోని సెక్షన్ 5 వ్యభిచార ప్రయోజనాల కోసం వ్యక్తులను సేకరించే, ప్రేరేపించే లేదా తీసుకెళ్లే వారికి జరిమానా విధిస్తుంది. ఈ శిక్షలో 3-7 సంవత్సరాల వరకు కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూ. 2,000 జరిమానా ఉంటుంది.

- ఒక వ్యక్తి లేదా పిల్లల ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా చేసిన నేరాలకు, గరిష్ట శిక్ష పద్నాలుగు సంవత్సరాలు లేదా జీవితకాలం వరకు పొడిగించవచ్చు.

- చైల్డ్ అంటే పదహారేళ్లు నిండని వ్యక్తి.

కేరళ హైకోర్టు ఏం తీర్పు ఇచ్చింది?

- **ప్రస్తుత కేసు:**
  - వ్యభిచార గృహంలో కస్టమర్‌గా ఉన్నందుకు పిటిషనర్‌ను అరెస్టు చేశారు. ITP చట్టంలోని సెక్షన్లు 3 (వ్యభిచార గృహాన్ని నిర్వహించడం లేదా ఆవరణను ఒకటిగా ఉపయోగించుకోవడం), 4 (వ్యభిచార సంపాదనపై ఆధారపడి జీవించడం), 5 (వ్యభిచారం కోసం వ్యక్తులను సేకరించడం, ప్రేరేపించడం లేదా తీసుకెళ్లడం), 7 (వ్యభిచారాన్ని శిక్షించడం లేదా శిక్షించడం) కింద నేరారోపణలు బహిరంగ ప్రదేశాల చుట్టూ),
- నిందితుడు డిశ్చార్జ్ కోరుతూ ఒక అభ్యర్థనను దాఖలు చేశాడు, ఒక కస్టమర్‌గా తనను ITP చట్టం కింద ఇరికించకూడదని వాదించాడు.

- **రూలింగ్:**
  - సెక్షన్ 5లోని "ప్రొక్యూర్" అనే పదాన్ని 1956 చట్టంలో స్పష్టంగా నిర్వచించలేదని గుర్తించిన కేరళ హైకోర్టు, అనైతిక అక్రమ రవాణాను అణచివేయడం మరియు వ్యభిచారాన్ని నిరోధించడం అనే చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యంతో దీనిని వివరించింది.
- ఈ పదంలో కస్టమర్‌లు ఉంటారని, అందువల్ల సెక్షన్ 5 ప్రకారం కస్టమర్‌పై ఛార్జ్ విధించవచ్చని కోర్టు తీర్పునిచ్చింది.

- **రూలింగ్ యొక్క చిక్కులు:**
  - కేరళ హైకోర్టు తీర్పు సెక్షన్ 5లో "కొనుగోలు" అనే అర్థాన్ని విస్తరిస్తుంది, పింప్‌లు మరియు వ్యభిచార గృహాల నిర్వాహకులతో పాటు, వ్యభిచారం కోసం వ్యక్తులను సేకరించినందుకు కస్టమర్‌లు బాధ్యులుగా ఉండవచ్చని నొక్కి చెప్పారు.
  - సెక్షన్ 5 ప్రకారం పిటిషనర్‌ను దోషిగా తీర్పు ప్రకటించలేదు; బదులుగా, ఇది అభియోగాలను దాఖలు చేయడానికి అనుమతిస్తుంది, విచారణ అవసరం.
- ముఖ్యంగా, పిటిషనర్‌ను హైకోర్టు సెక్షన్ 3, 4 మరియు 7 కింద నేరాల నుండి విడుదల చేసింది.

- **భిన్నమైన హైకోర్టు అభిప్రాయాలు:**
  - ***మాథ్యూ vs కేరళ రాష్ట్రం(2022):***

• వ్యభిచార గృహంలో పట్టుబడిన కస్టమర్‌పై ఐటీపీ చట్టం కింద కేసు నమోదు చేయవచ్చని కేరళ హైకోర్టు తీర్పునిచ్చింది. “చట్టంలోని సెక్షన్ 7(1) పేర్కొన్న ప్రాంతాలలో వ్యభిచారం చేసినందుకు రెండు రకాల వ్యక్తులకు జరిమానా విధిస్తుంది.

• ఆ వ్యక్తులు (i) వ్యభిచారం నిర్వహించే వ్యక్తి మరియు (ii) అలాంటి వ్యభిచారం నిర్వహించే వ్యక్తి” అని హెచ్‌సి పేర్కొంది, అనైతిక ట్రాఫిక్ చర్యను 'కస్టమర్' లేకుండా నిర్వహించలేము లేదా కొనసాగించలేమని పేర్కొంది.

- ***గోయెంకా సజన్ కుమార్ vs ది స్టేట్ ఆఫ్ AP (2014) మరియు శ్రీ సనావుల్లా vs స్టేట్ ఆఫ్ కర్ణాటక (2017):***

• ITP చట్టంలోని సెక్షన్‌లు 3-7 ప్రకారం వ్యభిచార గృహాల కస్టమర్‌లను ప్రాసిక్యూట్ చేయకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు కర్ణాటక హైకోర్టులు తీర్పునిచ్చాయి.

సెక్స్ వర్క్ యొక్క చట్టబద్ధత ఏమిటి?

- సెక్స్ వర్క్ ఒక వృత్తిగా:
  - సుప్రీంకోర్టు కలిగి ఉంది**లైంగిక పనిని "వృత్తి"గా గుర్తించింది**మరియు దాని అభ్యాసకులు చట్టం యొక్క సమాన రక్షణకు అర్హులని గమనించారు మరియు క్రిమినల్ చట్టం 'వయస్సు' మరియు 'సమ్మతి' ఆధారంగా అన్ని సందర్భాలలో సమానంగా వర్తింపజేయాలి.
- స్వచ్ఛందంగా సెక్స్ చేయడం నేరం కాదని కోర్టు పేర్కొంది.

- **వ్యాపారంలో సమానత్వం:**
  - వ్యక్తులు ఎంచుకున్న వృత్తితో సంబంధం లేకుండా, ఏదైనా వ్యాపారాన్ని కొనసాగించడానికి సమాన హక్కు ఉందని కోర్టులు పేర్కొన్నాయి.
  - **దిభారత సుప్రీంకోర్టు**బుధదేవ్ కర్మస్కర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ వెస్ట్ బెంగాల్ (2011)లో సెక్స్ వర్కర్ల హక్కులను పొందడంతోపాటు వారికి కల్పించే రక్షణను నొక్కి చెప్పింది.**<u>ఆర్టికల్ 21.</u>**

- **ప్రాథమిక మరియు మానవ హక్కులు:**
    - గౌరవ్ జైన్ vs యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఓర్స్ (1989) కేసులో సుప్రీంకోర్టు సెక్స్ వర్కర్ల ప్రాథమిక మరియు మానవ హక్కులను గుర్తించింది, చట్టం ప్రకారం వారి గౌరవం మరియు రక్షణ హక్కును నొక్కి చెప్పింది.

• సెక్స్ వర్కర్ల పిల్లలకు అవకాశం, గౌరవం, సంరక్షణ, రక్షణ మరియు పునరావాసం వంటి సమానత్వం మరియు "ముందస్తు కళంకం" లేకుండా "సామాజిక జీవితంలో ప్రధాన స్రవంతి"లో భాగం కావడానికి హక్కు ఉందని కోర్టు కనుగొంది.

6.4 లైంగిక దోపిడీ బాధితులను ఉద్దేశించి తీసుకున్న చొరవ

- **ఉజ్వల:**

○ మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ "ఉజ్జావాలా"ను అమలు చేస్తోంది - ట్రాఫికింగ్ మరియు రెస్క్యూ, పునరావాసం, పునరావాసం, వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ కోసం ట్రాఫికింగ్ బాధితులను తిరిగి ఇంటిగ్రేషన్ చేయడం మరియు స్వదేశానికి రప్పించడం కోసం ఒక సమగ్ర పథకం.

- **జాతీయ మహిళా కమిషన్:**

○ యొక్క స్థాపన**జాతీయ మహిళా కమిషన్**వ్యభిచారంలో పాల్గొనే మహిళలు మరియు బాలికల హక్కులకు రక్షణ కల్పించడంలో ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

- **జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్:**

○ **NHRC**సెక్స్ వర్కర్లను అనధికారిక కార్మికులుగా గుర్తించింది.

- **అవగాహన ప్రచారాలు:**

○ సెక్స్ పరిశ్రమలో మహిళలపై జరుగుతున్న దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా చర్యలు తీసుకోవాలని మరియు కఠినమైన నిబంధనలతో నిర్దిష్ట ప్రదేశాలలో చట్టబద్ధత కల్పించడాన్ని పరిగణించాలని 2018లో సుప్రీంకోర్టు ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

• కోర్టు ఆదేశాలకు ప్రతిస్పందనగా, వాణిజ్యపరమైన లైంగిక వ్యాపారంతో ముడిపడి ఉన్న నష్టాల గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడానికి ప్రభుత్వం విస్తృతమైన అవగాహన ప్రచారాలను ప్రారంభించింది.
లైంగిక పనికి సంబంధించి సామాజిక అవగాహనలు

- **సాంస్కృతిక కళంకం:**

○ కొన్ని సందర్భాల్లో చట్టబద్ధమైనప్పటికీ, వ్యభిచారం తరచుగా అనైతికంగా మరియు సాంస్కృతిక విలువల ఉల్లంఘనగా పరిగణించబడుతుంది. కొన్ని సంస్కృతులు దీనిని వివాహం మరియు కుటుంబం యొక్క పవిత్రతకు ముప్పుగా భావిస్తాయి.

• సెక్స్ వర్క్‌లో మహిళలు (WSW) భారతదేశంలో అత్యంత వివక్షత మరియు హాని కలిగించే జనాభాలో ఒకటిగా గుర్తించబడ్డారు.

• సెక్స్ వర్కర్లు తమ వృత్తికి సంబంధించిన కళంకం కారణంగా తరచుగా సామాజిక ఒంటరితనాన్ని ఎదుర్కొంటారు.

▪ **జెండర్ డైనమిక్స్:**

○ చాలా మంది వ్యభిచారాన్ని కించపరిచే మరియు దుర్వినియోగమైన వృత్తిగా చూస్తారు, ముఖ్యంగా మహిళలను లక్ష్యంగా చేసుకుంటారు.

• వృత్తి తరచుగా దోపిడీ మరియు హానితో ముడిపడి ఉంటుంది.

• లైంగిక కార్మికులు అవమానకరమైన పదాలు, శారీరక హింస మరియు వివక్షను ఎదుర్కొంటారు, ఇది వారి దుర్బలత్వాన్ని పెంచుతుంది.

▪ **స్వయంప్రతిపత్తి కోసం న్యాయవాది:**

○ మరోవైపు, మహిళలు తమ శరీరాలను ఎలా ఉపయోగించాలో నిర్ణయించే ఏజెన్సీని కలిగి ఉండాలని ప్రతిపాదకులు వాదించారు.

• కొందరు స్త్రీలు తమ ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛను వినియోగించుకునే వృత్తిగా వ్యభిచారాన్ని చూస్తారు.

6.5 ముగింపు

భారతదేశంలో వ్యభిచారం యొక్క నైతిక చిక్కులు కొనసాగుతున్న చర్చనీయాంశంగా ఉన్నాయి. ఒకరి వైఖరితో సంబంధం లేకుండా, స్త్రీలు మరియు బాలికలు బానిసత్వానికి బలికాకుండా నిరోధించడానికి అక్రమ రవాణా చట్టాలను సమర్థించడం చాలా కీలకమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది. సెక్స్ వర్క్‌పై విభిన్న దృక్కోణాలకు కమ్యూనిటీలను సున్నితం చేయడానికి బహిరంగ సంభాషణ మరియు విద్యా కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించండి.g సాంస్కృతిక సున్నితత్వాలు.

6.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. స్త్రీల అక్రమ రవాణాకు ఉద్దేశ్యం మరియు కారణాలు ఏమిటి?
2. అక్రమ రవాణ బాధితుల కోసం చట్టపరమైన ఎంపికలను వివరించండి?
3. లైంగిక దోపిడీకి గురైన బాధితులను పరిష్కరించేందుకు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

ప్రొఫెసర్. వి.వెంకటేశ్వరులు

పాఠం -7

అవివాహిత తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలు

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం పెళ్లికాని తల్లుల సమస్యలు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు మరియు పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు పొందిన మహిళల సమస్యలకు సంబంధించిన వ్యూహాలను వివరించడం.

నిర్మాణం

7.1 పరిచయం
7.2 అవివాహిత స్త్రీల సమస్యలు
7.3 నిర్జన స్త్రీల సమస్యలు
7.4 విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలు
7.5 పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యల కోసం వ్యూహాలు
7.6 ముగింపు
7.7 నమూనా ప్రశ్నలు

7.1 పరిచయం

అవివాహిత తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు అనేక రకాల సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు, ఇవి తరచుగా సమాజంలో గుర్తించబడని లేదా అడ్రస్‌కు గురికావు. ఈ మహిళలు సంక్లిష్టమైన సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ ప్రకృతి దృశ్యాలను నావిగేట్ చేస్తారు, వారి శ్రేయస్సు మరియు వారి కుటుంబాల శ్రేయస్సును తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసే అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు. సహాయక విధానాలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు కలుపుకొని ఉన్న సంఘాలను ప్రోత్సహించడానికి వారు ఎదుర్కొనే ప్రత్యేక సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడం చాలా కీలకం.

పెళ్లికాని తల్లులు సామాజిక నిబంధనలు మరియు వ్యక్తిగత ఎంపికల ఖండన వద్ద తమను తాము కనుగొంటారు, తరచుగా కళంకం మరియు తీర్పును ఎదుర్కొంటారు. పిల్లలను ఒంటరిగా పెంచడం, సాంప్రదాయకంగా ఇద్దరు తల్లిదండ్రులు పంచుకునే బాధ్యతలను భుజానకెత్తుకోవడంతో వారు పట్టుబడుతున్నారు. ఆర్థిక ఒత్తిడి, వనరులకు పరిమిత ప్రాప్యత మరియు సామాజిక ఒంటరితనం చాలా మంది పెళ్లికాని తల్లులకు సాధారణ వాస్తవాలు, వారి దుర్బలత్వాన్ని మరింత తీవ్రతరం చేస్తాయి మరియు వారి పిల్లల అవసరాలను తీర్చడంలో వారి సామర్థ్యాన్ని రాజీ చేస్తాయి.

జీవిత భాగస్వాములు లేదా భాగస్వాములచే విడిచిపెట్టబడిన ఎడారి స్త్రీలు, వారి జీవితాలకు అంతరాయం కలిగించే మరియు వారి భద్రతా భావాన్ని అస్థిరపరిచే ఆకస్మిక తిరుగుబాట్లను ఎదుర్కొంటారు. వారు ఒకప్పుడు ఆధారపడ్డ సంబంధాన్ని రద్దు చేసుకోవడంతో వారు మానసిక గాయం, ఆర్థిక అనిశ్చితి మరియు చట్టపరమైన సంక్లిష్టతలను ఎదుర్కొంటారు. విడిచిపెట్టడం తరచుగా ఈ మహిళలను నిర్దేశించని భూభాగంలోకి నెట్టివేస్తుంది, అక్కడ వారు తమ జీవితాలను పునర్నిర్మించుకోవాలి మరియు అనిశ్చితి మరియు నష్టాల మధ్య వారి గుర్తింపులను పునర్నిర్వచించుకోవాలి.

విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు విఫలమైన వివాహాల అనంతర పరిణామాలను ఎదుర్కొంటారు, ఆచరణాత్మక సవాళ్లను చర్చించేటప్పుడు భావోద్వేగ పరిణామాలను నావిగేట్ చేస్తారు. వారు చట్టపరమైన ప్రక్రియలు, కస్టడీ పోరాటాలు మరియు ఆస్తి సెటిల్‌మెంట్‌లతో పోరాడుతున్నారు, విడిపోవడం వల్ల కలిగే భావోద్వేగాలను ఎదుర్కొంటారు. చాలా మంది విడాకులు తీసుకున్న మహిళలకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం ఒక ముఖ్యమైన ఆందోళనగా మారుతుంది, ప్రత్యేకించి వారు వివాహ సమయంలో వారి మాజీ జీవిత భాగస్వాములపై ఆర్థికంగా ఆధారపడినట్లయితే.

ఈ అనుభవాలలో, అవివాహిత తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు వారి అట్టడుగు స్థితిని శాశ్వతం చేసే దైహిక అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు. ఉపాధిలో వివక్ష, సరిపడని సామాజిక మద్దతు నిర్మాణాలు మరియు మూస పద్ధతులను శాశ్వతం చేసే సాంస్కృతిక వైఖరులు వారి ఇబ్బందులను సమ్మిళితం చేస్తాయి, ప్రతికూలత మరియు మినహాయింపు యొక్క చక్రాలను బలోపేతం చేస్తాయి.

పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడంలో, తాదాత్మ్యం, అవగాహన మరియు మద్దతు వంటి వాతావరణాలను పెంపొందించడం అత్యవసరం. విద్య, ఉపాధి అవకాశాలు మరియు సమగ్ర సామాజిక సేవల ద్వారా ఈ మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం వారు ఎదుర్కొనే సవాళ్లను తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది. అంతేకాకుండా, సామాజిక నిబంధనలను సవాలు చేయడం మరియు కలుపుకొని పోయే కమ్యూనిటీలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా మహిళలందరికీ గౌరవం, గౌరవం మరియు సమానమైన అవకాశాలు వృద్ధి చెందే వాతావరణాన్ని పెంపొందించవచ్చు.

అవివాహిత తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు ఎదుర్కొంటున్న బహుముఖ సమస్యలను గుర్తించడం మరియు పరిష్కరించడం ద్వారా, ప్రతి వ్యక్తికి స్వయంప్రతిపత్తి, ఏజెన్సీ మరియు గౌరవప్రదంగా జీవించే అవకాశం ఉందని నిర్ధారిస్తూ, సమాజాలు మరింత సమగ్రత మరియు న్యాయం వైపు పయనిస్తాయి.

7.2 అవివాహిత స్త్రీల సమస్యలు

పెళ్లికాని మహిళలు, ఏదైనా జనాభా సమూహం వలె, జీవితంలోని వివిధ అంశాలలో అనేక రకాల సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు. అవివాహిత స్త్రీలు ఎదుర్కొనే 10 సమస్యలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. సాంఘిక కళంకం: పెళ్లికాని స్త్రీలు కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు మరియు సమాజం నుండి సామాజిక కళంకం మరియు తీర్పును ఎదుర్కొంటారు, ప్రత్యేకించి వివాహం అత్యంత విలువైనది లేదా స్త్రీ యొక్క విలువ మరియు స్థితికి అవసరమైనదిగా భావించే సంస్కృతులలో.
2. ఆర్థిక అభద్రత: ఒకే ఆదాయ కుటుంబాలు ఆర్థిక అభద్రతకు దారి తీయవచ్చు, ప్రత్యేకించి విద్య, ఉద్యోగావకాశాలు లేదా సంరక్షణ బాధ్యతలు వంటి కారణాల వల్ల మహిళ ఏకైక జీవనోపాధి లేదా పరిమిత సంపాదన సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటే.
3. పరిమిత మద్దతు వ్యవస్థలు: అవివాహిత స్త్రీలకు సాంప్రదాయ కుటుంబ నిర్మాణాలలో సాధారణంగా అందించబడిన మద్దతు వ్యవస్థలు లేకపోవచ్చు, అవి భావోద్వేగ మద్దతు, పిల్లల సంరక్షణ సహాయం మరియు అవసరమైన సమయాల్లో ఆర్థిక సహాయం వంటివి.
4. సంతాన సవాళ్లు: ఒంటరి తల్లులుగా ఉన్న అవివాహిత స్త్రీలు, పిల్లల సంరక్షణ బాధ్యతలు, ఆర్థిక ఒత్తిళ్లు మరియు సింగిల్ పేరెంట్‌హుడ్ గురించి సామాజిక తీర్పులతో సహ భాగస్వామి లేకుండా పిల్లలను పెంచడంలో ప్రత్యేకమైన సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు.
5. చట్టపరమైన హక్కులు మరియు రక్షణలు: అవివాహిత స్త్రీలు ఆస్తి యాజమాన్యం, వారసత్వ హక్కులు, పిల్లల సంరక్షణ మరియు వైవాహిక స్థితితో తరచుగా ముడిపడి ఉన్న ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రయోజనాలకు ప్రాప్యత వంటి సమస్యలకు సంబంధించిన చట్టపరమైన అడ్డంకులను ఎదుర్కోవచ్చు.
6. ఆరోగ్య సంరక్షణ యాక్సెస్: అవివాహిత స్త్రీలు పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య సంరక్షణ, గర్భనిరోధకం మరియు ప్రసూతి ఆరోగ్య సేవలతో సహ ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలను యాక్సెస్ చేయడంలో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటారు, ముఖ్యంగా ఆరోగ్య సంరక్షణ యాక్సెస్ పరిమితంగా ఉన్న లేదా వైవాహిక స్థితి అర్హతను ప్రభావితం చేసే ప్రాంతాల్లో.
7. గృహ వివక్ష: అవివాహిత స్త్రీలు, ప్రత్యేకించి ఒంటరి తల్లులుగా ఉన్నవారు, ఆదాయం, క్రెడిట్ చరిత్ర మరియు కుటుంబ స్థితి వంటి కారణాల వల్ల హౌసింగ్ మార్కెట్‌లో వివక్షను ఎదుర్కోవచ్చు, సురక్షితమైన మరియు సరసమైన గృహాలను పొందడం సవాలుగా మారుతుంది.
8. వర్క్‌ప్లేస్ వివక్ష: అసమాన జీతం, పరిమిత కెరీర్ పురోగతి అవకాశాలు మరియు పని-జీవిత సమతుల్యతకు మద్దతు లేకపోవడంతో సహ లింగం, వైవాహిక స్థితి లేదా సంరక్షణ బాధ్యతల ఆధారంగా అవివాహిత మహిళలు కార్యాలయంలో వివక్షను ఎదుర్కోవచ్చు.
9. ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం: అవివాహిత స్త్రీలు ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం యొక్క భావాలను అనుభవించవచ్చు, ప్రత్యేకించి వారికి బలమైన సామాజిక మద్దతు నెట్‌వర్క్ లేకుంటే లేదా సామాజిక నిబంధనలు ఇతర రకాల సాంగత్యం మరియు నెరవేర్పుల కంటే శృంగార సంబంధాలు మరియు వివాహానికి ప్రాధాన్యతనిస్తే.
10. మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలు: అవివాహిత స్త్రీలు సామాజిక ఒత్తిళ్లు, సంబంధాల సవాళ్లు, ఆర్థిక ఒత్తిడి మరియు సమాజంలో అవివాహితులుగా ఉండటంతో సంబంధం ఉన్న ఇతర కారణాల వల్ల

నిరాశ, ఆందోళన మరియు తక్కువ ఆత్మగౌరవం వంటి మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలకు ఎక్కువ ప్రమాదం ఉంది. తరచుగా వివాహం మరియు కుటుంబానికి ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

ఈ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి అవివాహిత మహిళల విభిన్న అనుభవాలు మరియు అవసరాలకు సామాజిక గుర్తింపు అవసరం, అలాగే వైవాహిక స్థితితో సంబంధం లేకుండా వ్యక్తులందరికీ లింగ సమానత్వం, సామాజిక చేరిక మరియు ఆర్థిక సాధికారతను ప్రోత్సహించే విధానాలు మరియు మద్దతు వ్యవస్థలు అవసరం.

7.3 నిర్జన స్త్రీల సమస్యలు

విడిచిపెట్టిన మహిళలు, వారి జీవిత భాగస్వాములు లేదా భాగస్వాములచే విడిచిపెట్టబడిన లేదా విడిచిపెట్టబడినవారు, వారు తమ స్వంత జీవితాన్ని నావిగేట్ చేస్తున్నప్పుడు తరచుగా అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు. విడిచిపెట్టిన మహిళలు ఎదుర్కొనే 10 సమస్యలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. భావోద్వేగ గాయం: విడిచిపెట్టడం, ద్రోహం, ఒంటరితనం మరియు వారి సంబంధాల విచ్ఛిన్నం ఫలితంగా దుఃఖం వంటి భావాలతో సహా ఎడారి మహిళలు తరచుగా తీవ్ర మానసిక క్షోభను అనుభవిస్తారు.
2. ఆర్థిక అస్థిరత: విడిచిపెట్టిన మహిళలు అకస్మాత్తుగా తమను తాము ఆర్థిక ఇబ్బందులకు గురిచేయవచ్చు, ప్రత్యేకించి వారు ఆర్థిక సహాయం కోసం తమ జీవిత భాగస్వామిపై ఆధారపడినట్లయితే. వారు తమకు మరియు వారిపై ఆధారపడిన వారికి నివాసం, ఆహారం మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చుకోవడానికి కష్టపడవచ్చు.
3. చట్టపరమైన సమస్యలు: విడిచిపెట్టిన మహిళలు విడాకులు, పిల్లల సంరక్షణ, జీవిత భాగస్వామి మద్దతు మరియు ఆస్తి విభజనకు సంబంధించిన చట్టపరమైన సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు. న్యాయ వ్యవస్థను నావిగేట్ చేయడం అధికం కావచ్చు, ప్రత్యేకించి వారికి చట్టపరమైన వనరులు మరియు ప్రాతినిధ్యానికి ప్రాప్యత లేనట్లయితే.
4. ఒంటరిగా సంతాన సాఫల్యం: తల్లులుగా ఉన్న విడిచిపెట్టిన మహిళలు తరచుగా భాగస్వామి మద్దతు లేకుండా తమ పిల్లలను పెంచే ఏకైక బాధ్యతను కలిగి ఉంటారు. పిల్లల సంరక్షణ, క్రమశిక్షణ, విద్య మరియు వారి పిల్లలకు భావోద్వేగ మద్దతును నిర్వహించడంలో వారు సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు.
5. సాంఘికంగా విడిగా ఉంచడం: విడిచిపెట్టిన స్త్రీలు భాగస్వామి లేకుండా జీవితానికి సర్దుబాటు చేయడంతో సామాజిక ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం అనుభవించవచ్చు. వారు స్నేహితులు, కుటుంబం మరియు కమ్యూనిటీ సపోర్ట్ నెట్‌వర్క్‌ల నుండి డిస్‌కనెక్ట్ అయినట్లు అనిపించవచ్చు, ఇది పరాయీకరణ మరియు నిరాశ భావాలకు దారి తీస్తుంది.

6. కళంకం మరియు అవమానం: విడిచిపెట్టిన స్త్రీలు సమాజం, స్నేహితులు మరియు కుటుంబ సభ్యుల నుండి కళంకం మరియు తీర్పును ఎదుర్కోవచ్చు, వారు వారి సంబంధాల విచ్ఛిన్నానికి వారిని నిందించవచ్చు లేదా వ్యక్తులుగా వారి విలువ మరియు సామర్థ్యాన్ని ప్రశ్నించవచ్చు.
7. హౌసింగ్ అభద్రత: విడిచిపెట్టిన మహిళలు సురక్షితమైన మరియు సరసమైన గృహాలను కనుగొనడానికి కష్టపడవచ్చు, ప్రత్యేకించి వారు ఆర్థిక పరిమితులు లేదా గృహ హింస లేదా వేధింపులకు సంబంధించిన భద్రతా సమస్యల కారణంగా మకాం మార్చవలసి వస్తే.
8. ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సు: విడిచిపెట్టిన స్త్రీలు తమ కుటుంబాలను చూసుకోవడానికి మరియు ఒంటరి పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క సవాళ్లను నిర్వహించడానికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ వారి స్వంత శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్య అవసరాలను విస్మరించవచ్చు. ఆర్థిక పరిమితులు లేదా ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలకు ప్రాప్యత లేకపోవడం వల్ల వారు వైద్య సంరక్షణ లేదా చికిత్సను ఆలస్యం చేయవచ్చు.
9. ఉపాధి సవాళ్లు: తమ పని చరిత్రలో ఖాళీలు, పరిమిత ఉద్యోగ నైపుణ్యాలు లేదా సంరక్షణ బాధ్యతల కారణంగా విడిచిపెట్టిన మహిళలు స్థిరమైన ఉపాధిని పొందడంలో లేదా కెరీర్‌లో ముందుకు సాగడంలో అడ్డంకులను ఎదుర్కోవచ్చు. వారు తమ వైవాహిక స్థితి లేదా లింగం ఆధారంగా కార్యాలయంలో కూడా వివక్షను అనుభవించవచ్చు.
10. భవిష్యత్ సంబంధాల భయం: విడిచిపెట్టిన స్త్రీలు తమ మునుపటి భాగస్వాములచే పరిత్యాగం మరియు ద్రోహాన్ని అనుభవించిన తర్వాత ట్రస్ట్ సమస్యలతో మరియు కొత్త సంబంధాలలోకి ప్రవేశించాలనే భయంతో పోరాడవచ్చు. ఆరోగ్యకరమైన సరిహద్దులను ఏర్పరచుకోవడం మరియు వారి ఆత్మగౌరవం మరియు విశ్వాసాన్ని పునర్నిర్మించడంలో వారికి ఇబ్బంది ఉండవచ్చు.

విడిచిపెట్టిన మహిళల అవసరాలను తీర్చడానికి వారి జీవితాలను పునర్నిర్మించడంలో మరియు వారి స్వాతంత్ర్యం మరియు గౌరవాన్ని తిరిగి పొందడంలో సహాయపడటానికి చట్టపరమైన రక్షణలు, సామాజిక మద్దతు సేవలు, ఆర్థిక సాధికారత కార్యక్రమాలు మరియు మానసిక ఆరోగ్య వనరులను కలిగి ఉన్న సమగ్ర విధానం అవసరం.

7.4 విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలు

విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తమ వివాహాలను ముగించిన తర్వాత అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు. విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు సాధారణంగా ఎదుర్కొనే 10 సమస్యలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. ఆర్థిక ఒత్తిడి: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తరచుగా ఆర్థిక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటారు, ప్రత్యేకించి వారు ఆర్థికంగా తమ మాజీ జీవిత భాగస్వామిపై ఆధారపడి ఉంటే. వారు తమ జీవన ప్రమాణాలను కాపాడుకోవడానికి, జీవన వ్యయాలను కవర్ చేయడానికి మరియు విడాకుల ప్రక్రియ సమయంలో చేసిన అప్పులను నిర్వహించడానికి కష్టపడవచ్చు.

2. ఎమోషనల్ డిస్ట్రెస్: విడాకులు శోకం, నష్టం, కోపం మరియు తిరస్కరణ వంటి భావాలతో సహా తీవ్ర మానసిక క్షోభకు దారితీయవచ్చు. విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తమ మాజీ భాగస్వామి లేకుండా జీవితాన్ని సర్దుబాటు చేసుకుంటే ఆందోళన, నిరాశ మరియు తక్కువ ఆత్మగౌరవాన్ని కూడా అనుభవించవచ్చు.
3. సహ-తల్లిదండ్రుల సవాళ్లు: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తమ మాజీ జీవిత భాగస్వామితో పిల్లలను పంచుకోవడంలో పిల్లల పెంపకం నిర్ణయాలపై భిన్నాభిప్రాయాలు, షెడ్యూలింగ్ వైరుధ్యాలు మరియు కమ్యూనికేషన్ సమస్యలతో సహా కో-పేరెంటింగ్‌లో సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు. కో-పేరెంటింగ్ డైనమిక్స్ వైరుధ్యం కొనసాగుతున్నప్పుడు లేదా వివాహం నుండి పరిష్కరించని సమస్యలు ఉన్నట్లయితే ముఖ్యంగా ఒత్తిడిని కలిగిస్తుంది.
4. చట్టపరమైన పోరాటాలు: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు పిల్లల సంరక్షణ, సందర్శన హక్కులు, జీవిత భాగస్వామి మద్దతు మరియు ఆస్తులు మరియు అప్పుల విభజన వంటి సమస్యలపై వివాదాస్పద న్యాయ పోరాటాలలో చిక్కుకోవచ్చు. చట్టపరమైన చర్యలు సమయం తీసుకుంటాయి, మానసికంగా ఎండిపోయేవి మరియు ఆర్థికంగా భారంగా ఉంటాయి.
5. హౌసింగ్ అభద్రత: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు స్థిరమైన మరియు సరసమైన గృహాలను పొందేందుకు కష్టపడవచ్చు, ప్రత్యేకించి ఆర్థిక పరిమితులు లేదా కస్టడీ ఏర్పాట్ల కారణంగా వారు మకాం మార్చవలసి వస్తే. వారి అవసరాలు మరియు వారి పిల్లల అవసరాలను తీర్చే సరైన గృహాలను కనుగొనడంలో వారు సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు.
6. సామాజిక కళంకం: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు మరియు సమాజం నుండి సామాజిక కళంకం మరియు తీర్పును ఎదుర్కోవచ్చు. వారు విడాకుల గురించి ప్రతికూల మూసలు మరియు అపోహలకు లోనవుతారు, ప్రత్యేకించి వివాహానికి అత్యంత విలువైన సంస్కృతులు లేదా సమాజాలలో.
7. ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం: విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు తమ మాజీ జీవిత భాగస్వామి లేకుండా జీవితానికి సర్దుబాటు చేస్తున్నప్పుడు ఒంటరితనం మరియు ఒంటరితనం యొక్క భావాలను అనుభవించవచ్చు. వారు ఒకప్పుడు కలిగి ఉన్న సాహచర్యం మరియు మద్దతును కోల్పోవచ్చు మరియు వారి సోషల్ నెట్‌వర్క్‌లను పునర్నిర్మించడానికి మరియు కొత్త సంబంధాలను ఏర్పరచుకోవడానికి కష్టపడవచ్చు.
8. ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సు: విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు తమ పిల్లలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు ఒంటరి పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క సవాళ్లను నావిగేట్ చేయడం వలన వారి శారీరక మరియు మానసిక ఆరోగ్య అవసరాలను విస్మరించవచ్చు. వారు ఒత్తిడి-సంబంధిత ఆరోగ్య సమస్యలు, నిద్ర భంగం మరియు దీర్ఘకాలిక పరిస్థితులను నిర్వహించడంలో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటారు.
9. వృత్తిలో అంతరాయం: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు విడాకుల యొక్క భావోద్వేగ ఒత్తిడి, కోర్టు విచారణలు మరియు మధ్యవర్తిత్వ సెషన్‌లకు హాజరయ్యే సమయం మరియు పని మరియు తల్లిదండ్రుల బాధ్యతలను సమతుల్యం చేసుకోవాల్సిన అవసరం కారణంగా వారి కెరీర్‌లో ఆటంకాలు

ఎదుర్కొంటారు. వారు తమ కెరీర్‌ను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని సాధించడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు.

10. భవిష్యత్ సంబంధాల భయం: విడాకులు తీసుకున్న స్త్రీలు విశ్వాస సమస్యలతో పోరాడవచ్చు మరియు విడాకుల నొప్పి మరియు ద్రోహాన్ని అనుభవించిన తర్వాత కొత్త సంబంధాలలోకి ప్రవేశించాలనే భయంతో పోరాడవచ్చు. వారు మళ్లీ ప్రేమ మరియు సాన్నిహిత్యం కోసం తమను తాము తెరవడం కష్టంగా ఉండవచ్చు మరియు గత తప్పులను పునరావృతం చేయడం గురించి ఆందోళన చెందుతారు.

విడాకులు తీసుకున్న మహిళల అవసరాలను తీర్చడానికి భావోద్వేగ మద్దతు, న్యాయ సహాయం, ఆర్థిక సలహాలు మరియు కమ్యూనిటీ వనరులు మరియు మద్దతు నెట్‌వర్క్‌లకు ప్రాప్యతను కలిగి ఉన్న సమగ్ర విధానం అవసరం. కరుణ మరియు ఆచరణాత్మక మద్దతును అందించడం ద్వారా, విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తమ జీవితాలను పునర్నిర్మించుకోవచ్చు, వారి స్వాతంత్ర్యం తిరిగి పొందవచ్చు మరియు విశ్వాసం మరియు స్థితిస్థాపకతతో ముందుకు సాగవచ్చు.

7.5 పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యల కోసం వ్యూహాలు

పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మహిళలు మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి చట్టపరమైన, సామాజిక, ఆర్థిక మరియు భావోద్వేగ మద్దతుతో కూడిన బహుముఖ విధానం అవసరం. వారి సమస్యలను తగ్గించడంలో సహాయపడే కొన్ని వ్యూహాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

అవివాహిత తల్లులు:

1. **విద్య మరియు ఉపాధికి ప్రాప్యత:** అవివాహిత తల్లులకు విద్యను అభ్యసించడానికి మరియు ఉపాధి నైపుణ్యాలను పొందేందుకు అవకాశాలను అందించడం, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం సాధించడానికి మరియు తమను మరియు వారి పిల్లలకు మద్దతునివ్వడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
2. **చైల్డ్ కేర్ సపోర్ట్:** పెళ్లికాని తల్లులు పని, విద్య మరియు సంతాన బాధ్యతలను సమతుల్యం చేయడంలో సహాయపడేందుకు సరసమైన మరియు అందుబాటులో ఉండే పిల్లల సంరక్షణ సేవలను ఏర్పాటు చేయండి.
3. **న్యాయ సహాయం**: అవివాహిత తల్లులు పిల్లల సంరక్షణ, పిల్లల మద్దతు మరియు ఇతర చట్టపరమైన విషయాలకు సంబంధించిన సమస్యలను నావిగేట్ చేయడంలో సహాయపడటానికి న్యాయ సహాయం మరియు న్యాయవాద సేవలకు ప్రాప్యతను నిర్ధారించండి.

4. **కమ్యూనిటీ సపోర్ట్**: కమ్యూనిటీ ఆధారిత సపోర్ట్ నెట్‌వర్క్‌లు మరియు పేరెంటింగ్ గ్రూపులను సృష్టించండి, ఇక్కడ పెళ్లికాని తల్లులు ఇలాంటి సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్న ఇతరులతో కనెక్ట్ అవ్వవచ్చు, వనరులను పంచుకోవచ్చు మరియు భావోద్వేగ మద్దతు పొందవచ్చు.
5. **పబ్లిక్ అసిస్టెన్స్ ప్రోగ్రామ్‌లు:** అవివాహిత తల్లులు వారి ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడానికి మరియు వారి కుటుంబాలను పోషించడంలో సహాయపడటానికి ఆహార సహాయం, హౌసింగ్ వోచర్‌లు మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవల వంటి ప్రజా సహాయ కార్యక్రమాలకు ప్రాప్యతను విస్తరించండి.

నిర్జన స్త్రీలు:

1. **ఎమర్జెన్సీ షెల్టర్‌లు మరియు సేఫ్ హౌసింగ్:** దుర్వినియోగ సంబంధాల నుండి పారిపోతున్న నిర్జన మహిళలు మరియు వారి పిల్లలకు సురక్షితమైన వసతి మరియు సహాయక సేవలను అందించడానికి అత్యవసర ఆశ్రయాలను మరియు పరివర్తన గృహ కార్యక్రమాలను ఏర్పాటు చేయండి.
2. **న్యాయ సహాయం మరియు న్యాయవాదం:** విడిచిపెట్టిన మహిళలు న్యాయ వ్యవస్థలో నావిగేట్ చేయడం, రక్షణాత్మక ఉత్తర్వులను పొందడం మరియు పిల్లల సంరక్షణ, జీవిత భాగస్వామి మద్దతు మరియు ఆస్తి విభజన వంటి విషయాలలో వారి హక్కులను పొందడంలో సహాయపడటానికి న్యాయ సహాయం మరియు న్యాయవాద సేవలకు ప్రాప్యతను నిర్ధారించండి.
3. **కౌన్సెలింగ్ మరియు థెరపీ:** విడిచిపెట్టిన మహిళలకు మానసిక ఒత్తిడిని తట్టుకోవడం, వారి ఆత్మగౌరవాన్ని పునర్నిర్మించడం మరియు వైద్యం మరియు పునరుద్ధరణ కోసం పోరాట వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడంలో సహాయం చేయడానికి కౌన్సెలింగ్ మరియు థెరపీ సేవలను అందించండి.
4. **ఆర్థిక సాధికారత కార్యక్రమాలు:** ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం పొందేందుకు, వారి ఆర్థిక నిర్వహణలో మరియు ఆర్థిక అవకాశాలను కొనసాగించేందుకు ఆర్థిక అక్షరాస్యత శిక్షణ, ఉద్యోగ సంసిద్ధత కార్యక్రమాలు మరియు మైక్రోఫైనాన్స్ కార్యక్రమాలను ఆఫర్ చేయండి.
5. **కమ్యూనిటీ అవేర్‌నెస్ మరియు సపోర్ట్**: ఎడారి యొక్క ప్రాబల్యం మరియు స్త్రీలు మరియు పిల్లలపై దాని ప్రభావం గురించి అవగాహన పెంచండి మరియు కళంకం, బాధితులను నిందించడం మరియు సామాజిక ఒంటరిగా పోరాడేందుకు సంఘం మద్దతు మరియు సంఘీభావాన్ని ప్రోత్సహించండి.

విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు:

1. **మధ్యవర్తిత్వం మరియు సంఘర్షణ పరిష్కారం**: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు మరియు వారి మాజీ జీవిత భాగస్వాములు సంఘర్షణలను సామరస్యంగా పరిష్కరించుకోవడంలో సహాయపడటానికి మధ్యవర్తిత్వం మరియు ప్రత్యామ్నాయ వివాద పరిష్కార ప్రక్రియలను ప్రోత్సహించండి మరియు పిల్లల సంరక్షణ, సందర్శన మరియు ఆర్థిక మద్దతు వంటి సమస్యలపై పరస్పరం ఆమోదయోగ్యమైన ఒప్పందాలను చేరుకోండి.

2. **చట్టపరమైన సహాయం మరియు ప్రాతినిధ్యం**: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలకు విడాకుల ప్రక్రియల సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేయడం, వారి హక్కులను పరిరక్షించడం మరియు ఆస్తుల విభజన మరియు జీవిత భాగస్వామి మద్దతు వంటి విషయాలలో న్యాయమైన పరిష్కారాలను పొందడంలో సహాయం చేయడానికి సరసమైన న్యాయ సహాయం మరియు ప్రాతినిధ్యానికి ప్రాప్యతను నిర్ధారించండి.
3. **సపోర్టు గ్రూప్‌లు మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలు**: విడాకులు తీసుకున్న మహిళల అవసరాలకు ప్రత్యేకంగా సపోర్టు గ్రూపులు మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలను ఏర్పాటు చేయడం, అనుభవాలను పంచుకోవడానికి, భావోద్వేగాలను ప్రాసెస్ చేయడానికి మరియు వారి జీవితాలను పునర్నిర్మించడానికి ఆచరణాత్మక సలహాలు మరియు పోరాట వ్యూహాలను పొందేందుకు సురక్షితమైన స్థలాన్ని అందించడం.
4. **ఉపాధి మరియు కెరీర్ డెవలప్‌మెంట్**: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు మళ్లీ వర్క్‌ఫోర్స్‌లోకి ప్రవేశించడానికి, వారి కెరీర్‌లను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు స్వాతంత్ర్యం సాధించడంలో సహాయపడటానికి కెరీర్ కౌన్సెలింగ్, జాబ్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్‌లు మరియు నెట్‌వర్కింగ్ అవకాశాలను ఆఫర్ చేయండి.
5. **సోషల్ ఇంటిగ్రేషన్ మరియు నెట్‌వర్కింగ్**: విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తోటివారితో కనెక్ట్ అవ్వడానికి, సోషల్ సపోర్ట్ నెట్‌వర్క్‌లను నిర్మించడానికి మరియు వ్యక్తిగత ఎదుగుదల, సాధికారత మరియు స్థితిస్థాపకతను ప్రోత్సహించే కమ్యూనిటీ కార్యకలాపాలు మరియు కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడానికి సామాజిక ఏకీకరణ మరియు నెట్‌వర్కింగ్ అవకాశాలను సులభతరం చేయండి.

ఈ వ్యూహాలను అమలు చేయడం ద్వారా మరియు పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మహిళలు మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు అడ్డంకులను అధిగమించడానికి మరియు అభివృద్ధి చెందడానికి సాధికారత కల్పించే సహాయక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా, కమ్యూనిటీలు వైవాహిక స్థితి లేదా జీవిత పరిస్థితులతో సంబంధం లేకుండా అన్ని వ్యక్తుల కోసం మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని సృష్టించగలవు.

7.6 ముగింపు

ముగింపులో, పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు వ్యవస్థాగత అసమానతలను పరిష్కరించడం మరియు కలుపుకొని ఉన్న సమాజాలను ప్రోత్సహించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతున్నాయి. ఈ మహిళలు కళంకం, ఆర్థిక అభద్రత మరియు మానసిక కల్లోలం యొక్క సంక్లిష్టమైన ప్రకృతి దృశ్యాలను నావిగేట్ చేస్తారు, అభివృద్ధి చెందడానికి మరియు వారి పూర్తి సామర్థ్యాన్ని సాధించడానికి వారి సామర్థ్యాన్ని నిరోధించే అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటారు.

మేము వారి అనుభవాలను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు, అర్థవంతమైన పురోగతికి వివక్షాపూరిత నిర్మాణాలను కూల్చివేయడానికి మరియు మద్దతు మరియు సాధికారత యొక్క వాతావరణాలను పెంపొందించడానికి సమిష్టి కృషి అవసరమని స్పష్టమవుతుంది. పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు తమ జీవితాలను గౌరవంగా మరియు స్వయంప్రతిపత్తితో పునర్నిర్మించుకోవడానికి విద్య, ఆర్థిక అవకాశాలు మరియు సామాజిక సేవలకు ప్రాప్యతను అందించడం చాలా అవసరం.

అంతేకాకుండా, మూస పద్ధతులను సవాలు చేసే సాంస్కృతిక మార్పులను పెంపొందించడం మరియు కలుపుకొనిపోవడాన్ని ప్రోత్సహించడం అనేది మహిళలందరికీ విలువనిచ్చే మరియు గౌరవించబడే సంఘాలను సృష్టించడానికి కీలకమైనది. వారి స్వరాలను పెంపొందించడం మరియు వారి హక్కుల కోసం వాదించడం ద్వారా, ప్రతి వ్యక్తి, వైవాహిక స్థితి లేదా పరిస్థితులతో సంబంధం లేకుండా, తీర్పు, వివక్ష మరియు అట్టడుగున లేకుండా జీవించే అవకాశాన్ని కల్పించే భవిష్యత్తు కోసం మేము పని చేయవచ్చు.

సారాంశంలో, పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు అధిగమించలేనివి కావు. సామూహిక చర్య మరియు సంఘీభావం ద్వారా, ప్రతి స్త్రీ యొక్క ప్రయాణం తాదాత్మ్యం, మద్దతు మరియు ప్రకాశవంతమైన రేపటి వాగ్దానాన్ని పొందే ప్రపంచాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా వ్యక్తులందరికీ ఎక్కువ సమానత్వం, న్యాయం మరియు గౌరవం కోసం మేము మార్గాలను సృష్టించగలము.

7.7 నమూనా ప్రశ్నలు

1. అవివాహిత స్త్రీల సమస్యలపై సంక్షిప్త గమనిక రాయండి?
2. నిర్జన స్త్రీల సమస్యలను వివరించండి?
3. విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలను వివరించండి?
4. పెళ్లికాని తల్లులు, విడిచిపెట్టిన మరియు విడాకులు తీసుకున్న మహిళల సమస్యలకు వ్యూహాలు ఏమిటి?

ప్రొఫెసర్. వి.వెంకటేశ్వరులు

పాఠం 8

మహిళలపై హింస, అత్యాచారం

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం మహిళలపై నేరాలు మరియు హింసను వివరించడం మరియు అత్యాచారం అంశాన్ని కూడా చర్చిస్తుంది.

నిర్మాణం

8.1 పరిచయం

8.2 ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళలపై నేరాలు పెరుగుతున్నాయి

8.3 భారతదేశంలో మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసను తగ్గించడం

8.4 అత్యాచారం

8.5 ముగింపు

8.6 నమూనా ప్రశ్నలు

8.1 పరిచయం

స్త్రీలపై హింస అంటే ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా స్త్రీలపై శారీరక లేదా మానసిక క్రూరత్వం. మహిళలపై ప్రత్యేకంగా నిర్దేశించబడిన మరియు కేవలం స్త్రీలు మాత్రమే బాధితులైన నేరాలను 'మహిళలపై నేరం'గా వర్గీకరిస్తారు. మహిళలపై హింస అనే భావనను స్పష్టం చేయడం కూడా అంతే ముఖ్యం. హింసను దుర్వినియోగం అని కూడా పిలుస్తారు మరియు ఏదైనా విధమైన శారీరక దూకుడు లేదా తప్పుగా ప్రవర్తించడం వంటివి ఉంటాయి. ఇంట్లో హింసకు పాల్పడినప్పుడు అది గృహ హింసగా మారుతుంది మరియు పిల్లలు, జీవిత భాగస్వామి, తల్లిదండ్రులు లేదా సేవకులు వంటి కుటుంబ సభ్యులను కలిగి ఉంటుంది. గృహ హింసలో కొట్టడం, తన్నడం, కొరకడం, తోయడం మరియు అడ్డుకోవడం, వస్తువులను విసిరేయడం వంటి విభిన్న మార్గాలను కలిగి ఉండవచ్చు. విస్తృత పరంగా, ఇందులో బెదిరింపులు, లైంగిక వేధింపులు, భావోద్వేగ దుర్వినియోగం, నియంత్రణ లేదా ఆధిపత్యం, బెదిరింపు, వెంబడించడం, నిష్క్రియ / రహస్య దుర్వినియోగం మరియు ఆర్థిక లేమి, అత్యాచారం, అపహరణ, కిడ్నాప్, హత్య (అన్ని నేరపూరిత హింస, వరకట్న మరణం, భార్య కొట్టడం, లైంగిక వేధింపులు, వితంతువు మరియు వృద్ధ మహిళల పట్ల వేధింపులు (గృహ హింసకు సంబంధించిన అన్ని కేసులు) మరియు ఈవ్ టీజింగ్, భార్య/కోడలు భ్రూణహత్యకు బలవంతం చేయడం, ఒక యువ విధవరాలు సతి చేయమని బలవంతం చేయడం మొదలైనవి (అన్ని కేసులు సామాజిక హింస), సమాజంలోని పెద్ద వర్గాన్ని ప్రభావితం చేసే సమస్యలు.

8.2 ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళలపై నేరాలు పెరుగుతున్నాయి

2016 ఎన్‌సిఆర్‌బి గణాంకాల నుండి కలవరపెట్టే చిత్రం వెలువడింది

మహిళలపై హత్యలు, నేరాలు పెరిగాయి **ఆంధ్రప్రదేశ్** 2016లో, కేంద్ర హోం మంత్రి రాజ్‌నాథ్ సింగ్ గురువారం న్యూఢిల్లీలో విడుదల చేసిన నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్ బ్యూరో (NCRB) తాజా గణాంకాల ప్రకారం. 2015లో రాష్ట్రంలో మొత్తం 1,099 హత్య కేసులు నమోదవగా, 2016లో 1,123కి చేరుకుని ఏపీ 22వ స్థానానికి చేరుకుంది. ఈ జాబితాలో జార్ఖండ్, మేఘాలయ మరియు హర్యానా అగ్రస్థానంలో ఉన్నాయి. హత్యలోని వర్గాలలో, అక్రమ సంబంధం 138 కేసులతో అగ్రస్థానంలో ఉంది, ఆ తర్వాత ఆస్తి వివాదాలు (96), వ్యక్తిగత పగ (85), వరకట్నం (49), మరియు లాభం కోసం (47). గత రెండేళ్లుగా అక్రమ సంబంధాల వర్గం జాబితాలో అగ్రస్థానంలో ఉంది.

డిసిపి (క్రైమ్), విశాఖపట్నం, టి. రవి కుమార్ మూర్తి ప్రకారం, APలో, అక్రమ సంబంధం, ఆస్తి వివాదాలు మరియు వ్యక్తిగత పగ అనే మూడు వర్గాలు గత కొన్నేళ్లుగా హత్యలకు ప్రధాన కారణాలు. 2016లో ఈ కేటగిరీ కింద నమోదైన కేసులు 2015లో 15,967తో పోలిస్తే 16,363గా నమోదయ్యాయి. ఈ విభాగంలో AP తొమ్మిదో స్థానంలో ఉంది మరియు అస్సాం మరియు ఒడిశా జాబితాలో అగ్రస్థానంలో ఉన్నాయి. 15 గ్యాంగ్ రేప్‌లు, 190 అత్యాచార ప్రయత్నాలతో సహా 995 రేప్ కేసులు నమోదయ్యాయి. మహిళలపై నేరాల జాబితాలో భర్త క్రూరత్వానికి సంబంధించి 6,466 కేసులతో పాటు కిడ్నాప్ మరియు అపహరణ (992) మరియు ఆత్మహత్య (405) కేసులు ఉన్నాయి. వరకట్న కేసుల సంఖ్య 194కు చేరగా, నమ్రతపై దాడికి పాల్పడిన వారి సంఖ్య 2,632గా ఉంది.

నగరంలో మహిళలపై నేరాలు పెరుగుతున్నాయి

మహిళల భద్రత అత్యంత ముఖ్యమైనది మరియు అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు నగరాల్లో పోలీసు శాఖకు ఆందోళన కలిగించే అంశంగా మారింది. దేశవ్యాప్తంగా మహిళలపై నేరాలు పెరిగిపోతున్నాయని, విశాఖపట్నం నగరంలో కూడా అలాంటి నేరాలు పెరుగుతున్నాయన్నారు.

2016లో మహిళలపై 981 నేరాల కేసులు నమోదయ్యాయి. వాటిలో 78 అత్యాచారం కేసులు, ఆరుగురు మహిళల హత్య మరియు 10 వరకట్న మరణాలు ఉన్నాయి. 2015లో 840, 2014లో 750 కేసులు నమోదయ్యాయి.

అయితే, మహిళలపై వేధింపుల కేసులు ఆందోళన కలిగిస్తున్నాయి.

వేధింపుల కేసులు 16 శాతం పెరిగాయి. 2016లో 410 కేసులు నమోదు కాగా, 2015లో 376, 2014లో 360 కేసులు నమోదయ్యాయి.

ఒక సీనియర్ పోలీసు అధికారి ప్రకారం, నివేదించబడిన కేసుల పెరుగుదల ప్రాథమికంగా మహిళలు వేధింపులను భరించలేకపోవడమే కారణం. ప్రభుత్వం చేపట్టిన అవగాహన కార్యక్రమాల వల్ల ఫిర్యాదులు చేసేందుకు ముందుకు వస్తున్నారు. "ఇది సానుకూల సంకేతం మరియు మేము దర్యాప్తు కోసం మరిన్ని కేసులను తీసుకున్నాము" అని వారు చెప్పారు.

కమీషనర్ ఆఫ్ పోలీస్ టి. యోగానంద్ మాట్లాడుతూ కౌన్సెలింగ్ సౌకర్యాన్ని మెరుగుపరిచేందుకు అదనపు కృషి చేస్తున్నామని, తద్వారా సయోధ్య స్థాయి పెరుగుతుంది.

“2016లో, మాకు సుమారు 1,332 పిటిషన్లు వచ్చాయి మరియు వాటిలో 1,293 మహిళా పోలీసు స్టేషన్‌లో వచ్చాయి. పిటిషనర్లందరికీ మహిళా పోలీసు స్టేషన్‌లో మరియు ఆంధ్రా యూనివర్శిటీ మరియు డిస్ట్రిక్ట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ (డిఎల్ఎస్ఎ)లోని కౌన్సెలింగ్ కేంద్రాలలో కౌన్సెలింగ్ జరిగింది. మరియు మేము 882 కేసులను రాజీ చేయగలము, ”అని అతను చెప్పాడు.

పోలీసులు చేసిన విశ్లేషణ ప్రకారం. మద్యానికి బానిసైన భర్తల వేధింపుల్లో 55 శాతం, మరో 30 శాతం వరకట్న వేధింపులు, అక్రమ సంబంధాల కారణంగానే జరుగుతున్నాయి.

ఆరు హత్యలలో మూడు అక్రమ సంబంధాల కారణంగా, రెండు స్వలాభం కోసం జరిగిన హత్యలని క్రైమ్ డిపార్ట్‌మెంట్ సీనియర్ పోలీసు అధికారి తెలిపారు.

మహిళలపై జరిగే నేరాలు లేదా హింసలో 60 శాతం బీపీఎల్ (దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన) సెగ్మెంట్ నుంచి, మిగిలినవి ఎగువ విభాగం నుంచి 20 నుంచి 25 శాతం వరకు ఉన్నాయని ఆయన అన్నారు. మహిళలపై నేరాలను అరికట్టేందుకు మరిన్ని మహిళా పోలీస్ స్టేషన్లను ఏర్పాటు చేయాలని, మహిళలపై నేరాలు జరిగే ప్రాంతాల్లో పెట్రోలింగ్ బీట్‌లను పెంచాలని, మరిన్ని కౌన్సెలింగ్ కేంద్రాలను ప్రారంభించాలని ఆలోచిస్తున్నామని ACP (మహిళా పోలీస్ స్టేషన్) J. పాపారావు తెలిపారు.

8.3 భారతదేశంలో మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసను తగ్గించడం

బీహార్‌లో, కౌన్సిల్ యొక్క దో కదమ్ ప్రాజెక్ట్ మహిళలు మరియు బాలికలపై సన్నిహిత భాగస్వామి హింస యొక్క ప్రాబల్యం మరియు ఆమోదాన్ని తగ్గించడానికి వ్యూహాలను పరీక్షిస్తోంది.

సమస్య

అనేక విధానాలు, చట్టాలు మరియు కార్యక్రమాల ద్వారా మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసను నిర్మూలించడానికి భారత ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది, అయినప్పటికీ 15-49 సంవత్సరాల వయస్సు గల ముగ్గురు మహిళల్లో ఒకరు ఆమె జీవితకాలంలో శారీరక లేదా లైంగిక హింసను ఎదుర్కొంటారు.

బీహార్ రాష్ట్రం భారతదేశంలో మూడవ అత్యధిక జనాభా కలిగిన రాష్ట్రం. బీహార్‌లో మహిళలు మరియు బాలికలపై హింస స్థాయి భారతదేశంలో అత్యధికంగా ఉంది: 56% మంది మహిళలు హింసను అనుభవించారు మరియు 57% మంది పురుషులు మరియు మహిళలు సన్నిహిత భాగస్వామి హింస ఆమోదయోగ్యమైనదని నమ్ముతారు. బీహార్‌లో హింసకు గురైన మహిళల్లో 21% మంది మాత్రమే సహాయం కోరారు.

పురోగతి

దో కదమ్: బరాబరీ కి ఒరే (దశలో: సమానత్వం వైపు), కౌన్సిల్ మరియు దాని భాగస్వాములు మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసపై గొప్ప అవగాహనను సృష్టిస్తున్నారు, దానిని నిరోధించడానికి

కార్యక్రమాలను అభివృద్ధి చేయడం మరియు మూల్యాంకనం చేయడం మరియు ప్రభుత్వం అందించే సేవల ప్రభావాన్ని అంచనా వేయడం. హింసను అనుభవించిన మహిళల కోసం హెల్ప్‌లైన్, సంక్షోభ కేంద్రాలు మరియు ఆశ్రయాలను అమలు చేయండి.

ఆపదలో ఉన్న మహిళల కోసం జోక్యాలను మరియు సేవలను అంచనా వేయడానికి ముందు, కౌన్సిల్ మరియు దాని భాగస్వాములు హింసను నిరోధించడానికి ఉత్తమ పద్ధతులపై ప్రపంచ సాక్ష్యాలను సమీక్షించారు. తమ భార్యలను హింసకు గురి చేయని భర్తల దృక్కోణాలను బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి పరిశోధకులు గుణాత్మక అధ్యయనాన్ని కూడా నిర్వహించారు. ఈ అధ్యయనంలో 15-24 సంవత్సరాల వయస్సు గల అవివాహిత యువతులు మరియు 25-49 సంవత్సరాల వయస్సు గల వివాహిత మహిళలతో ఫోకస్ గ్రూప్ చర్చలు, ఒక చిన్న సర్వే మరియు హింసాత్మక లేదా అహింసాత్మకంగా నివేదించబడిన ఎంపిక చేసిన భర్తలతో లోతైన ఇంటర్వ్యూలు ఉన్నాయి.

ఈ కార్యకలాపాల నుండి పొందిన అంతర్దృష్టుల ఆధారంగా, కౌన్సిల్ మరియు దాని భాగస్వాములు ప్రాజెక్ట్ జోక్యాలను అభివృద్ధి చేశారు మరియు పరీక్షించడం మరియు మూల్యాంకనం చేయడం వంటివి ఉన్నాయి:

- **మహిళలు మాత్రమే ఆర్థిక స్వయం సహాయక బృందాలను ఉపయోగించడం**మహిళలకు సాధికారత కల్పించడానికి, స్త్రీలు మరియు పురుషుల పాత్రల గురించి వారి అసమాన వైఖరిని మార్చడానికి మరియు హింసకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడే మహిళల విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడానికి బీహార్ ప్రభుత్వ సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మహిళా అభివృద్ధి సంస్థ మద్దతు ఇస్తుంది. సమూహాలు ఆర్థిక అక్షరాస్యత మరియు జీవనోపాధిపై శిక్షణను అందిస్తాయి మరియు మహిళల హక్కులు మరియు సాంప్రదాయ లింగ నిబంధనలను సవాలు చేయడం గురించి విద్యను అందిస్తాయి. కొన్ని గ్రామాలలో, స్వయం సహాయక బృందం సభ్యుల భర్తలు మద్యపానం దుర్వినియోగం గురించి తెలుసుకునే సమాంతర సెషన్లలో పాల్గొంటారు, పురుషత్వం యొక్క మరింత సమానత్వ భావనను అభివృద్ధి చేస్తారు, మహిళలపై హింసను నిరోధించడంలో వారి పాత్ర గురించి చర్చించారు మరియు వారి ఇళ్లు మరియు సమాజాలలో హింసను తగ్గించడానికి కట్టుబడి ఉంటారు. స్వయం సహాయక బృందం సభ్యులు మరియు వారి భర్తలు సమాజ స్థాయిలో ఇతరులకు అవగాహన కల్పించే కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తారు.
- **అబ్బాయిల స్పోర్ట్స్ క్లబ్‌లతో కలిసి పని చేస్తోంది**భారత ప్రభుత్వ యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క నెహ్రూ యువకేంద్ర సంఘటన్ కార్యక్రమం ద్వారా స్థాపించబడిన కార్యక్రమాలలో మహిళలు మరియు బాలికల హక్కుల గురించి పాఠాలను చేర్చడం. జీవిత-నైపుణ్య విద్య మరియు క్రికెట్-కోచింగ్ ప్రోగ్రామ్ ద్వారా కౌమారదశలో ఉన్న అబ్బాయిలు మరియు యువకులలో లింగం మరియు లింగ-ఆధారిత హింస గురించి అసమాన వైఖరిని మార్చడానికి పాఠ్యాంశాలు పని చేస్తాయి.

- **ఎన్నికైన స్థానిక ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు శిక్షణ**సమాజాలలో హింసాకాండను తగ్గించడానికి మరియు మహిళలు మరియు బాలికలపై హింస మరియు మద్యపాన దుర్వినియోగానికి స్వర ప్రత్యర్థులుగా మారడానికి కృషి చేయడం.
- **ఆరోగ్య కార్యకర్తలకు శిక్షణ**హింసకు సంబంధించిన సంకేతాల కోసం వెతకడానికి, సమాజంలో గర్భిణిగా ఉన్న లేదా 6 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లలను కలిగి ఉన్న మహిళల స్క్రీనింగ్ ప్రశ్నలను అడగండి మరియు హింసను అనుభవించిన లేదా అనుభవించే ప్రమాదం ఉన్నవారిని సపోర్ట్ సర్వీస్‌లకు సూచించండి.
- **సహాయం కోరుతున్న మహిళలు మరియు ప్రొవైడర్ల దృక్కోణాలు మరియు అనుభవాలను అంచనా వేయడం**హెల్ప్‌లైన్‌లు, సంక్షోభ కేంద్రాలు మరియు ప్రభుత్వం నిర్వహించే షెల్టర్‌లతో సహా హింసకు గురైన మహిళల కోసం ప్రభుత్వ సేవలలో.
- మహిళలపై జరుగుతున్న నేరాలను ఒక్కరోజులో ఆపలేం. మేము దానిని నెమ్మదిగా తొలగించగలము. కొన్ని విధానాలు:
- **కఠినమైన చట్టాలు, కఠినమైన నియంత్రణ.**
- మహిళల రక్షణకు ఎన్నో చట్టాలు ఉన్నా నిబంధనలు మాత్రం చాలా దారుణంగా ఉన్నాయి. నిర్భయ కేసు తర్వాత, మహిళల ఫిర్యాదుల పరిష్కారానికి హైస్పీడ్ కోర్టుల ఏర్పాటుకు ప్రణాళిక చేయబడింది. ఇలాంటి చర్యలు మంచివి. వారు చెప్పినట్లుగా, ఆలస్యం చేయబడిన న్యాయం న్యాయం నిరాకరించబడింది.
- వేగవంతమైన పరిష్కారాలుమరింత మంది మహిళలు పైకి రావడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు చివరికి, నేరస్థులకు తగిన శిక్ష విధించబడుతుంది. అవినీతి రహిత పోలీసు అధికారులు, సమర్థ న్యాయ వ్యవస్థ ఎంతో ముందుకు సాగుతుంది.
- **హెల్ప్‌లైన్‌లు/బూత్‌లు**: మెట్రో రైళ్లు మరియు ఇతర పబ్లిక్ సర్వీస్‌లలో మహిళా హెల్ప్‌లైన్ ఉన్నప్పటికీ, ఇలాంటి సంఘటనలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి:<u>వ్యక్తిగత అనుభవాలు</u>.సేవను ప్రారంభించడం మాత్రమే సరిపోదు, అది సరిగ్గా అమలు చేయబడిందని మరియు నిర్వహించబడుతుందని నిర్ధారించుకోవాలి.
- **స్నేహపూర్వక విధానం**: మహిళలు సాధారణంగా తమపై జరుగుతున్న నేరాలను, సామాజిక సమస్యల కారణంగా మరియు ఇతరుల ముందు తన/కుటుంబం యొక్క "ప్రతిష్టను దిగజార్చడం" అని పిలవబడరు. అలాగే, పోలీసు అధికారులు , మరియు మద్దతుగా ఉండవలసిన ఇతరులు, వారు అవమానకరంగా ప్రవర్తిస్తే, అది ఇప్పటికే దుఃఖంలో ఉన్న స్త్రీని విచ్ఛిన్నం చేస్తుంది. అది ఆపాలి.
- **ఇదంతా ఇంట్లోనే మొదలవుతుంది**.
- మీరు/లేదా మీ కుటుంబ సభ్యులలో ఎవరైనా ఈ డైలాగ్‌లు ఏవైనా/అన్ని చెప్పారా?

1. "అయ్యో, ఇంత రాత్రికి ఆమె బయటికి వెళ్ళకూడదు".

2. "ఆమె తాగి ఉండకూడదు.""ఆమె తాగి/పొగ తాగి తన మగ స్నేహితులతో కలిసి ఉండకూడదు" అని/లేకుండా జోడించబడింది.
3. "రండి, స్త్రీ కుటుంబాన్ని పోషించాలి మరియు ఇంట్లోనే ఉండాలి, పని చేయడం మరియు సంపాదించడం పురుషుల కర్తవ్యం".
4. "ఆమె దానికి అర్హురాలు".

• ఈ డైలాగ్‌లలో కొన్ని హానికరమైనవి కావు, కానీ ఇది తిరోగమన మనస్తత్వాన్ని చూపుతుంది. స్త్రీలను అణగదొక్కే మనస్తత్వం, వారిని హీనంగా చూసేది. అలాంటి వైఖరి వారిపై నేరాలను తీవ్రతరం చేస్తుంది మరియు ఏదో ఒక రూపంలో మహిళలపై నిందలు వేయడం ద్వారా దానిని చిన్నవిషయం చేస్తుంది. దీన్ని, మార్చాలి. ఈ తిరోగమన మనస్తత్వం మారాలి. మునుపటి తరం మనస్తత్వాన్ని మార్చలేము, కానీ యువ తరం అయిన మనం మన ఆలోచనను విస్తృతం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించవచ్చు. స్త్రీలను సమానంగా చూడడం ద్వారా మరియు తరువాతి తరానికి అదే విధంగా బోధించడం ద్వారా, మనం ప్రస్తుత స్థితిని చాలా మార్చగలమని నేను భావిస్తున్నాను.

భారతదేశంలో ప్రతి రెండు నిమిషాలకు మహిళలపై నేరాలు నమోదవుతున్నాయి

గత పదేళ్లలో మహిళలపై నేరాలు రెండింతలు పెరిగాయని తాజా సమాచారంసమాచారంనేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో విడుదల చేసింది.

26 నేరాలుమహిళలపై ప్రతి గంటకు లేదా ప్రతి రెండు నిమిషాలకు ఒక ఫిర్యాదు నమోదవుతుంది.

మహిళలపై జరిగిన ప్రధాన నేరం ఏమిటి?

భర్తలు మరియు బంధువులచే క్రూరత్వంభారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 498-A కింద దేశవ్యాప్తంగా మహిళలపై జరిగిన ప్రధాన నేరం, గత 10 ఏళ్లలో 909,713 కేసులు లేదా ప్రతి గంటకు 10 కేసులు నమోదయ్యాయి.

ఆమె నిరాడంబరతకు భంగం కలిగించే ఉద్దేశంతో మహిళలపై దాడి(470,556), గతంలో IPC సెక్షన్ 354 కింద వేధింపులుగా వర్గీకరించబడింది, ఇది గత దశాబ్దంలో మహిళలపై అత్యధికంగా నివేదించబడిన రెండవ నేరం.

కిడ్నాప్ మరియు అపహరణఅత్యాచారం (243,051), స్త్రీలను అవమానించడం (104,151) మరియు వరకట్న మరణాలు (80,833) తర్వాత అత్యధికంగా నివేదించబడిన నేరాలలో మహిళల (315,074) మూడవ స్థానంలో ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్గత 10 సంవత్సరాలలో మహిళలపై అత్యధిక నేరాలు (263,839) నమోదయ్యాయి.

పశ్చిమ బెంగాల్ (239,760) రెండో స్థానంలో ఉంది, భర్త మరియు బంధువుల క్రూరత్వానికి సంబంధించిన నేరాలలో అగ్రగామి (152,852), కిడ్నాప్ మరియు అపహరణలో రెండవది (27,371) మరియు వరకట్న సంబంధిత మరణాలలో ఐదవది (4,891).

ఉత్తరప్రదేశ్ (236,456) మూడవ స్థానంలో ఉంది, ఆ తర్వాతి స్థానాల్లో రాజస్థాన్ (188,928) మరియు మధ్యప్రదేశ్ (175,593) ఉన్నాయి.

ఢిల్లీ, ఆగ్రా, మధ్యప్రదేశ్ మరియు రాజస్థాన్ వంటి ప్రాంతాల్లో, బేడియా, నాట్, కంజర్ మరియు బంజారా వంటి డీనోటిఫైడ్ తెగలు (క్రిమినల్ ట్రైబ్స్ అని కూడా పిలుస్తారు) మైనర్ బాలికలను కిడ్నాప్ చేయడంలో పాల్గొంటున్నట్లు పోలీసు దర్యాప్తులో తేలింది.నివేదికఐక్యరాజ్యసమితి ద్వారా.

ఈ తెగలు పెంచుతాయిబాలికలను కిడ్నాప్ చేశాడువారి స్వంత కుమార్తెలుగా, ఆపై వారిని ముంబై మరియు మిడిల్ ఈస్ట్‌లకు డ్యాన్స్ బార్‌లు, వేశ్యాగృహాలు మరియు ఎస్కార్ట్ సేవల్లో పని చేయడానికి పంపుతారు.

మహిళలపై హింస చర్య అంటే ఏమిటి?

స్త్రీ అనే కారణంతో స్త్రీ ఉల్లంఘించబడుతోంది, అంటే ఆమె లింగం ఉల్లంఘించబడటానికి కారణం. ఉదాహరణకు, ఒక స్త్రీ భార్య యొక్క 'సాంప్రదాయ' పాత్రను అనుసరించనందున గృహ హింసను ఎదుర్కొంటే.

మహిళలపై హింస రకాలు:

- మానసిక హింస: కేకలు, అవమానాలు, అపహాస్యం, బెదిరింపులు, దూషణలు, అవమానాలు, వేధింపులు, ధిక్కారం మరియు ఉద్దేశపూర్వకంగా భావోద్వేగ సంరక్షణ లేదా ఒంటరితనం వంటి స్త్రీ ఆత్మవిశ్వాసాన్ని దెబ్బతీసేందుకు వివిధ వ్యూహాలను కలిగి ఉంటుంది.
- శారీరక హింస: నెట్టడం మరియు నెట్టడం నుండి కొట్టడం, కొట్టడం, ఆయుధంతో శారీరకంగా హింసించడం, హింసించడం, ఛేదించడం మరియు హత్య చేయడం వరకు అత్యంత స్పష్టమైన పరిధులు.
- లైంగిక హింస: వేధింపులు, అవాంఛిత లైంగిక స్పర్శలు, అత్యాచారం వరకు ఏ విధమైన ఏకాభిప్రాయం లేని లైంగిక చర్య (అంటే, ఒక వ్యక్తిపై బలవంతంగా). ఈ రకమైన హింస కూడా అశ్లీలతను కలిగి ఉంటుంది.
- ఆర్థిక హింస: దంపతుల ఆర్థిక, వారసత్వం లేదా ఉపాధి ఆదాయంపై పూర్తి లేదా పాక్షిక నియంత్రణ కోసం వివిధ వ్యూహాలను కలిగి ఉంటుంది. భాగస్వామిని ఇంటి వెలుపల ఉద్యోగం తీసుకోకుండా నిరోధించడం లేదా ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యానికి దారితీసే ఇతర కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం వంటివి కూడా ఉండవచ్చు.
- ఆధ్యాత్మిక దుర్వినియోగం: ఎగతాళి చేయడం లేదా శిక్షించడం ద్వారా ఒక వ్యక్తి యొక్క సాంస్కృతిక లేదా మత విశ్వాసాలను నాశనం చేయడం, వ్యక్తిగత మతాన్ని ఆచరించడం నిషేధించడం లేదా మహిళలు లేదా పిల్లలను వారి స్వంతం కాని మతపరమైన ఆచారాలకు కట్టుబడి ఉండమని బలవంతం చేయడం మొదలైనవి.

మహిళలపై హింసను ఎలా అంతం చేయాలి?

- **నిశ్శబ్దాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయండి:** హింసను ఎప్పుడూ క్షమించవద్దు. ఎల్లప్పుడూ మీ స్వరాన్ని పెంచండి మరియు దానిని నివేదించండి.
- **చట్టాన్ని తెలుసుకోండి:** చట్టాలపై ప్రాథమిక అవగాహనను పొందండి, తద్వారా హింస జరుగుతున్నప్పుడు మీరు గుర్తించగలుగుతారు మరియు ఎప్పుడు ఏ చట్టాన్ని ఉపయోగించాలో తెలుసుకోగలుగుతారు.
- **సంఘీభావాన్ని పెంపొందించుకోండి:** సంబంధిత మరియు నిబద్ధతతో కూడిన స్నేహితులు మరియు సహోద్యోగుల సమూహంతో మీ సంస్థ లేదా సంస్థలో హింస బాధితులకు సంఘీభావం తెలియజేయగల అనధికారిక సంఘీభావ సమూహాన్ని రూపొందించండి.
- **మహిళా హక్కుల సమూహాలతో కనెక్ట్ అవ్వండి:** మీరు ఏదైనా హింస-సంబంధిత సంఘటన గురించి విన్నట్లయితే లేదా మీరు మీ సహోద్యోగులు, స్నేహితులు మరియు తోటివారి కోసం మహిళలపై హింసకు సంబంధించిన శిక్షణలకు హాజరు కావాలనుకుంటే లేదా నిర్వహించాలనుకుంటే స్థానిక మహిళా హక్కుల సంఘాలను సంప్రదించండి.
- **ఒక మహిళగా మీ హక్కులను తెలుసుకోవాలని డిమాండ్ చేయండి:** ఒక సంస్థ లేదా సంస్థలో మహిళలపై హింసను ఎదుర్కోవడానికి ఉన్న ప్రక్రియలను కనుగొనే హక్కు మీకు ఉంది. ఉదాహరణకు, మీ కార్యాలయం లేదా కళాశాలలో లైంగిక వేధింపుల వ్యతిరేక సెల్‌ను ఏర్పాటు చేశారో లేదో తెలుసుకునే హక్కు మరియు దానిని ఏర్పాటు చేయాలని డిమాండ్ చేసే హక్కు మీకు ఉంది.

మహిళలు మరియు బాలికలు తమను తాము రక్షించుకోవడానికి సాధికారత కల్పించడంతో పాటు, హింసకు సంబంధించిన మూలాలు మరియు నేరస్థులను పరిష్కరించడం అవసరం, అసలు లేదా సంభావ్యత. హింసను ఉపయోగించడం మరియు సాధికారత కోసం వైఖరిని మార్చడంలో సహాయపడటానికి పురుషులు మరియు అబ్బాయిలతో ప్రయోగాత్మకంగా పాల్గొనడం దీనికి అవసరం.

8.4 అత్యాచారం

అత్యాచారం, మహిళలపై క్రూరమైన హింస, మానవ హక్కుల యొక్క తీవ్రమైన ఉల్లంఘన మాత్రమే కాదు, ఇది తక్షణ శ్రద్ధ మరియు చర్యను కోరే ఒక తీవ్రమైన సామాజిక సమస్య. ఇది శక్తి, నియంత్రణ మరియు లింగ-ఆధారిత వివక్ష యొక్క క్రూరమైన అభివ్యక్తిని సూచిస్తుంది, సమాజాలలో భయం మరియు గాయం యొక్క చక్రాలను శాశ్వతం చేస్తూ జీవించి ఉన్నవారిపై శాశ్వత శారీరక, భావోద్వేగ మరియు మానసిక మచ్చలను కలిగిస్తుంది.

దాని ప్రధాన అంశంగా, అత్యాచారం అనేది బలవంతం మరియు ఆధిపత్యం యొక్క ఒక విపరీతమైన చర్య, ఇది తరచుగా అధికారాన్ని నొక్కి చెప్పడం మరియు వ్యక్తులను వారి లింగం ఆధారంగా లొంగదీసుకునే ఉద్దేశ్యంతో జరుగుతుంది. అత్యాచారం నుండి బయటపడినవారు తీవ్రమైన బాధలను భరిస్తున్నారు, అవమానం, అపరాధం మరియు భయం వంటి భావాలతో పెనుగులాడుతున్నారు,

నేరస్థులను జవాబుదారీగా ఉంచడం కంటే బాధితులను నిందించే మరియు కళంకం కలిగించే సామాజిక వైఖరులతో కూడి ఉంటుంది.

అత్యాచారం యొక్క శాపాన్ని పరిష్కరించడానికి, నివారణ, మద్దతు మరియు న్యాయానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే బహుముఖ విధానాలు అవసరం. హానికరమైన నిబంధనలను సవాలు చేయడానికి మరియు గౌరవం మరియు తాదాత్మ్యం యొక్క సంస్కృతులను పెంపొందించడానికి సమ్మతి, లింగ సమానత్వం మరియు ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాల గురించి కమ్యూనిటీలకు అవగాహన కల్పించడం చాలా ముఖ్యం. అవగాహన మరియు అవగాహనను పెంపొందించడం ద్వారా, అత్యాచార సంస్కృతిని పెంపొందించే ప్రవర్తనలను గుర్తించడానికి మరియు ఎదుర్కోవడానికి వ్యక్తులను మేము శక్తివంతం చేయగలము, తద్వారా మహిళలపై హింస నిస్సందేహంగా ఖండించబడే వాతావరణాలను ప్రోత్సహిస్తుంది. అత్యాచారం నుండి బయటపడినవారు వారి కోలుకోవడానికి మరియు వైద్యం చేసే ప్రయాణాన్ని సులభతరం చేయడానికి సమగ్ర మద్దతు మరియు వనరులను పొందేలా చేయడం కూడా అంతే ముఖ్యం. వారి హక్కులు, స్వయంప్రతిపత్తి మరియు గౌరవాన్ని ధృవీకరిస్తూ జీవించి ఉన్నవారి-కేంద్రీకృత ప్రతిస్పందనలో వైద్య సంరక్షణ, కౌన్సెలింగ్ సేవలు మరియు చట్టపరమైన న్యాయవాదానికి ప్రాప్యత ముఖ్యమైన భాగాలు. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతు మరియు సాధికారత కోసం మార్గాలను అందించడం ద్వారా, గాయం యొక్క దీర్ఘకాలిక ప్రభావాన్ని తగ్గించడంలో మరియు వైద్యం మరియు స్థితిస్థాపకత వైపు మార్గాలను సులభతరం చేయడంలో మేము సహాయపడతాము.

అత్యాచారాన్ని పరిష్కరించే ప్రయత్నాలలో ప్రధానమైనది నేరస్తులను వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచడం మరియు శిక్షించబడకుండా నిరోధించడం. చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడం, చట్టాన్ని అమలు చేసే ప్రతిస్పందనలను మెరుగుపరచడం మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి న్యాయం పొందడం వంటివి అణచివేత వ్యవస్థలను కూల్చివేయడానికి మరియు నేరస్థులు వారి నేరాలకు బాధ్యత వహించేలా చూసేందుకు కీలకమైన దశలు. నేర న్యాయ వ్యవస్థలో సర్వైవర్-కేంద్రీకృత విధానాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా, మేము శిక్షార్హత యొక్క ప్రస్తుత నిబంధనలను సవాలు చేయవచ్చు మరియు స్పష్టమైన సందేశాన్ని పంపే జవాబుదారీతనం యొక్క సంస్కృతిని పెంపొందించవచ్చు: అత్యాచారం మరియు లైంగిక హింస ఏ రూపంలోనూ సహించబడదు.

అత్యాచారం అనే శాపాన్ని ఎదుర్కోవడంలో, మహిళలపై హింసను నిర్మూలించడానికి వ్యక్తులు, సంఘాలు, ప్రభుత్వాలు మరియు సంస్థల నుండి సమిష్టి చర్య మరియు అచంచలమైన నిబద్ధత అవసరమని మనం గుర్తించాలి. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారితో సంఘీభావంగా నిలబడి, అణచివేత వ్యవస్థలను సవాలు చేయడం మరియు వ్యవస్థాగత మార్పు కోసం వాదించడం ద్వారా, లింగ భేదం లేకుండా ప్రతి వ్యక్తి హింస మరియు అణచివేత భయం లేకుండా జీవించగలిగే ప్రపంచం కోసం మనం పని చేయవచ్చు. మనమంతా కలిసి, అత్యాచారాన్ని ఖండించడమే కాకుండా నిర్మూలించబడే భవిష్యత్తును సృష్టించడానికి కృషి చేద్దాం, మరియు అన్ని వ్యక్తుల హక్కులు మరియు గౌరవాలు సమర్థించబడే మరియు రక్షించబడేవి.

భారతదేశంలో అత్యాచారానికి వ్యతిరేకంగా చట్టాలు కాలక్రమేణా లైంగిక హింస యొక్క ముఖ్యమైన సమస్యను పరిష్కరించడానికి మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి ఎక్కువ రక్షణ కల్పించడానికి అభివృద్ధి చెందాయి. భారతదేశంలో అత్యాచారాలను నియంత్రించే ప్రాథమిక చట్టం భారతీయ శిక్షాస్మృతి (IPC), ఇది 1860లో రూపొందించబడింది మరియు సామాజిక వైఖరి మరియు చట్టపరమైన ప్రమాణాలలో మార్పులను ప్రతిబింబించేలా సవరించబడింది.

భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని అత్యాచారానికి సంబంధించిన కీలకమైన నిబంధనలు:

1. సెక్షన్ 375 - అత్యాచారం యొక్క నిర్వచనం: ఈ సెక్షన్‌లో స్త్రీ తన ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా లేదా ఆమె సమ్మతి లేకుండా, బలవంతం, మోసం, లేదా స్త్రీ సమ్మతిని తెలియజేయలేనప్పుడు వంటి నిర్దిష్ట పరిస్థితులలో లైంగిక సంపర్కాన్ని రేప్‌గా నిర్వచిస్తుంది. లైంగిక హింస యొక్క విస్తృత వర్ణపటాన్ని గుర్తిస్తూ, వివిధ రకాల ఏకాభిప్రాయం లేని లైంగిక చర్యలను చేర్చడానికి సవరణలు అత్యాచారం యొక్క నిర్వచనాన్ని విస్తరించాయి.
2. సెక్షన్ 376 - అత్యాచారానికి శిక్ష: సెక్షన్ 376 అత్యాచారానికి శిక్షను నిర్దేశిస్తుంది, ఇందులో కనీసం ఏడేళ్ల నుండి యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష, కొన్ని సందర్భాల్లో మరణశిక్ష కూడా ఉంటుంది. ప్రాణాలతో బయటపడిన వ్యక్తి వయస్సు, నేరం యొక్క గురుత్వాకర్షణ మరియు తీవ్రతరం చేసే పరిస్థితుల ఉనికి వంటి అంశాల ఆధారంగా శిక్ష యొక్క తీవ్రత మారవచ్చు.
3. క్రిమినల్ లా (సవరణ) చట్టం, 2013: డిసెంబరు 2012లో అపఖ్యాతి పాలైన ఢిల్లీ గ్యాంగ్ రేప్ కేసు తర్వాత, లైంగిక హింసకు సంబంధించిన చట్టపరమైన నిబంధనలను బలోపేతం చేయడానికి IPC మరియు ఇతర సంబంధిత చట్టాలకు గణనీయమైన సవరణలు చేయబడ్డాయి. ఈ సవరణలు అత్యాచారం యొక్క నిర్వచనాన్ని విస్తరించాయి, యాసిడ్ దాడులు మరియు లైంగిక వేధింపులు మరియు నేరస్థులకు మెరుగైన జరిమానాలు వంటి కొత్త నేరాలను ప్రవేశపెట్టాయి.
4. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (CrPC): క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ అత్యాచారం కేసుల దర్యాప్తు మరియు విచారణకు సంబంధించిన విధానాలను నిర్దేశిస్తుంది, ప్రాణాలతో బయటపడిన వారి స్టేట్‌మెంట్‌లను రికార్డ్ చేయడానికి మార్గదర్శకాలు, వైద్య పరీక్షలు నిర్వహించడం మరియు న్యాయమైన మరియు సత్వర విచారణ ప్రక్రియను నిర్ధారించడానికి సాక్ష్యాలను భద్రపరచడం.
5. లైంగిక నేరాల నుండి పిల్లల రక్షణ (POCSO) చట్టం, 2012: POCSO చట్టం ప్రత్యేకంగా పిల్లలపై లైంగిక నేరాలను పరిష్కరిస్తుంది మరియు నేరస్థులకు కఠినమైన శిక్షలను అందిస్తుంది. ఇది చొచ్చుకొనిపోయే మరియు చొచ్చుకొనిపోయే చర్యలతో సహా వివిధ రకాల లైంగిక వేధింపులను నిర్వచిస్తుంది మరియు పిల్లల రక్షణ మరియు సంక్షేమాన్ని నిర్ధారించడానికి కఠినమైన శిక్షలను నిర్దేశిస్తుంది.
6. చట్టపరమైన సంస్కరణలు మరియు న్యాయపరమైన పూర్వాపరాలు: భారతదేశంలో అత్యాచారం మరియు లైంగిక హింసకు సంబంధించిన చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను రూపొందించడంలో శాసనపరమైన చర్యలతో పాటు, న్యాయపరమైన ప్రకటనలు మరియు చట్టపరమైన సంస్కరణలు

కీలక పాత్ర పోషించాయి. సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టుల ల్యాండ్‌మార్క్ తీర్పులు చట్టపరమైన నిబంధనలను వివరించాయి మరియు స్పష్టం చేశాయి, అయితే న్యాయవాద ప్రయత్నాలు లైంగిక హింసను ఎదుర్కోవడానికి ఉద్దేశించిన చట్టాలపై మరింత అవగాహన మరియు అమలుకు దారితీశాయి.

8.5 ముగింపు

ఈ శాసన మరియు న్యాయపరమైన జోక్యాలు ఉన్నప్పటికీ, భారతదేశంలో అత్యాచారాలను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించడంలో మరియు నిరోధించడంలో సవాళ్లు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. అండర్‌రిపోర్టింగ్, సామాజిక కళంకం, సంస్థాగత అడ్డంకులు మరియు సరిపోని సహాయక వ్యవస్థలు వంటి సమస్యలు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి న్యాయం పొందడంలో ఆటంకం కలిగిస్తాయి మరియు నేరస్థులకు శిక్షార్హత సంస్కృతిని శాశ్వతం చేస్తాయి.

భారతదేశంలో అత్యాచారాలు మరియు లైంగిక హింసను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవడానికి చట్టపరమైన యంత్రాంగాలను బలోపేతం చేయడానికి, సర్వైవర్ సపోర్ట్ సేవలను మెరుగుపరచడానికి మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సమిష్టి ప్రయత్నాలు అవసరం. దైహిక అడ్డంకులను పరిష్కరించడం ద్వారా మరియు గౌరవం మరియు జవాబుదారీతనం యొక్క సంస్కృతిని పెంపొందించడం ద్వారా, ప్రతి వ్యక్తి లైంగిక హింసకు భయపడకుండా జీవించగలిగే సురక్షితమైన మరియు మరింత సమగ్రమైన సంఘాలను రూపొందించడానికి భారతదేశం పని చేస్తుంది.

8.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళలపై జరుగుతున్న వివిధ నేరాలను వివరించండి?
2. భారతదేశంలో మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసను తగ్గించడంలో పురోగతిని వివరించండి?
3. అత్యాచారం అనే అంశంపై వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. వి.వెంకటేశ్వరులు

పాఠం-9
కొట్టడం

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం కొట్టడం యొక్క ప్రమాదం మరియు చరిత్ర మరియు దాని పర్యవసానాలను కూడా వివరించడం

నిర్మాణం

9.1 పరిచయం
9.2 కొట్టడం ప్రమాదం
9.3 కొట్టడం -చరిత్ర
9.4 కొట్టడం మరియు దాని పర్యవసానాలు
9.5 మీరు దెబ్బతింటుంటే మీరు ఏమి చేయగలరు
9.6 ముగింపు
97 నమూనాప్రశ్నలు

9.1 పరిచయం

కొట్టడం అనేది "గృహ హింస" అనే పదం ద్వారా కూడా పిలువబడుతుంది మరియు సన్నిహిత సంబంధంలో రెండు పార్టీల మధ్య హింసాత్మక చర్యలను సూచిస్తుంది. కొట్టడం అనేది భిన్న లింగ మరియు స్వలింగ సంపర్క సంబంధాలలో జరుగుతుంది మరియు మగ లేదా ఆడ ఎవరైనా కొట్టేవారు లేదా బాధితుడు కావచ్చు. వివాహంలో లేదా మరేదైనా సంబంధంలో కొట్టడం సంభవించవచ్చు.

కొట్టడం

కొట్టడం అనేది భయం మరియు బెదిరింపుల ద్వారా సన్నిహిత సంబంధాన్ని కలిగి ఉన్న లేదా పంచుకున్న మరొక వ్యక్తిపై అధికారాన్ని మరియు నియంత్రణను స్థాపించడానికి ఉపయోగించే ప్రవర్తన యొక్క నమూనా, తరచుగా బెదిరింపు లేదా హింసను ఉపయోగించడం. ఒక వ్యక్తి మరొకరిని నియంత్రించడానికి అర్హులని నమ్మినప్పుడు కొట్టడం జరుగుతుంది.

సన్నిహిత భాగస్వామి హింస అంతర్గతంగా మహిళలు, పిల్లలు, రంగు వ్యక్తులు, వైకల్యాలున్న వ్యక్తులు, లెస్బియన్, స్వలింగ సంపర్కులు, ద్విలింగ మరియు ట్రాన్స్, పెద్దలు, యూదులు మరియు ఇతర అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన సామాజిక అణచివేతతో ముడిపడి ఉంటుంది. ఏ సమూహాన్ని లక్ష్యంగా చేసుకున్నప్పటికీ అణచివేత సారూప్య మార్గాల్లో పనిచేస్తుండగా, వివిధ లక్ష్య సమూహాలు వారి నిర్దిష్ట చారిత్రక, సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక అనుభవాలు మరియు వాస్తవాల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే అణచివేత యొక్క ప్రత్యేక అనుభవాలను కలిగి ఉంటాయి. గృహ హింసను అంతం చేసే పని తప్పనిసరిగా అన్ని అణచివేతలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటాన్ని కలిగి ఉండాలి.

గృహ హింసలో భార్యాభర్తలు, లైవ్-ఇన్ భాగస్వాములు మరియు డేటింగ్ సంబంధాల యొక్క సన్నిహిత భాగస్వామి సంబంధాలు మాత్రమే కాకుండా, హింసాత్మక ఇంట్లో కుటుంబ, పెద్ద మరియు పిల్లల దుర్వినియోగం కూడా ఉండవచ్చు. దుర్వినియోగం సాధారణంగా కింది వాటిలో ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వర్గాలకు చెందుతుంది: శారీరకంగా కొట్టడం, లైంగిక వేధింపులు మరియు భావోద్వేగ లేదా

మానసిక దుర్వినియోగం, మరియు సాధారణంగా కొంత కాలం పాటు తీవ్రమవుతుంది.

దుర్వినియోగ బాధితులు గోడలు, ఆర్థిక నియంత్రణ, అబద్ధాలు చెప్పడం, తల్లిదండ్రుల భావోద్వేగాలను మార్చడానికి పిల్లలను ఉపయోగించడం, బెదిరింపులు, కుటుంబం మరియు స్నేహితుల నుండి ఒంటరిగా ఉండటం, భయం, అవమానం, విమర్శలు, కోతలు, ఏడుపు మరియు భయపడిన పిల్లలు, ఎముకలు విరిగిపోవడం, గందరగోళం, బలవంతపు లైంగికత పరిచయం, తారుమారు, సెక్సిస్ట్ వ్యాఖ్యలు, అరుపులు, ఆవేశాలు, వెర్రితనం, వేధింపులు, నిర్లక్ష్యం, తొక్కడం, అరుపులు, అసూయ మరియు స్వాధీనత, ఆత్మగౌరవం కోల్పోవడం, బలవంతం, తలుపులు కొట్టడం, విడిచిపెట్టడం, మౌనంగా వ్యవహరించడం, అత్యాచారం, వ్యక్తిగత ఆస్తి నాశనం, అవాంఛిత తాకడం పేరు పిలవడం, ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయడం, కొట్టడం, కొట్టడం, కొట్టడం, తన్నడం, గాయాలు, గుద్దడం, కొట్టడం, స్క్రాప్‌లు, నిరాశ, ఉద్యోగం లేదా పాఠశాలలో హాజరును నాశనం చేయడం, బ్రెయిన్‌వాష్, పెంపుడు జంతువులపై హింస, చిటికెడు, భౌతిక మరియు ఆర్థిక వనరులను కోల్పోవడం, బహిరంగ అవమానం, వాగ్దానాలు , వైద్య మరియు దంత సంరక్షణను కోరకుండా నిరోధించడం, అపహాస్యం, నిగ్రహం, స్వీయ-మందులు, బలవంతంగా చక్కిలిగింతలు పెట్టడం, కుటుంబ సభ్యులకు మరియు స్నేహితులకు హాని కలిగించే బెదిరింపులు, పిల్లలను తీసుకువెళతామనే బెదిరింపులు, జంతువులకు హాని కలిగించే బెదిరింపులు, తన్నుతామని బెదిరింపులు, ఆయుధాల బెదిరింపులు, బెదిరింపులు చంపబడ్డాడు.

పిండి నిర్వచనం

కొట్టడం అనేది ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య జరిగే దుర్వినియోగ చర్యగా నిర్వచించబడింది మరియు ఇది ఎప్పటికీ ఫర్వాలేదు. కొట్టడం తరచుగా మానసిక మరియు లైంగిక వేధింపులతో సమానంగా ఉంటుంది.1

- మహిళలపై ఏటా 1.5 మిలియన్ల సన్నిహిత భాగస్వామి అత్యాచారాలు మరియు శారీరక దాడులు జరుగుతున్నాయి
- పురుషులపై సంవత్సరానికి 800,000 సన్నిహిత భాగస్వామి అత్యాచారాలు మరియు శారీరక దాడులు జరుగుతాయి.

9.2 కొట్టడం ప్రమాదం

కొట్టడం అనేది సాధారణంగా ఒక్కసారి జరిగే సంఘటన కాదు. బాధితులు సాధారణంగా ఒకే వ్యక్తి వల్ల చాలాసార్లు కొట్టబడతారు. 2000లో జరిపిన ఒక సర్వేలో స్త్రీలు సాధారణంగా 6.9 సార్లు మరియు పురుషులు 4.4 సార్లు ఒకే వ్యక్తి చేత కొట్టబడ్డారని తేలింది.

అంతేకాకుండా, కొట్టడం కొనసాగుతున్న కొద్దీ హింస స్థాయి పెరుగుతుంది. చప్పుడు లేదా పుష్‌గా ప్రారంభమయ్యేది కొట్టడం లేదా అధ్వాన్నంగా మారవచ్చు. కొట్టడం యొక్క చాలా సంఘటనలు స్కేల్ యొక్క తక్కువ తీవ్రమైన ముగింపులో ఉన్నప్పటికీ, కొట్టడం కొన్నిసార్లు మరణానికి దారి తీస్తుంది.

- 2002లో, దాదాపు 11% మంది హత్య బాధితులు ఉంటారు సన్నిహిత భాగస్వామిచే చంపబడ్డారు – వీరిలో మూడొంతుల మంది మహిళలు

కొట్టడం చూసిన పిల్లలు శారీరక హింసకు బాధితులు కానప్పటికీ కూడా చాలా ప్రమాదంలో ఉన్నారు. కొట్టడం చూసే అమ్మాయిలు ఎదగడానికి మరియు కొట్టే సంబంధాలలో ఎక్కువగా ఉంటారు మరియు అబ్బాయిలు తమను తాము కొట్టేవారుగా పెరిగే అవకాశం ఉంది. (మహిళలు మరియు పిల్లలపై గృహ హింస యొక్క ప్రభావాలు చదవండి)

కొట్టడం వల్ల బాధితురాలిని నిరాశ్రయులయ్యే ప్రమాదంలో ఉంచుతుంది, ఒక అధ్యయనం ప్రకారం నిరాశ్రయులైన మహిళల్లో సగం మంది బ్యాటర్‌ల నుండి పారిపోతున్నారని సూచిస్తుంది. దెబ్బతిన్న మహిళల ఆశ్రయాలు మరియు సామాజిక సేవల వంటి భద్రతా వలయాలు ఉంచబడినప్పటికీ, కొట్టుకుంటున్న బాధితులు ఇప్పటికీ తాము ఎక్కడికి వెళ్లలేమని తరచుగా కనుగొంటారు. దీనివల్ల వారు తమ పిల్లలను ఉంచడానికి స్థలం లేనందున పిల్లలను కొట్టేవారి వద్ద వదిలివేయవలసి వస్తుంది.

ఎవరు కొట్టబడతారు?

సంబంధంలో ఉన్న ఏ పురుషుడు లేదా స్త్రీ అయినా కొట్టబడవచ్చు మరియు కొట్టేవారు ఏదైనా మతపరమైన, జాతి లేదా సామాజిక ఆర్థిక సమూహం నుండి రావచ్చు. 16 మరియు 24 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల స్త్రీలు వయస్సు పరంగా అత్యధిక ప్రమాదంలో ఉండటంతో మహిళలు ఎక్కువ ప్రమాదంలో ఉన్నారు. అదనంగా, భార్య మరియు భర్తల మధ్య వయస్సులో ఎక్కువ వ్యత్యాసం, కొట్టడం హత్యగా మారే ప్రమాదం ఉంది.

గర్భిణీ స్త్రీలు కూడా కొట్టుకునే ప్రమాదం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ సమయంలో వారి భాగస్వామి ప్రాముఖ్యతలో స్థానభ్రంశం చెందినట్లు భావించవచ్చు మరియు తద్వారా కొట్టడం పెరుగుతుంది. గర్భిణీ స్త్రీలలో నాలుగు నుండి ఎనిమిది శాతం మంది గర్భధారణ సమయంలో కనీసం ఒక్కసారైనా దుర్వినియోగానికి గురవుతున్నారు. ఇది గర్భధారణ సమస్యలకు మరియు పిండం మరణానికి కూడా దారితీస్తుంది. మేరీల్యాండ్ లో జరిపిన ఒక అధ్యయనంలో గర్భిణీ స్త్రీలలో మరణానికి ప్రధాన కారణం నరహత్య అని, అయితే, గర్భిణీలు కాని స్త్రీలలో ఇది ఐదవ ప్రధాన కారణం.

ఎవరు కొట్టబడ్డారు?

అన్ని సంస్కృతులలో, కొట్టేవారు సాధారణంగా పురుషులు. అన్ని మత, జాతి, సామాజిక-ఆర్థిక మరియు విద్యా నేపథ్యాలకు చెందిన గ్రామీణ మరియు పట్టణ మహిళలు మరియు వివిధ వయస్సుల, శారీరక సామర్థ్యాలు మరియు జీవనశైలి గృహ హింస ద్వారా ప్రభావితమవుతాయి. కొట్టబడే ఒక సాధారణ స్త్రీ లేదు - ప్రమాద కారకం స్త్రీగా పుట్టడం.

వారి స్త్రీ భాగస్వాములు చేసే గృహ హింసకు భిన్న లింగ పురుషులు కూడా బాధితులు కావచ్చు. అవిశ్వాసం, అపహాస్యం మరియు అవమానం వంటి అనుభవాలతో సహా స్త్రీ బాధితుల మాదిరిగానే వారి నిశ్శబ్దాన్ని మెరుగుపరిచే వ్యక్తుల మధ్య హింస యొక్క అదే గతిశీలతను వారు అనుభవిస్తారు. ఏదేమైనా, నిర్దిష్ట సాంస్కృతిక సమూహాలు ఉన్నాయి, వారి విచిత్రమైన దుర్బలత్వం ఆ జనాభాలోని సభ్యులను వారి సంబంధాలలో హింసను ఎదుర్కొనే ప్రమాదం ఉంది.

యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లో దెబ్బతిన్న వలసదారులు మరియు శరణార్థి మహిళలు లింగం, జాతి, సామాజిక ఆర్థిక స్థితి, ఇమ్మిగ్రేషన్ స్థితి మరియు భాష వంటి సమస్యలతో పాటు సన్నిహిత భాగస్వామి హింసకు సంబంధించిన సమస్యలతో మరిన్ని సమస్యలను కలిగి ఉన్నారు. చట్టబద్ధమైన నివాసి కాని లేదా వలస స్థితి తన భాగస్వామిపై ఆధారపడి ఉన్న ఒక దెబ్బకు గురైన స్త్రీ, సాంస్కృతిక డైనమిక్స్ ద్వారా ఆమె తన భర్తను విడిచిపెట్టకుండా నిరోధించవచ్చు, ఆమె సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోలేని స్థానిక ఏజెన్సీల నుండి మద్దతు కోరడం లేదా తెలియని అమెరికన్ చట్టపరమైన నుండి సహాయం అభ్యర్థించడం. వ్యవస్థ. కొన్ని అడ్డంకులు న్యాయ వ్యవస్థ పట్ల అపనమ్మక వైఖరి, భాష మరియు సాంస్కృతిక అడ్డంకులు (అది కనీసం తెలియనిది కావచ్చు మరియు అత్యంత ప్రతికూలమైనది కావచ్చు) మరియు

బహిష్కరణ భయం కలిగి ఉండవచ్చు.

గృహ హింసను చూసే పిల్లలు మరియు హింస సంభవించే వాతావరణంలో నివసించే పిల్లలు దుర్వినియోగం చేయబడిన పిల్లల మాదిరిగానే కొంత బాధను అనుభవించవచ్చు. అందరు పిల్లలు ఒకే విధంగా గృహ హింసకు గురవుతారు. పిల్లలు భయపడవచ్చు, నిరోధించబడవచ్చు, దూకుడుగా, సంఘవిద్రోహంగా, ఉపసంహరించుకోవచ్చు, ఆత్రుతగా, అణగారిన, కోపంగా, గందరగోళానికి గురవుతారు, చెదిరిన నిద్రతో బాధపడవచ్చు, ఆహారం తీసుకోవడంలో సమస్యలు, పాఠశాలలో ఇబ్బందులు మరియు స్నేహితులను చేసుకోవడంలో సవాళ్లు. పిల్లలు తరచుగా తమ తల్లిదండ్రుల మధ్య మధ్యలో చిక్కుకున్నట్లు భావిస్తారు మరియు వారిలో ఎవరితోనైనా మాట్లాడటం కష్టం. యుక్తవయసులో ఉన్నవారు మాదకద్రవ్యాలు మరియు మద్యపానం, పారిపోవడం, లైంగిక వేధింపులు మరియు నేరపూరిత ప్రవర్తన వంటి ప్రమాదకర ప్రవర్తనలను ప్రదర్శించవచ్చు లేదా ప్రదర్శించవచ్చు. యువకులు తమ తల్లులను రక్షించుకోవడానికి ప్రయత్నించవచ్చు లేదా వారు తమ తల్లులను దుర్వినియోగం చేయవచ్చు. పిల్లలు తమ ఇళ్లలో జరిగే హింసలో జోక్యం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తే గాయపడవచ్చు.

శారీరక, మానసిక మరియు అభిజ్ఞా వైకల్యాలు ఉన్న వ్యక్తులు ప్రధాన స్రవంతి జనాభా కంటే సన్నిహిత భాగస్వాములు లేదా జీవిత భాగస్వాముల నుండి లైంగిక మరియు గృహ హింసను అనుభవించడమే కాకుండా, ప్రధాన స్రవంతి జనాభా వలె కాకుండా, వారి నుండి దుర్వినియోగం, దుర్వినియోగం, నిర్లక్ష్యం మరియు దోపిడీని కూడా అనుభవించవచ్చు. వ్యక్తిగత సహాయకులు, చెల్లింపు సిబ్బంది, కుటుంబ సభ్యులు మరియు తల్లిదండ్రులతో సహా సంరక్షకులు. ఉదాహరణలు మందులు మరియు వ్యక్తిగత సంరక్షణ యొక్క తిరస్కరణ, సైకోట్రోపిక్ మందులను నిగ్రహంగా ఉపయోగించడం, రోజువారీ మరియు సన్నిహిత సంరక్షణ దుర్వినియోగం మరియు నిర్లక్ష్యం, అందుబాటులో లేని సంస్థలు మరియు సౌకర్యాలు, కమ్యూనికేషన్ మరియు కదలికలకు అవసరమైన సహాయక సాంకేతిక పరికరాలు అందుబాటులో లేకపోవటం లేదా నిలిపివేయడం, నియంత్రణలను సరికాని ఉపయోగం మరియు ప్రాణాధారమైన వైద్య చికిత్స మరియు చికిత్సల తిరస్కరణ. అయినప్పటికీ, ఈ జనాభా సమాజం, మీడియా లేదా విధాన రూపకర్తల నుండి తక్కువ దృష్టిని పొందుతుంది, ఒంటరిగా మరియు ఉదాసీనతలో నిగ్రహం లేకుండా దుర్వినియోగాన్ని కొనసాగించడానికి అనుమతిస్తుంది.

వృద్ధ మహిళలు దాదాపుగా కనిపించని, ఇంకా విషాదకరంగా గణనీయమైన జనాభా మరియు గృహ హింసకు ప్రత్యేకంగా హాని కలిగి ఉంటారు. వృద్ధ స్త్రీలు సాంప్రదాయ మరియు సాంస్కృతిక భావజాలానికి కట్టుబడి ఉంటారు, అది దుర్వినియోగమైన జీవిత భాగస్వామిని విడిచిపెట్టకుండా లేదా తమను తాము బాధితురాలిగా చూడకుండా నిరోధిస్తుంది. వృద్ధ మహిళలు చాలా తరచుగా వారి దుర్వినియోగ జీవిత భాగస్వామిపై ఆర్థికంగా ఆధారపడతారు మరియు దుర్వినియోగ సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టడానికి వారికి అవసరమైన ఆర్థిక వనరులకు ప్రాప్యత లేదు. చాలా మంది వృద్ధ మహిళలు తమ జీవిత భాగస్వాముల నిర్లక్ష్యం మరియు దుర్వినియోగం కారణంగా తమ కుటుంబం, స్నేహితులు మరియు సమాజం నుండి ఒంటరిగా ఉన్నారు. ఇది ప్రత్యేకించి నిజం ఎందుకంటే వృద్ధ మహిళలు దీర్ఘకాలిక అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నారు, ఇది వారి జీవిత భాగస్వాములు లేదా సంరక్షకులపై ఆధారపడేలా చేస్తుంది మరియు తద్వారా దుర్వినియోగాన్ని నివేదించడానికి ఇష్టపడరు లేదా చేయలేరు.

గ్రామీణ ప్రాంత మహిళలు వనరుల కొరత, ఒంటరితనం, చిన్న పట్టణ

రాజకీయాలు, ఏవైనా సహాయక ఏజెన్సీలు మరియు పేద లేదా తక్కువ రవాణా మరియు కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థలతో పాటు గ్రామీణ జీవనశైలి ద్వారా తీవ్రమయ్యే సన్నిహిత భాగస్వామి హింస యొక్క ఇతర సమస్యలతో పాటుగా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. సెక్సిస్ట్, జాత్యహంకార, స్త్రీ ద్వేషి, సెమిటిక్ వ్యతిరేక మరియు స్వలింగ సంపర్క భాష మరియు చర్యలు తరచుగా గ్రామీణ వర్గాలలో మరింత ఆమోదయోగ్యమైనవి మరియు వైఖరులు మారడం నెమ్మదిగా కనిపిస్తుంది. పితృస్వామ్య "గుడ్ ఓల్డ్ బాయ్స్" నెట్‌వర్క్, ఫండమెంటలిస్ట్ మతపరమైన బోధనలు, లోతుగా పాతుకుపోయిన సాంస్కృతిక సంప్రదాయాలు మరియు సాధారణంగా ఆమోదించబడిన లైంగిక మూస పద్ధతుల వల్ల బాధిత గ్రామీణ మహిళ స్త్రీ, భార్య మరియు తల్లి పాత్రలో నమ్మకద్రోహం చేస్తుందని ఆరోపిస్తున్నారు. తనపై ఆధారపడిన ఇల్లు, భూమి మరియు జంతువులను విడిచిపెట్టేచర్య మానసికంగా దెబ్బతింటుంది, బాధిత గ్రామీణ స్త్రీని అపరాధం మరియు స్వీయ-అవమానాల గోడలతో చుట్టుముట్టింది.

స్వలింగ సంపర్కం అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క శారీరక, లైంగిక లేదా భావోద్వేగ హింస లేదా హింస యొక్క ముప్పు లేదా మరొకరిపై నియంత్రణ సాధించడానికి మరియు నిర్వహించడానికి విహారయాత్రకు భయపడటం మరియు సంస్కృతి, జాతి, వృత్తి, ఆదాయ స్థాయి మరియు శారీరక స్థాయిలతో సంబంధం లేకుండా మొత్తం జనాభాను తుడిచిపెట్టడం. లేదా అభిజ్ఞా సామర్థ్యం. కొట్టడం అనేది అప్పుడప్పుడు ఒక వివిక్త చర్య అయినప్పటికీ, అది ప్రారంభమైన తర్వాత, ఇది తరచుగా కొనసాగుతుంది మరియు ఫ్రీక్వెన్సీ మరియు తీవ్రతలో పెరుగుతుంది. అదనంగా, స్వలింగసంపర్క మరియు శత్రు చట్ట అమలు, న్యాయవ్యవస్థ, న్యాయస్థాన సిబ్బంది, వైద్య మరియు సామాజిక సేవా ప్రదాతలు మరియు గృహ హింస కార్యక్రమాల భయం, స్వలింగ హింసకు గురైన లెస్బియన్, గే, ద్విలింగ, లింగమార్పిడి మరియు ఇంటర్‌సెక్స్ బాధితులు తమ దుర్వినియోగ సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టి సహాయం కోరకుండా నిరోధించవచ్చు.

టీనేజ్ డేటింగ్ హింస అనేది టీనేజ్ జీవితంలో హింసకు ప్రధాన మూలాలు. అత్యుత్తమ పరిస్థితులలో కూడా, బాల్యం నుండి యుక్తవయస్సు వరకు తరచుగా ఇబ్బందికరమైన మరియు అసౌకర్యంగా ఉంటుంది. ఆ ప్రకరణం సంబంధాలలో పేలుతున్న ప్రమాదం మరియు హింసతో గుర్తించబడినప్పుడు, యుక్తవయస్సులోని ప్రయాణం మరింత క్లిష్టంగా మారుతుంది. యుక్తవయస్కుల మధ్య సాన్నిహిత్యం మరియు సంబంధాల గురించి సామాజిక, సాంస్కృతిక, మతపరమైన మరియు కుటుంబ సందేశాలు గందరగోళంగా, తప్పుదారి పట్టించేవిగా, ఉనికిలో ఉండవు లేదా అనారోగ్యకరమైనవిగా ఉండవచ్చు, చాలా మంది టీనేజ్‌లు డేటింగ్ లేదా సన్నిహిత సంబంధాలలో ఏమి ఆశించాలి మరియు ఎలా ప్రవర్తించాలి అనే విషయంలో తమకు తాముగా తెలియకుండా ఉంటారు. భయం, అపోహలు, సేవల కొరత, తక్కువ ఆత్మగౌరవం, దుర్వినియోగం చేసేవారి నియంత్రణ, తోటివారి ఒత్తిడి మరియు కుటుంబ ప్రతిస్పందన గురించి ఆందోళన ఇవన్నీ కలిసి దెబ్బతిన్న యువకులను నిశ్శబ్దంగా మరియు రహస్యంగా ఉంచుతాయి.

భార్య కొట్టుకుంటోంది

భార్య కొట్టడం అనేది ఒక దుండగుడు తన భార్య మరియు/లేదా భాగస్వామికి వ్యతిరేకంగా పునరావృతమయ్యే అవాంఛిత హింసాత్మక చర్యలను సూచిస్తుంది - మానసిక, లైంగిక మరియు/లేదా శారీరకంగా. ఈ చర్యలు నొప్పిని కలిగించడం మరియు భయాన్ని ప్రేరేపించడం ద్వారా భాగస్వామిని నియంత్రించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి. చాలా సందర్భాలలో, అనూహ్యమైన పొడవు యొక్క టెన్షన్-బిల్డింగ్ దశ, హింసాత్మక పేలుడు, ఆపై ప్రశాంతంగా మరియు తరచుగా ప్రేమతో కూడిన విశ్రాంతిని కలిగి ఉండే

చక్రాలలో కొట్టడం జరుగుతుంది. ఈ విరుద్ధమైన ప్రవర్తనలు దెబ్బతిన్న స్త్రీలలో గందరగోళం మరియు సందిగ్ధతను కలిగిస్తాయి; వారు 'నేర్చుకున్న నిస్సహాయత' యొక్క నమూనాను అభివృద్ధి చేయవచ్చు. I అధ్యయనాలు ఒక బాధితుడు వికారమైన ఉద్దీపనను ఎదుర్కోవడానికి స్వచ్ఛందంగా ప్రయత్నాలు చేస్తే, మరియు ఈ ఉద్దీపనను నియంత్రించడంలో వారికి ఎటువంటి ఊహాజనిత ప్రభావం ఉండదు, అప్పుడు ఉద్దీపనతో వ్యవహరించడానికి భవిష్యత్తులో చేసే ప్రయత్నాలు ఆగిపోతాయి. ఉదాహరణకు, ఒక కుక్క యాదృచ్ఛిక విద్యుత్ షాక్‌లకు గురైతే, దాని నుండి తప్పించుకోవడం అసాధ్యం, జంతువు చివరికి తప్పించుకునే ప్రయత్నాన్ని ఆపివేస్తుంది. ఇది కంప్లైంట్ మరియు లొంగిపోతుంది మరియు పంజరం తలుపు తెరిచినప్పటికీ తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నించదు. జంతువుకు మళ్లీ స్వచ్ఛందంగా ఎలా స్పందించాలో నేర్పడానికి విస్తృతమైన రీట్రైనింగ్ అవసరం. జీవితంలో ఈ ప్రవర్తన ఎంత త్వరగా నేర్చుకుంటే, 'నేర్చుకున్న నిస్సహాయత' యొక్క ప్రభావాలను అధిగమించడానికి ఎక్కువ సమయం పడుతుంది. I ఈ సిద్ధాంతం మనం సాధారణంగా చూసే నిష్క్రియ ప్రవర్తనను వివరించడానికి సహాయం చేస్తుంది, వారు తప్పించుకోవడం సాధ్యమైనప్పుడు కూడా ప్రమాదకరమైన జీవన పరిస్థితుల్లో ఉంటారు లేదా తీవ్రంగా గాయపడిన తర్వాత కూడా వారితో కలిసి జీవించడానికి తిరిగి వచ్చేవారు.

9.3 కొట్టడం-చరిత్ర

భార్యను కొట్టడం చరిత్ర అంతటా క్షమించబడింది. మొట్టమొదటిగా తెలిసిన వ్రాతపూర్వక చట్టాలు (సుమారు 2500 BC) తన భర్తను మాటలతో దుర్భాషలాడిన స్త్రీ పేరును ఒక ఇటుకపై చెక్కాలని, ఆ తర్వాత ఆమె పళ్లను చిదిమేయాలని ఉపయోగించబడుతుంది. 2 భార్యను కొట్టడం పురుషుల యొక్క గుర్తించబడిన హక్కు. గ్రీకు మరియు రోమన్ సమాజాలలో మరియు యూదు, క్రైస్తవ మరియు ముస్లిం అధికారులచే ఆమోదించబడింది. స్త్రీలు మరియు పిల్లలను పాలించే హక్కుపై పురుషుల విశ్వాసానికి చట్టం మద్దతునిచ్చింది. ఉదాహరణకు, నెపోలియన్, స్త్రీలను "జీవితకాలం, బాధ్యతారహితమైన మైనర్లు"గా పరిగణించాలని విశ్వసించాడు మరియు "తమ భర్తలు ఎదుర్కొన్న ఏ వేధింపులకైనా బాధితులైన స్త్రీలను చట్టబద్ధం చేసి, వారిని రక్షించడానికి ఎటువంటి చట్టం రాయలేదు".: బ్రిటిష్ న్యాయ పుస్తకాలలో 19వ శతాబ్దంలో "భర్తకు తన భార్యపై 'అధికారం మరియు ఆధిపత్యం' చట్టం ద్వారా ఉంది, కానీ, ఒక ప్రగతిశీల చర్యలో, 'బొటనవేలు నియమాన్ని' ప్రవేశపెట్టాడు, దీని ద్వారా భర్త తన భార్యను 'తన కంటే మందంగా లేని కర్రతో మాత్రమే కొట్టగలడు. బొటనవేలు, "క్రూరమైన లేదా హింసాత్మక పద్ధతిలో" కాదు. 4 ఇప్పటి వరకు, కెనడా మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లోని న్యాయ మరియు పోలీసు అధికారులచే వైవాహిక హింస కేసుల్లో 'నిరపాయమైన నిర్లక్ష్యం' ప్రమాణం. దీనిని మార్చడానికి ఇటీవలి ప్రయత్నంలో సరళి, కెనడాలోని కొన్ని అధికార పరిధులు ఇప్పుడు బాధితుడు దుండగుడిపై అభియోగాలు మోపడానికి ఇష్టపడకపోయినా భార్యను కొట్టిన కేసుల్లో పోలీసులు అభియోగాలు మోపాలని కోరుతున్నారు.- ఇది ఇప్పటికీ అసాధారణమైన పరిస్థితి. నాలుగు థీమ్‌లు6 అన్ని చారిత్రక ఖాతాల ద్వారా నడుస్తాయి:

1. పురుషులు తమ భార్యలను స్వంతం చేసుకుంటారని భావిస్తారు. 2. స్త్రీలు తమ భర్తలకు లోబడాలని మరియు స్వీయ-తిరస్కరణ యొక్క ఆదర్శానికి అనుగుణంగా ఉండాలని భావిస్తున్నారు. 3. పురుషులు తమ సొంత ఇళ్లలోనే తమ భార్యలపై పూర్తి, ప్రశ్నించని అధికారాన్ని కలిగి ఉంటారు. 4. స్త్రీల స్థానం ఇంట్లోనే. ఈ ఇతివృత్తాలు శతాబ్దాలుగా కుటుంబంలో సరైన ప్రవర్తన గురించి నమ్మకాలను వ్యక్తం చేశాయి

మరియు ఇప్పటికీ మన సమాజంలోని మెజారిటీ వ్యక్తులు వివిధ స్థాయిలలో కట్టుబడి ఉన్నారు. శతాబ్దాలుగా, 1800ల మధ్యకాలంలో జాన్ స్టువర్ట్ మిల్ వంటి పురుషులు దెబ్బతిన్న స్త్రీలను రక్షించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలను, స్త్రీల స్థానం ఇంట్లో ఉందని మరియు "తక్కువ జీతం లేని, నిరుపయోగంగా ఉన్న స్త్రీలు" శ్రమలోకి ప్రవేశిస్తే ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రమాదంలో పడుతుందని రిమైండర్‌ల ద్వారా ప్రతిఘటించబడింది. మార్కెట మహిళలను ఆర్థికంగా ఆధారపడేలా చేయడం వల్ల వారు సామాజికంగా పురుషులపై ఆధారపడతారని హామీ ఇచ్చారు.

కొట్టడం గురించి అపోహలు

వైద్యులుగా మనకు అందించిన సమస్యలను మనం ఎలా ఎదుర్కోవాలో ప్రభావితం చేసే కొట్టడం గురించిన అపోహలకు మనలో చాలా మంది సబ్‌స్క్రయిబ్ చేస్తారు. "బాదిన పురుషుల గురించి మనం ఎందుకు మాట్లాడకూడదు"? ప్రతి సంవత్సరం, కెనడాలో వివాహం చేసుకున్న లేదా లైవ్ ప్రేమికుడితో సంబంధం ఉన్న ప్రతి పది మంది మహిళల్లో ఒకరు దెబ్బలు తింటున్నారని అంచనాలు సూచిస్తున్నాయి: అంటే, సంవత్సరానికి దాదాపు అర మిలియన్ కెనడియన్ మహిళలు. 6 దీర్ఘకాల శారీరక వేధింపులు దాదాపు ఎల్లప్పుడూ స్త్రీలపై పురుషులు చేస్తున్నారు .7 ప్రతిహింసను ఆశ్రయించే కొద్దిమంది స్త్రీలు నిరాశతో అలా చేస్తారు మరియు సాధారణంగా ఏకాంత హింసాత్మక చర్యలను చేస్తారు. "బ్యాటింగ్ సాధారణంగా ఒక వివిక్త సంఘటనను సూచిస్తుంది". కొట్టడం అనేది చాలా అరుదుగా ఒక-సమయం మరియు ప్రగతిశీలంగా ఉంటుంది. ఎనిమిది పరివర్తన గృహాలలో నిర్వహించిన అధ్యయనాలలో, 31% మంది నివాసితులు వారంవారీ లేదా ప్రతిరోజూ కొట్టబడ్డారని నివేదించారు; 26% మంది కనీసం నెలకు ఒకసారి కొట్టబడ్డారు. ఒక ఇల్లు దాని నివాసితులలో 84% మంది కనీసం 11 సార్లు కొట్టబడ్డారని నివేదించింది. 6 "బ్యాటింగ్ అనేది అతిగా చెప్పడం; గాయాలు చాలా అరుదుగా జరుగుతాయి". దాదాపు మూడింట ఒక వంతు కేసులలో, వైద్య చికిత్స అవసరం మరియు స్వీకరించబడింది. ఒక అమెరికన్ అధ్యయనం సాధారణ గాయాలను గ్రాఫికల్‌గా వివరిస్తుంది. 100 మంది మహిళల నమూనాలో, అందరికీ కనిష్టంగా గాయాలు వచ్చాయి, అయితే 44 మందికి గాయాలు కూడా వచ్చాయి, 17 మంది బాటిల్, కత్తి లేదా రేజర్ వంటి పదునైన పరికరంతో దాడి చేయడం ద్వారా గాయపడ్డారు. ఇరవై ఆరు మందికి ముక్కు, దంతాలు లేదా పక్కటెముకల పగుళ్లు ఉన్నాయి మరియు ఎనిమిది మందికి వేళ్లు మరియు చేతుల నుండి దవడ మరియు పుర్రె వరకు ఇతర ఎముకల పగుళ్లు ఉన్నాయి. ఇద్దరికి దవడలు ఛిద్రం కాగా, మరో ఇద్దరికి భుజానికి ఒకే రకమైన గాయాలయ్యాయి. ఇద్దరు స్త్రీలలో రెటీనా దెబ్బతిన్నట్లు రుజువు ఉంది మరియు ఒకరికి ఆమె గాయాల ఫలితంగా మూర్ఛ వచ్చింది. 19 కేసుల్లో గొంతు నొక్కే ప్రయత్నాలు జరిగినట్లు ఆరోపణలు వచ్చాయి. 11 కేసుల్లో కాలిన గాయాలు మరియు స్కాల్డ్స్ మరియు ఏడింటిలో గాట్లు సంభవించాయి. మహిళలందరిపై కనీసం పిడికిలి బిగించి దాడి చేశారు, అయితే 59 మంది తన్నడం ఒక సాధారణ లక్షణం అని పేర్కొన్నారు. 42 సందర్భాలలో, ఒక ఆయుధం ఉపయోగించబడింది, సాధారణంగా అందుబాటులో ఉన్న మొదటి వస్తువు; కానీ 15 సందర్భాలలో ప్రతిసారీ అదే వస్తువు; ఎనిమిది సార్లు అది ఒక కట్టుతో బెల్ట్. 8 తీవ్రత హత్య వరకు విస్తరించింది. 1975లో కెనడాలోని తక్షణ కుటుంబాలలో నమోదైన 101 హత్యలలో, భార్య 49 కేసుల్లో భర్తచే చంపబడింది, అయితే భర్త ఎనిమిది కేసుల్లో భార్యచే చంపబడ్డాడు.9 భార్య కొట్టడం కనీసం ఐదుగురిలో ఒకరికి దారితీస్తుందని వివిధ ఆధారాలు సూచిస్తున్నాయి. అలాంటి భర్త/భార్య హత్యలు. 6 "పేద స్త్రీలు మాత్రమే దెబ్బతింటారు". కొట్టడం సామాజిక తరగతుల అంతటా విస్తరించి ఉంది మరియు గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలలో జరుగుతుంది. దాదాపు 70%

కొట్టడం సాయంత్రం 5 నుండి ఉదయం 7 గంటల మధ్య జరుగుతుంది, ఎక్కువగా కుటుంబ ఇంట్లో, సాధారణంగా వంటగది లేదా పడకగదిలో.6 గర్భిణీ స్త్రీలకు కూడా మినహాయింపు లేదు.'0, l ఒక పరివర్తన గృహం దాని నివాసితులను సర్వే చేసింది మరియు 80% కొట్టబడినట్లు గుర్తించబడింది. గర్భవతిగా ఉన్నప్పుడు.6 Gayford8 గర్భం అనేది చాలా తరచుగా హింసను ప్రేరేపించే కారకంగా సూచిస్తుంది. మధ్యతరగతి మరియు ఉన్నత తరగతి స్త్రీల కొట్టుకోవడం చుట్టూ నిశ్శబ్దం యొక్క వెబ్ ఉంది. పరివర్తన గృహ గణాంకాలు ఈ మహిళల అనుభవాలను ప్రతిబింబించవు. 'కొట్టడం' వారి కుటుంబాలకు సమస్య కావచ్చని వారు తరచుగా నిరాకరిస్తారు. వారు పోలీసులను పిలవడం లేదా ఇల్లు వదిలి వెళ్లడం అసాధ్యమని భావించవచ్చు మరియు గాయాలకు చికిత్స తీసుకోకుండా లేదా ప్రమాదాలు, పడిపోవడం మొదలైన వాటి చరిత్రలను కనిపెట్టడం మానేయవచ్చు. కారణం గురించి ఏమిటి? కొట్టుకుపోవడానికి గల కారణాల గురించి అపోహలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. భార్య దుర్వినియోగం యొక్క అనేక సందర్భాలలో ఖచ్చితంగా మద్యం చిక్కుకుంది; బహుశా కొట్టే పురుషులలో 50% మరియు కొట్టబడిన స్త్రీలలో 20% మంది మద్యాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తారు. అయితే, ఆల్కహాల్ ఒక సులభతరం చేస్తుంది, కారణం కాదు. గెల్లెస్ ఎల్"(". . .. ఫిరాయింపులు తప్పక లెక్కించబడాలి. . . కాబట్టి హింసాత్మక చర్యను చేపట్టాలనుకునే వ్యక్తులు హింసాత్మక చర్యను అమలు చేయడానికి మత్తులో ఉంటారు" అని వాదించారు. లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడేవారిలాగే, భార్యను కొట్టేవారు తరచుగా మానసిక అనారోగ్యం లేదా మానసిక వ్యాధిగా వర్గీకరించబడుతుంది.అయితే, కొట్టడం అనేది మానసిక అనారోగ్యంతో వివరించలేని విధంగా విస్తృతంగా వ్యాపించింది.'సహజ పురుష దురాక్రమణ' కారణంగా కొట్టడం జరుగుతుందని సూచించబడింది.అయితే, ఇది సామాజికంగా నేర్చుకున్న పురుష పాత్ర అని సాక్ష్యాలు సూచిస్తున్నాయి. దూకుడును ప్రేరేపించే శారీరక హింసతో సమానమైన పురుషత్వం.6 ఇది ఆధునిక జీవితం యొక్క ఒత్తిడి మరియు పరాయీకరణ కాదా?ఇది స్త్రీల ఉద్యమం కారణంగా ఉందా-పురుషుడు కుటుంబానికి అధిపతిగా తన సముచిత స్థానాన్ని పునఃస్థాపించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు తన భార్యను కొట్టడమా?కఠినంగా కొట్టడం అనేది ఒక మోడెమ్ దృగ్విషయం కాదు. కుటుంబాల్లో హింస వ్యాపిస్తుందా?పిల్లల వేధింపుల కేసుల మాదిరిగానే, బాల్యంలో ఒక వ్యక్తి ఎంత ఎక్కువ హింసకు గురైతే, అతను అంత ఎక్కువగా హింసకు గురయ్యే అవకాశం ఉందని చూపవచ్చు. పెద్దయ్యాక హింసాత్మకమైనది. "నేను అయితే, 'ఆదర్శ గృహాలలో' పెరిగిన వ్యక్తులు కూడా కొట్టవచ్చు లేదా కొట్టబడవచ్చు. అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన వివరణాత్మక నమూనా దాడిని ప్రేరేపించినందుకు బాధితురాలిని నిందించింది. అయితే, ఇంగ్లండ్‌లో నిర్వహించిన పరిశోధనలో మూసపోత భార్య కనిపించదు. మరిన్ని ఇంటర్వ్యూ చేసిన వారిలో మూడొంతుల మంది భౌతిక దాడికి ముందు ఎలాంటి మాటల వాదనలు లేవని నివేదించారు.6 వాకర్ 'ఒక స్త్రీ చేసినా లేదా మాట్లాడినా కూడా కొట్టిన వ్యక్తికి కోపం తెప్పించినప్పటికీ, ఆమె ప్రవర్తనతో సంబంధం లేకుండా ఆమెను కొట్టినట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఆమె ప్రవర్తనలో ఏదో ఆమె తనను కొట్టే హక్కును అంగీకరించిందని అతనికి తెలియజేసింది. మానసిక కోణంలో ఆమె 'బాధితురాలు'. బాధితురాలిని ఆమె దుర్వినియోగానికి నిందించడం హేతుబద్ధమని నమ్మడం ద్వారా, మేము ఆ నేరానికి కొట్టిన వ్యక్తిని క్షమించాము. ఇటువంటి పక్షపాత అపోహలు మహిళలపై హింసకు సంబంధించిన ఇతర రంగాలలో కూడా ఉన్నాయి: అత్యాచారం, అశ్లీలత, అశ్లీలత, వ్యభిచారం మరియు ఉద్యోగంలో మరియు క్లయింట్ మరియు వృత్తి నిపుణుల మధ్య లైంగిక వేధింపులు. బాధితుడు-అవక్షేపణ సిద్ధాంతంలో కోల్పోయిన వాస్తవం ఏమిటంటే భార్య కొట్టుకోవడం. దుండగుడు ఆమోదయోగ్యం కాని ప్రవర్తన.

పురుషులు తమను కొట్టడానికి కారణమైనందుకు స్త్రీలను నిందించడం ఇబ్బంది మరియు తిరస్కరణకు దారితీస్తుంది; వారి ఆత్మగౌరవాన్ని మరింత కోల్పోవడం అతని హింసలో కొట్టిన వ్యక్తిని 'సమర్థిస్తుంది'. కారణాల గురించి మనం చెప్పగలిగేది ఏమిటంటే, కుటుంబహింస అనేది ఒక సంస్కృతిలో సంభవిస్తుంది, ఇది కుటుంబాల్లో పురుషులు స్త్రీలు మరియు పిల్లలను కలిగిఉన్నారనే నమ్మకానికి మద్దతు ఇస్తుంది.

దెబ్బతిన్న మహిళల అవసరాలు

ప్రారంభంలో, కొట్టబడిన స్త్రీలను నమ్మాలని మరియు రక్షించబడాలని కోరుకుంటారు. కొందరు సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టాలని కోరుకుంటారు, మరికొందరు వారి ఎంపికల గురించి ఆలోచించడానికి సమయం కావాలి. కొంతమంది స్త్రీలు ప్రత్యామ్నాయాల అవకాశాన్ని చూడడానికి ముందు 'నేర్చుకున్న నిస్సహాయత' యొక్క నమూనాను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి ఇంటెన్సివ్ థెరపీ అవసరం.

హింసకు గురైన స్త్రీలు సామాజికంగా ఒంటరితనం, దెబ్బతిన్న ఆత్మగౌరవం, నైపుణ్యాల కొరత, ఆర్థిక అభద్రత మరియు భావోద్వేగ భంగం ప్రదర్శించే పిల్లల పట్ల ఆకస్మిక పూర్తి బాధ్యతతో బాధపడుతున్నారు. కెనడియన్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ సోషల్ వర్కర్స్''' ఒక ముసాయిదా నివేదికను తయారు చేసింది, సామాజిక కార్యకర్తలు దాడికి గురైన మహిళలకు వ్యక్తిగతంగా నిర్ద్వంద్వ మద్దతును అందించడానికి మరియు వారి అవసరాలకు సామాజిక వ్యవస్థను మరింత ప్రతిస్పందించేలా చేయడానికి బాధ్యత వహించాలి. పరివర్తన కోసం మద్దతు ఇవ్వాలి. హింసకు పాల్పడే బాధితులు, పిల్లలు మరియు పురుషులకు ఇళ్లు మరియు ఇతర సేవలు.సామాజిక కార్యకర్తలు తమను మరియు ఇతరులను విద్యావంతులను చేయాలి మరియు భార్యను కొట్టడం యొక్క పట్టుదలకు దోహదపడే సామాజిక పరిస్థితులను మార్చడానికి ప్రయత్నించాలి.వైద్యులకు అదే బాధ్యత ఉంటుంది. అదనంగా, వైద్యులు గుర్తించాలి. బాధిత మహిళ సంప్రదించిన మొదటి వృత్తినిపుణులు వారే కావచ్చు.కొంతమంది బాధిత మహిళలు తమను తాము ఎమర్జెన్సీ రూమ్‌లలో లేదా వారి కుటుంబ వైద్యుల వద్ద స్పష్టంగా గుర్తించవచ్చు, సాధారణంగా వారు తాము కొట్టబడ్డామని చెప్పరు.పిల్లల దుర్వినియోగం వలె, కొట్టడం చాలా అవసరం. ఒక వైద్యుడు గాయం యొక్క నమూనాలను గుర్తించి, హింసాత్మక దాడి యొక్క వాస్తవికతను వివరించే అపోహల ద్వారా చిక్కుకోకుండా ఉండాలంటే అనుమానపు సూచిక. దాడికి గురైన మహిళ యొక్క అనుభవాన్ని ధృవీకరించడానికి డాక్టర్ చర్య తీసుకోవచ్చు మరియు చికిత్స లేనప్పుడు హింస పునరావృతం మరియు తీవ్రతరం కావడం గురించి ఆమెకు అవగాహన కల్పించవచ్చు. అయితే, యేల్ డొమెస్టిక్ వయొలెన్స్ రీసెర్చ్ టీమ్ 13, వాస్తవానికి, వైద్య సిబ్బంది 25 మంది బాధిత మహిళల్లో ఒకరిని మాత్రమే నిర్ధారిస్తారు మరియు ఇంకా తక్కువ మందిని సూచిస్తారు. పిల్లల దుర్వినియోగం వలె, వైద్యులు వివిక్త గాయాల నమూనాను కోల్పోవచ్చు. యూనివర్శిటీ ఆఫ్ నార్త్ కరోలినాలో ఒక సంవత్సరం అధ్యయనంలో, 'మానసిక మూల్యాంకనం కోసం గ్రామీణ ఆరోగ్య క్లినిక్‌లోని వైద్య సిబ్బందిచే సూచించబడిన 120 మంది మహిళల్లో సగం మంది మహిళలు వైవాహిక హింసకు గురైనట్లు గుర్తించారు. ఈ 60 మంది మహిళల్లో కేవలం నలుగురు మాత్రమే భార్యలు కొట్టబడ్డారని రిఫర్ చేస్తున్న వైద్యునికి తెలిసింది. మొదటి దుర్వినియోగమైన గాయం తర్వాత, కొట్టబడని స్త్రీల కంటే కొట్టబడిన స్త్రీలు హిస్టీరికల్, హైపోకాన్డ్రియాకల్ లేదా 'అస్పష్టమైన వైద్య ఫిర్యాదులు ఉన్న స్త్రీలు' అని పిలవబడే అవకాశం నాలుగు రెట్లు ఎక్కువగా ఉంటుంది మరియు అనాల్జెక్స్ మరియు మైనర్ ట్రాంక్విలైజర్‌ల కోసం ప్రిస్క్రిప్షన్‌లను పొందే అవకాశం గణనీయంగా ఎక్కువగా ఉంటుంది. '4 హాస్యాస్పదంగా, కొట్టబడిన స్త్రీలను సామాజిక లేదా మానసిక సేవలకు సూచించే అవకాశం లేదు. వారు

సూచించబడినప్పుడు, మానసిక రిఫరల్ ఎంపిక కూడా బేసిగా ఉండవచ్చు. స్త్రీలు హిస్టీరికల్, బోర్డర్‌లైన్ లేదా సరిపోని లేబుల్ చేయబడినప్పటికీ, వారు ఇన్‌పేషెంట్ చికిత్స కోసం స్టేట్ మెంటల్ హాస్పిటల్‌ల కంటే తక్కువ తరచుగా స్వచ్ఛంద ఇన్ పేషెంట్ లేదా ఔట్ పేషెంట్ కేర్‌కు సూచించబడతారు. ఏ కుటుంబాలు హింసకు గురవుతాయి? లక్షణాలు మరియు పరిస్థితుల సమూహం వైవాహిక హింసతో దగ్గరి సంబంధం కలిగి ఉంది మరియు కుటుంబ హింసకు సంబంధించిన సంభావ్యతను వైద్యులకు తెలియజేయాలి.14 ఈ పరిస్థితులలో ఇవి ఉన్నాయి: 1. మూలం ఉన్న కుటుంబాలలో హింస మరియు/లేదా పిల్లల దుర్వినియోగ చరిత్ర, 2. అనుమానిత పిల్లల దుర్వినియోగం మరియు/లేదా వివాహ భాగస్వాములలో ఒకరితో సంభోగం, 3. శారీరక, భావోద్వేగ, పిల్లలలో ప్రవర్తనా లేదా నిద్ర సమస్యలు మరియు మగ పిల్లలలో దూకుడు ప్రవర్తన, 4. మద్యపానం, హఠాత్తుగా ఉండటం మరియు/లేదా భర్తలో రోగలక్షణ అసూయ, 5. తరచూ వైద్యుని సందర్శనలకు దారితీసే అనేక శారీరక ఫిర్యాదులు మరియు భార్యలో దీర్ఘకాలిక ట్రాంక్విలైజర్ వాడకం, 6 భార్య హింసాత్మక పీడకలలతో తీవ్రమైన ఆందోళన, ఆందోళన మరియు నిద్రలేమి యొక్క వివరణ, మరియు 7. బలహీనమైన స్వీయ-భావన మరియు దీర్ఘకాలిక మాంద్యం కారణంగా తనపై భార్య తనకు వ్యతిరేకంగా దూకుడుగా వ్యవహరించడం; ఆత్మహత్య ప్రవర్తన మరియు స్వీయ వికృతీకరణ సంభవించవచ్చు. నార్త్ కరోలినాలో కొట్టబడిన 60 మందిమహిళల్లో 56 మంది ప్రత్యక్షంగా ప్రశ్నించడం ద్వారా మాత్రమే గుర్తించబడ్డారని గుర్తుంచుకోండి.

9.4 కొట్టడం మరియు దాని పర్యవసానాలు

తరచుగా గృహ హింస అని పిలవబడే కొట్టడం, ప్రపంచంలో అత్యంత సాధారణమైన మరియు తక్కువగా నివేదించబడిన నేరాలలో ఒకటి. ప్రతి వయస్సు, జాతి, తరగతి మరియు జాతీయతకు చెందిన మహిళలపై కొట్టడం జరుగుతుంది. ఇది మనం పెళ్లి చేసుకునే లేదా మమ్మల్ని కొట్టిన డేటింగ్ చేసే పురుషుల ద్వారా జరుగుతుంది; మమ్మల్ని వేధించే మరియు మన చుట్టూ తిట్టే మన కొడుకులు మరియు మేనల్లుళ్ల ద్వారా; మరియు మగ బంధువుల ద్వారా మాటలతో వేధించే మరియు మమ్మల్ని కించపరిచారు.

కొట్టడం అనేక రూపాలను తీసుకుంటుంది మరియు బెదిరింపు మరియు హానికరమైన ప్రవర్తనను కలిగి ఉంటుంది. ఇది హింస యొక్క ప్రత్యక్ష లేదా సూచించిన ముప్పుతో శబ్ద మరియు భావోద్వేగ దుర్వినియోగం రూపంలో ఉండవచ్చు. బ్యాటింగ్‌లో ఆర్థిక నియంత్రణ మరియు ఒకరి భౌతిక స్వేచ్ఛ ఉండవచ్చు. ఇది వస్తువులను నాశనం చేయడం మరియు పెంపుడు జంతువులకు హాని కలిగిస్తుంది. కొట్టడం తీవ్రమైన మరియు తరచుగా కొట్టడం లేదా అప్పుడప్పుడు సంభవించవచ్చు. ఇందులో చెంపదెబ్బలు కొట్టడం, కొట్టడం, ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయడం, తన్నడం లేదా వస్తువులతో కొట్టడం వంటివి ఉండవచ్చు. ముఖ్యంగా స్త్రీ సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టినట్లయితే, కొట్టడం అనేది కొట్టుకోవడంలో ఒక భాగం కావచ్చు. కొట్టడం లైంగిక వేధింపులకు దారితీయవచ్చు మరియు చివరికి హత్యలో ముగుస్తుంది. డేటింగ్ దశలో కొత్త సంబంధాలలో కొట్టడం జరగవచ్చు మరియు మన పెద్ద సంవత్సరాలలో కూడా కొనసాగవచ్చు. సమయం గడిచేకొద్దీ, కొట్టడం ఫ్రీక్వెన్సీ మరియు తీవ్రతలో పెరుగుతుంది.

- నాపై అద్దాలు విసిరారు. నేను గర్భవతిగా ఉన్నప్పుడు, నేను పొత్తికడుపులో తన్నాడు, మంచం మీద నుండి తన్నాడు మరియు నేలపై పడుకున్నప్పుడు కొట్టాను. నన్ను కొరడాతో కొట్టారు, తన్నారు మరియు విసిరారు, మళ్ళీ ఎత్తారు

మరియు క్రిందికి విసిరారు.

- రాజకీయాల గురించి మాట్లాడినందుకు, మతం గురించి భిన్నమైన అభిప్రాయం ఉన్నందుకు, తిట్టినందుకు, ఏడ్చినందుకు, సంభోగం చేయాలనుకున్నందుకు నన్ను కొట్టారు.
- నేను చెప్పిన పని చేయనప్పుడు నన్ను బెదిరించారు.
- అతనికి చెడ్డ రోజు వచ్చినప్పుడు-అతనికి మంచి రోజు వచ్చినప్పుడు నన్ను బెదిరించారు.

గృహ హింసను అంతం చేయడం చాలా కష్టం, ఎందుకంటే మనల్ని కొట్టే పురుషులు కూడా మనం సన్నిహితంగా లేదా సన్నిహితంగా ఉన్న పురుషులు, బహుశా మన పిల్లల తండ్రులు. ప్రేమ మరియు విధేయత యొక్క బలమైన భావాలతో మనం ఇప్పటికీ కట్టుబడి ఉండవచ్చు. పురుషులు భౌతికంగా మనల్ని విడిచిపెట్టకుండా ఆపడం వల్ల మాత్రమే కాదు, హింసాత్మక ప్రవర్తన మారుతుందని ఆశిస్తున్నందున కూడా మనం ఇంట్లోనే ఉండవచ్చు.

నేను వెళ్ళే ముందు, "అవును, అతను నన్ను కొట్టాడు మరియు తన్నాడు, కానీ నేను అతనిని పిచ్చిగా చేయడానికి ఏదో మాట్లాడాను." లేదా "నేను వాదించినప్పుడు మాత్రమే అతను నన్ను కొట్టాడు." కోపం తెచ్చుకునే హక్కు ప్రతి ఒక్కరికీ ఉందని ఇప్పుడు నేను చూస్తున్నాను - అది సహజం-కానీ తన కోపాన్ని ఇంత హింసాత్మకంగా వ్యక్తీకరించడానికి, నన్ను బాధపెట్టడానికి అతనికి హక్కు లేదు.

కొట్టబడిన స్త్రీల గురించి అడిగే సర్వసాధారణమైన ప్రశ్న "వారు ఎందుకు ఉంటారు?" ఈ ప్రశ్న కూడా అసలు ప్రశ్న యొక్క దృష్టిని తీసివేస్తుంది, ఇది "అతను ఆమెను ఎందుకు కొట్టాడు?" దెబ్బలు తిన్న స్త్రీలు సంబంధంలో ఉండరు ఎందుకంటే మనం కొట్టడాన్ని ఆనందిస్తాము. మేము చిక్కుకున్నట్లు మరియు వదిలి వెళ్ళలేమని భావించవచ్చు. విడిపోయే సమయంలో కొట్టడం తరచుగా పెరుగుతుంది మరియు మనం నిజంగా సురక్షితంగా ఉండవచ్చని భావించవచ్చు. మనకు పిల్లలు ఉంటే, మనం విడిచిపెడితే మమ్మల్ని మరియు మన పిల్లలను పోషించలేమని మనకు అనిపించవచ్చు. మేము మద్దతు కోసం ఆశ్రయించే వ్యక్తులు--మతాచార్యులు, పోలీసులు, స్నేహితులు, కుటుంబ సభ్యులు-- కొట్టుకోవడం గురించి తెలియకపోవచ్చు మరియు పరిస్థితిని తీవ్రంగా పరిగణించకపోవచ్చు. దెబ్బతిన్న స్త్రీల కోసం షెల్టర్‌ల ఉనికి గురించి మనకు తెలిసి ఉండవచ్చు, కానీ కొత్త పరిసరాల్లో లేదా నగరంలో ఆశ్రయానికి వెళ్లడం మాకు లేదా మన పిల్లలకు (మేము ఆశ్రయం పొందుతున్నప్పుడు పాఠశాలలను మార్చవలసి ఉంటుంది) చాలా తిరుగుబాటును కలిగిస్తుందని భావించవచ్చు. మా ఇమ్మిగ్రేషన్ స్థితి కొట్టిన వ్యక్తి యొక్క "మంచి సంకల్పం"పై ఆధారపడి ఉంటుందని మేము విశ్వసిస్తే వదిలివేయడానికి మేము భయపడవచ్చు. మనం చాలా కాలంగా వేధింపులతో జీవిస్తున్నట్లయితే, మనం మానసికంగా చాలా కృంగిపోవచ్చు, మనం ఒక మార్గాన్ని ఊహించలేము.

నేను మా వివాహం ప్రారంభంలోనే ఒక మతగురువుకు వెళ్లాను, కొన్ని సందర్శనల తర్వాత నా భర్తకు అసలు హాని జరగదని నాకు చెప్పాడు, అతను గందరగోళానికి గురయ్యాడు మరియు అభద్రతా భావంతో ఉన్నాడు. పనులు కొనసాగాయి. నేను ఈసారి వైద్యుడిని ఆశ్రయించాను. నాకు విశ్రాంతి కోసం చిన్న చిన్న మాత్రలు ఇచ్చారు మరియు విషయాలు సులభంగా తీసుకోవాలని చెప్పారు. నేను "చాలా భయానకంగా ఉన్నాను." నేను స్నేహితురాలిని ఆశ్రయించాను, మరియు ఆమె భర్త తెలుసుకున్నప్పుడు, అతను నన్ను విషయాలు తయారు చేసాడు లేదా పరిస్థితిని అతిశయోక్తి చేసాడు. ఆమె నాకు దూరంగా ఉండమని చెప్పారు.

చాలా మంది దెబ్బలు తిన్న స్త్రీలు సవాలు చేయడం, ఆదరించడం లేదా మా సమస్యలు చాలా తక్కువ అని చెప్పడం వంటి అనుభవాలను ఎదుర్కొన్నారు. అటువంటి క్షమించరాని చికిత్స నేపథ్యంలో, ఏ స్త్రీ కూడా కొట్టబడటానికి లేదా మాటలతో దుర్భాషలాడటానికి అర్హమైనది కాదని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. ప్రతి స్త్రీ తన కథను సీరియస్‌గా తీసుకోవడానికి అర్హురాలు.

పిల్లలపై గృహ హింస ప్రభావం

తమ తల్లులు వేధింపులకు గురికావడాన్ని చూడని పిల్లలు కానీ ఆమె అరుపులు మరియు ఏడుపు, దుర్వినియోగదారుని బెదిరింపులు, పిడికిలి మాంసాన్ని కొట్టడం, గాజు పగలడం, చెక్క ముక్కలు లేదా దూషించడం మరియు కించపరిచే భాష వంటి శబ్దాలు వింటారు.12

గృహ హింస మధ్యలో పెరగడం వల్ల కలిగే ప్రభావాలు పిల్లలకు వినాశకరమైనవి. దాడికి గురైన మహిళల పిల్లలు తమను తాము కొట్టుకునే అవకాశం ఉంది. వారు నిరంతరం భయంతో జీవిస్తారు మరియు వారి వయోజన సంరక్షకుల మధ్య తరచుగా శారీరకంగా మరియు మానసికంగా నలిగిపోతారు: వారు హింసకు తీవ్రమైన శారీరక మరియు భావోద్వేగ ప్రతిస్పందనలను అభివృద్ధి చేయవచ్చు, పోస్ట్ ట్రామాటిక్ స్ట్రెస్ డిజార్డర్ లక్షణాలతో సహా. గృహ హింసకు గురైన పిల్లలు వైరుధ్యాలను పరిష్కరించడానికి హింస సరైన మార్గమని నేర్చుకుంటారు మరియు వారు తమ చిన్ననాటి హింస అనుభవాలను వారి వయోజన సంబంధాలలో మరియు వారి స్వంత పిల్లలతో వారి సంబంధాలలో జీవించే అవకాశం ఉంది.13

నా ఉన్నత-మధ్యతరగతి, WASP తండ్రి అప్పుడప్పుడు శనివారం రాత్రి నా తల్లిని తాగి కొట్టాడు. ఆదివారం ఉదయం ఆమె తన గాయాలను వివరిస్తుంది. నేను నా బాల్యాన్ని ఈ నీడలో గడిపాను--హింస సంభావ్యత, రాత్రి శబ్దాలు మరియు ఆమె దానిని భరించినందుకు నాకు బాధ కలిగించింది.

చాలా మంది దెబ్బతిన్న వయోజన స్త్రీలు వారి చిన్నతనంలోనే శబ్ద దుర్వినియోగాన్ని విన్నారు లేదా కొట్టడాన్ని చూశారు. కొంతమంది తమ తల్లులను కొట్టిన వ్యక్తిచే శారీరకంగా లేదా లైంగికంగా వేధింపులకు గురయ్యారు. ఈ పరిస్థితులలో, మన గురించి మనం అందుకున్న అవమానకరమైన మరియు హానికరమైన సందేశాలను మనం ఎలా విశ్వసించవచ్చో అర్థం చేసుకోవడం సులభం. మనల్ని మాటలతో మరియు శారీరకంగా దుర్వినియోగం చేసే పురుషులతో సంబంధాలలో మనం ఎలా ఉంటామో అర్థం చేసుకోవడం సులభం.

చాలా మంది పురుషులు చిన్న వయస్సులోనే హింసను నేర్చుకోవడం ప్రారంభించారు. కొట్టుకునే చాలా మంది పురుషులు తమ తండ్రులు తమ తల్లులను దుర్భాషలాడడాన్ని చూస్తూ పెరిగారు; వారు చిన్నతనంలో శారీరకంగా లేదా లైంగికంగా వేధించబడి ఉండవచ్చు. మగ ఆధిపత్యం ఎప్పుడూ ప్రశ్నించబడని మరియు "ప్రేమ పేరుతో" శారీరక దండన ఆమోదించబడిన కుటుంబాలలో వారు తరచుగా యుక్తవయస్సుకు వచ్చారు. మగవారి ఆధిపత్యం మరియు హింసను ఒకదానితో ఒకటి సంబంధం కలిగి ఉండేందుకు ఒక మార్గంగా అంగీకరించమని మా కుటుంబాలు మాకు బోధించినప్పుడు, ఈ సందేశాన్ని ధిక్కరించడం కష్టం.

చాలా కుటుంబాలలో ఉన్న తరతరాల హింసాకాండను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి అనేక సంఘాలలో ప్రయత్నాలు ప్రారంభమయ్యాయి. తరచుగా, ఇవి తల్లులు కొట్టబడుతున్న పిల్లల తరపున జోక్యం చేసుకోవడానికి రూపొందించబడిన కమ్యూనిటీ-ఆధారిత కార్యక్రమాలతో ప్రారంభమవుతాయి. ప్రీస్కూలర్‌లకు అహింస మరియు సంఘర్షణ పరిష్కార నైపుణ్యాలను బోధించే వినూత్న కార్యక్రమాలు విభిన్న

కమ్యూనిటీలలోని పిల్లల సంరక్షణ కేంద్రాలలో అభివృద్ధి చేయబడుతున్నాయి మరియు నకిలీ చేయబడ్డాయి. మధ్య మరియు ఉన్నత పాఠశాల వయస్సు పిల్లలకు టీనేజ్ డేటింగ్ హింసపై వర్క్‌షాప్‌లు అందించబడుతున్నాయి. ఈ ప్రయత్నాలన్నీ బాలికలు మరియు యువతులకు హింస మరియు హింస భయం నుండి విముక్తి పొందే హక్కును కలిగి ఉన్నాయని మరియు అబ్బాయిలు మరియు యువకులకు బాలికలు మరియు మహిళలు మరియు ప్రపంచానికి సంబంధించి విభిన్నమైన మార్గాన్ని బోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

వృద్ధుల దుర్వినియోగం: వృద్ధ మహిళలను కొట్టడం

మన కుటుంబాల నుండి చిన్న పిల్లలు ముఖ్యంగా హింసకు గురవుతున్నట్లే, వృద్ధ మహిళలు కూడా దోపిడీకి మరియు దెబ్బలకు గురయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, వృద్ధ మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ప్రత్యేక సమస్యలపై అవగాహన పెరిగింది మరియు దీని ఫలితంగా యాభై రాష్ట్రాల్లో దుర్వినియోగం నుండి పెద్దలను రక్షించే ప్రత్యేక చట్టాలు వచ్చాయి.

వృద్ధాప్యంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న మహిళలు చిన్న వయస్కులైన మహిళలు దుర్వినియోగంతో పోరాడుతున్న అనేక సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు. అదనంగా, మేము శారీరకంగా బలహీనంగా ఉండవచ్చు మరియు రోజువారీ సంరక్షణ కోసం కొట్టేవారిపై ఆధారపడవచ్చు. మన శారీరక సామర్థ్యాలకు తగ్గట్టుగా హింసకు గురైన మహిళలకు సమీపంలోని ఆశ్రయం ఏర్పాటు చేయబడకపోవచ్చు.* దుర్వినియోగాన్ని అంతం చేయడానికి మనం సహాయం కోరితే, మనం బలవంతంగా వృద్ధాశ్రమంలోకి వెళ్లాల్సి వస్తుందని మనం భయపడవచ్చు. కొట్టిన వ్యక్తి మనం చాలా సంవత్సరాలు జీవించిన జీవిత భాగస్వామి అయితే, విడిపోవడాన్ని లేదా సంబంధాన్ని ముగించడం గురించి ఆలోచించడం చాలా కష్టం. కొట్టిన వ్యక్తి మన పెద్ద పిల్లలైతే, సామాజిక సేవా సంస్థ లేదా పోలీసుల సహాయం కోసం కాల్ చేయడం ఊహించలేనిది కావచ్చు.

వృద్ధ మహిళల పట్ల ప్రతిస్పందించగల మా సామర్థ్యం గురించి దెబ్బతిన్న మహిళా కార్యకర్తలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. మా ఆశ్రయం సేవలు భౌతికంగా అందుబాటులో ఉండేలా చూసుకోవడం సవాలుతో పాటు, వృద్ధ మహిళలకు సేవ చేసే వారికి విరుద్ధమైన ఆదేశాలు ఉన్నాయి. చాలా వృద్ధుల దుర్వినియోగ చట్టాలు పిల్లల దుర్వినియోగ చట్టాల మాదిరిగానే ఉంటాయి, అవి దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన సందర్భాలను ప్రజారోగ్య అధికారులకు లేదా సామాజిక సేవా ఏజెన్సీలకు నివేదించాలని సేవా ప్రదాతలు కోరుతున్నారు. వృద్ధ మహిళలపై గృహహింసకు సంబంధించిన ఈ విధానం హింసకు గురైన బాధితులను శక్తివంతం చేయడం మరియు వారి గోప్యత మరియు గోప్యత హక్కును పరిరక్షించడంలో దెబ్బతిన్న మహిళా ఉద్యమం యొక్క లోతైన నిబద్ధతకు విరుద్ధంగా ఉండవచ్చు. దెబ్బతిన్న మహిళా ఉద్యమం, దాని ప్రారంభ రోజుల నుండి, గృహ హింసకు ఎలా ప్రతిస్పందించాలో నేర్చుకోవడంలో తానే బాధిత మహిళల వైపు మళ్లినట్లే, కార్యకర్తలు మరియు సీనియర్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు సవాలును ఎలా ఎదుర్కోవాలో పని చేయడంలో వృద్ధ మహిళలను వినాలని కోరుకుంటారు. పెద్దలపై హింసను అంతం చేయడం.

9.5 మీరు దెబ్బతింటుంటే మీరు ఏమి చేయగలరు

మీరు ప్రస్తుతం హింసాత్మక సంబంధాన్ని కలిగి ఉన్నట్లయితే, మీరు సురక్షితంగా ఉండటానికి, మీ పిల్లల భద్రతకు భరోసా ఇవ్వడానికి మరియు మీరు ఏమి చేయాలనుకుంటే సంబంధాన్ని ముగించే దిశగా పని చేయడానికి మీరు చేయగలిగిన విషయాలు ఉన్నాయి. ప్రతి బాధిత మహిళకు సరైన సమాధానాలు లేవు. హింసకు గురైన

స్త్రీకి తన చర్యలు హింసను తగ్గించడానికి పని చేస్తాయా లేదా మరింత హింసను ప్రేరేపించవచ్చో బాగా తెలుసు. మొత్తంమీద, మీ భద్రతను మీరు మరింత తెలుసుకునే కొద్దీ, ఇతరులకు తెలియజేయడం, మద్దతును కనుగొనడం మరియు భద్రతా ప్రణాళికను అమలు చేయడం వంటివి పెరుగుతాయి.
దాడి సమయంలో, మిమ్మల్ని మీరు జాగ్రత్తగా చూసుకోవడానికి మీరు చేయగలిగే కొన్ని విషయాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

- మీకు వీలైనంత ప్రశాంతంగా ఉండండి.
- మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోవడానికి ప్రయత్నించండి, ముఖ్యంగా మీ తల మరియు కడుపు.
- మీరు చేయగలిగితే మరియు అది మీకు ఎక్కువ ప్రమాదం కలిగించకపోతే, 911కి కాల్ చేసి అత్యవసర సహాయాన్ని పొందండి.
- తక్కువ మొత్తంలో గాయంతో దాడిని ముగించడానికి మీరు చేయగలిగినంత ఉత్తమంగా చేయండి.

భద్రతా ప్రణాళిక
మీరు ఇప్పటికీ పరిస్థితిలో ఉన్నప్పటికీ మరియు తక్షణ మార్గం కనిపించకపోయినా, మీ భద్రత కోసం ప్లాన్ చేయడానికి మీరు చేయగలిగేవి ఉన్నాయి:

- గృహ హింసకు సంబంధించిన మీ రాష్ట్ర చట్టాలు మరియు చట్టపరమైన విధానాల గురించి తెలుసుకోండి.
- నిరోధక ఉత్తర్వుల గురించి తెలుసుకోండి: వాటిని ఎలా పొందాలి మరియు అవసరమైతే న్యాయవాదిని ఎక్కడ పొందాలి.
- మద్దతు నెట్‌వర్క్‌ను రూపొందించండి. మీ స్థానికంగా దెబ్బతిన్న మహిళల సేవతో కనెక్ట్ అవ్వండి, సపోర్ట్ గ్రూప్‌లో చేరండి మరియు మీ స్నేహితుల నెట్‌వర్క్‌ని అభివృద్ధి చేసుకోండి.
- మీ భాగస్వామి యొక్క దుర్వినియోగ ప్రవర్తన/వైఖరి యొక్క హెచ్చరిక సంకేతాలను తెలుసుకోండి మరియు చూడండి.
- అత్యవసర సహాయం కోసం ఎలా కాల్ చేయాలో మీ పిల్లలకు నేర్పండి.
- భద్రతా ప్రణాళిక గురించి ఆలోచించండి మరియు దానిని వ్రాయండి. సముచితమైనప్పుడు మీ ప్రణాళికలను ఇతరులకు తెలియజేయండి.
- మీ దుర్వినియోగదారుడు మద్యపానం లేదా మాదకద్రవ్యాలు సేవిస్తూ ఉంటే మరియు మీరు అల్-అనాన్ సమావేశాలకు వెళ్లగలిగితే (చాప్టర్ 3, ఆల్కహాల్, పొగాకు మరియు ఇతర మూడ్-ఆల్టరింగ్ డ్రగ్స్ చూడండి), మీరు మార్పు చేయడానికి మద్దతు మరియు బలాన్ని పొందవచ్చు.

మీరు హింసాత్మక భాగస్వామితో పోరాడుతున్నప్పుడు భద్రతా ప్రణాళికను రూపొందించడం రెండు విధాలుగా సహాయపడుతుంది: మొదటిది, ఇది తరచుగా నిరాశాజనకమైన పరిస్థితిగా భావించే విషయంలో మీకు ఆశను కలిగిస్తుంది. రెండవది, ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిని విడిచిపెట్టడానికి ఇది మిమ్మల్ని కొంచెం దగ్గరగా తీసుకువస్తుంది. అనేక సంఘాల్లో మహిళా సేవా సంస్థలు దెబ్బతిన్నాయి. ఈ సంస్థలలో చాలా వరకు దెబ్బతిన్న మహిళలకు భద్రతా ప్రణాళికలను రూపొందించడంలో సహాయపడతాయి. భద్రతా ప్రణాళికలు మీ స్వంత భద్రత మరియు మీ పిల్లల భద్రతను పెంచుకోవడానికి మీరు తీసుకోగల దశలను కలిగి ఉంటాయి.

కొట్టుకునే పరిస్థితిలో ఉండటానికి ప్రత్యామ్నాయాలు ఉన్నాయి. ఎక్కువ మంది మహిళలు కొట్టుకునే పురుషులను విడిచిపెడుతున్నారు మరియు ఆర్థిక కష్టాలు ఉన్నప్పటికీ వారు కొత్త జీవితాన్ని గడపడానికి సహాయం చేస్తున్నారు. హింసకు గురైన

మహిళలు దుర్వినియోగ పరిస్థితులను విడిచిపెట్టడానికి, ఆశ్రయం మరియు మరింత ప్రతిస్పందించే న్యాయ వ్యవస్థను అందించడానికి ప్రతిచోటా మహిళలు నిర్వహించబడుతున్నారు. మహిళలు తమ కథలను బహిరంగంగా చెప్పే ధైర్యం పొందారు. మేము నిస్సహాయులం కాదు మరియు మేము ఒంటరిగా లేము.

చట్టపరమైన పరిగణనలు

కొట్టే పురుషులు దాడి మరియు బ్యాటరీ వంటి నేరాలకు ప్రాసిక్యూట్ చేయవచ్చు. అదనంగా, ప్రత్యేక చట్టాలు మొత్తం 50 రాష్ట్రాల్లో హింసకు గురైన మహిళలకు రక్షణ కల్పిస్తాయి. ఈ పౌర దుర్వినియోగ నిరోధక చట్టాలు ఒక రాష్ట్రం నుండి మరొక రాష్ట్రానికి చాలా పోలి ఉంటాయి. వారు దెబ్బలు తిన్న మహిళలకు స్థానిక న్యాయస్థానానికి వెళ్లి కొట్టిన వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా తక్షణ రక్షణ ఉత్తర్వులను పొందే సామర్థ్యాన్ని అందిస్తారు. రక్షిత ఆదేశాలు, తరచుగా నిలుపుదల ఆదేశాలు అని పిలుస్తారు, అనేక భాగాలను కలిగి ఉండవచ్చు: అవి మనకు మరియు మన పిల్లలకు దూరంగా ఉండమని కొట్టేవారిని ఆదేశించగలవు; వారు మాకు పిల్లల చట్టపరమైన కస్టడీని ఇవ్వగలరు; వారు మాకు మరియు మా పిల్లలకు మద్దతు చెల్లించమని కొట్టేవారిని ఆదేశించే నిబంధనను కలిగి ఉంటారు. దుర్వినియోగ నిరోధక ఆదేశాలతో పాటు, మరిన్ని రాష్ట్రాలు యాంటీ స్టాకింగ్ చట్టాలను అమలు చేస్తున్నాయి. మనం కొట్టిన వ్యక్తిని విడిచిపెట్టిన వెంటనే మనకు ఎక్కువ ప్రమాదం ఉందని గుర్తిస్తూ, ఈ చట్టాలు మనం విడిచిపెట్టిన తర్వాత కూడా మమ్మల్ని వేధించే వారిపై క్రిమినల్ ఆంక్షలను విధిస్తాయి.*

ఒక మహిళగా కొట్టుకోవడం అంతం చేయడానికి పోరాడుతున్నందున, మీ రాష్ట్ర దుర్వినియోగ నిరోధక చట్టాన్ని ఉపయోగించాలా వద్దా అనే విషయాన్ని మీరు మాత్రమే నిర్ణయించగలరు. కొంతమంది పురుషులు న్యాయ వ్యవస్థ ద్వారా బెదిరింపులకు గురవుతారు. ఇది అలా అయితే, కోర్టు ఉత్తర్వును పొందడం వలన మీకు కొంత భద్రత ఉంటుంది. కొంతమంది పురుషులలో, హింసకు సంబంధించిన ధోరణి చాలా లోతుగా ఉంటుంది, ఏ కోర్టు ఉత్తర్వు వారిని ఆపదు. ఈ సందర్భాలలో, కోర్టుకు వెళ్లడం వలన మీరు మరియు మీ పిల్లలు తక్కువ సురక్షితంగా ఉండవచ్చు. మీ ప్రాంతంలోని బాధిత మహిళల కార్యక్రమంలో కౌన్సెలర్‌తో భద్రతా ప్రణాళికపై పని చేయడం ఈ కష్టమైన నిర్ణయం తీసుకోవడంలో మీకు సహాయం చేస్తుంది.మీరు ఏమి చేసినా, మీ స్వంత అవసరాలకు మీరే ఉత్తమ న్యాయనిర్ణేత అని గుర్తుంచుకోవడం ముఖ్యం.

రిలేషన్‌షిప్‌లో ఉన్నప్పుడు భద్రతను పెంచడం

- మీకు మరియు మీ పిల్లలకు ముఖ్యమైన ఫోన్ నంబర్‌లను (పోలీసులు, ఆసుపత్రి, స్నేహితులు, బాధిత మహిళల కార్యక్రమం) మరియు మీరు కొనుగోలు చేయగలిగితే సెల్యులార్ ఫోన్ లేదా బీపర్‌ని తీసుకెళ్లండి.
- దుర్వినియోగం గురించి చెప్పడానికి ఎవరినైనా కనుగొనండి మరియు బాధ కోసం ఒక సంకేతాన్ని అభివృద్ధి చేయండి. హింసాత్మక ఎపిసోడ్ శబ్దం వింటే పోలీసులకు కాల్ చేయమని పొరుగువారిని అడగండి.
- హడావుడిగా బయల్దేరితే ఎక్కడెక్కడ వెళ్లవచ్చో ఆలోచించండి.
- మీరు బయలుదేరితే తీసుకోవడానికి నిర్దిష్ట వస్తువులను సిద్ధంగా పొందండి.
- ఫోన్ కాల్‌లను మార్చుకోండి, మీ స్వంత బ్యాంక్ ఖాతాను తెరవండి, తప్పించుకునే మార్గాన్ని రిహార్సల్ చేయండి.
- మీ భద్రతా ప్లాన్‌నిక్రమానుగతంగాసమీక్షించండిమరియుదానినిఅప్‌డేట్చేయండి.

మీరు వదిలివేయాలని నిర్ణయించుకుంటే మీతో ఏమి తీసుకెళ్లాలి

డబ్బు, చెక్‌బుక్, బ్యాంకు కార్డులు, క్రెడిట్ కార్డులు; గుర్తింపు, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్

మరియు కారు రిజిస్ట్రేషన్; జనన ధృవీకరణ పత్రాలు, సామాజిక భద్రతా కార్డులు, సంక్షేమ గుర్తింపు; పాస్పోర్ట్, ఇమ్మిగ్రేషన్ కార్డు, పని అనుమతి; విడాకులు లేదా ఇతర కోర్టు పత్రాలు; పాఠశాల మరియు వైద్య రికార్డులు; ఇంటి దస్తావేజు, తనఖా; బీమా పత్రాలుమరియుపాలసీలు; మందులుమరియురీఫిల్సూచనలు; బట్టలు మార్చుకోవడం.

మీరు బయలుదేరిన తర్వాత భద్రతను పెంచడం

- మీకు ఉమ్మడి బ్యాంకు ఖాతాలు ఉంటే, కొంత డబ్బును విత్‌డ్రా చేయండి లేదా ప్రైవేట్ ఖాతాకు బదిలీ చేయండి.
- మీరు ఇంటికి, పనికి లేదా మీ రోజువారీ పనులకు వెళ్లేటప్పుడు వేర్వేరు మార్గాలను ఉపయోగించండి.
- మీ పిల్లలను తీసుకెళ్లడానికి అనుమతి ఉన్న వ్యక్తులకు చెప్పండి మరియు కొట్టిన వ్యక్తి వారిని కిడ్నాప్ చేయడానికి ప్రయత్నించవచ్చని మీరు భావిస్తే వారిని హెచ్చరించాలి.
- కార్యాలయంలో, దుర్వినియోగం గురించి ఎవరికైనా చెప్పండి మరియు ఆ వ్యక్తి మీ కాల్‌లను పరీక్షించేలా చేయండి. వీలైతే, అతని చిత్రాన్ని ఇతరులకు చూపించి, అతను పని వద్దకు వస్తే పోలీసులకు కాల్ చేయమని వారికి సూచించండి.
- మీకు తెలిసిన దుకాణాలు, సేవలు మరియు బ్యాంకులు తరచుగా వస్తాయని మీకు తెలిసిన వాటిని నివారించండి.
- ఇది మీకు సరైనది అయితే, రక్షణ లేదా నిలుపుదల క్రమాన్ని పొందండి. అది ఏమి ఆదేశిస్తుందో మరియు అతను దానిని ఉల్లంఘిస్తే ఏమి జరుగుతుందో తెలుసుకోండి. అన్ని సమయాలలో మీతో ఉంచుకోండి.

9.6 ముగింపు

శారీరక, భావోద్వేగ మరియు మానసిక వేధింపుల ద్వారా వర్గీకరించబడిన సన్నిహిత భాగస్వామి హింస యొక్క ఒక రూపం కొట్టడం, తక్షణ శ్రద్ధ మరియు సమిష్టి చర్య కోరే ఒక విస్తృతమైన మరియు లోతుగా సమస్యాత్మకమైన సామాజిక సమస్యను సూచిస్తుంది. ఇది వ్యక్తులు, కుటుంబాలు మరియు సంఘాలపై తీవ్ర హానిని కలిగిస్తుంది, గాయం, భయం మరియు శక్తిహీనత యొక్క చక్రాలను శాశ్వతం చేస్తుంది.

మేము కొట్టడం యొక్క సంక్లిష్టతలను ప్రతిబింబిస్తున్నప్పుడు, ఈ విస్తృతమైన సమస్యను పరిష్కరించడానికి నివారణ, జోక్యం మరియు మద్దతుకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే బహుముఖ విధానాలు అవసరమని స్పష్టమవుతుంది. హానికరమైన నిబంధనలను సవాలు చేయడానికి మరియు గౌరవం మరియు తాదాత్మ్యం యొక్క సంస్కృతులను పెంపొందించడానికి ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాలు, సమ్మతి మరియు లింగ సమానత్వం గురించి సంఘాలకు అవగాహన కల్పించడం చాలా అవసరం. అవగాహన మరియు అవగాహనను పెంపొందించడం ద్వారా, సన్నిహిత సంబంధాలలో హింసను కొనసాగించే ప్రవర్తనలను గుర్తించడానికి మరియు ఎదుర్కోవడానికి వ్యక్తులను మేము శక్తివంతం చేయగలము, తద్వారా దుర్వినియోగం నిస్సందేహంగా ఖండించబడే వాతావరణాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

బ్యాటింగ్‌లో బతికి ఉన్నవారు వారి కోలుకోవడానికి మరియు వైద్యం చేసే ప్రయాణాన్ని సులభతరం చేయడానికి సమగ్ర మద్దతు మరియు వనరులను పొందేలా చేయడం కూడా అంతే ముఖ్యమైనది. వారి హక్కులు, స్వయంప్రతిపత్తి మరియు గౌరవాన్ని ధృవీకరిస్తూ జీవించి ఉన్నవారి-కేంద్రీకృత ప్రతిస్పందనలో సురక్షిత ఆశ్రయాలు, కౌన్సెలింగ్ సేవలు, చట్టపరమైన న్యాయవాదం మరియు ఆర్థిక సాధికారత

కార్యక్రమాలు ముఖ్యమైన భాగాలు. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతు మరియు సాధికారత కోసం మార్గాలను అందించడం ద్వారా, గాయం యొక్క దీర్ఘకాలిక ప్రభావాన్ని తగ్గించడంలో మరియు వైద్యం మరియు స్థితిస్థాపకత వైపు మార్గాలను సులభతరం చేయడంలో మేము సహాయపడతాము.

దాడిని పరిష్కరించే ప్రయత్నాలలో ప్రధానమైనది నేరస్తులను వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచడం మరియు శిక్షించబడకుండా నిరోధించడం. చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడం, చట్టాన్ని అమలు చేసే ప్రతిస్పందనలను మెరుగుపరచడం మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి న్యాయం పొందడం వంటివి అణచివేత వ్యవస్థలను కూల్చివేయడానికి మరియు నేరస్థులు వారి నేరాలకు బాధ్యత వహించేలా చూసేందుకు కీలకమైన దశలు. నేర న్యాయ వ్యవస్థలో సర్వైవర్-కేంద్రీకృత విధానాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా, మేము శిక్షార్హత యొక్క ప్రస్తుత నిబంధనలను సవాలు చేయవచ్చు మరియు స్పష్టమైన సందేశాన్ని పంపే జవాబుదారీతనం యొక్క సంస్కృతిని పెంపొందించవచ్చు: కొట్టడం మరియు సన్నిహిత భాగస్వామి హింస ఏ రూపంలోనూ సహించబడదు.

కొట్టుకోవడం అనే శాపాన్ని ఎదుర్కోవడంలో, సన్నిహిత భాగస్వామి హింసను నిర్మూలించడానికి వ్యక్తులు, సంఘాలు, ప్రభుత్వాలు మరియు సంస్థల నుండి సమిష్టి చర్య మరియు తిరుగులేని నిబద్ధత అవసరమని మనం గుర్తించాలి. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారితో సంఘీభావంగా నిలబడడం, అణచివేత వ్యవస్థలను సవాలు చేయడం మరియు వ్యవస్థాగత మార్పు కోసం వాదించడం ద్వారా, లింగం, లైంగిక ధోరణి లేదా గుర్తింపుతో సంబంధం లేకుండా ప్రతి వ్యక్తి హింస మరియు అణచివేత భయం లేకుండా జీవించగలిగే ప్రపంచం కోసం మనం పని చేయవచ్చు. కలిసి, ప్రేమ, గౌరవం మరియు కరుణ ప్రబలంగా ఉండే సమాజాలను సృష్టించేందుకు కృషిచేద్దాం, మరియు అన్ని వ్యక్తుల హక్కులు మరియు గౌరవం సమర్థించబడే మరియు రక్షించబడేచోట.

9.7 నమూనా ప్రశ్నలు

1. కొట్టడంభావననువివరించండి?
2. కొట్టడంచరిత్రపైరాయండి?
3. కొట్టడం మరియు దాని పర్యవసానాలు ఏమిటి?
4. ఒకవ్యక్తికొట్టబడుతుంటేతీసుకోవలసినచర్యలుఏమిటి?

ప్రొఫెసర్.
వి.వెంకటేశ్వరులు

పాఠం -10

వరకట్న మరణం

లక్ష్యములు

వరకట్నం మరియు దాని మూలం, వరకట్న మరణం మరియు వరకట్నంపై భారత శాసన ముసాయిదాను వివరించడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

నిర్మాణం

10.1 పరిచయం

10.2 కట్నం మరియు దాని మూలం

10.3 వరకట్న మరణం

10.4 ఇండియన్ లెజిస్లేటివ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్

10.5 ముగింపు

10.6 నమూనా ప్రశ్నలు

10.1 పరిచయం

కట్నం, డబ్బు, ఒక స్త్రీ తన భర్తకు లేదా అతని వద్దకు తెచ్చే వస్తువులు వివాహంలో సర్వసాధారణం. సంస్కృతులుబలమైన పితృస్వామ్యానికి సంబంధించినవి మరియు స్త్రీలు తమ భర్త కుటుంబంతో లేదా సమీపంలో నివసించాలని ఆశించేవారు (పాట్రిలోకాలిటీ), వరకట్నానికి సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉందియూరప్,దక్షిణ ఆసియా,ఆఫ్రికా, మరియు ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలు.

కట్నం యొక్క ప్రాథమిక విధుల్లో ఒకటి భార్యకు రక్షణగా ఉపయోగపడుతుంది ఆమె భర్త మరియు అతని కుటుంబం ద్వారా చెడుగా వ్యవహరించే నిజమైన అవకాశం వ్యతిరేకంగా. ఈ విధంగా ఉపయోగించిన కట్నం వాస్తవానికి షరతులతో కూడిన బహుమతి, ఇది భర్త అయితే భార్య లేదా ఆమె కుటుంబానికి పునరుద్ధరించబడుతుంది. విడాకులు, దుర్వినియోగాలు, లేదా ఆమెపై ఇతర తీవ్రమైన నేరాలకు పాల్పడుతుంది. భూమి మరియు విలువైన లోహాలు తరచుగా కట్నం యొక్క ఈ రూపంలో ఉపయోగించబడుతున్నాయి మరియు వివాహ సమయంలో భర్త వాటిని ఉపయోగించుకోవచ్చు మరియు వాటి నుండి లాభపడవచ్చు.

వివాహానికి సంబంధించిన బాధ్యతలను కొత్త భర్త నిర్వర్తించడంలో కొన్నిసార్లు కట్నం ఉపయోగపడుతుంది. చాలా యువకుల మధ్య వివాహాలు క్రమం తప్పకుండా జరిగే సమాజాలలో ఈ ఫంక్షన్ ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంటుంది; వరకట్నం కొత్త జంటకు ఇంటిని స్థాపించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది, లేకపోతే వారు చేయలేరు. కొన్ని సమాజాలలో కట్నం తన భర్త చనిపోతే భార్యకు

మద్దతునిస్తుంది. ఈ రెండో సందర్భంలో కట్నం ఆమెకు ప్రత్యామ్నాయంగా చూడవచ్చువారసత్వంఆమె భర్త ఆస్తి మొత్తం లేదా కొంత భాగం.

అనేక సమాజాలలో, కట్నాలు ఒక పనిచేశాయి పరస్పరం ద్వారా సంజ్ఞవధువు యొక్క బంధువులకు వరుడు యొక్క చెల్లింపులో తరువాతి చేసిన ఖర్చులకు బంధువులు పెళ్లికూతురు. ఈ మార్పిడిలు పూర్తిగా ఆర్థిక పరమైనవి కావు, బదులుగా వివాహాన్ని ఆమోదించడానికి మరియు రెండు కుటుంబాల మధ్య స్నేహాన్ని ఏకీకృతం చేయడానికి ఉపయోగపడతాయి.

లోమధ్యయుగ మరియు పునరుజ్జీవనం యూరప్, కట్నం తరచుగా మాత్రమే పనిచేశారు మెరుగుపరుస్తాయి వివాహం కోసం స్త్రీ యొక్క అభిలషణీయత కానీ గొప్ప కుటుంబాల శక్తి మరియు సంపదను నిర్మించడం మరియు రాష్ట్రాల సరిహద్దులు మరియు విధానాలను కూడా నిర్ణయించడం. 19వ మరియు 20వ శతాబ్దాలలో ఐరోపాలో కట్నాల వాడకం ఎక్కువ లేదా తక్కువ కనుమరుగైంది. అయితే, కొన్ని ఇతర ప్రదేశాలలో, 20వ శతాబ్దం చివరలో వరకట్నాలు చట్టవిరుద్ధమైనవిగా ప్రకటించబడినా లేదా ప్రభుత్వాలచే నిరుత్సాహపరచబడినా కూడా ప్రజాదరణ పొందింది. ఉదాహరణకు, దక్షిణాసియాలో, వరుడి తల్లిదండ్రులు కొన్నిసార్లు తమ కుమారునికి పరిహారం చెల్లించాలని డిమాండ్ చేశారు ఉన్నత విద్య మరియు వధువు ప్రత్యక్షంగా పంచుకునే భవిష్యత్తు ఆదాయాలు.

10.2 కట్నం మరియు దాని మూలం

భారతదేశంలోని వరకట్న విధానం మన్నికైన వస్తువులు, నగదు మరియు చరాస్తులను వధూవరులకు, అతని కుటుంబానికి, బంధువులకు వధువు తల్లిదండ్రులు వివాహ షరతుగా ఇస్తారు. ఇది నగదు, నగలు, పాత్రలు, మట్టిపాత్రలు, పరుపులు, ఎలక్ట్రికల్ ఉపకరణాలు, ఫర్నిచర్, వాహనాలు మరియు నూతన వధూవరులకు ఇంటిని ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి సహాయపడే ఇతర అవసరమైన గృహోపకరణాల రూపంలో ఇవ్వబడుతుంది. అరబిక్ భాషలో వరకట్నాన్ని దహెజ్ అని పిలుస్తారు మరియు భారతదేశంలోని తూర్పు భాగంలో పౌన్‌పాట్ అని పిలుస్తారు.

కోర్టు తీర్పు వరకట్నం యొక్క చట్టపరమైన నిర్వచనాన్ని ఇలా స్పష్టం చేస్తుంది, వరకట్న నిషేధ చట్టం ద్వారా ఉద్దేశించబడిన అర్థంలో "వరకట్నం" అనేది వివాహంతో విడదీయరాని బంధాన్ని కలిగి ఉన్న విలువైన భద్రత యొక్క ఆస్తి కోసం డిమాండ్, అంటే, ఇది వధువు తల్లిదండ్రులు లేదా బంధువులు, వరుడికి లేదా అతని తల్లిదండ్రులు మరియు / లేదా కాబోయే వధువును వివాహం చేసుకునే ఒప్పందం కోసం సంరక్షకులు.

ఆర్టికల్ 3 వరకట్నం ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం కోసం పెనాల్టీని డిమాండ్ చేయకుండా పెళ్లి సమయంలో వధువు లేదా వరుడికి ఇచ్చే కానుకలకు వర్తించదని పేర్కొంటుంది.

వరకట్న నిషేధ చట్టం 1961తో సహా నిర్దిష్ట భారతీయ చట్టాల ప్రకారం & తదనంతరం భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్లు 304B & 498BA ద్వారా వరకట్న చెల్లింపు నిషేధించబడింది. వరకట్న నిషేధ చట్టం 1961 వరకట్నాన్ని ఇలా నిర్వచించింది, “కట్నం అంటే ఏదైనా ఆస్తి లేదా విలువైన సెక్యూరిటీని

ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఇవ్వడానికి లేదా ఇవ్వడానికి అంగీకరించారు- (ఎ) వివాహంలో ఒక పక్షం వివాహంలో మరొక పక్షానికి; లేదా (బి) ఒక వివాహానికి లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తికి గాని వివాహానికి లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తులకు గాని తల్లిదండ్రుల ద్వారా; చెప్పబడిన పక్షాల వివాహానికి సంబంధించి వివాహం వద్ద లేదా ముందు లేదా తర్వాత, కానీ ముస్లిం వ్యక్తిగత చట్టం వర్తించే వ్యక్తుల విషయంలో వరాన్ని లేదా మహర్‌ను చేర్చదు."

కట్నం యొక్క మూలం & పెరుగుదల

భారతదేశంలో వరకట్న ఆచారం ఎక్కడ మొదలైందో ఆచరణాత్మకంగా లేదు, కానీ పురాతన కాలం నుండి దీనికి కొంత సంబంధం ఉంది. కట్నం మరియు వధువు సంపద మధ్య వ్యత్యాసాన్ని మను కోడ్ వివరించింది. వరకట్నం అనేది బ్రాహ్మణ కులంతో ముడిపడి ఉన్న గౌరవనీయమైన అంశం, అయితే వధువు సంపద తక్కువ కులానికి సంబంధించినది. పురాతన వచనం వరకట్నాన్ని 'యుత్రకా' అని సూచించింది, దీని అర్థం అత్యాశతో కూడిన బహుమతి, ఇది వివాహంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు చేరినట్లు నిర్ధారిస్తుంది. పెళ్లిలో ఉన్న అమ్మాయికి 'సుల్కా' అని పిలవబడే ధర లభించడంతో ఇవ్వబడింది. వేద కాలం నుండి, వరకట్నం ప్రబలంగా ఉంది, ఇక్కడ తల్లిదండ్రులు మరియు బంధువులు ఇచ్చే బహుమతులు 'స్త్రీధాన్' అని పిలువబడే స్త్రీ సంపదగా గుర్తించబడ్డాయి. వధువు తన స్వంత ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించుకునే మద్దతుగా ఇది ఇవ్వబడింది. ఆమె గైర్హాజరైన భర్త ఎటువంటి ఆకస్మిక పని చేయకుంటే, ఆమె తనకు, తన కొడుకు లేదా తన కోడలిని నిర్వహించడానికి ఆస్తిని ఉపయోగించుకోవచ్చు. 1793లో, లార్డ్ కార్న్‌వాలిస్, భారతదేశంలో తెలియని భూమిని ప్రైవేటీకరించడాన్ని ప్రారంభించాడు. ఈ సమయంలో బ్రిటీష్ వారు మహిళలు ఎలాంటి భూమి లేదా ఎలాంటి ఆస్తిని కలిగి ఉండకుండా పూర్తిగా నిషేధించారు. పెళ్లి సమయంలో తల్లిదండ్రులు వధువుకు డబ్బు ఇచ్చే కాలం ఇది, మరియు బ్రిటీష్ మహిళలు ఎలాంటి సంపదను కలిగి ఉండకూడదని ఆంక్షలు విధించడంతో, ఆమె తల్లిదండ్రుల నుండి పొందిన డబ్బు ఇప్పుడు ఆమె భర్తకు చెందుతుంది. భార్య సంపదను కలిగి ఉండే హక్కును భర్త దుర్వినియోగం చేయడం ప్రారంభించాడు. మరియు ఇక్కడ, వరకట్నం అనే భావన మలుపు తీసుకుంది మరియు ఇప్పుడు వివాహాలకు సంబంధించిన అంశంగా మారింది, అంటే వివాహంలో వధువు తన వివాహంలో ఒక అంశంగా చట్టాల కుటుంబ సభ్యులు కోరుకున్న విధంగా సంపదను తీసుకురావాలి. వధువు కోరుకున్న సంపద తీసుకురాకపోతే హత్య, మానసిక వేధింపులు, ఆత్మహత్యలు వంటి అనేక నేరాలు జరిగాయి. పెళ్లికొడుకు కుటుంబీకులు మహిళను కోరుకోమని ఒత్తిడి చేశారు.

ఇస్లామిక్ చట్టాలలో, కట్నం అనేది పెళ్లి సమయంలో వధువుకు చెల్లించే డబ్బు లేదా ఆస్తి మొత్తం. చట్టం భార్యకు మహర్ లేదా డవర్ హక్కును అందిస్తుంది. పవిత్ర ఖురాన్ ప్రకారం, ఈ క్రింది పద్యం వధువుపై మహర్ హక్కును కలిగి ఉంది, —మీరు వారిని వివాహం చేసుకునే ముందు వారి సంరక్షకుల నుండి అనుమతి పొందాలి మరియు వారికి చెల్లించాల్సిన మహర్ (కట్నం) సమానంగా

చెల్లించాలి, - మీరు వారికి వారి పెళ్లి బాకీని ఇవ్వండి (వంటి) బాధ్యత మీద. మరియు (కట్నం) బాధ్యతకు మించి మీరు పరస్పరం అంగీకరించే విషయంలో మీపై ఎలాంటి పాపం లేదు.

భారతదేశంలో వరకట్న వ్యవస్థ యొక్క పోకడలు

భారతదేశంలో వివాహం సంప్రదాయాలు మరియు లోతైన సాంస్కృతిక విశ్వాసాలతో నిండి ఉంది. పద్ధతులు నోటి మాటల ద్వారా అందించబడతాయి మరియు కొన్ని సందర్భాల్లో, మారుతున్న కాలానికి అనుగుణంగా మళ్లీ అర్థం చేసుకోవచ్చు. అయితే, మార్పును మొండిగా నిరోధించే ఒక ఆచారం ఉంది:

కట్నం వ్యవస్థ:

భారతదేశంలో, వివాహం తర్వాత ఆమె స్వాతంత్ర్యం కొనసాగించడానికి వధువుకు ఆమె కుటుంబం నగదు లేదా వస్తువులో బహుమతిగా ఇచ్చే మధ్యయుగ కాలంలో దాని మూలాలు ఉన్నాయి. వలసరాజ్యాల కాలంలో, బ్రిటీష్ వారు వరకట్న పద్ధతిని తప్పనిసరి చేయడంతో వివాహం చేసుకోవడానికి ఇది ఏకైక చట్టపరమైన మార్గంగా మారింది. వృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థతో ప్రస్తుత భారతదేశంలోని ట్రెండ్, ఇప్పుడు అన్ని సామాజిక ఆర్థిక వర్గాలలో వధువు ధరలను మరింత ఎక్కువగా ప్రోత్సహిస్తోంది. కానీ పెరుగుతున్న కన్యాశుల్కం మహిళలపై హింసను పెంచింది. వరకట్న హింస సాధారణంగా భర్త లేదా అత్తమామలు వధువు కుటుంబం నుండి అధిక కట్నం రాబట్టే ప్రయత్నంలో చేస్తారు. వివాహ సమయంలో చెల్లించే వరకట్న ధర గణనీయంగా ఉండవచ్చు, కానీ వివాహం తర్వాత భర్తలు మరియు అత్తమామల అత్యాశ పెరుగుతుంది. ఇది తరచుగా వధువుపై శారీరక, మానసిక లేదా లైంగిక హింసగా అనువదిస్తుంది. జననేంద్రియాలు లేదా రొమ్ములను రేజర్లతో కోయడం నుండి ఆమెపై కిరోసిన్ పోసి సజీవ దహనం చేయడం వరకు హింస ఉంటుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో మహిళలు ఆత్మహత్యలకు పురికొల్పుతున్నారు.1961 నుండి భారతదేశంలో వరకట్నం కోరడం నిషేధించబడినప్పటికీ, నిషేధం అమలు చేయడం సవాలుగా ఉంది. 1986లో చేసిన చట్ట సవరణ ప్రకారం వివాహమైన మొదటి ఏడేళ్లలోపు ఏదైనా మరణం లేదా హింసను వరకట్నానికి సంబంధించి విచారించాలని ఆదేశించింది. వాస్తవమేమిటంటే, వరకట్న హింసకు సంబంధించిన చాలా కేసులు రిపోర్ట్ చేయబడవు.

కట్నం యొక్క నిర్వచనం:

వరకట్న నిషేధ చట్టం 1961లోని సెక్షన్ 2 "వరకట్నం" అని నిర్వచించింది, అంటే ఏదైనా ఆస్తి లేదా విలువైన భద్రతను ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఇవ్వడానికి లేదా ఇవ్వడానికి అంగీకరించబడింది.

ఎ) ఒక పక్షం ద్వారా వివాహానికి మరొక పక్షానికి వివాహానికి, లేదా

బి) వివాహానికి సంబంధించిన ఏ పక్షం వారి తల్లిదండ్రుల ద్వారా లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తి ద్వారా వివాహానికి లేదా మరేదైనా వ్యక్తికి, చెప్పబడిన పక్షాల వివాహానికి ముందు లేదా తర్వాత ఎప్పుడైనా కానీ ముస్లిం వ్యక్తిగత చట్టం (షరియత్) వర్తించే వ్యక్తుల విషయంలో డవర్ లేదా మహర్‌ను చేర్చదు. ఈ కనెక్షన్‌లో "విలువైన భద్రత" అనే వ్యక్తీకరణకు భారతీయ శిక్షాస్మృతి, 1860లోని సెక్షన్ 30లో అదే అర్థం ఉంది. కోడ్‌లోని సెక్షన్ 30 ప్రకారం 'విలువైన భద్రత' అనే పదాలు ఒక పత్రాన్ని సూచిస్తాయి, లేదా ఉద్దేశించినవి,

a ఏదైనా చట్టపరమైన హక్కు సృష్టించబడిన, పొడిగించబడిన, బదిలీ చేయబడిన, పరిమితం చేయబడిన, ఆపివేయబడిన లేదా విడుదల చేయబడిన పత్రం లేదా ఏదైనా వ్యక్తి చట్టపరమైన బాధ్యత కింద ఉన్నాడని లేదా నిర్దిష్ట చట్టపరమైన హక్కును కలిగి లేడని అంగీకరించే పత్రం. ఇక్కడ, స్త్రీధన్ అని సూచించవచ్చు, ఎందుకంటే హిందూ చట్టంలోని చాలా పురాతన గ్రంథాలు వరకట్నాన్ని సాధారణంగా అర్థం సుకున్నట్లుగా, స్త్రీధన్ అని వర్గీకరించబడతాయి మరియు తద్వారా వధువు యొక్క ప్రత్యేక యాజమాన్యంలో ఉంటుంది. మనువు ఈ క్రింది ఆరు రకాల స్త్రిధాన్‌లను వివరించాడు.

1. వివాహాగ్ని (అధ్యాగ్ని) సాక్షి అయిన అగ్నికి ముందు వివాహ సమయంలో చేసిన కానుకలు అని కాత్యాయన వివరించిన వివాహ అగ్నికి ముందు చేసిన కానుకలు.
2. పెళ్లి ఊరేగింపులో ఇచ్చే బహుమతులు, అంటే వధువు తన తల్లిదండ్రుల నివాసం నుండి తన భర్త (పదవందానికి)కి తీసుకువెళుతున్నప్పుడు చెప్పే కాత్యాయన.
3. ప్రేమకు గుర్తుగా చేసిన కానుకలు, అంటే కాత్యాయన, అత్తగారు మరియు అత్తగారు (ప్రీతిదత్తా) ఆప్యాయతతో చేసినవి మరియు ఆమె పాదాలకు నమస్కరించే సమయంలో చేసినవి పెద్దలు (పదావండనిక).
4. తండ్రి చేసిన బహుమతులు.
5. తల్లి చేసిన బహుమతులు,
6. సోదరుడు చేసిన బహుమతులు తరువాత కొన్ని ఇతర అంశాలు జోడించబడ్డాయి అంటే స్త్రీధాన్. ఏదేమైనప్పటికీ, 'కట్నం' మరియు 'స్త్రీధన్'ల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించినప్పుడు, వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961లోని సెక్షన్ 2 ప్రకారం 'వరకట్నం'కి కేటాయించిన అర్థం స్త్రీధన్ భావన కంటే చాలా విస్తృతమైనది. వరకట్నం అనేది పెళ్లి జంటతో పాటు ఇతర వ్యక్తులకు వివాహానికి సంబంధించి ఇచ్చిన బహుమతులను సూచిస్తుంది, అయితే స్త్రిధాన్ 'వధువు కోసం ఇచ్చిన లేదా ఉద్దేశించిన ఆస్తి'కి పరిమితం చేయబడింది.

కట్నం ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం కోసం జరిమానా:

ఎవరైనా, ఈ చట్టం ప్రారంభించిన తర్వాత, కట్నం ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం లేదా ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం లేదా ప్రోత్సహిస్తే, అతను ఐదు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ కాకుండా జైలు శిక్ష మరియు పదిహేను వేల కంటే తక్కువ జరిమానాతో శిక్షించబడతాడు. రూపాయలు లేదా అటువంటి కట్నం విలువ మొత్తం, ఏది ఎక్కువ అయితే అది తీర్పులో నమోదు చేయడానికి తగిన మరియు ప్రత్యేక కారణాల కోసం, ఐదు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ కాలానికి జైలు శిక్షను విధించవచ్చు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, 'పెళ్లి సమయంలో వధువు లేదా వరుడికి ఇచ్చే ఏ కానుకలు ఆ తరపున ఎటువంటి డిమాండ్ చేయబడలేదు మరియు అలాంటి బహుమతులు ఆచారంగా ఉంటాయి' అనేది 'కట్నం ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం'గా పరిగణించబడదు. . అటువంటి సంప్రదాయ బహుమతులు ఈ చట్టం క్రింద రూపొందించబడిన నిబంధనలకు అనుగుణంగా నిర్వహించబడే జాబితాలో నమోదు చేయబడాలి

మరియు అటువంటి బహుమతులు ఎవరి తరపున ఇవ్వబడిన వ్యక్తి యొక్క ఆర్థిక స్థితికి సంబంధించి వాటి విలువ అధికంగా ఉండకూడదు.

కట్నం డిమాండ్ చేస్తే జరిమానా:

చట్టంలోని సెక్షన్ 4 వరకట్నం డిమాండ్ చేసినందుకు శిక్షాస్పద నిబంధనలను కూడా చేస్తుంది. ఈ విభాగం యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, పార్టీల మధ్య వివాహానికి సంబంధించి కట్నం అంటే ఆస్తి లేదా విలువైన భద్రత డిమాండ్‌ను నిరుత్సాహపరచడం. ఈ విధంగా, సెక్షన్ యొక్క నిబంధన ప్రకారం, ఎవరైనా వధువు లేదా వరుడి తల్లిదండ్రులు, సంరక్షకులు లేదా ఇతర బంధువుల నుండి ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఏదైనా కట్నం డిమాండ్ చేస్తే, కనీసం రెండు సంవత్సరాల వరకు పొడిగించబడే ఆరు నెలల జైలు శిక్ష విధించబడుతుంది. పది వేల రూపాయల వరకు జరిమానా విధించబడుతుంది.

10.3 వరకట్న మరణం

భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 304-B, 1860 'వరకట్న మరణానికి' సంబంధించినది. ఈ కొత్త సెక్షన్.304-B వరకట్న నిషేధం (సవరణ) చట్టం, 1986 ద్వారా కోడ్‌లో చేర్చబడింది. కొత్త సెక్షన్.304-బి కోడ్‌లో చొప్పించిన సెక్షన్.498కి అనుబంధంగా ఉంది. తదనంతరం సె. 304-B మరియు 498-A రన్ క్రింది విధంగా ఉంది:

సెక్షన్ IPC 304-B:

1. వివాహమైన ఏడేళ్లలోపు సాధారణ పరిస్థితులలో కాకుండా, ఏదైనా కాలిన గాయాలు లేదా శారీరక గాయం కారణంగా మహిళ మరణం సంభవించినప్పుడు మరియు ఆమె మరణానికి ముందు ఆమె తన భర్త నుండి క్రూరత్వం లేదా వేధింపులకు గురైందని చూపబడింది. ఏదైనా బంధువు లేదా ఆమె భర్త , లేదా వరకట్నం కోసం ఏదైనా డిమాండ్‌కు సంబంధించి, అటువంటి మరణాన్ని 'వరకట్న మరణం' అని పిలుస్తారు మరియు అలాంటి భర్త లేదా బంధువు ఆమె మరణానికి కారణమైనట్లు పరిగణించబడుతుంది.
2. వరకట్న మరణానికి పాల్పడే వ్యక్తికి ఏడు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ కాకుండా జీవిత ఖైదు వరకు పొడిగించబడే కాలానికి జైలు శిక్ష విధించబడుతుంది.

కట్నం కోసం భర్త లేదా అతని బంధువుల ద్వారా క్రూరత్వం.(సెక్షన్ 498-A) భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 498-A వివాహిత స్త్రీని క్రూరత్వానికి గురిచేసిన భర్త లేదా అతని బంధువులను శిక్షిస్తుంది. వరకట్న మరణాల ముప్పును ఎదుర్కోవడానికి క్రిమినల్ లా (సవరణ) చట్టం, 1983 ద్వారా ఈ విభాగం ప్రవేశపెట్టబడింది. అదే చట్టం ద్వారా సెక్షన్ 113-A భారతీయ సాక్ష్యాధారాల చట్టంలో జోడించబడింది, దీని ప్రభావంతో వివాహిత మహిళ తన వివాహమైన తేదీ నుండి ఏడేళ్ల వ్యవధిలో ఆత్మహత్య చేసుకుంటే, అలాంటి ఆత్మహత్యకు భర్త ప్రేరేపించినట్లు కోర్టు భావించవచ్చు లేదా అతని బంధువులు. అందువలన వివాహిత మహిళ ఆత్మహత్యకు ప్రేరేపించడంపై ఇది ఊహను పెంచుతుంది.

సెక్షన్ 498-A

ఒక స్త్రీ యొక్క భర్త లేదా భర్త బంధువులు ఆమెను క్రూరత్వానికి గురిచేయడం:- "ఎవరైనా, ఒక స్త్రీ యొక్క భర్త లేదా భర్త యొక్క బంధువు అయితే, అటువంటి స్త్రీని క్రూరత్వానికి గురి చేస్తే, మూడు సంవత్సరాల వరకు పొడిగించబడే జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా కూడా విధించబడుతుంది.

వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా అవగాహన కల్పించేందుకు, బాధితులకు న్యాయ సహాయం అందించేందుకు రాష్ట్ర, జాతీయ మహిళా కమీషన్, జిల్లా, రాష్ట్ర మానవ హక్కుల పరిరక్షణ సెల్, మహిళా పీఎస్‌లు, పోలీస్ స్టేషన్లలో శిశు డెస్క్‌లు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ప్రత్యేకించి వివిధ మీడియా మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థల అవగాహన మరియు ప్రచారం కారణంగా వరకట్న సంబంధిత నేరాలపై ఫిర్యాదు చేయడానికి సంఖ్యలు ఇప్పుడు ముందుకు వస్తున్నాయి. వరకట్న నిషేధ చట్టం 1961.

చట్టం మరియు వరకట్నం

1961 సంవత్సరంలో, వరకట్న నిషేధ చట్టం ఆమోదించబడింది, ఇది వరకట్నాన్ని స్వీకరించడం మరియు ఇవ్వడం నిషేధించబడింది మరియు నేరం రుజువైతే ఆరు నెలల వరకు జైలు శిక్ష లేదా ఐదు వేల రూపాయల వరకు జరిమానా లేదా రెండూ విధించబడతాయి. . CrPC సెక్షన్ 498 ప్రకారం గృహ హింసకు పాల్పడేవారిని అరెస్టు చేసే అధికారం పోలీసులకు ఉంది. సెక్షన్ 304 B(2) అటువంటి చర్యకు శిక్షను నిర్వచిస్తుంది, దీని ప్రకారం "వరకట్న మరణానికి పాల్పడే వ్యక్తికి ఏడు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ కాకుండా జీవిత ఖైదు వరకు పొడిగించబడే జైలు శిక్ష విధించబడుతుంది".

వరకట్న నిషేధ చట్టం,భారతీయ చట్టం,చట్టం చేసిందిమే 1, 1961న, ఇవ్వడం లేదా స్వీకరించడాన్ని నిరోధించడానికి ఉద్దేశించబడిందికట్నం. వరకట్న నిషేధ చట్టం ప్రకారం, వరకట్నం అనేది వివాహానికి ఏ పక్షం వారు ఇచ్చిన ఆస్తి, వస్తువులు లేదా డబ్బును కలిగి ఉంటుంది, ఏ పక్షం వారి తల్లిదండ్రులు లేదా వివాహానికి సంబంధించి ఎవరైనా. వరకట్న నిషేధ చట్టం అన్ని మతాలకు చెందిన వ్యక్తులకు వర్తిస్తుంది భారతదేశం.

వరకట్న నిషేధ చట్టం యొక్క అసలు పాఠం వరకట్న ఆచారాన్ని అరికట్టడంలో అసమర్థంగా ఉందని విస్తృతంగా నిర్ధారించబడింది. అంతేకాకుండా, మహిళలపై నిర్దిష్ట రకాల హింసలు వరకట్న డిమాండ్లను నెరవేర్చడంలో వైఫల్యంతో ముడిపడి ఉన్నాయి. ఫలితంగా, చట్టం తరువాత జరిగిందిసవరణ. ఉదాహరణకు, 1984లో, పెళ్లి సమయంలో వధువు లేదా వరుడికి ఇచ్చే బహుమతులు అనుమతించబడతాయని పేర్కొనడానికి మార్చబడింది. దిచట్టంఏది ఏమైనప్పటికీ, ప్రతి బహుమతి, దాని విలువ, దానిని ఇచ్చే వ్యక్తి యొక్క గుర్తింపు మరియు వివాహానికి సంబంధించిన ఏ పక్షంతో వ్యక్తి యొక్క సంబంధాన్ని వివరించే జాబితాను నిర్వహించడం అవసరం. భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని చట్టం మరియు సంబంధిత సెక్షన్లు మరింతగా ఉన్నాయిసవరించబడిందివరకట్న-సంబంధిత హింసకు గురైన స్త్రీలను రక్షించడానికి. గృహ హింస నుండి మహిళల రక్షణ చట్టం కింద 2005లో మరొక చట్టపరమైన రక్షణ కల్పించబడింది.

సవరణలు అసలు వరకట్న నిషేధ చట్టం వరకట్నం ఇవ్వడం మరియు స్వీకరించడం కోసం కనీస మరియు గరిష్ట శిక్షలను కూడా ఏర్పాటు చేసింది మరియు పెళ్లికి సంబంధించి డబ్బు లేదా ఆస్తిని కట్నం లేదా ప్రకటనల ఆఫర్లను డిమాండ్ చేసినందుకు జరిమానాను రూపొందించింది. భారతీయ శిక్షాస్మృతి కూడా 1983లో వరకట్న సంబంధిత క్రూరత్వం, వరకట్న మరణాలు మరియు ప్రేరేపణ వంటి నిర్దిష్ట నేరాలను స్థాపించడానికి సవరించబడింది.ఆత్మహత్య. వరకట్నం డిమాండ్లు లేదా వరకట్న వేధింపులకు సంబంధించిన రుజువు చూపబడినప్పుడు ఈ చట్టాలు స్త్రీలపై వారి భర్తలు లేదా వారి బంధువులచే హింసను శిక్షించాయి.

అయితే, పునర్విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ, వరకట్నం మరియు వరకట్న-సంబంధిత హింస యొక్క అభ్యాసం ఇప్పటికీ అనేక ప్రాంతాల్లో వివిధ స్థాయిలలో జరుగుతుంది.సంఘాలుమరియు భారతదేశ సామాజిక ఆర్థిక సమూహాలు.

వరకట్నం మొత్తం భారతీయ దృగ్విషయం. 2019లో, భారతదేశంలో 7.1 వేలకు పైగా వరకట్న మరణాలు నమోదయ్యాయి. సామాన్యుల పరంగా వరకట్నాన్ని అల్లుడు లేదా అతని తల్లిదండ్రులకు నగదు లేదా వస్తు రూపంలో డిమాండ్‌పై ఇచ్చినట్లుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. “వరకట్నాన్ని వివాహానికి షరతుగా పెట్టుకున్న ఏ యువకుడైనా తన చదువును, దేశాన్ని కించపరుస్తాడు మరియు స్త్రీని అగౌరవపరుస్తాడు” అని మహాత్మా గాంధీ సరిగ్గా గమనించారు.

భారతదేశంలో వరకట్న మరణాల యొక్క భయంకరమైన ధోరణి ఉంది, దీని ప్రకారం వరకట్న సంబంధిత వేధింపుల ఫలితంగా ప్రతిరోజు 20 మంది మహిళలు మరణిస్తున్నారు - హత్య లేదా ఆత్మహత్యకు బలవంతం. నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో (NCRB) నివేదికల ప్రకారం, సగటున ప్రతి గంటకు ఒక మహిళ భారతదేశంలో వరకట్న మరణాలకు లొంగిపోతుంది, వార్షిక సంఖ్య 7000 పైకి పెరుగుతోంది. మన సమాజం మరియు చట్టాల వాస్తవికతను మరియు పూర్తిగా బలహీనతను చూపే మరో గణాంక గణాంకాలు మన శాసన మరియు న్యాయ వ్యవస్థ.

భారతదేశంలో వరకట్న విధానం చాలా కాలంగా నడుస్తోంది. ఇది అబ్బాయికి లేదా వారి కుటుంబానికి పెళ్లి సమయంలో ఇచ్చే డబ్బు, ఆస్తిని కూడా కట్నంలో చేర్చవచ్చు. వివాహ సమయంలో వరకట్న విధానం పురాతన కాలంలో ప్రారంభమైంది, తద్వారా అతను తన వధువును సరిగ్గా చూసుకోవడానికి వరుడికి డబ్బు ఇవ్వబడుతుంది, ఇది కుటుంబంలోని ఇరువర్గాలను గౌరవించటానికి ఉపయోగించబడింది. కాలం మారుతున్న కొద్దీ వరకట్నం సమాజంలో ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉంది కానీ కాలంతో పాటు దాని ప్రాముఖ్యత కూడా మారుతూ ఉంటుంది. ఈరోజుల్లో వరకట్న విధానం కొన్ని కులాలకు వ్యాపారంలా తయారవుతోంది. వరకట్న విధానం వధువు కుటుంబానికి భారంగా మారుతోంది. చాలా సార్లు అబ్బాయి తరపు డిమాండ్ నెరవేరకపోతే, ఈ వైఫల్యం కారణంగా వివాహం అకస్మాత్తుగా రద్దు చేయబడింది. మన ఆసియా దేశంలో చూస్తే, ప్రధానంగా భారతదేశం వంటి దేశాల్లో వరుడి వైపు వరకట్నానికి ప్రాధాన్యత పెరుగుతోంది. ఈ హేయమైన సామాజిక ఆచారాన్ని అంతం చేయడానికి, 1961 చట్టం ప్రకారం ప్రజలు వరకట్నం తీసుకోకుండా ప్రభుత్వం ఒక చట్టం చేసింది. వధువు తరపు వారు ఏదైనా డబ్బు లేదా ఆస్తి ఇచ్చినా వారు అంగీకరించాలి కానీ అది పాటించలేదు. వరుడి పక్షాన అలా

చేయకపోవడం వల్ల ఒక్కోసారి మరణానికి కూడా దారితీసే విధంగా ఆడపిల్లలు నష్టపోతున్నారని చాలా చోట్ల మనకు తెలుసు. కొందరు వ్యక్తులు వరకట్నం నేరం లాంటిదని, ఇది చట్టవిరుద్ధం అని కూడా అనుకుంటారు మరియు వారు వధువు కుటుంబం నుండి ఎప్పుడూ ఏమీ అడగరు. భారతదేశంలో, ప్రతి ఒక్కరూ మహిళల హక్కుల కోసం మాట్లాడతారు మరియు పురోగమిస్తారు మరియు 'బేటీ బచావో బేటీ పఢావో' అని చెబుతారు, కానీ ఒక అమ్మాయి తన జీవితంలో ప్రతిదీ సాధించిన తర్వాత కూడా; తన కుటుంబాన్ని చూసుకోవడం ఎక్కడ మొదలవుతుంది కానీ అప్పుడు కూడా ఆమె వరకట్న సంకెళ్ళ నుండి తప్పించుకోలేకపోయింది. కొన్నిసార్లు దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నవారిలో ఎక్కువగా వరకట్నం కారణంగా, వారు కట్నం నుండి తప్పించుకోవడానికి తమ కుమార్తెలు పుట్టిన తర్వాత లేదా పుట్టకముందే తల్లి కడుపులోనే చంపేస్తారు. పెద్దయ్యాక, ఆమెకు చదువు చెప్పించిన తర్వాత వారికి తెలుసు కాబట్టి, ఆమెకు పెళ్లి చేయాలంటే ఇంకా కట్నం ఇవ్వాలి. అయితే, స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఇన్ని సంవత్సరాల తర్వాత కూడా ఇలాంటి పద్ధతులను అనుమతించిన సమాజం తప్పిదమే తప్ప ఆమెకు అన్యాయంగా శిక్ష పడిందంటే అది కూతురి తప్పు కాదని అర్థం చేసుకోవడంలో విఫలమవుతుంది. వరకట్న చరిత్ర వరకట్న విధానం భారతదేశంలో బ్రిటిష్ కాలం మరియు వలసరాజ్యాల కంటే ముందే ఉంది. ఆ రోజుల్లో, కట్నం "డబ్బు" లేదా వధువు తల్లిదండ్రులు చెల్లించవలసిన "రుసుము" గా పరిగణించబడదు. వరకట్నం యొక్క ప్రాథమిక ప్రయోజనాల్లో ఒకటి, అది తన భర్త మరియు అతని కుటుంబీకుల వేధింపుల నుండి భార్యకు రక్షణగా వ్యవహరించడం. పెళ్లి తర్వాత వధువు మరియు వరుడు కలిసి జీవితాన్ని నిర్మించుకోవడానికి వరకట్నం సహాయం చేసింది. బ్రిటీష్ అధికారం అమలులోకి వచ్చినప్పుడు, మహిళలు ఎలాంటి ఆస్తిని కలిగి ఉండకుండా నిరోధించబడ్డారు. రియల్ ఎస్టేట్, భూమి లేదా ఆస్తులు కొనుగోలు చేయడానికి మహిళలకు అనుమతి లేదు. ఫలితంగా, వధువుకు ఆమె తల్లిదండ్రులు అందించిన "బహుమతులు" అన్నింటినీ మగవారు కలిగి ఉండటం ప్రారంభించారు. బ్రిటిష్ రాజ్ కాలంలో, వధువు కుటుంబం ఆర్థికంగా విపరీతమైన ఒత్తిడికి దారితీసిన వరకట్న విధానం తప్పనిసరి చేయబడింది. వరకట్న హింస అనేది ఇప్పటి వరకు గమనించదగిన ఒక ప్రముఖ అంశంగా మారింది. వధువు కుటుంబం నుండి "బహుమతి"గా డబ్బును సేకరించేందుకు భర్త లేదా అతని కుటుంబం హింసను ఒక పద్ధతిగా ఉపయోగిస్తారు. ఈ వ్యవస్థ స్త్రీలు తమ వివాహానంతరం వారి భర్తలు లేదా అత్తమామలపై ఆధారపడేలా చేస్తుంది. వరకట్న వ్యవస్థ యొక్క ప్రభావాలు ఏమిటి? జెండర్ స్టీరియోటైపింగ్: వరకట్న వ్యవస్థ కారణంగా స్త్రీలను తరచుగా బాధ్యతలుగా చూస్తారు. విద్య మరియు ఇతర సౌకర్యాల పరంగా వారు తరచుగా అణచివేతకు మరియు రెండవ-తరగతి చికిత్సకు గురవుతారు. మహిళల వృత్తిని ప్రభావితం చేయడం: స్త్రీలు శ్రమలో లేకపోవడం, తద్వారా వారికి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేకపోవడం, వరకట్న ఆచారం యొక్క గొప్ప సందర్భం. సమాజంలోని పేద రంగాలు వారి కట్నం కోసం డబ్బు ఆదా చేయడంలో సహాయం చేయడానికి వారి కుమార్తెలను పనికి పంపుతాయి. చాలా మధ్యతరగతి మరియు ఎగువ తరగతి కుటుంబాలు తమ బాలికలను పాఠశాలకు పంపుతున్నా, వారు ఉద్యోగ అవకాశాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు. మహిళలను ఆక్షేపించడం: శక్తివంతమైన కనెక్షన్‌లు మరియు లాభదాయకమైన వ్యాపార అవకాశాలను పొందేందుకు వధువు కుటుంబం చేసే ఆర్థిక పెట్టుబడికి నేటి కట్నం సమానం. ఫలితంగా

స్త్రీలు సరుకులకు దిగజారుతున్నారు. మహిళలపై నేరం: గృహ హింసలో వరకట్న డిమాండ్లకు సంబంధించిన హింస మరియు హత్యలు ఉంటాయి. శారీరక, మానసిక, ఆర్థిక హింస మరియు వేధింపులు సమ్మతిని అమలు చేయడానికి లేదా బాధితురాలిని శిక్షించే మార్గంగా గృహ హింసకు సమానమైన వరకట్న సంబంధిత నేరాలలో ఉపయోగించబడతాయి. వరకట్న వ్యవస్థ గురించి ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారు? ఆర్థికంగా అంతగా బలపడని చాలామందికి వరకట్నం అనేది ఆత్మహత్యల సంచి లాంటిది. దీన్ని ఎక్కడ అనుసరించినా దేశమంతటా పూర్తిగా నిలిపివేయాలి. ఇకపై ఎలాంటి నేరాలు జరగకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలి. భారతదేశంలోని ఆధునిక యుగంలో ప్రజలు ప్రతిచోటా చేరుకుంటున్నారు మరియు అనేక విషయాలను సాధిస్తున్నారు, కానీ ఇప్పటికీ చాలా జనాభాలో వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా మన ఆలోచన అదే. వరకట్న విధానం రాష్ట్రం నుండి రాష్ట్రానికి మరియు వరుడి ఉద్యోగ ప్రొఫైల్‌పై కూడా మారుతుంది. దేశంలోని ఉత్తర ప్రాంతంలో వరుడికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగం, డాక్టర్ లేదా ఇంజనీర్ ఉండటం చూస్తే డబ్బు పరంగా కట్నం భారీగా ఉంటుంది, అయితే దేశంలోని దక్షిణ ప్రాంతంలో, వధువు భూమి పరంగా కట్నం ఇవ్వవలసి వస్తుంది. , నగలు మరియు డబ్బు. మీరు భారీ కట్నాన్ని ఏర్పాటు చేయగలిగితే, మీరు మీ కుమార్తె కోసం నైతికంగా మరియు నైతికంగా తప్పుగా ఉన్న వరుడిని పొందవచ్చు అని సరళంగా చెప్పవచ్చు. పూర్వకాలంలో. వరకట్నం అగ్రవర్ణ కుటుంబాల నుండి మాత్రమే తీసుకోబడింది, కానీ ఇప్పుడు అది సార్వత్రిక పద్ధతిగా మారుతోంది, ఇక్కడ అందరూ కట్నం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. భారతదేశంలో, వివాహం అనేది ఒక పెద్ద వ్యవహారం, ఇక్కడ కుటుంబంలోని ఇరువర్గాలు బంధువులందరినీ పిలిచి, వివాహం ప్రారంభం నుండి ముగిసే వరకు అన్ని ఏర్పాట్లు చేయాలి. పెళ్లికూతురు చదువుకున్నారా లేదా అన్నది ముఖ్యం కాదు, పెళ్లికి కట్నం ఇవ్వమని ఇప్పటికీ వారు ఆశించారు మరియు బలవంతం చేస్తారు. వరకట్నం అనేది అసంకల్పిత చర్య అని కొందరు చెప్పినప్పటికీ, వాస్తవానికి అది వధువు కుటుంబంపై వరుడి తల్లిదండ్రులు స్వచ్ఛందంగా బలవంతం చేస్తారు. వరకట్నం భారతదేశంలో చాలా నేరాలకు దారితీస్తోంది. కొన్ని కుటుంబాల్లో, వధువు ఆర్థిక స్థితితో సంబంధం లేకుండా వధువు కుటుంబం నుండి డబ్బు రాబట్టడానికి వరకట్నం ముప్పుగా లేదా ఒక సాధనంగా ఉపయోగించబడుతుంది. భారతదేశంలోని ఉత్తర మరియు తూర్పు ప్రాంతాలలో వరకట్న సంబంధిత కేసులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, అనేక కుటుంబాలు తమ డిమాండ్లు నెరవేరకపోతే వధువును గృహ హింసకు గురిచేస్తాయి. దురదృష్టవశాత్తు ఆత్మహత్యకు దారితీసే భర్త లేదా అతని కుటుంబం చేతిలో వారు వధువును దుర్భాషలాడడం లేదా బెదిరించడం కొనసాగిస్తారు. ఈ రోజుల్లో, వరుడి తల్లిదండ్రులు వధువు కుటుంబం నుండి వ్యాపార సాధనంగా కట్నాన్ని తీసుకుంటారని చెప్పవచ్చు. ఆర్థిక పరిస్థితితో సంబంధం లేకుండా అన్ని కుటుంబాలకు వరకట్న వ్యవస్థ ఒక సమస్య. కుటుంబాలు తమ కుమార్తెకు కట్నం ఇవ్వకుండా పెళ్లి చేసుకోవడానికి తగిన వరుడిని పొందవచ్చు, ఇది వరకట్న వ్యవస్థ సమాజంలో ప్రబలంగా ఉందని మరియు ప్రజలు సంప్రదాయాల ముసుగులో దీనిని అనవసరంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారని స్పష్టంగా చూపిస్తుంది. పెళ్ళికొడుకు తరవాత తీసుకునే కట్నం ఎక్కడికక్కడ అరికట్టాలి, అప్పుడే దేశం అభివృద్ధి చెందుతుంది, ఆడపిల్లలు స్వతంత్రంగా ఉండగలరు. వరకట్నాన్ని అరబిక్‌లో 'దహేజ్' అని కూడా అంటారు, ఎలాంటి అమలు లేకుండా వధువు తరపు వారు

ఇస్తే దానిని మాత్రమే బహుమతి అంటారు, లేకుంటే అది నేరం అవుతుంది. వరకట్న వ్యవస్థ పూర్తిగా తుడిచిపెట్టుకుపోతే ఏ వధువు తండ్రికి భారం ఉండదు మరియు పుట్టిన తర్వాత లేదా ముందు ఆడపిల్లలను చంపడం ఉండదు. వరకట్నం వధువు కుటుంబానికి సంబంధించినదిగా ఉండాలి, వరుడి కుటుంబీకుల డిమాండ్‌పై కాదు. వధువు యొక్క భద్రత కోసం ఆమె పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లిన కొత్త కుటుంబానికి కట్నం ఇవ్వబడింది, కానీ కాలక్రమేణా ప్రజలు తమ అవసరాలను తీర్చడానికి దాని అర్థాన్ని మార్చుకున్నారు. ఈ హేయమైన సామాజిక ఆచారాన్ని అంతం చేసి, మన కుమార్తెలను మరియు వారి ఉజ్వల భవిష్యత్తును కాపాడుకోవడానికి మనమందరం కృషి చేద్దాం. ఇక్కడ ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే, తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలకు వారు కోరుకున్నదంతా సంతోషంగా ఇచ్చే ఎంపికను కలిగి ఉండాలి మరియు సంప్రదాయాల పేరుతో వారిపై ఏమీ బలవంతం చేయకూడదు. ఎలాంటి అమలు లేకుండా వధువు తరపు వారు ఇస్తే దానిని బహుమతి అంటారు, లేకుంటే అది నేరం అవుతుంది. వరకట్న వ్యవస్థ పూర్తిగా తుడిచిపెట్టుకుపోతే ఏ వధువు తండ్రికి భారం ఉండదు మరియు పుట్టిన తర్వాత లేదా ముందు ఆడపిల్లలను చంపడం ఉండదు. వరకట్నం వధువు కుటుంబానికి సంబంధించినదిగా ఉండాలి, వరుడి కుటుంబీకుల డిమాండ్‌పై కాదు. వధువు యొక్క భద్రత కోసం ఆమె పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లిన కొత్త కుటుంబానికి కట్నం ఇవ్వబడింది, కానీ కాలక్రమేణా ప్రజలు తమ అవసరాలను తీర్చడానికి దాని అర్థాన్ని మార్చుకున్నారు. ఈ హేయమైన సామాజిక ఆచారాన్ని అంతం చేసి, మన కుమార్తెలను మరియు వారి ఉజ్వల భవిష్యత్తును కాపాడుకోవడానికి మనమందరం కృషి చేద్దాం. ఇక్కడ ముఖ్యమైన టేకవే ఏమిటంటే, తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలకు వారు కోరుకున్నదంతా సంతోషంగా ఇచ్చే ఎంపికను కలిగి ఉండాలి మరియు సంప్రదాయాల పేరుతో వారిపై ఏమీ బలవంతం చేయకూడదు. ఎలాంటి అమలు లేకుండా వధువు తరపు వారు ఇస్తే దానిని బహుమతి అంటారు, లేకుంటే అది నేరం అవుతుంది. వరకట్న వ్యవస్థ పూర్తిగా తుడిచిపెట్టుకుపోతే ఏ వధువు తండ్రికి భారం ఉండదు మరియు పుట్టిన తర్వాత లేదా ముందు ఆడపిల్లలను చంపడం ఉండదు. వరకట్నం వధువు కుటుంబానికి సంబంధించినదిగా ఉండాలి, వరుడి కుటుంబీకుల డిమాండ్‌పై కాదు. వధువు యొక్క భద్రత కోసం ఆమె పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లిన కొత్త కుటుంబానికి కట్నం ఇవ్వబడింది, కానీ కాలక్రమేణా ప్రజలు తమ అవసరాలను తీర్చడానికి దాని అర్థాన్ని మార్చుకున్నారు. ఈ హేయమైన సామాజిక ఆచారాన్ని అంతం చేసి, మన కుమార్తెలను మరియు వారి ఉజ్వల భవిష్యత్తును కాపాడుకోవడానికి మనమందరం కృషి చేద్దాం. ఇక్కడ ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే, తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలకు వారు కోరుకున్నదంతా సంతోషంగా ఇచ్చే ఎంపికను కలిగి ఉండాలి మరియు సంప్రదాయాల పేరుతో వారిపై ఏమీ బలవంతం చేయకూడదు.

వరకట్న శాశ్వతత్వం వెనుక కారకాలు

ఈ విభాగం స్త్రీలపై అణచివేత పద్ధతిగా వరకట్నాన్ని శాశ్వతంగా కొనసాగించడానికి దారితీసిన కొన్ని సామాజిక మరియు ఆర్థిక నిర్ణయాధికారాలను పరిశీలిస్తుంది. కట్నం కూతురి పట్ల ప్రేమ మరియు ఆప్యాయతకు చిహ్నం అయితే, అది సామాజిక స్థితికి కూడా చిహ్నం. ఈ పద్ధతిలో వధువు తల్లిదండ్రుల

ఆర్థిక సామర్థ్యాలను ఉపయోగించడంతోపాటు వారి వివాహ గృహంలో వారి కుమార్తె యొక్క సురక్షితమైన భవిష్యత్తును నిర్ధారించడం కూడా ఉంటుంది. భారతదేశంలో వరకట్న ఆచారం యొక్క ప్రాబల్యాన్ని వివరించే కొన్ని అంశాలు క్రిందివి:

పితృస్వామ్య నిర్ణాయకాలు

స్త్రీలు వారసత్వ హక్కులను అనుభవించని పితృస్వామ్య వ్యవస్థలో, ఆస్తి హక్కులు లేకపోవడాన్ని భర్తీ చేయడానికి కట్నం ఒక మార్గంగా భావించబడింది. ఇది తండ్రి నుండి కుమార్తెకు ఆస్తిని బదిలీ చేయడానికి మరియు ఆమె వివాహ గృహంలో ఆమెకు స్వతంత్ర ఆదాయ వనరుగా మారింది. భర్త మరియు అత్తమామలను సంతోషపెట్టడానికి మరియు తన వివాహ గృహంలో కుమార్తెకు సురక్షితమైన మరియు సంతోషకరమైన జీవితాన్ని నిర్ధారించడానికి మంచి కట్నం కూడా ఇవ్వబడుతుంది.

వరకట్నం అనేది అతిభార్యత్వం (ఉన్నతమైన తరగతి లేదా కుల సభ్యుడిని వివాహం చేసుకోవడం) విషయంలో వరుడి ఉన్నతమైన కులం/తరగతి/ఆర్థిక స్థితికి సంబంధించిన అంగీకారం. ఇక్కడే నిమ్న కులాలకు చెందిన కుటుంబాలు సాధారణంగా తమ కుమార్తెను "వివాహం" చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాయి మరియు తక్కువ కులం లేదా తరగతి అబ్బాయిలకు "వివాహం" నుండి అమ్మాయిలను నిరుత్సాహపరుస్తాయి. హోదాలో ఈ వ్యత్యాసాన్ని భర్తీ చేయడానికి, వధువు కుటుంబం కట్నాన్ని చెల్లించవలసి ఉంటుంది మరియు వరుడు మరియు అతని కుటుంబం యొక్క ఆర్థిక అంచనాలను నిరంతరం అందుకోవాలి, అది కలుసుకోకపోతే అవమానంగా పరిగణించబడుతుంది. బహుమతుల ధర మరియు స్వభావం వరుడి కుటుంబం యొక్క గర్వం మరియు స్థితిని ప్రభావితం చేస్తుంది. మంచి విద్యార్హతలు, పేరున్న ఉద్యోగం లేదా ఉన్నత సామాజిక-ఆర్థిక నేపథ్యం ఉన్న వ్యక్తితో తమ కుమార్తెను వివాహం చేసుకోవడానికి స్త్రీల తల్లిదండ్రులు చెల్లించే మూల్యం కట్నం. వరుడి విద్యార్హతలకు, ఉద్యోగ అర్హతలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వల్ల వరకట్న నిర్ణయంలో వధువు చదువుకు పెద్దగా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు. కొడుకులను ఆస్తులుగా, కూతుళ్లను అప్పులుగా భావించే అసమాన సమాజంలో హోదాలో అసమానత, భారీ కట్నాలు చెల్లించాల్సిన అవసరం ఏర్పడుతోంది.

హిందువులలో, అగ్రవర్ణాలలో వరకట్నం ఎక్కువగా ఉండేదని, వధువుకు బదులుగా వధువు కుటుంబాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునే వధువు ధర అట్టడుగు కులాలు మరియు గిరిజనులలో ఎక్కువగా ఉందని కూడా వాదించారు. ఎమ్యులేషన్ ద్వారా ఇతర కులాల మధ్య వరకట్నం వ్యాపించింది. అట్టడుగు వర్గాలలో, కుటుంబంలోకి వధువు రావడం అంటే పని చేసే మరియు సంపాదించే సభ్యుల సంఖ్య పెరుగుతుంది. వారి కుటుంబంలో సంపాదించే సభ్యుని నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికి వధువు తల్లిదండ్రులకు వధువు ధర చెల్లించబడింది. మరోవైపు, రెండు అగ్ర కులాలు, బ్రాహ్మణులు మరియు క్షత్రియులు, పురుషులు నిర్వహించాల్సిన పురోహిత మరియు యుద్ధ విధులు మాత్రమే ఉన్నాయి. స్త్రీలు చేయగలిగే మాన్యువల్ పని లేనప్పుడు, రివర్స్ లాజిక్ వర్తింపజేయబడింది మరియు వరకట్నాన్ని అభ్యసించారు. ఎమ్యులేషన్ ద్వారా, వరకట్న ఆచారం బ్రాహ్మణేతర కులాల మధ్య వ్యాపించింది, వారు అగ్రవర్ణ

నిబంధనలను అనుకరించి, సామాజిక చలనశీలతను పొందడానికి బ్రాహ్మణ పద్ధతిలో వివాహ ఆచారాలను సంస్కృతీకరణ ప్రక్రియ ద్వారా (కులాలు తక్కువగా ఉంచే ప్రక్రియ) ద్వారా వ్యాప్తి చెందాయి. అగ్ర లేదా ఆధిపత్య కులాల ఆచారాలు మరియు అభ్యాసాలను అనుకరించడం ద్వారా కుల సోపానక్రమం పైకి చలనశీలతను కోరుకుంటుంది).

ఆర్థిక నిర్ణయాధికారులు

వరకట్నం ఇప్పుడు చాలావరకు ఆర్థిక ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది మరియు వారి ఆర్థిక అవసరాలు మరియు కోరికలను నెరవేర్చడానికి సులభమైన మార్గంగా మారింది. కొత్త వ్యాపారాలను స్థాపించడానికి, మునుపటి అప్పులను చెల్లించడానికి, విలాసవంతమైన వస్తువులను కొనుగోలు చేయడానికి లేదా కొత్త ఇళ్లు లేదా కార్యాలయ భవనాలను నిర్మించడానికి పురుషులు మరియు వారి కుటుంబాలకు ఆర్థిక సహాయంగా కట్నం తరచుగా ఉపయోగించబడుతుంది. ఇది కొన్నిసార్లు వారి స్వంత కుటుంబంలోని అమ్మాయిలు పెళ్లి చేసుకున్నప్పుడు కట్నంగా ఇవ్వడానికి కూడా ఉపయోగించబడుతుంది. ప్రజల యొక్క నానాటికీ పెరుగుతున్న ద్రవ్య డిమాండ్లు వరకట్నానికి అధిక మరియు అంతం లేని డిమాండ్లకు దారితీస్తాయి.

వరకట్నం రెండు కుటుంబాల సామాజిక మరియు ఆర్థిక స్థితిని సూచిస్తుంది. వారి ఉన్నత సామాజిక మరియు ఆర్థిక ప్రమాణాలను నెలకొల్పడానికి వివాహం సమయంలో బహుమతుల ప్రదర్శన జరుగుతుంది. వరకట్నం ఇవ్వడం మరియు తీసుకోవడం అనేది క్రిమినల్ నేరాలు అయినప్పటికీ, సమాజంలో ఆర్థిక స్థితిని నిరూపించడానికి సాధనంగా కొనసాగుతుంది.

వరకట్న-సంబంధిత పద్ధతులు

పైన చెప్పినట్లుగా, వరకట్న ఆచారం కూడా పితృస్వామ్య అర్థాలను మరియు అర్థాలను కలిగి ఉంటుంది. అదనంగా, ఈ అభ్యాసం మహిళల మానవ హక్కులను తీవ్రంగా ఉల్లంఘించే మరియు సమాజంలో లింగ అసమానతను మరింత ప్రోత్సహించే అనేక ఇతర పరిణామాలకు మూలాలను ఇచ్చింది. వీటిలో కొన్ని క్రింద చర్చించబడ్డాయి:

ఆడ భ్రూణహత్య మరియు శిశుహత్య

తమ కుమార్తెల వివాహానికి కట్నం చెల్లించే భారం, తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలను ఆర్థిక ఆస్తులుగా పరిగణించడానికి విరుద్ధంగా తమ కుమార్తెలను భారంగా పరిగణిస్తారు. తమ కూతుళ్లకు పెళ్లి చేయాలన్న సామాజిక ఒత్తిడి, వరకట్న భారం కారణంగా తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలను ఆడ భ్రూణహత్యలు, శిశుహత్యల వంటి చర్యల ద్వారా చంపేస్తున్నారు. ఇది దేశం యొక్క మొత్తం లింగ నిష్పత్తిని ప్రభావితం చేసింది; 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం, భారతదేశంలో లింగ నిష్పత్తి 1000 మంది పురుషులకు 933 మంది స్త్రీలు.

గృహ హింస

వివాహమైన తర్వాత కూడా, స్త్రీ భర్త మరియు అత్తమామలు పండుగలు లేదా బిడ్డ పుట్టడం వంటి వివిధ సందర్భాలలో కట్నం డిమాండ్ చేయవచ్చు. వివాహ సమయంలో లేదా వివాహం తర్వాత చేసిన డిమాండ్లను తీర్చలేకపోవడం, తరచుగా మాటల దూషణలు, శారీరక వేధింపులు, హింస లేదా స్త్రీని విడిచిపెట్టడం వంటివి ఎదుర్కొంటారు. ఎక్కువ మొత్తంలో కట్నం తెచ్చే సామర్థ్యం ఉన్న మరో మహిళతో పురుషులు రెండో పెళ్లి చేసుకున్న సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి.

వరకట్న మరణం

వరకట్నం వేధింపులు హత్యలు మరియు ఆత్మహత్యలకు దారితీశాయి మరియు కొనసాగుతున్నాయి. మానసిక మరియు శారీరక హింస నుండి బయటపడటానికి మరియు తన తల్లిదండ్రులను అవమానాలు మరియు ఖరీదైన డిమాండ్ల నుండి రక్షించడానికి స్త్రీ ఆత్మహత్య చేసుకోవచ్చు. చాలా సార్లు అత్తమామలు వధువును కాల్చివేస్తారు లేదా చంపుతారు మరియు దానిని ప్రమాదం లేదా ఆత్మహత్యగా చిత్రీకరిస్తారు. 2014 తీర్పులో, ఫరీద్‌కోట్‌లోని సెషన్స్ కోర్టు వరకట్న మరణానికి భర్త మరియు అతని తల్లిదండ్రులను దోషులుగా నిర్ధారించింది. భారతదేశ జాతీయ క్రైమ్ బ్యూరో 2012లో సుమారు 8,233 వరకట్న హత్యలు జరిగాయని నివేదించింది. ఇలాంటి అనేక నేరాలు ఇంటి నాలుగు గోడల మధ్య జరుగుతాయి మరియు నివేదించబడవు. బెదిరింపులు, భయం లేదా ప్రత్యామ్నాయ మద్దతు లేకపోవడం వల్ల సర్వైవర్స్ తరచుగా మేజిస్ట్రేట్ ముందు ప్రకటన చేయడానికి వెనుకాడతారు.

10.4 ఇండియన్ లెజిస్లేటివ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్

వరకట్నం మరియు సంబంధిత పద్ధతులను పరిష్కరించడానికి భారతదేశంలోని శాసన ఫ్రేమ్‌వర్క్ యొక్క అవలోకనాన్ని ఈ విభాగం అందిస్తుంది.

వరకట్న నిషేధ చట్టం

1961లో, భారత పార్లమెంటు వరకట్న నిషేధ చట్టాన్ని (DPA) అమలులోకి తెచ్చింది, ఇది తరువాత 1984 మరియు 1986లో సవరించబడింది, ఇది వరకట్న ఆచారాన్ని క్రిమినల్ నేరంగా పరిగణిస్తుంది.

చట్టంలోని సెక్షన్ 2 "వరకట్నం" ఏదైనా ఆస్తి లేదా విలువైన భద్రతను ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఇవ్వడానికి లేదా ఇవ్వడానికి అంగీకరించినట్లు నిర్వచిస్తుంది-

- ఒక పక్షం ద్వారా వివాహానికి మరొక పక్షానికి వివాహానికి; లేదా
- వివాహానికి లేదా మరే ఇతర వ్యక్తికి సంబంధించిన వ్యక్తుల ద్వారా, వివాహానికి లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తికి అయినా;

చెప్పబడిన పక్షాల వివాహానికి సంబంధించి వివాహాలకు ముందు లేదా తర్వాత ఎప్పుడైనా కానీ ముస్లిం వ్యక్తిగత చట్టం (షరియత్) వర్తించే వ్యక్తుల విషయంలో వరాన్ని లేదా మహర్‌ను చేర్చదు.

1984 సవరణకు ముందు, "కట్నం" అనేది వివాహానికి "పరిగణనలో" డబ్బు లేదా బహుమతులు ఇచ్చే కేసులకే పరిమితం చేయబడింది. ఇంకా, సెక్షన్ 2లో "వివాహ సమయంలో ఎవరికైనా నగదు, ఆభరణాలు, బట్టలు లేదా ఇతర వస్తువుల రూపంలో వివాహ సమయంలో ఇచ్చే ఏదైనా బహుమతులు కట్నంగా పరిగణించబడవు. ఈ సెక్షన్, పేర్కొన్న పక్షాల వివాహానికి పరిగణనలోకి తీసుకోకపోతే తప్ప. ఈ నిబంధన చట్టం యొక్క విస్తృత వ్యాప్తిని నిర్ధారించడానికి మరియు వరకట్నం యొక్క ప్రత్యక్ష మరియు పరోక్ష రూపాలను తనిఖీ చేయడానికి ప్రతిబంధకంగా పనిచేసింది. ఉదాహరణకు, బాంబే హైకోర్టు శంకర్‌రావు వర్సెస్ ఎల్‌వి జాదవ్‌పై 1983లో, దంపతులను విదేశాలకు పంపేందుకు అమ్మాయి తల్లిదండ్రుల నుండి రూ. 50,000 డిమాండ్ చేయడం కట్నం కాదని పేర్కొంది. పెళ్లి సమయంలో డిమాండ్ చేసిన మొత్తాన్ని అమ్మాయి తల్లిదండ్రులు ఇవ్వడానికి అంగీకరించనందున, దానిని 'పెళ్లి కోసం పరిగణన'గా పరిగణించరాదని తీర్పు చెప్పింది. వివాహానంతరం ఇచ్చేదేదైనా అది అంగీకరించినట్లయితే లేదా వివాహానికి పరిగణనలోకి తీసుకుంటామని వాగ్దానం చేస్తే కట్నం అవుతుంది. "కట్నం" అనే పదం యొక్క పరిధిని విస్తృతం చేయడానికి 1984 మరియు 1986లో ఈ నిబంధనను సవరించారు.

చట్టంలోని సెక్షన్ 3 వరకట్నం ఇవ్వడం మరియు తీసుకోవడం రెండింటినీ ఐదేళ్లకు తక్కువ కాకుండా జైలుశిక్షతో పాటు పదిహేను వేల రూపాయలకు తగ్గకుండా జరిమానా లేదా అటువంటి కట్నం విలువ మొత్తం, ఏది ఎక్కువైతే అది శిక్షిస్తుంది. అయితే, పెళ్లి సమయంలో వధువు లేదా వరుడికి కానుకలు ఇవ్వడం, ఈ విషయంలో అలాంటి డిమాండ్ లేకుండా చేయడం శిక్షార్హం కాదు. చట్టంలోని సెక్షన్ 5 కట్నం ఇవ్వడం లేదా తీసుకోవడం కోసం చేసిన ఒప్పందాలు చెల్లవని మరియు కట్నంగా ఇచ్చిన మొత్తాన్ని డిక్రీ చేయడం సాధ్యం కాదని చెబుతోంది. సెక్షన్ 6 ప్రకారం, స్త్రీ కాకుండా ఎవరైనా ఎవరైనా వరకట్నం స్వీకరిస్తే, చట్టంలో నిర్దేశించిన కాలపరిమితిలోపు దానిని స్త్రీకి బదిలీ చేయాలి.

1961 చట్టంలోని సెక్షన్ 7(బి) నేరం జరిగిన తేదీ నుండి ఒక సంవత్సరం లోపు చేసిన ఫిర్యాదుపై మినహా ఒక నేరాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోకుండా నిరోధించింది. ఇంకా, చట్టం కింద నేరాన్ని గుర్తించడానికి సెక్షన్ 4కి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క మునుపటి అనుమతి అవసరం. అయితే, 1984 సవరణలు ఈ రెండు పరిమితులను తొలగించాయి. ఇంకా, సవరణ చట్టం సెక్షన్ 8A జోడించబడింది, ఇది వరకట్నాన్ని ప్రోత్సహించడం, తీసుకోవడం లేదా డిమాండ్ చేయడం వంటి ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వ్యక్తిపై రుజువు భారాన్ని బదిలీ చేస్తుంది.

సెక్షన్ 498A, IPC: క్రూరత్వం

వరకట్న ఆచారాన్ని నిర్మూలించడంలో DPA చాలావరకు అసమర్థంగా నిరూపించబడింది. ఇంకా, ఇది వరకట్నం కారణంగా క్రూరత్వం మరియు వేధింపుల సమస్యను పరిష్కరించడానికి ఎటువంటి నిబంధనలను కలిగి లేదు. అందువల్ల, 1983 సంవత్సరంలో, వరకట్న సంబంధిత కారణాలతో సహా, స్త్రీని క్రూరత్వానికి గురిచేసిన భర్తలు మరియు అతని కుటుంబ సభ్యులను శిక్షించడానికి సెక్షన్ 498A భారతీయ శిక్షాస్మృతి (IPC)కి జోడించబడింది. ఇది క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

సెక్షన్ 498A. ఒక స్త్రీ యొక్క భర్త లేదా భర్త యొక్క బంధువు ఆమెను క్రూరత్వానికి గురిచేయడం

ఎవరైతే, ఒక స్త్రీ యొక్క భర్త లేదా భర్త యొక్క బంధువు అయినందున, అటువంటి స్త్రీని క్రూరత్వానికి గురి చేస్తే, మూడు సంవత్సరాల వరకు పొడిగించబడే జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా కూడా విధించబడుతుంది.

వివరణ

ఈ విభాగం యొక్క ప్రయోజనం కోసం, "క్రూరత్వం" అంటే-

- స్త్రీని ఆత్మహత్యకు పురికొల్పడానికి లేదా తీవ్రమైన గాయం లేదా ప్రాణానికి, అవయవానికి లేదా ఆరోగ్యానికి (మానసిక లేదా శారీరకమైన) ప్రమాదం కలిగించే అవకాశం ఉన్న ఏదైనా ఉద్దేశపూర్వక ప్రవర్తన; లేదా
- ఏదైనా ఆస్తి లేదా విలువైన భద్రత కోసం ఏదైనా చట్టవిరుద్ధమైన డిమాండ్‌ను తీర్చమని లేదా ఆమె లేదా ఆమెకు సంబంధించిన ఎవరైనా అలాంటి డిమాండ్‌ను తీర్చడంలో విఫలమైనందున ఆమెను లేదా ఆమెకు సంబంధించిన వ్యక్తిని బలవంతం చేసే ఉద్దేశ్యంతో అటువంటి వేధింపులు స్త్రీని వేధించడం.

సెక్షన్ 498Aని మహిళలు ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తున్నారు. నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో (NCRB) ప్రకారం 2012లో 50,000 మంది మహిళలతో సహా దాదాపు రెండు లక్షల మందిని సెక్షన్ 498A కింద అరెస్టు చేశారు. నిందితులపై ఛార్జ్ షీట్ రేటు 93.6 శాతంగా ఉండగా, కేవలం 15 శాతం కేసులు మాత్రమే నేరారోపణలకు దారితీసింది. ప్రస్తుతం 3.72 లక్షల వరకట్న వేధింపుల కేసులు పెండింగ్‌లో ఉన్నాయని, వాటిలో 3.17 లక్షల కేసులు నిర్దోషులుగా విడుదలయ్యే అవకాశం ఉందని ఎన్‌సీఆర్‌బీ పేర్కొంది.

వరకట్నానికి సంబంధించిన కేసులను మాత్రమే కాకుండా సాధారణంగా గృహ హింసను కూడా కవర్ చేయడానికి ఈ నిబంధన విస్తృతంగా ఉంది. అయితే, మొదట్లో, వరకట్న వేధింపులపై నిర్దిష్ట ఆరోపణలు వస్తే తప్ప ఈ సెక్షన్ కింద కేసులు నమోదు చేయడానికి పోలీసులు నిరాకరించారు. వరకట్న డిమాండ్ల యొక్క అస్పష్టమైన ఆరోపణలు భార్యను కొట్టడం యొక్క నిజమైన ఫిర్యాదులకు జోడించబడ్డాయి, ఇది మొత్తం ఫిర్యాదు యొక్క విశ్వసనీయతపై అస్పష్టతను కలిగిస్తుంది. చాలా వరకు 498A కేసులు ఫిర్యాదుదారుకు కొంత చెల్లింపు చేయడంతో ముగుస్తాయి కాబట్టి, మహిళలు ఈ నిబంధన కింద భర్త మరియు అత్తమామలను వేధించడానికి మరియు డబ్బు వసూలు చేయడానికి తప్పుడు కేసులు నమోదు చేస్తారు. ఈ ఆరోపణ సంక్లిష్టమైన సామాజిక-చట్టపరమైన వాస్తవాలను గమనించడంలో విఫలమైంది. ఇది క్రిమినల్ చట్టం నిబంధన మరియు మహిళకు నివాసం, ఆర్థిక భద్రత నిర్వహణ వంటి ఏ ఇతర పరిష్కారాన్ని అందించదు. అంతేకాకుండా, వివిధ పార్టీల ద్వారా ఇటువంటి కేసులను పరిష్కరించుకోవాలని మహిళలు తరచుగా సలహా ఇస్తారు. కోర్టులు కూడా అలాంటి పరిష్కారాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి. ఇటీవల అర్నేష్ కుమార్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ బీహార్ మరియు ఇతరుల కేసులో, సుప్రీంకోర్టు, 2014లో, అనేక వరకట్న వేధింపుల కేసులు అబద్ధమని పేర్కొంది. వరకట్న వేధింపుల కేసుల్లో "ఆటోమేటిక్ అరెస్టుల"కు వ్యతిరేకంగా న్యాయస్థానం హెచ్చరించింది మరియు అటువంటి

యాంత్రిక అరెస్టులకు వ్యతిరేకంగా తమ పోలీసు శాఖలను ఆదేశించాలని మరియు న్యాయాధికారులచే ధృవీకరించబడేలా సహేతుకమైన కారణాలపై మాత్రమే అరెస్టు చేసేలా మార్గనిర్దేశం చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కోరింది.

అందువల్ల, ఈ నిబంధన అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత మరియు దాని విస్తృత వినియోగం తర్వాత కూడా, అది వరకట్న సంబంధిత హింసతో సహా గృహ హింసను తగినంతగా తనిఖీ చేయడం మరియు శిక్షించడంలో విఫలమైంది. 2005లో భారత పార్లమెంటు గృహహింస నుండి మహిళల రక్షణ చట్టాన్ని రూపొందించింది. గృహ హింసకు గురైన మహిళలకు నివాస హక్కు, పరిహారం మరియు ఇతర ద్రవ్య ఉపశమనాలు వంటి పౌర పరిష్కారాలను చట్టం అందిస్తుంది.

సెక్షన్ 304B, IPC: వరకట్న మరణాలు

1986లో, "వరకట్న మరణాన్ని" ప్రత్యేక క్రిమినల్ నేరంగా చేయడానికి IPCలో సెక్షన్ 304B ప్రవేశపెట్టబడింది. ఇది క్రింది విధంగా చదువుతుంది:

304B. వరకట్న మరణం.

(1) వివాహమైన ఏడేళ్లలోపు సాధారణ పరిస్థితుల్లో కాకుండా ఏదైనా కాలిన గాయాలు లేదా శారీరక గాయం కారణంగా స్త్రీ మరణం సంభవించినప్పుడు మరియు ఆమె మరణానికి ముందు ఆమె తన భర్త నుండి క్రూరత్వానికి లేదా వేధింపులకు గురైందని చూపబడింది. లేదా ఆమె భర్త యొక్క ఏదైనా బంధువు లేదా దానికి సంబంధించి, వరకట్నం కోసం ఏదైనా డిమాండ్ చేస్తే, అలాంటి మరణాన్ని "కట్నం మరణం" అని పిలుస్తారు మరియు అలాంటి భర్త లేదా బంధువు ఆమె మరణానికి కారణమైనట్లు పరిగణించబడుతుంది.

వివరణ

ఈ ఉప-విభాగం యొక్క ప్రయోజనం కోసం, "వరకట్నం" అనేది వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961 (28 ఆఫ్ 1961)లోని సెక్షన్ 2లోని అదే అర్థాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

(2) వరకట్న మరణానికి పాల్పడే వ్యక్తికి జైలు శిక్ష విధించబడుతుంది, అది ఏడేళ్ల కంటే తక్కువ కాకుండా జీవిత ఖైదు వరకు పొడిగించబడుతుంది.

అందువల్ల, ప్రాసిక్యూషన్ ఎక్కడ నిర్ధారించగలదు:

- ఓ మహిళ మరణం అసాధారణ పరిస్థితుల్లో జరిగింది
- ఆమె వివాహం జరిగిన ఏడేళ్లలోపే మరణం సంభవించింది
- మరణానికి ముందు, మహిళ తన భర్త లేదా అతని బంధువుల నుండి వేధింపులకు గురైంది
- వరకట్న డిమాండ్‌కు సంబంధించి క్రూరత్వం లేదా వేధింపులు జరిగాయి,

అప్పుడు భర్త మరియు/లేదా అతని బంధువులు స్త్రీ మరణానికి కారణమైనట్లు భావించబడుతుంది మరియు వారి నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించడానికి రుజువు యొక్క భారం వారిపైకి మారుతుంది. రుజువు యొక్క భారం మారడం వల్ల, హత్యకు విరుద్ధంగా వరకట్న మరణం యొక్క నేరాన్ని స్థాపించడం సులభం అని చూడవచ్చు. నాథూ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యుపి కేసులో వరకట్న మరణం హత్య కంటే ఘోరమైనదని, అయితే హత్యలా కాకుండా దీనికి మరణశిక్ష విధించడం లేదని జస్టిస్ కట్జూ పేర్కొన్నారు.

వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడండి

వరకట్నం మరియు వరకట్న సంబంధిత మరణాల రేట్లు పెరుగుతున్న తరువాత, అనేక వివిధ సంస్థలు తమ స్వరాన్ని పెంచడానికి ముందుకు వచ్చాయి. 'ప్రోగ్రెసివ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ ఉమెన్ ఆఫ్ హైదరాబాద్', 'స్త్రీ సంఘర్ష్', 'మహిళా దక్షితా సమితి' మరియు అనేక ఇతర సంస్థలు వరకట్నం, వరకట్న వేధింపులు మరియు వరకట్న మరణాలకు వ్యతిరేకంగా అనేక నిరసనలు నిర్వహించాయి. వరకట్న వ్యతిరేక ప్రచారం నేరస్థులపై సామాజిక ఒత్తిడి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించింది, తద్వారా వారు నివసించే సమాజంలో వారు ఒంటరిగా ఉంటారు. ప్రచారాలు మహిళలకు కౌన్సెలింగ్, సాధారణ న్యాయ సహాయం మరియు సలహాల అవసరాన్ని వెల్లడిస్తున్నాయి. ఇలా దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో న్యాయ సహాయం, కౌన్సెలింగ్ కేంద్రాలు ఏర్పాటయ్యాయి. వరకట్న చట్టాన్ని మార్చడంలో మహిళా సంఘాలు కూడా విజయం సాధించాయి. 1961లో వరకట్న నిషేధ చట్టం ఆమోదించడంతో వరకట్నం రద్దు చేయబడింది, అయితే ఇప్పటికీ వధువులకు మరియు వారి కుటుంబాలకు వరకట్నం ప్రధాన ఆందోళనగా కొనసాగుతోంది.

వరకట్నానికి కారణాలు

వరకట్నం అనేది సమాజం యొక్క సామూహిక దురాశ మరియు సమాజంలో వారి హోదా, సంపద మరియు వరుడి విలువను ప్రదర్శించాలనే వారి కోరిక, తద్వారా వరుడు ఎంత డబ్బు లేదా బహుమతులు పొందాడో చూపిస్తుంది. స్త్రీలను అధీనంలో ఉన్నవారిగా, పురుషులను అన్ని శక్తులు తమ చేతుల్లోకి తెచ్చుకున్న పితృస్వామ్య నిర్మాణం అటువంటి సామాజిక దురాచారానికి దారితీసింది. స్త్రీలను ఒక వస్తువుగా పరిగణించే సమాజం అటువంటి పితృస్వామ్యులకు వారి బాధితులుగా ఉండటానికి వారిని సులభంగా వేటాడుతుంది. దానితో పాటు, లింగ-అసమానత్వం ఉండటం వల్ల వధువు కుటుంబం కట్నం డిమాండ్లను ఏ ధరకైనా తీర్చేలా చేస్తుంది. సమాజం మరియు కుటుంబం నుండి స్త్రీలపై ఉన్న విపరీతమైన ఒత్తిడి వారు తమ స్వరాన్ని పెంచకుండా ఇంటి నాలుగు గోడల మధ్య తమ జీవితాన్ని గడపవలసి వస్తుంది మరియు అత్తమామలు మరియు భర్తల చేతుల్లో అన్ని రకాల హింసలను భరించవలసి వస్తుంది. వారి కుటుంబాల కీర్తి. అజ్ఞానం మరియు సమాజం నుండి సానుభూతి లేకపోవడం వల్ల దుర్వినియోగం మరియు హింసకు గురైన బాధితులు ముందుకు వచ్చి వారి గొంతులను పెంచడం లేదా వారి అభిప్రాయాలను ముందుకు తీసుకురావడం మరింత కష్టతరం చేస్తుంది.

పరిష్కారాన్ని పరిష్కరించడం

ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం ద్వారా వరకట్నం మరియు దానికి సంబంధించిన గృహ హింస సమస్యను కొంతవరకు పరిష్కరించవచ్చు. వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా ప్రస్తుతం ఉన్న చట్టాన్ని పరిశీలించి, కొంతమేర ప్రభావవంతంగా లేని లోసుగులను తొలగించడం అవసరం. మహిళలు మరియు వారి కుటుంబాలలో ఇప్పటికీ అవగాహన కొరవడింది, ఇది సామాజిక అవగాహన ప్రచారాల ద్వారా పరిష్కరించాల్సిన అవసరం ఉంది, ఇది ఖచ్చితంగా వరకట్నం మరియు వరకట్న మరణానికి వ్యతిరేకంగా విస్తృతంగా అవగాహన కల్పించడంలో సహాయపడుతుంది. అదే సమయంలో తల్లిదండ్రులు తమ ఆడపిల్లలకు విద్యలో మంచి అవకాశాలు కల్పించడం మరియు స్వతంత్రంగా ఉండేందుకు వారిని

ప్రేరేపించడం చాలా ముఖ్యం. కట్నం కోసం డబ్బు పొదుపు చేయకుండా తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల చదువుల కోసం ఆ డబ్బును పెట్టుబడిగా పెట్టాలి. బెంజమిన్ ఫ్రాంక్లిన్ సరిగ్గా గమనించినట్లుగా "జ్ఞానంపై పెట్టుబడి ఉత్తమ వడ్డీని చెల్లిస్తుంది". వరకట్నం అనే అన్యాయమైన ఆచారానికి వ్యతిరేకంగా వెనక్కి నెట్టడానికి ఒక దేశంగా భారతదేశానికి ఇప్పటికే ఉన్న ఆలోచనలలో మార్పు అవసరం. నేటి ప్రపంచంలో పురుషులు చేయగలిగినదంతా స్త్రీలు చేయగలరన్న వాస్తవాన్ని సమాజం గ్రహించి అంగీకరించాలి. అదే సమయంలో స్త్రీలు తాము ఏ విధంగానైనా పురుషులకు లోబడి ఉన్నారనే నమ్మకం నుండి బయటకు రావాలి మరియు వారికి అందించడానికి వారు పురుషులపై ఆధారపడాలి. ఇలాంటి సాంఘిక దురాచారాలకు మద్దతివ్వకుండా ఈ దేశ యువతే దీన్ని అరికట్టగలుగుతారు.

10.5 ముగింపు

మహిళలపై జరుగుతున్న సామాజిక దురాచారాలలో వరకట్నం ప్రధానమైనది. ఈ ఆచారాన్ని అరికట్టడానికి మరియు దోషులను శిక్షించడానికి చట్టాలు మళ్లీ మళ్లీ రూపొందించబడ్డాయి మరియు సవరించబడ్డాయి. ఈ చట్టాలు స్త్రీలు, బాధితులు, రక్షణ మరియు పరిష్కారాలను వెతకడానికి వీలు కల్పించాయి. అయితే కట్నం ఇవ్వడం, తీసుకోవడం, వరకట్నంపై వేధింపులు, వరకట్న మరణాలు ఆధునిక భారతదేశంలో కూడా జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఈ ఆచారాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించడానికి క్రిమినల్ మరియు సివిల్ చట్టాలకు ఏకీకృత విధానం మరియు వైఖరిలో మార్పు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నాలు అవసరం.

ఈ విపత్తును తుదముట్టించడానికి 'సామాజిక విప్లవం' అవసరం. సంప్రదాయం పేరుతో వరకట్నం చాలా ముందుకు వచ్చింది, కానీ ఇప్పుడు దానిని పరిష్కరించాల్సిన మరియు దానిని ఆపడానికి సమయం ఆసన్నమైంది. “వరకట్న వ్యవస్థ యొక్క దురాచారాల పట్ల సమాజం యొక్క మనస్సాక్షి పూర్తిగా మేల్కొలపబడాలి, తద్వారా వరకట్నం డిమాండ్ చేసేవారికి సమాజంలో 'ముఖం కోల్పోయేలా' దారి తీస్తుంది. మన 'యువకులు మరియు జ్ఞానోదయం పొందిన మహిళలు' వారిని 'వాణిజ్య కథనాలు'గా మార్చే చెడుపై పోరాడే సందర్భానికి ఎదుగుతారని మాకు ఎటువంటి సందేహం లేదు. మా 'విద్యావంతులైన యువకులు' 'వివాహ మార్కెట్‌లో అమ్మబడటానికి' నిరాకరిస్తారని మరియు జీవితంలో తమ భాగస్వాములను న్యాయమైన పద్ధతిలో ఎంచుకోవడానికి ముందుకు వస్తారని కూడా మేము ఆశిస్తున్నాము”, అని భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పేర్కొంది.

10.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. వరకట్నం మరియు దాని మూలాన్ని వివరించండి?
2. వరకట్న మరణం మరియు దాని కారణాలను వివరించండి?
3. వరకట్నంపై భారత శాసన చట్రం గురించి సంక్షిప్త గమనిక ఇవ్వండి?

ప్రొఫెసర్. వి.వెంకటేశ్వరులు

పాఠం-11

లైంగిక దుర్వినియోగం మరియు బాధితులుగా మార్చడం

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం లైంగిక వేధింపులు మరియు బాధితులను మరియు లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను ఎలా నిరోధించాలో వివరించడం

నిర్మాణం

11.1 పరిచయం

11.2 లైంగిక దుర్వినియోగం

11.3 బాధితులుగామార్చడం

11.4 లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను ఎలా నిరోధించాలి

11.5 ముగింపు

11.6 నమూనా ప్రశ్నలు

11.1 పరిచయం

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులు మానవ హక్కులు మరియు గౌరవం యొక్క తీవ్రమైన ఉల్లంఘనలను సూచిస్తాయి, అన్ని వయస్సులు, లింగాలు మరియు నేపథ్యాలలో వ్యక్తులకు గాయం, భయం మరియు శక్తిలేని చక్రాలను శాశ్వతం చేస్తాయి. బలవంతపు లేదా ఏకాభిప్రాయం లేని లైంగిక చర్యల ద్వారా నిర్వచించబడిన, లైంగిక దుర్వినియోగం అనేది బ్రతికి ఉన్నవారిపై శాశ్వతమైన శారీరక, భావోద్వేగ మరియు మానసిక హాని కలిగించే ప్రవర్తనల వర్ణపటాన్ని కలిగి ఉంటుంది, తరచుగా వారి జీవితమంతా ప్రతిధ్వనించే చెరగని మచ్చలను వదిలివేస్తుంది.

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపుల వ్యాప్తి ఈ విస్తృతమైన సామాజిక సమస్యను తాదాత్మ్యం, అవగాహన మరియు అచంచలమైన సంకల్పంతో ఎదుర్కోవాల్సిన తక్షణ అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతుంది. బాల్య లైంగిక వేధింపుల నుండి సన్నిహిత భాగస్వామి హింస మరియు లైంగిక వేధింపుల వరకు, లైంగిక వేధింపుల వర్ణపటం విభిన్న సందర్భాలు మరియు సంబంధాలను విస్తరించింది, అటువంటి హింసాత్మక చర్యలకు కారణమయ్యే శక్తి, నియంత్రణ మరియు దోపిడీ యొక్క సంక్లిష్టడైనమిక్‌లను బహిర్గతం చేస్తుంది.

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపుల యొక్క బహుముఖ స్వభావాన్ని అన్వేషించడంలో, ఈ అనుభవాలు వ్యక్తిగత బాధలను అధిగమించి విస్తృత సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు దైహిక కారకాలతో కలుస్తాయని స్పష్టమవుతుంది. లైంగిక హింసను సాధారణీకరించే లింగ అసమానత, పితృస్వామ్య నిబంధనలు మరియు సామాజిక వైఖరులు నేరస్థులు శిక్షార్హత లేకుండా పనిచేసే పరిసరాలను శాశ్వతం

చేస్తాయి, అయితే ప్రాణాలతో బయటపడిన వారు తరచుగా నిశ్శబ్దంచేయబడతారు, అవిశ్వాసం లేదా వారు భరించే దుర్వినియోగానికి నిందలు వేస్తారు.

లైంగిక వేధింపుల యొక్క గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడానికి, దుర్బలత్వాన్ని ఆకృతి చేసే మరియు బాధిత చక్రాలను శాశ్వతం చేసే ఖండన కారకాల యొక్క సూక్ష్మ పరిశీలన అవసరం. సామాజిక ఆర్థిక అసమానతలు, సాంస్కృతిక నిబంధనలు, సంస్థాగత వైఫల్యాలు మరియు గుర్తింపు యొక్క విభజనలు-జాతి, జాతి, లైంగిక ధోరణి మరియు వైకల్యం వంటివి- లైంగిక వేధింపుల ప్రమాదాన్ని మరింత పెంచుతాయి మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతు, వనరులు మరియు న్యాయంకోసం ప్రాప్యతను పరిమితం చేస్తాయి.

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపుల సంక్లిష్టతలను మేము ఎదుర్కొంటున్నప్పుడు, మన ప్రతిస్పందనలో ప్రాణాలతో బయటపడిన వారి స్వరాలు మరియు అనుభవాలను కేంద్రీకరించడం, కరుణ, ధ్రువీకరణ మరియు సాధికారత వంటి వాతావరణాలను పెంపొందించడం చాలా అవసరం. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతు, వైద్యం మరియు న్యాయం కోసం మార్గాలను అందించడం చాలా ముఖ్యమైనది, అలాగే లైంగిక హింసను ప్రారంభించే మరియు శాశ్వతం చేసే సామాజిక నిబంధనలు మరియు అణచివేత వ్యవస్థలను సవాలు చేస్తుంది.

ఈ అన్వేషణలో, విద్య, అవగాహన మరియు న్యాయవాద కళంకాన్ని తొలగించడానికి, బాధితులను నిందించే వైఖరిని సవాలు చేయడానికి మరియు సమ్మతి, గౌరవం మరియు జవాబుదారీతనం యొక్క సంస్కృతులను పెంపొందించడానికి శక్తివంతమైన సాధనాలుగా ఉద్భవించాయి. సమగ్ర లైంగిక విద్యను ప్రోత్సహించడం ద్వారా, ప్రాణాలతో బయటపడిన వారి సహాయ సేవలను మెరుగుపరచడం మరియు చట్టపరమైన రక్షణలను బలోపేతం చేయడం ద్వారా, లైంగిక వేధింపులను నిస్సందేహంగా ఖండించే, ప్రాణాలతో బయటపడిన వారిని విశ్వసించే మరియు మద్దతిచ్చే సంఘాలను సృష్టించే దిశగా మేము పనిచేయవచ్చు.

మేము మరింత న్యాయమైన మరియు సమానమైన సమాజం వైపు ఈ ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించినప్పుడు, లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిర్మూలించడానికి వ్యక్తులు, సంఘాలు, ప్రభుత్వాలు మరియు సంస్థల నుండి సమిష్టి చర్య మరియు నిరంతర నిబద్ధత అవసరమని గుర్తించాల్సిన బాధ్యత మనపై ఉంది. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారితో సంఘీభావంగా నిలబడటం, అణచివేత వ్యవస్థలను సవాలు చేయడం మరియు వ్యవస్థాగత మార్పు కోసం వాదించడం ద్వారా, ప్రతి వ్యక్తి లైంగిక హింస మరియు దోపిడీకి భయపడకుండా జీవించగలిగే భవిష్యత్తును సృష్టించగలము మరియు ప్రతి మనిషి యొక్క స్వాభావిక గౌరవం మరియు విలువ ఉంటుంది. ధృవీకరించబడింది మరియు సమర్థించబడింది.

11.2 లైంగిక దుర్వినియోగం

ఆ వ్యక్తి యొక్క సెక్స్ కారణంగా ఒక వ్యక్తిని (దరఖాస్తుదారు లేదా ఉద్యోగి) వేధించడం చట్టవిరుద్ధం. వేధింపులలో "లైంగిక వేధింపులు" లేదా అవాంఛనీయ లైంగిక పురోగతి, లైంగిక

ప్రయోజనాల కోసం అభ్యర్థనలు మరియు లైంగిక స్వభావంతో కూడిన ఇతర శబ్ద లేదా శారీరక వేధింపులు ఉంటాయి.

వేధింపు అనేది లైంగిక స్వభావం కలిగి ఉండవలసిన అవసరం లేదు మరియు ఒక వ్యక్తి యొక్క సెక్స్ గురించి అభ్యంతరకరమైన వ్యాఖ్యలను కలిగి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, సాధారణంగా మహిళలపై అభ్యంతరకరమైన వ్యాఖ్యలు చేయడం ద్వారా స్త్రీని వేధించడం చట్టవిరుద్ధం.

బాధితుడు మరియు వేధించే వ్యక్తి ఇద్దరూ స్త్రీ లేదా పురుషుడు కావచ్చు మరియు బాధితుడు మరియు వేధించే వ్యక్తి ఒకే లింగం కావచ్చు.

సాధారణ ఆటపట్టింపులు, అసహ్యకరమైన వ్యాఖ్యలు లేదా చాలా తీవ్రమైనవి కానటువంటి వివిక్త సంఘటనలను చట్టం నిషేధించనప్పటికీ, వేధింపులు చాలా తరచుగా లేదా తీవ్రంగా ఉన్నప్పుడు అది ప్రతికూలమైన లేదా అభ్యంతరకరమైన పని వాతావరణాన్ని సృష్టించినప్పుడు లేదా ప్రతికూల ఉపాధి నిర్ణయానికి దారితీసినప్పుడు అది చట్టవిరుద్ధం. (బాధితుడిని తొలగించడం లేదా తగ్గించడం వంటివి).
వేధించే వ్యక్తి బాధితురాలి సూపర్‌వైజర్ కావచ్చు, మరొక ప్రాంతంలో సూపర్‌వైజర్ కావచ్చు, సహోద్యోగి కావచ్చు లేదా క్లయింట్ లేదా కస్టమర్ వంటి యజమాని యొక్క ఉద్యోగి కాని వ్యక్తి కావచ్చు.

లైంగిక వేధింపులు అంటే ఏమిటి?

EEOC తన మార్గదర్శకాలలో లైంగిక వేధింపులను ఇలా నిర్వచించింది:

అసహ్యకరమైన లైంగిక పురోగతులు, లైంగిక సహాయాల కోసం అభ్యర్థనలు మరియు లైంగిక స్వభావం యొక్క ఇతర శబ్ద లేదా శారీరక ప్రవర్తన:

- అటువంటి ప్రవర్తనకు సమర్పించడం అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క ఉద్యోగానికి సంబంధించిన పదం లేదా షరతు స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా చేయబడుతుంది, లేదా
- ఒక వ్యక్తి అటువంటి ప్రవర్తనకు సమర్పించడం లేదా తిరస్కరించడం అనేది అటువంటి వ్యక్తిని ప్రభావితం చేసే ఉద్యోగ నిర్ణయాలకు ఆధారంగా ఉపయోగించబడుతుంది, లేదా
- అలాంటి ప్రవర్తన ఒక వ్యక్తి యొక్క పని పనితీరులో అసమంజసంగా జోక్యం చేసుకోవడం లేదా భయపెట్టే, శత్రుత్వం లేదా అభ్యంతరకరమైన పని వాతావరణాన్ని సృష్టించడం వంటి ప్రయోజనం లేదా ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

అప్రియమైన ప్రవర్తన అనేది క్లిష్టమైన పదం. అన్‌వెల్‌కమ్ అంటే "అసంకల్పం" కాదు. బాధితుడు నిర్దిష్ట ప్రవర్తనకు సమ్మతించవచ్చు లేదా అంగీకరించవచ్చు మరియు అది అభ్యంతరకరమైనది మరియు అభ్యంతరకరమైనది అయినప్పటికీ చురుకుగా పాల్గొనవచ్చు. అందువల్ల, లైంగిక ప్రవర్తనకు గురైన వ్యక్తి దానిని ఇష్టపడనిదిగా భావించినప్పుడల్లా అది ఇష్టపడదు. వాస్తవానికి వ్యక్తి తేదీ కోసం అభ్యర్థనను స్వాగతించాడా, సెక్స్-ఆధారిత వ్యాఖ్య లేదా జోక్ అన్ని పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది.
మూలం: లైంగిక వేధింపులను నివారించడం (BNA కమ్యూనికేషన్స్, ఇంక్.) SDC IP .73 1992 మాన్యువల్

లైంగిక వేధింపులు అనేక అంశాలను కలిగి ఉంటాయి...

- అసలైన లేదా ప్రయత్నించిన అత్యాచారం లేదా లైంగిక వేధింపు.
- లైంగిక ప్రయోజనాల కోసం అనవసర ఒత్తిడి.
- అవాంఛిత ఉద్దేశపూర్వకంగా తాకడం, వంగడం, మూలన పడడం లేదా చిటికెడు.
- అవాంఛిత లైంగిక రూపాలు లేదా సంజ్ఞలు.
- అవాంఛిత లేఖలు, టెలిఫోన్ కాల్‌లు లేదా లైంగిక స్వభావం గల పదార్థాలు.
- తేదీల కోసం అనవసర ఒత్తిడి.
- అవాంఛిత లైంగిక వేధింపులు, జోకులు, వ్యాఖ్యలు లేదా ప్రశ్నలు.
- పెద్దలను ఒక అమ్మాయి, హంక్, బొమ్మ, పసికందు లేదా తేనె అని సూచిస్తుంది.
- ఒకరిపై ఈలలు వేస్తున్నారు.
- పిల్లి పిలుస్తుంది.
- లైంగిక వ్యాఖ్యలు.
- పని చర్చలను లైంగిక అంశాలకు మార్చడం.
- లైంగిక ప్రేరేపణలు లేదా కథలు.
- లైంగిక కల్పనలు, ప్రాధాన్యతలు లేదా చరిత్ర గురించి అడుగుతున్నారు.
- సామాజిక లేదా లైంగిక జీవితం గురించి వ్యక్తిగత ప్రశ్నలు.
- ఒక వ్యక్తి యొక్క దుస్తులు, శరీర నిర్మాణ శాస్త్రం లేదా రూపానికి సంబంధించిన లైంగిక వ్యాఖ్యలు.
- ముద్దుల శబ్దాలు, అరుపులు మరియు పెదవుల చప్పుడు.
- ఒక వ్యక్తి యొక్క వ్యక్తిగత లైంగిక జీవితం గురించి అబద్ధాలు చెప్పడం లేదా పుకార్లు వ్యాప్తి చేయడం.
- మెడ మసాజ్.
- ఉద్యోగి దుస్తులు, జుట్టు లేదా శరీరాన్ని తాకడం.
- వ్యక్తిగత బహుమతులు ఇవ్వడం. • ఒక వ్యక్తి చుట్టూ వేలాడుతోంది.
- కౌగిలించుకోవడం, ముద్దు పెట్టుకోవడం, తట్టడం లేదా కొట్టడం.
- మరొక వ్యక్తి చుట్టూ లైంగికంగా తాకడం లేదా రుద్దడం.
- దగ్గరగా నిలబడి లేదా ఒక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా బ్రష్ చేయడం.
- ఒక వ్యక్తిని పైకి క్రిందికి చూడటం (ఎలివేటర్ కళ్ళు).
- ఎవరినో చూస్తూ.
- లైంగికంగా సూచించే సంకేతాలు.
- ముఖ కవళికలు, కన్ను గీటడం, ముద్దులు విసరడం లేదా పెదాలను చప్పరించడం.
- చేతులతో లేదా శరీర కదలికల ద్వారా లైంగిక సంజ్ఞలు చేయడం.

మాటలతో

- పెద్దలనుఒకఅమ్మాయి, హంక్, బొమ్మ, పసికందు, లేదా
- ఒకరిపై ఈలలు వేస్తూ, పిల్లి పిలుస్తుంది
- ఒక వ్యక్తి శరీరం గురించి లైంగిక వ్యాఖ్యలు చేయడం
- లైంగిక వ్యాఖ్యలు లేదా దూషణలు చేయడం
- పని చర్చలను లైంగిక అంశాలకు మార్చడం
- లైంగిక జోకులు లేదా కథలు చెప్పడం
- లైంగిక కల్పనలు, ప్రాధాన్యతలు లేదా చరిత్ర గురించి అడుగుతున్నారు
- సామాజిక లేదా లైంగిక జీవితం గురించి వ్యక్తిగత ప్రశ్నలు అడగడం
- ముద్దుల శబ్దాలు, అరుపులు మరియు పెదాలను చప్పరించడం
- ఒక వ్యక్తి యొక్క దుస్తులు, శరీర నిర్మాణ శాస్త్రం లేదా రూపాల గురించి లైంగిక వ్యాఖ్యలు చేయడం
- ఆసక్తి లేని వ్యక్తిని పదే పదే అడుగుతున్నారు
- ఒక వ్యక్తి యొక్క వ్యక్తిగత లైంగిక జీవితం గురించి అబద్ధాలు చెప్పడం లేదా పుకార్లు వ్యాప్తి చేయడం

మాటలతో కాకుండా

- ఒకవ్యక్తినిపైకిక్రిందికి చూడటం (ఎలివేటర్ కళ్ళు)
- ఒకరి వైపు చూస్తూ • ఒక వ్యక్తి యొక్క మార్గాన్ని అడ్డుకోవడం
- వ్యక్తిని అనుసరించడం • వ్యక్తిగత బహుమతులు ఇవ్వడం
- లైంగికంగా సూచించే దృశ్యాలను ప్రదర్శిస్తోంది
- చేతులతో లేదా శరీర కదలికల ద్వారా లైంగిక సంజ్ఞలు చేయడం
- కన్ను కొట్టడం, ముద్దులు విసరడం లేదా పెదాలను చప్పరించడం వంటి ముఖ కవళికలను చేయడం

భౌతిక

- మెడ లేదా భుజాల చుట్టూ మసాజ్ ఇవ్వడం
- వ్యక్తి యొక్క దుస్తులు, జుట్టు లేదా శరీరాన్ని తాకడం
- కౌగిలించుకోవడం, ముద్దు పెట్టుకోవడం, తట్టడం లేదా కొట్టడం
- మరొక వ్యక్తి చుట్టూ లైంగికంగా తాకడం లేదా రుద్దడం
- దగ్గరగా నిలబడటం లేదా మరొక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా బ్రష్ చేయడం

లైంగిక వేధింపుల గురించి వాస్తవాలు

లైంగిక వేధింపు అనేది ఉల్లంఘించే లింగ వివక్ష యొక్క ఒక రూపం1964 పౌర హక్కుల చట్టం యొక్క శీర్షిక VII.శీర్షిక VII రాష్ట్ర మరియు స్థానిక ప్రభుత్వాలతో సహా 15 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది

ఉద్యోగులు ఉన్న యజమానులకు వర్తిస్తుంది. ఇది ఉపాధి ఏజెన్సీలకు మరియు కార్మిక సంస్థలకు, అలాగే ఫెడరల్ ప్రభుత్వానికి కూడా వర్తిస్తుంది.

ఈ ప్రవర్తన ఒక వ్యక్తి యొక్క ఉద్యోగాన్ని స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా ప్రభావితం చేసినప్పుడు, ఒక వ్యక్తి యొక్క పని పనితీరుపై అసమంజసంగా జోక్యం చేసుకున్నప్పుడు లేదా భయపెట్టే, శత్రుత్వం లేదా అభ్యంతరకరమైనదిగా సృష్టించినప్పుడు, ఇష్టపడని లైంగిక పురోగతులు, లైంగిక ప్రయోజనాల కోసం అభ్యర్థనలు మరియు లైంగిక స్వభావం యొక్క ఇతర శబ్ద లేదా శారీరక ప్రవర్తన లైంగిక వేధింపులను ఏర్పరుస్తాయి. పని చేసే వాతావరణం.

లైంగిక వేధింపులు కిందివాటికి మాత్రమే పరిమితం కాకుండా వివిధ పరిస్థితులలో సంభవించవచ్చు:

- బాధితురాలు అలాగే వేధించే వ్యక్తి స్త్రీ లేదా పురుషుడు కావచ్చు. బాధితుడు వ్యతిరేక లింగానికి చెందినవాడు కానవసరం లేదు.
- వేధించే వ్యక్తి బాధితురాలి సూపర్‌వైజర్ కావచ్చు, యజమాని యొక్క ఏజెంట్ కావచ్చు, మరొక ప్రాంతంలో సూపర్‌వైజర్ కావచ్చు, సహోద్యోగి కావచ్చు లేదా ఉద్యోగి కాదు.
- బాధితుడు వేధింపులకు గురైన వ్యక్తి కానవసరం లేదు, అయితే ఆక్షేపణీయ ప్రవర్తన వల్ల ఎవరైనా ప్రభావితం కావచ్చు.
- చట్టవిరుద్ధమైన లైంగిక వేధింపులు బాధితురాలికి ఆర్థిక గాయం లేదా డిశ్చార్జ్ లేకుండా సంభవించవచ్చు.
- వేధించేవారి ప్రవర్తన తప్పనిసరిగా అసహ్యంగా ఉండాలి.

బాధితుడు వేధింపులకు పాల్పడే వ్యక్తికి ప్రవర్తన అప్రియమైనదని మరియు ఆపివేయాలని నేరుగా తెలియజేయడం సహాయకరంగా ఉంటుంది. బాధితుడు ఏదైనా యజమాని ఫిర్యాదు మెకానిజం లేదా అందుబాటులో ఉన్న ఫిర్యాదుల వ్యవస్థను ఉపయోగించాలి.

లైంగిక వేధింపుల ఆరోపణలను పరిశోధిస్తున్నప్పుడు, EEOC మొత్తం రికార్డును పరిశీలిస్తుంది: లైంగిక పురోగతి యొక్క స్వభావం మరియు ఆరోపించిన సంఘటనలు సంభవించిన సందర్భం వంటి పరిస్థితులు. కేసుల వారీగా వాస్తవాల నుండి ఆరోపణలపై నిర్ణయం తీసుకోబడుతుంది.

కార్యాలయంలో లైంగిక వేధింపులను తొలగించడానికి నివారణ ఉత్తమ సాధనం. లైంగిక వేధింపులు జరగకుండా అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని యజమానులను ప్రోత్సహించారు. లైంగిక వేధింపులను సహించబోమని వారు ఉద్యోగులకు స్పష్టంగా తెలియజేయాలి. వారు తమ ఉద్యోగులకు లైంగిక వేధింపుల శిక్షణను అందించడం ద్వారా మరియు సమర్థవంతమైన ఫిర్యాదు లేదా ఫిర్యాదు ప్రక్రియను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా మరియు ఉద్యోగి ఫిర్యాదు చేసినప్పుడు తక్షణ మరియు తగిన చర్య తీసుకోవడం ద్వారా అలా చేయవచ్చు.

లింగం ఆధారంగా వివక్ష చూపే ఉద్యోగ పద్ధతులను వ్యతిరేకించినందుకు లేదా వివక్షా అభియోగాన్ని దాఖలు చేసినందుకు, సాక్ష్యం చెప్పడానికి లేదా శీర్షిక VII కింద విచారణ, కొనసాగింపు లేదా వ్యాజ్యంలో ఏ విధంగానైనా పాల్గొనడానికి వ్యక్తిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోవడం కూడా చట్టవిరుద్ధం.

లైంగిక వేధింపులు లైంగిక వేధింపులుగా ఎప్పుడు మారుతాయి?

ఎవరైనా మిమ్మల్ని అవమానం, బాధ, భయం లేదా బెదిరింపులకు గురిచేసే విధంగా లైంగిక వేధింపులకు గురిచేస్తే, దీనిని లైంగిక వేధింపుగా పరిగణించవచ్చు. మీరు లైంగిక వేధింపులకు గురయ్యారని మీరు విశ్వసిస్తే, మీరు దాని గురించి మరింత తెలుసుకోవాలనుకోవచ్చుదీని భావమేమిటిఅలాగే దిమద్దతు ఎంపికలుమీకు అందుబాటులో ఉంది.

లైంగిక వేధింపులు మిమ్మల్ని ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయి

మీరు లైంగిక వేధింపులకు గురవుతుంటే, మీరు వీటిని చేయవచ్చు:

- ఒత్తిడి, ఆత్రుత లేదా నిస్పృహ అనుభూతి
- సామాజిక పరిస్థితుల నుండి వైదొలగండి
- ఆత్మవిశ్వాసం మరియు ఆత్మగౌరవాన్ని కోల్పోతారు
- తలనొప్పి, వెన్నునొప్పి లేదా నిద్ర సమస్యలు వంటి ఒత్తిడి యొక్క శారీరక లక్షణాలను కలిగి ఉంటాయి
- తక్కువ ఉత్పాదకత మరియు ఏకాగ్రత చేయలేకపోతుంది.

నీవు ఏమి చేయగలవు?

లైంగిక వేధింపులకు ఎవరూ అర్హులు కాదు, లేదా అడగరు. వేధింపులు, బెదిరింపులు, వివక్ష మరియు హింస లేని వాతావరణంలో పని చేయడానికి మరియు జీవించడానికి ప్రతి ఒక్కరికీ హక్కు ఉంది. లైంగిక వేధింపు చట్టవిరుద్ధం (లింగ వివక్ష చట్టం 1984 ప్రకారం).

మీరు చేయగలిగే కొన్ని విషయాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

అపరాధితో మాట్లాడండి

మిమ్మల్నివేధిస్తున్నవ్యక్తికివారిప్రవర్తనఅవాంఛనీయమనివివరించడంద్వారామీరుపరిస్థితినిత్వరగా పరిష్కరించడానికిప్రయత్నించవచ్చు.

తెలియజేయండి

మీరు పనిలో, పాఠశాలలో లేదా విశ్వవిద్యాలయంలో వేధింపులకు గురవుతుంటే, లైంగిక వేధింపులను నివారించడానికి మరియు నిర్వహించడానికి వారి విధానాలు మరియు విధానాలు ఏమిటో తెలుసుకోండి.

డైరీనిఉంచండి

అది సంభవించినప్పుడు, ఏమి జరిగిందో చూసిన వ్యక్తుల పేర్లు మరియు దాన్ని ఆపడానికి మీరు ఏమి చేసారు వంటి వాటితో సహా జరిగేప్రతిదాన్నిడాక్యుమెంట్చేయండి.

ఏదైనాఆధారాన్నిభద్రపరచండి

వచన సందేశాలు, సోషల్ మీడియా వ్యాఖ్యలు, గమనికలు మరియు ఇమెయిల్‌లను ఉంచండి. మీరు ఫిర్యాదు చేస్తే ఈ సాక్ష్యం సహాయపడుతుంది.

బాహ్య సమాచారం మరియు సలహా పొందండి

పని పరిస్థితుల కోసం, తనిఖీ చేయండిచట్టం అంశాలుమీ పరిశ్రమకు ప్రాతినిధ్యం వహించే యూనియన్‌ను కనుగొనడానికి. వారు మీ ఎంపికలు మరియు మీ హక్కులపై మీకు సలహా ఇవ్వగలరు. సమస్యను ఒంటరిగా కొనసాగించడం మీకు సౌకర్యంగా లేకుంటే ఎవరైనా మీ తరపున కూడా చర్య తీసుకోవచ్చు. వారు మీ గోప్యతను గౌరవించాలి. మీరు దీని గురించి ఆందోళన చెందుతుంటే, వారి అధికారిక గోప్యతా విధానం ఏమిటో వారిని అడగండి.

ఎవరైనా చెప్పండి

లైంగిక వేధింపులు మీరు మీ స్వంతంగా ఎదుర్కోవాల్సిన అవసరం లేదు. కార్యాలయంలో, మీ హెచ్‌ఆర్ మేనేజర్‌తో మాట్లాడటం విలువైనదే కావచ్చు, అతను ఏమి చేయాలో నిర్ణయించడంలో మీకు సహాయం చేయగలడు. మీరు విశ్వసనీయ స్నేహితుడు లేదా కుటుంబ సభ్యులతో ఏమి జరుగుతుందో కూడా మాట్లాడాలనుకోవచ్చు.

లైంగిక వేధింపులు కొనసాగితే మీ ఎంపికలు

పాఠశాలలో లేదా విశ్వవిద్యాలయంలో లేదా కార్యాలయంలో, మిమ్మల్ని లైంగికంగా వేధించే వ్యక్తి అధికారికంగా ఉండవచ్చు

మీరు అధికారికంగా ఫిర్యాదు చేయాల్సి రావచ్చు

కౌన్సెలింగ్ నిర్వహించాలని హెచ్చరించింది. లైంగిక వేధింపులు కొనసాగితే, మధ్యవర్తిత్వ ప్రక్రియ ఉండవచ్చు. మిగతావన్నీ విఫలమైతే, వారు తొలగించబడవచ్చు.

మీరు వదిలివేయవలసి వస్తే

మీ కార్యాలయంలో వేధింపులు సంభవించినట్లయితే, మీ ఉద్యోగాన్ని వదిలివేయడం తప్ప మీకు ప్రత్యామ్నాయం లేదని మీరు భావిస్తే, మీరు అత్యుత్తమ వేతనాలు మరియు అర్హతలకు అర్హులు కావచ్చు.

మీ ఫిర్యాదుకు అధికారిక ప్రతిస్పందనతో మీరు సంతోషంగా లేకుంటే

మీరు ఎవరికైనా ఫిర్యాదు చేయవచ్చుఆస్ట్రేలియన్ మానవ హక్కుల కమిషన్లేదా మీ రాష్ట్ర/ప్రాంత మానవ హక్కుల కమిషన్ (కానీ మీరు ఒకరికి లేదా మరొకరికి మాత్రమే ఫిర్యాదు చేయవచ్చు). ఫిర్యాదు చేయడం ఉచితం; అయితే ప్రతి రాష్ట్రం ఫిర్యాదు చేయడానికి వేర్వేరు సమయ పరిమితిని కలిగి ఉంటుంది. మీ స్థానిక రాష్ట్రం/టెరిటరీ కమిషన్‌ను సంప్రదించండి లేదా తనిఖీ చేయండిభారత మానవ హక్కుల కమిషన్మరింత సమాచారం కోసం వెబ్‌సైట్.

నేను ఇప్పుడు ఏమి చేయగలను?

- కార్యాలయంలో HR లేదా ఇంట్లో స్నేహితుడు లేదా కుటుంబ సభ్యులతో ఎవరితోనైనా మాట్లాడండి.
- సందర్శించండిచట్టం అంశాలుమీ హక్కుల గురించి మరింత తెలుసుకోవడానికి.
- పరిస్థితి కొనసాగితే, ఒక చేయండిఅధికారిక ఫిర్యాదు.

11.3 బాధితులుగా మార్చడం

వివిధ రకాల దుర్వినియోగం, హింస, వివక్ష లేదా దోపిడీకి గురికావడం లేదా గురికావడం వల్ల వ్యక్తులు లేదా సమూహాలు హాని, గాయం లేదా ప్రతికూల పరిణామాలను అనుభవించే ప్రక్రియను బాధితులు అంటారు. వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలు, సంస్థలు మరియు సామాజిక నిర్మాణాలతో సహా అనేక సందర్భాలలో బాధితులు సంభవించవచ్చు మరియు ఇది వివిధ రకాల హింస, బలవంతం లేదా దుర్వినియోగం ద్వారా వ్యక్తమవుతుంది.

విక్టిమైజేషన్ అనేది అనేక రకాల అనుభవాలను కలిగి ఉంటుంది, వాటితో సహా:

1. శారీరక హింస: ఇది దాడి, బ్యాటరీ లేదా శారీరక దుర్వినియోగం వంటి వ్యక్తులపై ప్రత్యక్ష భౌతిక హానిని కలిగి ఉంటుంది. శారీరక హింసకు గురైన బాధితులు గాయాలు, నొప్పి మరియు దీర్ఘకాలిక ఆరోగ్య పర్యవసానాలతో బాధపడవచ్చు.

2. లైంగిక హింస: లైంగిక వేధింపు అనేది బలవంతం, బలవంతం, తారుమారు లేదా దోపిడీ ద్వారా వ్యక్తులపై విధించిన ఏకాభిప్రాయం లేని లైంగిక చర్యలు లేదా ప్రవర్తనలను కలిగి ఉంటుంది. ఇందులో లైంగిక వేధింపులు, అత్యాచారం, లైంగిక వేధింపులు మరియు ఇతర రకాల అవాంఛిత లైంగిక సంబంధాలు లేదా ప్రవర్తన ఉన్నాయి.

3. భావోద్వేగ మరియు మానసిక దుర్వినియోగం: భావోద్వేగ మరియు మానసిక వేధింపు అనేది ఒక వ్యక్తి యొక్క భావోద్వేగ శ్రేయస్సు మరియు స్వీయ-విలువ భావాన్ని బలహీనపరిచే ప్రవర్తనలను కలిగి ఉంటుంది. ఇందులో శబ్ద దుర్వినియోగం, బెదిరింపులు, బెదిరింపులు, మానిప్యులేషన్, గ్యాస్‌లైటింగ్మరియు ఇతర రకాల భావోద్వేగ బలవంతం లేదా నియంత్రణ ఉండవచ్చు.

4. ఆర్థిక దోపిడీ: ఆర్థిక దోపిడీకి గురైన బాధితులు మోసం, దొంగతనం, ఆర్థిక దుర్వినియోగం లేదా ఇతరుల దోపిడీ ఫలితంగా ఆర్థిక నష్టం లేదా నష్టాన్ని అనుభవించవచ్చు. ఇందులోస్కామ్‌లు, గుర్తింపు దొంగతనం, ఆర్థిక అవకతవకలు మరియు ఫైనాన్స్‌పై బలవంతపు నియంత్రణ ఉంటాయి.

5. వివక్ష మరియు ఉపాంతీకరణ: జాతి, జాతి, లింగం, లైంగిక ధోరణి, మతం, వైకల్యం లేదా సామాజిక ఆర్థిక స్థితి వంటి అంశాల ఆధారంగా వివక్ష, పక్షపాతం మరియు ఉపాంతీకరణ రూపంలో కూడా బాధితులు సంభవించవచ్చు. వివక్షతతో కూడిన పద్ధతులు మరియు వైఖరులు ప్రభావితమైన వ్యక్తులు లేదా సమూహాలకు మినహాయింపు, దుర్వి నియోగం మరియు అవకాశాలను తిరస్కరించవచ్చు.

6. సైబర్బాధితులు: డిజిటల్టెక్నాలజీల పెరుగుదలతో, ఆన్‌లైన్ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు మరియు సైబర్ స్పేస్‌ల ద్వారా కూడా బాధితులు సంభవించవచ్చు. సైబర్ బెదిరింపు, ఆన్‌లైన్ వేధింపు, గుర్తింపు దొంగతనం, సైబర్‌స్టాకింగ్ మరియు ఇతర రకాల డిజిటల్దుర్విని యోగం వ్యక్తుల మానసిక ఆరోగ్యం, భద్రత మరియు శ్రేయస్సుకు గణనీయమైన హాని కలిగిస్తాయి.

శారీరక గాయాలు, మానసిక గాయాలు, మానసిక ఆరోగ్య రుగ్మతలు, ఆర్థిక ఇబ్బందులు, సామాజిక ఒంటరితనం మరియు క్షీణించిన జీవన నాణ్యతతో సహా వ్యక్తులపై బాధితులు తీవ్ర మరియు దీర్ఘకాలిక ప్రభావాలను కలిగి ఉంటారు. బాధితురాలిని గుర్తించడం మరియు పరిష్కరించడానికి సమగ్ర

ప్రతిస్పందనలు అవసరం, ఇది నివారణ, జోక్యం, మద్దతు మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి న్యాయం చేస్తుంది, అదే సమయంలో సమాజంలో హింస, దోపిడీ మరియు అసమానత యొక్క చక్రాలను శాశ్వతం చేసే దైహిక కారకాలను సవాలు చేస్తుంది.

11.4 లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను ఎలా నిరోధించాలి

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిరోధించడానికి వ్యక్తిగత ప్రవర్తనలు, సామాజిక నిబంధనలు, సంస్థాగత పద్ధతులు మరియు లైంగిక హింసను శాశ్వతంగా కొనసాగించడానికి దోహదపడే దైహిక కారకాలను పరిష్కరించే సమగ్రమైన మరియు బహుముఖ వ్యూహాలు అవసరం. లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిరోధించడానికి ఇక్కడ కొన్ని కీలక విధానాలు ఉన్నాయి:

1. విద్య మరియు అవగాహనను ప్రోత్సహించండి: లైంగిక వేధింపులను నిరోధించడానికి సమ్మతి, సరిహద్దులు, ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాలు మరియు ఇతరుల స్వయంప్రతిపత్తిని గౌరవించే సమగ్ర సెక్స్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రోగ్రామ్‌లు అవసరం. లైంగిక హింస యొక్క గతిశీలత గురించి మరియు దుర్వినియోగ ప్రవర్తనలను ఎలా గుర్తించాలి మరియు ప్రతిస్పందించాలనే దాని గురించి చిన్న వయస్సునుండే వ్యక్తులకు అవగాహన కల్పించడం ద్వారా వారు తమను మరియు ఇతరుల నురక్షించుకునే శక్తిని పొందవచ్చు.

2. లింగ నిబంధనలు మరియు శక్తి అసమతుల్యతలను సవాలు చేయండి: లైంగిక వేధింపులను నిరోధించడానికి స్థిరపడిన లింగ మూసలు మరియు శక్తి అసమతుల్యతలను పరిష్కరించడం చాలా కీలకం. లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, విషపూరితమైన పురుషత్వాన్ని సవాలు చేయడం మరియు గౌరవప్రదమైన మరియు సమానత్వ సంబంధాలను పెంపొందించడం లైంగిక హింస మరియు దోపిడీని కొనసాగించే పరిస్థితులను తగ్గించడంలో సహాయ పడుతుంది.

3. సురక్షితమైన మరియు సహాయక వాతావరణాలను పెంపొందించుకోండి: లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిరోధించడానికి గృహాలు, పాఠశాలలు, కార్యాలయాలు మరియు కమ్యూనిటీలలో సురక్షితమైన మరియు సహాయక వాతావరణాన్ని సృష్టించడం చాలా అవసరం. దుర్వినియోగ ఆరోపణలను నివేదించడం మరియు పరిష్కరించడానికి స్పష్టమైన విధానాలు మరియు విధానాలను ఏర్పాటు చేయడం, ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి సహాయక సేవలను అందించడం మరియు నేరస్థులకు జవాబుదారీతనం యొక్క సంస్కృతిని ప్రోత్సహించడం నివారణ ప్రయత్నాలలో కీలకమైనభాగాలు.

4. సాధికారత మరియు సపోర్ట్ సర్వైవర్స్: లైంగిక వేధింపుల నుండి బయటపడిన వారికి గోప్యమైన సహాయ సేవలు, కౌన్సెలింగ్, వైద్య సంరక్షణ మరియు న్యాయపరమైన న్యాయవాదం వంటి వాటికి ప్రాప్యతను అందించడం వారి కోలుకోవడానికి మరియు వైద్యం చేసే ప్రయాణానికి అవసరం. ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి వారి హక్కులను నొక్కిచెప్పడానికి, వారి భద్రత మరియు శ్రేయస్సు గురించి సమాచార నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి మరియు మద్దతు కోసం వనరులను యాక్సెస్ చేయడం వల్ల గాయం యొక్క దీర్ఘకాలిక ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి మరియు స్థితి స్థాపకతవైపు మార్గాలను సులభతరం చేయడంలో సహాయపడుతుంది.

5. చట్టపరమైన రక్షణలు మరియు జవాబుదారీతనాన్ని బలోపేతం చేయండి: లైంగిక హింసకు పాల్పడేవారిని వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచడానికి చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడం భవిష్యత్తులో బాధితులను నిరోధించడంలో కీలకమైనది. లైంగిక వేధింపులకు వ్యతిరేకంగా చట్టాలను అమలు చేయడం, చట్ట అమలు ప్రతిస్పందనలను మెరుగుపరచడం మరియు ప్రాణాలతో బయటపడినవారికి న్యాయం జరిగేలా చూడడం నివారణప్రయత్నాలలో ముఖ్యమైన భాగాలు.

6. ప్రేక్షకుడి జోక్యాన్ని ప్రోత్సహించండి: లైంగిక వేధింపులకు దారితీసే ప్రవర్తనలకు వ్యతిరేకంగా జోక్యం చేసుకోవడానికి మరియు మాట్లాడటానికి ప్రేక్షకులను ప్రోత్సహించడం బాధితులను నిరోధించడంలో సహాయపడుతుంది. ప్రేక్షకుడి జోక్య శిక్షణ కార్యక్రమాలు వ్యక్తులకు సంభావ్య దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన హెచ్చరిక సంకేతాలను ఎలా గుర్తించాలో, ప్రమాదకర పరిస్థితుల్లో సురక్షితంగా జోక్యం చేసుకోవడం మరియు సహాయం కోరడంలో ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతుఇవ్వడం వంటివి నేర్పుతాయి.

7. పోరాట రేప్ సంస్కృతి మరియు బాధితురాలిని నిందించడం: సవాల్ చేయడం రేప్ సంస్కృతి, బాధితురాలిని నిందించే వైఖరులు మరియు లైంగిక హింస చుట్టూ ఉన్న అపోహలు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి మద్దతుగా మరియు విశ్వసించే వాతావరణాన్ని సృష్టించడం అవసరం. గౌరవం, తాదాత్మ్యం మరియు సమ్మతి సందేశాలను ప్రచారం చేయడం మరియు హానికరమైన వైఖరులు మరియు ప్రవర్తనలను కొనసాగించడానికి వ్యక్తులు మరియు సంస్థలను బాధ్యులుగా ఉంచడం, లైంగిక వేధింపుల చుట్టూ ఉన్న సామాజిక నిబంధనలు మరియు వైఖరులను మార్చడంలో సహాయ పడుతుంది.

8. సమగ్ర విధానాలు మరియు అభ్యాసాలకు మద్దతు: పేదరికం, అసమానత, వివక్ష మరియు సామాజిక ఉపాంతీకరణతో సహా లైంగిక హింస యొక్క మూల కారణాలను పరిష్కరించే సమగ్ర విధానాలు మరియు అభ్యాసాల కోసం వాదించడం వ్యవస్థాగత స్థాయిలో బాధితులను నిరోధించడానికి అవసరం. సామాజిక న్యాయం, ఆర్థిక సాధికారత మరియు సమ్మిళిత సంఘాలను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించిన కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడం లైంగిక వేధింపులు తక్కువగా జరిగే వాతావరణాన్ని సృష్టించడంలో సహాయపడుతుంది.

కచేరీలో ఈ వ్యూహాలను అమలు చేయడం ద్వారా, కమ్యూనిటీలు, సంస్థలు మరియు విధాన రూపకర్తలు సురక్షితమైన, మరింత సమానమైన మరియు గౌరవప్రదమైన వాతావరణాలను సృష్టించేందుకు పని చేయవచ్చు, ఇక్కడ ప్రతి వ్యక్తి లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపుల భయం లేకుండా జీవించవచ్చు.

11.5 ముగింపు

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిరోధించడం అనేది నైతిక ఆవశ్యకత మాత్రమే కాకుండా సురక్షితమైన, సమానమైన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న సంఘాలను రూపొందించడంలో కీలకమైన అంశం. లైంగిక హింస మరియు దోపిడీ యొక్క బహుముఖ స్వభావాన్ని మనం

ప్రతిబింబిస్తున్నప్పుడు, సమర్ధవంతమైన నివారణకు వ్యక్తిగత, సామాజిక మరియు దైహికస్థాయిలలో సమిష్టికృషి అవసరమని స్పష్టమవుతుంది.

సమగ్ర లైంగిక విద్య, లింగ నిబంధనలను సవాలు చేయడం, సహాయక వాతావరణాలను పెంపొందించడం, ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి సాధికారత కల్పించడం, చట్టపరమైన రక్షణలను బలోపేతం చేయడం, ప్రేక్షకుల జోక్యాన్ని ప్రోత్సహించడం, అత్యాచార సంస్కృతిని ఎదుర్కోవడం మరియు సమగ్ర విధానాల కోసం వాదించడం నివారణ ప్రయత్నాలలో ముఖ్యమైన భాగాలు. లైంగిక హింసకు దారితీసే వ్యక్తులను పరిష్కరించడం ద్వారా మరియు గౌరవం, సమ్మతి మరియు జవాబుదారీతనం వంటి దృక్పథాలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా, లైంగిక వేధింపులు జరిగే అవకాశం తక్కువగా ఉండే వాతావరణాన్ని మేము సృష్టించగలము మరియు ప్రాణాలతో బయటపడిన వారికి వైద్యం మరియు న్యాయం కోసం వారి మార్గాల్లో మద్దతు లభిస్తుంది.

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపులను నిరోధించడానికి వ్యక్తులందరి భద్రత, గౌరవం మరియు శ్రేయస్సుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి వ్యక్తులు, సంఘాలు, ప్రభుత్వాలు మరియు సంస్థల నుండి సామూహిక నిబద్ధత అవసరం. లైంగిక హింస, అణచివేత వ్యవస్థలను సవాలు చేయడం మరియు గౌరవం మరియు సానుభూతి యొక్క సంస్కృతులను పెంపొందించడం ద్వారా, ప్రతి వ్యక్తి లైంగిక వేధింపులు మరియు దోపిడీకి భయపడకుండా జీవించగలిగే భవిష్యత్తును మనం సృష్టించగలము.

ఈ దృక్పథం వైపు మనం కృషి చేస్తున్నప్పుడు, నివారణ అనేది ఒక-సమయం ప్రయత్నం కాదని గుర్తుంచుకోండి, అయితే అందరినీ కలుపుకొని, సమానమైన మరియు న్యాయబద్ధమైన సమాజాలను సృష్టించడం కోసం నిరంతరం నిబద్ధతతో ఉంటుంది, ఇక్కడ వ్యక్తులందరూ విలువైన, గౌరవించబడిన మరియు వారి జీవితాలను హింస మరియు హింస లేకుండా జీవించడానికి అధికారం కలిగి ఉంటారు. అణచివేత. కలిసి, ప్రతి వ్యక్తి భద్రత, గౌరవం మరియు స్వేచ్ఛతో అభివృద్ధి చెందగల ప్రపంచం కోసం పని చేస్తూనే ఉంటాం.

11.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. లైంగిక వేధింపులు మరియు దుర్వినియోగ రకాలను వివరించండి?
2. విక్టిమైజేషన్‌పై నోట్ రాయండి?
3. లైంగికవేధింపులుమరియువేధింపులనుఎలానిరోధించాలి?

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తిరావు

పాఠం-12

భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం భారతదేశంలో మహిళల సాధికారత కోసం సహాయపడే వివిధ మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అర్థం చేసుకోవడం.

నిర్మాణం

12.1 పరిచయం

12.2 భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల ముఖ్య లక్ష్యాలు

12.3 మహిళల సంక్షేమం కోసం పనిచేస్తున్న కార్యక్రమాలు

12.4 ముగింపు

12.5 నమూనా ప్రశ్నలు

12.1 పరిచయం

భారతదేశంలో, వివిధ సామాజిక-ఆర్థిక వర్గాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న అనేక సవాళ్లు మరియు అసమానతలను పరిష్కరించడంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. ఈ కార్యక్రమాలు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో, మహిళలకు సాధికారత కల్పించడంలో మరియు వారి సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరచడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయి. అనేక సంవత్సరాలుగా, భారత ప్రభుత్వం, అనేక ప్రభుత్వేతర సంస్థలు (NGOలు) మరియు పౌర సమాజ కార్యక్రమాలతో పాటు, మహిళలను ఉద్ధరించడానికి మరియు వారి సమగ్ర అభివృద్ధికి భరోసా కల్పించే లక్ష్యంతో అనేక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేసింది.

భారతదేశం, దాని వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధి మరియు ఆధునికీకరణ ఉన్నప్పటికీ, లోతుగా పాతుకుపోయిన లింగ అసమానతలు మరియు సామాజిక అసమానతలతో పోరాడుతోంది. చారిత్రాత్మకంగా, భారతదేశంలోని మహిళలు దైహిక వివక్షను ఎదుర్కొన్నారు, విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణకు పరిమిత ప్రాప్యత, పరిమితం చేయబడిన ఆర్థిక అవకాశాలు మరియు విస్తృతమైన లింగ-ఆధారిత హింస. ఈ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి విధాన జోక్యాలు, చట్టపరమైన సంస్కరణలు, అట్టడుగు కార్యక్రమాలు మరియు సమాజ నిశ్చితార్థం వంటి బహుముఖ విధానం అవసరం.

భారతదేశంలో మహిళల సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మహిళల హక్కులను ప్రోత్సహించడం, విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు ఆర్థిక వనరులకు వారి ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం మరియు లింగ ఆధారిత హింస మరియు వివక్షను ఎదుర్కోవడానికి ఉద్దేశించిన అనేక రకాల కార్యక్రమాలను కలిగి ఉంటాయి.

అట్టడుగు వర్గాలు, గ్రామీణ జనాభా మరియు పట్టణ మురికివాడలతో సహా వివిధ సామాజిక-ఆర్థిక నేపథ్యాలకు చెందిన మహిళల విభిన్న అవసరాలు మరియు దుర్బలత్వాలను పరిష్కరించడానికి ఈ కార్యక్రమాలు రూపొందించబడ్డాయి.

12.2 భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల ముఖ్య లక్ష్యాలు

1. **విద్యను ప్రోత్సహించడం:** మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల ప్రాథమిక లక్ష్యాలలో ఒకటి బాలికలు మరియు స్త్రీలలో విద్యను ప్రోత్సహించడం. ఈ కార్యక్రమాలు నాణ్యమైన విద్యకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం, డ్రాపౌట్ రేట్లను తగ్గించడం మరియు బాలికల విద్యాభ్యాసానికి అడ్డంకులను తొలగించడంపై దృష్టి సారించాయి.
2. **ఆరోగ్య సంరక్షణను మెరుగుపరచడం:** మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు కూడా ప్రసూతి మరియు పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య సంరక్షణతో సహా ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలకు మహిళల ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడానికి ప్రాధాన్యతనిస్తాయి. ఇందులో ప్రసూతి మరణాలను తగ్గించడం, కుటుంబ నియంత్రణను ప్రోత్సహించడం మరియు మహిళలకు సంబంధించిన ఆరోగ్య సమస్యలను పరిష్కరించడం వంటి కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి.
3. **ఆర్థిక సాధికారత**: ఆర్థిక సాధికారత కార్యక్రమాలు మహిళలకు జీవనోపాధి అవకాశాలు, వ్యవస్థాపక శిక్షణ, ఆర్థిక వనరులు మరియు మార్కెట్ అనుసంధానాలను పెంపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. మహిళలు ఆర్థికంగా స్వతంత్రులుగా మారడానికి మరియు గృహ మరియు సమాజ అభివృద్ధికి దోహదపడేలా చేయడంలో ఈ కార్యక్రమాలు కీలకమైనవి.
4. **చట్టపరమైన హక్కులు మరియు రక్షణ**: మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మహిళల చట్టపరమైన హక్కులపై అవగాహన పెంపొందించడం మరియు గృహ హింస, వరకట్న వేధింపులు మరియు ఆస్తి హక్కుల ఉల్లంఘున వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి సహాయక యంత్రాంగాలను అందించడంపై దృష్టి సారిస్తాయి. మహిళలకు న్యాయం పొందడంలో మరియు ఫిర్యాదుల పరిష్కారాన్ని కోరడంలో సహాయం చేయడానికి న్యాయ సహాయ సేవలు మరియు హెల్ప్‌లైన్‌లు తరచుగా స్థాపించబడతాయి.
5. **రాజకీయ భాగస్వామ్యం:** మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని మరియు నాయకత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల యొక్క మరొక ముఖ్య లక్ష్యం. పంచాయితీలు మరియు జాతీయ శాసన సభలు వంటి స్థానిక పాలనా సంస్థలలో మహిళా ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి, తద్వారా నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో మహిళల గొంతులను విస్తరింపజేస్తుంది.
6. **సామాజిక సాధికారత మరియు అవగాహన**: మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు కూడా లింగ అసమానత మరియు వివక్షను కొనసాగించే సామాజిక నిబంధనలు మరియు వైఖరులను సవాలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. అవగాహన ప్రచారాలు, సెన్సిటైజేషన్ వర్క్‌షాప్‌లు మరియు కమ్యూనిటీ సమీకరణ

ప్రయత్నాలు లింగ సున్నితత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో మరియు మహిళల హక్కుల కోసం సహాయక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.

భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న బహుముఖ సవాళ్లను పరిష్కరించడంలో మరియు లింగ సమానత్వం మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయి. మహిళల హక్కులు మరియు అవకాశాలను అభివృద్ధి చేయడంలో గణనీయమైన పురోగతి సాధించినప్పటికీ, నిరంతర ప్రయత్నాలు మరియు సమిష్టి చర్య అవసరమయ్యే నిరంతర అంతరాలు మరియు అడ్డంకులు మిగిలి ఉన్నాయి. మహిళల సంక్షేమం మరియు సాధికారతకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా, భారతదేశం తన మహిళా జనాభా యొక్క పూర్తి సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోగలదు మరియు అందరికీ మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని నిర్మించగలదు.

12.3 మహిళల సంక్షేమం కోసం పనిచేస్తున్న కార్యక్రమాలు

1. స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరోజ్‌గర్ యోజన (SGSY):

పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమాల తాజా సమీక్ష మరియు పునర్నిర్మాణం ఫలితంగా. గ్రామీణ పేదలను స్వయం సహాయక బృందాలుగా ఏర్పాటు చేయడం మరియు వారి సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా ఈ యోజన సమగ్ర స్వయం ఉపాధి కార్యక్రమంగా రూపొందించబడింది. ప్రభుత్వం మహిళల నేతృత్వంలోని ఎస్‌హెచ్‌జిఎస్‌లకు అనేక అవకాశాలను కల్పిస్తోంది మరియు స్వరోజాగర్ తమ ఉత్పత్తులను మధ్యవర్తి లేకుండా పట్టణ వినియోగదారులకు మార్కెట్ చేయడం. వారి వృత్తిపరమైన నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచడంలో, మార్కెటింగ్ టెక్నాలజీని ప్రోత్సహించడంలో మరియు గ్రామీణ పారిశ్రామికవేత్తలలో వ్యవస్థాపకతను అభివృద్ధి చేయడంలో సహాయపడుతుంది.

2. జవహర్ గ్రామ సమృద్ధి యోజన (JGSY):

ఇది ఏప్రిల్, 1999 నుండి డిమాండ్ ఆధారిత కమ్యూనిటీ గ్రామ మౌలిక సదుపాయాల కల్పన మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని నిరుద్యోగ పేదలకు అనుబంధ ఉపాధిని కల్పించడం అనే జంట లక్ష్యాలతో ప్రారంభించబడింది. JGSY కింద వేతన ఉపాధి దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలకు విస్తరించబడింది: ఈ యోజన కింద 30% ఉద్యోగావకాశాలు మహిళలకు కేటాయించబడ్డాయి.

3. ఇందిరా ఆవాస్ యోజన (IAY):

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న ప్రజలకు ఇళ్ల నిర్మాణానికి సహాయం అందించడం దీని లక్ష్యం. ఈ పథకం కింద, వితంతువులు మరియు అవివాహిత మహిళలకు ప్రాధాన్యత విస్తరించబడింది. ఐఏపై ఇళ్లను ఇంటిలోని మహిళా సభ్యుల పేరిట లేదా ప్రత్యామ్నాయంగా భార్యాభర్తల ఉమ్మడి పేర్లపై కేటాయించాలని నిబంధన పెట్టారు.

4. జాతీయ సామాజిక సహాయ కార్యక్రమం (NSAP):

దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలకు సామాజిక సహాయ ప్రయోజనాల కోసం జాతీయ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టే దిశగా ఇది ఒక ముఖ్యమైన దశను సూచిస్తుంది, ఇందులో మహిళలపై ప్రధాన దృష్టి ఉంది. NSAPలో 3 భాగాలు ఉన్నాయి- జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ పథకం, జాతీయ కుటుంబ ప్రయోజన పథకం మరియు జాతీయ ప్రసూతి ప్రయోజన పథకం.

నేషనల్ మెటర్నిటీ, బెనిఫిట్ స్కీమ్ అనేది కాబోయే తల్లులకు మొదటి రెండు సజీవ జననాలకు ఒక్కొక్కరికి రూ.500/- అందించడం ద్వారా వారికి సహాయం చేయడం కోసం ప్రత్యేకంగా ఉద్దేశించబడింది. జాతీయ ప్రయోజన పథకం కింద కేంద్ర సాయం రూ. 10,000/- సహజమైన లేదా ప్రమాదవశాత్తూ, కారణాల వల్ల ప్రాథమిక జీవనోపాధి పొందిన వ్యక్తి మరణించిన సందర్భంలో మరణించిన కుటుంబానికి అందించబడుతుంది. ఈ పథకం కింద మహిళలు కూడా లబ్ధిదారులు.

5. యాక్సిలరేటెడ్ రూరల్ వాటర్ సప్లై ప్రోగ్రామ్ (ARWSP) కింద:

త్రాగునీటి సరఫరా కోసం చేతి పంపులను ఉపయోగించడం మరియు నిర్వహించడంలో తగినంత నైపుణ్యాలు సాధించడానికి మహిళలు శిక్షణ పొందుతారు. గ్రామ స్థాయి కమిటీలలో కూడా మహిళలు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు మరియు చేతి పంపులు మరియు ఇతర వనరుల కోసం స్థలాల ఎంపికలో పాల్గొంటారు.

6. రాష్ట్రీయ మహిళాకోష్ (RMK):

ఇది 1993లో ప్రభుత్వంచే స్థాపించబడింది. ఆదాయాన్ని పెంచే కార్యకలాపాల కోసం పేద మహిళలకు క్రెడిట్ మద్దతు లేదా మైక్రోఫైనాన్స్‌ను సులభతరం చేయడం. RMK స్వయం సహాయక బృందాలను (SHG) అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు స్థిరీకరించడానికి మరియు గ్రామీణ మరియు పట్టణ మహిళలలో అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించడానికి మద్దతును అందిస్తుంది. పేద మహిళల సామాజిక ఆర్థిక అభివృద్ధిని వేగవంతం చేయడానికి SHGలు మరియు మైక్రో క్రెడిట్ పరిష్కారాలు.

7. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మహిళలు మరియు పిల్లల అభివృద్ధి (DWCRA):

ఇది 1982లో సృష్టించబడింది మరియు స్వయం ఉపాధి విభాగంలో ప్రారంభించబడింది. మహిళలకు స్వయం ఉపాధి అవకాశాలు మరియు సామాజిక బలాన్ని అందించడం అనే ద్వంద్వ ఉద్దేశ్యంతో సామాజిక ఆర్థిక కార్యకలాపాల సమూహాలలో మహిళలను ఏర్పాటు చేయడం దీని లక్ష్యం. ఆదాయాన్ని పెంచే కార్యకలాపాలను చేపట్టేందుకు వీలు కల్పించే సాంకేతిక సేవల ద్వారా దీనిని సాధించాలి.

8. జవహర్ రోజ్‌గార్ యోజన (JRY):

పేదలకు గణనీయమైన ప్రయోజనం కలిగించే మరియు గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు దోహదపడే ఉత్పాదక పనులపై ఉపాధిని సృష్టించడం ఇది. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం (NREP)

మరియు గ్రామీణ భూమిలేని ఉపాధి హామీ కార్యక్రమం (RLEGP) ఈ కొత్త జవహర్ రోజ్‌గార్ యోజనలో విలీనం చేయబడ్డాయి.

9. గ్రామీణ యువత మరియు స్వయం ఉపాధి కోసం శిక్షణ (TRYSEM):

ఈ కార్యక్రమం కింద గ్రామీణ యువతకు సాంకేతిక నైపుణ్యాలను అందించడానికి మరియు సాంప్రదాయ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచడానికి చర్యలు తీసుకోబడుతోంది మరియు స్వయం ఉపాధి కోసం ఆర్థిక సహాయం అందించబడుతుంది. తొమ్మిదవ ప్రణాళిక (1997-2002) ప్రత్యేకంగా "మహిళా కాంపోనెంట్ ప్లాన్‌లను" గుర్తించాలని నిర్దేశించింది, దీని కోసం కనీసం 30% నిధులు మహిళా అభివృద్ధి పథకాలకు ప్రవహించాలి. మహిళా సమృద్ధి యోజన, బతిక సమృద్ధి యోజన, వర్కింగ్ ఉమెన్స్ హాస్టల్స్ మొదలైన వార్షిక బడ్జెట్ కేటాయింపుల కింద నిధులను స్వీకరించే మహిళా నిర్దిష్ట సంక్షేమ పథకాలు/కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి.

10. స్వధార్‌గ్రే పథకం:

కుటుంబ అసమ్మతి, నేరం, హింస, మానసిక ఒత్తిడి, సామాజిక బహిష్కరణ కారణంగా నిరాశ్రయులైన మహిళలు మరియు బాలికలు క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో ఉన్న మహిళల ప్రాథమిక అవసరాలను ఈ పథకం అందిస్తుంది. ఆశ్రయం, ఆహారం, దుస్తులు, కౌన్సెలింగ్, శిక్షణ, క్లినికల్ మరియు న్యాయ సహాయం వంటి నిబంధనల ద్వారా ఈ పథకం క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో ఉన్న అటువంటి మహిళలకు ఆర్థికంగా మరియు మానసికంగా పునరావాసం కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. స్వధార్‌గ్రే పథకం కింద మహిళల ఆర్థిక పునరావాసం కోసం వృత్తి మరియు నైపుణ్యాల పెంపుదల శిక్షణ అందించబడుతుంది.

11. వితంతువుల ఇల్లు:

ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని బృందావన్‌లో వితంతువులకు సురక్షితమైన మరియు సురక్షితమైన బస, ఆరోగ్య సేవలు, పౌష్టికాహారం, చట్టపరమైన మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందించడానికి 1,000 మంది ఖైదీల సామర్థ్యంతో వితంతువుల కోసం గృహం ఏర్పాటు చేయబడింది.

12. వన్ స్టాప్ కేంద్రాలు (OSCలు):

సఖి కేంద్రాలుగా ప్రసిద్ధి చెందింది, హింసకు గురైన మహిళలకు (గృహ హింసతో సహా) ఒకే పైకప్పు క్రింద పోలీసు సౌకర్యాలు, వైద్య సహాయం, న్యాయ సహాయం మరియు న్యాయ సలహాలు, మానసిక-సామాజిక సలహాలు, తాత్కాలిక ఆశ్రయం మొదలైన అనేక రకాల సమగ్ర సేవలను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. .

13.మహిళా హెల్ప్‌లైన్ (WHL) పథకం

ఈ పథకం పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేట్ ప్రదేశాలలో హింసకు గురైన మహిళలకు 24 గంటల అత్యవసర మరియు అత్యవసర ప్రతిస్పందనను అందిస్తుంది, వారిని పోలీస్, వన్ స్టాప్ సెంటర్, హాస్పిటల్, లీగల్ సర్వీసెస్ వంటి సముచిత అధికారంతో లింక్ చేయడం ద్వారా. WHL కూడా ఆపదలో ఉన్న మహిళలకు

మద్దతు ఇస్తుంది. దేశవ్యాప్తంగా మహిళా సంక్షేమ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల గురించి సమాచారాన్ని అందించడంతో పాటు రెస్క్యూ వ్యాన్ మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలతో. మహిళా హెల్ప్‌లైన్ నుండి సేవలను పొందేందుకు మహిళలు 181 షార్ట్ కోడ్‌కు డయల్ చేయవచ్చు.

14. మహిళల సాధికారత కోసం కేంద్రం (HEW):

మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క పథకాలు మరియు మహిళల సంక్షేమం మరియు అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఇతర చర్యల గురించి అవగాహన పెంచడం కోసం, కొత్త మిషన్ శక్తి కింద జాతీయ, రాష్ట్ర మరియు జిల్లా స్థాయి హబ్‌లు (HEW) ఆమోదించబడ్డాయి. మహిళలు తమ పూర్తి సామర్థ్యాన్ని గ్రహించే వాతావరణాన్ని సృష్టించే ఆదేశంతో వివిధ స్థాయిలలోని మహిళల కోసం ఉద్దేశించిన పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల ఇంటర్-సెక్టోరల్ కన్వర్జెన్స్. ఆరోగ్య సంరక్షణ, నాణ్యమైన విద్య, కెరీర్ మరియు వృత్తిపరమైన కౌన్సెలింగ్/శిక్షణ, ఆర్థిక చేరిక, వ్యవస్థాపకత, సహా వారి సాధికారత మరియు అభివృద్ధి కోసం మహిళలను వివిధ సంస్థాగత మరియు స్కీమాటిక్ సెటప్‌కు మార్గనిర్దేశం చేయడం, లింక్ చేయడం మరియు హ్యాండ్‌హోల్డింగ్ చేయడం కోసం HEW భాగం కింద మద్దతు అందుబాటులో ఉంది. బ్యాక్‌వర్డ్ మరియు ఫార్వర్డ్ లింకేజీలు, కార్మికులకు ఆరోగ్యం మరియు భద్రత, సామాజిక భద్రత మరియు దేశవ్యాప్తంగా వివిధ స్థాయిలలో డిజిటల్ అక్షరాస్యత.

15. ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వితంతు పెన్షన్ పథకం:

ఈ పథకం కింద, దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన (BPL) కుటుంబాలకు చెందిన వితంతువులకు వితంతు పింఛను అందించబడుతుంది. ఇది గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క జాతీయ సామాజిక సహాయ కార్యక్రమం (NSAP) కింద ఉప-పథకం. పథకం కింద, కేంద్ర సహాయం @ రూ. 40-79 సంవత్సరాల వయస్సు గల వితంతువులకు నెలకు 300/- అందించబడుతుంది మరియు 80 సంవత్సరాలు నిండిన తర్వాత పెన్షన్ మొత్తాన్ని నెలకు 500/- రూపాయలకు పెంచుతారు.

16. మహాత్మా గాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ చట్టం, 2005 (MGNREGA):

ఈ పథకం గ్రామీణ కుటుంబాలలో ఉపాధిని నిర్ధారించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది, ఉత్పత్తి చేయబడిన ఉద్యోగాలలో కనీసం మూడింట ఒక వంతు మహిళలకు ఇవ్వాలి. MGNREGA మార్గదర్శకాలు మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ప్రత్యేక నిబంధనలను కూడా రూపొందించాయి, ఇందులో మహిళలు (ముఖ్యంగా ఒంటరి మహిళలు) మరియు వృద్ధులకు వారి నివాసాలకు సమీపంలోని వర్క్‌సైట్‌లలో పని చేయడానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం, ఐదుగురు కంటే ఎక్కువ మంది పిల్లలు ఉన్నట్లయితే వర్క్‌సైట్‌లో పిల్లల సంరక్షణ సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. 6 సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్నవారు ఉన్నారు, MGNREGS సిబ్బందిలో మహిళలకు తగిన ప్రాతినిధ్యం, వితంతువులు, విడిచిపెట్టిన మహిళలు మరియు నిరుపేద మహిళలకు 100 రోజుల పని, అవగాహన మరియు ఔట్రీచ్ కార్యకలాపాలు అందజేసేందుకు వేతనాలు కోరుకునే వారందరూ (మహిళలతో సహా) నిర్వహించగలరని నిర్ధారించడం. బ్యాంకు విధానాలు, గర్భిణీలు మరియు పాలిచ్చే తల్లులను ప్రత్యేక కేటగిరీగా పరిగణించడం మరియు వారికి తగిన పనిని కల్పించడం మొదలైనవి.

17. ప్రధాన మంత్రి శ్రమ యోగి మాస్-ధన్ (PM-SYM):

ఏ ఇతర పెన్షన్ పథకం పరిధిలోకి రాని అసంఘటిత కార్మికులకు వృద్ధాప్య రక్షణ కల్పించేందుకు ఇది ప్రారంభించబడింది. మహిళలతో సహా అసంఘటిత కార్మికులు గృహ కార్మికులు, వీధి వ్యాపారులు, మధ్యాహ్న భోజన కార్మికులు, తల లోడింగ్ చేసేవారు, ఇటుక బట్టీల కార్మికులు, చెప్పులు కుట్టేవారు, గుడ్డలు తీసేవారు, ఇంటి కార్మికులు, చాకలివారు, రిక్షా పుల్లర్లు, భూమిలేని కార్మికులు, వ్యవసాయ కార్మికులుగా నిమగ్నమై ఉన్నారు. , భవన నిర్మాణ కార్మికులు, బీడీ కార్మికులు, చేనేత కార్మికులు, తోలు కార్మికులు, ఆడియో-విజువల్ కార్మికులు మరియు నెలవారీ ఆదాయం రూ. 15,000/ లేదా అంతకంటే తక్కువ మరియు 18-40 సంవత్సరాల వయస్సు గల ప్రవేశ వయస్సు గలవారు.

18. ప్రధాన మంత్రి ముద్రా యోజన (PMMVY):

ఇది స్వయం ఉపాధిని సులభతరం చేయడం కోసం ప్రభుత్వం ద్వారా ప్రారంభించబడింది. PMMVY కింద, పూచీకత్తు రహిత రుణాలు రూ. 10 లక్షలు సూక్ష్మ/చిన్న వ్యాపార సంస్థలకు మరియు వ్యక్తులకు వారి వ్యాపార కార్యకలాపాలను సెటప్ చేయడానికి లేదా విస్తరించడానికి వీలు కల్పిస్తాయి. ఈ యోజన కింద లబ్ధి పొందుతున్న వారిలో ఎక్కువ మంది మహిళలు.

19. ప్రధాన మంత్రి ఆవాస్ యోజన (PMAY-G):

ఈ పథకం 2022 నాటికి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని కచ్చా మరియు శిథిలావస్థలో ఉన్న ఇళ్లలో నివసించే ఇళ్లు లేని కుటుంబాలు మరియు గృహాలకు మౌలిక సదుపాయాలతో కూడిన పక్కా గృహాన్ని అందించడం ద్వారా 'అందరికీ ఇళ్లు' అందించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

20. దీనదయాళ్ అంత్యోదయ యోజన- జాతీయ పట్టణ జీవనోపాధి మిషన్ (DAY-NULM):

పట్టణ పేద కుటుంబాల పేదరికం మరియు దుర్బలత్వాన్ని తగ్గించడానికి, స్థిరమైన ప్రాతిపదికన వారి జీవనోపాధిని మెరుగుపరచడానికి చట్టబద్ధమైన పట్టణాలలో DAY-NULM అమలు చేయబడుతుంది. పైన పేర్కొన్న పట్టణ పేద జనాభాలో గరిష్టంగా 25 శాతానికి లోబడి SCలు, STలు, మహిళలు, మైనారిటీలు, వికలాంగులు మొదలైన వెనుకబడిన సమూహాల కుటుంబాలను చేర్చడానికి కవరేజీని విస్తృతం చేయడానికి మిషన్ అందిస్తుంది.

21. అటల్ పెన్షన్ యోజన (APY):

ఈ పథకం భారతీయులందరికీ, ముఖ్యంగా పేదలు, వెనుకబడినవారు మరియు అసంఘటిత రంగంలోని కార్మికులందరికీ సార్వత్రిక సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థను రూపొందించే లక్ష్యంతో అమలు చేయబడింది. బ్యాంకు లేదా పోస్టాఫీసులో సేవింగ్ బ్యాంక్ ఖాతాను కలిగి ఉన్న 18-40 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల భారతదేశ పౌరులందరికీ ఈ పథకం తెరవబడుతుంది.

22. అన్నపూర్ణ పథకం:

గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క అన్నపూర్ణ పథకం కింద, ఇందిరా గాంధీ జాతీయ వృద్ధాప్య పెన్షన్ స్కీమ్ (IGNOAPS) కింద బయటపడిన అర్హులైన వృద్ధులకు 10 కిలోల ఆహార ధాన్యం ఇవ్వబడుతుంది.

23. నారీఆర్థిక్ సశక్తికరణ్ యోజన:

సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ షెడ్యూల్డ్ కులాలు, ఒంటరి మహిళలు/వితంతువులు ఆదాయాన్ని పెంచే కార్యకలాపాలను చేపట్టేందుకు నారీఆర్థిక్ సశక్తికరణ్ యోజనను అమలు చేస్తుంది.

24. మాజీ సైనికుల వితంతువులకు వృత్తి శిక్షణ కోసం సహాయం:

రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ మాజీ సైనికుల వితంతువులకు వృత్తి శిక్షణ, పింఛను పొందని మాజీ సైనికులు/వితంతువుల తీవ్రమైన వ్యాధుల చికిత్స మరియు కుమార్తె వివాహం/వితంతువుల పునర్వివాహం కోసం ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది.

25. బేటీ బచావో బేటీ పఢావో పథకం:

బేటీ బచావో బేటీ పఢావో పథకాన్ని జనవరి 22, 2015న భారత ప్రధాని హర్యానాలో ప్రారంభించారు. మహిళల కోసం ఈ ప్రభుత్వ పథకం క్షీణిస్తున్న లింగ నిష్పత్తిని పరిష్కరించడం ద్వారా బాలికల మనుగడ, రక్షణ మరియు విద్యను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. అవగాహన, మరియు బాలికల కోసం అభివృద్ధి చేయబడిన సంక్షేమ సేవల సామర్థ్యాన్ని పెంచడం.

12.4 ముగింపు

ముగింపులో, భారతదేశంలోని మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడానికి, మహిళలను శక్తివంతం చేయడానికి మరియు మరింత సమగ్ర సమాజాన్ని సృష్టించడానికి దేశం యొక్క ప్రయత్నాలలో కీలకమైన అంశాన్ని సూచిస్తాయి. ఈ కార్యక్రమాలు వివిధ సామాజిక-ఆర్థిక నేపథ్యాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించే లక్ష్యంతో విస్తృత శ్రేణి కార్యక్రమాలను కలిగి ఉంటాయి. విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణను ప్రోత్సహించడం నుండి ఆర్థిక సాధికారతను పెంపొందించడం మరియు చట్టపరమైన హక్కులను రక్షించడం వరకు, ఈ కార్యక్రమాలు మహిళల హక్కులను అభివృద్ధి చేయడంలో మరియు వారి సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిని పెంచడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.

భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమాన్ని మెరుగుపరచడంలో గణనీయమైన ప్రగతి సాధించినప్పటికీ, నిరంతర లింగ అసమానతలు, సామాజిక అసమానతలు మరియు సాంస్కృతిక అడ్డంకులు సవాళ్లను విసురుతూనే ఉన్నాయి. మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల ప్రభావం కేవలం విధానాల రూపకల్పన మరియు అమలుపైనే కాకుండా లింగ సున్నితత్వాన్ని ప్రోత్సహించే, వివక్షాపూరిత నిబంధనలను సవాలు చేసే

మరియు అన్ని స్థాయిలలో నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించే సహాయక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ముందుకు సాగడం, అభివృద్ధి ఎజెండాల యొక్క కేంద్ర సిద్ధాంతంగా మహిళా సంక్షేమం మరియు సాధికారతకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం పౌర సమాజ సంస్థలు మరియు ఇతర వాటాదారులతో పాటు భారత ప్రభుత్వానికి చాలా అవసరం. ఇది తగిన వనరులను కేటాయించడం, సంస్థాగత యంత్రాంగాలను బలోపేతం చేయడం మరియు లింగ అసమానత మరియు వివక్ష యొక్క మూల కారణాలను పరిష్కరించడానికి నిరంతర న్యాయవాద ప్రయత్నాలలో పాల్గొనడం.

అంతిమంగా, మహిళల సంక్షేమం మరియు సాధికారతలో పెట్టుబడి పెట్టడం ద్వారా, భారతదేశం తన మహిళా జనాభా యొక్క పూర్తి సామర్థ్యాన్ని అన్‌లాక్ చేయగలదు, సమ్మిళిత వృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు భవిష్యత్తు తరాలకు మరింత సమానమైన మరియు సంపన్నమైన సమాజాన్ని నిర్మించగలదు. లింగ సమానత్వం వైపు ప్రయాణం కొనసాగుతోంది మరియు నిజంగా కలుపుకొని మరియు లింగ-న్యాయమైన భారతదేశం యొక్క దృక్పథాన్ని సాకారం చేయడానికి సమాజంలోని అన్ని రంగాల నుండి సంఘటిత ప్రయత్నాలు అవసరం.

12.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల ముఖ్య లక్ష్యాలు ఏమిటి?
2. మహిళల సంక్షేమం కోసం పనిచేస్తున్న 15 కార్యక్రమాలను వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తి రావు

పాఠం-13

ప్రభుత్వ మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు

లక్ష్యములు

ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం ప్రభుత్వ మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు అంటే ఏమిటి మరియు మహిళా సంక్షేమం కోసం పనిచేసే వివిధ సంస్థలు ఏమిటి.

నిర్మాణం

13.1 పరిచయం

13.2 ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు అంటే ఏమిటి

13.3 భారతదేశంలో మహిళల సంస్థ మరియు వారి పాత్ర

13.4 జిఅధిక స్థాయి సంస్థలు

13.5 స్వచ్ఛంద సంస్థలు

13.6 ముగింపు

13.7 నమూనా ప్రశ్నలు

13.1 పరిచయం

సమాజంలో స్త్రీల స్థానం కోసం ఎక్కువగా పురుషాధిక్యత కలిగిన భారతీయ సమాజం. పురుషులు మాత్రమే కాదు, చాలా మంది మహిళలు కూడా సమాజంలో తమ స్థానాన్ని యుగాలుగా వారి స్థితిని సరసమైన వివరణగా అంతర్గతీకరిస్తారు. ఈ సాధారణీకరణలు ప్రపంచంలోని తెలిసిన ప్రతి సమాజానికి కొంత వరకు వర్తిస్తాయి.

పురాతన మరియు మధ్యయుగ కాలాలలో, మహిళలు ఎక్కువగా కుటుంబానికి మాత్రమే అనుసంధానించబడ్డారు మరియు వారు కలుసుకున్న ఇతర స్త్రీలలో చాలా మంది ప్రధానంగా వివాహాలు, మరణాలు మొదలైన సమయాల్లో కుటుంబ కార్యక్రమాల ద్వారా కలుసుకున్నారు. 19వ శతాబ్దం చివరి మరియు 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో విద్యా ప్రయోగాలు ఉత్పత్తి చేయబడ్డాయి. ఇంటిని మించిన ఆసక్తులు కలిగిన కొత్త మహిళ. భారతదేశంలో మొదటిసారిగా మహిళలు తమ కుటుంబాలు మరియు స్థానిక సంఘాల వెలుపల ఉన్న మహిళలతో కమ్యూనికేట్ చేయడం ప్రారంభించారు. ఒక వైపు, ఆంగ్లాన్ని సాధారణ భాషగా పంచుకునే స్త్రీల చిన్న సమూహం. దీని వల్ల భాషా అడ్డంకులు దాటి కమ్యూనికేషన్ సాధ్యమైంది. దీని ఫలితంగా 19వ శతాబ్దం నుంచి వివిధ మహిళా సంఘాలు అభివృద్ధి చెందాయి.

భారతదేశంలో మహిళలు

భారతదేశంలోని మహిళల స్థితి గత కొన్ని సహస్రాబ్దాలుగా తీవ్రమైన మార్పులకు గురైంది. పురాతన కాలంలో, భారతీయ మహిళలు తమ కుటుంబాలకు పూర్తిగా అంకితభావంతో ఉన్నారు. 'చీకటి యుగం'గా పిలువబడే మధ్యయుగ కాలంలో, మహిళల స్థితి గణనీయంగా క్షీణించింది. వారిని బయటకు వెళ్ళేందుకు, ఇతరులతో వెళ్ళేందుకు అనుమతించలేదు. ఇంట్లోనే ఉండి పిల్లలను చూసుకోవాలని కోరారు. భారతదేశంలో, ఒక అమ్మాయి యొక్క ప్రారంభ వివాహం ఆచరించబడింది. స్వాతంత్ర్యానంతరం మహిళలు అన్ని రంగాలలో ముందుకు వచ్చారు మరియు విద్య, కళ మరియు సాంస్కృతిక రంగాలలో మహిళల స్థితిగతులలో గణనీయమైన మార్పులు వచ్చాయి. సంక్లిష్టతలకు చారిత్రక దృక్కోణం, భారతదేశం స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి ఎప్పటికప్పుడు ఎదుర్కొంటూనే ఉంది. కానీ సమకాలీన భారతదేశంలో స్త్రీల స్థితి ఒక విధమైన అస్థిరత.

13.2 ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు అంటే ఏమిటి

ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు (తరచుగా NGOలు లేదా ప్రభుత్వేతర సంస్థలుగా సూచిస్తారు) ప్రత్యేక లక్షణాలు, నిర్మాణాలు మరియు విధులను కలిగి ఉంటాయి. రెండింటి మధ్య కొన్ని కీలక వ్యత్యాసాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. ప్రభుత్వ సంస్థలు:

- ప్రభుత్వం ద్వారా నిధులు: ప్రభుత్వ సంస్థలు పన్ను చెల్లింపుదారుల డబ్బు లేదా కేటాయించిన బడ్జెట్‌ల ద్వారా ప్రభుత్వం నిధులు సమకూరుస్తాయి. అవి ప్రభుత్వ శాఖలు లేదా మంత్రిత్వ శాఖల అధికార పరిధి మరియు అధికారం కింద పనిచేస్తాయి.
- విధాన అమలు: ప్రభుత్వ విధానాలు, కార్యక్రమాలు మరియు చొరవలను అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వ సంస్థలు బాధ్యత వహిస్తాయి. వారు తరచుగా తమ దృష్టికి సంబంధించిన ప్రాంతానికి సంబంధించిన నిబంధనలు మరియు చట్టాలను అమలు చేయడానికి విస్తృత ఆదేశం మరియు చట్టపరమైన అధికారాన్ని కలిగి ఉంటారు.
- బ్యూరోక్రాటిక్ నిర్మాణం: ప్రభుత్వ సంస్థలు సాధారణంగా నిర్వచించిన పాత్రలు, విధానాలు మరియు కమాండ్ గొలుసులతో క్రమానుగత నిర్మాణాలను కలిగి ఉంటాయి. నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో బహుళ స్థాయి ఆమోదం మరియు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ప్రోటోకాల్‌లకు కట్టుబడి ఉండవచ్చు.
- పబ్లిక్ అకౌంటబిలిటీ: ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రజలకు మరియు ప్రభుత్వ అధికారులకు జవాబుదారీగా ఉంటాయి. పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం మరియు చట్టపరమైన మరియు నైతిక ప్రమాణాలకు కట్టుబడి ఉండేలా వారు పరిశీలన, ఆడిట్‌లు మరియు పర్యవేక్షణ యంత్రాంగాలకు లోబడి ఉంటారు.

- విస్తృత రీచ్ మరియు వనరులు: ప్రభుత్వ సంస్థలు తరచుగా అధిక ఆర్థిక వనరులు, అవస్థాపన మరియు సంస్థాగత సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి, ఇవి పెద్ద ఎత్తున కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తాయి మరియు ప్రాంతాలు లేదా అధికార పరిధిలో విభిన్న జనాభాను చేరుకుంటాయి.

2. స్వచ్ఛంద సంస్థలు (NGOలు):

- స్వతంత్ర మరియు ప్రభుత్వేతర: స్వచ్ఛంద సంస్థలు లేదా NGOలు ప్రభుత్వ ఫ్రేమ్‌వర్క్ వెలుపల పనిచేసే స్వతంత్ర సంస్థలు. అవి సాధారణంగా భాగస్వామ్య లక్ష్యం లేదా కారణంతో వ్యక్తులు లేదా సమూహాలచే స్థాపించబడతాయి.
- విరాళాల ద్వారా నిధులు: NGOలు తమ కార్యకలాపాలకు నిధులు సమకూర్చడానికి వ్యక్తులు, కార్పొరేషన్‌లు, ఫౌండేషన్‌లు మరియు అంతర్జాతీయ ఏజెన్సీల నుండి విరాళాలు, గ్రాంట్లు మరియు దాతృత్వ మద్దతుపై ఆధారపడతాయి. వారు నిధుల సేకరణ ఈవెంట్‌లు, సభ్యత్వాలు మరియు భాగస్వామ్యాల ద్వారా ఆదాయాన్ని కూడా సంపాదించవచ్చు.
- ప్రోగ్రామ్ అమలు మరియు న్యాయవాదం: సేవా డెలివరీ, కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్, అడ్వకేసీ, రీసెర్చ్ మరియు కెపాసిటీ బిల్డింగ్‌తో సహా అనేక రకాల కార్యకలాపాలలో NGOలు పాల్గొంటాయి. వారు తరచుగా ప్రభుత్వ సేవలలో ఖాళీలను పూరిస్తారు లేదా సామాజిక, పర్యావరణ లేదా మానవతా సమస్యలను పరిష్కరించడానికి విధాన మార్పుల కోసం వాదిస్తారు.
- ఫ్లెక్సిబుల్ మరియు అడాప్టివ్ స్ట్రక్చర్: ప్రభుత్వ సంస్థలతో పోలిస్తే NGOలు మరింత సౌకర్యవంతమైన సంస్థాగత నిర్మాణాలు మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలను కలిగి ఉంటాయి. అవి అట్టడుగు కార్యక్రమాలు, కమ్యూనిటీ-ఆధారిత సంస్థలు లేదా వికేంద్రీకృత కార్యకలాపాలతో అంతర్జాతీయ NGOలు కావచ్చు.
- వాటాదారులకు జవాబుదారీతనం: దాతలు, లబ్ధిదారులు, భాగస్వామ్య సంస్థలు మరియు వారు సేవ చేసే కమ్యూనిటీలతో సహా తమ వాటాదారులకు NGOలు జవాబుదారీగా ఉంటాయి. వారు ప్రభావం మరియు పారదర్శకతను నిర్ధారించడానికి అంతర్గత పాలనా ప్రమాణాలు, ప్రవర్తనా నియమావళి మరియు మూల్యాంకన విధానాలకు కట్టుబడి ఉండవచ్చు.
- ప్రత్యేక నైపుణ్యం మరియు ఆవిష్కరణ: NGOలు తరచుగా ప్రత్యేక నైపుణ్యం, స్థానిక జ్ఞానం మరియు సంక్లిష్ట సామాజిక సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి వినూత్న విధానాలను కలిగి ఉంటాయి. వారు మారుతున్న పరిస్థితులకు త్వరగా అనుగుణంగా మారగలరు, వనరులను సమీకరించగలరు మరియు వారి లక్ష్యాలను సాధించడానికి విభిన్న వాటాదారులతో సహకరించగలరు.

ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు నిబంధనల చట్రంలో పనిచేస్తుండగా, స్వచ్ఛంద సంస్థలు (NGOలు) స్వతంత్రంగా పనిచేస్తాయి, స్వచ్ఛంద విరాళాలపై ఆధారపడతాయి మరియు న్యాయవాద, సేవా బట్వాడా మరియు కమ్యూనిటీ నిశ్చితార్థం ద్వారా వారి మిషన్లను కొనసాగిస్తాయి. ప్రతి రకమైన సంస్థకు దాని బలాలు మరియు పరిమితులు ఉన్నాయి మరియు అవి తరచుగా సామాజిక అవసరాలను పరిష్కరించడానికి మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి సహకరిస్తాయి.

13.3 భారతదేశంలో మహిళల సంస్థ మరియు వారి పాత్ర

విద్యావ్యాప్తి మరియు కొత్త మహిళ అనే భావన స్థాపన ఫలితంగా భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు ఆవిర్భవించాయి. మహిళల మధ్య కమ్యూనికేషన్ యొక్క మెరుగైన స్థాయి ఉంది, ఇది వారు ఎదుర్కొనే విభిన్న సమస్యలు మరియు సమాజంలో వారి హక్కులు మరియు జవాబుదారీతనం గురించి వారికి అవగాహన కల్పించింది. ఈ అవగాహన మహిళల సమస్యల కోసం పోరాడే మరియు సూచించే మహిళా సంఘాల అభివృద్ధికి దారితీసింది.

ఎ. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం: భారతీయ మహిళల క్రూసేడ్ యొక్క ప్రత్యేక లక్షణం ఏమిటంటే, స్త్రీల విముక్తి కోసం ప్రారంభ ప్రయత్నాలు పురుషులచే ప్రారంభించబడ్డాయి. రాజా రామ్ మోహన్ రాయ్, మహర్షి కర్వే, మరియు స్వామి దయానంద్ సరస్వతి వంటి సంఘ సంస్కర్తలు స్త్రీల సాంప్రదాయిక విధేయతను సవాలు చేసారు, వితంతు పునర్వివాహాలను ప్రోత్సహించారు మరియు ఇతర సమస్యలతో పాటు స్త్రీ విద్య మరియు మతపరమైన విషయాలలో నిష్పాక్షికతను సమర్థించారు. ఆర్యసమాజ్ మరియు బ్రహ్మసమాజ్ వంటి హిందూ సంస్కరణవాద సంస్థలచే నిర్వహించబడిన మహిళా మండలాలు మహిళలు తమ ఇళ్ల సరిహద్దుల నుండి బయటకు వెళ్లి సమాజంలోని ఇతర సభ్యులతో సంభాషించమని ప్రోత్సహించాయి. స్త్రీవాద ఉద్యమం యొక్క ఆవిష్కర్తలలో ఒకరిగా పరిగణించబడిన పండిత రమాబాయి, జస్టిస్ రనడే సహాయంతో 1882లో ఆర్య మహిళా సమాజాన్ని స్థాపించారు. కొత్తగా చదువుకున్న మహిళలకు వారానికోసారి ఉపన్యాసాలు మరియు పాఠాల ద్వారా ఇంటిలో మహిళలు ఒక సపోర్టు నెట్‌వర్క్‌ను రూపొందించాలని ఆమె ఊహించింది. పరస్పరచర్యలద్వారానేర్చుకోగలరుమరియువిశ్వాసాన్నిపొందగలరు. సాధారణ సంస్కరణ సంఘాల మహిళా సహాయకులు కూడా మహిళలకు సామాజిక సమస్యలను చర్చించడానికి, అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడానికి మరియు అనుభవాలను పంచుకోవడానికి ఒక మైదానంగా పనిచేశారు. నేషనల్ సోషల్ కాన్ఫరెన్స్‌కు చెందిన భారత మహిళా పరిషత్ అటువంటి అవకాశాలలో అత్యంత పొడుచుకు వచ్చింది. 1887లో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మూడో సమావేశంలో నేషనల్ సోషల్ కాన్ఫరెన్స్ ఏర్పడినప్పటికీ, మహిళా పరిషత్ 1905లో మాత్రమే ప్రారంభించబడింది.

ఈ కార్యక్రమాలు మహిళల సామాజిక స్థితిని బాగా ప్రభావితం చేశాయి. మహిళలను వారి కుటుంబాలు మరియు స్థానిక కమిటీల వెలుపల సంభాషించడానికి ప్రోత్సహించే ప్రారంభ ప్రయత్నాలు, విస్తృత సామాజిక సంస్కరణ ఉద్యమం మరియు మహిళల స్థితిగతులను అప్‌గ్రేడ్ చేయడానికి చేసిన ప్రయత్నాల నుండి ఉద్భవించాయి.

కానీ ఈ సమయంలో ఉద్యమం యొక్క ప్రధాన అసమర్థత ఏమిటంటే అది తప్పనిసరిగా ప్రత్యేక పాత్రలో ఉంది. సంస్కరణలు పరిమితం చేయబడిన ఉన్నత-కులాల మహిళల కోసం ప్రణాళిక చేయబడ్డాయి మరియు పేద మరియు శ్రామిక-తరగతి మహిళల భారీ సమూహాల కారణాన్ని చేపట్టలేదు. అలాగే, పురుష-గైడెడ్ సంస్థలు ఇప్పటికీ స్త్రీ యొక్క మొదటి ప్రాధాన్యతగా గృహాన్ని

గుర్తించాయి మరియు సమాజానికి వారి సహకారాన్ని మెరుగుపరచడానికి విద్యను ఒక సాధనంగా ఉపయోగించుకునే ప్రయత్నాలు చేయలేదు.

పంతొమ్మిదవ శతాబ్దపు తొలినాళ్లలో స్త్రీల విద్య పట్ల సమిష్టి కృషి జరిగింది. మహిళా ప్రభుత్వ విద్యను ప్రోత్సహించే పాఠశాలలు మరియు విద్యా సంస్థలు దేశవ్యాప్తంగా పుట్టగొడుగుల్లా పుట్టుకొచ్చాయి. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం వివిధ దశలలో జాతీయవాద ఎజెండాకు సంబంధించిన మహిళల సమస్యలను చూసింది. ఈ కాలంలో, మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్య పరంగా మహిళల యొక్క ప్రధాన మెరుగుదల, సంప్రదాయ లింగ పాత్రల పునర్నిర్వచనం కోసం పిలుపునిచ్చింది. బ్రిటీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా శాసనోల్లంఘన చర్యలు మరియు ఇతర రకాల నిరసనలకు మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా మహిళలు విదేశీ నియంత్రణపై తమ వ్యతిరేకతను బహిరంగంగా ప్రదర్శించడం ప్రారంభించారు. ఆందోళనలను నిర్వహించడానికి మరియు పాల్గొనడానికి అవకాశాలు మహిళలకు చాలా అవసరమైన విశ్వాసాన్ని మరియు వారి నాయకత్వ నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకునే అవకాశాన్ని ఇచ్చాయి. మతపరమైన మరియు మతపరమైన అడ్డంకులను అధిగమించి, మహిళలు తమను తాము సమాజంలోని పెద్ద సమస్యలతో ముడిపెట్టారు మరియు మతపరమైన ఓటర్లు వంటి సెక్టారియన్ సమస్యలను వ్యతిరేకించారు. దేశంలోని రాజకీయ వాతావరణం నుండి మహిళల సమస్యలను వేరు చేయలేరనే సాధారణ అవగాహన కారణంగా మహిళల్లో రాజకీయ అవగాహన పెరిగింది. ఈ కాలంలో, సామాజిక సంస్కరణ ఉద్యమం మరియు జాతీయవాద ఉద్యమం యొక్క చారిత్రక నేపథ్యంలో ఏర్పడిన ప్రారంభ మహిళా సంస్థలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

- ఉమెన్స్ ఇండియా అసోసియేషన్ (WIA).
- నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ ఇన్ ఇండియా (NCWI).
- 1917, 1925 మరియు 1927లో ఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్ (AIWC).
- ఈ సంస్థల్లో ప్రతి ఒక్కటి మహిళా ప్రగతిలో విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది.
- మద్రాసులో మార్గరెట్ కజిన్స్ రూపొందించిన WIA, మహిళల సామాజిక మరియు విద్యా విముక్తి కోసం విస్తృతంగా పనిచేసింది. థియోసాఫికల్ సొసైటీతో అనుబంధించబడి, ఇది సెక్టారియన్ మతపరమైన కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించింది మరియు అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించడంలో, వితంతువులకు ఆశ్రయాలను ఏర్పాటు చేయడంలో మరియు విపత్తు బాధితులకు ఉపశమనాన్ని అందించడంలో ఘనమైన పనిని చేసింది.
- మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సమయంలో అభివృద్ధి చెందిన నెట్‌వర్క్‌ల ద్వారా ముంబై, చెన్నై మరియు కోల్‌కతాలోని మహిళలు పనిచేశారు, వారి సంఘాలను కలిసి, NCWIని 1925లో సృష్టించారు. ఇంటర్నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ యొక్క జాతీయ శాఖ, దాని అత్యంత ప్రముఖ సభ్యురాలు మెహ్రీబాయి టాటా, ఆమె దూకుడుగా ప్రచారం చేసింది. జడస్వచ్ఛందానికివ్యతిరేకంగామరియుస్త్రీవిద్యకుమద్దతుఇవ్వాలనిపురుషులకుసలహాఇచ్చింది.

- ఆనాటి మహిళా సంఘాలలో అతి ముఖ్యమైనది అఖిల భారత మహిళా సదస్సు. దాని ప్రారంభ ప్రయత్నాలు స్త్రీ విద్యను మెరుగుపరిచే దిశగా సాగినప్పటికీ, తర్వాత దాని పరిధి మహిళల ఫ్రాంచైజీ, వారసత్వ హక్కులు వంటి అనేక మహిళల సమస్యలను చేర్చడానికి విస్తరించింది.

బి.స్వాతంత్ర్యానంతర కాలం: 1950లో భారతరాజ్యాంగంస్త్రీ, పురుషులకుసమానహక్కులను కల్పించింది. ఓటు హక్కు, విద్యాహక్కు, ప్రజా సేవలో ప్రవేశించే హక్కు, రాజకీయ కార్యాలయాలు వంటి హక్కులు మహిళా సంఘాలలో సంతృప్తిని తెచ్చాయి. ఈ కాలంలో, మహిళల హక్కుల రంగంలో పరిమిత కార్యకలాపాలు ఉన్నాయి. నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఉమెన్ (1954) సమాజ్ వాదీ మహిళా సభ (1559) వంటి అనేక మహిళా సంఘాలు భారతీయ మహిళలకు మద్దతుగా పని చేసేందుకు ఏర్పాటయ్యాయి. బ్రిటిష్ పాలన తర్వాత దేశం సామాజిక, రాజకీయ సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నందున, మహిళా ఉద్యమకారుల అనేక డిమాండ్లకు ప్రభుత్వం మద్దతు ఇవ్వలేదు. కానీ 1945 నుండి ఈ కాలంలో, భారతీయ మహిళలకు ఘర్షణ రాజకీయాలలో పాల్గొనే అవకాశం లభించింది.

స్వాతంత్ర్యానంతర భారతదేశంలో, ఉమ్మడి ప్రత్యర్థి, విదేశీ పాలన ఇప్పుడు లేనందున, మహిళల క్రూసేడ్ విభజించబడింది. కొంతమంది మహిళా నాయకులు అధికారికంగా భారత జాతీయ కాంగ్రెస్‌లో చేరారు మరియు మంత్రులు, గవర్నర్లు మరియు రాయబారులుగా శక్తివంతమైన పదవిని చేపట్టారు. స్వేచ్ఛా భారత రాజ్యాంగం సార్వత్రిక వయోజన ఫ్రాంచైజీని ఇచ్చింది మరియు యాభైల మధ్య నాటికి, భారతదేశం మహిళలకు సంబంధించి చాలా ఉదారవాద చట్టాలను కలిగి ఉంది. మహిళా ఉద్యమం యొక్క చాలా డిమాండ్లు నెరవేర్చబడ్డాయి మరియు చుట్టూ నిర్వహించడానికి కొన్ని సమస్యలు మిగిలి ఉన్నాయి. మహిళా సంఘాలు ఇప్పుడు అమలులో సమస్య ఉందని గమనించాయి మరియు తత్ఫలితంగా మహిళా ఉద్యమంలో విరామం ఏర్పడింది.

బెంగాల్‌లో తెభాగ ఉద్యమం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో తెలంగాణ ఉద్యమం లేదా నక్సలైట్ ఉద్యమం వంటి గ్రామీణ పేద మరియు పారిశ్రామిక శ్రామిక వర్గానికి సంబంధించిన పోరాటాలలో స్త్రీలు స్టేటస్ కోతో అసంతృప్తి చెందారు. మహారాష్ట్రలోని ధులియా జిల్లాలో షహదా, భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా గిరిజన భూనిర్వాసితుల ఉద్యమం జరిగిన ప్రాంతం నుండి దాని పేరును సంపాదించింది. మహిళలు చురుకుగా పాల్గొని, ప్రదర్శనలకు నాయకత్వం వహించారు, తీవ్రవాద నినాదాలను అభివృద్ధి చేశారు మరియు కేకలు వేశారు మరియు ప్రజలను సమీకరించారు. మహిళల పోరుబాట అభివృద్ధి చెందడంతో, లింగ ఆధారిత సమస్యలు లేవనెత్తబడ్డాయి.

ఈలోగా, అహ్మదాబాద్‌లో, 1972లో ఎలా భట్ చొరవతో స్వయం ఉపాధి ఉమెన్స్ అసోసియేషన్ (SEWA) స్థాపనతో మహిళా ట్రేడ్ యూనియన్‌లో మొదటి ప్రయత్నం జరిగింది. పేద మహిళల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడం ప్రధాన లక్ష్యం. శిక్షణ, సాంకేతిక సహాయం మరియు సామూహిక బేరసారాలు అందించడం ద్వారా అసంఘటిత రంగంలో పనిచేశారు. గాంధేయ ఆదర్శాల ఆధారంగా, SEWA అద్భుతమైన విజయాన్ని సాధించింది.

నవ్ నిర్మాణ్ ఉద్యమం, ప్రారంభంలో గుజరాత్‌లో పెరుగుతున్న ధరలు, బ్లాక్ మార్కెటింగ్ మరియు నిజాయితీకి వ్యతిరేకంగా 1974లో ప్రారంభించబడిన విద్యార్థి ఉద్యమంలో త్వరలో భారీ సంఖ్యలో

మధ్యతరగతి మహిళలు చేరారు. వారి నిరసన పద్ధతి సామూహిక నిరాహార దీక్షలు, మాక్ అంత్యక్రియలు మరియు ప్రభాత్ఫేరిస్నుండి చేరుకుంది.

1970లు మరియు 1980లలో వరకట్న మరణాలు, వధువు దహనం, అత్యాచారం మరియు సతి వంటి సమస్యలను చేపట్టి మహిళలపై హింసపై దృష్టి సారించే అనేక మహిళా సంఘాల అభివృద్ధిని గమనించారు. మునుపటి సంస్కరణలు లేదా స్త్రీవాద సమూహాలు ఎన్నడూ చేయని విధంగా వారు మహిళల లైంగిక బలవంతాన్ని నొక్కి చెప్పారు. లింగ భేదాల ద్వారా మానవ కార్యకలాపాల "సహజమైన" విభజనను సూచించే జీవసంబంధమైన లింగ భేదాల ఆధారంగా కుటుంబం మరియు సమాజంలో మహిళల పాత్ర అంతర్లీనంగా ఉన్న పితృస్వామ్య అంచనాలను వారు ప్రశ్నించారు, ప్రజా రాజకీయ రంగం పురుష డొమైన్ మరియు ప్రైవేట్ కుటుంబ గోళం స్త్రీది. ఇది చివరికి స్త్రీపై పురుషుడి ఆధిపత్యంగా అనువదిస్తుంది. తొలి స్వయం-పరిపాలన మహిళా సంఘాలలో కొన్ని ప్రోగ్రెసివ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ ఉమెన్ (POW, హైదరాబాద్), ఫోరమ్ ఎగైనెస్ట్ రేప్ (ఇప్పుడు ఫోరమ్ ఎగైనెస్ట్ వుమెన్‌గా పునర్నిర్వచించబడింది), స్త్రీ సంఘర్ష్ మరియు సమత (ఢిల్లీ). మహిళా సంఘాలు చేపట్టిన మొదటి ప్రచారాలలో 1980లో అత్యాచారానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం కూడా ఉంది.

మహిళా సంఘాలతో తీవ్ర చర్చ తర్వాత 1983లో సవరించిన చట్టం ఆమోదించబడింది. అప్పటి నుండి, మహిళా సంఘాలు చట్టాన్ని మరింత కఠినంగా మార్చాలని మళ్లీ లాబీయింగ్ చేశాయి మరియు చట్టం ఉద్దేశించిన దానికంటే తక్కువ ప్రభావవంతంగా లేకుండా అమలు చేసే యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని కూడా పోరాడాయి. హైదరాబాద్‌లోని POW వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా కొత్త మరియు తాజా నిరసనలను ప్లాన్ చేసింది. 1970వ దశకం చివరలో, వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం మరియు వైవాహిక గృహంలో మహిళలపై విధించిన హింసకు ఢిల్లీ కేంద్రంగా మారింది. ప్రచారాన్ని చేపట్టిన సమూహాలలో 'స్త్రీ సంఘర్ష్' మరియు 'మహిళా దక్షితా సమితి' ఉన్నాయి. తరువాత, 'దహేజ్ విరోధి చేతన మండల్' (వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా చైతన్యంకలిగించే సంస్థ) అనే ఉమ్మడి ఫ్రంట్ ఏర్పడింది, దీనికింద పెద్ద సంఖ్యలో సంస్థలు పనిచేశాయి.

1975లో, లాల్ నిషార్ పార్టీ మహారాష్ట్రలోని పూణేలో మహిళలతో కలిసి ఉమ్మడి మహిళా సదస్సును ఏర్పాటు చేసింది. అదేవిధంగా, భారతదేశంలోని కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ 1975లో మహారాష్ట్రలో మహిళలు హాజరైన జాతీయ సెమినార్‌ను నిర్వహించింది. ఈ సమయంలో స్థాపించబడిన ప్రసిద్ధ మహిళా సంస్థలు ఢిల్లీలోని స్త్రీ ముఖి సంఘటన, స్త్రీ సంఘర్ష్ మరియు మహిళా దక్షత. చెన్నైలో విమోచన, మహారాష్ట్రలోని బైజ్జ, చెన్నైలోని పెన్నురుమై. ఆంగ్లంలో ఫెమినిస్ట్ నెట్‌వర్క్ మరియు హిందీలో మానుషి మొదటి మహిళా వార్తాలేఖలు మరియు మ్యాగజైన్‌లు కనిపించాయి. వారు లేవనెత్తే అంశాలు అత్యాచారం, భార్యను కొట్టడం, విడాకులు, భరణం మరియు పిల్లల సంరక్షణ మరియు శాసన సంస్కరణలు. ఈ ప్రగతిశీల దృక్పథం నిజానికి దేశంలో మారుతున్న ఆర్థిక, సామాజిక మరియు రాజకీయ వాతావరణం యొక్క ఉప ఉత్పత్తి. అందువల్ల, స్వాతంత్ర్య పోరాటం తర్వాత భారతదేశంలోని మహిళా ఉద్యమం విముక్తి కోసం పోరాడడమే కాకుండా, స్త్రీలు భయాందోళనలు మరియు హింస నుండి పూర్తిగా విముక్తి పొందగల వర్గేతర సోషలిస్టు సమాజాన్ని సృష్టించాల్సిన అవసరాన్ని కూడా గుర్తించింది.

ప్రారంభంలో పునరావృతమయ్యే మరియు చెదురు మదురుగా జరిగిన మార్పుల ప్రతిధ్వనులు 20వ శతాబ్దం మధ్య కాలం నుండి బిగ్గరగా వినిపించడం ప్రారంభించాయి.

బంగా మహిళా సమాజ్ మరియు లేడీస్ థియోసాఫికల్ సొసైటీ వంటి కొన్ని మహిళా సంస్థలు మహిళలకు సమకాలీన ఆలోచనలను ప్రోత్సహించడానికి స్థానిక స్థాయిలో పనిచేశాయి. ఈ సంస్థలు మహిళల విద్య, పర్దా మరియు బాల్య వివాహాల వంటి సాంఘిక దురాచారాల నిర్మూలన, హిందూ చట్ట సంస్కరణలు, మహిళల నైతిక మరియు భౌతిక పురోగతి, హక్కులు మరియు అవకాశాల సమానత్వం వంటి సమస్యలతో వ్యవహరిస్తాయి.

భారతీయ మహిళా ఉద్యమం రెండు లక్ష్యాల కోసం పని చేసిందని నమ్మవచ్చు.

- స్త్రీల ఉద్ధరణ.
- స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ సమాన హక్కులు.

అన్ని ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు, కాంగ్రెస్, బిజెపి, సిపిఐ, సిపిఐ (ఎం) వారి మహిళా విభాగాలను కలిగి ఉన్నాయి. కొత్త మహిళా సంఘాలు తమను తాము ఫెమినిస్టులుగా ప్రకటించుకుంటాయి. వారు ఏ కేంద్ర సంస్థ లేకుండా చెదరగొట్టబడ్డారు కానీ వారు తమలో తాము అనధికారిక నెట్‌వర్క్‌లను నిర్మించుకున్నారు. వారి రాజకీయ నిబద్ధత ఉదారవాదం కంటే వామపక్షం.

ప్రస్తుతం, భారతదేశంలో అనేక మహిళా సంస్థలు ఉన్నాయి:

- ఆల్ ఇండియా ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఉమెన్ లాయర్స్
- అఖిల భారత మహిళా సదస్సు
- అప్పన్ సమాచార్
- అసోసియేషన్ ఆఫ్ థియోలాజికల్ ట్రైన్డ్ ఉమెన్ ఆఫ్ ఇండియా
- భారతీయగ్రామీణమహిళాసంఘ్
- భారతీయమహిళాబ్యాంక్
- మహిళా పారిశ్రామికవేత్తల సమాఖ్య
- దుర్గా వాహిని
- మహిళల ప్రపంచ బ్యాంకింగ్ స్నేహితులు
- క్రాంతికారి ఆదివాసీ మహిళా సంగతన్

మహిళల జాతీయ కూటమి:నేషనల్ అలయన్స్ ఆఫ్ ఉమెన్ (NAWO) అనేది మహిళల జాతీయ నెట్. ఇది అనుబంధం లేదా సభ్యత్వం అనేది NAWO దృష్టిలో నిర్వచించిన విధంగా NAWO యొక్క సూత్రాలు, లక్ష్యాలు మరియు విలువలను పంచుకునే ఉదారవాద భావాలు కలిగిన మహిళా సంఘాలు మరియు సంస్థలు, ప్రభుత్వేతర సంస్థలు, మహిళా కార్మికులు, మహిళా సంఘాలు, వ్యక్తులు మరియు ఇతరులకు తెరవబడి ఉంటుంది.

ఈ సంస్థ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం:

- మహిళల హక్కుల పరిరక్షణ కోసం కొత్త కార్యక్రమాలు, నెట్‌వర్క్‌లు, ఫోరమ్‌లు మొదలైనవాటిని బలోపేతం చేయడం మరియు నిర్మించడం

- భారత ప్రభుత్వ కట్టుబాట్లను పర్యవేక్షించడం, కాన్ఫరెన్స్ ఆఫ్ కమిట్‌మెంట్, CEDAW, హ్యూమన్ రైట్స్ మరియు ఇతర యునైటెడ్ నేషన్స్ కన్వెన్షన్‌లో చర్చించిన ఎనిమిది పాయింట్ల ఎజెండాపై ప్రత్యేక దృష్టితో కార్యాచరణ కోసం ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను అమలు చేయడం.
- మహిళలకు సంబంధించిన సమస్యలపై న్యాయవాదం, లాబీయింగ్ మరియు ప్రచారం.
- సమాచార వ్యాప్తి మరియు డాక్యుమెంటేషన్.
- ఇతర ప్రాంతీయ మరియు ప్రపంచ ఫోరమ్‌లతో సాలిడారిటీ మరియు లింకేజీలు.

భారతదేశంలోని మరొక మహిళా సంస్థ స్వాధీన (స్వాధీన మహిళలు) 1986లో స్థాపించబడింది. ఇది ప్రధానంగా సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ మరియు రైట్ లైవ్లీ హుడ్ ఆధారంగా మహిళలు మరియు పిల్లల అభివృద్ధి యొక్క సాధికారతపై దృష్టి సారించిన పౌర సమాజ సంస్థ. స్వాధీనాలో, సానుకూల సామాజిక మార్పు మహిళల జీవితాలపై ప్రత్యక్ష ప్రభావాన్ని చూపుతుందని మరియు మహిళలు సమానమైన మరియు ఆకస్మిక భాగస్వామ్యం ద్వారా మాత్రమే మార్పు సాధ్యమవుతుందని నమ్ముతారు. జార్ఖండ్‌లోని సుదూర గిరిజన జిల్లాలైన సింగ్‌భూమ్స్, పశ్చిమ బెంగాల్‌లోని పురూలియా మరియు పశ్చిమ మిడ్నాపూర్, తమిళనాడులోని కన్యాకుమారి, ఒరిస్సాలోని మయూర్‌భంజ్మరియు బీహార్‌లోని తూర్పుచంపారన్‌లలో సంస్థ సభ్యులు దేశవ్యాప్తంగా ఐదు రాష్ట్రాల్లో చురుకుగా ఉన్నారు.

మహిళా ఉద్యమం కారణంగా, సమాజంలో మరియు మరింత ముఖ్యంగా పనిలో మహిళలకు సమాన హోదా కల్పించేందుకు సమాన వేతన చట్టం, కనీస వేతన చట్టం, ప్రసూతి ప్రయోజన చట్టం మొదలైన అనేక చట్టాలు ఆమోదించబడ్డాయి. ఏదేమైనప్పటికీ, ప్రధాన మహిళా శ్రామికశక్తిలో నిరక్షరాస్యత (87% మంది మహిళలు అసంఘటిత రంగంలో పనిచేస్తున్నారు), ఉపాధిని కోల్పోతారనే భయం & వారి రక్షణ కోసం రూపొందించిన చట్టాల గురించి అవగాహన లేకపోవడం, మహిళలు వాటి నుండి ప్రయోజనం పొందడం కష్టతరం చేస్తుంది.

13.4 జిఅధిక స్థాయి సంస్థలు

భారతదేశంలో, అనేక ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు సంస్థలు మహిళా సంక్షేమం మరియు సాధికారత కోసం అంకితం చేయబడ్డాయి. ఈ సంస్థలు వివిధ స్థాయిలలో, జాతీయ స్థాయి నుండి స్థానికంగా, విధానాలను రూపొందించడానికి, కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి మరియు విభిన్న సామాజిక-ఆర్థిక నేపథ్యాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి పని చేస్తాయి. భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమం కోసం ఇక్కడ కొన్ని కీలక ప్రభుత్వ సంస్థలు ఉన్నాయి:

1. మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MWCD):

మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ మహిళలు మరియు పిల్లలకు సంబంధించిన విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల రూపకల్పన మరియు అమలుకు బాధ్యత వహించే భారత ప్రభుత్వ నోడల్ ఏజెన్సీ. ఇది లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడం, పిల్లల

సంక్షేమాన్ని నిర్ధారించడం మరియు గృహహింస, బాల్యవివాహాలు మరియు అక్రమరవాణా వంటి సమస్యలపై పోరాడేందుకు ఉద్దేశించిన విస్తృతశ్రేణి కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షిస్తుంది.

2. జాతీయ మహిళా కమిషన్ (NCW):

నేషనల్ కమీషన్ ఫర్ ఉమెన్ యాక్ట్, 1990 నేషనల్ కమీషన్ ఫర్ ఉమెన్ యాక్ట్ కింద స్థాపించబడిన ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థ. ఇది భారతదేశంలోని మహిళల హక్కులు మరియు ప్రయోజనాలను పరిరక్షించే ఒక వాచ్‌డాగ్ ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది. NCW లింగ వివక్ష, మహిళలపై హింస మరియు మహిళల హక్కుల ఇతర ఉల్లంఘనలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను పరిశోధిస్తుంది మరియు వాటి పరిష్కారానికి చర్యలను సిఫార్సు చేస్తుంది.

3. నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పబ్లిక్ కోఆపరేషన్ అండ్ చైల్డ్ డెవలప్‌మెంట్ (NIPCCD):

నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పబ్లిక్ కోఆపరేషన్ అండ్ చైల్డ్ డెవలప్‌మెంట్ అనేది MWCD క్రింద ఉన్న స్వయంప్రతిపత్తి సంస్థ. పిల్లల అభివృద్ధిపై దాని ప్రాథమిక దృష్టి ఉండగా, NIPCCD మహిళల సమస్యలు, తల్లి మరియు శిశు ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ సంక్షేమానికి సంబంధించిన పరిశోధన, శిక్షణ మరియు న్యాయవాద కార్యక్రమాలను కూడా చేపడుతుంది.

4. రాష్ట్రీయ మహిళా కోష్ (RMK):

రాష్ట్రీయ మహిళా కోష్, లేదా నేషనల్ క్రెడిట్ ఫండ్ ఫర్ ఉమెన్, MWCD క్రింద ఉన్న స్వయంప్రతిపత్తి సంస్థ, ఇది అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన మహిళలకు వారి వ్యవస్థాపక వెంచర్‌లు మరియు ఆదాయాన్ని పెంచేకార్యకలాపాలకు మద్దతుగా సూక్ష్మ-క్రెడిట్మ మరియు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది.

5. బేటీ బచావో బేటీ పఢావో (BBBP) ప్రచారం:

బేటీ బచావో బేటీ పఢావో అనేది తగ్గుతున్న పిల్లల లింగ నిష్పత్తిని పరిష్కరించడానికి మరియు బాలికల విద్య మరియు సాధికారతను ప్రోత్సహించడానికి భారత ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన ఒక ప్రధాన కార్యక్రమం. ప్రచారం లింగ-పక్షపాతంతో కూడిన లింగ ఎంపికనునిరోధించడం, ఆడపిల్లల మనుగడ మరియు విద్యను నిర్ధారించడం మరియు కుమార్తెల విలువపట్ల సామాజిక ఆలోచనలను మార్చడంపై దృష్టిపెడుతుంది.

6. మహిళాశక్తి కేంద్రాలు (MSKలు):

కౌన్సెలింగ్, న్యాయ సహాయం, వైద్య సహాయం, పునరావాసం మరియు ఆశ్రయంతో సహా హింసకు గురైన మహిళలకు అనేక రకాల సహాయ సేవలను అందించడానికి మహిళా శక్తి కేంద్రాలు వన్-స్టాప్ కేంద్రాలుగా ఊహించబడ్డాయి. ఈ కేంద్రాలు MWCD ఆధ్వర్యంలో పనిచేస్తాయి మరియు భారతదేశం అంతటా జిల్లాస్థాయిలో స్థాపించబడ్డాయి.

7. రాష్ట్ర మహిళా కమిషన్లు:

జాతీయ మహిళా కమిషన్‌తో పాటు, భారతదేశంలోని అనేక రాష్ట్రాలు తమ సొంత రాష్ట్ర మహిళా కమిషన్‌లను కలిగి ఉన్నాయి, ఇవి రాష్ట్ర స్థాయిలో మహిళల హక్కులను రక్షించడం మరియు

ప్రోత్సహించడం కోసం పని చేస్తాయి. ఈ కమీషన్లు NCW మాదిరిగానే పనిచేస్తాయి కానీ వాటి సంబంధిత రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన సమస్యలపై దృష్టి సారిస్తాయి.

ఈ ప్రభుత్వ సంస్థలు, వివిధ ఇతర విభాగాలు మరియు ఏజెన్సీలతో పాటు, మహిళా సంక్షేమాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో మరియు భారతీయ సమాజంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను పరిష్కరించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.

13.5 స్వచ్ఛంద సంస్థలు

ప్రభుత్వ సంస్థలతో పాటు, భారతదేశంలోని అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలు మహిళా సంక్షేమం మరియు సాధికారత కోసం అంకితం చేయబడ్డాయి. ఈ సంస్థలు అట్టడుగు స్థాయిలో పనిచేస్తాయి మరియు వివిధ వర్గాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి అవిశ్రాంతంగా పనిచేస్తాయి. భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమం కోసం పనిచేస్తున్న కొన్ని ప్రముఖ స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. స్వయం ఉపాధి మహిళా సంఘం (SEWA):

SEWA అనేది 1972లో స్థాపించబడిన ట్రేడ్ యూనియన్ మరియు సామాజిక ఉద్యమం, ఇది అనధికారిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో మహిళా కార్మికులను నిర్వహించి, వారికి అధికారం ఇస్తుంది. ఇది మహిళలకు వారి ఆర్థిక అవకాశాలను మెరుగు పరచడానికి మరియు వారి జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి ఆర్థిక సేవలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ, పిల్లల సంరక్షణ మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి శిక్షణకు ప్రాధాన్యతను అందిస్తుంది.

2. ఉమెన్స్ ఇండియా ట్రస్ట్ (WIT):

ఉమెన్స్ ఇండియా ట్రస్ట్ అనేది 1968లో స్థాపించబడిన ఒక లాభాపేక్షలేని సంస్థ, ఇది వృత్తిపరమైన శిక్షణ, ఆదాయ-ఉత్పాదక కార్యకలాపాలు మరియు వారి హక్కుల కోసం వాదించడం ద్వారా నిరుపేద మహిళలకు సాధికారత కల్పించడానికి పని చేస్తుంది. WIT స్కిల్డెవలప్మెంట్, ఎంటర్ప్రెన్యూర్షిప్ప్రమోషన్మరియు మహిళల్లో స్వావలంబనను ప్రోత్సహించడంపై దృష్టిపెడుతుంది.

3. పురోగతి భారతదేశం:

బ్రేక్త్రూ ఇండియా అనేది లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు మహిళలు మరియు బాలికలపై హింసను అంతం చేయడంపై దృష్టి సారించే మానవ హక్కుల సంస్థ. ఇది హానికరమైన లింగ నిబంధనలను సవాలు చేయడానికి మరియు వారి హక్కులను నొక్కి చెప్పడానికి మహిళలను శక్తివంతంచేయడానికి వినూత్న మీడియా ప్రచారాలు, కమ్యూనిటీ సమీకరణ మరియు న్యాయవాద కార్యక్రమాలను ఉపయోగిస్తుంది.

4. మజ్లిస్ లీగల్ సెంటర్:

మజ్లిస్ లీగల్ సెంటర్ అనేది ముంబైకి చెందిన ఒక సంస్థ, ఇది అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన మహిళలకు, ప్రత్యేకించి గృహ హింస, లైంగిక వేధింపులు మరియు లింగ-ఆధారిత వివక్ష వంటి సందర్భాలలో న్యాయ సహాయం మరియు సహాయ సేవలను అందిస్తుంది. ఇది న్యాయం మరియు

చట్టపరమైన హక్కులకు మహిళల ప్రవేశాన్ని ప్రోత్సహించడానికి న్యాయవాద ప్రయత్నాలలో కూడా పాల్గొంటుంది.

5. అసోసియేషన్ ఫర్ రూరల్ అండ్ అర్బన్ నీడీ (ARUN):

ARUN అనేది తమిళనాడులో ఉన్న ఒక NGO, ఇది విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ, జీవనోపాధి మద్దతు మరియు సమాజ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల ద్వారా మహిళా సాధికారత కోసం పని చేస్తుంది. ఇది గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లోని అట్టడుగువర్గాలపై దృష్టిసారిస్తుంది మరియు మహిళల సామాజిక-ఆర్థికస్థితిని మెరుగుపరచడానికి కృషిచేస్తుంది.

6. సెంటర్ ఫర్ సోషల్ రీసెర్చ్ (CSR):

సెంటర్ ఫర్ సోషల్ రీసెర్చ్ అనేది ఢిల్లీకి చెందిన ఒక సంస్థ, ఇది మహిళల హక్కులు, లింగ సమానత్వం మరియు సామాజిక న్యాయానికి సంబంధించిన వివిధ సమస్యలపై పనిచేస్తుంది. ఇది లింగ-ఆధారిత హింస, మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు మహిళల ఆర్థిక సాధికారతను పరిష్కరించడానికి పరిశోధన, న్యాయవాద మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించే కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంది.

7. ప్రదాన్:

ప్రదాన్ అనేది స్థిరమైన జీవనోపాధి, వ్యవస్థాపకత మరియు సమాజ అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని మహిళలతో కలిసి పనిచేసే లాభాపేక్షలేని సంస్థ. ఇది మహిళా రైతులు, కళాకారులు మరియు వ్యవస్థాపకులకు వారి ఆదాయాన్ని మరియు సామాజిక సాధికారతను పెంపొందించడానికి శిక్షణ, ఆర్థిక మద్దతు మరియు మార్కెట్ అనుసంధానాలను అందిస్తుంది.

8. గ్రామీణ మహిళా వికాస్సంస్థాన్ (GMVS):

GMVS అనేది రాజస్థాన్‌లో పనిచేస్తున్న ఒక NGO, ఇది విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ, జీవనోపాధి ప్రమోషన్ మరియు కమ్యూనిటీ సమీకరణ ద్వారా మహిళా సాధికారతపై దృష్టి పెడుతుంది. ఇది లింగవివక్ష, బాల్యవివాహాలు మరియు మహిళల ఆరోగ్యం వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి గ్రామీణ మహిళలు మరియు సంఘాలతో సన్నిహితంగా పనిచేస్తుంది.

ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థలు, దేశవ్యాప్తంగా అనేక ఇతర సంస్థలతో పాటు, మహిళా సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడంలో, లింగ సమానత్వాన్ని పెంపొందించడంలో మరియు గౌరవప్రదమైన మరియు సంతృప్తికరమైన జీవితాలను గడపడానికి మహిళలను శక్తివంతం చేయడంలో ప్రభుత్వ సంస్థల ప్రయత్నాలను పూర్తి చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.

13.6 ముగింపు

ముగింపులో, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు, సాధారణంగా NGOలు అని పిలుస్తారు, సామాజిక అవసరాలను పరిష్కరించడంలో మరియు సామాజిక సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడంలో విభిన్నమైన ఇంకా పరిపూరకరమైన పాత్రలను పోషిస్తాయి. ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు నిబంధనల ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లో పనిచేస్తున్నప్పుడు, స్వచ్ఛంద సహకారాలపై

ఆధారపడటం మరియు న్యాయవాద, సేవా డెలివరీ మరియు కమ్యూనిటీ ఎంగేజ్‌మెంట్ద్వారావారి మిషన్‌లను కొనసాగిస్తూ, NGOలు స్వతంత్రంగా పనిచేస్తాయి.

ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రభుత్వంచే నిధులు సమకూరుస్తాయి మరియు వివిధ సామాజిక-ఆర్థిక సవాళ్లను పరిష్కరించే లక్ష్యంతో విధానాలు, కార్యక్రమాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి ఆదేశాన్ని కలిగి ఉంటాయి. వారు తరచుగా గణనీయమైన ఆర్థిక వనరులు, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు పెద్ద-స్థాయి కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి మరియు ప్రాంతాలు లేదా అధికార పరిధిలో విభిన్న జనాభాను చేరుకోవడానికి సంస్థాగత సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటారు. అయినప్పటికీ, వారు కొన్నిసార్లు బ్యూరోక్రాటిక్ అడ్డంకులు మరియు అడ్డంకులను ఎదుర్కోవచ్చు, అది వారి వశ్యత మరియు ఉద్భవిస్తున్న అవసరాలకు ప్రతిస్పందనను ప్రభావితం చేస్తుంది.

మరో వైపు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు లేదా NGOలు ప్రభుత్వం నుండి స్వతంత్రంగా పనిచేస్తాయి మరియు వారి కార్యకలాపాలకు నిధులు సమకూర్చడానికి విరాళాలు, గ్రాంట్లు మరియు దాతృత్వ మద్దతుపై ఆధారపడతాయి. వారు తరచుగా ప్రభుత్వ సేవలలో ఖాళీలను పూరిస్తారు, విధాన మార్పుల కోసం వాదిస్తారు మరియు వినూత్న విధానాలు మరియు ప్రత్యేక నైపుణ్యంతో నిర్దిష్ట సమస్యలను పరిష్కరిస్తారు. NGOలు వారి వశ్యత, అనుకూలత మరియు అట్టడుగు కనెక్షన్‌లకు ప్రసిద్ధిచెందాయి, వాటిని త్వరగా వనరులను సమీకరించడానికి మరియు వారి లక్ష్యాలను సాధించడానికి విభిన్న వాటాదారులతో సహకరించడానికి వీలుకల్పిస్తాయి.

ఆచరణలో, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు NGOలు సంక్లిష్టమైన సామాజిక సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి తరచుగా సహకరిస్తాయి, ప్రభావాన్ని పెంచడానికి వారి సంబంధిత బలాలు మరియు వనరులను ఉపయోగించుకుంటాయి. ప్రభుత్వ సంస్థలు రెగ్యులేటరీ ఫ్రేమ్‌వర్క్, ఫైనాన్షియల్ సపోర్ట్ మరియు ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌ను అందజేస్తుండగా, స్థానిక అవసరాలను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించడానికి NGOలు అట్టడుగు అంతర్దృష్టులు, కమ్యూనిటీ ఎంగేజ్‌మెంట్మ మరియు వినూత్న పరిష్కారాలను అందిస్తాయి.

అంతిమంగా, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు రెండూ సామాజిక సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడంలో, మానవ హక్కులను అభివృద్ధి చేయడంలో మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. కలిసి పని చేయడం మరియు ఒకరి ప్రయత్నాలను మరొకరు పూర్తి చేయడం ద్వారా, వారు అర్థవంతమైన మార్పును సృష్టించగలరు మరియు అన్ని వ్యక్తులు అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం ఉన్న సమ్మిళిత, సమానమైన సమాజాలను నిర్మించగలరు.

13.7 నమూనా ప్రశ్నలు

1. ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు అంటే ఏమిటి?
2. భారతదేశంలో మహిళా సంస్థ మరియు వారి పాత్రను వివరించండి?
3. కొన్నిప్రభుత్వసంస్థలుమరియుస్వచ్ఛందసంస్థలనువివరించండి?

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తిరావు

పాఠం-14

మహిళా సంక్షేమ శాఖలు

లక్ష్యములు

మహిళా సంక్షేమ శాఖలు మరియు వాటి ముఖ్య బాధ్యతలు ఏమిటో అర్థం చేసుకోవడం ఈ పాఠం యొక్క లక్ష్యం

నిర్మాణం

14.1 పరిచయం

14.2 మహిళా సంక్షేమ శాఖల కీలక బాధ్యతలు

14.3 భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమానికి బాధ్యత వహించే శాఖలు మరియు మంత్రిత్వ శాఖ

14.4 నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఉమెన్ అండ్ ఉమెన్ ప్రొటెక్షన్ సెల్

14.5 ముగింపు

14.6 నమూనా ప్రశ్నలు

14.1 పరిచయం

భారతదేశంలో, మహిళా సంక్షేమ శాఖలు విధానాలను రూపొందించడంలో, కార్యక్రమాలను అమలు చేయడంలో మరియు విభిన్న సామాజిక-ఆర్థిక నేపథ్యాలలో మహిళల సంక్షేమం మరియు సాధికారతను నిర్ధారించడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయి. ఈ విభాగాలు కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలు రెండింటిలోనూ పనిచేస్తాయి మరియులింగఅసమానత, హింస, వివక్షమరియుసామాజిక-ఆర్థికఅసమానతలతోసహామహిళలుఎదుర్కొంటున్నవివిధసవాళ్లనుపరిష్కరించేందుకుబాధ్యతవహిస్తాయి. మహిళా సంక్షేమ శాఖల స్థాపన లింగ సమానత్వాన్ని పెంపొందించడం, మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం, మహిళలు పూర్తిగా పాల్గొని దేశాభివృద్ధికి సహకరించే వాతావరణాన్ని కల్పించడంలో భారతదేశ నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఈ విభాగాలు మహిళల హక్కులను పురోగమించడంలో, విద్య, ఆరోగ్యం, ఉపాధి మరియు న్యాయపరమైన న్యాయం పొందడంలో వారి ప్రవేశాన్ని పెంపొందించడంలో మరియు మహిళలకు విలువనిచ్చే మరియు గౌరవించబడే సంఘటిత సమాజాన్ని పెంపొందించడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయి.

14.2 మహిళా సంక్షేమ శాఖల కీలక బాధ్యతలు

1. విధాన రూపకల్పన: మహిళల నిర్దిష్ట అవసరాలు మరియు ఆందోళనలను పరిష్కరించే విధానాలు మరియు పథకాలను రూపొందించడానికి మహిళా సంక్షేమ శాఖలు బాధ్యత వహిస్తాయి. ఈ విధానాలు

విద్య, ఆరోగ్యం, ఆర్థిక సాధికారత, చట్ట పరమైన హక్కులు మరియు సామాజిక సంక్షేమంతో సహా అనేక రంగాలను కలిగి ఉంటాయి.

2. కార్యక్రమ అమలు: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు మహిళా సంక్షేమం మరియు సాధికారతను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో వివిధ కార్యక్రమాలు మరియు కార్యక్రమాల అమలును పర్యవేక్షిస్తాయి. వారు ప్రభుత్వ ఏజెన్సీలు, ప్రభుత్వేతర సంస్థలు (NGOలు) మరియు పౌర సమాజ భాగస్వాములతో సహకరిస్తూ సేవలను సమర్థవంతంగా అందజేసేందుకు మరియు మహిళలకు మద్దతునిస్తారు.

3. చట్టపరమైన న్యాయవాదం మరియు రక్షణ: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు మహిళల చట్టపరమైన హక్కుల పరిరక్షణ కోసం వాదిస్తాయి మరియు వివక్ష, హింస లేదా దుర్వినియోగం అనుభవించిన మహిళలకు న్యాయం జరిగేలా కృషి చేస్తాయి. లింగ-ఆధారిత హింసను పరిష్కరించడానికి మరియు చట్టం ప్రకారం మహిళల హక్కులను సమర్థించడానికి వారు తరచుగా చట్ట అమలు చేసే సంస్థలు, న్యాయ సహాయ సంస్థలు మరియు న్యాయవ్యవస్థలతో సహకరిస్తారు.

4. అవగాహన మరియు న్యాయవాదం: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి, హానికరమైన మూస పద్ధతులను సవాలు చేయడానికి మరియు మహిళల పట్ల గౌరవం మరియు కలుపుకుపోయే సంస్కృతిని పెంపొందించడానికి అవగాహన ప్రచారాలు, న్యాయవాద కార్యక్రమాలు మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించే కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటాయి. వారు లింగ సమస్యలు మరియు మహిళల హక్కులు మరియు సాధికారత యొక్క ప్రాముఖ్యతపై కమ్యూనిటీలు, సంస్థలు మరియు విధాన రూపకర్తలను సున్నితం చేసే దిశగా పనిచేస్తారు.

5. పరిశోధన మరియు డేటా విశ్లేషణ: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు పరిశోధనలు నిర్వహిస్తాయి, డేటాను సేకరిస్తాయి మరియు మహిళల స్థితి, శ్రేయస్సు మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సూచికలకు సంబంధించిన పోకడలను విశ్లేషిస్తాయి. ఈ సమాచారం ఖాళీలను గుర్తించడంలో, సాక్ష్యం-ఆధారిత విధానాలను రూపొందించడంలో మరియు లింగ సమానత్వం మరియు మహిళా సాధికారత లక్ష్యాలను సాధించడంలో పురోగతిని పర్యవేక్షించడంలో సహాయ పడుతుంది.

6. కెపాసిటీ బిల్డింగ్ మరియు స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు మహిళలు తమ ఆర్థిక అవకాశాలు, వ్యవస్థాపక నైపుణ్యాలు మరియు నాయకత్వ సామర్థ్యాలను పెంపొందించుకోవడానికి సామర్థ్యాలను పెంపొందించే కార్యక్రమాలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మరియు వృత్తి శిక్షణ అవకాశాలను సులభతరం చేస్తాయి. ఈ ప్రయత్నాలు మహిళలు ఆర్థిక కార్యకలాపాలు మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో చురుకుగా పాల్గొనేలాచేస్తాయి.

7. పర్యవేక్షణ మరియు మూల్యాంకనం: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు మహిళా సంక్షేమం మరియు సాధికారతకు సంబంధించిన విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల అమలును పర్యవేక్షించడం మరియు వాటి ప్రభావాన్ని అంచనా వేయడం బాధ్యత వహిస్తాయి. వారు పర్యవేక్షణ యంత్రాంగాలను ఏర్పాటుచేస్తారు,

వాటాదారుల నుండి అభిప్రాయాన్ని సేకరిస్తారు మరియు జోక్యాలప్రభావం, సామర్థ్యం మరియు ఫలితాలను అంచనావేయడానికి మూల్యాంకనాలను నిర్వహిస్తారు.

8. సమన్వయం మరియు సహకారం: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు ఇతర ప్రభుత్వ శాఖలు, పౌర సమాజ సంస్థలు, అంతర్జాతీయ ఏజెన్సీలు మరియు ప్రైవేట్ రంగంతో సహా వివిధ వాటాదారులతో సహకరిస్తాయి, మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల కోసం ప్రయత్నాలు మరియు పరపతి వనరులను సమన్వయం చేస్తాయి. వారు భాగస్వామ్యాలు, ఉమ్మడి కార్యక్రమాలు మరియు జ్ఞానభాగస్వామ్యాన్ని గరిష్టంగా ప్రభావితం చేయడానికి మరియు చేరుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తారు.

9. ఖండన సవాళ్లను పరిష్కరించడం: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు కులం, తరగతి, జాతి, వైకల్యం మరియు లైంగిక ధోరణి వంటి ఇతర సామాజిక గుర్తింపులతో లింగం యొక్క ఖండనను గుర్తిస్తాయి. వారు లింగ సమానత్వం మరియు సాధికారత సాధనలో ఏ స్త్రీ వెనుకబడి ఉండకూడదని నిర్ధారిస్తూ, అట్టడుగున ఉన్న మరియు బలహీనమైన స్త్రీలు ఎదుర్కొంటున్న ఏకైక సవాళ్లను పరిష్కరించే సమ్మిళిత విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను అభివృద్ధిచేస్తారు.

10. మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం: మహిళా సంక్షేమ శాఖలు అన్ని స్థాయిల పాలనలో మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని మరియు నాయకత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి పని చేస్తాయి. వారు ఎన్నుకోబడిన సంస్థలలో మహిళల ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడానికి, మహిళల రాజకీయ నెట్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడానికి మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో లింగ-ప్రతిస్పందించే విధానాలు మరియు అభ్యాసాల కోసం వాదిస్తారు.

14.3 భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమానికి బాధ్యత వహించే శాఖలు మరియు మంత్రిత్వశాఖ

1. మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MWCD):

- MWCD అనేది మహిళా మరియు శిశు సంక్షేమానికి సంబంధించిన విధానాలు, కార్యక్రమాలు మరియు పథకాలను రూపొందించడానికి మరియు అమలు చేయడానికి బాధ్యత వహించే కేంద్ర స్థాయిలో నోడల్ ఏజెన్సీ.
- ఇది లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం, మహిళల హక్కులను రక్షించడం మరియు పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధికి భరోసా కల్పించడం వంటి కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షిస్తుంది.
- MWCD కింద ఉన్న ముఖ్య కార్యక్రమాలలో బేటీ బచావో బేటీ పఢావో (BBBP), ప్రధాన మంత్రిమాతృవందనయోజన (PMMVY), వన్స్టాప్సెంటర్ (OSC) పథకం మరియు మహిళాశక్తి కేంద్రాలు (MSKలు) ఉన్నాయి.

2. జాతీయ మహిళా కమిషన్ (NCW):

- NCW అనేది భారతదేశంలోని మహిళల హక్కులు మరియు ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి మరియు ప్రోత్సహించడానికి స్థాపించబడిన చట్టబద్ధమైన సంస్థ.

- ఇది మహిళలపై లింగ వివక్ష మరియు హింసకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను పరిశోధిస్తుంది, మహిళలకు సంబంధించిన సమస్యలపై అధ్యయనాలు మరియు పరిశోధనలను నిర్వహిస్తుంది మరియు మహిళా సాధికారత మరియు రక్షణ కోసం చర్యలను సిఫార్సు చేస్తుంది.
- NCW మహిళల హక్కులు మరియు లింగ సమానత్వం గురించి అవగాహన పెంచడానికి వర్క్‌షాప్‌లు, సెమినార్‌లు మరియు అవగాహన ప్రచారాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.

3. ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వశాఖ (MoHFW):

- MoHFW తల్లి మరియు శిశు ఆరోగ్యం, కుటుంబ నియంత్రణ, పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం మరియు మహిళలను ప్రభావితంచేసే వ్యాధులను ఎదుర్కోవడానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలను అమలుచేయడం ద్వారా మహిళా సంక్షేమంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తుంది.
- ఇది జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ (NHM), జననీ సురక్ష యోజన (JSY), మరియు ప్రధానమంత్రి సురక్షిత్మాతృత్వ అభియాన్ (PMSMA) వంటి పథకాల అమలును పర్యవేక్షిస్తుంది.

4. మానవ వనరుల అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MHRD):

- ఇప్పుడు విద్యా మంత్రిత్వ శాఖగా పిలవబడే MHRD, బాలికల విద్యను పెంపొందించడానికి మరియు పాఠశాల విద్య మరియు ఉన్నత విద్యకు ప్రాప్యతలో లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి కార్యక్రమాలతో సహా విద్యను ప్రోత్సహించడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.
- ఇది బాలికలకు విద్యను ప్రోత్సహించడానికి మరియు విద్యా ఫలితాలను మెరుగుపరచడానికి సర్వశిక్షా అభియాన్ (SSA), రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ (RMSA), మరియు బేటీ బచావో బేటీ పడావో (BBBP) వంటి కార్యక్రమాలను అమలుచేస్తుంది.

5. గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (MORD):

- గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో జీవనోపాధి ప్రోత్సాహం, స్వయం సహాయక బృందాలు, మహిళా సాధికారత మరియు సామాజిక భద్రతా కార్యక్రమాలతో సహా గ్రామీణ మహిళల సంక్షేమం లక్ష్యంగా వివిధ కార్యక్రమాలు మరియు పథకాలను MoRD అమలు చేస్తుంది.
- జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ (NRLM), దీన్ దయాళ్ అంత్యోదయ యోజన-జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధిమిషన్ (DAY-NRLM), మరియు మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధిహామీ పథకం (MGNREGS) వంటి ముఖ్య కార్యక్రమాలలో ఉన్నాయి.

6. సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వశాఖ (MoSJE):

- షెడ్యూల్డ్ కులాలు (SCలు), షెడ్యూల్డ్ తెగలు (STలు), మరియు ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు (OBCలు) మహిళలతో సహాసమాజంలోని అట్టడుగు మరియు బలహీనవర్గాల సంక్షేమ కార్యక్రమాలను MoSJE పర్యవేక్షిస్తుంది.

- ఇది షెడ్యూల్డ్ క్యాస్ట్ సబ్ ప్లాన్ (SCSP), ట్రైబల్ సబ్ ప్లాన్ (TSP), మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సాధికారత మరియు చేరిక కోసం ఉద్దేశించిన వికలాంగుల కోసం పథకాలు వంటి పథకాలను అమలుచేస్తుంది.

7. మైనారిటీ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ:

- మైనారిటీ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ మైనారిటీ వర్గాలకు చెందిన మహిళల కోసం విద్యా స్కాలర్‌షిప్‌లు, నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సాధికారత లక్ష్యంగా సంక్షేమ చర్యలతో సహా పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తుంది.
- ప్రధానమంత్రి కొత్త 15 పాయింట్ల కార్యక్రమం, మౌలానా ఆజాద్ నేషనల్ఫెలోషిప్, మరియు సీఖోఔర్కమావో (లెర్న్ &ఎర్న్) స్కీమ్‌లు ప్రధాన కార్యక్రమాలలో ఉన్నాయి.

ఈ విభాగాలు మరియు మంత్రిత్వ శాఖలు లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి, మహిళల హక్కులను ప్రోత్సహించడానికి మరియు భారతదేశం అంతటా లింగ సమానత్వం మరియు సాధికారతను పెంపొందించడానికి, దేశం యొక్క మొత్తం సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధికి దోహదపడేందుకు వివిధ వాటాదారులతో సహకరిస్తాయి.

14.4 నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఉమెన్ అండ్ ఉమెన్ ప్రొటెక్షన్ సెల్

నేషనల్ కమీషన్ ఫర్ ఉమెన్ యాక్ట్, 1990 (చట్టం నం. 20 ఆఫ్ ఇండియా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ 1990) ప్రకారం జనవరి 1992లో నేషనల్కమీషన్ఫర్ ఉమెన్చట్టబద్ధమైన సంస్థగా ఏర్పాటు చేయబడింది:

- రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన రక్షణలను సమీక్షించండి స్త్రీలు ;
- పరిష్కార శాసనాన్ని సిఫార్సు చేయండి కొలమానాలను ;
- ఫిర్యాదుల పరిష్కారాన్ని సులభతరం చేయడం మరియు
- మహిళలను ప్రభావితం చేసే అన్ని విధాన విషయాలపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వండి.

కమిషన్ తన ఆదేశానికి అనుగుణంగా, నివేదిక కింద సంవత్సరంలో మహిళల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి మరియు వారి ఆర్థిక సాధికారత కోసం వివిధ చర్యలను ప్రారంభించింది. కమీషన్ లక్షద్వీప్ మినహా అన్ని రాష్ట్రాలు/యూటీల పర్యటనలను పూర్తి చేసింది మరియు మహిళల స్థితి మరియు వారి సాధికారతను అంచనా వేయడానికి లింగ ప్రొఫైల్‌లను సిద్ధం చేసింది. ఇది పెద్ద సంఖ్యలో ఫిర్యాదులను స్వీకరించింది మరియు సత్వర న్యాయం అందించడానికి అనేక కేసులలో సుమోటోగా వ్యవహరించింది. ఇది బాల్య వివాహాల సమస్య, ప్రాయోజిత న్యాయపరమైన అవగాహన కార్యక్రమాలు, పరివారిక్ మహిళా లోక్ అదాలత్‌లను చేపట్టింది మరియు వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961, PNDT చట్టం 1994, భారతీయ శిక్షాస్మృతి 1860 మరియు జాతీయ మహిళా కమిషన్ చట్టం, 1990 వంటి చట్టాలను సమీక్షించింది. కఠినమైన మరియు సమర్థవంతమైన. ఈ సాంఘిక దురాచారాలకు వ్యతిరేకంగా సమాజంలో అవగాహన కల్పించేందుకు వర్క్‌షాప్‌లు/సంప్రదింపులు, మహిళల ఆర్థిక సాధికారతపై

నిపుణుల కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం, లింగ అవగాహన కోసం వర్క్‌షాప్‌లు/సెమినార్‌లు నిర్వహించడంతో పాటు ఆడభ్రూణ హత్యలు, మహిళలపై హింస మొదలైన వాటిపై ప్రచారాన్ని చేపట్టింది.

ఉమెన్ప్రొటెక్షన్సెల్

వివిధ రకాల లింగ సంబంధిత సమస్యలను పరిష్కరించడానికి పోలీసు శాఖ తన స్వంత టోల్ ఫ్రీ టెలిఫోన్ నంబర్‌తో పూర్తి స్థాయి మహిళా రక్షణ సెల్‌ను ఏర్పాటు చేయనుంది. ప్రభుత్వేతర సంస్థల సమన్వయంతో మహిళా పోలీస్ స్టేషన్ నుంచి సెల్ పని చేస్తుంది. సెల్‌కు వచ్చిన ప్రతి ఫిర్యాదును నమోదు చేసి, అవసరమైన చర్యలు వెంటనే ప్రారంభించబడతాయి.

సకాలంలో చర్య: సెల్ ఫిర్యాదును స్వీకరించిన తర్వాత సంబంధిత పోలీసు స్టేషన్‌ను హెచ్చరిస్తుంది లేదా ప్రభుత్వేతర సంస్థ యొక్క వాలంటీర్లకు సమాచారం అందించబడుతుంది. తీవ్రమైన సందర్భాల్లో, సంబంధిత లా అండ్ ఆర్డర్ వింగ్ అప్రమత్తం చేయబడుతుంది మరియు పరిస్థితి ఆధారంగా రక్షక్ వాహనం పంపబడుతుంది. భార్యాభర్తలు, అత్తమామలు, వధువుల మధ్య గొడవలు, సంఘవిద్రోహులు వికృతంగా ప్రవర్తించడం, పాఠశాలలు, కళాశాలల సమీపంలో మద్యం దుకాణాలపై ఫిర్యాదులు వంటి లింగపరమైన సమస్యలను సెల్డీల్చేస్తుంది.

విద్యార్థులకు సలహాలు: విద్యార్థులు అశ్లీల పోస్టర్లు, సినిమాలు మరియు టెలివిజన్ కార్యక్రమాలపై మీడియాకు, ప్రభుత్వానికి మరియు పోలీసులకు లేఖలు రాయడం ద్వారా నిరసన తెలపాలి. లింగ సమస్యలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను అనామకంగా పంపినప్పటికీ పోలీసులు వాటిపై చర్యలు తీసుకుంటారు. తదుపరి చర్య మరియు ప్రత్యుత్తరానికి ఆసక్తి ఉన్నవారు చిరునామా లేదా టెలిఫోన్ నంబర్‌ను అందించాలి. విద్యార్థులు కళాశాల యాజమాన్యం ద్వారా ఫిర్యాదు చేయవచ్చు, అది విద్యార్థి పేరు ప్రస్తావించకుండా లేఖ రాయవచ్చు. విద్యార్థులు, గుర్తింపు కార్డులు మరియు యూనిఫాంను పర్యవేక్షించడానికి కో-ఎడ్యుకేషన కళాశాలలు క్లోజ్డ్-సర్క్యూట్టెలివిజన్సిస్టమ్‌ల కోసం వెళ్లవచ్చు.

ఈవ్‌టీజర్లకు హెచ్చరిక: ఈవ్‌టీజింగ్‌కు పాల్పడే విద్యార్థులపై కఠిన చర్యలు తీసుకుంటామని ఈవ్‌టీజర్లకు వార్నింగ్ ఇచ్చారు.

మహిళలు మరియు పిల్లల సెల్ రక్షణ

మహిళలు మరియు పిల్లల సెల్ (POWC)కి రక్షణగా గతంలో ఉమెన్ గ్రీవెన్స్ సెల్ అని పేరు పెట్టబడింది, ఇది 23/06/94 తేదీ నాటి పోలీస్ డైరెక్టరేట్ ఆర్డర్ వైడ్ 568(17)/ORG/253/86 ద్వారా రూపొందించబడింది; IGP, సౌత్ బెంగాల్ ఆఫీస్ మెమో నం 1018(5) తేదీ 14/07/94. తర్వాత 02/03/95 నాటి GO నం 1309/PL/PD/4B-61/92 ప్రకారం ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుపై మహిళా ఫిర్యాదుల సెల్‌ను మహిళలు మరియు పిల్లల రక్షణ సెల్‌గా మార్చారు.

జువెనైల్ జస్టిస్ యాక్ట్, 2000 ప్రకారం నిర్దేశించబడిన పిల్లలపై నేరాలతో పాటు మహిళలపై జరిగే అన్ని నేరాలను POWC పరిశీలిస్తుంది. ఇది పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం, PD యొక్క పోలీస్ ఆర్డర్ నంబర్ 6/05 ద్వారా గతంలో ఇచ్చిన ఆదేశాలను కూడా అమలు చేస్తుంది.

POWC జిల్లాకు యాంటీ ట్రాఫికింగ్ సెల్‌గా పనిచేస్తుంది. ఇది అక్రమ రవాణాదారులపై నిఘా ఉంచుతుంది మరియు స్థానిక PS మరియు అధీకృత NGOల సహాయంతో రైడ్ మరియు రెస్క్యూ కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేస్తుంది.

POWC రాష్ట్రంలో మహిళలు మరియు పిల్లలపై నేరాలకు నోడల్ ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది మరియు WB మహిళా కమిషన్, WB మానవ హక్కుల కమిషన్ మరియు ఇతర ఏజెన్సీలతో సమన్వయం చేస్తుంది.

POWC కింది చర్యలను అమలు చేస్తుంది:

నరహత్య, వరకట్న మరణం, సెక్షన్ 292, 294, 354 మరియు 509 IPC, కిడ్నాప్, అపహరణ మరియు అత్యాచారం, స్త్రీధాన్దుర్వినియోగం 406 IPC, గృహహింస 498A IPCకి సంబంధించి భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సంబంధితని బంధనలు.

అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956.

ప్రికాన్సెప్షన మరియు ప్రినేటల్డయాగోనిస్టిక్టెక్నిగ్స్ (నిషేధం మరియు లింగ ఎంపిక) చట్టం, 2000.

బాల్య వివాహాల నమోదు చట్టం, 1929

వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961

వరకట్న నిషేధం (వధువు మరియు వరుడికి సమర్పించబడిన జాబితాల నిర్వహణ) నియమాలు, 1985.

జువెనైల్ జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టం, 2000.

పని ప్రదేశంలో మహిళలపై లైంగిక వేధింపులతో సహా అన్ని సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టు ఆదేశాలు మరియు తీర్పులు ఎప్పటికప్పుడు సబ్జెక్ట్‌పై జారీ చేయబడ్డాయి. మరియు మహిళలు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణాకు సంబంధించిన ఏవైనా ఇతర నేరాలు, సరిహద్దుల్లో అక్రమ రవాణా మరియు ఇతర సారూప్య కేసులతో సహా.

స్థానిక PS మరియు NGOల సహాయంతో జిల్లాల్లోని దుర్బల ప్రాంతాలలో మహిళలు మరియు పిల్లలపై హింసకు సంబంధించి POWC వివిధ అవగాహన కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.

ఇది జెండర్సెన్సిటైజేషన్‌పై వివిధ శిక్షణా కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.

ఈవ్ టీజింగ్, లైంగిక వేధింపులు, మహిళలు మరియు పిల్లలపై లైంగిక దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా, వివిధ ప్రాంతాల నుండి అక్రమ రవాణాకు గురైన బాధితులను రక్షించడానికి POWC ప్రత్యేక డ్రైవ్‌లను కూడా ఏర్పాటు చేస్తుంది.

ఇది అశ్లీల సాహిత్యం, పోస్టర్లు, హోర్డింగ్‌లు మొదలైన వాటిపై ప్రత్యేక దాడులు నిర్వహిస్తుంది మరియు సైబర్ కేఫ్, కేబుల్ టీవీసెట్‌వర్క్ మరియు అటువంటి రకమైన అశ్లీల సాహిత్యం విక్రయించబడే లేదా అందుబాటులో ఉన్న ఇతర ప్రదేశాలపై కూడా నిశితంగా గమనిస్తుంది.

POWC ద్వారా అందిన సమాచారం

ఫిర్యాదు ఉన్న వ్యక్తులు నేరుగా POWC, CID, భబానీ భబన్, 3వ అంతస్తు, అలీపూర్, కోల్-27 వద్దకు వచ్చి సహాయం కోసం అడగవచ్చు. లేకపోతే వారు తమ పిటిషన్‌ను పోస్ట్ ద్వారా పంపవచ్చు మరియు సెల్‌ను ఫోన్‌లో కూడా సంప్రదించవచ్చు. మళ్లీ కేసుల ఫిర్యాదుదారు (ఇప్పటికే జిల్లాలో ప్రారంభించారు) సంతృప్తి చెందకపోతే నేరుగా సెల్‌ను సంప్రదించి, సహాయం కోరవచ్చు.

14.5 ముగింపు

ముగింపులో, భారతదేశంలోని మహిళా సంక్షేమ శాఖలు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి, మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడానికి మరియు దేశవ్యాప్తంగా మహిళా సాధికారతను పెంపొందించడానికి కీలకమైన సంస్థలుగా పనిచేస్తాయి. విధానపరమైన జోక్యాలు, కార్యక్రమ అమలు, చట్టపరమైన న్యాయవాద, అవగాహన ప్రచారాలు మరియు పరిశోధనా కార్యక్రమాల ద్వారా, ఈ విభాగాలు మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని సృష్టించేందుకు దోహదం చేస్తాయి, ఇక్కడ మహిళలు తమ పూర్తి సామర్థ్యాన్ని గ్రహించి, దేశ నిర్మాణ ప్రయత్నాలకు దోహదపడతారు.

14.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. మహిళా సంక్షేమ శాఖల కీలక బాధ్యతలు ఏమిటి?
2. భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమానికి బాధ్యత వహించే శాఖలు మరియు మంత్రిత్వ శాఖపై వ్రాయండి?
3. నేషనల్కమిషన్ఫర్ ఉమెన్ అండ్ ఉమెన్ప్రొటెక్షన్సెల్‌ను వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తిరావు

పాఠం -15

కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర సంక్షేమ బోర్డు

లక్ష్యములు

కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర సంక్షేమ బోర్డు యొక్క అర్థం మరియు వాటి నిర్మాణం మరియు విధులను వివరించడం.

నిర్మాణం

15.1 పరిచయం

15.2 కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు యొక్క పరిణామం మరియు నిర్మాణం

15.3 రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు

15.4 కుటుంబ సలహా కేంద్రాలు

15.5 జాతీయ సంరక్షణ పథకం

15.6 షార్ట్ స్టే హోమ్

15.7 ముగింపు

15.8 నమూనా ప్రశ్నలు

15.1 పరిచయం

సాంఘిక సంక్షేమ భావన అనేది ఆధునిక ప్రభుత్వాల ఉద్దేశించిన ఫలితం. విస్తృత కోణంలో, సాంఘిక సంక్షేమం అనేది కమ్యూనిటీ యొక్క శ్రేయస్సును సూచిస్తుంది, ప్రత్యేకించి, బలహీన మరియు వెనుకబడిన సంఘాలు. వారికి ఆశ్రయం, వైద్యం, విద్య మొదలైన నాణ్యమైన సేవలకు ప్రాప్యత లేదు కాబట్టి వెనుకబడిన వారికి వనరుల సమాన పంపిణీని నిర్ధారించడం రాష్ట్రం యొక్క విధి. పరిమిత వనరుల కారణంగా, అది మానవ లేదా ఆర్థిక లేదా అవస్థాపన, సమాజాలకు నేరుగా సేవలను అందించడం సవాలుగా ఉంది. అందువల్ల, మహిళలు మరియు పిల్లలు ఎదుర్కొంటున్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను నిర్వహించడానికి ఒక వ్యవస్థీకృత చర్య కోసం స్వచ్ఛంద సంస్థలను చేర్చుకోవాలని ఇది ప్రయత్నిస్తుంది. నిజానికి, మహిళలు మరియు పిల్లలను విస్మరించకూడదు, ఎందుకంటే వారు దేశ పురోగతికి కీలకమైన అంశం.

ఈ యూనిట్‌లో, మేము సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ (CSWB) పాత్ర గురించి చర్చిస్తాము మరియు దాని విధులు మరియు పథకాలను అర్థం చేసుకుంటాము. CSWB గ్రౌండ్ లెవెల్లో స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయం అందించడంలో ఫెసిలిటేటర్‌గా పనిచేస్తుంది, తద్వారా సర్వీస్ ప్రొవైడర్ నుండి ఫెసిలిటేటర్‌గా దాని పాత్రను అభివృద్ధి చేస్తుంది.

15.2 కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు యొక్క పరిణామం మరియు నిర్మాణం

కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు (CSWB) 1953లో భారత ప్రభుత్వ తీర్మానం ద్వారా స్థాపించబడింది. ఇది మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని పూర్తి నిధులతో కూడిన స్వయంప్రతిపత్తి సంస్థ. CSWB యొక్క ఆదేశం సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించడం మరియు మహిళలు, పిల్లలు మరియు శారీరకంగా వికలాంగులకు సంబంధించిన లక్ష్య ప్రేక్షకుల కోసం సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం. CSWB బాధ్యతను నిర్వర్తిస్తున్నప్పుడు ప్రభుత్వం మరియు స్వచ్ఛంద రంగం మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని తగ్గించడం మరియు ప్రజలతో సంబంధాన్ని బలోపేతం చేయడం. సాంఘిక సంక్షేమ పథకాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను దృష్టిలో ఉంచుకుని, 1954లో, రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డులు (SSWB) అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలలో స్థాపించబడ్డాయి. SSWB యొక్క ప్రధాన లక్ష్యాలు (i) రాష్ట్ర శాఖల సంక్షేమ మరియు అభివృద్ధి కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేయడం; మరియు (ii) ముఖ్యంగా మారుమూల ప్రాంతాల్లో స్వచ్ఛంద సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలను ప్రోత్సహించడం. CSWB దాని చట్ట పరమైన హోదాను 1969లో పొందింది మరియు భారతీయ కంపెనీల చట్టం, 1956లోని సెక్షన్ 25 ప్రకారం నమోదు చేయబడింది.

1950లలో, CSWB వ్యవస్థాపక చైర్‌పర్సన్ డాక్టర్ దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్ మార్గదర్శకత్వంలో వివిధ సంక్షేమ పథకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. డా. దేశ్‌ముఖ్ ప్లానింగ్ కమీషన్‌లో 'సామాజిక సేవల'కి ఇన్‌ఛార్జ్‌గా ఉన్నప్పుడు, ఆమె మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక (1951-56) కోసం సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల ప్రణాళికలో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఉదహరించాలంటే, మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక స్త్రీలు మరియు పిల్లల అవసరాలు మరియు సవాళ్లకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలని నొక్కిచెప్పింది, వారు దుర్బలత్వ స్థితిలో ఉన్నారని కాదు, కానీ వారు సమాజంలోని అత్యంత ముఖ్యమైన అంశాలను ఏర్పరుస్తారు (భారత ప్రభుత్వం, 1951). ఈ ఎజెండాకు అనుగుణంగా, CSWB నిరుపేదలు, నిరుపేదలు మరియు వెనుకబడిన మహిళలు మరియు పిల్లలకు మద్దతునిచ్చే వివిధ పథకాలను అమలు చేస్తుంది. క్షేత్ర స్థాయిలో అతుకులు లేని సేవలను అందించడానికి అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలు రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డులతో (SSWB) జట్టుకుంటాయి. నిజానికి, SSWB యొక్క సిఫార్సుల ఆధారంగా, సామాజిక న్యాయాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి కట్టుబడి ఉన్న స్వచ్ఛంద సంస్థలకు CSWB ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది. పోస్టర్లు మరియు బహిరంగ ప్రచారాల ద్వారా మహిళలు మరియు పిల్లలను ప్రభావితం చేసే సమస్యలపై సమాచారాన్ని వ్యాప్తిచేయడంలో మరియు అవగాహన కల్పించడంలో SSWB కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

CSWB గ్రాంట్ ఇన్ ఎయిడ్స్, వెల్ఫేర్ ఎక్స్‌టెన్షన్ ప్రాజెక్టులు, మహిళామండల్స్, సోషియో ఎకనామిక్ ప్రోగ్రామ్, డైరీ స్కీమ్, కౌమారదశలో ఉన్న బాలికలు మరియు మహిళల కోసం కండెన్స్‌డ్ కోర్స్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రోగ్రామ్, వృత్తి శిక్షణా కార్యక్రమం, జాగృతి జనరేషన్ ప్రోగ్రామ్ వంటి అనేక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు మరియు పథకాలను అమలు చేసింది. స్కీమ్, షార్ట్ స్టే హోమ్ ప్రోగ్రామ్, ఈశాన్య రాష్ట్రాలకు మహిళా సాధికారత కోసం ఇంటిగ్రేటెడ్ స్కీమ్, ఇన్నోవేటివ్ ప్రాజెక్టులు మరియు ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సెంటర్ ప్రోగ్రామ్. దాని ఫ్లాగ్‌షిప్ ప్రోగ్రామ్‌లలో ఒకటి ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సెంటర్. ఇది వైవాహిక అసమ్మతి,

వరకట్నం, కుటుంబం, దుర్వినియోగం, గృహ హింస, వేధింపులు, సైబర్ నేరాలు మొదలైన సందర్భాల్లో బాధిత మహిళలకు కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందిస్తుంది. కుటుంబ సలహా కేంద్రంలో నిసేవలు స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా దేశవ్యాప్తంగా పంపిణీ చేయబడుతున్నాయి.

పరిపాలనా సామర్థ్యం కోసం CSWB మానిటరింగ్ అసెస్మెంట్ మరియు కెపాసిటీ బిల్డింగ్ డివిజన్ (MAC)ని ఏర్పాటు చేసింది. ముప్పై మూడు SSWBల పనితీరును పర్యవేక్షించడం, కార్యకర్తలకు అలాగే మహిళలు మరియు పిల్లలకు సామర్థ్య నిర్మాణ శిక్షణను నిర్వహించడం డివిజన్ యొక్క ముఖ్య లక్ష్యాలు. ఉదహరించడానికి, పథకం పర్యవేక్షణలో వారి నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి ఫీల్డ్ ఆఫీసర్లకు శిక్షణా కార్యక్రమాలు జరిగాయి. వివిధ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు మరియు పథకాలను సమన్వయం చేయడానికి, CSWB సమన్వయ విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ విభాగం యొక్క పాత్ర CSWB మరియు మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ, నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్ఫర్ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఇండియా (NITI) ఆయోగ మరియు ఇతర మంత్రిత్వశాఖల మధ్య కమ్యూనికేషన్ఛానెల్గా పనిచేయడం.

దశాబ్దాలుగా, CSWB వివిధ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులను సమన్వయం చేయడం ద్వారా అసమానత మరియు అన్యాయాన్ని ఎదుర్కొంది. విశేషమేమిటంటే, సామాజిక న్యాయం సరైన సమయంలో అందించబడినప్పుడు బలహీనులు సురక్షితంగా మరియు సురక్షితంగా భావించేలా చేస్తుంది. ప్రారంభంలో, CSWB సంక్షేమం వైపు మాత్రమే దృష్టి పెట్టింది, క్రమంగా అది మహిళలు మరియు పిల్లల అభివృద్ధిలో అడుగు పెట్టింది. ప్రస్తుతం సాధికారత వైపు మళ్లింది. సాధికారత విషయానికి వస్తే, అందరినీ కలుపుకొని పోవడాన్ని ప్రోత్సహించడం, గుర్తింపు పొందడం, నాణ్యమైన సేవలు మరియు అవకాశాలను పొందడం మరియు అన్నింటికీ మించి అనిశ్చితులను అధిగమించడం (సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ వెబ్సైట్).

జనరల్ బాడీ మరియు ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ

CSWB వ్యాపార నిర్వహణ కోసం జనరల్ బాడీ మరియు ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. జనరల్ బాడీకి CSWB చైర్పర్సన్ నేతృత్వం వహిస్తారు. ఇది సంబంధిత SSWB యొక్క అన్ని చైర్పర్సన్లు, చట్టం, వైద్యం, పోషకాహారం, సామాజిక పని, విద్య మరియు సామాజిక అభివృద్ధికి సంబంధించిన ఆరుగురు నిపుణులు, ముగ్గురు ప్రముఖ సామాజిక కార్యకర్తలు, మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి, గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ నుండి ప్రతినిధులు. , ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ సంక్షేమం, ఫైనాన్స్ మరియు నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఫర్ ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఇండియా (NITI) ఆయోగ్ మొదలైనవి. ఇందులో లోక్సభ నుండి ఇద్దరు సభ్యులు, రాజ్యసభ నుండి ఒక సభ్యుడు మరియు CSWB ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ కూడా ఉన్నారు.

CSWB చైర్పర్సన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీకి కూడా నేతృత్వం వహిస్తారు. అంతేకాకుండా, ఇతర సభ్యులలో ఐదుగురు ఎస్ఎస్డబ్ల్యుబికి చెందిన ప్రతినిధులు ఉన్నారు, ఇందులో కేంద్ర పాలిత ప్రాంతం నుండి ఒకరు, మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ, ఆర్థిక శాఖ, ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ, విద్యా శాఖ, ఒక్కొక్కరు ఇద్దరు నిపుణులు ఉన్నారు. జనరల్ బాడీ నుండి. CSWB యొక్క పరిపాలన ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీకి అప్పగించబడింది.

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు CSWBకి అధిపతిగా ఒక చైర్‌పర్సన్‌ను నియమించవచ్చు. ఈ విషయంలో, పరిపాలనా మరియు సంస్థాగత సామర్థ్యాలు కలిగిన ప్రముఖ సామాజిక కార్యకర్త ఆ పదవికి సరిపోతారని భావించవచ్చు. ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ మరియు ఇంటర్నల్ ఫైనాన్షియల్ అడ్వైజర్ కమ్ చీఫ్ అకౌంట్స్ ఆఫీసర్‌ను నామినేట్ చేయడానికి ప్రభుత్వం చైర్‌పర్సన్‌ను సంప్రదించవచ్చు. మరోవైపు, ఇతరసిబ్బందినిభర్తీచేయడానికిచైర్‌పర్సన్‌నుకూడాసంప్రదించవచ్చు.

వివిధ సంస్థల పాత్రలు

CSWB యొక్క విధులలో ఇవి ఉన్నాయి: (i) సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థల అవసరాలు మరియు అవసరాలను సర్వే చేయడం (ii) మారుమూల ప్రాంతాల్లో సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలను స్థాపించడం (iii) ఆ స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలకు గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ అందించడానికి (NGO) బలహీన జనాభాకు సంక్షేమ సేవలను అందిస్తోందిమరియు (iv) అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మరియు పథకాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వశాఖలు మరియు స్వచ్ఛందసంస్థలతో సమన్వయం చేసుకోవడం.

15.3 రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు

SSWB యాభై శాతం CSWB సభ్యులు మరియు యాభై శాతం SSWB సభ్యులు మరియు ప్రభుత్వ అధికారులను కలిగి ఉంది. దీనికి చైర్‌పర్సన్ మరియు సెక్రటరీ నేతృత్వం వహిస్తారు. అంతేకాకుండా, వాటిలో ఫీల్డ్ ఆఫీసర్లు మరియు సిబ్బంది కూడా ఉంటారు. బోర్డు ప్రతి మూడు సంవత్సరాలకు ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. SSWB యొక్క నియమాల పాలక కూర్పు మరియు విధుల ప్రకారం, ఒక ప్రముఖ సామాజిక కార్యకర్త రాష్ట్ర స్థాయిలో చైర్‌పర్సన్‌గా ఉంటారు. ప్రముఖ సామాజిక కార్యకర్త కావడమే కాకుండా, చైర్‌పర్సన్ కావడానికి షరతులో వారు ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధి లేదా లాభదాయకమైన పదవిని కలిగి ఉండకూడదు. CSWB రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి SSWB చైర్‌పర్సన్‌ని ఎంపిక చేస్తుంది. SSWB యొక్క చైర్‌పర్సన్‌ను CSWB ఆమోదంతో సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నియమిస్తాయి. 2020 నాటికి, SSWBకి ముప్పై ముగ్గురు చైర్‌పర్సన్‌లు ఉన్నారు. CSWB CSWB ద్వారా నిర్ణయించబడిన సభ్యులను కలిగి ఉండవచ్చు.

'SSWB యొక్క నియమాల పాలక కూర్పు మరియు విధులు' ప్రకారం చైర్‌పర్సన్ తప్పనిసరిగా మహిళా సామాజిక కార్యకర్త అయి ఉండాలి మరియు కూర్పుకు సంబంధించి సంబంధిత రాష్ట్రాలలోని ప్రతి ప్రధాన జిల్లాకు ప్రాతినిధ్యం వహించడానికి ఒక సామాజిక కార్యకర్త సభ్యుడుగా ఉండాలి. అదనంగా, యూనివర్సిటీ, సోషల్ వర్క్ డిపార్ట్‌మెంట్ నుండి ఒక ప్రతినిధి, ఆరోగ్యం, విద్య, సాంఘిక సంక్షేమం, మహిళా సంక్షేమం, కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్ మొదలైన శాఖలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న అధికారులు. సంబంధిత రాష్ట్ర శాసనసభల నుండి ఒక మహిళా ప్రతినిధి కూడా ఉంటారు, వీరిని నామినేట్ చేస్తారు. సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు. నాన్-అఫీషియల్ సభ్యుల గరిష్ట పరిమితిని సూచిస్తూ, ఇది CSWBచే నిర్ణయించబడుతుంది. సభ్యత్వం యొక్క వ్యవధికి సంబంధించి, SSWB యొక్క చైర్‌పర్సన్ గరిష్టంగా రెండు వరుస పదాల వ్యవధితో మూడేళ్లపాటు పదవిలో ఉంటారు. అదేవిధంగా, బోర్డు సభ్యులు వరుసగా

రెండు పర్యాయాలకు మించి పదవిలో ఉండలేరు. బోర్డు సంవత్సరానికి కనీసం నాలుగు సార్లు సమావేశమవుతుంది. అన్ని సమావేశాలను చైర్‌పర్సన్ సమావేశపరచాలి మరియు అధ్యక్షత వహించాలి. చైర్‌పర్సన్ లేని పక్షంలో, సభ్యుల నుండి ఎవరైనా సభ్యుడిని ఎన్నుకోవచ్చు.

CSWB మరియు సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పరస్పర అంగీకారంతో మాత్రమే SSWB రద్దు చేయబడవచ్చు లేదా చైర్‌పర్సన్ లేదా బోర్డ్ యొక్క ఏదైనా సభ్యుడిని పదవి నుండి తొలగించవచ్చు. చైర్‌పర్సన్ లేదా సభ్యులలో ఎవరికైనా పదవీ కాలం ఈ క్రింది కారణాల వల్ల మాత్రమే రద్దు చేయబడుతుంది: (i) అస్పష్టమైన మనస్సు (ii) దోషిగా నిర్ధారించబడిన లేదా జైలు శిక్ష విధించబడిన (iii) దివాలా తీసిన (iv) వ్యక్తికి నిరాకరించిన లేదా అసమర్థుడై నవ్యక్తిడిశ్చార్జ్ విధులు (v) బోర్డు యొక్క వరుసగా మూడు సమావేశాలకు హాజరు లేకపోవడం.

బోర్డు యొక్క కొన్ని విధులు: (i) ఫీల్డ్ మరియు CSWB మధ్య సమాచార మార్పిడి మాధ్యమంగా వ్యవహరించడం మరియు దీనికి విరుద్ధంగా (ii) గ్రాంట్-ఇన్- కోసం స్వీకరించిన దరఖాస్తులను ఆహ్వానించడం, అంగీకరించడం, పరిశీలించడం మరియు CSWBకి సిఫార్సు చేయడం స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు ఇతర సంస్థల నుండి సహాయాలు (iii) CSWB లేదా ఇతర ప్రభుత్వ శాఖలకు స్వచ్ఛంద సంస్థలు/సంస్థలు/ప్రాజెక్ట్‌ల పనితీరు గురించి 137 సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డును పర్యవేక్షించడానికి మరియు నివేదించడానికి రాష్ట్ర అవసరాల ఆధారంగా కార్యక్రమాలు మరియు కార్యకలాపాలు (v) రాష్ట్ర శాఖలు (vi) చేపట్టే సంక్షేమ మరియు అభివృద్ధి కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేయడానికి (vi) ఇప్పటివరకు వెలికితీసిన ప్రాంతాలలో స్వచ్ఛంద సంస్థల అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి (vii) ఫీల్డ్కౌన్సెలింగ్ అందించడంలో CSWBకి సహాయం చేయడానికి ఎయిడెడ్ ఏజెన్సీలకు సేవలు.

తదుపరి విభాగాలలో, మేము CSWB యొక్క మార్గదర్శక పథకాలు, కుటుంబ సలహా కేంద్రాలు, నేషనల్క్రెష్స్కీమ మరియు షార్ట్స్టేహోమ గురించి చర్చిస్తాము.

4.4.4 కుటుంబసలహాకేంద్రాలు

CSWB 1983 సంవత్సరంలో ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సెంటర్ (FCC)ని ప్రారంభించింది. ఇది వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా అమలు చేయబడిన CSWB యొక్క మార్గదర్శక పథకం. FCC యొక్క పాత్ర లక్ష్య ప్రేక్షకులకు సలహాలు ఇవ్వడం, సిఫార్సు చేయడం మరియు సేవలను పునరుద్ధరించడం. లక్ష్య ప్రేక్షకులలో దుర్వినియోగం/దౌర్జన్యాలు, కుటుంబ అసమానతలు మరియు సాంఘిక బహిష్కరణకు గురైన మహిళలు మరియు పిల్లలు ఉన్నారు 1 . ప్రకృతి వైపరీత్యాల విషయంలో, ఇది జోక్యాలు మరియు ట్రామా కౌన్సెలింగ్‌ను కూడా అందిస్తుంది 2 . అంతేకాకుండా, ఇది మహిళల గౌరవాన్ని ప్రభావితం చేసే సామాజిక సమస్యలపై అవగాహన మరియు ప్రజల అభిప్రాయాన్ని మరియు మద్దతును సమీకరించడం. వారు బాధిత మహిళలు మరియు పిల్లలతో క్షేత్ర స్థాయిలో పని చేస్తారు కాబట్టి వారు స్థానిక పరిపాలన, పోలీసు, కోర్టులు, ఉచిత న్యాయ సహాయ కేంద్రాలు, వైద్య మరియు మానసిక సంస్థలు, వృత్తి శిక్షణా కేంద్రాలు మొదలైన వాటితో సహకరిస్తారు.

FCC యొక్క కొన్ని లక్ష్యాలు (i) వరకట్న మరణ కేసులో స్వతంత్ర విచారణ చేయడం వంటి సంక్షోభ జోక్య సేవలను అందించడం (ii) వేరు వైవాహిక కేసులలో సయోధ్య కోసం ప్రయత్నాలు చేయడం మరియు వివాహ కేసులలో కోర్టు వెలుపల పరిష్కారం (iii) రెఫరల్ సేవలను అందించడం. స్వధార్ గృహ 3 వంటి, ఉచిత న్యాయ సహాయాలు, పోలీసు సహాయం మొదలైనవి (iv) ఆపదలో ఉన్న మహిళలు/పిల్లలు మరియు వారిపై ఆధారపడిన వారికి (సెంట్రల్సోషల్వెల్ఫేర్బోర్డ్వెబ్సైట్) తగిన పునరావాస సేవలను అందిస్తాయి.

సహాయం పొందేందుకు అర్హత షరతులు

FCC కింద ఆర్థిక సహాయం పొందడానికి అర్హత షరతులు ఉన్నాయి

i. సంస్థ తగిన చట్టం క్రింద నమోదు చేయబడాలి

ii. అన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఫర్ ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఇండియా (NITI) ఆయోగ్ పోర్టల్లో నాన్-గవర్నమెంట్ ఆర్గనైజేషన్ (NGO) యొక్కశాశ్వతఖాతానంబర్లు (PAN) మరియు NGO యొక్క ఆఫీస్బేరర్లతో పాటు నమోదు చేయబడాలి.

iii. 1 సామాజిక బహిష్కరణ అనేది సాధారణంగా ఇతర వ్యక్తులు లేదా సమూహాల నుండి ఒక వ్యక్తి లేదా సమూహాన్ని మినహాయించడాన్ని సూచించే పదం. 2 ట్రామా థెరపీ అనేది వ్యక్తిగత నష్టం లేదా ఆర్థిక నష్టం లేదా ఏదైనా దురదృష్టకర సంఘటన వంటి బాధాకరమైన సంఘటన వల్ల కలిగే భావోద్వేగ ప్రతిస్పందనను ఎదుర్కోవడంలో సహాయపడే ఒక రకమైన చికిత్స. 3 స్త్రీలు మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ స్వాధార్ గ్రేహ్ పథకాన్ని అమలు చేస్తోంది, ఇది క్లిష్ట పరిస్థితులలో బాధితులు, పునరావాసం కోసం సంస్థాగత మద్దతు అవసరమయ్యే మహిళలను లక్ష్యంగా చేసుకుంది, తద్వారా వారు గౌరవప్రదంగా వారి జీవితాన్ని గడపవచ్చు. ఈ పథకం ఈ మహిళలకు నివాసం, ఆహారం, దుస్తులు మరియు ఆరోగ్యంతో పాటు ఆర్థిక మరియు సామాజిక భద్రతను అందిస్తుంది. 138 గ్రాంట్లు కోరడం కోసం వివిధ సంస్థల పాత్రలు

iv. FCC యొక్క లక్ష్యాలను నెరవేర్చడానికి సిబ్బంది, సౌకర్యాలు, వనరులు, నిర్వాహక నైపుణ్యం మరియు అనుభవం యొక్క పాత్రలు మరియు బాధ్యతలు

v. సంస్థ యొక్క ఆర్థిక స్థితి పటిష్టంగా ఉండాలి మరియు అదనపు నిధులను పొందగలగాలి

vi. FCC పథకం మతం, కులం, జాతి, మతం లేదా భాషతో సంబంధం లేకుండా భారతీయ పౌరులందరికీ అందుబాటులో ఉంటుంది.

ఆర్గనైజేషనల్సెటప్

ప్రతి ఎఫ్సిసి సామాజిక కార్యకర్తలు, స్థానిక పరిపాలన, పోలీసు, రాష్ట్ర ఉచిత లీగల్ ఎయిడ్ సెల్లు మరియు స్వధార్ గృహ సౌకర్యాలను అందించే ఇతర స్వచ్ఛంద సంస్థల ప్రతినిధితో కూడిన సబ్కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం తప్పనిసరి. అలాగే, విడిచిపెట్టిన మహిళల పునరావాసంలో పాలుపంచుకున్న ఏదైనా సంస్థ. FCC యొక్క లక్ష్యాలను సాధించడానికి ఉపసంఘం కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించవచ్చు. FCC యొక్క సమర్ధవంతమైన పనితీరు కోసం, సబ్-కమిటీ కనీసం మూడు నెలలకు ఒకసారి సమావేశం కావాలి.

అంతే కాకుండా, బాధితులకు సులభంగా అందుబాటులో ఉండే ప్రాంతంలో FCCని ఏర్పాటు చేయాలి. ఇది ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవల కోసం ప్రాథమిక సౌకర్యాలతో కూడిన ప్రత్యేక గదిని కలిగి ఉండాలి. CSWB నుండి ఆమోదం పొందకుండా FCC యొక్క స్థానం మార్చబడదు. FCC చిరునామా మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలను జిల్లా కలెక్టర్ మరియు జిల్లా పోలీసు కమిషనర్‌కు తెలియజేయాలి, తద్వారా వారి మధ్య క్రియాశీల సహకారం ఉంటుంది. 90 శాతం వ్యయం CSWB ద్వారా మరియు 10 శాతం సంబంధిత స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారా జరుగుతుంది. వివరించడానికి, మొత్తం వార్షిక బడ్జెట్‌లో రూ. 3,20,00, రూ. 2,88,000 CSWB (90 శాతం) ద్వారా అందించబడుతుంది మరియు రూ. 32,000 FCCని అమలు చేసే స్వచ్ఛంద సంస్థ (10 శాతం) ద్వారా కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందించడం FCC యొక్క ప్రాథమిక బాధ్యత కాబట్టి, ఒక్కో FCCకి ఇద్దరు కౌన్సెలర్లు సేవలను అందించడానికి అనుమతించబడ్డారు. గౌరవ వేతనం రూ. 10,000 ప్రతి కౌన్సెలర్‌కు నెలకు చెల్లించ బడుతుంది.

గత ఐదేళ్లలో FCCల అభివృద్ధి కోసం నిర్వహించిన కొన్ని శిక్షణా కార్యక్రమాలు: (i) మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు ద్వారా రెండు రోజుల 'ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సెంటర్ల (FCC) కౌన్సెలర్ల కోసం ఓరియంటేషన్ శిక్షణ కార్యక్రమం' నిర్వహించబడింది. భోపాల్ లో; (ii) నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పబ్లిక్ కోఆపరేషన్ అండ్ చైల్డ్ డెవలప్‌మెంట్ (NIPCCD), బెంగళూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్‌లో రిజిస్టర్ అయిన FCC కౌన్సెలర్లకు శిక్షణా కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది; (iii) నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెంటల్ హెల్త్ అండ్ న్యూరో-సైన్సెస్ (నిమ్హాన్స్) సహకారంతో కర్ణాటక స్టేట్సోషల్వెల్ఫేర్బోర్డ్ FCC కౌన్సెలర్‌ల కోసం రిఫ్రెషర్ట్రైనింగ్ప్రోగ్రామ్‌ను నిర్వహించింది.

కేసు ఉదాహరణ 1

అబినాష్, అంతర్ముఖుడు మరియు కష్టపడి పనిచేసే విద్యార్థి తమిళనాడులోని సెంబుకుడిపట్టిలో 8వ తరగతి చదువుతున్నాడు. ఒక రోజు అతను తప్పిపోయాడు మరియు అతని తల్లిదండ్రులకు అక్టోబర్ 13, 2016న కిడ్నాప్ చేయబడిందని సమాచారం అందింది. సంఘం సభ్యులు FCC, సెంటర్ ఫర్ రూరల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ (CRED)ని సంప్రదించమని వారికి మార్గనిర్దేశం చేశారు. మానసిక క్షోభకు గురైన తల్లిదండ్రులు ఎఫ్‌సిసిలో ఉన్న కౌన్సెలర్‌ను సంప్రదించి అబినాష్ గురించిన సమాచారాన్ని పంచుకున్నారు. FCC యొక్క లక్ష్యం లీగల్ మరియు సైకలాజికల్ కౌన్సెలింగ్ అందించడం, తల్లిదండ్రులకు 139 సెంట్రల్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ ఎమోషన్-ఫోకస్డ్ థెరపీ అందించబడింది. అతని తల్లిదండ్రులు అందించిన వివరాల ఆధారంగా, అక్టోబర్ 14, 2016న CRED సెక్రటరీ Mr.అళగేశన్ ఫస్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ రిపోర్ట్ (FIR) కోసం దాఖలు చేశారు. పోలీసులు ఎంత ప్రయత్నించినా, అబినాష్ ఎక్కడా కనిపించలేదు. ఇంకా, Mr.అళగేశన్ ఈ కేసును చైల్డ్ లైన్ 1098కి నివేదించారు. చైల్డ్ లైన్ బృందం (బాధిత పిల్లల కోసం పనిచేసే హెల్ప్‌లైన్) మరియు CRED సహాయంతో అబినాష్‌ను మరుదు అనే వ్యక్తి కిడ్నాప్ చేసినట్లు కనుగొనబడింది. బస్టాండ్ సమీపంలో అబినాష్ అపరిచితుడితో కనిపించాడని, బాల కార్మికుడిగా అతనిని చేర్చుకోవడమే ఉద్దేశ్యమని ప్రత్యక్ష సాక్షులు మరియు ఇతర వర్గాలు వెల్లడించాయి. CRED వెంటనే విషయాన్ని కిడ్నాపర్ తల్లిదండ్రులకు తెలియజేసి, అతని స్థలాన్ని గుర్తించమని కోరింది.

చివరికి, కిడ్నాపర్నుండి అబినాష్ను రక్షితంగా రక్షించబడ్డాడు మరియు అతని తల్లిదండ్రుల వద్దకు తిరిగి వచ్చాడు.

15.5 జాతీయ సంరక్షణ పథకం

CSWB యొక్క ప్రధాన పథకాలలో ఒకటి నేషనల్ క్రెష్ స్కీమ్, ఇది SSWBలు మరియు NGOల ద్వారా అమలు చేయబడుతుంది. క్రెచ్ మరియు డే కేర్ సేవలు పని చేసే తల్లులకు మాత్రమే కాకుండా, తగిన పిల్లల సంరక్షణ మరియు ఉపశమనం పొందని పేద మహిళలకు కూడా అవసరం. మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోని CSWB యొక్క క్రెష్ విభాగం ఈ పథకంతో వ్యవహరిస్తుంది. ఇది అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలో పని చేస్తుంది. పథకం యొక్క లక్ష్యాలు: (i) 6 నెలల నుండి 6 సంవత్సరాల పిల్లలకు డే కేర్ సౌకర్యాలను అందించడం (ii) అనుబంధ పోషకాహారం మరియు తగిన ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాల ద్వారా పిల్లల పోషకాహారం మరియు ఆరోగ్య స్థితిని మెరుగుపరచడం (iii) ప్రీ-స్కూల్ విద్యను అందించడం పిల్లలు (iv) పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధికి (శారీరక, అభిజ్ఞా, సామాజిక మరియు ప్రీస్కూల్ విద్య) (v) పిల్లలకు వయస్సు-తగిన కార్యకలాపాలను అందించడం (vi) మహిళలు మరియు సంరక్షకులకు విద్య మరియు సాధికారత కల్పించడం, తద్వారా వారు మెరుగైన పిల్లల సంరక్షణను అందిస్తారు. 2016-17 నాటికి ఒక్కో క్రెష్ సెంటర్‌కు రూ. 1, 26,440 సంవత్సరానికి.

కొత్త క్రెచ్‌ల కోసం నీడ్-ఆధారిత అప్లికేషన్‌లు స్థానిక వార్తాపత్రికలు మరియు CSWB వెబ్ పోర్టల్‌లో విస్తృతంగా ప్రచారం చేయబడతాయి. వనరుల వృథాను నివారించడానికి, ఎన్‌జిఓలు అలాగే ఎస్ఎస్‌డబ్ల్యుబి ఫీల్డ్ ఆఫీసర్లు బేస్ లైన్ సర్వే నిర్వహించి క్రెచ్‌ల అవసరం ఉందా లేదా అని పరిశీలించాలని భావిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు, గ్రామ స్థాయిలో పని చేసే తల్లులకు సంబంధించిన డేటా అవసరం. అలాగే, అన్కవర్డ్ ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. గ్రౌండ్ లెవెల్లో పరిస్థితిని సమీక్షించడానికి మరియు క్రెచ్ అవసరాన్ని నిర్ధారించడానికి, జిల్లా యంత్రాంగం నిర్ధారించడానికి నిమగ్నమై ఉంది. స్వచ్ఛంద సంస్థ దరఖాస్తు చేసుకున్న తర్వాత, ఏజెన్సీ ఆధారాల ఆధారంగా SSWB దానిని పరిశీలిస్తుంది.

అందించిన సేవలు

డే కేర్ సౌకర్యాలు ఒక రోజులో ఎనిమిది గంటలు లేదా పథకంలో అందించిన విధంగా అందుబాటులో ఉంటాయి. ప్రీ-స్కూల్ విద్యతో పాటు, ఇది పిల్లలకు సప్లిమెంటరీ న్యూట్రిషన్, రొటీన్ హెల్త్ చెకప్‌లు మరియు ఇమ్యునైజేషన్, గ్రోత్ మానిటరింగ్ మరియు హెల్త్ మరియు న్యూట్రిషన్ అంశాలు మొదలైనవి కూడా అందిస్తుంది. ఒక సెంటర్‌లో 25 మంది పిల్లల వరకు నమోదు చేసుకోవచ్చు. ఒక ఉదయం అల్పాహారం/ వివిధ సంస్థల అల్పాహారం, ఒక మధ్యాహ్న భోజనం మరియు ఒక మధ్యాహ్న అల్పాహారం వంటి 140 పాత్రలతో పిల్లలకు రోజుకు మూడుసార్లు ఆహారం అందించబడుతుంది. అవసరమైతే చిన్న పిల్లలకు పాలు అందిస్తారు.

పర్యవేక్షణ

క్రెచ్‌ల పనితీరును పర్యవేక్షించడానికి, CSWBలో పదిహేను మంది ప్రాజెక్ట్ అధికారులు, నలభై తొమ్మిది మంది అసిస్టెంట్ ప్రాజెక్ట్ ఆఫీసర్లు మరియు యాభై ఐదు మంది సంక్షేమ అధికారులు ఉన్నారు. వివిధ రాష్ట్రాలలో మొత్తం నూట పంతొమ్మిది మంది ఫీల్డ్ ఆఫీసర్లను నియమించారు. అధికారులు సోషల్ సైన్సెస్‌లో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ అయి ఉండాలి మరియు పర్యవేక్షణ కోసం CSWB జోన్‌లు మరియు జిల్లాలను కేటాయించాలి. ఈ అధికారులు CSWB మరియు SSWBలకు కాలానుగుణ నివేదికలను సమర్పించాలని భావిస్తున్నారు.

2016-17 సంవత్సరంలో 2,92,990 మంది పిల్లలతో మొత్తం 11,451 క్రెచ్‌లు మంజూరయ్యాయి. ప్రస్తుతం జాతీయ శిశు సంరక్షణ పథకం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు బదిలీ చేయబడింది.

కేసు ఉదాహరణ 1

క్రెష్వర్కర్స్కుసంశిక్షణాకార్యక్రమాలు: ఉదాహరణలనుఎంచుకోండి

(i) 2016లో మేఘాలయ స్టేట్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ ద్వారా క్రెష్ వర్కర్ల కోసం రెండు రోజుల శిక్షణ కార్యక్రమం నిర్వహించబడింది. శిక్షణ కంటెంట్‌లో శిశు సంరక్షణ, పిల్లల వయస్సు-తగిన పోషకాహార అవసరాలు మరియు ప్రీ-స్కూల విద్యకు అవసరమైన నైపుణ్యాలు ఉన్నాయి.

(ii) కర్నాటక సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు 2017లో రెండు రోజుల క్రెష్ వర్కర్స్ శిక్షణను నిర్వహించింది. శిక్షణ కంటెంట్‌లో 0 నుండి 6 సంవత్సరాల మధ్య పిల్లలను ప్రభావితం చేసే అంటు వ్యాధులు, కేంద్రం యొక్క పరిశుభ్రత మరియు పరిశుభ్రత, మాతా మరియు శిశు సంరక్షణ, మానసిక-సామాజిక అంశాలు ఉన్నాయి. సంరక్షణ, మరియు పిల్లల అవసరాలను తీర్చడం.

(iii) 2016లో పశ్చిమ బెంగాల్ స్టేట్ సోషల్ వెల్ఫేర్ బోర్డ్ ద్వారా రెండు రోజుల క్రెష్ వర్కర్స్ ట్రైనింగ్ నిర్వహించబడింది. శిక్షకులు ఆరోగ్యకరమైన వంట నైపుణ్యాలు మరియు అలవాట్లు మరియు ఆహారం యొక్క పోషకవిలువలను సంరక్షించే మార్గాల గురించి ప్రదర్శించారు.

కేసు ఉదాహరణ 2

సీమా తల్లి వాణిజ్య సెక్స్ వర్కర్. ఆమెకు ఆరు నెలల వయస్సు ఉన్నప్పుడు, సీమ క్రెచ్‌లో పెరిగింది. ఒక పెద్ద తోబుట్టువు అయిన ఆమె కేవలం మూడు సంవత్సరాల వయస్సులో ఉన్నప్పుడు తన ఇద్దరు సోదరులను చూసుకుంది. క్రెష్‌లోని సిబ్బంది ఆమెను చాలా చిన్న వయస్సులో కూడా బాధ్యతాయుతమైన మరియు పరిణతి చెందిన వ్యక్తిగా గుర్తించారు, ఆమె పాటలు, డ్యాన్స్, పెయింటింగ్ మొదలైన అన్ని ఆటలలో తన ఆనందాన్ని తెలుసుకునేది. క్రెచ్ సురక్షితంగా ఉంది. మరియు సురక్షితంగా, ఆమె యుక్తవయస్సులో ఉన్నప్పుడు కూడా క్రెచ్ సిబ్బందితో సీమా యొక్క పరిచయం కొనసాగింది. సీమ తన దినచర్యను ఉదయం పూట పాఠశాలకు హాజరవడం మరియు మధ్యాహ్న సమయాల్లో క్రెచ్‌కి హాజరవుతుండటం వలన క్రెష్ సిబ్బంది ఆమెను చాలా జాగ్రత్తగా చూసుకున్నారు. బోధించడంలో ఆమె ఆసక్తి అపారమైనది (క్రెచ్‌లో ఉన్నప్పుడు ఆమె సంపాదించింది), ఆమె తన సోదరులకు మరియు ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని బస్తీలో ఉన్న పొరుగు మహిళలకు బోధించడం ప్రారంభించింది.

ఆమె విద్యా నైపుణ్యాన్నిచూసి, క్రెచ్సిబ్బందిసిమాను తదుపరి విద్యను అభ్యసించడానికి అనుమతించమని ఆమె తల్లిని ఒప్పించారు.

క్రెష్ సిబ్బంది యొక్క సున్నితత్వం పిల్లల నేర్చుకునే ఉత్సుకతను ఎలా కాపాడుతుందో అర్థం చేసుకోవడానికి ఇది ఒక ఉదాహరణ.

15.6 షార్ట్ స్టే హోమ్

షార్ట్ స్టే హోమ్ పథకాన్ని 1969లో మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి శాఖ ప్రారంభించింది, అయితే 1999-2000లో దీనిని CSWBకి అప్పగించారు. నిరాశ్రయులైన మహిళలు మరియు బాలికలకు తాత్కాలిక ఆశ్రయం మరియు పునరావాస సేవలను అందించడం ఈ పథకం లక్ష్యం. . బాధిత మహిళలు మరియు బాలికలకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించడంలో అనుభవం ఉన్న రిజిస్టర్డ్ స్వచ్ఛంద సంస్థల ద్వారా మాత్రమే ఈ పథకం అమలు చేయబడింది. అలాగే, స్వచ్ఛంద సంస్థలను రాష్ట్ర స్థాయి సాధికారత కమిటీ సిఫార్సు చేస్తుంది. ఇంటిలోని ఖైదీలు ఆరు నెలల నుంచి మూడేళ్ల వరకు ఉండొచ్చు. నిరాశ్రయులైన మహిళలు మరియు పిల్లలకు ఆశ్రయం కల్పించడంతో పాటు, పథకంలోని భాగాలు వైద్య సంరక్షణ, కౌన్సెలింగ్, వృత్తి చికిత్స, సర్దుబాటులో సామాజిక సౌకర్యాలు, విద్య/వినోద సౌకర్యాలు, నైపుణ్యాల అభివృద్ధికి వృత్తి శిక్షణ, ఆహారం మరియు దుస్తులు. పాకెట్మనీ మరియు విద్యా రుసుము వంటి పిల్లల అవసరాలను కూడా హోమ్ అందిస్తుంది.

15.7 ముగింపు

కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డు (CSWB), పూర్తి నిధులతో కూడిన సంస్థ 1953లో భారత ప్రభుత్వ తీర్మానం ద్వారా స్థాపించబడింది. CSWB యొక్క ఆదేశం సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించడం మరియు మహిళలు, పిల్లలు మరియు శారీరకంగా వికలాంగులకు సంబంధించిన లక్ష్య ప్రేక్షకుల కోసం సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం. రాష్ట్ర స్థాయిలో అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులను నిర్వహించడానికి, SSWB స్థాపించబడింది. ఫీల్డ్, స్టేట్ మరియు CSWB మధ్య ఫెసిలిటేటర్గా వ్యవహరించడం SSWB యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం. CSWB ఫ్యామిలీ కౌన్సెలింగ్ సెంటర్లు, నేషనల్క్రెష్స్కీ మరియు షార్ట్స్టేహో మ్మొదలైన అనేక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు మరియు పథకాలను అమలుచేసింది.

15.8 నమూనా ప్రశ్నలు

1. కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమబోర్డు యొక్క పరిణామం మరియు నిర్మాణం వివరించండి?
2. రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమబోర్డును వివరించండి?
3. కుటుంబ సలహాకేంద్రాలు అంటే ఏమిటి మరియు అవిఎలా ఉపయోగపడతాయి?
4. నేషనల్ క్రెచ్ స్కీమ్ మరియు షార్ట్ స్టే హోమ్ గురించి వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. ఎం. త్రిమూర్తిరావు

పాఠం-16

మహిళా సంస్థలు

లక్ష్యములు

పాఠం యొక్క లక్ష్యం మహిళా సంస్థల పరిణామం, వాటి పాత్ర మరియు సవాళ్లు మరియు భారతదేశంలోని వివిధ మహిళా సంస్థలను వివరిస్తాయి.

నిర్మాణం

16.1 పరిచయం

16.2 సామాజిక సంస్కర్తలచే ప్రారంభ మహిళా సంస్థలు

16.3 భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు మరియు స్త్రీవాద ఉద్యమాల పరిణామం

16.4 లింగం యొక్క కొలతలు

16.5 భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు

16.6 భారతీయ సమాజంలో మహిళలు మరియు మహిళా సంస్థల పాత్ర

16.7 ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రధాన మహిళా సంస్థలు

16.8 భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత కోసం పోరాడుతున్న సంస్థలు

16.9 ముగింపు

16.10 నమూనా ప్రశ్నలు

16.1 పరిచయం

మహిళా సంస్థలు ప్రాచీన కాలం నుండి స్త్రీల స్థితిగతులను పెంపొందించడంలో ముఖ్యపాత్ర పోషించారు. భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు, మార్గరెట్ కజిన్స్, అన్నీ బెసెంట్, మరియు పండిత రమాబాయి వంటి నాయకులు చురుకైన పాత్ర పోషించడంతో స్వతంత్ర భారతదేశానికి పూర్వం ఉన్నట్లు గుర్తించవచ్చు. ఈ సంస్థలు భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ముఖ్యమైన పాత్రపోషించేలా మహిళలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా జాతీయవాద ఉద్యమాలలో ముఖ్యమైన పాత్రపోషించాయి.

16.2 సామాజిక సంస్కర్తలచే ప్రారంభ మహిళా సంస్థలు

సతి, బహుభార్యత్వం, వితంతువుల దుర్భర పరిస్థితులు, బాల్యవివాహాలు, ఆడ శిశుహత్యలు మొదలైన అనేక సాంఘిక దురాచారాల ద్వారా తొలి భారతీయ సమాజం వేధించింది.

- **రాజా రామ్ మోహన్ రాయ్** (1772-1833) మహిళల సమస్యలపై దృష్టి సారించి పని చేసిన తొలి సామాజిక సంస్కర్తలలో ఒకరు. సతిప్రాత, బహుభార్యత్వాన్ని ఖండించి, మహిళలకు ఆస్తి హక్కులకు అనుకూలంగా మాట్లాడారు.

- **ఈశ్వర్ చంద్ర విద్యాసాగర్**వితంతు పునర్వివాహం కోసం చేసిన ప్రయత్నాలకు ప్రసిద్ధి చెందారు. అతను మరియు రాణిరోష్మోని యొక్క ప్రయత్నాలు 1856లో వితంతువుల పునర్వివివాహ చట్టాన్ని ఆమోదించడంలో సహాయపడ్డాయి, దీనిని డల్హౌసీ రూపొందించారు మరియు కానింగ్ ఆమోదించారు.
- **కేశబ్ చంద్ర సేన్**బ్రహ్మ సమాజ్ కూడా వితంతువుల అభ్యున్నతికి కృషి చేసింది, విద్యా కార్యక్రమాలను నిర్వహించింది మరియు మహిళా పత్రికను ప్రారంభించింది. గుజరాత్ మరియు మహారాష్ట్రలలో ప్రార్థన సమాజ్ ఇలాంటి పని చేసింది.
- **జ్యోతిరావుఫూలేమరియుసావిత్రిబాయిఫూలే**బాలికలవిద్యకోసంఎంతో కృషి చేసి బాలికల పాఠశాలలను స్థాపించారు.
- **MG రానడే, నారాయణ్ గణేష్ చందావర్కర్ మరియు RG భండార్కర్**పూణేలో వితంతు పునర్వివాహాలు మరియు స్త్రీల విద్యను ప్రోత్సహించడానికి బాల్య వివాహాలను అంతం చేయడానికి సంస్థలను ప్రారంభించింది.

ఈ పురుష-మార్గనిర్దేశక సంస్థ మరియు సంస్కరణ ప్రయత్నాలు అనేక రంగాలలో నిజంగా విముక్తి కలిగించలేదు. పూర్వం సంస్కర్తలు మహిళలు విద్యావంతులు కావాలని కోరుకున్నారు కానీ వారు తమ ఇళ్లను వదిలి ప్రజా జీవితంలోకి అడుగు పెట్టకూడదన్నారు.

సమ్మతి వయస్సు చట్టం. 1891: వైవాహిక అత్యాచారం (1887) మరియు చిన్నారి-వధువు రుక్మాబాయి కారణంగా 11 ఏళ్ల ఫుల్మోని దాసి మరణించిన కేసులు సమ్మతి వయస్సు చట్టం అమలులోకి వచ్చాయి. ఈ చట్టం అన్ని అధికార పరిధిలో పది నుండి పన్నెండేళ్ల వరకు పెళ్లయిన లేదా అవివాహితులైన బాలికలందరికీ లైంగిక సంపర్కానికి సమ్మతి వయస్సును పెంచింది, దాని ఉల్లంఘన అత్యాచారంగా క్రిమినల్ప్రాసిక్యూషన్‌కు లోబడి ఉంటుంది.

- ఈ చట్టాన్ని బెహ్రామ్‌జీ మలబారి వంటి సంస్కర్తలు మరియు మహిళా సామాజిక సంస్థలు సమర్థించినప్పటికీ, తిలక్ వంటి జాతీయ నాయకులు మరియు పునరుజ్జీవన సంఘాలు దీనికి వ్యతిరేకంగా గళం విప్పాయి. వారు సాంఘిక ఆచారాలలో బ్రిటిష్ వారి జోక్యాన్ని వ్యతిరేకించారు మరియు విద్యావంతులైన మహిళలు సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక నిబంధనలకు వెనుదిరుగుతున్నారని నమ్ముతారు.

మహిళల ద్వారా మహిళా సంస్థలు:

- కలకత్తాలోని లేడీస్ సొసైటీ (1882) స్వర్ణకుమారి దేవి (రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ సోదరి), వితంతువులకు విద్య మరియు జీవనోపాధి నైపుణ్యాలను అందించడం కోసం ప్రారంభించారు. ఆమె భారతి అనే మహిళాజర్నల్‌కు సంపాదకురాలిగా కూడా పని చేసి ఆమెను మొదటి భారతీయ మహిళా సంపాదకురాలిగా చేసింది.

- ఆర్య మహిళా సమాజ్మహిళలకు విద్యను అందించడానికి మరియు బాల్య వివాహాల ఆచారాన్ని నిరుత్సాహపరిచేందుకు మరియు పోరాడటానికి పూణేలో రమాబాయి సరస్వతి ప్రారంభించారు. ఆ తర్వాత 1889లో బాలవితంతువుల విద్య కోసం ముంబైలో శారదా సదన్ను ప్రారంభించింది.
- 1905లో, భారత మహిళా పరిషత్, జాతీయ సదస్సు (భారత జాతీయ కాంగ్రెస్‌లో భాగం) యొక్క మహిళా విభాగం, మహిళల సామాజిక పరిస్థితుల మెరుగుదల కోసం పని చేయడానికి ప్రారంభించబడింది. ఇది బాల్య వివాహాలు, వితంతువుల పరిస్థితి, వరకట్నం మరియు ఇతర చెడు ఆచారాలపై దృష్టి పెట్టింది.
- స్త్రీ జర్తోస్తి మండల్ (పార్సీ ఉమెన్స్ సర్కిల్) అనేది పార్సీ కమ్యూనిటీ యొక్క మహిళా సామాజిక పనికి సంబంధించిన ప్రధాన సంస్థ, ఇది నౌరోజీ పటుక్ కుటుంబం చేసిన ప్లేగు సహాయ కార్యక్రమాల నుండి ఉద్భవించింది. వైద్య సంరక్షణ, విద్యను చేర్చడానికి సంస్థ తన ఎజెండాను విస్తరించింది మరియు సంపన్న పార్సీ పరోపకారి సర్రతన్టాటా నుండి విజయవంతంగా నిధులు కోరింది.
- ఇలాంటి అనేక సంఘాలు కలకత్తా, బొంబాయి మరియు మద్రాసులో చిన్న పట్టణ విద్యావంతుల కుటుంబాలచే ఏర్పడ్డాయి.

జాతీయ మహిళా సంస్థలు

1910లో, అన్ని కులాలు మరియు మతాల మహిళలను ఏకతాటిపైకి తీసుకురావడానికి సరళా దేవి చౌదరాణి (స్వర్ణకుమారి దేవి కుమార్తె) భారత స్త్రీ మహామండల్‌ను ఏర్పాటు చేశారు. బహిరంగంగా బహిరంగంగా పనిచేసేందుకు స్త్రీలను విముక్తి చేయడానికి వారు పర్దా వ్యవస్థను లక్ష్యంగా చేసుకున్నారు. స్త్రీ విద్యను ప్రోత్సహించడానికి వారు దేశవ్యాప్తంగా అనేక ఇతర శాఖలను ప్రారంభించారు.

మూడు ప్రధాన జాతీయ మహిళా సంస్థలు 1917-1927 మధ్య దశాబ్దంలో వారి మూలాన్ని గుర్తించాయి:

1. ఉమెన్స్ ఇండియన్ అసోసియేషన్ (WIA)
2. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ ఇన్ ఇండియా (NCWI)
3. ఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్ (AIWC)

WIA అనేది ఐరిష్ మహిళ, మార్గరెట్ E. కజిన్స్ చేత 8 మే 1917న మద్రాస్‌లోని అడయార్‌లో అన్ని మతాలు, తరగతులు మరియు కులాల మహిళల కోసం లౌకిక ఎజెండాతో స్థాపించబడింది. అన్నీ బెసెంట్ తరువాత WIA యొక్క మొదటి అధ్యక్షురాలిగా మారారు. ఇతర వ్యవస్థాపక మహిళల్లో S. అంబుజమ్మాళ్, డాక్టర్ ముత్తులక్ష్మి రెడ్డి, మంగళమ్మాళ్ సదాశివియర్, సరళా బాయి నాయక్, హీరాబాయి టాటా, డాక్టర్పూనెన్లు ఖోస్, కమలా దేవి చటోపాధ్యాయ, బేగం హస్రత్మోహాని మరియు ధనవంతి రామారావు ఉన్నారు.

NCWI అధికారికంగా 1925లో స్థాపించబడింది, బొంబాయి, కలకత్తా మరియు మద్రాసు యొక్క అంకితభావం మరియు ప్రభావవంతమైన మహిళలు యుద్ధ ప్రయత్నాలకు ప్రశంసనీయంగా సహకరించారు. ఇది ఇంటర్నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ యొక్క జాతీయ శాఖగా ఆమోదించబడింది.

AIWC అనేది మహిళలు మరియు పిల్లల అభ్యున్నతి మరియు అభివృద్ధికి అంకితమైన సంస్థ. AIWC యొక్క మొదటి ప్రెసిడెంట్, బరోడా మహారాణి చిమన్‌బాయి గైక్వాడ్, మహిళలకు వారి స్వభావానికి అనుగుణంగా ప్రత్యేక విద్య యొక్క ఆవశ్యకతను నొక్కి చెప్పారు. మార్గరెట్ కజిన్స్ కార్యదర్శిగా ఉన్నారు. సరోజినీ నాయుడు, కమలా దేవి చటోపాధ్యాయ, రేణుకా రాయ్, రాజకుమారి అమృత్ కౌర్, రామేశ్వరినెహ్రూ, బేగంహమీద్‌అలీ, డాక్టర్ముత్తు లక్ష్మిరెడ్డి మొదలైన ప్రఖ్యాత మహిళలు ఈ సంస్థకు నాయకత్వం వహించారు.

ఈ సంస్థల ఫలితంగా 1919లోని మాంటేగ్-చెమ్స్‌ఫోర్డ్ సంస్కరణ చట్టం అన్ని రాష్ట్రాల శాసనసభలకు ఎన్నికలలో ఓటు వేసే హక్కును మహిళలకు ఇచ్చింది కానీ కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ ఫర్ గవర్నర్-జనరల్‌కు కాదు.

- ట్రావెన్‌కోర్-కొచ్చిన్ రాచరిక రాష్ట్రం 1920లో తొలిసారిగా మహిళలకు ఓటు హక్కును కల్పించింది.
- 1921లో, మద్రాస్ మరియు బాంబే ప్రావిన్స్ పురుషులతో సమానంగా సంపన్నులు మరియు విద్యావంతులైన మహిళలకు ఓటు హక్కును కల్పించాయి.
- 1925లో, పంజాబ్‌లో, సిక్కులు మహిళలకు వారి విద్యార్హతలు లేదా ధనవంతులు లేదా పేదవారు అనే దానితో సంబంధం లేకుండా సమాన ఓటు హక్కును కల్పించారు. బెంగాల్ చట్టం కూడా ఇదే తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది.
- మహిళల డిమాండ్‌తో 1926లో మహిళలకు ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేచర్లలో సభ్యత్వం కల్పించారు. ఇది ప్రభుత్వ నామినేషన్ ద్వారా మాత్రమే సాధించబడుతుంది.
- 1926లో, కమలా దేవి చటోపాధ్యాయ మద్రాసు శాసన మండలి ఎన్నికలకు మంగళూరు నుండి పోటీ చేసి ఓడిపోయారు. మద్రాసు ప్రభుత్వం తరువాత డాక్టర్ముత్తు లక్ష్మిరెడ్డి నిశాసనమండలికి నామినేట్చేసింది.
- **సర్దా చట్టం 1929** బాలికలు మరియు అబ్బాయిల వివాహ వయస్సును వరుసగా 14 మరియు 18కి పెంచింది.
- అయితే, 1932 నాటికి, AIWC మహిళల రాజకీయ హక్కులు మరియు మహిళలు మరియు పిల్లలను ప్రభావితం చేసే అన్ని ప్రశ్నలతో పాటు అంటరానితనం వంటి సామాజిక సమస్యలతో సంబంధం కలిగి ఉంది.
- భారత ప్రభుత్వ చట్టం 1935లో, బ్రిటిష్ రాజ్ ప్రత్యేక ఓటర్లు మరియు మహిళలకు ప్రత్యేక సీట్ల వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేశారు. చాలామంది మహిళా నాయకులు దీనిని వ్యతిరేకించారు మరియు పెద్దల ఫ్రాంచైజీలను డిమాండ్ చేశారు.

16.3 భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు మరియు స్త్రీవాద ఉద్యమాల పరిణామం

భారతదేశంలో మహిళా ఉద్యమం ఇటీవలి మూలం కాదు. దీని ప్రారంభం వివిధ రూపాలలో అనేక ప్రదేశాలలో చూడవచ్చు. అయినప్పటికీ, వ్యవస్థీకృత మహిళా ఉద్యమం స్వాతంత్ర్య పోరాటం మరియు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన వెంటనే కాలం నుండి గుర్తించబడవచ్చు.

19వ శతాబ్దం నుండి 1947 వరకు

19వ శతాబ్దపు సాంఘిక సంస్కరణ ఉద్యమాలు వితంతు పునర్వివాహాలు, సతి మరియు బాల్య వివాహాల నిషేధం మరియు స్త్రీ విద్యను ప్రోత్సహించాలని పిలుపునిచ్చాయి. ఇది ఉద్యమం యొక్క మొదటి తరంగా తీసుకోవచ్చు.

- స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో మహిళలు చురుగ్గా పాల్గొనడం మరియు ఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్, నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఉమెన్ మరియు ఉమెన్స్ ఇండియా అసోసియేషన్ వంటి అనేక జాతీయ స్థాయి మహిళా సంస్థల ఆవిర్భావం ఉద్యమం యొక్క తదుపరి తరంగంగా చూడవచ్చు.
- వారు మహిళల విద్య, ఫ్రాంచైజీ హక్కు, పర్దా మరియు వ్యక్తిగత హక్కుల సమస్యలను లేవనెత్తారు.

1947 నుండి 1960ల వరకు

తదుపరి ఉద్యమం 1947 తర్వాత మొదలైంది. అఖిల భారత మహిళా సదస్సు వంటి సంస్థలు సామాజిక సంక్షేమంపై దృష్టి సారించాయి. ఈ కాలంలో చాలా మహిళా సంఘాలు సామాజిక సేవ, సంక్షేమ రంగంలో పనిచేశాయి.

- స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన వెంటనే రెండు వామపక్ష ఉద్యమాలు జరిగాయి - బెంగాల్‌లో తెభాగ ఉద్యమం మరియు ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో తెలంగాణ ఉద్యమం. తెలంగాణ ఉద్యమం రాడికల్ మరియు మిలిటెంట్ మహిళా నాయకత్వాన్ని విసిరింది. వారు ఆంధ్రమహిళా సభ, ఆంధ్రయువతి మండలం, మహిళా సంగమం నిర్వహించారు.
- 1960వ దశకం అనేక ఆర్థిక మరియు రాజకీయ సంక్షోభాలను ఎదుర్కొంది. నక్సలైట్ ఉద్యమం పూర్తి శక్తితో ఉద్భవించింది, ముఖ్యంగా బీహార్ మరియు బెంగాల్‌లో. అనేక మంది మహిళలు నక్సలైట్ విప్లవకారులకు వ్యూహాత్మక మద్దతు అందించారు.
- ఈ ఉద్యమంలో మహిళలు పాల్గొనడం వల్ల దేశంలోని రాజకీయ ప్రక్రియను మరియు లింగ అసమానత మరియు మహిళల హక్కుల అణచివేత రాజకీయాలను అర్థం చేసుకోవడానికి వారికి అవకాశం లభించింది.

1970ల నుండి 1990ల వరకు

మహిళా ఉద్యమం 1970 తర్వాత కొత్త రూపాన్ని సంతరించుకుంది. ఇప్పుడు ఉద్యమాలు అన్ని ప్రధాన సామాజిక-ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు పర్యావరణ సమస్యలపై దృష్టి సారించాయి. చిప్కో ఉద్యమంలో మహిళల ప్రమేయం, అడవులను సంరక్షించడం మరియు సంబంధిత పర్యావరణ సమస్యలపై దృష్టి సారించడం, ప్రధాన సమస్యలపై వారికి పెరుగుతున్న అవగాహనను చూపుతుంది.

- 1970 మరియు 1990 మధ్య, కుమావోన్ మరియు గర్వాల్, హర్యానా, ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదలైన ప్రాంతాల్లో మహిళలు మద్యం మరియు మద్యం లాబీలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడారు.
- 1975లో దేశంలో 'ఎమర్జెన్సీ' విధించబడింది. అనేక పౌర హక్కులు మరియు ప్రజాస్వామ్య హక్కుల సంఘాలు నిర్వహించబడ్డాయి. ఈ ప్రజా ఉద్యమాలలో మహిళలు కూడా ముఖ్య పాత్ర పోషించారు.

- మొత్తం మీద, 1970 మరియు 2000 మధ్య కాలంలో వివిధ సైద్ధాంతిక నేపథ్యాల నుండి అనేక స్వయంప్రతిపత్త మహిళా సంస్థలు ఆవిర్భవించాయి. ముంబైలోని మహిళల అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా ఫోరమ్, ఢిల్లీలోని సహేలీ మరియు హైదరాబాద్‌లోని అస్మిత కొన్ని ఉదాహరణలు.
- చెప్పుకోదగ్గ ధోరణి ఏమిటంటే, మహిళా సంఘాలు రాజకీయ పార్టీలతో బలంగా సంబంధాలు పెట్టుకోవడం ప్రారంభించాయి. వారు, ఒక విధంగా, ఈ పార్టీలకు మహిళా విభాగంగా వ్యవహరించారు. ఆల్ ఇండియా డెమోక్రటిక్ ఉమెన్స్ అసోసియేషన్ (AIDWA) - CPI(M)కి సంబంధించినది మరియు మహిళా కాంగ్రెస్ కాంగ్రెస్ పార్టీకి అనుబంధంగా ఉంది.
- 1980లలో దేశవ్యాప్తంగా వరకట్న వ్యతిరేక ఉద్యమం ఎక్కువగా ఆధిపత్యం చెలాయించింది. ఇది వరకట్న-సంబంధిత అఘాయిత్యాలు, గృహ హింస, వాణిజ్యీకరణ మరియు స్త్రీల సరుకుగా మార్చడం మరియు ఆస్తి హక్కుల లేకపోవడం వంటి సమస్యలను కూడా కలిగి ఉంది. వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా జరిగిన ఈ ఉద్యమం ఫలితంగా లైంగిక వేధింపులు మరియు అత్యాచారాలపై బహిరంగ చర్చ కూడా జరిగింది.

1990 నుండి ఇప్పటి వరకు

ప్రస్తుత దృష్టాంతంలో, సాధికారత - సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ - వందలాది మహిళా సంఘాల మద్దతుతో మహిళా హక్కుల ఉద్యమంలో ప్రధాన అంశం.

- భారతదేశంలోని మహిళా ఉద్యమం ఇప్పుడు న్యాయం, సమానత్వం మరియు సాధికారత కోసం మహిళల ప్రపంచవ్యాప్త ఉద్యమంలో ముఖ్యమైన భాగం.

జాతీయమరియుకార్మికఉద్యమాలలోమహిళలు

స్వదేశీ ఉద్యమం 1905 బెంగాల్ విభజన మరియు హోమ్ రూల్ ఉద్యమం తర్వాత పరిమిత సంఖ్యలో మహిళలు పాల్గొనడం జరిగింది. ఈ సమయంలో వారు INC యొక్క సెషన్‌లకు కూడా హాజరయ్యారు.

1920లో గాంధీజీ ప్రారంభించిన సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో మహిళలు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొనడం కనిపించింది, ఇక్కడ మహిళలు ఊరేగింపులు నిర్వహించడం, విదేశీ బట్టలు మరియు మద్యం విక్రయించే దుకాణాలను పికెటింగ్ చేయడం మరియు జైలుకు కూడా వెళ్ళడం వంటి వాటిలో కీలక పాత్ర పోషించారు.బోర్సాద్, బర్డోలీ సత్యాగ్రహాల్లో రైతు మహిళలు మనస్ఫూర్తిగా పాల్గొన్నారు.

అన్ని వర్గాల మహిళలు పాల్గొన్నారుఉప్పు సత్యాగ్రహం, శాసనోల్లంఘన ఉద్యమం మరియు క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం.వీరిలో చాలా మంది మహిళలు లాఠీ చార్జీలు ఎదుర్కొని జైలుకు కూడా వెళ్లారు. విప్లవ మరియు తీవ్రవాద కార్యకలాపాలలో పాల్గొన్న మహిళలు కూడా ఉన్నారు:

- **కల్పనా దత్తా**, చిట్టగాంగ్, బెంగాల్, చిట్టగాంగ్ ఆయుధశాల దాడిలో భాగం
- **నోనిబాలా దేవి** అతనుజు గంటార్పార్టీతో సంబంధం కలిగి ఉన్నాడు మరియు ఆయుధాలు రవాణా చేసినందుకు అరెస్టు చేయబడ్డాడు.
- **ప్రీతిలత వడ్డేదార్**చిట్టగాంగ్ విప్లవకారుడు కూడా.

- **కెప్టెన్ లక్ష్మీ సెహగల్**లో 'రాణి ఆఫ్ ఝాన్సీ రెజిమెంట్' కమాండర్ ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీ (INA) సుభాష్ చంద్రబోస్ ఆధ్వర్యంలో.
- మహిళలు కూడా కార్మిక మరియు కార్మిక సంఘాలలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు, ఎందుకంటే వారు కూడా తరువాత శ్రామిక శక్తిలో భాగమయ్యారు-
- **అనసూయ సారాబాయి**1917లో అహ్మదాబాద్ టెక్స్‌టైల కార్మికుల సమ్మెకు దారి తీసింది మరియు 1920లో మజ్దూర్మహాజన్ అనే అహ్మదాబాద్టెక్స్‌టైల్మిల్లువర్కర్స్యూనియన్‌ను ప్రారంభించింది.
- **మణిబెన్కారా** రైల్వే కార్మికుల సామాజిక నాయకుడు; ఉషాబాయిడాంగే మరియు పరవైబోస్వస్త్ర నాయకుల కమ్యూనిస్ట నాయకులు.

SEWA (స్వయం ఉపాధి పొందిన మహిళా సంఘం) 1972లో అహ్మదాబాద్‌లో ఎలా భట్‌చే స్థాపించబడింది. శిక్షణ మరియు సాంకేతిక సహాయకులను అందించడం ద్వారా అసంఘటిత రంగంలో పనిచేస్తున్న పేద మహిళల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడం దీని లక్ష్యం.

స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం భారతదేశంలో స్త్రీల ఉద్యమం స్త్రీవాదం యొక్క మొదటి తరంగంగా పిలువబడింది. ఈ దశలో, మహిళలు తమ బాధలకు సంప్రదాయం మరియు సామాజిక నిర్మాణాన్ని నిందించారు మరియు విద్య మరియు చట్టపరమైన మార్పు ద్వారా పరిహారం కోరుకున్నారు.

మహిళా సంఘాలు మహిళల సమస్యలను దృష్టికి తెచ్చాయి. ఈ సంస్థలు మహిళలు గృహ సరిహద్దుల నుండి బయటికి రావడానికి, సమీకరించటానికి మరియు వారి ప్రయోజనం కోసం పోరాడటానికి సహాయం చేశాయి. ఇది స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో మహిళల క్రియాశీల భాగస్వామ్యానికి పునాదిని సిద్ధం చేసింది.

16.4 లింగం యొక్క కొలతలు

లింగం అనేది సామాజికంగా నిర్మించబడిన స్త్రీలు, పురుషులు, బాలికలు మరియు అబ్బాయిల లక్షణాలను సూచిస్తుంది. ఇందులో స్త్రీ, పురుషుడు, అమ్మాయి లేదా అబ్బాయికి సంబంధించిన నిబంధనలు, ప్రవర్తనలు మరియు పాత్రలు, అలాగే ఒకరితో ఒకరు ఉండే సంబంధాలు ఉంటాయి. సామాజికనిర్మాణంగా, లింగం అనేది సమాజం నుండి సమాజానికి మారుతుంది మరియు కాలక్రమేణా మారవచ్చు.

లింగం యొక్క కొలతలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

- శరీరం- సెక్స్ సాధారణంగా లింగంతో సమానంగా ఉంటుంది. అయితే ఒక వ్యక్తి యొక్క లింగం మరియు వారి శరీరం మధ్య సంబంధం ఒకరి పునరుత్పత్తి విధులకు మించినది. శరీరాలు సాంస్కృతిక అంచనాల ద్వారా లింగంగా ఉంటాయి మరియు పురుషత్వం మరియు స్త్రీత్వం ఒక వ్యక్తిలో ఈ లక్షణాలు ఏ స్థాయిలో ఉన్నాయో దాని ఆధారంగా కొన్ని భౌతిక లక్షణాలతో సమానంగా ఉంటాయి.

- గుర్తింపు- ఐడెంటిటీలు బైనరీ, నాన్ బైనరీ లేదా అన్ెండర్డ్ కావచ్చు. లింగం అనేది ఒక వ్యక్తి ఎన్నుకోని విషయం. అతని లింగ గుర్తింపు అతనికి పుట్టినప్పుడు కేటాయించబడిన లింగానికి సరిపోలవచ్చు లేదా భిన్నంగా ఉండవచ్చు.
- సామాజిక- సాంఘిక లింగం అనేది సమాజంలో ఒకరు ప్రదర్శించాల్సిన పాత్రలు మరియు అంచనాలను సూచిస్తుంది. ఇది సాధారణంగా కుటుంబం, పాఠశాలలు, సహచరులు, మీడియాతో సహా సామాజిక సంఘం ద్వారా తెలియజేయబడుతుంది. ఈ నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ప్రవర్తించే వ్యక్తులు తరచుగా సమాజం అంగీకరించరు.

➢ **భారతదేశంలోని మహిళల సామాజిక సాంస్కృతిక సూచికలు**

భారతదేశంలోని మహిళల సామాజిక సాంస్కృతిక సూచికలు:

మహిళలు మరియు ఆరోగ్యం

మహిళలు జీవశాస్త్రపరంగా ప్రయోజనం పొందినప్పటికీ, వారు సాంస్కృతికంగా వెనుకబడిన స్థితిలో ఉన్నారు. సాధారణంగా ఇంట్లో స్త్రీల ఆరోగ్యం పట్ల నిర్లక్ష్యం ఉంటుంది. నిర్ణయాధికారాలు లేకపోవడం మరియు ఆర్థిక భద్రత మహిళలు నాణ్యమైన ఆరోగ్య సేవలను పొందకుండా నిరోధించే కొన్ని ప్రధాన కారకాలు.

ఇటీవలి కాలంలో భారతదేశంలో మాతాశిశు మరణాల రేటు 122 (2015-16) నుండి 113 (2016-18)కి తగ్గడంతో భారతదేశం గణనీయమైన పురోగతి సాధించింది. అభివృద్ధి కోసం గణనీయమైన అవకాశం ఉన్నప్పటికీ.

మహిళలు మరియు అక్షరాస్యత

మహిళలకు నాణ్యమైన విద్యను అందించడంలో భారతదేశం గణనీయమైన పురోగతి సాధించింది. మహిళలకు నాణ్యమైన విద్యనందించేందుకు విద్యాహక్కు చట్టం మెరుపు తీగలా పనిచేసింది. అయినప్పటికీ, గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లోని మహిళల అక్షరాస్యత స్థాయికి మధ్య విస్తృత అంతరాలు ఉన్నందున చాలా చేయవలసి ఉంది. బాల్య వివాహాలు, పాఠశాలలో సరైన మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం, పేదరికం మరియు పితృస్వామ్య మనస్తత్వం వంటివి స్త్రీలలో అక్షరాస్యత రేటు తక్కువగా ఉండటానికి దారితీసిన కొన్ని కారకాలు.

మహిళలు మరియు సంస్కృతి

పితృస్వామ్య సమాజం స్త్రీలతో పోలిస్తే పురుషులకు ఎక్కువ విలువ ఇస్తుంది. ఎకనామిక్ సర్వే వాదించినట్లుగా కొడుకు మెటా ప్రాధాన్యత భారతదేశంలో చాలా మంది మహిళలు తప్పిపోవడానికి దారితీసింది. సమాజంలోని సాంస్కృతిక బాధ్యతలు కూడా స్త్రీల ఉద్ధరణను నిరోధించడానికి ఒక కారణం, ఉదాహరణకు, రాత్రి సమయంలో మహిళలు తమ ఇంటి నుండి బయటకు రాకూడదు, విద్య లేదా పని కోసం విదేశాలకు వెళ్లకుండా నిరోధించడం మొదలైనవి.

మహిళలు మరియు ఉపాధి

మహిళలు ప్రధానంగా ప్రాథమిక రంగానికే పరిమితమయ్యారు. సమాజంలో మారుతున్న పైఖరులు స్త్రీల జీవితంలో ఎలాంటి పెద్ద మార్పులను తీసుకురాలేదు. ఒక మహిళ ఉన్నత స్థానాలకు చేరుకోగలిగినప్పటికీ, ఆమె సామర్థ్యాల పరంగా పురుషుల కంటే తక్కువగా పరిగణించబడుతుంది. వర్చువల్ గ్లాస్ సీలింగ్ ఉండటం కూడా ఈ లింగ అభివృద్ధిలో అవరోధంగా పనిచేసింది.

మహిళలు మరియు వ్యవసాయం

మహిళలు ఎక్కువగా వ్యవసాయ రంగానికే పరిమితమవుతున్నారని, దీనిని వ్యవసాయంలో స్త్రీలీకరణగా పేర్కొంటున్నదని ఆర్థిక సర్వే స్పష్టం చేసింది. పురుషులు ఉపాధి వెతుక్కుంటూ గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి వెళ్లిపోవడంతో కుటుంబాన్ని, వ్యవసాయ పొలాలను చూసుకునేందుకు మహిళలు వెనుకంజ వేస్తున్నారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇది స్త్రీలకు ఎటువంటి భూమి ఆస్తి హక్కులు ఇవ్వబడటానికి దారితీయలేదు, ఎందుకంటే అదే కుటుంబపు పురుషుడి పేరుతో నమోదు చేయబడుతోంది.

మహిళలు మరియు నేరాలు

నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో (NCRB) 2019 నివేదిక మహిళలపై నేరాలలో 90% మరియు 25% కంటే తక్కువ శిక్షల రేటును కోర్టులలో పెండింగ్‌లో ఉంచుతుంది. స్త్రీల ఆధునికతను అంగీకరించడంలో విఫలమవుతున్న సమాజంలోని పితృస్వామ్య పైఖరి ఇందుకు ఒక కారణమని చెప్పవచ్చు.

మహిళలు మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్యం

మహిళలు వ్యాపారులు మరియు వ్యవసాయదారులుగా ఉపాధి పొందుతున్న పురాతన కాలం నుండి ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో మహిళల ప్రమేయం ఉంది. మహిళల ఆర్థిక భాగస్వామ్యం ఇటీవలి కాలంలో విపరీతమైన మార్పులకు గురైంది. భారతదేశం ఆర్థికాభివృద్ధి పరంగా గణనీయమైన కార్యక్రమాలను చేసినప్పటికీ, ఇది మహిళల సమాన ఆర్థిక భాగస్వామ్యంలో గణనీయమైన పురోగతిని సాధించలేదు.

భారతదేశంలోని శ్రామికశక్తిలో మహిళల భాగస్వామ్యం 2005లో 32% నుండి 2019లో 21%కి పడిపోయింది, వీరిలో ఎక్కువ మంది ప్రాథమిక రంగాలలో ఉపాధి పొందుతున్న గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్నారు. దేశంలోని శ్రామిక శక్తిలో మహిళలు చాలా తక్కువగా ఉన్నారనే వాస్తవాన్ని ఇది సూచిస్తుంది. తక్కువ ప్రాతినిధ్యంతో పాటు, గ్లోబల్ జెండర్ గ్యాప్ రిపోర్ట్ 2020 ద్వారా హైలైట్ చేయబడినట్లుగా వారికి తక్కువ వేతనం కూడా ఉంది. మాన్‌స్టర్శాలరీ ఇండెక్స్ అధ్యయనం ప్రకారం భారతదేశంలో మొత్తం లింగ వేతన వ్యత్యాసం దాదాపు 20 శాతంగా ఉంది.

అలాగే, వ్యవసాయరంగంలో మహిళా శ్రామికశక్తికి ఉపాధి కల్పిస్తున్నట్లు వ్యవసాయ రంగం హైలైట్ చేసిన ఆర్థిక సర్వే హైలైట్ చేసినట్లుగా, వ్యవసాయంలో స్త్రీలీకరణ వైపు పెరుగుతున్న ధోరణి ఉంది.

ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో మహిళలు తక్కువ పాల్గొనడానికి కారణాలు కార్యాలయంలో భద్రత మరియు వేధింపులు, మహిళలు అర్ధరాత్రి పని చేయకుండా నిరోధించే సామాజిక నిబంధనలు, బాధ్యత యొక్క ద్వంద్వ భారం, స్త్రీలను పని చేయకుండా నిరోధించే పురుషుల ఆదాయం పెరగడం మొదలైనవి.

16.5 భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు

- **వేగవంతమైన సామాజిక మరియు సాంకేతిక మార్పులకు అనుగుణంగా సమస్యలు:** డిజిటల్ నైపుణ్యాలు లేకపోవడం, సాంకేతికతకు ప్రాప్యత లేకపోవడం మరియు కొత్త ప్రేక్షకులను చేరుకోవడానికి మరియు మద్దతును సమీకరించడానికి డిజిటల్ సాధనాలను ఎలా ఉపయోగించాలో పరిమిత అవగాహన వంటి సవాళ్లు.
- **విదేశీ నిధులకు పరిమిత ప్రాప్యత మరియు భారత ప్రభుత్వ నిధుల నియంత్రణ:** ఈ సంస్థలకు నిధులను అందించడంలో భారత ప్రభుత్వం తరచుగా ఆంక్షలు విధించింది మరియు విదేశీ నిధులు కూడా పరిశీలనలోకి వస్తున్నాయి, దీని వలన ఈ సంస్థలకు నిధులను పొందడం కష్టమవుతుంది.
- **జవాబుదారీతనంతో సమస్యలు:** సంస్థలు పారదర్శకంగా మరియు జవాబుదారీగా ఉన్నాయని నిర్ధారించడానికి నిబంధనల కొరత ఉంది మరియు నిధుల దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన సమస్యలు ఈ సంస్థల ప్రభావాన్ని బలహీనపరుస్తాయి.
- **రాజకీయ సంకల్పం మరియు విధాన మద్దతు లేకపోవడం:** భారతదేశంలోని మహిళా సంస్థలు మహిళల సమస్యలను పరిష్కరించడంలో ప్రభుత్వం నుండి రాజకీయ సంకల్పం మరియు మద్దతు లేకపోవడం తరచుగా ఎదుర్కొంటాయి. ఇందులో ప్రత్యేకంగా మహిళల హక్కులను సూచించే విధానాలు లేదా చట్టాల కొరత మరియు మహిళలు మరియు బాలికలకు ప్రయోజనం చేకూర్చే కార్యక్రమాలు మరియు సేవలకు నిధుల కొరత ఉండవచ్చు.
- **సమాజంలోని పితృస్వామ్య మనస్తత్వం:** ఇందులో సాంప్రదాయ లింగ పాత్రలలో మార్పులకు పురుషుల నుండి ప్రతిఘటన, నాయకత్వ పాత్రలను స్వీకరించడానికి మహిళల నుండి ప్రతిఘటన మరియు మహిళల పట్ల వివక్ష చూపే సాంప్రదాయ పద్ధతులను సవాలు చేయడానికి సంఘాల నుండి ప్రతిఘటన ఉన్నాయి.
- భారతదేశంలో మహిళా సంస్థల పాత్రను ఎలా పెంచవచ్చు?
- **ప్రభుత్వం మరియు మహిళా సంస్థల మధ్య సహకారాన్ని ప్రోత్సహించండి:** మహిళా హక్కులు మరియు సాధికారతకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం మహిళా సంస్థలతో కలిసి పని చేయాలి.
- **శిక్షణ మరియు సామర్థ్యం పెంపుదల అందించండి:**మహిళా సంస్థలకు వారి నైపుణ్యాలు మరియు జ్ఞానాన్ని పెంపొందించడానికి శిక్షణ మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించే కార్యక్రమాలు అందించాలి, ఇది వారి కమ్యూనిటీలలో మహిళలకు మెరుగైన సేవలందించడంలో వారికి సహాయపడుతుంది.
- **మహిళా సంస్థల జాతీయ నెట్‌వర్క్‌ను సృష్టించండి:** జాతీయ నెట్‌వర్క్ భారతదేశంలోని మహిళా సంస్థల మధ్య కమ్యూనికేషన్ మరియు సహకారాన్ని సులభతరం చేస్తుంది.

- **చట్టపరమైన మరియు ఇతర సహాయ సేవలను అందించండి:** మహిళలకు అవసరమైన సహాయాన్ని అందించడానికి మహిళా సంఘాలకు న్యాయపరమైన మరియు ఇతర సహాయ సేవలను అందించాలి.
- **మహిళా సంఘాలకు నిధులు పెంచండి:** వారి కార్యక్రమాలు మరియు సేవలను విస్తరించడంలో సహాయపడటానికి భారత ప్రభుత్వం మహిళా సంస్థలకు మరిన్ని నిధులు కేటాయించాలి.

4.5.6 భారతీయ సమాజంలో మహిళలు మరియు మహిళా సంస్థల పాత్ర

చారిత్రాత్మకంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న మహిళలు సమాజంలో హీన స్థితి, విద్య లేమి, బాల్య వివాహం, ప్రజా జీవితం నుండి బలవంతంగా వెళ్లడం, వితంతువుల పేద పరిస్థితులు వంటి వివిధ కాలాల్లో ఒకే విధమైన సమస్యలను ఎదుర్కొన్నారు.

19వ మరియు 20వ శతాబ్దాలలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా మహిళలు తమ హక్కుల కోసం సామూహిక ఉద్యమాలు మరియు నిరసనలు జరిగాయి. దివయోజన ఓటు హక్కు ఉద్యమాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పోరాడుతున్న మహిళలకు ఓటింగ్ హక్కుల కోసం పశ్చిమాన అద్భుతమైన బలాన్ని ఇచ్చింది.

భారతదేశంలో, 19వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో పురుషుల సంఘ సంస్కర్తలచే సమాజంలో మహిళల స్థితి మెరుగుదల కోసం పోరాటం ప్రారంభించబడింది. తరువాత, మహిళలు స్వయంగా సంస్థలను ఏర్పాటు చేయడం ప్రారంభించారు మరియు స్థానిక మరియు తరువాత జాతీయ స్థాయిలలో కూడా ఉన్నారు. ఈ సంస్థలలో చాలా వరకు మహిళలపై సాంఘిక దురాచారాలను అంతం చేయడానికి పనిచేశాయి, అయితే స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన సంవత్సరాల్లో రాజకీయ హక్కులు మరియు వ్యక్తిగత చట్టాల సంస్కరణల కోసం డిమాండ్ కనిపించింది.

స్వతంత్రానంతర ప్రపంచం స్త్రీలపై హింస, లింగ సమానత్వం, లింగ న్యాయం మొదలైన సమస్యలను చేపట్టడం, కఠినమైన సామాజిక నిబంధనలు మరియు పితృస్వామ్యానికి వ్యతిరేకంగా మహిళలు కలిసి నిలబడటం చూసింది.

భారతీయ సమాజంలో మహిళల పాత్ర చరిత్ర

భారతదేశంలోని మహిళల స్థితి మరియు పాత్ర గత సహస్రాబ్దాలుగా తీవ్రమైన మార్పులను చూసింది. పురాతన కాలంలో, భారతీయ స్త్రీల పాత్ర ఇంటికి మరియు వారి కుటుంబాలకు మాత్రమే పరిమితమైంది. మధ్యయుగ కాలంలో, మహిళల స్థితి గణనీయంగా క్షీణించింది. మరియు ఆధునిక కాలంలో, మహిళలు తమ హక్కులు మరియు సమానత్వం కోసం పోరాడటం ప్రారంభించారు.

చరిత్రపూర్వ కాలంలో మహిళలు:

సింధు లోయ నాగరికత కాలంలో, స్త్రీల స్థితి గౌరవంతో సమానంగా ఉండేది. మాతృదేవత యొక్క ఆరాధన వారు తల్లిరూపంలో గౌరవించబడ్డారని నిరూపిస్తుంది.

ఋగ్వేద కాలంలో, స్త్రీలు ఉన్నతమైన హోదాను కలిగి ఉన్నారు మరియు వారికి మరింత స్వేచ్ఛ మరియు సమానత్వం లభించింది. ఇంటిలో భార్య యొక్క స్థానం విశేషమైనది మరియు మతపరమైన

ఆచారాలను నిర్వహించడంలో స్త్రీలు ఉన్నత స్థాయిని కలిగి ఉన్నారు. విద్యా పరంగా బాలబాలికలకు సమాన అవకాశాలు కల్పించారు. ఉపనయన సంస్కారాన్ని పరిశీలించిన తర్వాత, బాలికలు తమ జీవితాన్ని గురుకులంలో గడపడానికి అనుమతించబడ్డారు. ఆడపిల్లల విద్య వివాహానికి ఒక ముఖ్యమైన అర్హతగా పరిగణించబడింది.

ఉపనిషత్తుల కాలంలో కూడా సమాజంలో స్త్రీలకు ఉన్నతమైన పాత్ర ఉంది మరియు వితంతువులకు పునర్వివాహం చేసుకునే స్వేచ్ఛ కూడా ఉండేది. అత్యున్నత ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాన్ని కలిగి ఉన్న అనేక మంది మహిళా ఉపాధ్యాయులు ఉండటం కూడా ఈ కాలంలో ఒక లక్షణం. తరువాతి సంవత్సరాల్లో ప్రజా జీవితంలో స్త్రీల పాత్ర మరియు స్థితి క్షీణించింది. బాల్య వివాహం విద్యకు ఆటంకం కలిగించడం ప్రారంభించింది మరియు మహిళలు రాజకీయ మరియు విద్యా రంగాలకు దూరంగా నెమ్మదిగా తగ్గడం ప్రారంభించారు.

మౌర్య మరియు తరువాత, గుప్తుల కాలంలో సతీ ఆచారం పెరిగింది మరియు స్త్రీల జీవితాలను ఆమె జీవితంలో పురుషులు నిర్దేశించారు. ఉన్నత-తరగతి మహిళలు తమ ఇళ్లకే పరిమితమయ్యారు మరియు బహిరంగ జీవితంలో ఉండేందుకు అనుమతించబడలేదు.

మధ్యయుగ కాలంలో మహిళలు:

ఈ కాలంలో ఆడ శిశుహత్య, సతి, బాల్య వివాహాలు, పర్దా వ్యవస్థ, వితంతువుల పరిస్థితి వంటి అనేక సామాజిక దురాచారాలు మరింత దయనీయంగా ఉన్నాయి. కుల వ్యవస్థ యొక్క వశ్యత వారికి స్వేచ్ఛ మరియు సామాజిక ఉద్యమ హక్కును లేకుండా చేసింది. ఆమె సమాజంతో పాటు కుటుంబానికి దూరంగా జీవితాన్ని గడపవలసి వచ్చింది. అమానవీయమైన సతీ ఆచారం బలవంతంగా మరియు ప్రబలంగా మారింది.

ఆధునిక భారతదేశంలో మహిళలు

ఆధునిక కాలంలో మహిళలు తమ స్థానాన్ని మరియు ఔన్నత్యాన్ని నెమ్మదిగా తిరిగి పొందేందుకు పోరాటం ప్రారంభించారు. సమాజంలో స్త్రీల అభ్యున్నతి కోసం స్త్రీ, పురుషులిరువురి నేతృత్వంలో అనేక ఉద్యమాలు, సంస్థలు వచ్చాయి.

భారతదేశంలో మహిళలు మరియు మహిళా సంస్థల పాత్ర

భారతదేశంలోని మహిళలు గత అనేక శతాబ్దాలుగా జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో ప్రధాన పాత్ర పోషించారు, అయితే ఈ రంగాలలో వారి అంగీకారం చాలా కీలకమైన అంశం. ఈ విధంగా, సామాజిక, రాజకీయ మరియు ఆర్థిక దృశ్యాలలో మహిళల ప్రమేయం సమానత్వ నిబంధనలలో పెద్ద మార్పును తీసుకువచ్చింది.

దేశంలో మహిళలు మరియు మహిళా సంస్థల ప్రాముఖ్యతను నొక్కిచెప్పే కొన్ని అంశాలు క్రింద ఇవ్వబడ్డాయి:

1. **లింగ సమానత్వం** -అన్ని లింగాలకు సమాన అవకాశాలతో, అనేక మంది మహిళలు యువతులకు కలలు కనడానికి మరియు పెద్దగా మారాలని ఆకాంక్షించడానికి ప్రేరణగా ఉన్నారు. అలాగే, సమాజంలో మహిళలకు సమానహోదాకల్పించేందుకు, అనేక సంస్థలు ఈ లక్ష్యంతో పనిచేస్తున్నాయి
2. **రాజకీయ రంగాలలో మహిళలు** -ఈ కార్యక్రమంలో పలువురు మహిళా నేతలు చురుగ్గా పాల్గొన్నారుభారత స్వాతంత్ర్య పోరాటం, లోక్ సభ మరియు రాజ్యసభ, రాష్ట్ర శాసనసభలలో ముఖ్యమైన స్థానాలను ఆక్రమించారు; దేశానికి ప్రధానమంత్రి, రాష్ట్రపతి పదవులను కూడా మహిళలు సొంతం చేసుకున్నారు
3. **ఆర్థిక పాత్రలు** -కార్యాలయంలో మహిళలు ఇతర లింగాలతో సమానంగా పనిచేస్తున్నారు. మహిళల ఆర్థిక పాత్రలను నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల మహిళా కార్మికుల దోపిడీ, అసమాన వేతనాలు, అధిక ఉపాధి మొదలైనవి ఆందోళన కలిగిస్తున్నాయి. అభ్యర్థులు గురించి చదువుకోవచ్చులింగ చెల్లింపు సమానత్వంలింక్ చేయబడిన కథనం వద్ద.
4. **సామాజిక సమస్యలు** - ఎజాతీయ మహిళా కమిషన్ (NCW)భారతదేశంలోని మహిళలకు చట్టపరమైన మరియు రాజ్యాంగ సవరణలు చేయడం ద్వారా మహిళలకు సమానమైన మరియు న్యాయమైన జీవనోపాధిని స్థాపించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఏర్పాటు చేయబడింది

16.7 ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రధాన మహిళా సంస్థలు

మహిళా సాధికారతఅనేది ప్రస్తుత అంశం మరియు వివిధ డొమైన్‌లలో ప్రతిధ్వనించే అంశం. ఆరోగ్యం, కార్మిక చట్టాలు, విద్య, ఉపాధి, లైంగిక వేధింపుల సమస్యలు, భద్రతా సమస్యలు, రాజకీయాలు మరియు పార్లమెంట్‌లో మహిళా ప్రాతినిధ్య సమస్యలన్నీ మహిళా సాధికారత మరియు సమానహక్కుల ఉద్యమానికి సంబంధించినవి.

స్త్రీవాదం మరియు దాని యొక్క లాభాలు మరియు నష్టాలు అనే సమస్య ఉంది. భారతదేశంలో మరియు అంతర్జాతీయంగా కూడా ఈ రంగంలో పనిచేసే అనేక సంస్థలు ఉన్నాయి. వాటిలో కొన్ని చాలా పాతవి మరియు స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం నుండి మూలాలు కలిగి ఉన్నాయి.
కింది పట్టిక ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రధాన మహిళా సంస్థల జాబితాను అందిస్తుంది.

మహిళా సంస్థల జాబితా

మహిళా సాధికారత కోసం ప్రత్యేకంగా ఒక ముఖ్యమైన అంతర్జాతీయ సంస్థ	
జూనియర్ లీగ్స్ ఇంటర్నేషనల్ అసోసియేషన్స్	రిలీఫ్ సొసైటీ
మీడియా అసోసియేషన్‌లో క్రైస్తవ మహిళలు	సోరోప్టిమిస్ట్ ఇంటర్నేషనల్
కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ వరల్డ్ లీడర్స్	సెయింట్ జోన్స్ ఇంటర్నేషనల్ అలయన్స్
ఎలిపేట్నెట్‌వర్క్	సైన్స్‌లో మహిళల కోసం మూడవ ప్రపంచ సంస్థ

ఇప్పుడు సమానత్వం	UN మహిళలు
మహిళల అంతర్జాతీయ కూటమి	UNIFEM - మహిళల కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి నిధి
ఇంటర్నేషనల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఉమెన్ పోలీస్	స్త్రీ క్రైస్తవ నిగ్రహం యూనియన్
ఇంటర్నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్	రెఫ్యూజీ మహిళల కోసం మహిళా కమిషన్
ఇంటర్నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ బిజినెస్ అండ్ ప్రొఫెషనల్ ఉమెన్	ఉమెన్స్ ఎన్విరాన్‌మెంట్ & డెవలప్‌మెంట్ ఆర్గనైజేషన్
ఇంటర్నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ యూనివర్శిటీ ఉమెన్	ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్
అంతర్జాతీయ ఇన్నర్ వీల్	ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ లీగ్ ఫర్ పీస్ అండ్ ఫ్రీడం (WILPF)
అంతర్జాతీయ మహిళా ఓటు హక్కు కూటమి	ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ జియోనిస్ట్ ఆర్గనైజేషన్
నేషనల్ ఉమెన్స్ పొలిటికల్ కాకస్	మహిళల వరల్డ్ వైడ్ వెబ్ (W4)
నోబెల్ ఉమెన్స్ ఇనిషియేటివ్	వరల్డ్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ గర్ల్ గైడ్స్ మరియు గర్ల్ స్కౌట్స్
PEO సిస్టర్‌హుడ్	యంగ్ ఉమెన్స్ క్రిస్టియన్ అసోసియేషన్
కోటా ఇంటర్నేషనల్	జోంటా ఇంటర్నేషనల్

16.8 భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత కోసం పోరాడుతున్న సంస్థలు

మహిళల హక్కులు మరియు మహిళా సాధికారత విషయంలో భారతదేశం సంక్లిష్టమైన ట్రాక్ రికార్డ్‌ను కలిగి ఉంది. ఒక వైపు, డెబ్బైల నుండి స్త్రీ విద్య కోసం వాదిస్తున్న కమల భాసిన్ వంటి అనేక మంది స్త్రీవాద చిహ్నాలకు దేశం నిలయంగా ఉంది, కానీ మరోవైపు చుట్టూభారతదేశంలో 93 మంది మహిళలు అత్యాచారానికి గురవుతున్నారుప్రతి రోజు. అదనంగా, 2019లో కూడా, భారతదేశ శిక్షాస్మృతి ప్రకారం భార్యాభర్తల మధ్య ఏకాభిప్రాయం లేని సెక్స్ అత్యాచారంగా పరిగణించబడదు. సంవత్సరానికి 120,000 మంది భారతీయ మహిళలు గృహ హింసకు గురవుతారని కూడా అంచనా.

అదృష్టవశాత్తూ, భారతదేశంలో లింగ అసమానతలను అంతం చేయడానికి అనేక సంస్థలు అవిశ్రాంతంగా పనిచేస్తున్నాయి. భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత కోసం పోరాడుతున్న ఈ ఐదు సంస్థలు మహిళలను ఉద్ధరించడానికి మరియు రక్షించడానికి అంకితం చేయబడ్డాయి.

- **నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెస్ ఇస్ ఇండియా (NCWI)**

నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఉమెన్ ఇన్ ఇండియా (NCWI) అధికారికంగా 1925లో స్థాపించబడింది, బొంబాయి, కలకత్తా మరియు మద్రాస్ మహిళలు తమ విభిన్న క్లబ్‌లు మరియు సంఘాలను కొత్త కౌన్సిల్‌గా రూపొందించడానికి యుద్ధ పనుల కోసం అభివృద్ధి చేసిన నెట్‌వర్క్‌లను ఉపయోగించుకున్నారు. మతం, విద్య, రాజకీయాలు మరియు దాతృత్వం వంటి వారి పనిని వారు కేంద్రీకరించిన కొన్ని రంగాలు.

- **అఖిల భారత మహిళా సదస్సు**

ఈ కాలంలో ఏర్పడిన అతి ముఖ్యమైన మహిళా సంస్థ 1926లో ఆల్ ఇండియా ఉమెన్స్ కాన్ఫరెన్స్. దీనిని మార్గరెట్ కజిన్స్ స్థాపించారు, భారతదేశంలోని మహిళలకు పూర్తి ఫ్రాంచైజీ ఉండాలని ఆమె ప్రధానంగా డిమాండ్ చేసింది. కాన్ఫరెన్స్ యొక్క పని రెండు వైపులా ఉంది, అనగా, మహిళల (విద్య, బాల్య వివాహాలు) మరియు దేశ సేవ కోసం.

- **దేశ్సేవికసంఘ్**

1930లో వివిధ ప్రాంతాలలో స్థాపించబడిన దేశ్సేవికసంఘ్ (నేషనల్ ఉమెన్స వాలంటీర్ ఆర్గనైజేషన్) మహిళలకు స్వయం పాలన సాధించడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

- **స్వయం ఉపాధి మహిళా సంఘం(SEWA)**

భారతదేశంలోని మహిళా శ్రామిక శక్తిలో, 94 శాతం కంటే ఎక్కువ మంది కార్మికులు అసంఘటిత రంగంలో జీవిస్తున్నారు. అయినప్పటికీ వారి స్వయం ఉపాధి స్వభావం కారణంగా ఈ జనాభా ఎక్కువగా కనిపించదు. ఈ మహిళలు ప్రధాన స్రవంతి వేతన శ్రామికశక్తిలో భాగం కానందున, సాంప్రదాయ శ్రామికశక్తిలో కార్మికులు చేసే సంక్షేమ ప్రయోజనాలకు వారికి ప్రాప్యత లేదు, వారికి రక్షణ లేదు.

1972లో విలీనం చేయబడింది, దిస్వయం ఉపాధి మహిళా సంఘం, లేదా SEWA, పేద మరియు స్వయం ఉపాధి పొందిన మహిళా కార్మికులతో రూపొందించబడిన ట్రేడ్ యూనియన్, ఇది స్వీయ-చిన్న వ్యాపారాలు లేదా వారి వ్యక్తిగత శ్రమ ద్వారా జీవనోపాధి పొందుతుంది. SEWA మహిళలను సంఘటితం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, తద్వారా వారు పూర్తి ఉపాధిని మరియు సామాజిక భద్రతతో సహా అన్ని ప్రయోజనాలను పొందగలరు, ఇది ఆరోగ్య సంరక్షణ, పిల్లల సంరక్షణ మరియు ఆశ్రయం అని నిర్వచించబడింది. SEWA ఆరోగ్య సంరక్షణ, శిశు సంరక్షణ, సేవా బ్యాంక్ (క్రెడిట్ మరియు ఫైనాన్స్ సేవలతో కూడిన సహకార బ్యాంకు), VimoSEWA (SEWA భీమా), న్యాయ సేవలు మరియు గృహాల ద్వారా బీమాతో సహా అనేక సేవలను అందించడం ద్వారా పూర్తి ఉపాధి మరియు స్త్రీ స్వావలంబనను ప్రేరేపిస్తుంది. .

- **స్నేహాలయా**

స్నేహాలయ "ప్రేమ నిలయం" అని అనువదిస్తుంది మరియు ఇది భారతదేశంలోని అహ్మద్‌నగర్నగరంలో 1989లో స్థాపించబడిన NGO. NGO మహిళలు, పిల్లలు మరియు LGBT కమ్యూనిటీలకు మద్దతునిస్తుంది. స్నేహాలయ వీటిపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారిస్తుంది సమాజంలోని

దుర్బలమైన సభ్యులు HIV మరియు AIDS, ట్రాఫికింగ్, లైంగిక హింస మరియు పేదరికం చేతిలో బాధపడ్డవి.

ఈ వెనుక బడినవర్గాల కోసం అవగాహన పెంచడంలో స్నేహాలయ గొప్పపురోగతి సాధించింది మరియు పేదరికం మరియు దుర్వినియోగ చక్రంలో బంధించబడిన మహిళలు మరియు పిల్లలకు సురక్షితమైన స్వర్గధామాలు మరియు తప్పించుకునే అవకాశాన్ని అందిస్తూనే ఉంది. ప్రస్తుతం, సంస్థ వీటితోసహా సేవలను అందించడం ద్వారా సంవత్సరానికి 19,000 కంటే ఎక్కువ మంది లబ్ధిదారులను చేరుకుంటుంది:

- సెక్స్ ట్రాఫికింగ్ పరిశ్రమ నుండి రక్షించబడిన పిల్లల కోసం అనాథ శరణాలయాలు;
- కాబోయే తల్లులకు వైద్య మరియు మానసిక మద్దతుతో పాటుగా విడిచిపెట్టిన శిశువులకు అత్యవసర సంరక్షణను అందించే కార్యాలయాలు;
- గృహ హింసను ఎదుర్కొంటున్న మహిళలు మరియు పిల్లల కోసం 30 అత్యవసర సురక్షిత గృహాలు;
- స్నేహాలయ ప్రాజెక్టులకు స్థిరమైన ఉత్పత్తులను అందించే 100 25 ఎకరాల హిమ్మత్ గ్రామ్బుయోఫారమ్‌లు; మరియు
- పిల్లలు మరియు ప్రజల కోసం ఉచిత టెలిఫోన్ హెల్ప్‌లైన్, ప్రమాదంలో ఉన్న పిల్లలకు సహాయం చేయడానికి రోజుకు దాదాపు 300 కాల్‌లను అందుకుంటుంది.

- **NEN: నార్త్ ఈస్ట్ నెట్‌వర్క్**

NEN అనేది aమహిళా హక్కుల సంస్థఅది 1995లో మహిళలపై బీజింగ్ ప్రపంచ సదస్సులో భాగంగా స్థాపించబడింది. NEN ఎక్కువగా ఈశాన్య భారతదేశంలో పనిచేస్తుంది మరియు మహిళల మానవ హక్కులు మరియు లింగ న్యాయంపై దృష్టి పెడుతుంది. NEN శిక్షణా సెషన్‌లు, అవగాహన కార్యక్రమాలు, రిట్రీట్‌లు, అలాగే షార్ట్ ఫిల్మ్ మరియు ఆర్ట్ పోటీలు అన్నింటినీ క్రియాశీలతతో న్యాయవాదాన్ని విలీనం చేసే లక్ష్యంతో నిర్వహిస్తుంది. మహిళా హక్కులను ప్రోత్సహించే మరియు రాజకీయ, పబ్లిక్ మరియు కమ్యూనిటీ సెట్టింగులలో మహిళా ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచే ప్రభుత్వ విధానాలకు మద్దతునిస్తూ సంస్థ లింగ-ఆధారిత వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూనే ఉంది.

- **ఆజాద్ ఫౌండేషన్**

దిఆజాద్ ఫౌండేషన్అనేది 2008లో స్థాపించబడిన ఒక ప్రొఫెషనల్ ఫెమినిస్ట్ సంస్థ, ఇది భారతదేశంలోని పట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న వనరులు లేని పేద మహిళలతో ప్రత్యేకంగా పనిచేస్తుంది. ఫౌండేషన్ వెనుకబడిన మహిళలకు వృత్తిపరమైన డ్రైవర్‌లుగా జీవనోపాధి పొందేందుకు అవకాశాలను అందిస్తుంది మరియు ప్రారంభం నుండి వందలాది మంది మహిళలకు శిక్షణ ఇచ్చింది. ఫౌండేషన్ ఢిల్లీలో మొట్టమొదటి మహిళా బస్ డ్రైవర్‌కు శిక్షణనిచ్చి నియమించింది. మొత్తంగా, ఆజాద్ ఫౌండేషన్ 1,800 మందికి పైగా మహిళలకు ఆత్మరక్షణ, లైంగిక మరియు పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం, ప్రాథమిక ప్రథమ చికిత్స మరియు మ్యాప్ రీడింగ్‌తో సహా అనేక అంశాలలో శిక్షణ ఇచ్చింది.

ఢిల్లీలో స్థాపించబడిన ఈ సంస్థ ఇప్పుడు విస్తరించింది మరియు జైపూర్ మరియు కోల్‌కతాలో శిక్షణా కేంద్రాలను కలిగి ఉంది. మహిళలకు శిక్షణను అందించడం ద్వారా వారు మంచి జీవనాన్ని సంపాదించడానికి ప్రొఫెషనల్ డ్రైవర్‌లుగా మారవచ్చు, ఆజాద్ ఫౌండేషన్ నిరుపేద మహిళల ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరుస్తుంది మరియు వారికి స్వావలంబన యొక్క స్వాతంత్ర్యాన్ని అందిస్తుంది.

- **మకం**

మహిళా కిసాన్ అధికార్ మంచ్: MAKAAM ఒక ఫోరమ్మహిళా రైతుల హక్కులుఇది భారతదేశంలోని 24 రాష్ట్రాల్లో పనిచేస్తుంది. భారతదేశంలో వ్యవసాయ శ్రామిక శక్తిలో మహిళలు 60 నుండి 70 శాతం ఉన్నప్పటికీ, వారు కేవలం 12 శాతం భూమిని మాత్రమే కలిగి ఉన్నారు. మహిళా రైతులు వారు పని చేసే భూమిని చాలా అరుదుగా కలిగి ఉంటారు కాబట్టి, ప్రభుత్వం అందించే ముఖ్యమైన సహాయ సేవల నుండి వారు మినహాయించబడ్డారు. అయినప్పటికీ, MAKAAM మహిళా రైతులను వారి హక్కులను నొక్కిచెప్పడం మరియు వారి జీవనోపాధి మరియు దానితోవచ్చే సహజ వనరుల యాజమాన్యాన్ని పొందడం ద్వారా వారికి సాధికారత కల్పించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత కోసం పోరాడుతున్న ఈ ఐదు సంస్థలు అన్ని రకాలకు ముఖ్యమైన సహాయాన్ని అందిస్తున్నాయి దేశవ్యాప్తంగా అవసరమైన మహిళలు.మహిళా రైతుల నుండి వ్యవస్థాపకులు మరియు బలహీనమైన కమ్యూనిటీల సభ్యుల వరకు ఈ సంస్థలు భారతీయ సమాజంలోని ఒక ముఖ్యమైన భాగాన్ని తరచుగా విస్మరించబడుతున్నాయి లేదా ప్రతికూలంగా ఉంచుతున్నాయి.

16.9 ముగింపు

మహిళల పట్ల వివక్షతతో కూడిన ప్రవర్తనను నిర్మూలించడానికి అత్యంత ముఖ్యమైన ఆయుధం వారికి విద్యను అందించడం మరియు వారికి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం అందించడం. ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు తీసుకున్నప్పటికీ, స్త్రీ లింగానికి సంబంధించి ఇతర డొమైన్‌లలో సమానత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి చాలా చేయాల్సి ఉంది. మార్పు యొక్క యుగాన్ని గ్రహించడానికి మరియు బలహీనమైన సెక్స్ ఒకరోజు ప్రకాశించేలా చేయడానికి మేము మాలక్ష్యం వైపు స్థిరంగా కదులుతున్నాము.

16.10 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు మరియు స్త్రీవాద ఉద్యమాల పరిణామం వివరించండి?
2. భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత కోసం పోరాడుతున్న లింగం మరియు సంస్థల కొలతలను వివరించండి?
3. భారతదేశంలో మహిళా సంస్థలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లుఏవి?

ప్రొఫెసర్. కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం-17

స్త్రీలకు సంబంధించిన చట్టాలు

లక్ష్యం

భారతదేశంలోని మహిళల కోసం ముఖ్యమైన రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన నిబంధనలను వివరించడం పాఠం యొక్క లక్ష్యం

నిర్మాణం

17.1 పరిచయం

17.2 భారతదేశంలోని మహిళల కోసం ముఖ్యమైన రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన నిబంధనలు

17.3 మహిళా రక్షణ కణం

17.4 మహిళలు మరియు పిల్లల సెల్ రక్షణ

17.5 ముగింపు

17.6 నమూనా ప్రశ్నలు

17.1 పరిచయం

భారతదేశంలో, మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు చారిత్రాత్మక అన్యాయాలను పరిష్కరించడంలో, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో మరియు జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడంలో కీలకమైనవి. ఈ చట్టాలు సామాజిక అసమానతలను సరిదిద్దడానికి మరియు సమాజంలో పూర్తిగా పాల్గొనడానికి మహిళలను శక్తివంతం చేయడానికి నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తాయి.

భారతదేశంలోని మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు చారిత్రక అన్యాయాలను పరిష్కరించడానికి, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు జీవితంలోని వివిధ డొమైన్‌లలో మహిళల హక్కులు మరియు గౌరవాన్ని కాపాడడానికి శక్తివంతమైన సాధనాలుగా పనిచేస్తాయి కాబట్టి అవి అపారమైన ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉన్నాయి. ఈ చట్టాలు అనేక కారణాల వల్ల అవసరం:

1. లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం: భారతదేశంలోని మహిళలు చారిత్రాత్మకంగా విద్య, ఉద్యోగం, వారసత్వం మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడంతో సహా జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో వివక్ష మరియు అట్టడుగునను ఎదుర్కొన్నారు. మహిళలకు చట్టపరమైన రక్షణ కల్పించడం ద్వారా మరియు సమాజంలో వారి సమాన భాగస్వామ్యం మరియు అవకాశాలను నిర్ధారించడం ద్వారా వివక్షాపూరిత పద్ధతులను నిర్మూలించడంలో మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో చట్టం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
2. మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడం: అనేక చట్టాలు ప్రత్యేకంగా మహిళలను వివిధ రకాల హింస, దోపిడీ మరియు వివక్ష నుండి రక్షించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. వరకట్నం, గృహ హింస, లైంగిక

వేధింపులు మరియు బాల్య వివాహాల వంటి పద్ధతులకు వ్యతిరేకంగా చట్టాలు స్త్రీల శారీరక, మానసిక మరియు మానసిక శ్రేయస్సును కాపాడేందుకు, వారు గౌరవంగా మరియు స్వయంప్రతిపత్తితో జీవించేలా చూస్తాయి.

3. వనరులు మరియు అవకాశాలకు ప్రాప్యతను నిర్ధారించడం: ప్రసూతి ప్రయోజనాలు, సమాన వారసత్వ హక్కులు మరియు రాజకీయ సంస్థలు మరియు విద్యా సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు వంటి చట్టపరమైన నిబంధనలు స్త్రీలకు వనరులు, అవకాశాలు మరియు నిర్ణయాత్మక ప్లాట్‌ఫారమ్‌లకు ప్రాప్యత కలిగి ఉండేలా చూస్తాయి. ఈ చర్యలు స్త్రీలు తమ జీవితాలపై అధిక నియంత్రణను కలిగి ఉండటానికి, విద్య మరియు వృత్తిని కొనసాగించడానికి మరియు దేశం యొక్క సామాజిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి చురుకుగా దోహదపడతాయి.
4. అవగాహన కల్పించడం మరియు సామాజిక నిబంధనలను మార్చడం: మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు చట్టపరమైన సాధనాలుగా మాత్రమే కాకుండా సామాజిక మార్పుకు ఉత్ప్రేరకాలుగా కూడా పనిచేస్తాయి. స్త్రీల హక్కుల గురించి అవగాహన పెంపొందించడానికి మరియు లింగ అసమానతను కొనసాగించే పాతుకుపోయిన పితృస్వామ్య వైఖరులు మరియు అభ్యాసాలను సవాలు చేయడంలో ఇవి దోహదం చేస్తాయి. హక్కులు మరియు బాధ్యతలను క్రోడీకరించడం ద్వారా, చట్టాలు సామాజిక నిబంధనలను మార్చడానికి మరియు గౌరవం, సమానత్వం మరియు కలుపుకుపోయే వైఖరిని పెంపొందించడానికి ఒక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తాయి.
5. మహిళలకు సాధికారత: బహుశా చాలా ముఖ్యమైనది, మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు వారి హక్కులను నొక్కిచెప్పడానికి, అన్యాయాలను సవాలు చేయడానికి మరియు చట్టబద్ధమైన పాలనను సమర్థించే బాధ్యత కలిగిన సంస్థలు మరియు వ్యక్తుల నుండి జవాబుదారీతనం డిమాండ్ చేయడానికి వారికి అధికారం కల్పిస్తాయి. పరిహారం, మద్దతు మరియు పునరావాసం కోసం యంత్రాంగాలను అందించడం ద్వారా, ఈ చట్టాలు మహిళలు హింస, వివక్ష మరియు దోపిడీ సందర్భాలలో న్యాయం మరియు ఆశ్రయం పొందేలా చేస్తాయి.

భారతదేశంలో మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు లింగ సమానత్వాన్ని పెంపొందించడానికి, మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడానికి మరియు సామాజిక న్యాయం మరియు చేరికను ప్రోత్సహించడానికి అనివార్య సాధనాలు. వారి చట్టం గణనీయమైన పురోగతిని సూచిస్తున్నప్పటికీ, వారి సమర్థవంతమైన అమలు, అమలు మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న సామాజిక-సాంస్కృతిక సందర్భాలకు నిరంతర అనుసరణ మహిళల పూర్తి సామర్థ్యాన్ని గ్రహించడానికి మరియు అందరికీ మరింత సమానమైన మరియు న్యాయమైన సమాజాన్ని సృష్టించడానికి కీలకంగా ఉన్నాయి.

17.2 భారతదేశంలోని మహిళల కోసం ముఖ్యమైన రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైననిబంధనలు

లింగ సమానత్వ సూత్రం భారత రాజ్యాంగంలో దాని ప్రవేశిక, ప్రాథమిక హక్కులు, ప్రాథమిక విధులు మరియు ఆదేశిక సూత్రాలలో పొందుపరచబడింది. రాజ్యాంగం మహిళలకు సమానత్వాన్ని

కల్పించడమే కాకుండా, మహిళలకు అనుకూలంగా సానుకూల వివక్ష చర్యలను అనుసరించడానికి రాష్ట్రానికి అధికారం ఇస్తుంది. ప్రజాస్వామ్య రాజకీయ చట్రంలో, మన చట్టాలు, అభివృద్ధి విధానాలు, ప్రణాళికలు మరియు కార్యక్రమాలు వివిధ రంగాలలో మహిళల అభివృద్ధిని లక్ష్యంగా చేసుకున్నాయి. మహిళల సమాన హక్కులను పొందేందుకు కట్టుబడి ఉన్న వివిధ అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలు మరియు మానవ హక్కుల సాధనాలను భారతదేశం ఆమోదించింది. వాటిలో ప్రధానమైనది 1993లో మహిళలపై అన్ని రకాల వివక్షత (CEDAW) నిర్మూలనపై కన్వెన్షన్‌ను ఆమోదించడం.

1. రాజ్యాంగ నిబంధనలు

భారత రాజ్యాంగం మహిళలకు సమానత్వాన్ని అందించడమే కాకుండా, వారు ఎదుర్కొంటున్న సామాజిక ఆర్థిక, విద్య మరియు రాజకీయ ప్రతికూలతలను తటస్థీకరించడానికి మహిళలకు అనుకూలంగా సానుకూల వివక్ష చర్యలను అనుసరించడానికి రాష్ట్రానికి అధికారం ఇస్తుంది. ప్రాథమిక హక్కులు, ఇతరులతో పాటు, చట్టం ముందు సమానత్వాన్ని మరియు చట్టం యొక్క సమాన రక్షణను నిర్ధారిస్తాయి; మతం, జాతి, కులం, లింగం లేదా పుట్టిన ప్రదేశం ఆధారంగా ఏ పౌరుడిపైనా వివక్షను నిషేధిస్తుంది మరియు ఉపాధికి సంబంధించిన విషయాలలో పౌరులందరికీ సమాన అవకాశాలకు హామీ ఇస్తుంది. రాజ్యాంగంలోని 14, 15, 15 (3), 16, 39 (ఎ), 39 (బి), 39 (సి) మరియు 42 అధికరణలు ఈ విషయంలో ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉన్నాయి.

రాజ్యాంగ అధికారాలు

(i) చట్టం ముందు సమానత్వం **మహిళలు (ఆర్టికల్ 14)**

(ii) కేవలం మతం, జాతి, కులం, లింగం, పుట్టిన ప్రదేశం లేదా వాటిలో దేని ఆధారంగానైనా ఏ పౌరుడిపైనా రాష్ట్రం వివక్ష చూపకూడదు (ఆర్టికల్ 15 (i))

(iii) రాష్ట్రానికి అనుకూలంగా ఏదైనా ప్రత్యేక ఏర్పాటు చేయాలి **స్త్రీలు** మరియు పిల్లలు (ఆర్టికల్ 15 (3))

(iv) రాష్ట్రం క్రింద ఏదైనా కార్యాలయానికి ఉపాధి లేదా నియామకానికి సంబంధించిన విషయాలలో పౌరులందరికీ సమాన అవకాశాలు (ఆర్టికల్ 16)

(v) పురుషులు మరియు స్త్రీలకు సమానమైన జీవనోపాధికి హక్కు కల్పించే దిశగా రాష్ట్రం తన విధానాన్ని నిర్దేశిస్తుంది (ఆర్టికల్ 39(ఎ)); మరియు స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ సమాన పనికి సమాన వేతనం (ఆర్టికల్ 39(డి))

(vi) న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడానికి, సమాన అవకాశాల ఆధారంగా మరియు తగిన చట్టం లేదా పథకం ద్వారా ఉచిత న్యాయ సహాయం అందించడం లేదా న్యాయాన్ని పొందే అవకాశాలు ఆర్థిక లేదా ఇతర వైకల్యాల కారణంగా ఏ పౌరుడికి నిరాకరించబడకుండా చూసేందుకు (ఆర్టికల్ 39 A)

(vii) పని యొక్క న్యాయమైన మరియు మానవీయ పరిస్థితులను మరియు ప్రసూతి ఉపశమనం కోసం రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేస్తుంది **(ఆర్టికల్ 42)**

(viii) బలహీన వర్గాల ప్రజల విద్యా మరియు ఆర్థిక ప్రయోజనాలను ప్రత్యేక శ్రద్ధతో ప్రోత్సహించడం మరియు సామాజిక అన్యాయం మరియు అన్ని రకాల దోపిడీల నుండి వారిని రక్షించడం (ఆర్టికల్ 46)

(ix) రాష్ట్రం దాని ప్రజల పోషకాహార స్థాయి మరియు జీవన ప్రమాణాలను పెంచడం **(ఆర్టికల్ 47)**

(x) భారతదేశంలోని ప్రజలందరి మధ్య సామరస్యాన్ని మరియు ఉమ్మడి సోదర భావాన్ని పెంపొందించడం మరియు వారి గౌరవాన్ని కించపరిచే పద్ధతులను త్యజించడం **మహిళలు (ఆర్టికల్ 51(ఎ) (ఇ))**

(xi) మూడింట ఒక వంతు కంటే తక్కువ కాదు (రిజర్వ్ చేయబడిన సీట్ల సంఖ్యతో సహా **స్త్రీలు** షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందినవి) ప్రతి పంచాయతీలో ప్రత్యక్ష ఎన్నికల ద్వారా భర్తీ చేయాల్సిన మొత్తం స్థానాలను మహిళలకు రిజర్వ్ చేయాలి మరియు అలాంటి స్థానాలను పంచాయతీలోని వివిధ నియోజకవర్గాలకు రొటేషన్ ద్వారా కేటాయించాలి (ఆర్టికల్ 243 డి(3)))

(xii) ఛైర్‌పర్సన్‌ల మొత్తం కార్యాలయాల సంఖ్యలో మూడింట ఒక వంతు కంటే తక్కువ కాదు **పంచాయతీలు** ప్రతి స్థాయిలో మహిళలకు రిజర్వ్ చేయబడుతుంది (ఆర్టికల్ 243 D (4))

(ix) మహిళలకు రిజర్వ్ చేయబడిన ప్రతి మున్సిపాలిటీలో ప్రత్యక్ష ఎన్నికల ద్వారా భర్తీ చేయాల్సిన మొత్తం సీట్లలో మూడింట ఒక వంతు (షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందిన మహిళలకు రిజర్వ్ చేయబడిన సీట్ల సంఖ్యతో సహా) కంటే తక్కువ కాదు. మున్సిపాలిటీలోని వివిధ నియోజకవర్గాలకు రొటేషన్ ద్వారా కేటాయించబడింది (ఆర్టికల్ 243 T (3))

(x) షెడ్యూల్డ్ కులాలు, షెడ్యూల్డ్ తెగలు మరియు మహిళలకు మునిసిపాలిటీలలో ఛైర్‌పర్సన్‌ల కార్యాలయాల రిజర్వేషన్లు చట్టం ద్వారా రాష్ట్ర శాసనసభ అందించే విధంగా (ఆర్టికల్ 243 T (4))

1. చట్టపరమైన నిబంధనలు

రాజ్యాంగ ఆదేశాన్ని సమర్థించేందుకు, సమాన హక్కులను నిర్ధారించడానికి, సామాజిక వివక్ష మరియు వివిధ రకాల హింస మరియు దురాగతాలను ఎదుర్కోవడానికి మరియు ముఖ్యంగా శ్రామిక మహిళలకు సహాయ సేవలను అందించడానికి ఉద్దేశించిన వివిధ శాసన చర్యలను రాష్ట్రం అమలు చేసింది. 'హత్య', 'దోపిడీ', 'మోసం' మొదలైన నేరాలలో స్త్రీలు బాధితులు అయినప్పటికీ, మహిళలపై ప్రత్యేకంగా నిర్దేశించబడిన నేరాలు 'మహిళలపై నేరం'గా వర్గీకరించబడతాయి. ఇవి స్థూలంగా రెండు వర్గాల క్రింద వర్గీకరించబడ్డాయి.

(1) ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ (IPC) కింద గుర్తించబడిన నేరాలు

(i) అత్యాచారం (సెక్షన్ 376 IPC)

(ii) వివిధ ప్రయోజనాల కోసం కిడ్నాప్ & అపహరణ (సెక్షన్ 363-373)

(iii) వరకట్నం కోసం నరహత్య, వరకట్న మరణాలు లేదా వారి ప్రయత్నాలు (సెక్షన్. 302/304-B IPC)

(iv) మానసిక మరియు శారీరక హింస (సెక్షన్ 498-A IPC)

(v) వేధింపు (సెక్షన్ 354 IPC)

(vi) లైంగిక వేధింపులు (సెక్షన్ 509 IPC)

(vii) బాలికల దిగుమతి (21 సంవత్సరాల వరకు)

(2) ప్రత్యేక చట్టాల (SLL) కింద గుర్తించబడిన నేరాలు

అన్ని చట్టాలు లింగ నిర్దిష్టమైనవి కానప్పటికీ, మహిళలను గణనీయంగా ప్రభావితం చేసే చట్టంలోని నిబంధనలు కాలానుగుణంగా సమీక్షించబడతాయి మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న అవసరాలకు అనుగుణంగా సవరణలు చేయబడ్డాయి. మహిళలు మరియు వారి ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకు ప్రత్యేక నిబంధనలను కలిగి ఉన్న కొన్ని చర్యలు:

(i) ఉద్యోగుల రాష్ట్ర బీమా చట్టం, 1948

(ii) ప్లాంటేషన్ లేబర్ యాక్ట్, 1951

(iii) కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం, 1954

(iv) ప్రత్యేక వివాహ చట్టం, 1954

(v) హిందూ వివాహ చట్టం, 1955

(vi) 2005లో సవరణతో హిందూ వారసత్వ చట్టం, 1956

(vii) అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956

(viii) ప్రసూతి ప్రయోజన చట్టం, 1961 (1995లో సవరించబడింది)

(ix) వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961

(x) ది మెడికల్ టెర్మినేషన్ ఆఫ్ ప్రెగ్నెన్సీ యాక్ట్, 1971

(xi) కాంట్రాక్ట్ లేబర్ (నియంత్రణ మరియు రద్దు) చట్టం, 1976

(xii) సమాన వేతన చట్టం, 1976

(xiii) బాల్య వివాహాల నిషేధ చట్టం, 2006

(xiv) క్రిమినల్ లా (సవరణ) చట్టం, 1983

(xv) కర్మాగారాల (సవరణ) చట్టం, 1986

(xvi) మహిళల అసభ్య ప్రాతినిధ్యం (నిషేధం) చట్టం, 1986

(xvii) కమిషన్ ఆఫ్ సతి (నివారణ) చట్టం, 1987

(xviii) గృహ హింస నుండి మహిళల రక్షణ చట్టం, 2005

1. మహిళల కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు

(i) జాతీయ మహిళా కమిషన్

జాతీయ మహిళా కమిషన్ జనవరి 1992లో చట్టబద్ధమైన సంస్థగా ఏర్పాటైందిజాతీయ మహిళా కమిషన్ చట్టం, 1990 (భారత ప్రభుత్వం యొక్క చట్టం నం. 20 ఆఫ్ 1990) కు:

- మహిళలకు రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన రక్షణలను సమీక్షించండి;
- పరిష్కార శాసన చర్యలను సిఫార్సు చేయండి;

- ఫిర్యాదుల పరిష్కారాన్ని సులభతరం చేయడం మరియు
- మహిళలను ప్రభావితం చేసే అన్ని విధాన విషయాలపై ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వండి.

కమిషన్ తన ఆదేశానికి అనుగుణంగా, నివేదిక కింద సంవత్సరంలో మహిళల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి మరియు వారి ఆర్థిక సాధికారత కోసం వివిధ చర్యలను ప్రారంభించింది. కమీషన్ లక్షద్వీప్ మినహా అన్ని రాష్ట్రాలు/యూటీల పర్యటనలను పూర్తి చేసింది మరియు మహిళల స్థితి మరియు వారి సాధికారతను అంచనా వేయడానికి లింగ ప్రొఫైల్‌లను సిద్ధం చేసింది. ఇది పెద్ద సంఖ్యలో ఫిర్యాదులను స్వీకరించింది మరియు సత్వర న్యాయం అందించడానికి అనేక కేసులలో సుమోటోగా వ్యవహరించింది. ఇది బాల్య వివాహాల సమస్య, ప్రాయోజిత న్యాయపరమైన అవగాహన కార్యక్రమాలు, పరివారిక్ మహిళా లోక్ అదాలత్‌లను చేపట్టింది మరియు వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961, PNDT చట్టం 1994, భారతీయ శిక్షాస్మృతి 1860 మరియు జాతీయ మహిళా కమిషన్ చట్టం, 1990 వంటి చట్టాలను సమీక్షించింది. కఠినమైన మరియు సమర్థవంతమైన. ఈ సాంఘిక దురాచారాలకు వ్యతిరేకంగా సమాజంలో అవగాహన కల్పించేందుకు వర్క్‌షాప్‌లు/సంప్రదింపులు, మహిళల ఆర్థిక సాధికారతపై నిపుణుల కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం, లింగ అవగాహన కోసం వర్క్‌షాప్‌లు/సెమినార్‌లు నిర్వహించడంతోపాటు ఆడ భ్రూణహత్యలు, మహిళలపై హింస మొదలైన వాటిపై ప్రచారాన్ని చేపట్టింది.

(ii) స్థానిక స్వపరిపాలనలో మహిళలకు రిజర్వేషన్

1992లో పార్లమెంటు ఆమోదించిన 73వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టాలు గ్రామీణ ప్రాంతాలు లేదా పట్టణ ప్రాంతాల్లోని స్థానిక సంస్థల్లోని అన్ని ఎన్నికైన కార్యాలయాల్లో మహిళలకు మొత్తం సీట్లలో మూడింట ఒక వంతును నిర్ధారిస్తాయి.

(iii) బాలికా పిల్లల కోసం జాతీయ కార్యాచరణ ప్రణాళిక (1991-2000)

ఆడపిల్లలకు మెరుగైన భవిష్యత్తును నిర్మించాలనే అంతిమ లక్ష్యంతో బాలిక మనుగడ, రక్షణ మరియు అభివృద్ధిని నిర్ధారించడం కార్యాచరణ ప్రణాళిక.

(iv) మహిళా సాధికారత కోసం జాతీయ విధానం, 2001

మానవ వనరుల అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖలోని మహిళా & శిశు అభివృద్ధి శాఖ 2001 సంవత్సరంలో "మహిళల సాధికారత కోసం జాతీయ విధానాన్ని" సిద్ధం చేసింది. ఈ విధానం యొక్క లక్ష్యం మహిళల అభివృద్ధి, అభివృద్ధి మరియు సాధికారత తీసుకురావడం.

17.3 మహిళా రక్షణ కణం

వివిధ రకాల లింగ సంబంధిత సమస్యలను పరిష్కరించడానికి పోలీసు శాఖ తన స్వంత టోల్ ఫ్రీ టెలిఫోన్ నంబర్‌తో పూర్తి స్థాయి మహిళా రక్షణ సెల్‌ను ఏర్పాటు చేయనుంది. ప్రభుత్వేతర సంస్థల సమన్వయంతో మహిళా పోలీస్ స్టేషన్ నుంచి సెల్ పని చేస్తుంది. సెల్‌కు వచ్చిన ప్రతి ఫిర్యాదును నమోదు చేసి, అవసరమైన చర్యలు వెంటనే ప్రారంభించబడతాయి.

సకాలంలో చర్య: సెల్ ఫిర్యాదును స్వీకరించిన తర్వాత సంబంధిత పోలీసు స్టేషన్‌ను హెచ్చరిస్తుంది లేదా ప్రభుత్వేతర సంస్థ యొక్క వాలంటీర్లకు సమాచారం అందించబడుతుంది. తీవ్రమైన సందర్భాల్లో, సంబంధిత లా అండ్ ఆర్డర్ వింగ్ అప్రమత్తం చేయబడుతుంది మరియు పరిస్థితి ఆధారంగా రక్షక్ వాహనం పంపబడుతుంది. భార్యాభర్తలు, అత్తమామలు, వధువుల మధ్య గొడవలు, సంఘవిద్రోహులు వికృతంగా ప్రవర్తించడం, పాఠశాలలు, కళాశాలల సమీపంలో మద్యం దుకాణాలపై ఫిర్యాదులు వంటి లింగపరమైన సమస్యలను సెల్ డీల్ చేస్తుంది.

విద్యార్థులకు సలహాలు: అశ్లీల పోస్టర్లు, సినిమాలు, టెలివిజన్ కార్యక్రమాలపై విద్యార్థులు మీడియాకు, ప్రభుత్వానికి, పోలీసులకు లేఖలు రాసి నిరసన తెలపాలి. లింగ సమస్యలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను అనామకంగా పంపినప్పటికీ పోలీసులు వాటిపై చర్యలు తీసుకుంటారు. తదుపరి చర్య మరియు ప్రత్యుత్తరానికి ఆసక్తి ఉన్నవారు చిరునామా లేదా టెలిఫోన్ నంబర్‌ను అందించాలి. విద్యార్థులు కళాశాల యాజమాన్యం ద్వారా ఫిర్యాదు చేయవచ్చు, అది విద్యార్థి పేరు ప్రస్తావించకుండా లేఖ రాయవచ్చు. విద్యార్థులు, గుర్తింపు కార్డులు మరియు యూనిఫాంను పర్యవేక్షించడానికి కో-ఎడ్యుకేషన్ కళాశాలలు క్లోజ్డ్-సర్క్యూట్ టెలివిజన్ సిస్టమ్‌ల కోసం వెళ్లవచ్చు.

ఈవ్-టీజర్లు హెచ్చరించారు:ఈవ్‌టీజింగ్‌కు పాల్పడే విద్యార్థులపై కఠిన చర్యలు తీసుకుంటామని ఈవ్‌టీజర్లకు వార్నింగ్ ఇచ్చారు.

17.4 మహిళలు మరియు పిల్లల సెల్ రక్షణ

మహిళలు మరియు పిల్లల సెల్ (POWC)కి రక్షణగా గతంలో ఉమెన్ గ్రీవెన్స్ సెల్ అని పేరు పెట్టబడింది, ఇది 23/06/94 తేదీ నాటి పోలీస్ డైరెక్టరేట్ ఆర్డర్ వైడ్ 568(17)/ORG/253/86 ద్వారా రూపొందించబడింది; IGP, సౌత్ బెంగాల్ ఆఫీస్ మెమో నం 1018(5) తేదీ 14/07/94. తర్వాత 02/03/95 నాటి GO నం 1309/PL/PD/4B-61/92 ప్రకారం ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుపై మహిళా ఫిర్యాదుల సెల్‌ను మహిళలు మరియు పిల్లల రక్షణ సెల్‌గా మార్చారు.

POWC చే నిర్వహించబడే వివిధ విధులు

జువెనైల్ జస్టిస్ యాక్ట్, 2000 ప్రకారం నిర్దేశించబడిన పిల్లలపై నేరాలతో పాటు మహిళలపై జరిగే అన్ని నేరాలను POWC పరిశీలిస్తుంది. ఇది పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం, PD యొక్క పోలీస్ ఆర్డర్ నంబర్ 6/05 ద్వారా గతంలో ఇచ్చిన ఆదేశాలను కూడా అమలు చేస్తుంది.

POWC జిల్లాకు యాంటీ ట్రాఫికింగ్ సెల్‌గా పనిచేస్తుంది. ఇది అక్రమ రవాణాదారులపై నిఘా ఉంచుతుంది మరియు స్థానిక PS మరియు అధీకృత NGOల సహాయంతో రైడ్ మరియు రెస్క్యూ కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేస్తుంది.

POWC రాష్ట్రంలో మహిళలు మరియు పిల్లలపై నేరాలకు నోడల్ ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది మరియు WB మహిళా కమిషన్, WB మానవ హక్కుల కమిషన్ మరియు ఇతర ఏజెన్సీలతో సమన్వయం చేస్తుంది.

POWC కింది చర్యలను అమలు చేస్తుంది:

(i) నరహత్య, వరకట్న మరణం, సెక్షన్ 292, 294, 354 మరియు 509 IPC, కిడ్నాప్, అపహరణ మరియు అత్యాచారం, స్త్రీధాన్ దుర్వినియోగం 406 IPC, గృహ హింస 498A IPCకి సంబంధించి భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సంబంధిత నిబంధనలు.

(ii) అనైతిక ట్రాఫిక్ (నివారణ) చట్టం, 1956.

(iii) ప్రీ-కాన్సెప్షన్ మరియు ప్రినేటల్ డయాగ్నోస్టిక్ టెక్నిక్స్ (నిషేధం మరియు లింగ ఎంపిక) చట్టం, 2000.

(iv) బాల్య వివాహాల నమోదు చట్టం, 1929

(v) వరకట్న నిషేధ చట్టం, 1961

(vi) వరకట్న నిషేధం (వధువు మరియు వరుడికి సమర్పించబడిన జాబితాల నిర్వహణ) నియమాలు, 1985.

(vii) జువెనైల్ జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టం, 2000.

పని ప్రదేశంలో మహిళలపై లైంగిక వేధింపులతో సహా అన్ని సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టు ఆదేశాలు మరియు తీర్పులు ఎప్పటికప్పుడు సబ్జెక్ట్‌పై ఆమోదించబడ్డాయి. మరియు మహిళలు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణాకు సంబంధించిన ఏవైనా ఇతర నేరాలు, సరిహద్దుల్లో అక్రమ రవాణా మరియు ఇతర సారూప్య కేసులతో సహా.

స్థానిక PS మరియు NGOల సహాయంతో జిల్లాల్లోని దుర్బల ప్రాంతాలలో మహిళలు మరియు పిల్లలపై హింసకు సంబంధించి POWC వివిధ అవగాహన కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.
ఇది జెండర్ సెన్సిటైజేషన్‌పై వివిధ శిక్షణా కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.

POWC ఈవ్ టీజింగ్, లైంగిక వేధింపులు, మహిళలు మరియు పిల్లలపై లైంగిక దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా ప్రత్యేక డ్రైవ్‌లను ఏర్పాటు చేస్తుంది, వివిధ ప్రదేశాల నుండి అక్రమ రవాణాకు గురైన బాధితులను రక్షించడం. ఇది అశ్లీల సాహిత్యం, పోస్టర్లు, హోర్డింగ్‌లు మొదలైన వాటిపై ప్రత్యేక దాడులు నిర్వహిస్తుంది మరియు సైబర్ కేఫ్‌పై నిఘా ఉంచుతుంది. , కేబుల్ టీవీ నెట్‌వర్క్ మరియు అటువంటి రకమైన అశ్లీల సాహిత్యం విక్రయించబడే లేదా అందుబాటులో ఉన్న ఇతర ప్రదేశాలు.

POWC ద్వారా అందిన సమాచారం

ఫిర్యాదు ఉన్న వ్యక్తులు నేరుగా POWC, CID, భబానీ భబన్, 3వ అంతస్తు, అలీపూర్, కోల్-27 వద్దకు వచ్చి సహాయం కోసం అడగవచ్చు. లేకపోతే వారు తమ పిటిషన్‌ను పోస్ట్ ద్వారా పంపవచ్చు మరియు సెల్‌ను ఫోన్‌లో కూడా సంప్రదించవచ్చు. మళ్లీ కేసుల ఫిర్యాదుదారు (ఇప్పటికే జిల్లాలో ప్రారంభించారు) సంతృప్తి చెందకపోతే నేరుగా సెల్‌ను సంప్రదించి, సహాయం కోరవచ్చు.

17.5 ముగింపు

ముగింపులో, భారతదేశంలోని మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడం, మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడం మరియు మరింత సమగ్రమైన మరియు న్యాయమైన సమాజాన్ని పెంపొందించడంలో కీలకమైన దశను సూచిస్తాయి. ఈ చట్టాలు చారిత్రక అన్యాయాలను పరిష్కరించడంలో, వివక్షాపూరిత పద్ధతులను సవాలు చేయడంలో మరియు జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో మహిళా సాధికారతను ప్రోత్సహించడంలో ప్రాథమిక పాత్ర పోషిస్తాయి.

హింసను నిరోధించడం, వనరులు మరియు అవకాశాలను పొందడం మరియు మహిళల హక్కుల గురించి అవగాహన కల్పించడం వంటి లక్ష్యాలతో కూడిన నిబంధనల ద్వారా, ఈ చట్టాలు సామాజిక పరివర్తన మరియు చట్టపరమైన రక్షణ కోసం శక్తివంతమైన సాధనాలుగా పనిచేస్తాయి. అవి హక్కులు మరియు బాధ్యతలను క్రోడీకరించడమే కాకుండా వ్యవస్థాగత అసమానతలను సరిదిద్దడానికి మరియు మహిళల గౌరవం మరియు స్వయంప్రతిపత్తిని నిలబెట్టడానికి సమిష్టి నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తాయి.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఈ చట్టాల ప్రభావం వాటి అమలు, అమలు మరియు మారుతున్న సామాజిక-సాంస్కృతిక సందర్భాలకు అనుగుణంగా మారడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లు మరియు గ్రౌండ్ రియాలిటీల మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించడం, పరిష్కారం మరియు మద్దతు కోసం సంస్థాగత యంత్రాంగాలను బలోపేతం చేయడం మరియు లింగ సమానత్వం పట్ల విస్తృత సామాజిక అవగాహన మరియు వైఖరి మార్పును పెంపొందించడం అత్యవసరం.

సారాంశంలో, భారతదేశంలోని మహిళలకు సంబంధించిన చట్టాలు స్త్రీలు హింస, వివక్ష మరియు దోపిడీ లేకుండా జీవించగలిగే సమాజాన్ని నిర్మించాలనే నిబద్ధతను సూచిస్తాయి, ఇక్కడ వారి గొంతులు వినబడతాయి మరియు వారి హక్కులు గౌరవించబడతాయి. మహిళల హక్కులు మరియు లింగ న్యాయం యొక్క పురోగతికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా, భారతదేశం తన విభిన్న జనాభా యొక్క పూర్తి సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవచ్చు మరియు అందరికీ మరింత సమానమైన మరియు సమగ్ర భవిష్యత్తుకు మార్గం సుగమం చేస్తుంది.

17.6 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళలకు ముఖ్యమైన రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన నిబంధనలు ఏమిటి?
2. ఉమెన్ ప్రొటెక్షన్ సెల్ గురించి వివరించండి?
3. మహిళలు మరియు పిల్లల రక్షణ సెల్ గురించి వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం-18

మహిళలకు సంబంధించిన రాష్ట్ర ప్రణాళిక

పాఠం యొక్క లక్ష్యం

మహిళా సంక్షేమంలో భారత ప్రణాళికా సంఘం పాత్రను మరియు మహిళా సంక్షేమం మరియు అభివృద్ధికి సంబంధించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రణాళిక వివరించడం పాఠం యొక్క లక్ష్యం.

నిర్మాణం

18.1 పరిచయం

18.2 భారత ప్రణాళికా సంఘం

18.3 మహిళల కోసం జాతీయ దృక్పథ ప్రణాళిక 1988 - 2000

18.4 మహిళల సాధికారత కోసం జాతీయ ప్రణాళిక

18.5 పాలసీ ప్లానింగ్ మరియు ప్రోగ్రామింగ్

18.6 ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

18.7 ముగింపు

18.8 నమూనా ప్రశ్నలు

18.1 పరిచయం

పేదరిక నిర్మూలన మరియు లింగ వివక్షను తగ్గించే ప్రక్రియలో, ప్రభుత్వాలు మహిళల అభివృద్ధి మరియు సాధికారత కోసం మార్గాలు మరియు మార్గాలను అందించడానికి వివిధ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తున్నాయి. SHG ఉద్యమం, అటువంటి కార్యక్రమాలలో ఒకటి, దాని లక్ష్యాలను నెరవేర్చడంలో విజయవంతమైంది. అయితే, ఇతర పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలు మహిళా అభివృద్ధి మరియు సాధికారత ప్రక్రియలో ప్రముఖ పాత్రను కలిగి ఉన్నాయని మరియు అవి విజయవంతంగా అమలు చేయబడుతున్నాయని భావించబడింది. ఈ విషయంలో మహిళా అభివృద్ధికి ఉద్దేశించిన పథకాలు మరియు కార్యక్రమాల గురించి ఇక్కడ వివరించడం జరిగింది. స్వాతంత్ర్యం పొందిన తరువాత, భారత ప్రభుత్వం, రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన సంస్కరణలు, మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆధారంగా ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి మరియు సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలకు రాష్ట్ర మద్దతు వంటి మూడు ప్రధాన రంగాల ఆధారంగా సామాజిక మార్పును తీసుకురావడానికి ఒక మార్గం సుగమం చేయాలని మొదట నిర్ణయించింది. ఈ మూడు విధానాలు ప్రజాస్వామ్య, న్యాయమైన మరియు సుసంపన్నమైన సమాజాన్ని సృష్టిస్తాయని భావిస్తున్నారు. ఈ మూడు దశలూ స్త్రీల స్థితిగతులపై ప్రభావం చూపుతాయి.

భారత రాజ్యాంగం స్త్రీలు పురుషులతో సమానంగా తమ హక్కులను వినియోగించుకోవడానికి మరియు దేశాభివృద్ధిలో పాలుపంచుకునేలా వారి అవసరాలకు ప్రత్యేక శ్రద్ధను ఇచ్చింది.

పౌరులందరికీ ఎదుగుదల మరియు అభివృద్ధికి సమాన అవకాశాలు కల్పించడంతోపాటు జాతి, మతం, కులం, లింగం మొదలైన వాటి ప్రాతిపదికన ఎలాంటి వివక్ష జరగకుండా, ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధిగా పరిగణించబడే పూర్తిగా కొత్త సామాజిక వ్యవస్థను సృష్టించడం దీని లక్ష్యం. అనేక మంది ప్రజల మధ్య అనేక అసమతుల్యతలు మరియు వివక్షలకు కారణమైన పేదరికం యొక్క అనేక సమస్యలను పరిష్కరించడానికి అత్యంత సమర్థవంతమైన మార్గం. విధాన చర్యలు భారతీయ మహిళలపై తీవ్రమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉన్నాయి

18.2 భారత ప్రణాళికా సంఘం

పంచవర్ష ప్రణాళికలను రూపొందించడం సంక్షేమ రాజ్య దిశలో తీసుకున్న మొదటి ప్రధాన అడుగు: భారతదేశం యొక్క మొదటి ప్రధాన మంత్రి మరియు పంచవర్ష ప్రణాళికలకు మార్గదర్శకుడైన జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ మన దేశంలో మహిళలు, పిల్లలు మరియు గిరిజనుల సంక్షేమంపై నొక్కిచెప్పారు.

ప్రణాళికా సంఘం యొక్క "భారతదేశంలో సాంఘిక సంక్షేమం కోసం ప్రణాళికలు మరియు అవకాశాలు 1951 – 1961" సామాజిక సంక్షేమ సేవలను ఒకే వైకల్యం-సామాజిక, ఆర్థిక, శారీరక లేదా మానసిక కారణాల వల్ల వ్యక్తులు మరియు సమూహాల ప్రత్యేక అవసరాలను తీర్చడానికి ఉద్దేశించబడింది. కమ్యూనిటీ అందించే సౌకర్యాలు మరియు సేవలను పొందడం సాధ్యం కాదు లేదా సాంప్రదాయకంగా తిరస్కరించబడింది. మహిళల స్థితిగతులపై కమిటీ, "సమానత్వం వైపు" తన నివేదికలో, "మహిళలను సామాజిక ఆచారాలు మరియు సామాజిక విలువలు వికలాంగులుగా పరిగణిస్తారు మరియు అందువల్ల, సామాజిక సంక్షేమ సేవలు వారికి పునరావాసం కల్పించడానికి ప్రత్యేకంగా కృషి చేశాయి.

2014లో NITI ఆయోగ్ ద్వారా భర్తీ చేయబడిన భారత ప్రణాళికా సంఘం, మహిళల అభివృద్ధికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాల్సిన మూడు కీలక రంగాలను గుర్తించింది:

1. విద్య: ప్రణాళికా సంఘం మహిళలకు విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను వారి అభివృద్ధిలో కీలకమైన అంశంగా నొక్కి చెప్పింది. మహిళా అక్షరాస్యత రేట్లను పెంచడం, బాలికలకు విద్యను మెరుగుపరచడం మరియు విద్యాసంస్థల్లో మహిళల భాగస్వామ్యానికి మరియు పురోగతికి ఆటంకం కలిగించే సామాజిక నిబంధనలు, ఆర్థిక పరిమితులు మరియు సాంస్కృతిక అంశాల వంటి అడ్డంకులను పరిష్కరించాల్సిన అవసరాన్ని ఇది గుర్తించింది.

2. ఆరోగ్య సంరక్షణ: మహిళల ఆరోగ్య సంరక్షణపై దృష్టి సారించిన మరో అంశం. ప్రసూతి మరియు పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం, పిల్లల ఆరోగ్య సంరక్షణ, పోషణ మరియు వ్యాధుల నివారణతో సహా జీవితంలోని అన్ని దశలలో మహిళలకు అందుబాటులో ఉండే, సరసమైన మరియు నాణ్యమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలను అందించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్లానింగ్ కమిషన్ హైలైట్ చేసింది. ఇది మహిళల శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడంలో మరియు ఆరోగ్యకరమైన మరియు ఉత్పాదక జీవితాలను గడపడానికి వారి సామర్థ్యాన్ని

నిర్ధారించడంలో ఆరోగ్య సంరక్షణ యొక్క కీలక పాత్రను గుర్తించింది.

3. సాంఘిక సంక్షేమం: మూడవ ప్రాంతం ఇప్పుడు సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మరియు సహాయక యంత్రాంగాలపై దృష్టి పెడుతుంది. సామాజిక అసమానతలను పరిష్కరించడం, సామాజిక భద్రతను అందించడం, లింగ-సున్నితమైన సామాజిక విధానాలను ప్రోత్సహించడం మరియు లక్ష్య జోక్యాల ద్వారా అట్టడుగున ఉన్న మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం వంటి కార్యక్రమాలు ఇందులో ఉన్నాయి. మహిళా ఆర్థిక సాధికారత మరియు శ్రామికశక్తిలో భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరాన్ని కూడా ప్రణాళికా సంఘం నొక్కి చెప్పింది. అధికారిక ఉపాధి, వ్యవస్థాపకత, నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు ఆర్థిక వనరులను పొందేందుకు మహిళలకు అవకాశాలను సృష్టించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ఇది గుర్తించింది. అదనంగా, ఇది మహిళల ఆర్థిక స్వయంప్రతిపత్తి మరియు ఏజెన్సీని పెంపొందించడానికి వేతనాలు, పని పరిస్థితులు మరియు ఆర్థిక వనరులకు ప్రాప్యతలో లింగ-ఆధారిత అసమానతలను పరిష్కరించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది.

ఈ మూడు రంగాలు-విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు సాంఘిక సంక్షేమం-భారతదేశంలో మహిళల అభివృద్ధి మరియు లింగ సమానత్వాన్ని సాధించడానికి ప్రధాన స్తంభాలుగా ప్రణాళికా సంఘం గుర్తించింది. మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న నిర్దిష్ట అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించేందుకు మరియు సమాజంలో వారి పూర్తి భాగస్వామ్యాన్ని మరియు చేరికను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించిన విధానపరమైన జోక్యాలు మరియు కార్యక్రమాలకు వారు ఆధారం.

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక (1951-1956)

భారతదేశంలో మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక (1951-1956) కొత్తగా స్వతంత్ర దేశంలో ఆర్థిక మరియు సామాజిక అభివృద్ధికి పునాది వేసింది. మహిళా అభివృద్ధిపై స్పష్టమైన దృష్టిని తరువాతి ప్రణాళికలలో వలె ఉచ్చరించనప్పటికీ, మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక కీలకమైన పూర్వాపరాలను నెలకొల్పింది మరియు మహిళల అభివృద్ధికి పరోక్షంగా దోహదపడే చర్యలను ప్రారంభించింది. మహిళల అభివృద్ధికి మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎలా ముఖ్యమైనదో ఇక్కడ ఉంది:

1. ప్రాథమిక విద్యపై దృష్టి: అక్షరాస్యత రేటును పెంచడం మరియు సమాజంలోని అన్ని వర్గాలకు విద్యావకాశాలను అందించడం లక్ష్యంగా ప్రాథమిక విద్య విస్తరణకు మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రాధాన్యతనిచ్చింది. ఈ ప్రణాళిక ప్రత్యేకంగా మహిళా విద్యను లక్ష్యంగా చేసుకోనప్పటికీ, సార్వత్రిక విద్యపై దృష్టి పెట్టడం స్త్రీ అక్షరాస్యత రేట్లు మరియు విద్యాసాధనను మెరుగుపరచడానికి తరువాతి ప్రయత్నాలకు పునాది వేసింది.

2. హెల్త్‌కేర్ ఇనిషియేటివ్‌లు: మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రజారోగ్యం మరియు శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడంలో ఆరోగ్య సంరక్షణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించింది. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల స్థాపన మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ మౌలిక సదుపాయాల విస్తరణ వంటి కార్యక్రమాలు మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలను మెరుగుపరచడంలో సహాయపడింది, పరోక్షంగా మహిళల ఆరోగ్యానికి ప్రయోజనం చేకూర్చింది మరియు మాతా మరియు శిశు మరణాల రేటును తగ్గించింది.

3. గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు: మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక పేదరికాన్ని నిర్మూలించడానికి మరియు సమ్మిళిత వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి గ్రామీణాభివృద్ధిని ఒక సాధనంగా నొక్కి చెప్పింది. గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు వ్యవసాయ ఆధునీకరణ, గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి మరియు కమ్యూనిటీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపై దృష్టి సారించాయి, ఇవి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం, ప్రాథమిక సేవలను పొందడం మరియు జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచడం ద్వారా గ్రామీణ మహిళలకు పరోక్షంగా ప్రయోజనం చేకూర్చాయి.

4. కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్ట్‌లు: మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక స్థానిక కమ్యూనిటీలను సాధికారపరచడం మరియు అట్టడుగు అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్ట్‌లను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ ప్రాజెక్ట్‌లలో కమ్యూనిటీ సెంటర్‌లు, సహకార సంఘాలు మరియు స్వయం-సహాయ సమూహాలు వంటి కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి, ఇవి మహిళలు సంఘం నిర్ణయం తీసుకోవడంలో పాల్గొనేందుకు, నాయకత్వ నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి మరియు ఆదాయ ఉత్పత్తి మరియు సామాజిక సంక్షేమానికి వనరులను పొందేందుకు వేదికలను అందించాయి.

5. పారిశ్రామికీకరణ మరియు ఉపాధి అవకాశాలు: మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆర్థిక వృద్ధికి కీలకమైన డ్రైవర్లుగా పారిశ్రామికీకరణ మరియు మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిని నొక్కి చెప్పింది. పారిశ్రామికీకరణ ప్రధానంగా తయారీ మరియు భారీ పరిశ్రమల వంటి పురుష-ఆధిపత్య రంగాలను లక్ష్యంగా చేసుకుంటే, ఉపాధి అవకాశాల విస్తరణ మహిళలకు పరోక్షంగా ప్రయోజనం చేకూర్చింది, వివిధ రంగాలలో కార్మికులకు డిమాండ్‌ను సృష్టించడం మరియు శ్రామికశక్తిలో, ముఖ్యంగా పట్టణ ప్రాంతాల్లో వారి భాగస్వామ్యాన్ని సులభతరం చేసింది.

6. లింగ-తటస్థ విధానాలు: మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో స్పష్టమైన లింగ-నిర్దిష్ట విధానాలు లేకపోయినా, సమ్మిళిత అభివృద్ధి మరియు సాంఘిక సంక్షేమంపై దాని ప్రాధాన్యత లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి మరియు తదుపరి ప్రణాళికలలో మహిళల హక్కులు మరియు సాధికారతను ప్రోత్సహించడానికి తదుపరి ప్రయత్నాలకు పునాది వేసింది. .

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక భారతదేశ ఆర్థిక మరియు సామాజిక అభివృద్ధికి పునాది వేసినప్పటికీ, మహిళల అభివృద్ధిపై దాని ప్రభావం ఎక్కువగా పరోక్షంగా ఉంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇది లింగ-సున్నితమైన విధానాలను పొందుపరచడానికి మరియు దేశ అభివృద్ధి ఎజెండాలో అంతర్భాగంగా మహిళా సాధికారతకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే తదుపరి ప్రణాళికలకు వేదికగా నిలిచింది.

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1956-1961)

భారతదేశంలో రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1956-1961) సామ్యవాదం మరియు స్వావలంబన సూత్రాలను అనుసరించి ఆర్థికాభివృద్ధి మరియు సామాజిక పురోగతి వైపు దేశం యొక్క ప్రయత్నాల కొనసాగింపుగా గుర్తించబడింది. ప్రణాళిక ప్రధానంగా పారిశ్రామికీకరణ మరియు వ్యవసాయ అభివృద్ధిపై దృష్టి కేంద్రీకరించినప్పటికీ, ఇది మహిళల అభివృద్ధికి చిక్కులను కలిగి ఉన్న కార్యక్రమాలను కూడా ప్రవేశపెట్టింది:

1. సముదాయ అబివృద్ధిపై దృష్టి: రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక గ్రామీణ వర్గాల సాధికారత మరియు స్థానిక స్వపరిపాలనను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో సముదాయ అబివృద్ధి ప్రాజెక్టలను నొక్కి చెప్పడం కొనసాగించింది. ఈ ప్రాజెక్టులలో గ్రామీణ సహకార సంఘాలు, గ్రామ పంచాయితీలు మరియు కమ్యూనిటీ కేంద్రాలు వంటి కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి, ఇవి మహిళలు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పాల్గొనడానికి, వనరులను యాక్సెస్ చేయడానికి మరియు సమాజ అభివృద్ధి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి వేదికలను అందించాయి.

2. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల విస్తరణ: రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మహిళలు మరియు పిల్లలతో సహా వెనుకబడిన సమూహాల జీవన ప్రమాణాలు మరియు శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా కొత్త సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ కార్యక్రమాలలో పోషకాహార సప్లిమెంటేషన్, మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలు వంటి కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి, ఇవి మహిళల నిర్దిష్ట అవసరాలను పరిష్కరించడానికి మరియు వారి పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం మరియు హక్కులను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి.

3. కుటీర పరిశ్రమల ప్రోత్సాహం: రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కుటీర పరిశ్రమలు మరియు చిన్న తరహా పరిశ్రమలను ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించేందుకు మరియు గ్రామీణాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి ఒక సాధనంగా ప్రోత్సహించడం గురించి నొక్కిచెప్పారు. చేనేత నేయడం, హస్తకళలు మరియు కుటీర ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు వంటి కుటీర పరిశ్రమలు మహిళలకు ఆదాయ-ఉత్పాదక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి, వ్యవస్థాపక నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి మరియు గృహ ఆదాయానికి దోహదపడే మార్గాలను అందించాయి.

4. వ్యవసాయంలో మహిళల భాగస్వామ్యం: రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణ జీవనోపాధిలో మహిళల ముఖ్యమైన పాత్రను గుర్తించింది. వ్యవసాయ ఉత్పాదకత మరియు గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడానికి ఉద్దేశించిన కార్యక్రమాలు వ్యవసాయ ఇన్‌పుట్‌లు, విస్తరణ సేవలు మరియు రుణ సదుపాయాలను పెంచడం ద్వారా పరోక్షంగా మహిళలకు ప్రయోజనం చేకూర్చాయి. అదనంగా, వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ మరియు ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు వ్యవసాయ కార్మికులలో మహిళల కష్టాలను తగ్గించడానికి మరియు వారి ఉత్పాదకతను పెంచడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

5. విద్యా అవకాశాల విస్తరణ: రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్య మరియు మాధ్యమిక పాఠశాలలు మరియు వృత్తి శిక్షణా కేంద్రాల స్థాపనపై దృష్టి సారించి, విద్యా అవకాశాల విస్తరణకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ కొనసాగింది. ఈ ప్రణాళిక ప్రత్యేకంగా మహిళా విద్యను లక్ష్యంగా చేసుకోనప్పటికీ, విద్యా విస్తరణపై దృష్టి పెట్టడం వల్ల స్త్రీ అక్షరాస్యత రేట్లు మరియు విద్యాసాధనను మెరుగుపరిచేందుకు తదుపరి ప్రయత్నాలకు పునాది వేసింది.

మొత్తంమీద, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో స్పష్టమైన లింగ-నిర్దిష్ట విధానాలు లేకపోయినా, సముదాయ అబివృద్ధి, సాంఘిక సంక్షేమం, గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు విద్యా విస్తరణపై దాని దృష్టి మహిళా సాధికారత, భాగస్వామ్యం మరియు సామాజిక- అవకాశాలను సృష్టించడం ద్వారా పరోక్షంగా మహిళల అభివృద్ధికి దోహదపడింది. ఆర్థిక పురోగతి. లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి మరియు భారతదేశ

అభివృద్ధి ఎజెండాలో మహిళల హక్కులు మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి తదుపరి ప్రయత్నాలకు ఈ ప్రణాళిక వేదికను ఏర్పాటు చేసింది.

ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1974-1979)

భారతదేశంలోని ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1974-1979) పేదరికం, నిరుద్యోగం మరియు ప్రాంతీయ అసమానతలను పరిష్కరించడంతోపాటు సామాజిక న్యాయం మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. స్పష్టమైన లింగ-నిర్దిష్ట లక్ష్యాలు ప్రణాళికలో ప్రధానమైనవి కానప్పటికీ, ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ప్రవేశపెట్టిన అనేక కార్యక్రమాలు మరియు విధానాలు భారతదేశంలో మహిళల అభివృద్ధికి దోహదపడ్డాయి:

1. సమగ్ర గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక గ్రామీణ వర్గాల సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో సమగ్ర గ్రామీణ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను నొక్కి చెప్పింది. ఈ కార్యక్రమాలు వ్యవసాయం, గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సామాజిక అభివృద్ధిపై దృష్టి సారించాయి, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వనరులు, ఉపాధి అవకాశాలు మరియు సామాజిక సేవలకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం ద్వారా పరోక్షంగా మహిళలకు ప్రయోజనం చేకూర్చాయి.

2. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల విస్తరణ: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మహిళలు మరియు పిల్లలతో సహా వెనుకబడిన సమూహాల శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను విస్తరించింది. పోషకాహార సప్లిమెంటేషన్, మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలు వంటి కార్యక్రమాలు మహిళల నిర్దిష్ట అవసరాలను పరిష్కరించడానికి మరియు వారి పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం మరియు హక్కులను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి.

3. వ్యవసాయ అభివృద్ధిలో మహిళల భాగస్వామ్యం: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణ జీవనోపాధిలో మహిళల ముఖ్యమైన పాత్రను గుర్తించింది. మహిళా రైతులు మరియు వ్యవసాయ కార్మికులకు ఉద్దేశించిన శిక్షణా కార్యక్రమాలు, విస్తరణ సేవలు మరియు రుణ సదుపాయాలు వంటి కార్యక్రమాల ద్వారా వ్యవసాయ అభివృద్ధిలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ప్రయత్నాలు జరిగాయి.

4. చిన్న తరహా పరిశ్రమలు మరియు కుటీర పరిశ్రమల ప్రోత్సాహం: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక చిన్న తరహా పరిశ్రమలు మరియు కుటీర పరిశ్రమల ప్రోత్సాహాన్ని ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించేందుకు మరియు గ్రామీణాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి ఒక సాధనంగా ఉద్ఘాటించింది. ఈ కార్యక్రమాలు మహిళలకు ఆదాయ-ఉత్పత్తి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి, వ్యవస్థాపక నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి మరియు గృహ ఆదాయానికి దోహదం చేయడానికి మార్గాలను అందించాయి.

5. విద్యా అవకాశాల విస్తరణ: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్య మరియు మాధ్యమిక పాఠశాలలు మరియు వృత్తి శిక్షణా కేంద్రాల స్థాపనపై దృష్టి సారించి, విద్యా అవకాశాల విస్తరణకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ కొనసాగింది. ఈ ప్రణాళిక ప్రత్యేకంగా మహిళా విద్యను లక్ష్యంగా చేసుకోనప్పటికీ, విద్యా

విస్తరణపై దృష్టి పెట్టడం వల్ల స్త్రీ అక్షరాస్యత రేట్లు మరియు విద్యాసాధనను మెరుగుపరిచేందుకు తదుపరి ప్రయత్నాలకు పునాది వేసింది.

6. సముదాయ అభివృద్ధి ద్వారా సాధికారత: ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ప్రారంభించబడిన సముదాయ అభివృద్ధి ప్రోగ్రామ్‌లు స్వయం సహాయక బృందాలు, సహకార సంఘాలు మరియు అట్టడుగు సంస్థలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా మహిళలతో సహా అట్టడుగు వర్గాలకు సాధికారత కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. ఈ కార్యక్రమాలు మహిళలకు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో పాల్గొనేందుకు, వనరులను యాక్సెస్ చేయడానికి మరియు సమాజ అభివృద్ధి కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడానికి వేదికలను అందించాయి. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో స్పష్టమైన లింగ-నిర్దిష్ట లక్ష్యాలు లేకపోయినా, గ్రామీణాభివృద్ధి, సాంఘిక సంక్షేమం, ఉపాధి కల్పన మరియు విద్యా విస్తరణపై దాని దృష్టి పరోక్షంగా మహిళల అభివృద్ధికి, వారి సాధికారత, భాగస్వామ్యం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక పురోగతికి అవకాశాలను సృష్టించడం ద్వారా దోహదపడింది. . లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి మరియు భారతదేశ అభివృద్ధి ఎజెండాలో మహిళల హక్కులు మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి తదుపరి ప్రయత్నాలకు ఈ ప్రణాళిక వేదికను ఏర్పాటు చేసింది.

18.3 మహిళల కోసం జాతీయ దృక్కోణ ప్రణాళిక 1988 – 2000

మహిళల జాతీయ దృక్పథ ప్రణాళిక (NPPW) 1988-2000 అనేది మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు వారి సాధికారత మరియు జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి భారత ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ముఖ్యమైన విధాన ఫ్రేమ్‌వర్క్. అభివృద్ధి విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలలో లింగ దృక్పథాలను ఏకీకృతం చేయడం, వనరులు మరియు అవకాశాలకు మహిళల ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధి ప్రక్రియలో వారి పూర్తి భాగస్వామ్యాన్ని నిర్ధారించడం ఈ ప్రణాళిక లక్ష్యం. మహిళల జాతీయ దృక్పథ ప్రణాళిక 1988-2000 యొక్క కొన్ని ముఖ్య లక్షణాలు మరియు లక్ష్యాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. జెండర్ మెయిన్ స్ట్రీమింగ్: ఎన్‌పిపిడబ్ల్యు ప్రణాళిక మరియు అభివృద్ధి ప్రక్రియల యొక్క అన్ని అంశాలలో లింగ ఆందోళనలను ప్రధాన స్రవంతి చేయడానికి ప్రయత్నించింది. మహిళల నిర్దిష్ట అవసరాలు మరియు ప్రాధాన్యతలను పరిష్కరించడానికి విధాన రూపకల్పన, ప్రోగ్రామ్ అమలు మరియు వనరుల కేటాయింపులలో లింగ-సున్నితమైన ప్రణాళిక అవలంబించవలసిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెప్పింది.

2. సాధికారత మరియు భాగస్వామ్యం: NPPW మహిళల సామర్థ్యాలను, ఏజెన్సీని మరియు నిర్ణయాధికారాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా వారి సాధికారతను లక్ష్యంగా చేసుకుంది. ఇది మహిళల నాయకత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, పాలనా నిర్మాణాలలో భాగస్వామ్యం మరియు విద్య, నైపుణ్య శిక్షణ మరియు ఆర్థిక అవకాశాలను పొందడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది.

3. ఆరోగ్యం మరియు పోషకాహారం: NPPW వారి మొత్తం శ్రేయస్సు మరియు అభివృద్ధికి మహిళల ఆరోగ్యం మరియు పోషకాహారం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించింది. మహిళలు మరియు పిల్లలకు మెరుగైన ఆరోగ్య ఫలితాలను నిర్ధారించడానికి మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య హక్కులు, పోషకాహార అనుబంధం మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలను మెరుగుపరచాల్సిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెప్పింది.

4. విద్య మరియు అక్షరాస్యత: NPPW మహిళా సాధికారత మరియు సామాజిక-ఆర్థిక పురోగమనానికి కీలక నిర్ణయంగా విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది. ఇది బాలికలు మరియు మహిళలకు విద్యా అవకాశాలను విస్తరించడం, అక్షరాస్యత రేటులో లింగ అంతరాలను తగ్గించడం మరియు అధికారిక మరియు వృత్తిపరమైన విద్యకు మహిళల ప్రవేశాన్ని ప్రోత్సహించడంపై దృష్టి సారించింది.

5. ఉపాధి మరియు జీవనోపాధి: NPPW మహిళలకు లాభదాయకమైన ఉపాధి మరియు ఆదాయ-ఉత్పాదక కార్యకలాపాలకు ప్రాప్యతను పెంపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. వ్యవసాయం, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు, వ్యవస్థాపకత మరియు అనధికారిక రంగంలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడంతోపాటు వేతనాలు, పని పరిస్థితులు మరియు వనరులను పొందడంలో లింగ ఆధారిత అసమానతలను పరిష్కరించాల్సిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెప్పింది.

6. చట్టపరమైన మరియు విధాన సంస్కరణలు: NPPW మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడానికి మరియు లింగ-ఆధారిత వివక్ష మరియు హింసను పరిష్కరించడానికి లింగ-సున్నితమైన చట్టాలు మరియు విధానాలను రూపొందించడం మరియు అమలు చేయడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను హైలైట్ చేసింది. ఎక్కువ లింగ సమానత్వం మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని నిర్ధారించడానికి వరకట్నం, గృహ హింస, వారసత్వ హక్కులు మరియు ఆస్తి యాజమాన్యం వంటి అంశాలలో చట్టపరమైన సంస్కరణల కోసం ఇది వాదించింది.

7. అవగాహన మరియు న్యాయవాదం: NPPW లింగ మూస పద్ధతులను సవాలు చేయడానికి, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు మహిళల హక్కులు మరియు సాధికారత కోసం సహాయక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రజలకు అవగాహన ప్రచారాలు, న్యాయవాద ప్రయత్నాలు మరియు సామాజిక సమీకరణ కార్యక్రమాల అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పింది.

మొత్తంమీద, మహిళల జాతీయ దృక్పథ ప్రణాళిక 1988-2000 భారతదేశంలో మహిళల అభివృద్ధి మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించే దిశగా సమగ్రమైన మరియు సంపూర్ణమైన ప్రణాళిక సూచిస్తుంది. అనేక రంగాలలో గణనీయమైన పురోగతి సాధించినప్పటికీ, నిరంతర లింగ అసమానతలు, సామాజిక నిబంధనలు మరియు సంస్థాగత అడ్డంకులు వంటి సవాళ్లు మహిళల హక్కులు మరియు సామర్థ్యాల పూర్తి సాక్షాత్కారానికి ఆటంకంగా కొనసాగుతున్నాయి. అయితే, NPPW మహిళా సాధికారతను అభివృద్ధి చేయడం మరియు అందరికీ మరింత కలుపుకొని మరియు సమానమైన సమాజాన్ని పెంపొందించే లక్ష్యంతో తదుపరి విధానపరమైన జోక్యాలు మరియు కార్యక్రమాలకు పునాది వేసింది.

18.4 మహిళల సాధికారత కోసం జాతీయ ప్రణాళిక

మహిళా సాధికారత కోసం జాతీయ ప్రణాళిక (NPEW) 2001 సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వంచే ప్రవేశపెట్టబడింది. ఇది మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించేందుకు మరియు వారి సాధికారత మరియు జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో కూడిన సమగ్ర ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను సూచిస్తుంది. NPEW లింగ సమానత్వం, మహిళల హక్కులు మరియు సామాజిక న్యాయం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది మరియు ఇది భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత మరియు లింగ సమానత్వాన్ని అభివృద్ధి చేసే లక్ష్యంతో విధానపరమైన జోక్యాలు మరియు కార్యక్రమాలకు మార్గదర్శక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తుంది.

1. విజన్ మరియు లక్ష్యాలు: NPEW మహిళలు జీవితంలోని అన్ని అంశాలలో సమాన హక్కులు, అవకాశాలు మరియు స్వేచ్ఛలను అనుభవించే సమాజాన్ని ఊహించింది. లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, మహిళలపై వివక్ష మరియు హింసను నిర్మూలించడం, విద్య, వైద్యం, ఉపాధి మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో మహిళల ప్రవేశాన్ని మెరుగుపరచడం మరియు సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ రంగాలలో వారి పూర్తి భాగస్వామ్యాన్ని నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యాలు.
2. చట్టపరమైన మరియు విధాన ముసాయిదా: NPEW మహిళల హక్కులను రక్షించడానికి మరియు ప్రోత్సహించడానికి లింగ-సున్నితమైన చట్టాలు, విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించడం మరియు అమలు చేయడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది. ఇది గృహ హింస, వరకట్నం, వారసత్వ హక్కులు, ఆస్తి యాజమాన్యం మరియు పనిస్థల వివక్ష వంటి అంశాలలో చట్టపరమైన సంస్కరణల కోసం ఎక్కువ లింగ సమానత్వం మరియు సామాజిక న్యాయం కోసం వాదిస్తుంది.
3. ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సు: NPEW నాణ్యమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, పునరుత్పత్తి ఆరోగ్య హక్కులు, తల్లి మరియు శిశు ఆరోగ్య సంరక్షణ, పోషకాహార అనుబంధం మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలను మెరుగుపరచడంపై దృష్టి సారించడం ద్వారా మహిళల ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సుకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. ఆరోగ్య సంరక్షణలో లింగ-ఆధారిత అసమానతలను పరిష్కరించడం మరియు మహిళలు మరియు పిల్లలకు మెరుగైన ఆరోగ్య ఫలితాలను నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యం.
4. విద్య మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి: NPEW విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రాథమిక హక్కుగా మరియు మహిళా సాధికారతకు కీలక నిర్ణయంగా నొక్కి చెబుతుంది. ఇది బాలికల విద్యను ప్రోత్సహించడం, అక్షరాస్యత రేట్లలో లింగ అంతరాలను తగ్గించడం మరియు అధికారిక మరియు వృత్తి విద్య, నైపుణ్యాల శిక్షణ మరియు జీవితకాల అభ్యాస అవకాశాలకు మహిళల ప్రవేశాన్ని పెంపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
5. ఆర్థిక సాధికారత: NPEW ఆర్థిక కార్యకలాపాలు, వ్యవస్థాపకత మరియు అధికారిక కార్మిక మార్కెట్‌లో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా వారి ఆర్థిక సాధికారతను పెంపొందించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఇది వేతనాలు, పని పరిస్థితులు మరియు వనరులు, క్రెడిట్ మరియు మార్కెట్‌లకు ప్రాప్యతలో లింగ-ఆధారిత అసమానతలను పరిష్కరించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని సూచించింది.

6. రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు నాయకత్వం: NPEW మహిళల రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని మరియు నాయకత్వాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా వారి ప్రాతినిధ్యాన్ని మరియు పాలన యొక్క అన్ని స్థాయిలలో నిర్ణయాధికార సంస్థల్లో వారి స్వరాన్ని అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇది లింగ సమానత్వం మరియు సమ్మిళిత ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి చట్టసభలు, రాజకీయ పార్టీలు మరియు స్థానిక పాలనా సంస్థల్లో మహిళలకు రిజర్వేషన్లు వంటి చర్యలను సమర్థిస్తుంది.
7. అవగాహన మరియు న్యాయవాదం: NPEW లింగ మూస పద్ధతులను సవాలు చేయడానికి, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు మహిళల హక్కులు మరియు సాధికారత కోసం సహాయక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రజల అవగాహన ప్రచారాలు, న్యాయవాద ప్రయత్నాలు మరియు సామాజిక సమీకరణ కార్యక్రమాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది. ఇది లింగ-ప్రతిస్పందన విధానాలు మరియు అభ్యాసాలను ప్రోత్సహించడంలో ప్రభుత్వ సంస్థలు, పౌర సమాజ సంస్థలు, ప్రైవేట్ రంగం, మీడియా మరియు సమాజంతో సహా విభిన్న వాటాదారులను నిమగ్నం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

మొత్తంమీద, మహిళల సాధికారత కోసం జాతీయ ప్రణాళిక మహిళల హక్కులు, గౌరవం మరియు ఏజెన్సీని అభివృద్ధి చేయడంలో నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది మరియు అందరికీ మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని పెంపొందించడం. ఇది భారతదేశంలో మహిళా సాధికారత మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో విధానపరమైన జోక్యాలు మరియు కార్యక్రమాలకు మార్గదర్శక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌గా పనిచేస్తుంది.

18.5 పాలసీ ప్లానింగ్ మరియు ప్రోగ్రామింగ్

పాలసీ ప్లానింగ్ మరియు ప్రోగ్రామింగ్ అనేది నిర్దిష్ట అభివృద్ధి లక్ష్యాలు మరియు లక్ష్యాలను సాధించడానికి ఉద్దేశించిన విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించడం, అమలు చేయడం మరియు మూల్యాంకనం చేయడం వంటి క్రమబద్ధమైన ప్రక్రియను సూచిస్తాయి. భారతదేశ పంచవర్ష ప్రణాళికల సందర్భంలో, విధాన ప్రణాళిక మరియు ప్రోగ్రామింగ్ దేశ అభివృద్ధి వ్యూహంలో అంతర్భాగాలు, ఇక్కడ సామాజిక-ఆర్థిక సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు సమ్మిళిత వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి సమగ్ర ప్రణాళికలు రూపొందించబడ్డాయి.

భారతదేశంలో ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1980-1985) వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధిని సాధించడం, పేదరికాన్ని తగ్గించడం మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటి విస్తృత లక్ష్యంతో రూపొందించబడింది. ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క కొన్ని ముఖ్య లక్షణాలు మరియు విధాన ప్రణాళిక మరియు ప్రోగ్రామింగ్‌కి దాని ప్రణాళిక:

1. పేదరిక నిర్మూలనపై దృష్టి: ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పేదరిక నిర్మూలనకు ప్రాధాన్యతనిచ్చింది మరియు సమాజంలోని పేద మరియు అట్టడుగు వర్గాల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో లక్ష్య

కార్యక్రమాలు చేపట్టింది. ప్రాంతీయ అసమానతలను పరిష్కరించడం మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థలోని అన్ని రంగాలలో సమ్మిళిత అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెప్పింది.

2. ఉపాధి కల్పన: ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పెరుగుతున్న శ్రామికశక్తిని, ప్రత్యేకించి వేగవంతమైన జనాభా పెరుగుదల నేపథ్యంలో ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించింది. ఇది ఉపాధిని సృష్టించడానికి మరియు నిరుద్యోగిత రేటును తగ్గించడానికి కార్మిక-ఆధారిత పరిశ్రమలు, గ్రామీణ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడంపై దృష్టి సారించింది.

3. వ్యవసాయ అభివృద్ధి: వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడం, ఆహార భద్రతను నిర్ధారించడం మరియు గ్రామీణాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా కృషి చేయడంతో వ్యవసాయం ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేంద్ర దృష్టిగా నిలిచింది. రైతులకు మద్దతుగా మరియు వ్యవసాయ వృద్ధిని పెంపొందించడానికి భూ సంస్కరణలు, నీటిపారుదల మౌలిక సదుపాయాలు, ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులు మరియు వ్యవసాయ రుణాల అవసరాన్ని ఈ ప్రణాళిక నొక్కి చెప్పింది.

4. పారిశ్రామిక వృద్ధి మరియు సాంకేతికత అడాప్షన్: ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పారిశ్రామిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించడం మరియు ఆర్థికాభివృద్ధిని నడపడానికి సాంకేతిక పురోగతిని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. పారిశ్రామిక పోటీతత్వం మరియు ఉత్పాదకతను పెంపొందించడానికి పారిశ్రామిక విధాన సంస్కరణలు, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి, సాంకేతికత బదిలీ మరియు పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కార్యక్రమాల ప్రాముఖ్యతను ఇది నొక్కి చెప్పింది.

5. సామాజిక రంగ అభివృద్ధి: ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలతో సహా సామాజిక రంగ అభివృద్ధికి గణనీయమైన వనరులను కేటాయించారు. ప్రాథమిక సేవలకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం, లింగ అసమానతలను తగ్గించడం మరియు సమాజంలోని అన్ని వర్గాలకు జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం వంటి ప్రాముఖ్యతను ఇది నొక్కి చెప్పింది.

6. పర్యావరణ పరిరక్షణ: ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించింది. అభివృద్ధి ప్రణాళికలో పర్యావరణ పరిగణనలను ఏకీకృతం చేయడం, పునరుత్పాదక ఇంధన వనరులను ప్రోత్సహించడం మరియు పర్యావరణ క్షీణత మరియు కాలుష్యాన్ని పరిష్కరించాల్సిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెప్పింది.

సారాంశంలో, ఆరవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పేదరిక నిర్మూలన, ఉపాధి కల్పన, వ్యవసాయ అభివృద్ధి, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి, సామాజిక రంగ అభివృద్ధి మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణపై దృష్టి సారించి, అభివృద్ధి ప్రణాళికకు సమగ్ర ప్రణాళిక సూచించింది. దేశం యొక్క అభివృద్ధి ప్రయత్నాలకు మార్గనిర్దేశం చేయడంలో మరియు సమ్మిళిత మరియు స్థిరమైన వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి సామాజిక-ఆర్థిక సవాళ్లను పరిష్కరించడంలో విధాన ప్రణాళిక మరియు ప్రోగ్రామింగ్ యొక్క ప్రాముఖ్యతను ఇది ఉదహరించింది.

18.6 ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ (AP) వివిధ రంగాలలో మహిళా సంక్షేమం, సాధికారత మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో అనేక విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించింది. ఈ విధానాలు రాష్ట్రంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ప్రత్యేక అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు జీవితంలోని అన్ని రంగాలలో వారి పూర్తి భాగస్వామ్యం మరియు చేరికను నిర్ధారించడానికి రూపొందించబడ్డాయి. మహిళా సంక్షేమానికి సంబంధించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రణాళికలోని కొన్ని కీలక అంశాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. లింగ ప్రధాన స్రవంతి: ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అన్ని రంగాలు మరియు పాలనా స్థాయిలలో లింగ ఆందోళనలను ప్రధాన స్రవంతి చేయడానికి కట్టుబడి ఉంది. ఇది లింగ అసమానతలను పరిష్కరించడానికి మరియు మహిళా సాధికారతను ప్రోత్సహించడానికి విధాన రూపకల్పన, ప్రోగ్రామ్ అమలు మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో లింగ దృక్పథాన్ని ఏకీకృతం చేస్తుంది.

2. మహిళల ఆరోగ్యం మరియు పోషకాహారం: రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నాణ్యమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య కార్యక్రమాలు, కుటుంబ నియంత్రణ సేవలు మరియు పోషకాహార అనుబంధ పథకాలను అందించడం ద్వారా మహిళల ఆరోగ్యం మరియు పోషకాహారానికి ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. జననీ సురక్ష యోజన మరియు అమ్మ ఒడి పథకం వంటి కార్యక్రమాలు మాతా మరియు శిశు ఆరోగ్య ఫలితాలను మెరుగుపరచడం మరియు మరణాల రేటును తగ్గించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

3. విద్య మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి: AP మహిళలకు వారి ఉపాధి, వ్యవస్థాపకత మరియు సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరచడానికి విద్య మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి అవకాశాలను ప్రోత్సహించడంపై దృష్టి పెడుతుంది. కన్యా విద్యా ధన్ వంటి పథకాలు మరియు వివిధ వృత్తిపరమైన శిక్షణా కార్యక్రమాలు అక్షరాస్యత రేట్లను మెరుగుపరచడం మరియు విక్రయించదగిన నైపుణ్యాలతో మహిళలను శక్తివంతం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

4. ఆర్థిక సాధికారత: రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వయం సహాయక బృందాలు (ఎస్‌హెచ్‌జిలు), మైక్రోఫైనాన్స్ పథకాలు మరియు రుణ సౌకర్యాలను పొందడం వంటి వివిధ కార్యక్రమాల ద్వారా మహిళల ఆర్థిక సాధికారతను ప్రోత్సహిస్తుంది. మహిళా కోయిర్ యోజన మరియు SERP (సొసైటీ ఫర్ ఎలిమినేషన్ ఆఫ్ రూరల్ పావర్టీ) వంటి కార్యక్రమాలు మహిళల వ్యవస్థాపకత మరియు జీవనోపాధి అభివృద్ధికి తోడ్పడతాయి.

5. చట్టపరమైన మరియు సామాజిక రక్షణ: AP మహిళల హక్కులను పరిరక్షించడానికి మరియు లింగ ఆధారిత హింసను నిరోధించడానికి చట్టాలను రూపొందించింది మరియు సంస్థలను స్థాపించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర మహిళా కమిషన్ మహిళల హక్కుల ఉల్లంఘనలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను పరిష్కరిస్తుంది, అయితే అభయహస్తం వంటి కార్యక్రమాలు హింసకు గురైన మహిళలకు ఆశ్రయం మరియు మద్దతును అందిస్తాయి.

6. రాజకీయ భాగస్వామ్యం: రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామ పంచాయతీలు, మున్సిపాలిటీలు మరియు జిల్లా పరిషత్‌ల వంటి స్థానిక పాలనా సంస్థల్లో మహిళలకు రిజర్వేషన్లు అమలు చేయడం ద్వారా రాజకీయాలలో

మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. ఇది విధాన రూపకల్పన మరియు అమలులో మహిళల ప్రాతినిధ్యం మరియు వాయిస్‌ని నిర్ధారిస్తుంది.

7. అవగాహన మరియు న్యాయవాదం: లింగ సమస్యలు, మహిళల హక్కులు మరియు లింగ సమానత్వం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి కమ్యూనిటీలను సున్నితం చేయడానికి AP అవగాహన ప్రచారాలు, వర్క్‌షాప్‌లు మరియు సెమినార్‌లను నిర్వహిస్తుంది. ఈ కార్యక్రమాలు మూస పద్ధతులను సవాలు చేయడం, మహిళల పట్ల సానుకూల దృక్పథాలను ప్రోత్సహించడం మరియు సామాజిక మార్పును పెంపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

8. బలహీన సమూహాలకు మద్దతు: AP వితంతువులు, ఒంటరి తల్లులు, వికలాంగులైన మహిళలు మరియు వృద్ధ మహిళలతో సహా బలహీనమైన మహిళల సమూహాలకు మద్దతు మరియు సహాయాన్ని అందిస్తుంది. విద్యా దీవెన మరియు చేయూత వంటి పథకాలు ఆర్థిక సహాయం, ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు సామాజిక భద్రతా చర్యల ద్వారా వారి సంక్షేమం మరియు సాధికారతపై దృష్టి సారిస్తాయి.

మొత్తంమీద, మహిళా సంక్షేమానికి సంబంధించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రణాళిక లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, మహిళలను సాధికారత చేయడం మరియు వారి సమగ్ర అభివృద్ధి మరియు శ్రేయస్సు కోసం అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించడం కోసం దాని నిబద్ధతను నొక్కి చెబుతుంది. లక్ష్య జోక్యాలు మరియు సహకార ప్రయత్నాల ద్వారా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరింత సమగ్రమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని నిర్మించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది, ఇక్కడ మహిళలు అభివృద్ధి చెందుతారు మరియు రాష్ట్ర పురోగతి మరియు శ్రేయస్సుకు దోహదపడతారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో, వివిధ ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలు మహిళల హక్కులు, సాధికారత మరియు శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో అనేక మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేశాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 15 ప్రముఖ మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. మహిళా అభివృద్ధి సొసైటీ (APMAS): APMAS అనేది రాష్ట్ర స్థాయి మహిళా అభివృద్ధి సంస్థ, ఇది సామర్థ్య నిర్మాణం, జీవనోపాధి మద్దతు మరియు న్యాయవాద ద్వారా మహిళలను ఆర్థికంగా మరియు సామాజికంగా బలోపేతం చేయడానికి పని చేస్తుంది.

2. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉమెన్స్ కోఆపరేటివ్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ (APWCFC): APWCFC వివిధ రుణ పథకాలు మరియు సహాయ సేవల ద్వారా వారి వ్యాపారాలను ప్రారంభించడం లేదా విస్తరించడం కోసం మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది.

3. మహిళా సమాఖ్య: మహిళా సమాఖ్య అనేది విద్య మరియు అవగాహన ద్వారా మహిళలను శక్తివంతం చేయడానికి ఉద్దేశించిన కార్యక్రమం. ఇది నాణ్యమైన విద్యకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం, లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని పెంపొందించడంపై దృష్టి పెడుతుంది.

4. స్త్రీ నిధి క్రెడిట్ కోఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ లిమిటెడ్: స్త్రీ నిధి మహిళా స్వయం-సహాయ సమూహాలకు (SHGs) రుణ సౌకర్యాలు, శిక్షణ మరియు వ్యవస్థాపకత మరియు ఆదాయ ఉత్పాదక కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహించడానికి సామర్థ్య నిర్మాణ మద్దతును విస్తరించడం ద్వారా ఆర్థిక సేవలను అందిస్తుంది.

5. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర మహిళా కమిషన్: లింగ-ఆధారిత వివక్ష, హింస మరియు అసమానతలకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించడం ద్వారా మహిళల హక్కులు మరియు ప్రయోజనాలను ప్రోత్సహించడం మరియు పరిరక్షించడం కోసం రాష్ట్ర మహిళా కమిషన్ పని చేస్తుంది.

6. మాతృ వందన సప్త: మాతృ వందన సప్త అనేది గర్భిణీ మరియు పాలిచ్చే స్త్రీలకు అవసరమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, పోషకాహార మద్దతు మరియు ప్రసవానంతర సంరక్షణను అందించడం ద్వారా తల్లి మరియు శిశు ఆరోగ్యాన్ని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో కూడిన కార్యక్రమం.

7. పెళ్లి కానుక: పెళ్లి కానుక అనేది ఆర్థికంగా వెనుకబడిన కుటుంబాలకు వారి కుమార్తెల వివాహాలు నిర్వహించడానికి ఆర్థిక సహాయం మరియు ఆసరా అందించే సంక్షేమ కార్యక్రమం.

8. షీ ఆటో: షీ ఆటో అనేది ఆటో-రిక్షా డ్రైవర్లుగా స్వయం ఉపాధి పొందే అవకాశాలను కల్పించడం ద్వారా మహిళలకు సాధికారత కల్పించడానికి ఉద్దేశించిన ప్రభుత్వ కార్యక్రమం. ఈ కార్యక్రమం ఆటో-రిక్షా డ్రైవింగ్‌ను వృత్తిగా కొనసాగించడానికి ఆసక్తి ఉన్న మహిళలకు ఆర్థిక సహాయం, శిక్షణ మరియు సహాయ సేవలను అందిస్తుంది.

9. ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా అభివృద్ధి మరియు శిశు సంక్షేమ శాఖ (WD&CW): WD&CW డిపార్ట్‌మెంట్ విద్య, ఆరోగ్యం, పోషకాహారం మరియు న్యాయ సహాయ సేవలకు సంబంధించిన పథకాలతో సహా మహిళలు మరియు పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధి మరియు రక్షణ కోసం వివిధ సంక్షేమ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తుంది.

10. ధనలక్ష్మి పథకం: ధనలక్ష్మి పథకం అనేది పాఠశాల హాజరు, వ్యాధి నిరోధక టీకాలు మరియు ఆరోగ్య పరీక్షల కోసం ఆర్థిక సహాయం మరియు ప్రోత్సాహకాలను అందించడం ద్వారా ఆర్థికంగా వెనుకబడిన కుటుంబాలలోని ఆడపిల్లల ఆరోగ్యం మరియు విద్య ఫలితాలను మెరుగుపరచడానికి ఉద్దేశించిన షరతులతో కూడిన నగదు బదిలీ కార్యక్రమం.

11. సబల పథకం: సబల (కౌమార బాలికల సాధికారత కోసం రాజీవ్ గాంధీ పథకం) యుక్తవయస్సులో ఉన్న బాలికలకు జీవిత నైపుణ్యాల విద్య, వృత్తి శిక్షణ, పోషకాహార మద్దతు మరియు ఆరోగ్యం మరియు పరిశుభ్రత గురించి అవగాహన కల్పించడం ద్వారా వారికి సాధికారత కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

12. AP మహిళా స్వయం ఉపాధి కార్యక్రమం (APWSEP): వ్యవసాయం, హస్తకళలు మరియు చిన్న తరహా పరిశ్రమలు వంటి రంగాలలో సూక్ష్మ పరిశ్రమలు మరియు ఆదాయాన్ని పెంచే కార్యకలాపాలను స్థాపించడానికి APWSEP మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలకు ఆర్థిక సహాయం మరియు శిక్షణను అందిస్తుంది.

13. అమ్మ ఒడి పథకం: పాఠశాలకు వెళ్లే పిల్లల తల్లులు లేదా సంరక్షకులకు తమ పిల్లలను క్రమం తప్పకుండా పాఠశాలకు పంపేలా ప్రోత్సహించడానికి మరియు వారి విద్యా శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి అమ్మ ఒడి పథకం ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది.

14. భరోసా కేంద్రం: గృహ హింస, లైంగిక వేధింపులు మరియు అక్రమ రవాణాతో సహా హింసకు గురైన మహిళలకు మద్దతు మరియు సహాయం అందించడానికి భరోసా కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి. ఈ కేంద్రాలు హింస నుండి బయటపడిన వారికి కౌన్సెలింగ్, న్యాయ సహాయం, ఆశ్రయం మరియు పునరావాస సేవలను అందిస్తాయి.

15. స్వధార్ గృహ పథకం: నిరాశ్రయులైన మహిళలు, వితంతువులు, హింసకు గురైనవారు మరియు ఆపదలో ఉన్న మహిళలతో సహా క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో ఉన్న మహిళలకు స్వధార్ గృహ పథకం తాత్కాలిక ఆశ్రయం, మద్దతు మరియు పునరావాస సేవలను అందిస్తుంది.

మహిళా సాధికారతను ప్రోత్సహించడం, వారి హక్కులను పరిరక్షించడం మరియు జీవితంలోని వివిధ రంగాలలో వారి సామాజిక-ఆర్థిక శ్రేయస్సును పెంపొందించడం లక్ష్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కొన్ని ముఖ్య మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ఇవి.

శిక్షణ మరియు నైపుణ్యం అభివృద్ధి

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో, వివిధ ప్రభుత్వ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలు మహిళలకు వారి ఉపాధి, వ్యవస్థాపకత మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సాధికారతను పెంపొందించడానికి ప్రత్యేకంగా శిక్షణ మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి అవకాశాలను అందిస్తాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళలకు శిక్షణ అందించడానికి ఉద్దేశించిన కొన్ని ప్రముఖ పథకాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ (APSSDC): APSSDC యువత మరియు మహిళల ఉపాధిని పెంపొందించడానికి వివిధ రంగాలలో నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తుంది. ఇది పరిశ్రమ వాటాదారులు మరియు శిక్షణ ప్రదాతలతో భాగస్వామ్యంతో నైపుణ్య శిక్షణా కోర్సులు, వర్క్‌షాప్‌లు మరియు ధృవీకరణ కార్యక్రమాలను అందిస్తుంది.

2. మహిళా కాయర్ యోజన (MCY): MCY అనేది కొబ్బరి ఆధారిత పరిశ్రమలను స్థాపించడానికి మహిళలకు శిక్షణ మరియు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కాయిర్ కార్పొరేషన్ ద్వారా అమలు చేయబడిన పథకం. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని మహిళల్లో వ్యవస్థాపకత మరియు స్వయం ఉపాధిని ప్రోత్సహించడం ఈ పథకం లక్ష్యం.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉమెన్స్ కోఆపరేటివ్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ (APWCFC): APWCFC మహిళా వ్యాపారవేత్తలకు వారి వ్యాపారాలను ప్రారంభించడానికి లేదా విస్తరించడానికి ఆర్థిక సహాయం మరియు శిక్షణ మద్దతును అందిస్తుంది. ఇది మహిళల వ్యవస్థాపకత మరియు ఆర్థిక సాధికారతను పెంపొందించడానికి నైపుణ్య అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, వర్క్‌షాప్‌లు మరియు సామర్థ్య నిర్మాణ కార్యక్రమాలను అందిస్తుంది.

4. ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ (APSSDI): APSSDI మహిళలు మరియు యువతకు ఉపాధిని పెంపొందించడానికి నైపుణ్య అభివృద్ధి కోర్సులు మరియు వృత్తి శిక్షణా కార్యక్రమాలను అందిస్తుంది. ఇది హెల్త్‌కేర్, హాస్పిటాలిటీ, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, రిటైల్ మరియు నిర్మాణం వంటి రంగాలలో శిక్షణను అందిస్తుంది.

5. మహిళా సమాఖ్య: మహిళా సమాఖ్య అనేది విద్య మరియు అవగాహన ద్వారా మహిళలకు సాధికారత కల్పించడానికి ఉద్దేశించిన కార్యక్రమం. నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు వారి నాయకత్వ నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి ఇది మహిళా సమిష్టి, స్వయం సహాయక బృందాలు (SHGలు) మరియు కమ్యూనిటీ-ఆధారిత సంస్థలకు (CBOs) శిక్షణ మరియు సామర్థ్య నిర్మాణ మద్దతును అందిస్తుంది.

6. జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ (NRLM): NRLM గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని మహిళలకు స్వయం సహాయక బృందాలు (SHGలు) మరియు గ్రామ సంస్థల (VOs) ద్వారా నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపక కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తుంది. ఇది వ్యవసాయం, పశుపోషణ, హస్తకళలు మరియు ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్‌తో సహా వివిధ జీవనోపాధి రంగాలలో శిక్షణను అందిస్తుంది.

7. స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరోజ్‌గార్ యోజన (SGSY): SGSY స్వయం-సహాయక బృందాలు (SHGలు) మరియు ఇతర అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన మహిళలకు ఆదాయ-ఉత్పత్తి కార్యకలాపాలను చేపట్టేందుకు శిక్షణ, ఆర్థిక సహాయం మరియు మార్కెటింగ్ మద్దతును అందిస్తుంది. గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాల్లోని మహిళల్లో స్వయం ఉపాధి మరియు సూక్ష్మ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం దీని లక్ష్యం.

8. ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ కోఆపరేటివ్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ (APBCFC): APBCFC వెనుకబడిన తరగతులు మరియు ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు చెందిన మహిళలకు నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు శిక్షణా కార్యక్రమాలను అందిస్తుంది. ఇది మహిళల్లో వ్యవస్థాపకత మరియు ఆర్థిక సాధికారతను ప్రోత్సహించడానికి ఆర్థిక సహాయం మరియు సహాయ సేవలను అందిస్తుంది.

9. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర హస్తకళల అభివృద్ధి సంస్థ (APSHDC): APSHDC మహిళల్లో సాంప్రదాయ హస్తకళలు మరియు చేతివృత్తుల నైపుణ్యాలను ప్రోత్సహించడానికి నైపుణ్య అభివృద్ధి వర్క్‌షాప్‌లు, శిక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రదర్శనలను నిర్వహిస్తుంది. ఇది హస్తకళలు, చేనేత, ఎంబ్రాయిడరీ, కుండలు మరియు ఇతర సాంప్రదాయ చేతిపనులలో శిక్షణను అందిస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఈ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలు మహిళలకు వారి జీవనోపాధి అవకాశాలను పెంపొందించడానికి, వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడానికి మరియు వారి సామాజిక-ఆర్థిక సాధికారత మరియు శ్రేయస్సుకు దోహదపడేందుకు సంబంధిత నైపుణ్యాలు, జ్ఞానం మరియు వనరులతో సన్నద్ధం చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.

మహిళా సాధికారత లక్ష్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలు

విద్య, ఆరోగ్యం, ఉపాధి మరియు సాంఘిక సంక్షేమంతో సహా మహిళల అభివృద్ధికి సంబంధించిన వివిధ అంశాలను పరిష్కరించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ (AP)లో మహిళల సాధికారత లక్ష్యంగా అనేక కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలు అమలు చేయబడ్డాయి. APలో మహిళలకు ప్రయోజనం చేకూర్చే కొన్ని ప్రముఖ కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

1. బేటీ బచావో బేటీ పఢావో (BBBP) పథకం: ఈ పథకం లింగ అసమతుల్యతను పరిష్కరించడానికి మరియు బాలికల విద్య మరియు సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇది లింగ-ఆధారిత

వివక్షను నిరోధించడం, విద్యకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడం మరియు బాలికల విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు వారి హక్కుల గురించి అవగాహన కల్పించడంపై దృష్టి పెడుతుంది.

2. ప్రధాన మంత్రి మాతృ వందన యోజన (PMMVY): PMMVY గర్భిణీ మరియు పాలిచ్చే తల్లులకు వారి మొదటి బిడ్డ కోసం ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది. తల్లులు మరియు నవజాత శిశువులకు సరైన పోషకాహారం మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణను అందించడం, తద్వారా మాతా మరియు శిశు మరణాల రేటును తగ్గించడం ఈ పథకం లక్ష్యం.

3. మహిళా శక్తి కేంద్రం (MSK) పథకం: కమ్యూనిటీ భాగస్వామ్యం, అవగాహన కల్పించడం మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా గ్రామీణ మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం MSK లక్ష్యం. ఇది మహిళల సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి మరియు శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడానికి నైపుణ్యం అభివృద్ధి, ఆరోగ్య సంరక్షణ, పోషకాహారం, న్యాయ సహాయం మరియు కౌన్సెలింగ్ వంటి సహాయ సేవలను అందిస్తుంది.

4. ప్రధాన్ మంత్రి సురక్షిత్ మాతృత్వ అభియాన్ (PMSMA): PMSMA గర్భిణీ స్త్రీలకు ఉచిత వైద్య పరీక్షలు, రోగనిర్ధారణ పరీక్షలు మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలతో సహా సమగ్ర ప్రసూతి సంరక్షణను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. సురక్షితమైన మాతృత్వాన్ని నిర్ధారించడం మరియు మాతృ మరణాల రేటును తగ్గించడం ఈ పథకం లక్ష్యం.

5. నేషనల్ క్రెచ్ స్కీమ్: ఈ పథకం 6 నెలల నుండి 6 సంవత్సరాల వయస్సులో పని చేసే తల్లుల పిల్లలకు డేకేర్ సౌకర్యాలను అందిస్తుంది. ఇది సురక్షితమైన మరియు సరసమైన పిల్లల సంరక్షణ సేవలను అందించడం ద్వారా మహిళల శ్రామిక భాగస్వామ్యానికి మద్దతు ఇవ్వడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

6. ప్రధాన్ మంత్రి ఆవాస్ యోజన (PMAY-అర్బన్ మరియు PMAY-గ్రామీన్): PMAY గృహ యూనిట్ల నిర్మాణం, పునరుద్ధరణ లేదా మెరుగుదల కోసం అర్హులైన లబ్ధిదారులకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది. ఈ పథకంలో లబ్ధిదారులుగా మహిళలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి మరియు గృహ సంబంధిత నిర్ణయాలలో వారి యాజమాన్యం మరియు భాగస్వామ్యాన్ని నిర్ధారించడానికి నిబంధనలు ఉన్నాయి.

7. జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ (NRLM): NRLM పేదరికాన్ని నిర్మూలించడం మరియు స్వయం సహాయక బృందాలు (SHGలు), జీవనోపాధి మెరుగుదల కార్యకలాపాలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు ఆర్థిక సేవలు మరియు మార్కెట్‌లకు ప్రాప్యతను ప్రోత్సహించడం ద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

8. స్టాండ్-అప్ ఇండియా స్కీమ్: ఈ పథకం మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు, షెడ్యూల్డ్ కులాలు (SCలు), మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలు (STలు) తయారీ, సేవలు లేదా వ్యాపార రంగాలలో గ్రీన్‌ఫీల్డ్ ఎంటర్‌ప్రైజెస్‌ని స్థాపించడానికి బ్యాంకు రుణాలను సులభతరం చేస్తుంది. మహిళలతో సహా అట్టడుగు వర్గాల్లో వ్యవస్థాపకత మరియు ఆర్థిక సాధికారతను ప్రోత్సహించడం దీని లక్ష్యం.

9. సుకన్య సమృద్ధి యోజన (SSY): SSY అనేది ఆడపిల్లల కోసం ఒక పొదుపు పథకం, ఇది ఆకర్షణీయమైన వడ్డీ రేట్లు మరియు పన్ను ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది. ఆడపిల్లల విద్య మరియు వివాహ ఖర్చుల కోసం దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక ప్రణాళిక మరియు పొదుపులను ప్రోత్సహించడం దీని లక్ష్యం.

ఈ కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలు మహిళా సాధికారత, లింగ సమానత్వం మరియు సామాజిక చేరికలను ప్రోత్సహించడంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్న ప్రయత్నాలను పూర్తి చేస్తాయి. లక్ష్య మద్దతు మరియు వనరులను అందించడం ద్వారా, ఈ పథకాలు రాష్ట్రంలోని మహిళల సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి మరియు శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడానికి దోహదం చేస్తాయి.

18.7 ముగింపు

ముగింపులో, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మహిళలకు సంబంధించిన రాష్ట్ర విధానాలు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం, మహిళలకు సాధికారత కల్పించడం మరియు వారి సామాజిక-ఆర్థిక శ్రేయస్సును పెంపొందించడంలో నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తాయి. నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, జీవనోపాధి ప్రోత్సాహక పథకాలు, ఆరోగ్యం మరియు విద్య జోక్యాలు మరియు సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలతో సహా అనేక కార్యక్రమాల ద్వారా, పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విభిన్న అవసరాలు మరియు సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుంది.

ఈ విధానాలు మహిళలకు వ్యక్తిగత మరియు వృత్తిపరమైన వృద్ధికి అవకాశాలను అందించడమే కాకుండా, మహిళలు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో చురుకుగా పాల్గొనేందుకు, వారి హక్కులను వినియోగించుకోవడానికి మరియు సమాజానికి అర్థవంతంగా దోహదపడే వాతావరణాన్ని సృష్టించడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. వివిధ రంగాలలో మహిళా సాధికారత మరియు లింగ ప్రధాన స్రవంతికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం ద్వారా, ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళలకు విలువైన, గౌరవం మరియు పురోగమనానికి సమాన అవకాశాలను కల్పించే మరింత సమానమైన మరియు సమ్మిళిత సమాజాన్ని నిర్మించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

ముందుకు సాగడం, ఈ విధానాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేయడంలో మరియు పర్యవేక్షించడంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన ప్రయత్నాలను కొనసాగించడం అత్యవసరం, అవి ఉద్దేశించిన లబ్ధిదారులకు చేరుకునేలా మరియు మహిళలు మరియు బాలికల జీవితాలపై స్పష్టమైన ప్రభావాన్ని చూపేలా చూసుకోవాలి. పౌర సమాజ సంస్థలు, ప్రైవేట్ రంగ వాటాదారులు మరియు కమ్యూనిటీ నాయకులతో భాగస్వామ్యాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా, ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళల హక్కులు మరియు లింగ సమానత్వం యొక్క కారణాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి వనరులు మరియు నైపుణ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవచ్చు, దాని నివాసితులందరికీ ప్రకాశవంతమైన మరియు మరింత సంపన్నమైన భవిష్యత్తుకు మార్గం సుగమం చేస్తుంది.

18.8 నమూనా ప్రశ్నలు

1. భారతదేశంలో మహిళా సంక్షేమంలో ప్రణాళికా సంఘం పాత్రను వివరించండి?
2. మహిళా సాధికారత కోసం జాతీయ ప్రణాళిక వివరించండి?
3. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో మహిళా సంక్షేమ కార్యక్రమాల గురించి వ్రాయండి?

ప్రొఫెసర్. కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం-19

కుటుంబ న్యాయస్థానం పాత్ర

లక్ష్యములు

కుటుంబ న్యాయస్థానాలు మరియు సేవల చరిత్ర మరియు స్థాపన మరియు కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క విధులను వివరించడం పాఠం యొక్క లక్ష్యం

నిర్మాణం

19.1 పరిచయం

19.2 కుటుంబ న్యాయస్థానాల చరిత్ర మరియు స్థాపన

19.3 కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క వ్యవహారాలు, సేవలు మరియు విధులు

19.4 కుటుంబ న్యాయస్థానాలు నిర్వహించే కేసుల వర్గం

19.5 గార్డియన్‌షిప్ విషయాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానాల పాత్ర

19.6 ముగింపు

19.7 నమూనా ప్రశ్నలు

19.1 పరిచయం

కుటుంబ సంబంధాలు మరియు గృహ సమస్యలకు సంబంధించిన చట్టపరమైన విషయాలను పరిష్కరించడానికి ప్రత్యేకమైన ఫోరమ్‌ను అందించడం ద్వారా మన సమాజంలో కుటుంబ న్యాయస్థానం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. విడాకులు, పిల్లల సంరక్షణ మరియు భార్యాభర్తల మద్దతుకు సంబంధించిన వివాదాలను పరిష్కరించడం నుండి దత్తత, సంరక్షకత్వం మరియు గృహ హింస వంటి విషయాలను నిర్వహించడం వరకు, కుటుంబ న్యాయస్థానం కుటుంబ హక్కులు, బాధ్యతలు మరియు శ్రేయస్సును సమర్థించడంలో మూలస్తంభంగా పనిచేస్తుంది.

దాని ప్రధాన భాగంలో, కుటుంబ న్యాయస్థానం న్యాయమైన మరియు సమానమైన తీర్మానాలను పెంపొందించే ప్రాథమిక లక్ష్యంతో పనిచేస్తుంది, అదే సమయంలో పాల్గొన్న వ్యక్తుల, ముఖ్యంగా పిల్లల యొక్క ఉత్తమ ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. ఇది సంక్లిష్టమైన కుటుంబ డైనమిక్స్‌కు మధ్యవర్తిగా, వ్యాఖ్యాతగా మరియు న్యాయనిర్ణేతగా పనిచేస్తుంది, సున్నితత్వం మరియు నిష్పాక్షికతతో భావోద్వేగాలతో కూడిన పరిస్థితులను నావిగేట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

సారాంశంలో, కుటుంబ న్యాయస్థానం పరివర్తన, సంఘర్షణ మరియు దుర్బలత్వ సమయాల్లో కుటుంబాలు మార్గదర్శకత్వం, స్పష్టత మరియు న్యాయం కోసం ఒక అభయారణ్యంగా పనిచేస్తుంది. దాని బహుముఖ పాత్ర చట్టపరమైన తీర్పుకు మించి విస్తరించింది, కౌన్సెలింగ్, మధ్యవర్తిత్వం మరియు వనరుల

సమన్వయం వంటి విభిన్న పాత్రలను కలిగి ఉంటుంది, అన్నీ ఆరోగ్యకరమైన కుటుంబ డైనమిక్‌లను పెంపొందించడం మరియు దీర్ఘకాలిక స్థిరత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం పట్ల దృష్టి సారించాయి.

ఎప్పటికప్పుడు అభివృద్ధి చెందుతున్న సామాజిక స్కేప్‌లో, కుటుంబ న్యాయస్థానం కుటుంబ బంధాల పవిత్రతను కాపాడేందుకు తన నిబద్ధతలో స్థిరంగా ఉంటుంది, గౌరవం, గౌరవం మరియు సరైన ప్రక్రియ యొక్క హామీతో వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాల యొక్క సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేయడానికి వ్యక్తులను శక్తివంతం చేస్తుంది. న్యాయ వ్యవస్థ యొక్క మూలస్తంభంగా, దాని ప్రాముఖ్యతను అతిగా చెప్పలేము, మన సమాజం యొక్క ఫాబ్రిక్‌కు ఆధారమైన కరుణ, సమగ్రత మరియు న్యాయం యొక్క విలువలను కలిగి ఉంటుంది.

19.2 కుటుంబ న్యాయస్థానాల చరిత్ర మరియు స్థాపన

కుటుంబ న్యాయస్థానం చట్టం, 1984 వారి లక్ష్యాలుగా వివాహ వివాదాలకు శాంతియుతమైన, సమానమైన మరియు సామరస్యపూర్వక పరిష్కారంతో కుటుంబ న్యాయస్థానాన్ని స్థాపించడానికి అందిస్తుంది.. న్యాయస్థానాలకు న్యాయమైన మరియు న్యాయమైన సమస్యల పరిష్కారానికి కౌన్సెలర్ల ద్వారా సహాయం అందించబడింది.

- 1984కి ముందు వివాహం మరియు కుటుంబ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన అన్ని వివాదాలను సాధారణ సివిల్ కోర్టులు నిర్వహించేవి. సివిల్ కోర్టులపై ఇప్పటికే భారం ఉన్నందున, కుటుంబ సమస్యల పరిష్కారానికి అసాధారణమైన కాలం పట్టేది.
- లా కమిషన్ తన 59వ నివేదిక (1974)లో విధివిధానాల నియమాలు సరళంగా ఉండే ప్రత్యేక కోర్టుల ఏర్పాటుకు సిఫార్సు చేసింది. అటువంటి కోర్టులు ప్రస్తుతం ఉన్న సివిల్ కోర్టుల నుండి విభిన్నమైన రాడికల్ దశలను అనుసరించవచ్చని మరియు అటువంటి కోర్టులు విచారణ ప్రారంభానికి ముందే పరిష్కారం కోసం సహేతుకమైన ప్రయత్నాలు చేయాలని కూడా లా కమిషన్ నొక్కి చెప్పింది. 1975లో, 'కమిటీ ఆన్ ది స్టేటస్ ఆఫ్ ఉమెన్' 'కుటుంబానికి' సంబంధించిన అన్ని విషయాలను విడిగా పరిష్కరించాలని సిఫార్సు చేసింది.
- అందుచేత, వివాహం మరియు కుటుంబ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన వివాదాలలో రాజీని ప్రోత్సహించడానికి మరియు శీఘ్ర పరిష్కారానికి సురక్షితమైన ఉద్దేశ్యంతో కుటుంబ న్యాయస్థానాల స్థాపన కోసం 14 సెప్టెంబర్ 1984న భారత పార్లమెంటు ”ది ఫ్యామిలీ కోర్టుల చట్టం”ను రూపొందించింది. దానితో ముడిపడి ఉన్న విషయాలు.
- అయితే కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం 1984 అమలులోకి వచ్చినప్పటికీ, వివిధ పరిపాలనా కారణాల వల్ల న్యూఢిల్లీతో సహ అనేక రాష్ట్రాల్లో కుటుంబ న్యాయస్థానాలు స్థాపించబడలేదు లేదా కుటుంబ న్యాయస్థానాలు సమర్థవంతంగా పనిచేయలేదు మరియు కుటుంబ వివాదాలను సాధారణ సివిల్ కోర్టులు నిర్వహించడం కొనసాగింది. ప్రస్తుతం అన్ని రాష్ట్రాల్లో వివాహం మరియు కుటుంబ

వ్యవహారాలకు సంబంధించిన వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు ప్రత్యేక కుటుంబ న్యాయస్థానాలు ఉన్నాయి. కొన్ని సంబంధిత చట్టాలు

- హిందూ వివాహ చట్టం 1955 భారతీయ జనాభాలో మెజారిటీకి వర్తిస్తుంది మరియు హిందూ, బౌద్ధ, జైన లేదా సిక్కుల మధ్య వివాహం మరియు ఇతర వైవాహిక సమస్యలకు సంబంధించిన చట్టాన్ని నియంత్రిస్తుంది. ఇది మతం ప్రకారం ముస్లిం, క్రిస్టియన్, పార్సీ లేదా యూదులకు వర్తించదు.
- హిందూ మైనారిటీ మరియు గార్డియన్‌షిప్ చట్టం, 1956 అనేది హిందువులలో మైనారిటీ మరియు సంరక్షకత్వానికి సంబంధించిన చట్టాన్ని నియంత్రించే చట్టం మరియు హిందూ దత్తత మరియు నిర్వహణ చట్టం, 1956 అనేది హిందువులలో దత్తత మరియు నిర్వహణకు సంబంధించిన చట్టాన్ని నియంత్రించే చట్టం.
- ప్రత్యేక వివాహ చట్టం, 1954 అనేది నిర్దిష్ట సందర్భాలలో వివాహానికి ప్రత్యేక రూపాన్ని అందించే చట్టం. రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా వివాహాన్ని జరుపుకోవడానికి ఈ చట్టం భారతదేశంలో వివాహం చేసుకునే హిందువులు, హిందువులు కానివారు మరియు విదేశీయులు తమ వ్యక్తిగత చట్టాల ప్రకారం ఆచార వివాహాలను నిలిపివేస్తారు.
- పార్సీ వివాహం మరియు విడాకుల చట్టం, 1936 అనేది భారతదేశంలోని పార్సీల మధ్య వివాహం, నిర్వహణ మరియు ఇతర వైవాహిక సమస్యలకు సంబంధించిన చట్టాన్ని నియంత్రించే చట్టం.
- భారతీయ క్రైస్తవ వివాహ చట్టం 1872 మరియు విడాకుల చట్టం 1869 భారతదేశంలోని క్రైస్తవుల మధ్య వివాహాలు, నిర్వహణ మరియు ఇతర వైవాహిక సమస్యలకు సంబంధించిన చట్టాన్ని నియంత్రించే చట్టాలు మరియు
- ముస్లిం పర్సనల్ లా (షరియత్) దరఖాస్తు చట్టం, 1937, ముస్లిం వివాహాల రద్దు చట్టం, 1939, ముస్లిం మహిళలు (విడాకుల హక్కుల రక్షణ) చట్టం, 1986 మరియు ముస్లిం మహిళలు (వివాహ హక్కుల రక్షణ) చట్టం 2019 వర్తిస్తాయి. భారతదేశంలోని ముస్లింలు. కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం 1984 యొక్క కొన్ని సంబంధిత నిబంధనలు
- సెక్షన్ 3 ఫ్యామిలీ కోర్టుల స్థాపన కోసం అందిస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హైకోర్టుతో సంప్రదింపులు జరిపి నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తర్వాత పది లక్షల జనాభా దాటిన ప్రాంతానికి కుటుంబ న్యాయస్థానాన్ని ఏర్పాటు చేయవచ్చు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అవసరమని భావించే విధంగా రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలకు కుటుంబ న్యాయస్థానాలను కూడా ఏర్పాటు చేయవచ్చు. అలాగే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, హైకోర్టుతో సంప్రదించిన తర్వాత, నోటిఫికేషన్ ద్వారా, కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క అధికార పరిధి విస్తరించే ప్రాంతం యొక్క స్థానిక పరిమితులను పేర్కొనాలి మరియు ఎప్పుడైనా, అటువంటి పరిమితులను పెంచవచ్చు, తగ్గించవచ్చు లేదా మార్చవచ్చు.
- సెక్షన్ 4 కుటుంబ న్యాయస్థానాలకు న్యాయమూర్తులుగా నియమించబడే న్యాయమూర్తులకు అర్హతను అందిస్తుంది. - సెక్షన్ 4 సబ్ క్లాజ్ (3) ప్రకారం, ఒక వ్యక్తి జడ్జిగా నియామకానికి అర్హత పొందలేడు: - (ఎ) కనీసం ఏడు సంవత్సరాలు భారతదేశంలో న్యాయపరమైన కార్యాలయం లేదా ట్రిబ్యునల్ సభ్యుని కార్యాలయం లేదా చట్టంపై ప్రత్యేక పరిజ్ఞానం అవసరమయ్యే యూనియన్ లేదా

రాష్ట్రం కింద ఏదైనా పోస్ట్; లేదా (బి) కనీసం ఏడు సంవత్సరాలు హైకోర్టు లేదా వరుసగా రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కోర్టులకు న్యాయవాదిగా ఉన్నారు; లేదా (సి) భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి యొక్క సమ్మతితో, కేంద్ర ప్రభుత్వం సూచించే ఇతర అర్హతలను కలిగి ఉంది - సబ్ క్లాజ్ 4 మహిళా న్యాయమూర్తులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది మరియు ప్రతి ప్రయత్నానికి కట్టుబడి ఉన్న వ్యక్తులు నిర్ధారించడానికి ప్రతి ప్రయత్నం చేయాలి వివాహ సంస్థను రక్షించడం మరియు సంరక్షించడం మరియు పిల్లల సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడం అవసరం మరియు వారి అనుభవం మరియు నైపుణ్యం కారణంగా వివాదాలను రాజీ మరియు కౌన్సెలింగ్ ద్వారా పరిష్కరించడాన్ని ప్రోత్సహించడానికి అర్హత పొందారు. - 62 ఏళ్ల వయస్సు వచ్చిన తర్వాత ఏ న్యాయమూర్తిని కుటుంబ న్యాయస్థానం న్యాయమూర్తిగా నియమించలేరు లేదా కొనసాగించలేరు.

- సెక్షన్ 5 & 6 ప్రకారం, ఫ్యామిలీ కోర్టులు తమ విధులను సమర్థవంతంగా అమలు చేయడం కోసం సాంఘిక సంక్షేమ ఏజెన్సీలు, కౌన్సెలర్‌లు, అధికారులు మరియు కుటుంబ న్యాయస్థానాల ఇతర ఉద్యోగులను రాష్ట్రం నియమించవచ్చు.
- సెక్షన్ 7 కుటుంబ న్యాయస్థానానికి జిల్లా జడ్జికి మరియు జిల్లా జడ్జికి అధీనంలో ఉన్న సివిల్ కోర్టులకు ఉన్న అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది. కుటుంబ న్యాయస్థానాల ద్వారా నిర్ణయించబడే కేసుల వర్గాన్ని కూడా ఈ విభాగం అందిస్తుంది. మేము ఫ్యామిలీ కోర్టులు నిర్వహించే కేసుల రకాలను వేరే స్లైడ్‌లో డీల్ చేస్తాము.
- సెక్షన్ 8 కుటుంబ న్యాయస్థానం స్థాపించబడిన ప్రాంతంలో ఇతర సివిల్ కోర్టు లేదా మేజిస్ట్రేట్ కుటుంబ న్యాయస్థానం అధికార పరిధిని కలిగి ఉన్న కేసులను పరిష్కరించకూడదు. కుటుంబ న్యాయస్థానాల ద్వారా నిర్వహించబడే అన్ని కేసులు అటువంటి ప్రాంతానికి కుటుంబ న్యాయస్థానాన్ని స్థాపించిన తర్వాత కుటుంబ న్యాయస్థానాలకు బదిలీ చేయబడతాయి.
- సెక్షన్ 9 వివాదానికి సంబంధించిన మెరిట్‌లపై మరింత ముందుకు సాగడానికి ముందుగా కుటుంబ న్యాయస్థానం తప్పనిసరిగా సెటిల్‌మెంట్‌కు వచ్చేలా ప్రయత్నించాలి.
- సెక్షన్ 11 కోర్టు సరిపోతుందని భావించిన సందర్భంలో లేదా కుటుంబ న్యాయస్థానం ముందు కేసు విచారణను పార్టీ కోరినట్లయితే కెమెరాలో ఉంచవచ్చు.
- సెక్షన్ 12 కోర్టు ద్వారా అవసరమైన చోట వైద్య మరియు సంక్షేమ నిపుణుల సహాయాన్ని కూడా చట్టం అందిస్తుంది. సెక్షన్ 13 ప్రకారం హక్కుకు సంబంధించిన పక్షాలు న్యాయపరమైన ప్రాతినిధ్యాన్ని అడగలేవు కానీ న్యాయ ప్రయోజనాల కోసం న్యాయస్థానం న్యాయ నిపుణుడిని అమికస్ క్యూరీని నియమించవచ్చు. కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క అధికార పరిధి- ఫ్యామిలీ కోర్ట్ & ప్రొసీజర్ ద్వారా నిర్వహించబడే కేసుల వర్గం
- ప్రొసీజర్- ఫ్యామిలీ కోర్టుల చట్టంలోని సెక్షన్ 10 ప్రకారం (1) సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ మరియు ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏదైనా ఇతర చట్టం యొక్క నిబంధనలు ఫ్యామిలీ కోర్టులో దావాలు మరియు ప్రొసీడింగ్‌లకు వర్తిస్తాయి మరియు అది పరిగణించబడుతుంది సివిల్ కోర్టుగా ఉండాలి మరియు అటువంటి కోర్టు యొక్క అన్ని అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది. (2) క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క

నిబంధనలు లేదా దాని క్రింద రూపొందించబడిన నియమాలు, Cr.PC యొక్క IX అధ్యాయం క్రింద (తల్లిదండ్రులు, భార్య మరియు పిల్లల నిర్వహణతో వ్యవహరించడం - సెక్షన్ 125-128 Cr.PC) కింద ప్రొసీడింగ్‌లకు వర్తిస్తాయి. కుటుంబ న్యాయస్థానం. (3) కుటుంబ న్యాయస్థానం ఏదైనా కుటుంబ విషయానికి సంబంధించి సెటిల్‌మెంట్‌కు రావాలనే ఉద్దేశ్యంతో దాని స్వంత విధానాన్ని కూడా తగ్గించవచ్చు.

- సెక్షన్ 7 కుటుంబ న్యాయస్థానాలు అధికార పరిధిని కలిగి ఉన్న కేసుల క్రింది వర్గాన్ని అందిస్తుంది. (ఎ) వివాహం శూన్యమైనది మరియు శూన్యమైనదిగా ప్రకటించడం లేదా వివాహ హక్కులను పునరుద్ధరించడం లేదా న్యాయపరమైన విభజన లేదా వివాహాన్ని రద్దు చేయడం కోసం వివాహానికి సంబంధించిన పార్టీల మధ్య దావా లేదా విచారణ; (బి) వివాహం యొక్క చెల్లుబాటు లేదా ఏదైనా వ్యక్తి యొక్క వైవాహిక స్థితికి సంబంధించిన డిక్లరేషన్ కోసం దావా/ప్రొసీడింగ్; (సి) పార్టీల ఆస్తికి లేదా వారిలో ఎవరికైనా సంబంధించి వివాహానికి సంబంధించిన పార్టీల మధ్య దావా/ప్రొసీడింగ్; (డి) వైవాహిక సంబంధం నుండి ఉత్పన్నమయ్యే సందర్భంలో ఆర్డర్ లేదా ఇంజక్షన్ కోసం దావా లేదా విచారణ; (ఇ) ఏదైనా పిల్లవాడు/వ్యక్తి యొక్క చట్టబద్ధత గురించి ఒక దావా లేదా డిక్లరేషన్ కోసం విచారణ; (ఎఫ్) దావా లేదా నిర్వహణ కోసం కొనసాగింపు; (g) వ్యక్తి యొక్క సంరక్షకత్వం లేదా ఏదైనా మైనర్ యొక్క కస్టడీ లేదా యాక్సెస్‌కు సంబంధించి దావా లేదా విచారణ. సెక్షన్ 7(2) ప్రకారం కుటుంబ న్యాయస్థానాలు Cr.PC యొక్క IXవ అధ్యాయం క్రింద మొదటి తరగతికి చెందిన మేజిస్ట్రేట్ ద్వారా నిర్వహించబడే అధికార పరిధిని మరియు ఏదైనా ఇతర చట్టం ద్వారా అందించబడిన ఇతర అధికార పరిధిని కూడా ఉపయోగించుకునే అధికారం కలిగి ఉంటుంది.

కుటుంబ న్యాయస్థాన చట్టం, 1984 కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం, 1984 14 సెప్టెంబర్ 1984న భారతదేశంలో కుటుంబ న్యాయస్థానాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా వివాహం మరియు కుటుంబ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన వివాదాలను సత్వర పరిష్కారానికి మరియు రాజీని ప్రోత్సహించడానికి రూపొందించబడింది.

కుటుంబ న్యాయస్థానాల లక్ష్యాలు ఏమిటి?

కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క లక్ష్యాలు:

1. సత్వర న్యాయం అందించడానికి మరియు కుటుంబ కేసులను వీలైనంత త్వరగా పరిష్కరించేందుకు.
2. వివాహానికి సంబంధించిన వివాదాలలో రాజీ మరియు మధ్యవర్తిత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి.
3. కుటుంబ సంబంధాలను కాపాడతాయి.
4. తక్కువ వ్యవధిలో కుటుంబ సమస్యను పరిష్కరించడానికి.

ఎలా ఉందికుటుంబ న్యాయస్థానం ఏర్పాటు?

కుటుంబ న్యాయస్థాన చట్టం 1984లోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం, 1 మిలియన్ జనాభా దాటిన నగరంలో లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీనిని స్థాపించాలని భావించే ఏ ప్రాంతంలోనైనా ఈ కోర్టులను స్థాపించాలని అందిస్తుంది.

ప్రత్యేక పూర్వాపరాలను అందించే ఏకైక చట్టాన్ని కెమెరా ప్రొసీడింగ్ అంటారు. దీనర్థం, ఒకవేళ పార్టీ కోర్టు ముందు మాట్లాడకూడదనుకుంటే కేసులో. అతను వీడియో షూట్ చేయగలడు. మరియు వీడియోను ప్రాథమిక సాక్ష్యంగా కోర్టులో సమర్పించవచ్చు.

మేము భారతదేశంలోని మొత్తం కుటుంబ న్యాయస్థానాల గురించి మాట్లాడేటప్పుడు 438 కుటుంబ న్యాయస్థానాలు సంవత్సరానికి భిన్నంగా ఉంటాయి.

19.3 కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క వ్యవహారాలు, సేవలు మరియు విధులు

కుటుంబ న్యాయస్థానం కుటుంబ జీవితం యొక్క సున్నితమైన ఫాబ్రిక్‌లో తలెత్తే జటిలమైన విషయాలకు మద్దతు మరియు పరిష్కార మార్గంగా నిలుస్తుంది. విడాకులు మరియు చైల్డ్ కస్టడీ నుండి దత్తత మరియు గృహ హింస వరకు అనేక రకాల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఆదేశంతో, కుటుంబ న్యాయస్థానం కుటుంబ సంబంధాల పవిత్రతను కాపాడేందుకు అంకితమైన ఒక ముఖ్యమైన సంస్థగా వ్యవహరిస్తుంది, అయితే అన్ని ప్రమేయం ఉన్న పార్టీల సంక్షేమానికి భరోసా ఇస్తుంది.

దాని ప్రధాన భాగంలో, కుటుంబ న్యాయస్థానం న్యాయాన్ని నిర్వహించడం మరియు పరివర్తనలో ఉన్న కుటుంబాల ప్రత్యేక అవసరాలకు అనుగుణంగా ప్రత్యేక సేవలను అందించే బాధ్యతను అప్పగించింది. న్యాయస్థానం తన బహుముఖ విధానం ద్వారా, సామరస్యపూర్వకమైన పరిష్కారాలను సులభతరం చేయడానికి, సంఘర్షణలను తగ్గించడానికి మరియు సవాలు పరిస్థితుల మధ్య కుటుంబాల శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడానికి రూపొందించిన సేవల యొక్క సమగ్ర శ్రేణిని అందిస్తుంది.

కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క విధులు కేవలం చట్టపరమైన తీర్పుకు మించినవి, ఆరోగ్యకరమైన కుటుంబ గతిశీలతను పెంపొందించడం మరియు హాని కలిగించే వ్యక్తుల హక్కులను పరిరక్షించడంలో దాని నిబద్ధతను ప్రతిబింబించే పాత్రల స్పెక్ట్రమ్‌ను కలిగి ఉంటాయి. మధ్యవర్తిత్వం మరియు కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందించడం నుండి తల్లిదండ్రుల విద్యా కార్యక్రమాలను సులభతరం చేయడం మరియు కోర్టు ఉత్తర్వులను అమలు చేయడం వరకు, కుటుంబ న్యాయస్థానం వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలు మరియు చట్టపరమైన చర్యల సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేసే కుటుంబాలకు కీలక వనరుగా పనిచేస్తుంది.

కుటుంబ న్యాయస్థానం మద్దతు మరియు మార్గదర్శకత్వం యొక్క బాసటగా నిలుస్తుంది, కుటుంబాలు పరిహారాన్ని వెతకడానికి, మూసివేతను కనుగొనడానికి మరియు ఉజ్వల భవిష్యత్తు వైపు మార్గాన్ని రూపొందించడానికి ఒక కరుణ మరియు సమానమైన ఫోరమ్‌ను అందిస్తోంది. న్యాయం, సమగ్రత మరియు న్యాయ సూత్రాల పట్ల అచంచలమైన అంకితభావం ద్వారా, కుటుంబ న్యాయస్థానం కుటుంబాల

శ్రేయస్సు మరియు కుటుంబ బంధాల పరిరక్షణకు మా సామూహిక నిబద్ధత యొక్క గుండె వద్ద ఉన్న విలువలను కలిగి ఉంటుంది.

కుటుంబ న్యాయస్థానంలో పరిష్కరించబడిన విషయాలు:

1. వివాహం రద్దు కోసం డిగ్రీ.
2. దాంపత్య హక్కుల పునరుద్ధరణ
3. న్యాయ విభజన. వివాహ రద్దు. ఏదైనా వ్యక్తి యొక్క వైవాహిక స్థితి యొక్క ప్రకటన.
4. వైవాహిక ఆస్తి విషయం.
5. నిర్వహణ యొక్క దావా.
6. సంరక్షకత్వం.
7. పిల్లల సంరక్షణ.
8. పిల్లలకు యాక్సెస్.
9. వివాహ విషయాలలో నిషేధం కోసం దరఖాస్తు.
10. హిందూ మైనారిటీ మరియు సంరక్షక చట్టం 1956 ప్రకారం పిల్లల సంరక్షణ చట్టబద్ధత.

కుటుంబ న్యాయస్థానంలో అందుబాటులో ఉన్న సేవలు:

1. కోర్ట్ క్లర్క్‌లు: కోర్టు రికార్డుల గురించి మరియు వారు ఎలా నిర్వహిస్తున్నారు అనే దాని గురించి మరింత తెలుసుకోవడానికి ఇవి ఉపయోగపడతాయి. వారు రోజువారీ కోర్టు క్యాలెండర్‌లు మరియు షెడ్యూల్‌లపై మరింత మార్గనిర్దేశం చేయవచ్చు.
2. స్వయం-సహాయ కేంద్రాలు: వారు స్వీయ-ప్రాతినిధ్య వ్యక్తులకు వనరులను అందిస్తారు మరియు విద్యా సామగ్రి, కోర్టు ప్రక్రియపై శిక్షణ మరియు చట్టపరమైన ఫారమ్‌లను పూర్తి చేయడంలో సహాయం చేస్తారు కానీ వారు ఎటువంటి న్యాయ సలహాను అందించరు.
3. మధ్యవర్తిత్వ సేవలు: వారు కస్టడీ సందర్శన సమస్యలను పరిష్కరించడంలో తల్లిదండ్రులు మరియు పిల్లలకు సహాయం చేస్తారు. ప్రైవేట్ మరియు గోప్యమైన ఒప్పందాన్ని చేయడానికి వారికి పక్షపాతం లేని మధ్యవర్తులు అందించబడ్డారు.
4. కోర్టు వ్యాఖ్యాతలు: కుటుంబ న్యాయస్థానాలు ప్రక్రియను సులభతరం చేస్తాయి మరియు కోర్టులో భాష ఒక అవరోధంగా ఉంటుంది కాబట్టి ఆంగ్లేతర మాట్లాడేవారికి వ్యాఖ్యాతను ఏర్పాటు చేస్తారు. ప్రతి రాష్ట్రం ఈ సహాయాన్ని దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి మరియు స్వీకరించడానికి టైమ్‌లైన్‌పై మార్గదర్శకాలను కలిగి ఉంది.

కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క విధులు

- కుటుంబ న్యాయస్థానం సెటిల్‌మెంట్ కోసం వచ్చే పార్టీలకు సహాయం చేయడానికి మరియు ఒప్పించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

- ఒక పరిష్కారానికి సహేతుకమైన అవకాశం ఉందని కోర్టు భావిస్తే; అప్పుడు న్యాయస్థానం ఒక పరిష్కారానికి రావడానికి ప్రయత్నాలను ప్రారంభించడానికి సరిపోతుందని భావించిన కాలానికి విచారణను వాయిదా వేయవచ్చు.

అప్పీల్ చేయండి

కుటుంబ న్యాయస్థానం ఆమోదించిన ప్రతి తీర్పు లేదా ఉత్తర్వు నుండి హైకోర్టుకు అప్పీల్ ఉంటుంది. ఏదేమైనా, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ప్రకారం భార్యలు, పిల్లలు మరియు తల్లిదండ్రుల నిర్వహణకు సంబంధించిన ప్రొసీడింగ్‌ల కింద పార్టీల సమ్మతితో కుటుంబ న్యాయస్థానం ఆమోదించిన డిక్రీ లేదా ఆర్డర్‌పై ఎటువంటి అప్పీల్ ఉండదు.

వ్యక్తిగతంగా కనిపించడం తప్పనిసరి

ఫ్యామిలీ కోర్టులో వ్యక్తిగత హాజరు తప్పనిసరి. న్యాయవాది ద్వారా వాదించడానికి పార్టీలకు అర్హత ఉండకూడదు. వారే స్వయంగా ప్రత్యక్షమై తమ వాదనను ముందుకు తేవాలి.

మౌఖిక సాక్ష్యం మరియు అఫిడవిట్ యొక్క రికార్డులు

సాక్షి ఏమి చేస్తాడో కోర్టు రికార్డ్ చేస్తుంది మరియు మెమోరాండం సంతకం చేయబడుతుంది మరియు రికార్డ్‌లో భాగం అవుతుంది. అఫిడవిట్‌లో ఉన్న వాస్తవాల గురించి ఎవరైనా పార్టీల దరఖాస్తుపై కోర్టు అటువంటి వ్యక్తిని పిలిపించి, పరిశీలించవచ్చు.

ఓవర్‌రైడింగ్ ఎఫెక్ట్స్ ఉండేలా చట్టం చేయండి.

ఈ చట్టంలోని నిబంధనలు ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏదైనా ఇతర చట్టంలో ఉన్న వాటికి విరుద్ధంగా లేదా ఈ చట్టం కాకుండా ఏదైనా చట్టం ద్వారా ప్రభావితం చేసే ఏదైనా పద్ధతిని ప్రభావితం చేస్తాయి.

తీర్పు

కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పులో కేసు యొక్క సంక్షిప్త ప్రకటన, నిర్ణయానికి సంబంధించిన పాయింట్, దానిపై నిర్ణయం మరియు అలాంటి నిర్ణయానికి గల కారణాలు ఉంటాయి.

పరిమితులు

ప్రతి తీర్పు లేదా ఉత్తర్వు నుండి హైకోర్టుకు అప్పీల్ చేస్తే, కుటుంబ న్యాయస్థానం ద్వారా మధ్యంతర ఉత్తర్వు పాస్ తప్పనిసరిగా 30 రోజులలోపు దాఖలు చేయాలి.

19.4 కుటుంబ న్యాయస్థానాలు నిర్వహించే కేసుల వర్గం

వివాహ రద్దు & న్యాయపరమైన విభజన

హిందూ వివాహ చట్టం 1955, పార్సీ వివాహ & విడాకుల చట్టం 1936, విడాకుల చట్టం 1869 మరియు ప్రత్యేక వివాహ చట్టం 1969 వంటి వివిధ చట్టాల ప్రకారం వివాహాన్ని (సాధారణంగా విడాకులు

అని పిలుస్తారు) న్యాయపరమైన విభజన మరియు రద్దు డిక్రీని మంజూరు చేసే అధికారం కుటుంబ న్యాయస్థానాలకు ఉంది. ముస్లిం భార్యలు షరియత్ చట్టంలోని సెక్షన్ 2 ప్రకారం మరియు ముస్లిం వివాహాల రద్దు చట్టం 1939 ప్రకారం విడాకుల కోసం సివిల్ కోర్టులకు దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. ముస్లిం చట్టంలో భర్తలు విడాకులు (తలాక్) మంజూరు చేయడానికి ప్రత్యేక నిబంధనలను కలిగి ఉన్నారు మరియు అవి అధికార పరిధిలోకి రావు. కుటుంబ న్యాయస్థానాలు.

నిర్వహణ

హిందూ వివాహ చట్టంలోని Cr.PC సెక్షన్ 24 & 25 సెక్షన్ 125 కింద బాధిత భార్య, పిల్లలు మరియు తల్లిదండ్రులు కుటుంబ న్యాయస్థానాలకు దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు, అలాగే తనకు తానుగా భరణం చేయలేని భర్త భార్య భరించగలిగితే భార్య నుండి భరణం క్లెయిమ్ చేసుకోవచ్చు. ఆలా చెయ్యి. అయితే పార్సీ వివాహం & విడాకుల చట్టం 1936 మరియు విడాకుల చట్టం 1869 ప్రకారం భరణం క్లెయిమ్ చేసే భార్య హక్కులు గుర్తించబడ్డాయి. ముస్లిం మహిళలు (విడాకుల హక్కుల పరిరక్షణ) చట్టం 1986లోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం ముస్లిం భార్య భరణాన్ని క్లెయిమ్ చేయవచ్చు. అయితే, ఈ దావా కుటుంబ న్యాయస్థానాల ముందు దాఖలు చేయబడదు. 1986 చట్టంలోని సెక్షన్ 5 ముస్లిం దంపతులకు Cr.PC సెక్షన్ 125-128 ద్వారా పాలించబడే అవకాశాన్ని కూడా ఇస్తుంది, ఈ ఎంపికను మొదటి విచారణలో దంపతులు సంయుక్తంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు. 2011 జూన్ 18, 2020న క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 192లో ఆమోదించబడిన రాణా నహీద్ వర్సెస్ సాహిసుల్ హక్ చిస్తీ అనే కేసులలో ఒక ముస్లిం భార్య కుటుంబ న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయించవచ్చా లేదా అనే అంశంపై సుప్రీంకోర్టు ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల బెంచ్‌కు భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. 1986 చట్టం ప్రకారం మెయింటెనెన్స్ క్లెయిమ్ చేయడానికి. ముస్లిం భార్యలు 1986 చట్టం ప్రకారం కుటుంబ న్యాయస్థానాల ముందు భరణం కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చని న్యాయమూర్తి ఒకరు అభిప్రాయపడ్డారు. భిన్నాభిప్రాయాలు మరియు సుప్రీంకోర్టు ధర్మాసనం యొక్క విశిష్ట తీర్పుల కారణంగా ఈ అంశాన్ని పెద్ద బెంచ్‌కు రిఫర్ చేశారు. కుటుంబ న్యాయస్థానాలు నిర్వహించే కేసుల వర్గం

పిల్లల సంరక్షణ మరియు సందర్శన హక్కులు

బాధిత తల్లిదండ్రులు పిల్లల కస్టడీ లేదా పిల్లలను కలవడానికి సందర్శన హక్కులు కోరుతూ కుటుంబ న్యాయస్థానానికి దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. కస్టడీ మరియు సందర్శన హక్కుల కోసం దరఖాస్తులు గార్డియన్ & వార్డుల చట్టం 1890, హిందూ మైనారిటీ & గార్డియన్‌షిప్ చట్టం 1956, భారతీయ విడాకుల చట్టం 1869 కింద దాఖలు చేయబడ్డాయి.

ఆస్తి వివాదాలు

వివాహానికి సంబంధించిన పార్టీల ఆస్తికి సంబంధించిన వివాదాలపై కుటుంబ న్యాయస్థానాలు అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటాయి. కుటుంబ న్యాయస్థానం దావాను స్వీకరించడానికి లేదా ఆస్తి వివాదాలకు సంబంధించిన విచారణకు అవసరమైన రెండు షరతులు: -అటువంటి వివాదం వివాహానికి సంబంధించిన

పార్టీల మధ్య మాత్రమే ఉత్పన్నమై ఉండాలి; -వివాహంలో ఏ పక్షానికి చెందిన వారి ఆస్తికి సంబంధించి అలాంటి వివాదం తలెత్తి ఉండాలి.

గృహ హింస

గృహ హింస చట్టం 2005 ప్రకారం సాధారణంగా దాఖలు చేసే ప్రొటెక్షన్ ఆర్డర్‌లు (సెక్షన్ 18), నివాస ఉత్తర్వులు (సెక్షన్ 19), మానిటరీ రిలీఫ్ (సెక్షన్ 20), కస్టడీ ఆర్డర్‌లు (సెక్షన్ 21) మరియు పరిహారం ఆర్డర్‌లు (సెక్షన్ 22) పాస్ చేయడానికి నిబంధన ఉంది. సంబంధిత జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేట్ ముందు. గృహ హింస చట్టంలోని సెక్షన్ 26, గృహ హింస చట్టంలోని సెక్షన్ 18 నుండి 22 వరకు ఏదైనా ఉపశమనాన్ని పౌర న్యాయస్థానం, కుటుంబ న్యాయస్థానం లేదా క్రిమినల్ కోర్టులో ఏదైనా న్యాయపరమైన విచారణలో కోరవచ్చు, అయితే చాలా వరకు విచారణలు న్యాయవ్యవస్థ ముందు దాఖలు చేయబడతాయి కుటుంబ న్యాయస్థానాల అధికార పరిధి DV చట్టం 2005 ప్రకారం స్పష్టంగా నిర్వచించబడలేదు కాబట్టి మేజిస్ట్రేట్ క్రిమినల్ వ్యవహారాలను నిర్వహిస్తారు.

19.5 గార్డియస్‌షిప్ విషయాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానాల పాత్ర

భారతదేశంలో కుటుంబ న్యాయస్థానాలు కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం 1984 ద్వారా స్థాపించబడ్డాయి, ఇది చిన్న కుటుంబ విషయాల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే వివాదాలను రాజీ ప్రక్రియ ద్వారా త్వరగా పరిష్కరించే ప్రధాన లక్ష్యం. ప్రస్తుతం భారతదేశం అంతటా 785 కుటుంబ న్యాయస్థానాలు ఉన్నాయి (జులై 2023) మరియు అదే ఉద్దేశ్యంతో వివాదాల సత్వర పరిష్కారం కోసం 14వ ఆర్థిక సంఘం అటువంటి మరిన్ని కోర్టులను ఏర్పాటు చేయాలని సూచించింది. కుటుంబ న్యాయస్థానాలు అనేక వివాహ వివాదాలపై అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటాయి, వాటిలో సంరక్షకత్వం ఒకటి. దీని అధికార పరిధి కుటుంబ న్యాయస్థానాల చట్టం 1984లోని అధ్యాయం 3లో స్పష్టంగా నిర్వచించబడింది మరియు దాని క్లాజ్ 7 సబ్ క్లాజ్ g సంరక్షకత్వ విషయాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క అధికార పరిధి గురించి చదువుతుంది.

కాబట్టి సంరక్షకత్వం అంటే ఏమిటి అనే దాని గురించి మాట్లాడుకుందాం, కాబట్టి ప్రాథమికంగా పేరు సూచించినట్లుగా సంరక్షకుడు అంటే తనను తాను లేదా తనను తాను చూసుకోలేని వ్యక్తి పట్ల చట్టపరమైన అధికారం మరియు విధిని కలిగి ఉన్న వ్యక్తి, అసమర్థ వ్యక్తి మైనర్ కావచ్చు లేదా వైకల్యాలున్న వ్యక్తి, దాని కారణంగా అతను తనను తాను చూసుకోలేడు. ఈ చర్చ కోసం మనల్ని మనం మైనర్‌కు సంరక్షించడానికి పరిమితం చేస్తాము. 1951 నాటి హిందూ మెజారిటీ మరియు గార్డియన్‌షిప్ చట్టం మైనర్‌ను 18 సంవత్సరాలు పూర్తి చేయని వ్యక్తిగా నిర్వచించింది. అతను లేదా ఆమె మానసికంగా మరియు శారీరకంగా అపరిపక్వంగా మరియు వారి స్వంత సంరక్షణను తీసుకోలేనట్లు చూడబడతారు మరియు అందువల్ల వారిని పోషించడానికి వారికి ఎవరి సంరక్షణ అవసరం. పాశ్చాత్య, యూరోపియన్ మరియు అమెరికన్ ప్రపంచానికి భిన్నంగా భారతదేశంలో మనకు నిర్దిష్టమైన సంరక్షక చట్టాలు ఉన్నాయి, ఇక్కడ సంరక్షకత్వం కేసు ఆధారంగా నిర్వహించబడుతుంది.

భారతదేశంలో తల్లిదండ్రులను పిల్లల సహజ సంరక్షకులుగా పరిగణిస్తారు. ప్రత్యేకించి మనలాంటి పితృస్వామ్య సమాజం మన చట్టాలలో కూడా ప్రతిబింబిస్తుంది, భారతదేశంలో తండ్రి పిల్లల యొక్క ఏకైక చట్టపరమైన సంరక్షకుడు మరియు అతను అన్ని ప్రధాన నిర్ణయాలను తీసుకుంటాడు, అయితే తండ్రి సామర్థ్యం లేని పక్షంలో చట్టం కూడా మార్పును అందిస్తుంది. దీనికి విరుద్ధంగా, తల్లి జీవించి ఉన్నంత కాలం బిడ్డకు సంరక్షకురాలిగా ఉంటుంది మరియు ఆమె తన విశ్వాసాన్ని మార్చుకున్నా లేదా ఏదైనా బిడ్డను దత్తత తీసుకున్నప్పటికీ దానిని తీసివేయలేము. భారతదేశం చాలా వైవిధ్యంతో కూడిన విశాలమైన దేశం అని మనకు తెలుసు కాబట్టి, దానికి అనుగుణంగా మనకు వేర్వేరు వ్యక్తిగత చట్టాలు కూడా ఉన్నాయి మరియు అందువల్ల సంరక్షకత్వం మరియు కస్టడీ విషయాల కోసం కూడా మనకు వేర్వేరు చట్టాలు మరియు నియమాలు ఉన్నాయి, వివిధ సెట్ల వ్యక్తుల కోసం లేదా మనం ఒక సంఘంగా చేరవచ్చు. ఒక నిర్దిష్ట మతాన్ని అనుసరించడం. ఈ విషయం కోసం మేము గార్డియన్‌షిప్ మరియు వార్డుల చట్టం 1890, హిందూ మైనారిటీ మరియు గార్డియన్‌షిప్ చట్టం 1956, ఇస్లామిక్ పర్సనల్ లా, క్రిస్టియన్ మరియు పార్సీ లా వంటి మార్పులేని చట్టాలను క్రోడీకరించాము. బాలల హక్కులపై ఐక్యరాజ్యసమితి ఒప్పందంపై భారతదేశం కూడా సంతకం చేసింది మరియు వాటిని పరిరక్షించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కట్టుబడి ఉంది. వివాహ వివాదాల విషయంలో ఎల్లప్పుడూ ఒక ముఖ్యమైన ప్రశ్న కోర్టుకు అడగబడుతుంది, ఎవరు పిల్లల సంరక్షణను తీసుకుంటారు. ఈ ప్రశ్న మనస్సును కదిలించేది, ఎందుకంటే పిల్లల మొత్తం అభివృద్ధిలో తల్లిదండ్రులు ఇద్దరూ సమానమైన పాత్రను పోషిస్తారు మరియు పాపం కొన్నిసార్లు వారు తమ పాత్ర పోషించని వైవాహిక కుటుంబ వివాదానికి ప్రార్థన చేస్తారు.

చిన్నతనంలో, తల్లిదండ్రులు లేని జీవితాన్ని ఊహించుకోవడమే చిన్న పిల్లవాడికి పెద్ద భయం మరియు వారు ఈ వాదనలు మరియు సమస్యలను చూసినప్పుడు, చివరికి వారి తల్లిదండ్రులను వేరు చేయడానికి దారి తీస్తుంది, అది వారి జీవితంలో లోతైన ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. మిమ్మల్ని ఎవరు ఉంచుతారనే సమస్య కోసం మీ తల్లితండ్రులు ఒకరినొకరు అరుస్తూ వాదనలు మరియు పిల్లవాడు భరించే బాధను ఊహించుకోండి. కానీ చట్టం ఈ విషయంలో పెద్దగా చేయదు. తల్లిదండ్రుల విభజన యొక్క ఈ బాధను తగ్గించడం చట్టం ఏమి చేయగలదు. దీని కోసం మా కుటుంబ న్యాయస్థానాలు రక్షించబడుతున్నాయి. ఫ్యామిలీ కోర్టు ఏ ఇతర సివిల్ లేదా క్రిమినల్ కోర్టుల లాగా ఉండదు. ఇది రాజీకోర్టు, విభిన్న అభిప్రాయాలను సులభంగా పొందగలిగే న్యాయస్థానం. కుటుంబ న్యాయస్థానం చాలా భిన్నమైన విధానాన్ని ఉపయోగిస్తుంది, ఇది చాలా ముఖ్యమైనది, ఎందుకంటే కుటుంబ విషయం కేవలం ఇద్దరు వ్యక్తులపై ప్రభావం చూపదు, అది విడిపోతున్న ఇద్దరు వ్యక్తులపై ప్రభావం చూపుతుంది. కుటుంబ న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తుల ప్రత్యేక వైఖరి సాధారణ న్యాయస్థానాలకు భిన్నంగా ఉంటుంది. కుటుంబ న్యాయస్థాన చట్టం 1984 అనేది నిపుణులు, వైద్యులు మరియు కౌన్సెలర్ల అవసరాన్ని అందించే ఏకైక చట్టం.

కుటుంబ న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తి న్యాయనిర్ణేతగా కాకుండా మధ్యవర్తి పాత్రను పోషిస్తారు, ఇది భాగస్వామి యొక్క భిన్నమైన అభిప్రాయాలను పునరుద్ధరిస్తుంది మరియు రెండు పక్షాలు మరియు వారి పిల్లల యొక్క ఉత్తమ ప్రయోజనాలను నిర్ణయిస్తుంది. గార్డియన్‌షిప్ కేసుల్లో కుటుంబ న్యాయస్థానం

అప్పీల్ యొక్క మొదటి న్యాయస్థానం లేదా నేటి వరకు కుటుంబ న్యాయస్థానం ఏర్పాటు చేయని జిల్లా కోర్టులలో. సంరక్షక వ్యవహారాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానం పిల్లలకు ఏది ఉత్తమమైనదో చూసుకోవాలని భావించబడుతుంది. కానీ ఇక్కడ ప్రతిదీ హాంకీ-డోరీ కాదు, ఫ్యామిలీ కోర్టులో కూడా కొన్ని లూప్ హోల్స్ ఉన్నాయి మరియు వీలైనంత త్వరగా దాన్ని పరిష్కరించాలి. ముంబై కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క సర్వే ఆధారంగా ఒక అధ్యయనం క్రింది పరిశీలనలను కలిగి ఉంది.

- దాదాపు అన్ని సందర్భాల్లో గార్డియన్‌షిప్ సమస్యకు నిర్దిష్ట ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడలేదు. ఇది వివాహ సమస్యలకు కాంప్లిమెంటరీగా వినబడింది. కుటుంబ న్యాయస్థానం దత్తత మరియు సంరక్షకుల సమస్యకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి చురుగ్గా లేదు.
- అలాగే, ఒక సమస్యపై నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు కోర్టు ఆదేశాలను అనుసరించే లోపం ఉంది. కోర్టు ఆదేశం సక్రమంగా పాటించబడిందా లేదా అనే విషయాన్ని నిర్ధారించడంలో విఫలమైంది. ఇది తరచుగా ఈ సమస్యలో న్యాయస్థానం తీసుకున్న నిర్ణయాలను అగౌరవపరచడానికి దారితీస్తుంది.
- అలాగే కోర్టు పని తీరుపై ఎలాంటి పరిష్కార మార్గదర్శకాలు ఏర్పాటు చేయలేదని గమనించారు. కొన్ని సందర్భాల్లో, బాధాకరమైన అనుభవాన్ని ఎదుర్కొంటున్న పిల్లలను న్యాయమూర్తులు ఇంటర్వ్యూ చేశారు, అయితే కొన్ని సందర్భాల్లో అది సలహాదారులకు వదిలివేయబడింది.
- న్యాయమూర్తుల నుండి తరచుగా సున్నితత్వాన్ని సృష్టించడం మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో తరచుగా సమస్యలను సృష్టించే సమస్యను పరిష్కరించడానికి న్యాయస్థానాలు 'పిల్లల కేంద్రీకృత విధానం' లోపించాయని కూడా గమనించబడింది. నియమించబడిన కౌన్సెలర్లు కూడా పిల్లల మనస్తత్వశాస్త్రం విషయంలో అంత నిష్ణాతులు కాదు.
- కుటుంబ న్యాయస్థానాలు తల్లి లేదా తండ్రికి కస్టడీని ఇవ్వాలా వద్దా అనే దానిపై న్యాయమూర్తుల వివరణకు వదిలివేయడం గమనించిన అత్యంత సమస్యాత్మకమైన విషయం, ఈ విస్తృత వివరణ తరచుగా తప్పు నిర్వహణకు దారి తీస్తుంది, చట్టాలు చాలా నిర్దిష్టంగా ఉండాలి లేకుంటే అది నిజాయితీ లేని ప్రాంతాన్ని సృష్టిస్తుంది. మరియు కొంతమంది న్యాయమూర్తులు తమకు అనుకూలంగా కస్టడీని ఇవ్వడానికి పక్షంలో ఎవరి నుండైనా లంచం తీసుకోవడం వంటి దుష్ప్రవర్తనలకు దారి తీస్తుంది.
- అలాగే అనుకూలత యొక్క ఈ విశాలమైన వివరణను నేర్చుకునే న్యాయమూర్తులు నిర్ణయించడానికి మరొక అంతర్గత సమస్య ఉంది, న్యాయమూర్తులు కస్టడీ తీర్పును ఉచ్చరించే హేతుబద్ధతను కూడా అందించడం లేదు.

పరిశీలనలు కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క స్వాభావిక వివాదాలను తెలియజేస్తాయి. కుటుంబ న్యాయస్థానాలు తమ తీర్పులో ఎవరికి కస్టడీని మంజూరు చేశారనే విషయాన్ని మాత్రమే ప్రస్తావించాయి. అలాగే కుటుంబ న్యాయస్థానంలో పిల్లలకి చట్టపరమైన ప్రాతినిధ్యం లేదు. భార్య మరియు భర్తలకు వారికి ఏది మంచిదో బాగా తెలుసు మరియు వారు తమ అవసరాలను వారి న్యాయవాది ద్వారా చెప్పుకుంటారు కానీ పిల్లల అవసరాలు ఎక్కడ ఉన్నాయి? దాని గురించి ఎవరూ మాట్లాడరు, వారి స్వరాన్ని, వారి అవసరాలను, వారి కోరికలను తరచుగా పెంచలేని నిశ్శబ్ద ఆత్మ ఉంది. వారు ఈ సమస్యలన్నిటిలో చిక్కుకున్నారు, ఇందులో వారు పోషించాల్సిన పాత్ర లేదు, కానీ వారి తల్లిదండ్రుల తగాదాలు మరియు

విభేదాల కారణంగా వారు నిజంగా బాధపడుతున్నారు, ఇది హృదయ విదారకంగా ఉంది. ఆలోచించండి. కుటుంబ న్యాయస్థానం తీర్పు తర్వాత కుటుంబం చర్చలు జరిపే సందర్భాల్లో, వారు అంగీకరిస్తే వారు కస్టడీ విషయాలకు సంబంధించి కూడా కోర్టు ఆదేశాలను కూడా మార్చవచ్చు. దాని అర్థం ఏమిటి, బాగా చర్చలు చేయగల పార్టీ కస్టడీ తీసుకోవచ్చు.

కుటుంబ న్యాయస్థానం ప్రభావం లోపించింది. పిల్లలను సమర్థవంతంగా చూసుకోవడానికి దానికి తగినంత వనరులు మరియు సమయం లేదు. ముగింపులో, భారతదేశంలో కుటుంబ న్యాయస్థానాలు కుటుంబ విషయాల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే వివాదాలకు సత్వర పరిష్కారాన్ని అందించే గొప్ప లక్ష్యంతో స్థాపించబడినప్పటికీ, క్లిష్టమైన పరిశీలనలో తక్షణ శ్రద్ధ మరియు సంస్కరణను కోరే అనేక ప్రాంతాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. కుటుంబ న్యాయస్థానాల యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ముఖ్యంగా సంరక్షకత్వం మరియు పిల్లల సంరక్షణ విషయాలలో, పిల్లల ఉత్తమ ప్రయోజనాలను నిర్ధారించడం. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇప్పటికే ఉన్న ఫ్రేమ్‌వర్క్, దాని ఉద్దేశంలో మెచ్చుకోదగినది అయినప్పటికీ, ఈ ప్రధాన లక్ష్యం యొక్క సాక్షాత్కారానికి ఆటంకం కలిగించే స్వాభావిక లోపాలను ప్రదర్శిస్తుంది. ముంబయి కుటుంబ న్యాయస్థానాల సర్వేలో వెలుగులోకి వచ్చిన సమస్యల్లో ఒకటి, సంరక్షక వ్యవహారాలకు తగినంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోవడం. ఈ సమస్యలు తరచుగా విస్తృత వైవాహిక వివాదాలకు అనుబంధంగా పరిగణించబడతాయి, ఇది శ్రద్ధ లేకపోవడం మరియు సకాలంలో పరిష్కారానికి దారితీస్తుంది. దత్తత మరియు సంరక్షకత్వం యొక్క ముఖ్యమైన సమస్యలపై కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క ప్రతిస్పందన లోపించింది, ఇది దృక్కోణంలో వ్యవస్థాగత మార్పు యొక్క అవసరాన్ని సూచిస్తుంది. సంరక్షకత్వం, ముఖ్యంగా మైనర్‌లకు సంబంధించినది, ప్రమేయం ఉన్న హాని కలిగించే పార్టీల శ్రేయస్సును కాపాడేందుకు అంకితమైన శ్రద్ధ మరియు విధానపరమైన సమర్థతకు అర్హమైనది. ఇంకా, కోర్టు ఆదేశాలపై పటిష్టమైన ఫాలో-అప్ మెకానిజం లేకపోవడం ఒక ముఖ్యమైన లోపం. కోర్టు నిర్ణయాలు కేవలం చట్టపరమైన ప్రకటనలుగా మాత్రమే ఉండకూడదు; అవి తప్పనిసరిగా పాటించబడే ప్రత్యక్ష చర్యలుగా అనువదించాలి. పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ లేకపోవటం వలన కోర్టు ఉత్తర్వులు గౌరవించబడకుండా, కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క అధికారాన్ని మరియు సమర్థతను దెబ్బతీస్తుంది.

కోర్టు నిర్ణయాల అమలు మరియు సమ్మతిని నిర్ధారించే యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం అత్యవసరం, ముఖ్యంగా సంరక్షకత్వం వంటి సున్నితమైన విషయాలలో. కుటుంబ న్యాయస్థానాల పనితీరును నియంత్రించే నిర్ణీత మార్గదర్శకాలు లేకపోవడంపై కూడా సర్వే వెలుగుచూసింది. న్యాయమూర్తులు నేరుగా పిల్లలను ఇంటర్వ్యూ చేయడం నుండి కౌన్సెలర్‌లకు అటువంటి బాధ్యతలను అప్పగించడం వరకు న్యాయ విధానాలలో అసమానతలు, విధానపరమైన స్పష్టత లేకపోవడాన్ని సూచిస్తున్నాయి. ఏకరీతి మార్గదర్శకాలను ఏర్పాటు చేయడం వల్ల కోర్టు కార్యకలాపాలను క్రమబద్ధీకరించడమే కాకుండా న్యాయమైన మరియు న్యాయమైన వివాదాల పరిష్కారానికి దోహదపడుతుంది. మైనర్‌లకు సంబంధించిన కేసుల్లో ఇది చాలా కీలకం, ఇక్కడ ప్రామాణికమైన విధానం సంభావ్య పక్షపాతాలను తగ్గించగలదు మరియు మరింత ఊహాజనిత చట్టపరమైన వాతావరణాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. కుటుంబ న్యాయస్థాన విచారణలో పిల్లల-కేంద్రీకృత విధానం విస్మరించలేని ఒక క్లిష్టమైన

అంశం. నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో సున్నితత్వం మరియు తాదాత్మ్యం నింపాల్సిన ఆవశ్యకతను ముంబై ఫ్యామిలీ కోర్టు సర్వే నుండి వచ్చిన పరిశీలనలు నొక్కి చెబుతున్నాయి. న్యాయమూర్తులు, కౌన్సెలర్‌లు మరియు కుటుంబ న్యాయస్థాన వ్యవహారాల్లో పాలుపంచుకున్న ఇతర నిపుణులు తప్పనిసరిగా పిల్లల శ్రేయస్సుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి, వారి గొంతులు వినబడుతున్నాయని మరియు వారి ఆసక్తులు నిజాయితీగా పరిగణించబడుతున్నాయని నిర్ధారించుకోవాలి. దీనికి చైల్డ్ సైకాలజీలో ప్రత్యేక శిక్షణ అవసరం మరియు ఏ ఇతర పరిగణన కంటే పిల్లల సంక్షేమం ప్రాధాన్యతనిచ్చే వాతావరణాన్ని పెంపొందించడంలో నిజమైన నిబద్ధత అవసరం.

కస్టడీ నిర్ణయాల యొక్క విస్తృత వివరణ, అస్పష్టత మరియు సంభావ్య దుర్వినియోగం కోసం స్థలాన్ని వదిలివేయడం అనేది సర్వే ద్వారా హైలైట్ చేయబడిన మరొక ముఖ్యమైన ఆందోళన. కస్టడీని అందించే ప్రమాణాలలో నిర్దిష్టత లేకపోవడం దుర్వినియోగానికి దారి తీస్తుంది మరియు తీవ్రమైన సందర్భాల్లో అవినీతికి దారి తీస్తుంది. కస్టడీ నిర్ణయాల కోసం స్పష్టమైన మరియు నిస్సందేహమైన మార్గదర్శకాలను ఏర్పరచడం, పిల్లల యొక్క ఉత్తమ ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, న్యాయమైన, పారదర్శకత మరియు ఏవైనా అవాంఛనీయమైన పద్ధతులను నిరోధించడంలో కీలకమైనది. అంతేకాకుండా, కుటుంబ న్యాయస్థానం విచారణలో పిల్లలకు చట్టపరమైన ప్రాతినిధ్యం సమస్య ముఖ్యమైన గ్యాప్‌గా మిగిలిపోయింది. తల్లిదండ్రులు చట్టపరమైన ప్రతినిధుల ద్వారా వారి ప్రయోజనాల కోసం వాదిస్తున్నప్పుడు, పిల్లలకి, తరచుగా ఎక్కువగా ప్రభావితమైన పార్టీకి అధికారిక స్వరం ఉండదు.

కుటుంబ న్యాయస్థాన విషయాలలో పిల్లల కోసం న్యాయపరమైన ప్రాతినిధ్యం లేదా న్యాయవాదులను అందించడం ద్వారా ఈ అంతరాన్ని పరిష్కరించడం న్యాయం మరియు న్యాయ సూత్రాలను సమర్థించడం అవసరం. సారాంశంలో, భారతదేశంలోని కుటుంబ న్యాయస్థాన వ్యవస్థ, రాజీ మరియు సత్వర పరిష్కారం సూత్రాలను కలిగి ఉండగా, దాని ప్రభావానికి ఆటంకం కలిగించే గణనీయమైన సవాళ్లను ఎదుర్కొంటుంది, ముఖ్యంగా సంరక్షకత్వం మరియు పిల్లల సంరక్షణ విషయాలలో. సంరక్షక సమస్యల ప్రాధాన్యతను పెంపొందించడానికి, పటిష్టమైన అనుసరణ యంత్రాంగాలను ఏర్పాటు చేయడానికి, స్పష్టమైన మార్గదర్శకాలను రూపొందించడానికి, పిల్లల-కేంద్రీకృత విధానాన్ని రూపొందించడానికి మరియు పిల్లలకు చట్టపరమైన ప్రాతినిధ్యం లేకపోవడాన్ని పరిష్కరించడానికి తక్షణ సంస్కరణలు అవసరం. ఈ లోపాలను పరిష్కరించడానికి సంఘటిత ప్రయత్నాల ద్వారా మాత్రమే కుటుంబ న్యాయస్థానాలు హాని కలిగించే వారి రక్షకులుగా మరియు కుటుంబ వివాదాల యొక్క క్లిష్టమైన వెబ్‌లో న్యాయమైన మరియు దయతో కూడిన పరిష్కారాలను సులభతరం చేసే వారి పాత్రను నిజంగా నెరవేర్చగలవు.

19.6 ముగింపు

వివాహం మరియు కుటుంబ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన వివాదాలను త్వరితగతిన పరిష్కరించేందుకు మరియు కుటుంబ వివాదాలకు పార్టీల మధ్య పరిష్కారం/రాజీని ప్రోత్సహించడానికి కుటుంబ న్యాయస్థానాలు స్థాపించబడ్డాయి. కుటుంబ న్యాయస్థానాల ఏర్పాటు మరియు సమర్థవంతమైన

పనితీరులో పరిపాలనాపరమైన జాప్యాలు ఉన్నాయి. ఆచరణాత్మక రంగంలో (i) పెరుగుతున్న కుటుంబ వివాదాల కారణంగా (ii) వివిధ సివిల్/క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్‌లను ప్రారంభించడానికి పార్టీల నుండి కుటుంబ వివాదాలకు అనేక చట్టపరమైన ఎంపికలు అందుబాటులో ఉన్నాయి (ii) ఉన్నత న్యాయస్థానాల అప్పీల్ అధికార పరిధి (iii) కుటుంబానికి పార్టీల మధ్య అహం ఘర్షణలు వివాదాలు, వైవాహిక వివాదాల పరిష్కారానికి ఇంకా గణనీయమైన సమయం తీసుకుంటోంది. అందువల్ల న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదులు మరియు మధ్యవర్తులు పెండింగ్‌లో ఉన్న వివాదాలను ముందస్తుగా మరియు చివరిగా పరిష్కరించేందుకు కుటుంబ/వైవాహిక వివాదాల సామరస్య పరిష్కారాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

19.7 నమూనా ప్రశ్నలు

1. కుటుంబ న్యాయస్థానాల చరిత్ర మరియు స్థాపన వివరించండి?
2. కుటుంబ న్యాయస్థానం నిర్వహించే వ్యవహారాలు, సేవలు మరియు విధులు ఏమిటి?
3. గార్డియన్‌షిప్ విషయాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానాల పాత్ర వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. కె. ధనలక్ష్మి

పాఠం-20

వివాహానికిముందు – వివాహ కౌన్సెలింగ్మ మరియు ప్రసూతి/ కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్

లక్ష్యములు

పాఠం యొక్క లక్ష్యం వివాహానికి ముందు – వివాహకౌన్సెలింగ్మరియు ప్రసూతి/ కుటుంబనియంత్రణ కోసం కౌన్సెలిం గ్గురించి వివరించడం

నిర్మాణం

20.1 పరిచయం

20.2 మీ కోసం వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ లేదా విద్య?

20.3 వైవాహిక కౌన్సెలింగ్

20.4 వివాహ సలహాదారులు ఏమి చేస్తారు?

20.5 ప్రసూతి / కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్

20.6 ముగింపు

20.7 నమూనా ప్రశ్నలు

20.1 పరిచయం

వివాహానికి ముందు, వైవాహిక మరియు ప్రసూతి/కుటుంబ ప్రణాళిక కౌన్సెలింగ్ అనేది కుటుంబ జీవితం యొక్క పునాదిని పటిష్టం చేసే, ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాలను పెంపొందించడం మరియు నిర్ణయాధికారాన్ని తెలియజేయడం వంటి మద్దతు యొక్క అనివార్య స్తంభాలు. ప్రభావవంతమైన కౌన్సెలింగ్ యొక్క పరివర్తన శక్తిని గుర్తించడంలో, వ్యక్తులు మరియు జంటలు ఈ కీలకమైన జీవిత దశలతో పాటుగా ఉన్న భాగస్వామ్యం, పేరెంట్‌హుడ్ మరియు అసంఖ్యాక సవాళ్ల యొక్క సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేయడానికి అవసరమైన సాధనాలు, అంతర్దృష్టులు మరియు వ్యూహాలతో అమర్చబడి ఉంటాయి.

వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ అనేది ఒక చురుకైన ప్రయత్నంగా పని చేస్తుంది, జంటలకు స్పష్టత, కమ్యూనికేషన్ మరియు పరస్పర అవగాహనతో కోర్ట్‌షిప్ నుండి వివాహానికి మారడాన్ని నావిగేట్ చేసే నైపుణ్యాలను అందిస్తుంది. సులభతరమైన చర్చలు, సంఘర్షణ పరిష్కార పద్ధతులు మరియు భాగస్వామ్య విలువలు మరియు అంచనాల అన్వేషణ ద్వారా, వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ ఒక స్థితిస్థాపకమైన మరియు సామరస్యపూర్వకమైన యూనియన్‌కు పునాది వేస్తుంది, ఉద్రిక్తత యొక్క సంభావ్యమూలాలను ముందస్తుగా పరిష్కరించడం మరియు కనెక్షన్మరియు నిబద్ధత యొక్క లోతైన భావాన్ని పెంపొందించడం.

వైవాహిక కౌన్సెలింగ్ రంగంలో, వ్యక్తులు మరియు జంటలు వైవాహిక జీవితం యొక్క ఆటుపోట్లు మరియు ప్రవాహాల మధ్య ఓదార్పు మరియు మార్గదర్శకత్వం పొందుతారు. కమ్యూనికేషన్ బ్రేక్‌డౌన్‌లు, సాన్నిహిత్యం సమస్యలు లేదా ఆర్థిక మరియు తల్లిదండ్రులపై విభేదాలతో పోరాడుతున్నా, వైవాహిక కౌన్సెలింగ్ అన్వేషణ, సయోధ్య మరియు వృద్ధికి సురక్షితమైన మరియు సహాయక స్థలాన్ని అందిస్తుంది. చికిత్సాపరమైన జోక్యాలు, మానసిక విద్య మరియు సహకార సమస్య-పరిష్కారం ద్వారా, జంటలు సవాళ్లను ఎదుర్కొనేందుకు, భావోద్వేగ బంధాలను పునరుజ్జీవింపజేయడానికి మరియు జీవితంలోని అనివార్య తుఫానుల వాతావరణానికి అవసరమై నస్థితిస్థాపకతను పెంపొందించుకోవడానికి శక్తిని పొందుతాయి.

అదేవిధంగా, ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్ అనేది పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క రూపాంతర ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించే వ్యక్తులు మరియు జంటలకు కీలకమైన వనరును సూచిస్తుంది. సంతానోత్పత్తి సమస్యలను పరిష్కరించడం మరియు పునరుత్పత్తి ఎంపికలను అన్వేషించడం నుండి గర్భం మరియు ప్రసవం యొక్క భావోద్వేగ మరియు రవాణా సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేయడం వరకు, కౌన్సెలింగ్ సమాచారంతో నిర్ణయం తీసుకోవడం, భావోద్వేగ మద్దతు మరియు ముందస్తు మార్గదర్శకత్వం కోసం సమగ్ర ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తుంది. వ్యక్తులకు వారి విలువలు, ప్రాధాన్యతలు మరియు ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా సాధికారత ఎంపికలు చేయడానికి అధికారం ఇవ్వడం ద్వారా, ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్ అనేది వ్యక్తులు పేరెంట్‌హుడ్యొక్క లోతైన పాత్రలోకి మారినప్పుడు ఏజెన్సీ, విశ్వాసం మరియు సంసిద్ధత యొక్క భావాన్ని పెంపొందిస్తుంది.

వివాహానికి ముందు, వివాహేతర, మరియు ప్రసూతి/కుటుంబ ప్రణాళిక కౌన్సెలింగ్ అనేది వ్యక్తిగత ఎదుగుదలకు, సంబంధ బాంధవ్యాలకు సంబంధించిన స్థితిస్థాపకత మరియు కుటుంబ జీవితం యొక్క నిరంతరాయంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి కీలకమైన మార్గాలను సూచిస్తుంది. దయతో కూడిన మార్గదర్శకత్వం, సాక్ష్యం-ఆధారిత జోక్యాలు మరియు సంపూర్ణ శ్రేయస్సు కోసం స్థిరమైన నిబద్ధత ద్వారా, కౌన్సెలింగ్ ఆశ మరియు సాధికారత యొక్క మార్గదర్శినిగా పనిచేస్తుంది, ఆరోగ్యకరమైన, సంతోషకరమైన మరియు మరింత సంతృప్తికరమైన సంబంధాలు మరియు కుటుంబ డైనమిక్‌ల వైపు మార్గాన్ని ప్రకాశిస్తుంది.

20.2 మీ కోసం వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ లేదా విద్య?

సంక్షిప్త సమాధానం అవును. పెళ్లికి ముందు ప్రిపరేషన్ లేకుండా పెళ్లి చేసుకోవడం అనేది వ్యాపారాన్ని లేదా ఏదైనా ముఖ్యమైన వెంచర్‌ను సిద్ధం చేయకుండా ప్రారంభించడం లాంటిది. అన్ని వివాహాలలో సగం విడాకులతో ముగుస్తుంది మరియు సహించే వాటిలో సగం మాత్రమే దీర్ఘకాలంలో నిజంగా సంతోషంగా ఉన్నాయి. చాలా సంతోషంగా నిశ్చితార్థం చేసుకున్న జంటలు తాము ఈ గణాంకాలకు సహకరించడం లేదని అనుకుంటారు. కానీ, మీరు దానిని రెక్కలు చేసి, మీ వివాహాన్ని

విజయవంతం చేయడానికి మీ అదృష్టాన్ని లెక్కించినట్లయితే, మీ అసమానత నలుగురిలో ఒకటి మాత్రమే. మరొక మార్గం ఉంది.

వివాహ పరిశోధన ప్రకారం, మంచి, నైపుణ్యం-ఆధారిత వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ లేదా తరగతులు విడాకుల ప్రమాదాన్ని ముప్పై శాతం వరకు తగ్గించగలవని మరియు గణనీయంగా సంతోషకరమైన వివాహానికి దారితీస్తుందని చాలా మంది జంటలు గ్రహించలేరు. ఇది వివాహానికి ముందు కాలం యొక్క ఒత్తిడిని కూడా తగ్గిస్తుంది. ఇప్పుడు కొంచెం ప్రయత్నం చేస్తే దీర్ఘకాలంలో మీ అసమానతలను మరింత మెరుగ్గా చేయవచ్చు. గొప్ప వివాహం మరియు గొప్ప జీవితం గురించి మీ కలలు సాకారం కావడానికి మీరు చేయగలిగినదంతా చేయాలనుకుంటున్నారు.

వివాహానికి ముందు సన్నద్ధత అనేది మీ సంబంధాన్ని బలోపేతం చేసుకోవడం మరియు భవిష్యత్తులో ఎదురయ్యే సవాళ్లు మరియు వైరుధ్యాల కోసం నిర్మాణాత్మకంగా సిద్ధం చేయడం ముఖ్యం అనే వాస్తవికతపై ఆధారపడి ఉంటుంది, ప్రతి ఒక్కరూ వారి వివాహంలో ఏదో ఒక సమయంలో అనివార్యంగా ఎదుర్కొంటారు, ఇప్పుడు మీ సంబంధంలో మీకు చాలా తాజా సానుకూల శక్తి ఉంది. మీ తలను ఇసుకలో ఉంచవద్దు. వివాహానికి ముందు సంవత్సరం మరియు ఆరు నెలల తర్వాత జంటలు వివాహ తయారీ నుండి సరైన ప్రయోజనం పొందే అవకాశం ఉందని పరిశోధన చూపిస్తుంది. తరువాత, ఒత్తిడిలో, ప్రతికూల అలవాట్లు మరియు సంబంధాల నమూనాలు స్థిరపడవచ్చు మరియు పరిష్కరించడం చాలా కష్టం.

జంటలు ఇప్పుడు ఎక్కువ డిమాండ్లను ఎదుర్కొంటున్నారు మరియు గతంలో కంటే తక్కువ మద్దతును కలిగి ఉన్నారు. సాధారణ సంక్లిష్ట వివాహం - పిల్లలను పెంచేటప్పుడు రెండు వృత్తిని నిర్వహించడం - నిజంగా జంటలు కమ్యూనికేట్ చేయడానికి, సమస్యలను పరిష్కరించుకోవడానికి, పరస్పరం నిర్వహించడానికి మరియు లక్ష్యాలను నిర్దేశించడానికి చాలా బలమైన, బాగా స్థిరపడిన సామర్థ్యాలను కలిగి ఉండాలి. ఈ పునాది లేకుండా, ఒత్తిడి మరియు సమయ ఒత్తిళ్లతో మునిగిపోవడం సులభం. చాలా మంది జంటలు గ్రహించిన దానికంటే సమస్యలు చాలా సులభంగా చొరబడవచ్చు. అవాస్తవంగా సానుకూల అంచనాలతో ఒప్పందానికి రావడం ఎంత ముఖ్యమో, విడాకులు తీసుకున్న లేదా సంతోషంగా లేని వివాహిత తల్లిదండ్రులతో పెరిగిన వారు తమ వివాహం కూడా సంతోషంగా ఉండవచ్చని గుర్తించని మరియు అన్వేషించని అంచనాలను కలిగి ఉన్నట్లు కనుగొనవచ్చు. సంభావ్య ఇబ్బందులను నిర్వహించే మీ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించే రోగనిరోధక శక్తిగా వివాహ తయారీ పనిచేస్తుంది. నేటి వివాహాలలో విజయం సాధించడానికి జంటలకు ప్రతి ప్రయోజనం అవసరం.

వివాహానికి ముందు ప్రిపరేషన్మరియు కౌన్సెలింగ్ అంటే ఏమిటి?

చాలా సాధారణంగా, కొన్ని వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ పొందిన జంటలు వారి మత సలహాదారు నుండి పొందుతారు. ఇది ఒకటి లేదా రెండు సమావేశాల నుండి సుదీర్ఘమైన సెషన్‌ల వరకు ఉంటుంది. కొన్నిసార్లు అసెస్‌మెంట్ ఇన్వెంటరీ మరియు నైపుణ్యాల శిక్షణ చేర్చబడతాయి, తరచుగా అవి ఉండవు. నాన్-రిలిజియస్ ప్రొఫెషనల్ కౌన్సెలర్లు కూడా వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ సేవలను అందిస్తారు. మళ్ళీ, సేవ యొక్క కంటెంట్ మరియు మొత్తం కౌన్సెలర్ యొక్క ధోరణి మరియు మీరు

కోరినదానిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. తరచుగా ఇది జంటలకు అవసరమైన అన్ని తయారీని కవర్ చేయదు.

వివాహ సన్నాహక తరగతులు లేదా వర్క్‌షాప్‌లు నిశ్చితార్థం చేసుకున్న జంటలు మరియు నూతన వధూవరులకు నైపుణ్యాలు, అలవాట్లు, వైఖరులు మరియు సుసంపన్నత పద్ధతుల్లో శిక్షణనిచ్చే ప్రత్యామ్నాయ లేదా అనుబంధ విధానం, ఇవి సంతోషకరమైన, శాశ్వతమైన వివాహాలకు దారితీస్తాయని పరిశోధనలు చూపిస్తున్నాయి. ఇటువంటి వివాహ తయారీ కార్యక్రమాలు విద్య, చికిత్స కాదు. వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ వలె, ఈ తరగతులలో కొన్ని మతపరమైన స్పాన్సర్‌లను కలిగి ఉంటాయి, మరికొన్ని లౌకికమైనవి. మీరు వాటిని కెరీర్ కౌన్సెలింగ్‌కు సమానమైన అనేక మార్గాల్లో పరిగణించవచ్చు. అన్ని జంటలు తమ వివాహ సమయంలో ఎదుర్కొనే సాధారణ సమస్యలు మరియు సవాళ్లను వారు పరిష్కరిస్తారు. డ్రైవింగ్ ట్రైనింగ్ లేదా టెస్ట్ ప్రిపరేషన్ లాగా మ్యారేజ్ ప్రిపరేషన్ అనేది సర్వసాధారణంగా మారుతుందని కొందరు అనుకుంటారు.

సుసాన్ పైవర్స్, ది హార్డ్ క్వశ్చన్స్: నేను డూ అని చెప్పే ముందు అడిగే 100 ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు బెస్ట్ సెల్లర్ లిస్ట్‌లో ఉన్నాయి. వివాహ ప్రిపరేషన్ కార్యక్రమం జంటలకు ఈ ప్రశ్నలను అడగడానికి సహాయక వాతావరణం మరియు ఫ్రేమ్‌వర్క్ యొక్క ప్రయోజనాన్ని మరియు సమాధానాలను ఎదుర్కోవటానికి కొన్ని నైపుణ్యాలను అందిస్తుంది.

వివాహ ప్రిపరేషన్ జంటలు ఏది ఎంచుకున్నా - మతం-ఆధారిత లేదా మతం-తటస్థ, కౌన్సెలింగ్ లేదా తరగతి -- వారికి నిజమైన నైపుణ్యాలు, నిజమైన అంచనాలు మరియు నిబద్ధతతో సంబంధం యొక్క అనివార్య సవాళ్లను ఎదుర్కోవటానికి స్వీయ మరియు భాగస్వామి యొక్క నిజమైన జ్ఞానాన్ని అందించే కార్యకలాపాలను కలిగి ఉండాలి.

ప్రీ-మ్యారేజ్ ప్రోగ్రామ్‌లు మరియు కౌన్సెలర్‌లలో ఏమి చూడాలి

వివాహం యొక్క విజయం మరియు సహనానికి దోహదపడేందుకు పరిశోధన చూపిన ఏడు సంబంధాల నైపుణ్యం మరియు జ్ఞాన రంగాల సంక్షిప్త జాబితా ఇక్కడ ఉంది:

- అనుకూలత · అంచనాలు· వ్యక్తిత్వాలు మరియు మూలాల కుటుంబాలు · కమ్యూనికేషన్ · సంఘర్షణ పరిష్కారం· సాన్నిహిత్యం మరియు లైంగికత · దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలు
- మీరు ఎంచుకున్న ప్రీ-మ్యారేజ్ కౌన్సెలింగ్ లేదా ప్రిపరేషన్ వీటన్నింటిని కవర్ చేస్తుందని నిర్ధారించుకోండి. మీకు సరైన వివాహానికి ముందు ప్రిపరేషన్‌ను ఎంచుకోవడంలో మీకు సహాయపడటానికి ఇక్కడ కొన్ని ప్రశ్నలు ఉన్నాయి:
- ఇది మీ అనుకూలత మరియు బలం యొక్క ప్రాంతాలను అలాగే మీరు పరిష్కరించాల్సిన ప్రాంతాలను అర్థం చేసుకోవడంలో మీకు సహాయపడే అంచనా జాబితాను కలిగి ఉందా?
- తరగతి లేదా వర్క్‌షాప్‌కు ఎంత మంది జంటలు హాజరవుతారు? చిన్న సమూహ సెట్టింగ్ పెద్ద తరగతుల కంటే అధిక నాణ్యత, మరింత ఆకర్షణీయంగా మరియు వ్యక్తిగతంగా ఉంటుంది. మరోవైపు, ఇది చాలా మతసంబంధమైన లేదా జంటల కౌన్సెలింగ్ కంటే మరింత సమగ్రంగా,

క్రమబద్ధంగా మరియు నైపుణ్యం-ఆధారితంగా ఉంటుంది. వ్యక్తిగత కౌన్సెలింగ్ కంటే సమూహ అనుభవం మరింత ప్రమేయం మరియు ఉత్తేజాన్ని కలిగిస్తుంది.

నిశ్చితార్థం చేసుకున్న జంటలు మరియు నూతన వధూవరుల అవసరాలపై కార్యక్రమం ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారిస్తుందా? కొన్ని వివాహ నైపుణ్యాల కార్యక్రమాలు ఒకే తరగతిలో వివాహం యొక్క తరువాతి దశల నుండి సమస్యాత్మక జంటలను మిళితం చేస్తాయి. ఇది నిశ్చితార్థం చేసుకున్న జంటలు మరియు నూతన వధూవరులకు అనుభవాన్ని దూరం చేస్తుంది.

- క్లాస్ లేదా కౌన్సెలింగ్ విధానం మీ సంబంధాన్ని మరియు అభ్యాస శైలిని అనుమతించేంత అనువైనదా లేదా ఇది ఒకే పరిమాణానికి సరిపోయే ప్రోగ్రామ్ కాదా? నిర్దిష్ట కమ్యూనికేషన్, సంఘర్షణ పరిష్కారం మరియు లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించే నైపుణ్యాలు మరియు వ్యూహాలను సాధన చేయడం ఉత్తమం, ఆపై మీ రిలేషన్ షిప్ స్టైల్‌తో అత్యంత అనుకూలమైన నైపుణ్యాలు మరియు వ్యూహాలను ఎంచుకోండి మరియు మీ అవసరాలను ఉత్తమంగా తీర్చుకోండి.
- కంటెంట్ వివాహ పరిశోధన ఆధారంగా ఉందా?
- కౌన్సెలింగ్ లేదా క్లాస్ మీకు మరియు మీ భాగస్వామికి మీ అత్యంత ముఖ్యమైన అపరిష్కృత సమస్యల నిర్వహణ మరియు పనిని కొనసాగించడానికి లక్ష్యాలు మరియు వ్యూహాలపై ఏకీభవించడంలో సహాయపడుతుందా?

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు మీ వివాహానికి ముందు తరగతులను ఎంచుకోవడం మరియు విద్యావంతులైన వినియోగదారుగా కౌన్సెలింగ్‌ను సంప్రదించడంలో మీకు సహాయపడతాయి.

మతపరమైన సలహాదారు లేదా లే ప్రొఫెషనల్‌తో జంట వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రాంతాలను పరిష్కరించకపోతే, జంట చేసే ప్రోగ్రామ్‌తో అనుబంధం గురించి ఆలోచించాలి. చాలా మంది జంటలు మ్యారేజ్ ప్రిపరేషన్ మరియు కౌన్సెలింగ్‌ను కాంబినేషన్‌లో ఉపయోగిస్తారు, క్లాస్ లేదా వర్క్‌షాప్‌లో పునాది సమస్యలు మరియు నైపుణ్యాలను కవర్ చేస్తారు, ఆపై వారి కౌన్సెలింగ్‌లో మతపరమైన లేదా ఇతర ప్రత్యేక సమస్యలపై దృష్టి పెడతారు.

20.3 వైవాహిక కౌన్సెలింగ్

వివాహం మరియు కుటుంబం దేశీయ సంస్థలుగా పరిగణించబడతాయి. వారు మన భారతీయ సమాజంలో ప్రముఖ స్థానాన్ని ఆక్రమించారు. కుటుంబం అనేది సమాజంలో అత్యంత ముఖ్యమైన ప్రాథమిక సమూహం. కుటుంబం మరియు వివాహం ఏ సమాజానికైనా రెండు స్తంభాలుగా పరిగణించబడతాయి మరియు అవి రెండు ముఖ్యమైన సామాజిక సంస్థలు. భారతదేశంలో, ప్రాచీన కాలం నుండి, వివాహం పవిత్రమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది; మరియు చాలా మంది భారతీయులకు వివాహం కేవలం మతకర్మ మాత్రమే కాదు, పవిత్రమైనది. జంట వివాహ బంధంలోకి ప్రవేశించిన తర్వాత, ఆ సంబంధం శాశ్వతంగా పరిగణించబడుతుంది-మరణం వారిని విడిపోయే వరకు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వివాహం అనేది జీవితాంతం మరియు సామాజిక దుర్బలత్వాలకు వ్యతిరేకంగా ఒక రక్షణగా పనిచేసింది. ఇది తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్‌ల యొక్క అంతర్నిర్మిత వ్యవస్థను కలిగి ఉంది మరియు

జంట కోసం సమాజం ద్వారా పాత్రలు మరియు ప్రాధాన్యతలు నిర్వచించబడ్డాయి. పాశ్చాత్య దేశాలలో వివాహం నుండి భారతదేశంలో వివాహానికి ప్రత్యేకత ఏమిటంటే వివాహానికి జోడించబడిన పవిత్రత: శాశ్వతమైన బంధం మరియు దానిలోని దైవత్వం యొక్క మూలకం. భారతదేశంలో భార్యాభర్తల మధ్య సంబంధం విడదీయరానిదిగా లేదా శాశ్వతంగా పరిగణించబడుతుంది. భారతీయ సంస్కృతి భార్యాభర్తల మధ్య మంచి సంబంధాన్ని కొనసాగించడానికి ప్రసిద్ధి చెందింది. భారతీయ కుటుంబాలు వారి బలమైన కుటుంబ సంబంధాలకు ప్రసిద్ధి చెందాయి. కానీ పట్టణీకరణ, పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణ మరియు పారిశ్రామికీకరణ కారణంగా వివాహ సంస్థ మార్పులకు లోనవుతోంది. విడాకులు లేదా వివాహం రద్దు అనేది సమకాలీన భారతీయ సమాజంలో పెరుగుతున్న విషయం.

విడాకుల దృగ్విషయం, అయితే, భారతదేశానికి కొత్త కాదు మరియు ఇది తెలిసిన చరిత్రలో అన్ని సమయాలలో ఉనికిలో ఉంది. కానీ భరించలేని క్రూరత్వం, విడిచిపెట్టడం, మానసిక అనారోగ్యం, నపుంసకత్వం / వంధ్యత్వం మరియు అవిశ్వాసం వంటి తీవ్రమైన సందర్భాల్లో మాత్రమే ఇది ఆశ్రయించబడింది. కానీ ఇకపై అలా కాదు.

దేశీయ సంస్థలుగా వివాహం మరియు కుటుంబం రెండూ మన సమాజంలో మార్పులకు లోనయ్యాయి. భారతీయ కుటుంబానికి ఉద్భవించిన కొత్త జాతులు మరియు సవాళ్లతో, రెండోది కొత్త రకమైన పరివర్తన ద్వారా వెళుతోంది. ఇది సాంప్రదాయ మరియు పాశ్చాత్య నమూనాల మధ్య ఊగిసలాడుతోంది. వేగంగా మారుతున్న సామాజిక మరియు కుటుంబ వాతావరణం కొత్త సవాళ్లను విసురుతోంది, ముఖ్యంగా యువతకు పెరుగుతున్న అస్థిరత, కమ్యూనికేషన్ లేకపోవడం, సెక్స్ పట్ల మారుతున్న వైఖరి, భార్యాభర్తల పాత్రలు మారడం మరియు వేగవంతమైన జీవితం యొక్క ఉద్రిక్తతలు వంటివి. ఇవన్నీ వివాహిత దంపతుల మధ్య సఖ్యత లోపానికి కారణమయ్యాయి. సామరస్యం క్షీణించడం కుటుంబ శ్రేయస్సుపై వ్యక్తిగత, భౌతిక మరియు స్వీయ-ఆధారిత లక్ష్యాలను నొక్కి చెప్పే విలువలతో ముడిపడి ఉంటుంది. ఇవన్నీ వివాహేతర విభేదాలకు దారితీశాయి.

విడాకుల భారతీయ దృశ్యం

విడాకులు లేదా వివాహాన్ని రద్దు చేయడం అనేది వివాహం యొక్క చివరి ముగింపు, వివాహం యొక్క చట్టపరమైన విధులు మరియు బాధ్యతలను రద్దు చేయడం మరియు వివాహిత వ్యక్తుల మధ్య వివాహ బంధాలను రద్దు చేయడం. చాలా దేశాల్లో, విడాకులకు చట్టపరమైన ప్రక్రియలో న్యాయమూర్తి లేదా ఇతర అధికారాల అనుమతి అవసరం. ప్రపంచవ్యాప్తంగా విడాకుల చట్టాలు గణనీయంగా మారుతూ ఉంటాయి. మాల్టా మరియు ఫిలిప్పీన్స్ వంటి కొన్ని దేశాల్లో విడాకులు అనుమతించబడవు, అయినప్పటికీ రద్దుకు అనుమతి ఉంది. పాశ్చాత్య దేశాలలో, విడాకులు రద్దు చేసినట్లుగా వివాహాన్ని శూన్యంగా మరియు శూన్యంగా ప్రకటించవు, కానీ విడాకులు పార్టీల వైవాహిక స్థితిని రద్దు చేస్తాయి. ఏకభార్యత్వం చట్టం అయిన చోట, ఇది ప్రతి భాగస్వామి మరొకరిని వివాహం చేసుకోవడానికి అనుమతిస్తుంది. బహుభార్యత్వం చట్టబద్ధమైన చోట, విడాకులు స్త్రీని మరొకరిని వివాహం చేసుకోవడానికి అనుమతిస్తాయి.

విడాకుల చట్టపరమైన ప్రక్రియలో భార్యాభర్తల మద్దతు, పిల్లల సంరక్షణ, పిల్లల మద్దతు, ఆస్తి పంపిణీ మరియు రుణ విభజన వంటి సమస్యలు కూడా ఉండవచ్చు, అయితే ఈ విషయాలు సాధారణంగా వివాహ రద్దుకు అనుబంధంగా లేదా పర్యవసానంగా ఉంటాయి.

భారతదేశంలో మొదటి కొన్ని నెలలు లేదా సంవత్సరాల్లో తమ వివాహాలను ముగించాలని కోరుకునే వేలాది జంటలు ఉన్నారు, 30 ఏళ్లలోపు విడాకులు తీసుకున్నారు. పదేళ్ల క్రితం విడాకుల రేటు కేవలం 1,000 మందిలో 1 మాత్రమే ఉన్న దేశంలో ఇది అసాధారణ ధోరణి. మరియు ఇప్పటికీ 1,000కి 13 తక్కువ - US సగటు 1,000కి 500తో పోలిస్తే. మన దేశంలో రైజింగ్ గ్రాఫ్ కనిపిస్తుంది. 2014లో ముంబైలో 11,667 విడాకుల కేసులు నమోదయ్యాయి (నవంబర్ 30 వరకు), 2010లో 5,245 కేసులు నమోదయ్యాయి. కోల్‌కతాలో 2014లో (నవంబర్ 30 వరకు) 8,347 విడాకుల కేసులు నమోదయ్యాయి, 2,388 విడాకుల కేసుల నుంచి 350% పెరుగుదల నమోదైంది. 2014లో లక్నో కుటుంబ న్యాయస్థానంలో దాదాపు 2,000 విడాకుల కేసులు దాఖలయ్యాయి. వీటిలో దాదాపు 900 విడాకుల కేసులు ఏడాది లోపు వివాహం చేసుకున్న యువ జంటలు దాఖలు చేశారు. 2009లో, ఒక సంవత్సరం లోపు వివాహం చేసుకున్న యువ జంటలు దాఖలు చేసిన కేసుల సంఖ్య 300. పెరుగుతున్న డిమాండ్‌కు అనుగుణంగా 2013లో బెంగళూరులో మరో మూడు ఫ్యామిలీ కోర్టులు ప్రారంభించబడ్డాయి, మొత్తం కోర్టుల సంఖ్య ఆరుకు చేరుకుంది.

భారతదేశంలో విడాకుల డేటా యొక్క కేంద్ర లేదా రాష్ట్రాల వారీగా రిజిస్ట్రీ లేనప్పటికీ, గత ఐదేళ్లలో ముంబై, ఢిల్లీ, బెంగళూరు, కోల్‌కతా మరియు లక్నో వంటి నగరాల్లో విడాకుల దరఖాస్తుల సంఖ్య రెట్టింపు మరియు మూడు రెట్లు పెరిగిందని కుటుంబ న్యాయస్థానం అధికారులు చెబుతున్నారు.

వారు అనేక కారణాలను ఉదహరించారు - కుటుంబం మరియు ఉమ్మడి కుటుంబం యొక్క క్షీణత ప్రభావం; మహిళల పెరుగుతున్న మానసిక మరియు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం; ఆలస్య వివాహాలు రాజీ లేదా సెట్ మార్గాలు మరియు జీవనశైలిని మార్చడానికి ఎక్కువ అయిష్టతను కలిగిస్తాయి.

అయితే, పెద్ద తేడా ఏమిటంటే, పని చేయని వివాహాన్ని ముగించే సుముఖత, కొంతమంది కౌన్సెలర్లు అంటున్నారు. సైకోథెరపిస్ట్ మరియు కౌన్సెలర్లు మాట్లాడుతూ, ఈ యువ జంటలు పూర్తిగా భిన్నమైన వైఖరితో తమ వద్దకు వస్తారని, ఇంతకుముందు జంటలు వివాహాన్ని పరిష్కరించుకోవడానికి కౌన్సెలర్ల వద్దకు వెళ్లేవారు. ఇప్పుడు యువ జంటలు విడాకులు సరైన నిర్ణయమని తమ కుటుంబాన్ని లేదా భాగస్వామిని ఒప్పించేందుకు వస్తారు. ఇది కొన్ని సందర్భాల్లో భారతీయ వివాహాల మారుతున్న దృశ్యం.

వైవాహిక వైరుధ్యం

అసమ్మతి అనేది విషయాల మధ్య ఒప్పందం లేదా సామరస్యం లేకపోవడం. వైవాహిక అసమ్మతి అనేది వివాహంలో ఒప్పందం లేదా సామరస్యం లేకపోవడం. వైవాహిక అసమ్మతి అనేది వివాహంలోని సమస్యలను సూచించడానికి ఉపయోగించే పదం. కౌన్సెలింగ్ తరచుగా వైవాహిక అసమ్మతిని పరిష్కరించడానికి సహాయపడుతుంది.

విడాకులు

*చాలా మందికి, వివాహం అనేది సరికొత్త జీవితానికి నాంది అయితే, కొందరికి ఇది రహదారి ముగింపు మరియు స్వర్గంలో వివాహాలు జరిగినప్పుడు భారతీయులు ఒకప్పటింత ఓపికగా లేరు.*విడాకులు (లేదా వివాహం రద్దు) అనేది వైవాహిక యూనియన్ యొక్క ముగింపు, వివాహం యొక్క చట్టపరమైన విధులు మరియు బాధ్యతలను రద్దు చేయడం మరియు వివాహిత జంటల మధ్య వివాహ బంధాన్ని రద్దు చేయడం. మరో మాటలో చెప్పాలంటే విడాకులు అనేది చట్టపరమైన విధానాలను అనుసరించడం ద్వారా వివాహాన్ని రద్దు చేయడం. విడాకులు ఆర్థిక, జీవన ఏర్పాట్లు, గృహ ఉద్యోగాలు, షెడ్యూల్‌లు మరియు మరిన్నింటిని ప్రభావితం చేసే ఒత్తిడితో కూడిన అనుభవం. కుటుంబంలో పిల్లలు ఉంటే, వారు తీవ్రంగా ప్రభావితమవుతారు. మనది పితృస్వామ్య సమాజం కాబట్టి ఇది పురుషుల కంటే మహిళలను ఎక్కువగా ప్రభావితం చేస్తుందని చెప్పారు.

విడాకులకు కారణమయ్యే వైవాహిక సమస్యల జాబితా క్రింద ఉంది; వైవాహిక కౌన్సెలింగ్ యొక్క చిక్కులను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ సమస్యలతో వ్యవహరించే మార్గాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం విలువ.

1. సమాచార నైపుణ్యాలు లేకపోవడం:

కొంతమంది వ్యక్తులకు ఒకరితో ఒకరు ఎలా సంభాషించాలో తెలియదు మరియు వారికి ట్యూనింగ్ గురించి కూడా తక్కువ తెలుసు. వ్యక్తులు జీవిత భాగస్వామితో చేసే అత్యంత క్లిష్టమైన చర్చలు అయితే వారు తమ భావోద్వేగాలను చాకచక్యంగా కమ్యూనికేట్ చేయడానికి మరియు వారి మాటలు వినడానికి చాలా తక్కువ శ్రమను పెడతారు. సహచరుడు. జీవిత భాగస్వాములు తమను లేదా వారి సహచరుడిని హింసకు గురిచేస్తారని వారు భయపడే చర్చను తప్పించుకోవడం కూడా క్రమం తప్పకుండా ఉంటుంది. అటువంటి పరిస్థితిలో అతను/ఆమె తెలియజేయలేనప్పుడు, అతను/ఆమె ప్రాథమిక సమస్యలను పట్టించుకోలేరు. బహిరంగ మరియు చట్టబద్ధమైన సంబంధ సామర్థ్యాల ద్వారా వైవాహిక సంబంధాన్ని విశ్వసించడానికి తక్కువ డిమాండ్ చేసే విధానం. కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ లేకపోవడం వల్ల వైవాహిక బంధానికి ముప్పు ఏర్పడుతుంది. అందువల్ల భార్యాభర్తల మధ్య మంచి సంబంధాలను కొనసాగించడంలో కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ చాలా అవసరం. ఇక్కడ కమ్యూనికేషన్ లేకపోవడం లేదా ఎక్కువ కమ్యూనికేషన్ లేకపోవడం వల్ల భార్యాభర్తల సంబంధానికి ముప్పు ఏర్పడుతుందని చెప్పాలి. అందువల్ల వారు తమ వివాహాన్ని కాపాడుకోవడానికి మంచి కమ్యూనికేషన్స్కిల్స్‌ను మెయింటెయిన్చేయడం చాలా అవసరమని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరంలేదు.

2. అధిక అంచనాలు:

చాలా సందర్భాలలో వివాహాలు అధిక అంచనాల కారణంగా వింపర్‌తో ముగుస్తాయి, ఒక భాగస్వామి భ్రమలు మరియు హృదయ విదారకంగా ఉంటాయి. ప్రతిరూపం యొక్క అంచనాల ఆధారంగా అంచనాలను సెట్ చేయాలి. భార్యాభర్తల మధ్య విభేదాలు వచ్చినప్పుడల్లా ఎవరితోనూ నమ్మకండి కాకుండా కూర్చొని పరిష్కరించుకోవాలి. మనమందరం కొన్ని అంచనాలతో పెళ్లి చేసుకుంటాం. కానీ వాస్తవానికి మనం అంచనాలను అందుకోలేకపోవచ్చు. చాలా సార్లు, వివాహం మనం ఊహించిన దానికి

విరుద్ధంగా అనుభవించబడుతుంది. మేము వివాహాన్ని శృంగారభరితంగా చేస్తాము మరియు ఆ శృంగార అంచనాలను అందుకోనప్పుడు భ్రమలు చెందుతాము. ఊహించని అంచనాలు వివాహాలలో వివాదాలకు ప్రధాన మూలం. ఈ రోజుల్లో ఆధునిక సమాజంలో చాలా మంది ప్రేమ వివాహాల వైపు మొగ్గు చూపుతున్నారు. వివాహానికి పూర్వం ఉన్నందున, విషయాలు మునుపటిలా కొనసాగవని వారికి అర్థం కాలేదు. వారు వివాహాన్ని గులాబీల మంచం అని భావించారు, అందులో ముళ్ళు కూడా ఉన్నాయని వారు గ్రహించలేరు. వివాహం అనేక బాధ్యతలను తనతో పాటుగా తీసుకువస్తుంది. ఫలితం ఏమిటంటే, వివాహం ఫలితంగా ఉద్భవించిన వివిధ పాత్రలను పోషిస్తున్నప్పుడు వారు న్యాయం చేయలేకపోతే అది అనేక సమస్యలకు దారితీస్తుంది. కాలక్రమేణా, సంబంధం విచ్ఛిన్నం కావడం ప్రారంభమవుతుంది మరియు విడిపోవడాన్ని ప్రేరేపిస్తుంది.

3. అవిశ్వాసం:

వైవాహిక సహచరుడు అతనిని/ఆమెను అణగదొక్కితే అది అపోకలిప్స్‌గా భావించవచ్చు. నమ్మకద్రోహాన్ని పునరుద్ధరించడం ఖచ్చితంగా వివాహాన్ని విడిచిపెట్టడానికి ప్రేరణ అయితే, ఒంటరి దద్దుర్లు నుండి కోలుకోవచ్చు. ఇది ఎలా జరిగిందనే దాని గురించి స్పష్టమైన కరస్పాండెన్స్‌ను నిర్బంధిస్తుంది మరియు ఇది మరోసారి జరగదని ధృవీకరించడానికి చర్యలు తీసుకుంటుంది. డూపింగ్ అనేది తమాషా చేసే అంతర్లీన వివాహ సమస్యలు లేవనే సంకేతం. కాకపోతే ఒక్కటిగా విడిపోవడానికి పునాదులు ఒకటి. మన సమాజంలో విడాకులకు అవిశ్వాసం ప్రధాన కారణాలలో ఒకటి.

4. అననుకూలత:

విజయవంతమైన వివాహాలలో అనుకూలత అనేది ముఖ్యమైన లక్షణం. ఒక వ్యక్తి వివాహం చేసుకోవాలని నిర్ణయించుకోవడానికి ఏదో ఒక సమయంలో అనుకూలంగా ఉండాలి. ప్రతి ఒక్కరూ జీవితంలో ఒంటరిగా వ్యక్తిగత సాహసాన్ని అభివృద్ధి చేస్తారు మరియు మార్చుకుంటారు. భార్యాభర్తలిద్దరూ వారి వివాహంలో ఆచరణాత్మకంగా ప్రతి అంశానికి ఒక వివాహం కంటే ప్రత్యామ్నాయ వ్యక్తులుగా ఉండటం సహజం. ఒకరి పట్ల మరొకరికి ఉన్న ఆప్యాయత మరియు ఆప్యాయతలను వ్యక్తీకరించే వ్యవధితో సంబంధం లేకుండా, వారు పూర్తిగా భిన్నంగా ఉండే అవకాశంతో సంబంధం లేకుండా కంటెంట్ వివాహం పూర్తిగా ఊహించదగినది. జీవితంలోని వివిధ కోణాల్లో అననుకూలత విడాకులకు దారి తీస్తుంది. అందువల్ల విడాకుల నుండి వైవాహిక సంబంధాన్ని కాపాడటానికి ప్రారంభ దశలో దానిని గుర్తించడం విలువ.

5. పురుషుడు లేదా స్త్రీ ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా వివాహం:

కొన్ని సందర్భాల్లో వివాహిత పురుషులు లేదా వివాహిత స్త్రీలు విడాకులు తీసుకోవాలని కోరుకుంటారు ఎందుకంటే వారి తల్లిదండ్రులు వారి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా బలవంతంగా వివాహం చేసుకున్నారు మరియు వారు తమకు నచ్చిన మరొక వ్యక్తిని వివాహం చేసుకోవాలనుకున్నప్పుడు. కానీ దీనికి విరుద్ధంగా, అలాంటి సందర్భాలలో చాలా మంది పురుషులు మరియు మహిళలు విడాకుల గురించి ఆలోచించకుండా, దానిని తమ విధిగా అంగీకరించాలని ప్లాన్ చేయడం కూడా గమనించబడింది.

6. శారీరక మరియు మానసిక వేధింపులు:

శారీరక మరియు మానసిక వేధింపులు విడాకులకు గొప్ప ముప్పు సంకేతాలు. దురదృష్టవశాత్తు, విడిపోవడానికి గల కారణాలలో పురుషుల కంటే స్త్రీలలోనే ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఇటువంటి దుర్వినియోగాల ప్రక్రియలో యువకులు నిరంతరం తప్పుగా నిర్వహించబడతారు, శారీరకంగా లేదా మానసికంగా రోజు విడిచిపెట్టి, జీవిత భాగస్వామిని శాశ్వతంగా విడిచిపెట్టాలని నిర్ణయించుకుంటారు. ఆధునిక సమాజంలో స్త్రీలు విద్యావంతులుగా మరియు ఆర్థికంగా స్వతంత్రంగా ఉన్నారని మనం చూస్తున్నాం. స్త్రీల విద్య మరియు ఆర్థిక స్థితి కూడా విడాకులకు దోహదపడుతుంది, ఎందుకంటే మహిళలు జీవితంలో తమ మద్దతు కోసం తమ పురుషులపై ఆధారపడరు.

7. అత్తగారితో సమస్య:

భారత ఉపఖండంలోని దేశాలలో వైవాహిక జీవిత సమస్యలు లేదా కుటుంబ జీవిత సమస్యల వెనుక ఉన్న మరొక కారణం వివాహిత స్త్రీకి తన అత్తగారితో లేదా/మరియు అత్తగారితో సరిదిద్దకపోవడం, దీని కారణంగా భార్యాభర్తల సంబంధం కూడా చాలాసార్లు ప్రభావితమవుతుంది. కొత్తగా పెళ్లయిన ఆడపిల్లల్లో చాలామందికి భోజనం వండడం తెలియదనో, అత్తగారికి ఇష్టం లేని ఉద్యోగం వల్ల చేసే పనికి సమయం దొరకదని తెలిసినా తరచూ వివాహేతర గొడవలకు దారి తీస్తుంది. . కొన్ని సందర్భాల్లో అత్తమామలు తమ కుమారుడి వివాహం తర్వాత తమ కోడలు తన కొడుకును ఏదో ఒకరోజు లాక్కుంటుందనే అభద్రతా భావాన్ని పెంపొందించుకుంటారు, ఇది అత్తగారిలో అభద్రతా భావానికి దారి తీస్తుంది మరియు ఆమె ప్రతికూలంగా ప్రవర్తించడం ప్రారంభిస్తుంది. ఆమె కోడలుతో. కొన్ని సందర్భాల్లో అత్తగారి స్వభావం కూడా మంచిది కాదని మరియు ఆమె చాలా షార్టెంపర్డ్లేదా డామినేటింగ్లేడీ అని గమనించబడింది.

ఇలాంటి గొడవల్లో ఈ రోజుల్లో సాధారణంగా కోడలు తన తల్లిదండ్రుల ఇంటికి తిరిగి వెళ్లి, వీలైనంత త్వరగా తన తల్లిదండ్రుల నుండి విడిగా జీవించడం ప్రారంభించమని తన భర్తను బలవంతం చేయడం ప్రారంభిస్తుంది మరియు అప్పుడే ఆమె తనతో కలిసి జీవించడానికి తిరిగి వస్తుంది. అలాంటి సందర్భాలలో భర్త తన భార్య ఇష్టానుసారం వెళితే వైవాహిక జీవితం రక్షించబడుతుంది కానీ అతను తన భార్యను తిరుగుబాటు చేస్తే వైవాహిక జీవితం విచ్ఛిన్నం అవుతుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులు చాలా మంది భారతీయ పురుషులకు పెద్ద సవాలు. అంతర్గతంగా చాలా మంది పురుషులు తమ వృద్ధాప్యంలో తల్లిదండ్రులను విడిచిపెట్టడానికి ఇష్టపడరు, మరోవైపు వారి భార్య మరియు పిల్లలకు న్యాయం చేయడం కూడా చాలా అవసరం. అలాంటి పరిస్థితుల్లో కొందరు పురుషులు తమ తల్లిదండ్రులను విడిచిపెట్టడానికి ఇష్టపడరు, ఎందుకంటే అతను తన తల్లిదండ్రులను విడిచిపెడితే, తల్లిదండ్రుల ఆస్తిలో తన భాగాన్ని అంత సులభంగా పొందలేడు.

8. అమ్మాయి వివాహ జీవితంలో తల్లిదండ్రుల జోక్యం:

అనేక సందర్భాల్లో కొత్తగా పెళ్లయిన అమ్మాయిలు కూడా తమ వివాహానంతరం తమ భర్త లేదా అత్తమామల ఇంట్లోని వివిధ విషయాల్లో అసహనాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నారు, ఇది సమస్యకు దారి తీస్తుంది. ఏదైనా సమస్య ఎదురైనప్పుడు, వారి తల్లిదండ్రులు దాని కారణంగా భయపడతారని గ్రహించకుండా వారు

తమ తల్లిదండ్రులను ఫోన్‌లో సంప్రదిస్తారు. అలాంటి సందర్భాల్లో కొన్నిసార్లు వారి తల్లిదండ్రులు వారికి నిర్మాణాత్మక సలహాలు ఇవ్వడానికి బదులు తిరుగుబాటుకు వెళ్లాలని తప్పుడు సలహాలు ఇవ్వడం ప్రారంభిస్తారు, ఇది వైవాహిక జీవితంలో సమస్యలను మరింత క్లిష్టతరం చేస్తుంది. మూడవ పక్షం చేసే ఈ జోక్యాన్ని కౌన్సెలింగ్ భాషలో మూడవ శక్తి ప్రభావంగా సూచిస్తారు. కొంతమంది అమ్మాయిల తల్లిదండ్రులు వారి వైవాహిక జీవితంలో చాలా జోక్యం చేసుకుంటారు, తద్వారా వారి వైవాహిక సంబంధంలో విభేదాలు ఏర్పడతాయి. ఈ విధంగా తల్లిదండ్రుల జోక్యం భారతీయ సమాజంలో విడాకులకు ఒక కారణం.

9. సర్దుబాట్లు లేకపోవడం:

ఇటీవల సాధించిన ద్రవ్య స్వేచ్ఛ కారణంగా, కొంతమంది మహిళలు తమ సహచరులతో ఎలాంటి రాజీకి సిద్ధంగా లేరు. వారు తమను తాము సమానంగా మరియు తరచుగా పురుషుల కంటే మెరుగ్గా ఉంటారని విశ్వసిస్తారు మరియు చాలా తక్కువ మొత్తాన్ని కూడా వ్యాపారం చేయడానికి సిద్ధంగా లేరు. పురుషులు విశ్వసనీయంగా అంతర్గత స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటారు మరియు క్షమించే వ్యక్తీకరణ వారికి సులభంగా పని చేయదు. పాత రోజుల్లో మహిళలు సర్దుకుపోవడానికి మరియు రాజీకి సిద్ధపడేవారు, ఇది ఇప్పుడు కాదు. ప్రజలు మరింత భౌతికవాదులుగా మారుతున్నారు. భార్యాభర్తలు కెరీర్ ఓరియెంటెడ్ లేదా ప్రతిష్టాత్మకంగా మారారు. పర్సనల్ లైఫ్, ప్రొఫెషనల్ లైఫ్ మధ్య బ్యాలెన్స్ చేసుకోలేకపోతున్నారు. వారి పిల్లలపై ప్రతికూల ప్రభావం చూపినా ఫలితం వేరు.

10. సాంస్కృతిక నేపథ్యాలలో తేడా:

ప్రారంభంలో, కుటుంబాలు మరియు స్నేహితుల మధ్య తీవ్రమైన తేడాలు మరియు వివిధ మత విశ్వాసాలు వెర్రి మరియు చిన్న పోరాటానికి విలువైనవిగా అనిపించవచ్చు. కానీ దాంపత్యంలో విధ్వంసం సృష్టించడానికి కొన్ని నెలలపాటు అణచివేయబడిన ఆలోచనలు మరియు వ్యతిరేక ఆలోచనలు మాత్రమే అవసరం. భారతదేశం వంటి దేశంలో వివాహం ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య కాకుండా రెండు కుటుంబాల మధ్య జరిగే వివాహ వ్యవస్థలో సంస్కృతి ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుంది కాబట్టి సాంస్కృతిక నేపథ్యాలలో వ్యత్యాసం వివాహాలను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి కారణ కారకంగా పనిచేస్తుంది. అందువల్ల వివాహ సంబంధాలను అంతం చేయడానికి సాంస్కృతిక నేపథ్యాలలో వ్యత్యాసం సరిపోతుందని నిరూపించబడింది.

11. జీవనశైలిలో ఆకస్మిక మార్పు:

పెళ్లి అనేది వేలికి ఉంగరం కాదు. ఇది పూర్తిగా కొత్త జీవితం మరియు మరొక జీవన విధానం. జీవిత భాగస్వాములు ఒకరితో ఒకరు కలిసి ఉండకపోతే, వారు కలిసి జీవించే ప్రధాన సమస్యలను ఎప్పటికీ అర్థం చేసుకోలేరు. వారు తమ స్థలం మరియు భద్రతను ఇష్టపడే అవకాశం ఉన్నట్లయితే మరియు ఎవరైనా తమ మెడపై నిరంతరం ఊపిరి పీల్చుకోవడాన్ని అసహ్యించుకుంటారు, ముందుగా కలిసి వెళ్లడం అనేది నీటి నుండి వస్తువులను ప్రయత్నించడానికి ఉత్తమమైన విధానం. మంచి సంబంధాలను కొనసాగించడానికి వారు ఒకరి జీవనశైలిని గౌరవించడం మరియు గౌరవించడం ముఖ్యం. భార్యాభర్తలిద్దరూ తమ జీవనశైలిలో ఆకస్మిక మార్పును అంగీకరించడం చాలా అవసరం. మరోవైపు,

వివాహం వల్ల వచ్చిన జీవనశైలిలో అకస్మాత్తుగా వచ్చిన మార్పును వారు భరించలేకపోతే విడాకులు తీసుకునే అవకాశం ఉంది.

12. అసూయ మరియు అభద్రత:

అభద్రత అనేది ఒక చిన్న పురుగు, అది ఒకరి హృదయంలోకి పాకుతుంది మరియు కాలక్రమేణా పెరుగుతుంది. ఇది జీవిత భాగస్వామి యొక్క తప్పు కావచ్చు లేదా వారికి దానితో సంబంధం లేకపోవచ్చు. అసూయను మొదట సహించవచ్చు, కానీ అది పెద్ద తగాదాలు లేదా ఘర్షణలకు దారితీస్తే అలా కాదు. విడాకులకు దారితీసిన అనేక వివాహాలలో అసూయ లేదా వృత్తిపరమైన పోటీలు లేదా అభద్రతా భావం వంటి అనేక సంఘటనలు ఉన్నాయి.

13. వివాహేతర సంబంధాలు:

భావోద్వేగ వ్యవహారాలు సులభంగా వస్తాయి. మరియు చాలా సమయాల్లో, ఒకరు దానిని గ్రహించలేరు. ఎవరైనా అతని/ఆమె కార్యాలయంలో సహోద్యోగితో నిజంగా సుఖంగా ఉన్నట్లయితే, బహుశా వ్యతిరేక లింగానికి చెందిన వ్యక్తి మరియు ఈ వ్యక్తి నిజంగా అతనిని/ఆమెను అర్థం చేసుకున్నట్లు మరియు అన్ని సందేహాలకు సరైన సలహాలు ఇస్తున్నట్లు భావిస్తే, లేదా అతను ప్రతిసారీ నిజంగా సంతోషంగా మరియు రిఫ్రెష్‌గా భావిస్తాడు. ఆమె వ్యతిరేక లింగానికి చెందిన ఈ స్నేహితుడితో సుదీర్ఘ సంభాషణను కలిగి ఉంది, అప్పుడు అలాంటి సంబంధం అదనపు వివాహ సంబంధాన్ని లేదా అదనపు వివాహ సంబంధాన్ని సూచిస్తుంది.

ఒక వ్యక్తి తన/ఆమె జీవిత భాగస్వామితో కాకుండా వేరొకరితో మానసికంగా బాగా కనెక్ట్ అయినట్లు భావిస్తే, అతను/ఆమె ఇప్పటికే ఎమోషనల్ ఎఫైర్‌లో ఉన్నారు. ఇది ఎంత చెడ్డది లేదా సమస్యాత్మకమైనది, అది ఆలోచించాల్సిన విషయం. కానీ భావోద్వేగ వ్యవహారాలు మనం అనుకున్నదానికంటే చాలా సాధారణం.

14. లైంగిక ఆసక్తులలో తేడా:

ఫ్రీక్వెన్సీ, పరిమాణం, నాణ్యత,మరియు అవిశ్వాసం వివాహంలో ఒత్తిడి మరియు అసమానత యొక్క అన్ని సాధారణ మూలాలు. జీవిత భాగస్వామిని శిక్షించడానికి సెక్స్‌ను నిలిపివేయడం వైవాహిక బంధాన్ని విచ్ఛిన్నం చేస్తుంది. జీవిత భాగస్వామిని మోసం చేయడం నమ్మకాన్ని నాశనం చేస్తుంది. ఒకరు తీసుకున్న ప్రతిజ్ఞలను రద్దు చేసే విషయంలో సెక్స్ ప్రధాన సమస్య కావచ్చు. లైంగిక ఆసక్తులలో తేడా కొన్ని సందర్భాల్లో వైవాహిక విభేదాలకు కారణం.

15. వ్యసనాలు:

వ్యసనాలు పెద్దగా ఇద్దరు భాగస్వాముల మధ్య వచ్చే చిన్న విషయాలు. లైంగిక, జూదం, ధూమపానం లేదా మద్యం వంటివి జీవిత భాగస్వామిని ఇబ్బంది పెట్టే ఏదైనా వ్యసనం వైవాహిక సంబంధాలలో సమస్యను ప్రేరేపిస్తుంది. వ్యసనాలు నేరుగా సంబంధాలను ప్రభావితం చేయకపోవచ్చు. కానీ వ్యసనంపై వారి ఆధారపడటం మరియు అది వారి జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే విధానం వారి వివాహాన్ని ప్రభావితం చేయవచ్చు. వ్యసనాలను అధిగమించడం లేదా భాగస్వామి అతనికి

మద్దతునిచ్చేలా ప్రయత్నించడం మరియు దానిని అధిగమించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు అతనిని బాగా అర్థం చేసుకోవడం వివాహాన్ని కాపాడుకోవడం అవసరం.

16. భౌతికవాదం కోసం పరుగు:

వస్తుసంపద లేకుండా జీవితం విలువైనది కాదని చాలా మంది భావించారు. వారు తమ వద్ద ఉన్న వస్తువులను మరియు ఎంత భౌతిక వస్తువులను బట్టి తమను తాము విలువ చేసుకుంటారు. అలాంటి వైఖరి వివాహాన్ని ముగించగలదు, ప్రత్యేకించి ఇతర భాగస్వామి భౌతిక స్వభావంలో లేనట్లయితే. మీరు వోగ్‌లో ఉండాలి, ఫ్యాషన్‌లో అగ్రగామిగా ఉండాలి, తగినంత పొందడానికి కేవలం రెండు మార్గాలు మాత్రమే ఉన్నాయని మరచిపోతారు మరియు మీరు ఒకదాన్ని మాత్రమే ఎంచుకోవచ్చు, ఎక్కువ ఎక్కువ పేరుకుపోవడానికి లేదా తక్కువ కోరుకోవడానికి. నేటి వేగంగా కదిలే దృష్టాంతంలో మనం చాలా భౌతికంగా మారిపోయాము, జీవితంలో మన ప్రాధాన్యతలు ఏమిటో మనం మరచిపోయాము. ఇది డబ్బు మరియు వస్తువులు లేదా శాంతి మరియు ఐక్యత? కుటుంబం కలిసి ఉండటం, సంరక్షణ మరియు భాగస్వామ్యం ఈ రోజుల్లో వెనుక సీటు తీసుకుంటోంది. ఇది వైవాహిక సంబంధాలను విచ్ఛిన్నం చేసే సమయంలో కూడా భౌతిక వస్తువులను సంపాదించడం.

17.పిల్లలు:

క్రమశిక్షణ, ఆహారం మరియు ఇతర సంతాన సమస్యలు జంటల మధ్య విభేదాలకు మూలాలు కావచ్చు. వివాహంలో పిల్లలే మొదటి స్థానంలో ఉంటారు మరియు క్రమశిక్షణ ఎలా ఉండాలి, పిల్లల సంరక్షణలో ఎక్కువ భాగం ఎవరు లేదా ఎలాంటి విద్యాపరమైన ఎంపికలను ఎంచుకోవాలి వంటి అంశాలపై నమ్మకాలలో తేడాలను పెంచవచ్చు. పిల్లలను కనడం అనేది సహజమైన శారీరక స్వభావం, కానీ పిల్లలను పెంచడం చాలా కష్టం మరియు కొన్నిసార్లు వివాహ సంబంధాలకు ముప్పు కలిగిస్తుంది. కొన్నిసార్లు పిల్లలు వైవాహిక సంబంధాల విచ్ఛిన్నానికి కారణం అవుతారు.

18. తీసుకోవడం సమయం వేరు:

ఆధునిక సమాజంలో మనం మన రొటీన్ పనిలో చాలా బిజీగా ఉన్నాము, మన జీవిత భాగస్వామి లేదా పిల్లల కోసం మన కుటుంబ సభ్యులకు సమయం దొరకదు. ఒకరినొకరు బాగా అర్థం చేసుకునేందుకు నాణ్యమైన సమయాన్ని వెచ్చించడం చాలా అవసరం. ఇది బలమైన వైవాహిక బంధాన్ని స్థాపించడంలో కూడా సహాయపడుతుంది. కుటుంబం కోసం సమయం కేటాయించడం మరియు కలిసి నాణ్యమైన సమయం లేకపోవడం వల్ల జంటలు ఒకరితో ఒకరు సమకాలీకరించబడతారు. వారు రోజు పాల్గొనే ఆసక్తులు మరియు కార్యకలాపాలను పంచుకోవడం జంటలు కనెక్ట్‌గా ఉండటానికి సహాయపడుతుంది.

19.గృహ బాధ్యతలు:

చాలా జంటలు వాదించుకుంటారుసమానమైన పంపిణీఇంటి పని, మరియు ఎలా చేయాలి. బదులుగా కూర్చుని మరియుఇంటి పనులను విభజించడంఎవరు ఏమి చేసారు లేదా ఏమి చేయలేదు అనేదానిపై వారు చమత్కరిస్తారు. దంపతులు పెద్దవారైనందున ఇంటి పనులను విభజించుకునే బదులు

అలాంటి వాటి గురించి గుసగుసలు పెట్టుకోకూడదు. చాలా మంది జంటలు వైవాహిక అసమ్మతిని ప్రేరేపించే గృహ బాధ్యతలలో అధిక భారం గురించి ఫిర్యాదు చేస్తారు.

పైన పేర్కొన్న ప్రతి ఒక్కటి వివాహంలో చాలా సాధారణ సమస్య. అవి సమస్యలు అయినప్పటికీ, అవి ఎదుగుదల, అభ్యాసం మరియు సామరస్యానికి అవకాశాలు కూడా కావచ్చు. ఈ సమస్యలు ఒకరి వివాహంలో ఒత్తిడిని కలిగించే సమస్యలుగా మిగిలిపోతాయా లేదా ఎదుగుదలకు అవకాశంగా మారతాయా అనేది మీ ఇష్టం.

వివాహం అనేది పరస్పర విశ్వాసం, ఆరోగ్యకరమైన సంభాషణ, తాదాత్మ్యం మరియు బాధ్యత. వ్యక్తిత్వ సమస్యలు, భావోద్వేగ అస్థిరత, ప్రేరణ నియంత్రణ సమస్యలు, తప్పుగా ఉన్న ప్రాధాన్యతలు లేదా అవిశ్వాసం కారణంగా వైవాహిక విభేదాలు తలెత్తవచ్చు, కారణాన్ని అర్థం చేసుకోవడం మరియు సకాలంలో చికిత్స పొందడం అత్యవసరం.

వివాహ కౌన్సెలింగ్

భారతదేశంలో కుటుంబం మరియు సమాజం చాలా సలహాలు ఇస్తాయి, అయితే జంట సలహా కోసం నిపుణులను ఆశ్రయించాలి. ఒక ప్రొఫెషనల్ సహాయం విశ్వసనీయతను కలిగి ఉంటుంది మరియు అతను/ఆమె మీలాంటి అనేక కేసులను ఎదుర్కోవడంలో అనుభవం కలిగి ఉంటారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఎల్లప్పుడూ సలహాదారుని ద్వారా వెళ్ళాలి. విడాకులకు కారణాలు అపరిపక్వమైనవని మరియు వివాహం విజయవంతం కావడానికి రెండు పార్టీలకు ఏమి అవసరమో కౌన్సెలర్ భావిస్తే, మీ నిర్ణయాన్ని పునఃపరిశీలించి, పునఃపరిశీలించండి మరియు విడాకులు అనివార్యమైనట్లయితే, విడాకులు ప్రొఫెషనల్‌చే అర్థం చేసుకోబడినట్లయితే అతని/ఆమె న్యాయస్థానం యొక్క చట్ట పరమైన విచారణ సమయంలో అభిప్రాయం మీకు అనుకూలంగా ఉంటుంది.

కౌన్సెలింగ్ యొక్క ప్రాముఖ్యత

కౌన్సెలర్ సహాయం కోరడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనం ఏమిటంటే, అతను సమస్యపై నిష్పాక్షికమైన, మూడవ వ్యక్తి అభిప్రాయాన్ని అందించడం మరియు వారి విభేదాలను క్రమబద్ధీకరించడానికి జంటను ప్రేరేపించడం. వృద్ధ జంటలు పరస్పర ఏర్పాటు, శ్రేణిని కలిగి ఉంటారు మరియు తరచుగా తోబుట్టువులను కలిగి ఉంటారు, బంధువులు వీరిలో నమ్మకంగా ఉంటారు. ఉమ్మడి కుటుంబ స్థితిని విచ్ఛిన్నం చేయడం మరియు ఇద్దరు భాగస్వాములు పని కోసం బయటకు వెళ్లడంతో, సోపానక్రమం అదృశ్యమైంది మరియు దానితో సహనస్థాయి.

వివాహ సలహాదారు సులభంగా తప్పించుకోవడం లేదా త్వరిత పరిష్కారం కాదు, త్వరిత పరిష్కార సౌందర్య చికిత్స పొందడం వంటిది కాదు. వివాహ సలహాదారు పలాయనవాదం కాదు, కానీ సమస్యను అంగీకరించడం, మరియు ఒక జంట తమ సమస్యలను పరిష్కరించుకోలేనప్పుడు, నష్టం జరగకముందే వారు సహాయం తీసుకోవాలి. అసహనం మరియు ఒకరికొకరు కల్పించుకోవడానికి ఇష్టపడకపోవడమే అసమానతకు ప్రధాన కారణం.

వైవాహిక అసమ్మతి యొక్క ఉత్తమ దశ వారు ఒక కోసం దాఖలు చేసిన తర్వాత కౌన్సెలర్‌లను సంప్రదించడానికి విడాకులు చివరి ప్రయత్నం చేయాలనుకుంటున్నాను. ఇక్కడ అభినందించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే, దాన్ని మరోసారి ప్రయత్నించాలనే సంకల్పం. న్యాయవాదులు, రాజకీయ నాయకులు మరియు బ్యూరోక్రాట్‌లతో రూపొందించబడిన క్లయింట్ జాబితాతో, కౌన్సెలర్లు వైద్యం కోసం మొదటి మెట్టుగా అడ్మిషన్ మరియు అంగీకారాన్ని విశ్వసిస్తారు. కౌన్సెలర్ తన క్లయింట్‌లను తిరస్కరణ స్థితి నుండి తీసుకువెళ్లాలి, అక్కడ సమస్య వారి భాగస్వామితో ఉందని భావించి, సమస్య వారిద్దరికీ ఉందని గుర్తించడానికి. వారు అకస్మాత్తుగా కొత్త ఆకును తిప్పలేరు కాబట్టి సమస్యను గ్రహించడం చాలా కష్టమైన దశ. కాదనడం లేదు, నమ్మకంగా చెప్పడంలో గొప్ప ఓదార్పు ఉంది, నిపుణులు కొన్ని దశాబ్దాల క్రితం వరకు జంటలు తమ తల్లిదండ్రులలో అదే చేశారనే అభిప్రాయాన్ని వారు ఉన్నత స్థానంలో ఉంచారు. కానీ అంచనాలు మారుతున్నాయిమారుతున్న కాలంతో సంక్లిష్టమైన విషయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. కోపాన్ని నియంత్రించడం, స్వీయ చర్చ మరియు ఎమోషనల్ కోషియంట్ (EQ)కి బదులుగా ఇంటెలిజెన్స్ కోషియంట్ (IQ)పై దుష్ట, ఏక-మనస్సుతో ఎలాంటి పాఠాలు చెప్పబడలేదు. విడాకుల గురించిన అనేక అధ్యయనాలలో మనం ఎంత ఎక్కువ చదువుకున్నామో, అంత దృఢంగా ఉంటాము మరియు ఒక చిన్న సమస్యను కూడా పరిష్కరించడం కష్టమని కనుగొనబడింది. అటువంటి దృష్టాంతంలో, కౌన్సెలర్దంపతులకు వశ్యత మరియు పరస్పర విశ్వాసం గురించి పాఠాలు చెబుతాడు.

20.4 వివాహ సలహాదారులు ఏమి చేస్తారు?

వివాహ సలహాదారులు వైవాహిక సమస్యలతో ఉన్న వివాహిత జంటలను నిర్వహించడానికి వారికి సహాయం చేస్తారువైవాహిక వైరుధ్యంలేదా వైవాహిక సంబంధాన్ని పెంచుకోండి. వివాహ సలహాదారులు జంటలకు బోధించడంలో శిక్షణ పొందారు సంఘర్షణ పరిష్కార నైపుణ్యాలు మరియు సమాచార నైపుణ్యాలు.

వివాహ సలహాదారు జంటతో కలిసి పనిచేయడం ప్రారంభిస్తారు కానీ చివరికి ఒక్కొక్కరితో కలిసి పని చేయవచ్చు. దీనిని వ్యక్తిగత చికిత్స అని మరియు అవసరాన్ని బట్టి ఉమ్మడి చికిత్స అని పిలుస్తారు. ఇలా చేయడం వల్ల ప్రతిజీవిత భాగస్వామి వివాహ సలహాదారుతో తమ భావాలను తెలపడం మరియు పంచుకోవడం గురించి సుఖంగా ఉంటారు.

ఒక వ్యక్తి వివాహ సలహాదారుగా మారడానికి ముందు తప్పనిసరిగా బ్యాచిలర్ మరియు మాస్టర్స్ డిగ్రీని కలిగి ఉండాలి. ఇతర వ్యక్తులకు సలహా ఇవ్వాలనుకునే వ్యక్తులు వివాహ సలహాదారుగా ప్రారంభించి చట్టబద్ధంగా ప్రాక్టీస్ చేయడానికి ముందు "లైసెన్సు పరీక్ష" తీసుకోవాలని రాష్ట్రాలు కోరుతున్నాయి. భారతదేశంలో ఫ్యామిలీ సోషల్వర్క్‌లో స్పెషలైజేష లేదా సైకలాజికల్కౌన్సెలింగ్‌లో అదనపు అర్హత కలిగిన MSW ఉన్నవ్యక్తి ఉత్తమం.

వారు మానసిక రుగ్మతలను కూడా నిర్ధారించగలరు లేదా వ్యక్తిత్వ లోపాలు అది జంట సామరస్యంగా జీవించడానికి ఆటంకం కలిగించవచ్చు. ప్రకారం myplan.com, వివాహ సలహాదారు ఇలా చేస్తాడు:

- క్లయింట్లు వారి భావాలు మరియు ప్రవర్తనలను గుర్తించడంలో సహాయపడే ప్రశ్నలను అడగండి.
- అసంతృప్తికరమైన సంబంధాలు, విడాకులు మరియు వంటి ఆందోళనలపై క్లయింట్‌లకు సలహా ఇవ్వండివేరు, పిల్లల పెంపకం, గృహ నిర్వహణ, మరియు ఆర్థిక ఇబ్బందులు.
- వ్యక్తులు మరియు కుటుంబ సభ్యులను వారి సమస్యలను నిర్మాణాత్మకంగా ఎదుర్కొనేందుకు నైపుణ్యాలు మరియు వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు ఉపయోగించమని ప్రోత్సహించండి.
- పరీక్ష, ఇంటర్వ్యూ, చర్చ మరియు పరిశీలన వంటి సాంకేతికతలను ఉపయోగించి క్లయింట్ల గురించి సమాచారాన్ని సేకరించండి.
- కుటుంబ సంబంధాల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి వ్యక్తిగత చికిత్స ప్రణాళికలను అభివృద్ధి చేయండి మరియు అమలు చేయండి.
- ఔషధం, మనోరోగచికిత్స మరియు న్యాయ సహాయం వంటి రంగాలలో క్లయింట్‌లకు సలహా ఇవ్వాలా లేదా ఇతర నిపుణుల వద్దకు సూచించబడాలాఅని నిర్ణయించండి.
- చికిత్స అనంతర కార్యకలాపాల కోసం ప్రణాళికలను అభివృద్ధి చేయడానికి క్లయింట్‌లతో చర్చించండి.
- వ్యక్తిగత కేసులను విశ్లేషించడానికి మరియు కౌన్సెలింగ్సే వలను సమన్వయం చేయడానికి ఇతర కౌన్సెలర్‌లను సంప్రదించండి.

మరో మాటలో చెప్పాలంటే, మీరు మరియు మీ జీవిత భాగస్వామి వివాహ సలహాదారుని సహాయం కోరాలని నిర్ణయించుకున్నట్లయితే, ఆ కౌన్సెలర్ ఎటువంటి రాయిని వదిలిపెట్టరని ఆశించాలి.వైవాహిక సమస్యలను పరిష్కరించడంలో మీకు సహాయం చేస్తుంది.

వివాహ కౌన్సెలింగ్ యొక్క ప్రయోజనాలు

ఒక లో ఉండే వ్యక్తులు ఉన్నారు సంతోషకరమైన వివాహం పగ పెంచుకునే వరకు మరియు వారికి వేరే మార్గం లేదని వారు భావిస్తారు విడాకులు. వారు తమ అసంతృప్తిని వినిపించరు, ఏదో మార్పు వస్తుందని మరియు సమస్యలు తక్షణమే పరిష్కరించబడతాయని ఆశతో వారు ముందుకు సాగుతారు. అప్పుడు వారు కలిగి ఉన్న ప్రతిదానితో "ప్రయత్నించేవారు" ఉన్నారు వివాహం పని చేయండి వారు బయలుదేరే ముందు. ఈ వ్యక్తులు సమస్యలను పరిష్కరిస్తారు, వారు వివాహానికి రుణపడి ఉన్నారని వారు టవల్ లో విసిరే ముందు సమస్యలకు పరిష్కారాలను కనుగొనడానికి ప్రయత్నిస్తారు.

ఇద్దరికీ ఉమ్మడిగా ఉన్న ఒక విషయం ఏమిటంటే వారు చాలా అరుదుగా వెళ్తారు వివాహ సలహా. నా అనుభవంలో, విడాకులు తీసుకోవాలని నిర్ణయించుకునే ముందు వివాహ కౌన్సెలింగ్‌కు వెళ్ళిన చాలా తక్కువ మంది వ్యక్తులతో నేను మాట్లాడాను. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వారు నిజంగా ఒకప్రొఫెషనల్‌తో కలిసి పనిచేయడం ద్వారా వారి వివాహానికి సరైన అవకాశం ఇవ్వలేదు.

వివాహాన్ని నిర్వహించడం మరియు వివాహంలో సమస్యలను పరిష్కరించడంలో నైపుణ్యాలు అవసరం.సంబంధ నైపుణ్యాలుమనలో కొంతమందికి సహజంగా అమర్చబడి ఉంటుంది.పరిష్కరించడానికి

మనం చేయగలిగినదంతా చేస్తున్నామని మనం అనుకోవచ్చువివాహంలో సమస్యలుకానీ, సమస్యలను పరిష్కరించడానికి మరియు మన అవసరాలను తీర్చడానికి కొత్త మార్గాలను బోధించడంలో వివాహ సలహాదారు గొప్ప ప్రయోజనం పొందవచ్చు.

వివాహ సలహా ప్రయోజనాల జాబితా క్రింద ఉంది:

- సంఘర్షణను ఆరోగ్యకరమైన పద్ధతిలో ఎలా పరిష్కరించాలో మీరు నేర్చుకుంటారు. వివాహ కౌన్సెలింగ్‌లో మీరు నేర్చుకుంటారుసమాచార నైపుణ్యాలుఅది మీ జీవిత భాగస్వామి చెప్పేది వినడమే కాకుండా, మీ జీవిత భాగస్వామి చెప్పేదాన్ని ప్రాసెస్ చేయడానికి కూడా మీకు సహాయం చేస్తుంది.
- ఆగ్రహం లేదా కోపం లేకుండా మీ అవసరాలను స్పష్టంగా మరియు బహిరంగంగా ఎలా చెప్పాలో మీరు నేర్చుకుంటారు.
- అభ్యంతరకరంగా ఉండకుండా నిశ్చయంగా ఎలా ఉండాలో మీరు నేర్చుకుంటారు. భార్యాభర్తలిద్దరూ తమ సమస్యల గురించి ఎదుటి జీవిత భాగస్వామిని బాధపెడతారనే భయం లేకుండా మాట్లాడుకోవాలి. లోవివాహ సలహా మీరు డిమాండ్లు చేయకుండా మరియు సంఘర్షణలోపాల్గొనకుండానే మీకు అవసరమైన వాటిని పొందవచ్చని మీరు నేర్చుకుంటారు.
- మీరు పరిష్కరించని సమస్యలను ప్రాసెస్ చేయడం మరియు పని చేయడం నేర్చుకుంటారు. వివాహ కౌన్సెలింగ్ మీకు ఏదైనా అసంతృప్తిని వ్యక్తం చేయడానికి సురక్షితమైన వాతావరణాన్ని అందిస్తుంది. శిక్షణ పొందిన నిపుణుల సహాయంతో మీ భావాలను బహిర్గతం చేయడం మీకు కావలసిందల్లా కావచ్చు. మీ జీవిత భాగస్వామి వివాహంలో సమస్యలను పరిష్కరించడానికి కలిసి పనిచేయడానికి ఇష్టపడుతున్నారని మీరు కనుగొనవచ్చు. మీ జీవిత భాగస్వామి పని చేయడానికి ఇష్టపడరని కూడా మీరు కనుగొనవచ్చు. అలా అయితే, మీరు వివాహానికి మీఉత్తమమైన షాట్‌ను అందించినందున ఎటువంటి అపరాధం లేకుండా విడిచిపెట్టడానికి మీకు స్వేచ్ఛ ఉంది.
- మీ జీవిత భాగస్వామి ఎవరు మరియు అతని/ఆమె అవసరాలు ఏమిటో మీరు లోతైన అవగాహనను పెంపొందించుకుంటారు. ఇంకా మంచిది, మీరు ఎవరో మరియు మీ అవసరాలు ఏమిటో మీరు మరింత లోతుగా నేర్చుకుంటారు. వివాహం లోపల ఆ అవసరాలను తీర్చవచ్చని మీరు కనుగొనవచ్చు. మీరు చేయకపోవచ్చు.

సంతృప్తికరమైన వివాహాన్ని కొనసాగించడానికి అవసరమైన సంబంధ నైపుణ్యాలను నేర్చుకోవచ్చు. వివాహ సలహాదారు మీ పురోగతిని పర్యవేక్షిస్తున్నప్పుడు, సంఘర్షణకు మధ్య వర్తిత్వం వహించేటప్పుడు మరియు ఆబ్జెక్టివ్‌ఫీడ్‌బ్యాక్ ఇవ్వడం ద్వారా మీకు ఆ నైపుణ్యాలను నేర్పించవచ్చు.

మీరు వెతకడానికి చాలాకాలం వేచి ఉంటే వివాహ సలహా అసమానతలు మీకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నాయి. మీరు చాలా ఆలస్యమైందని భావించినప్పటికీ మరియు కౌన్సెలింగ్ ఎంతమాత్రం సహాయం చేయకపోయినా, ఖచ్చితంగా తెలుసుకోవాలంటే వృత్తిపరమైన సహాయాన్ని పొందడం మాత్రమే మార్గం. అలా చేయడం వల్ల మీరు తప్పు చేయకుండా ఉంటారు, తర్వాత మీరు పశ్చాత్తాపపడతారు. మీరు

విడాకుల గురించి ఆలోచిస్తుంటే, వివాహ సలహాదారుతో కలిసి పనిచేయడం ద్వారా భవిష్యత్తులో విచారం నుండి మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోండి. అతను/ఆమె విడాకులు తీసుకోవాలా వద్దా అనే విషయంలో మీకు సహాయం చేయడమే కాకుండా, మీరు వివాహాన్ని విడిచిపెట్టాలని నిర్ణయించుకుంటే భవిష్యత్తులో ఏవైనా సంబంధాలలో అవసరమైన నైపుణ్యాలను కూడా మీకు నేర్పించగలరు.

వివాహ కౌన్సెలింగ్ జంటలకు ఎలా సహాయపడుతుంది?

- ప్రేరణ పొందిన జంట వారి సమస్యలను కొత్త కోణం నుండి అన్వేషించడం ప్రారంభించవచ్చు.
- వారు థెరపిస్ట్ అందించిన సాధనాల ఫలితంగా వైరుధ్యాలను గుర్తించడానికి మరియు పరిష్కరించడానికి కొత్త మార్గాలను నేర్చుకోవచ్చు.
- భాగస్వాములు వారి పరస్పర చర్యల నాణ్యతను తగ్గించే కమ్యూనికేషన్‌ను మెరుగుపరచవచ్చు. జంటలు ప్రతిష్టంభనకు చేరుకోవడం మరియు ఒకరినొకరు విశ్వసించే మరియు హాని కలిగించే సామర్థ్యాన్ని కోల్పోవడం సర్వసాధారణం.
- ఇది జంటలు కఠినమైన సమస్యలతో పని చేయడంలో సహాయపడటానికి లేదా జంట ముందుకు వెళ్లకుండా నిరోధించే "సామాను"ను పక్కన పెట్టడానికి "తటస్థ ప్రాంతం"ని అందిస్తుంది.
- జంటలు తమ వివాహాన్ని పునర్నిర్మించాలని నిర్ణయించుకోవచ్చు మరియు కొత్త నిబద్ధతను ఏర్పరచుకోవచ్చు లేదా వారు ఎందుకు విడిపోవాలి లేదా వివాహాన్ని ముగించాలి అనే కారణాలను స్పష్టం చేయవచ్చు.

మొత్తానికి, వివాహ కౌన్సెలింగ్ ప్రభావవంతంగా ఉండాలంటే, భాగస్వాములిద్దరూ సమస్యలలో తమ వంతు బాధ్యత వహించడానికి, ఒకరి లోపాలను మరొకరు అంగీకరించడానికి మరియు సంబంధాన్ని సరిదిద్దడానికి ప్రేరేపించడానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. జంటలు వాస్తవిక అంచనాలను కలిగి ఉండటం చాలా ముఖ్యం ఎందుకంటే డైనమిక్స్‌పై వెలుగునిచ్చేందుకు మరియు మార్పు ప్రక్రియను ప్రారంభించడానికి కొన్ని సెషన్‌ల కంటే ఎక్కువ సమయం పడుతుంది.

20.5 ప్రసూతి / కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్

ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్ అనేది పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క లోతైన ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించే వ్యక్తులు మరియు జంటలకు కీలకమైన మద్దతు వ్యవస్థగా పనిచేస్తుంది. ఇది కుటుంబ నియంత్రణ, గర్భం మరియు ప్రసవం యొక్క వివిధ దశలలో భావోద్వేగ మద్దతు, సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయం తీసుకోవడం మరియు ఆచరణాత్మక మార్గదర్శకత్వం అందించడానికి ఉద్దేశించిన సేవల పరిధిని కలిగి ఉంటుంది.

ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కౌన్సెలింగ్ తరచుగా సంతానోత్పత్తి అవగాహన, పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం మరియు గర్భనిరోధక ఎంపికల గురించి చర్చలతో ప్రారంభమవుతుంది. వ్యక్తులు మరియు జంటలు వారి ప్రత్యేక పరిస్థితులు, ప్రాధాన్యతలు మరియు పునరుత్పత్తి లక్ష్యాల ఆధారంగా గర్భనిరోధకానికి సంబంధించి సమాచార ఎంపికలను చేయడానికి అధికారం కలిగి ఉంటారు. కుటుంబ

నియంత్రణకు ఈ చురుకైన విధానం ఒకరి పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యంపై ఏజెన్సీ మరియు నియంత్రణను పెంపొందిస్తుంది, వ్యక్తులు వారి విలువలు మరియు ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా నిర్ణయాలు తీసుకునేలా చేస్తుంది.

వ్యక్తులు పేరెంట్‌హుడ్‌లోకి మారినప్పుడు, ప్రసూతి కౌన్సెలింగ్ గర్భం మరియు ప్రసవం యొక్క శారీరక, భావోద్వేగ మరియు రవాణా సంక్లిష్టతలను నావిగేట్ చేయడానికి సురక్షితమైన మరియు సహాయక స్థలాన్ని అందిస్తుంది. ప్రినేటల్ కేర్ మరియు ప్రసవ తయారీ గురించి ఆందోళనలను పరిష్కరించడం నుండి ప్రినేటల్ టెస్టింగ్ మరియు ప్రసవ విద్య కోసం ఎంపికలను అన్వేషించడం వరకు, కౌన్సెలింగ్ వ్యక్తులు మరియు జంటలకు ఈ పరివర్తనాత్మక ప్రయాణాన్ని విశ్వాసం మరియు స్థితిస్థాపకతతో నావిగేట్చేయడానికి అవసరమైన జ్ఞానం, వనరులు మరియు భావోద్వేగమద్దతును అందిస్తుంది.

అంతే కాకుండా, ఆందోళనను ఎదుర్కోవడం, ఒత్తిడిని నిర్వహించడం మరియు కుటుంబ యూనిట్‌లో ఆరోగ్యకరమైన సంభాషణను పెంపొందించడం వంటి గర్భధారణ మరియు పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క మానసిక సామాజిక అంశాలను పరిష్కరించడంలో ప్రసూతి కౌన్సెలింగ్ కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. బహిరంగ సంభాషణ మరియు భావోద్వేగ వ్యక్తీకరణకు వేదికను అందించడం ద్వారా, కౌన్సెలింగ్ అనేది వ్యక్తులు మరియు జంటలు గర్భం యొక్క ఎమోషనల్ హెచ్చుతగ్గులను నావిగేట్ చేయడానికి, వారి మద్దతు నెట్‌వర్క్‌లను బలోపేతం చేయడానికి మరియు అనిశ్చితి మరియు మార్పుల నేపథ్యంలో స్థితి స్థాపకతను పెంపొందించడానికి సహాయ పడుతుంది.

గర్భం ఊహించని సవాళ్లు లేదా సంక్లిష్టతలను అందించే సందర్భాల్లో, మెటర్నిటీ కౌన్సెలింగ్ అనేది వ్యక్తులను మరియు జంటలను అదనపు వనరులు, వైద్య నిపుణులు మరియు కమ్యూనిటీ సేవలతో కలుపుతూ మద్దతునిస్తుంది. అధిక-ప్రమాదకరమైన గర్భాలను నావిగేట్ చేయడం, గర్భధారణ నష్టాన్ని ఎదుర్కోవడం లేదా దత్తత మరియు అద్దె గర్భం కోసం ఎంపికలను అన్వేషించడం, కౌన్సెలింగ్ వ్యక్తులు మరియు జంటలు వారి భావోద్వేగాలను ప్రాసెస్ చేయడానికి, మార్గదర్శకత్వం కోసం మరియు వారి ముందుకు వెళ్లేమార్గం గురించి సమాచారం తీసుకోవడానికి ఒక కారుణ్య మరియు అన్యాయమైన స్థలాన్ని అందిస్తుంది.

ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్ అనేది పునరుత్పత్తి ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ శ్రేయస్సుకు సమగ్ర విధానాన్ని కలిగి ఉంటుంది, ఇది తాదాత్మ్యం, గౌరవం మరియు సాధికారతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. గర్భం మరియు పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క శారీరక, భావోద్వేగ మరియు సంబంధిత కోణాలను పరిష్కరించడం ద్వారా, కౌన్సెలింగ్ వ్యక్తులు మరియు జంటలు వారి కుటుంబాలను నిర్మించడం మరియు పోషించడం అనే పరివర్తన ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించినప్పుడు వారికి మద్దతు, మార్గదర్శకత్వం మరియు ఆశ యొక్క మార్గదర్శిగా పనిచేస్తుంది.

20.6 ముగింపు

ముగింపులో, ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్‌తో పాటు వివాహానికి ముందు మరియు వైవాహిక కౌన్సెలింగ్, సంబంధాలు మరియు పేరెంట్‌హుడ్ యొక్క క్లిష్టమైన భూభాగాన్ని నావిగేట్ చేసే వ్యక్తులు మరియు జంటలకు అవసరమైన మద్దతు స్తంభాలుగా పనిచేస్తాయి. వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ అమూల్యమైన కమ్యూనికేషన్ నైపుణ్యాలు, సంఘర్షణ పరిష్కార వ్యూహాలు మరియు భాగస్వామ్య విలువల అన్వేషణతో జంటలను సన్నద్ధం చేస్తుంది, వివాహాలను సహించటానికి మరియు నెరవేర్చడానికి బలమైన పునాదిని వేస్తుంది. అదేవిధంగా, వైవాహిక కౌన్సెలింగ్ అనేది వైవాహిక జీవితంలోని అనివార్యమైన సవాళ్ల మధ్య విభేదాలను పరిష్కరించడానికి, సాన్నిహిత్యాన్ని మరింతగా పెంచుకోవడానికి మరియు దృఢత్వాన్ని పెంపొందించడానికి జంటలకు సురక్షితమైన స్థలాన్ని అందిస్తుంది. ప్రసూతి మరియు కుటుంబ నియంత్రణ రంగంలో, కౌన్సెలింగ్ అనేది గర్భధారణ, ప్రసవం మరియు కుటుంబ నియంత్రణ యొక్క సంక్లిష్టతలను ఆత్మవిశ్వాసంతో మరియు ఏజెన్సీతో నావిగేట్చేయడానికి అవసరమైన జ్ఞానం, భావోద్వేగ మద్దతు మరియు నిర్ణయాలు తీసుకునే సాధనాలను అందిస్తుంది.

సారాంశంలో, ఈ కౌన్సెలింగ్ సేవలు సంపూర్ణ మద్దతును అందిస్తాయి, వ్యక్తులు మరియు జంటలు సమాచార నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి, ఆరోగ్యకరమైన సంబంధాలను పెంపొందించుకోవడానికి మరియు బలమైన కుటుంబాలను నిర్మించడానికి అధికారం ఇస్తాయి. కుటుంబ జీవితంలో భావోద్వేగ, సంబంధ, మరియు ఆచరణాత్మక అంశాలను పరిష్కరించడం ద్వారా, కౌన్సెలింగ్ స్థితిస్థాపకతను పెంపొందిస్తుంది, కమ్యూనికేషన్‌ను పెంచుతుంది మరియు పరస్పర అవగాహనను ప్రోత్సహిస్తుంది, చివరికి అభివృద్ధి చెందుతున్న మరియు పరస్పరం అనుసంధానించబడిన సంఘాల సృష్టికి దోహదం చేస్తుంది. వ్యక్తిగత ఎదుగుదల మరియు సంబంధిత శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడంలో కౌన్సెలింగ్ యొక్క పరివర్తన ప్రభావాన్ని మేము గుర్తించినందున, వ్యక్తులు మరియు కుటుంబాల యొక్క విభిన్న అవసరాలు మరియు అనుభవాలను గౌరవించే, సానుభూతి, అవగాహన మరియు మద్దతు యొక్క వాతావరణాలను పెంపొందించే సమగ్ర కౌన్సెలింగ్ సేవలకు ప్రాధాన్యమివ్వడం అత్యవసరం. అన్ని.

20.7 నమూనాప్రశ్నలు

1. వివాహానికి ముందు కౌన్సెలింగ్ లేదా విద్యను వివరించండి?
2. వైవాహికకౌన్సెలింగ్అంటేఏమిటిమరియుదానిప్రయోజనాలనువివరించండి?
3. ప్రసూతి / కుటుంబ నియంత్రణ కోసం కౌన్సెలింగ్‌ను వివరించండి?

ప్రొఫెసర్. కె. ధనలక్ష్మి

(403SO21)

M.A. DEGREE EXAMINATION
Fourth Semester
Sociology
PAPER – IV : WOMEN IN SOCIETY

Time: Three hours **Maximum: 70 marks**

Answer any FIVE questions.
All questions carry equal marks.

1.Trace the historical perspective of the changing role and status of women in India.

భారతదేశంలో స్త్రీల మారుతున్న పాత్ర మరియు స్థితి యొక్క చారిత్రక దృక్పథాన్ని కనుగొనండి ?

2. Examine the women's movement with special reference to India.

భారతదేశంలో ప్రత్యేక సూచనతో కూడిన మహిళా ఉద్యమాన్ని పరిశీలించండి?

3. Discuss any two problems of Indian women.

భారతీయ మహిళల ఏవైనా రెండు సమస్యలను చర్చించండి?

4. Explain the problems of unmarried women.

అవివాహిత మహిళల సమస్యలను గురించి వివరించండి?

5. Examine the problems related to dowry death.

వరకట్న మరణానికి సంబంధించిన సమస్యలను వివరించండి?

6. Discuss the consequences of sexual abuse and victimization.

లైంగిక వేధింపులు మరియు వేధింపుల యొక్క పరిణామాలను చర్చించండి?

7. Explain the role of voluntary organizations in implementing women welfare.

మహిళా సంక్షేమాన్ని అమలు చేయడంలో స్వచ్ఛంద సంస్థల యొక్క పాత్రను వివరించండి?

8. What are the functions of Central Social Welfare Board?

కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమం బోర్డ్ యొక్క విధులు ఏమిటి?

9. Discuss the State Policy related to women.

మహిళలకు సంబంధించిన రాష్ట్ర విధానాన్ని వివరించండి?

10. Examine the significance of Pre-Marital Counselling in promoting healthy marital relationship.

ఆరోగ్యకరమైన వైవాహిక సంబంధాన్ని ప్రోత్సహించడంలో వివాహానికి ముందు
కౌన్సెలింగ్ యొక్క ప్రాముఖ్యతను పరిశీలించండి?